

فهرس مضامين المجلد الثاني من كتاب خير المواعظ

صفحة	مضمون	صفحة	مضمون
٢٧	باب اشغال الكذب	٢	كتاب الآداب
٢٩	باب ترك الفحش والشماتة	٢	باب لسلام والاستئذان
	والطعن	١٣	باب لمصالحمة والمعاقة
٥٢	باب اغنية والنسمة وما على	١٨	باب القيام
	ذي الوجهين	٢١	باب الجلو من النوم والمنشئ
٥٤	باب الوعد	٢٣	باب لعطاس والتكاوب
٥٩	باب المزاح	٢٦	باب الضحك
٦٠	باب المفاخرة والعصبية	٢٤	باب لاسامى
٦٣	باب البر يا لوالدين	٣٠	باب البيان والشعر
٤٢	باب الصلاة واشترط اطع الرحم	٣٢	باب لمزادير والمعازف
٤٧	باب الشفقة والرحمة على	٣٦	باب لعلامات عند تربي لقيامه
	الخلق والنصر لكل مسلم	٣٨	باب حفظ النساء
١٢	باب حق الجيران		باب لعن المؤمن وسرميه
٨٦	باب ليتيم وتربية الاولاد	٣٣	بالكفر والفسوق

٢٠٦	باب اليمان والقدر	٩٠	باب المحب في الله
٢٠٨	باب صفة النار واهلها	١٠٠	باب ما ينهى من التهاجر التقاطع واتباع العورات
٢٢٨	باب خلق الجنة والنار		
٢٢٩	باب بدء الخلق	١٠٦	باب الحذر والتأني في الامور
٢٥١	من مناقب النبي محمد صلى الله عليه وسلم	١٠٩	باب الرفق والحياء وحسن الخلق
٢٥١	باب في ذكر جليلة الشريفة	١١٢	كتاب الزهد والبقا
٢٥٨	باب في اخلاقه وشمائله	١١٣	باب فضل الفقراء
٢٤٩	باب ما كان من عيش النبي	١٣٤	باب الامل والمحرم
	صلى الله عليه وسلم	١٣٥	باب استحباب المال والعمل للطاعة
٢٤٣	باب لبعث وبدء الوحي		
٢٦٢	باب علامات النبوة	١٣٣	باب التوكل والصبر
٢٩١	باب في المعارج	١٥٠	باب الرياء والسمعة
٣٠٢	باب في المعجزات	١٥٥	باب الاستغفار والتقبة
٣٢٣	باب محووض الشفاعة	١٦١	باب في سعة رحمة الله تعالى
٣٣٥	باب الكرامات	١٦٥	باب الاستغفار
٣٣٣	باب مشتمل على ذكر وفاة رسول الله	١٤١	باب صفة الجنة واهلها
	صلى الله عليه وسلم	١٩٩	باب البكاء والخوف

٣٠١	مناقب عبد الرحمن بن حوف	٣٣٧	باب مشغل على تركه الرسول صلى الله عليه وسلم
٣٠٢	مناقب ابى اسحق سعد بن ابى وقاص رضى	٣٣٨	كتاب مناقب الصحابة راضى الله تعالى عنهم
٣٠٣	مناقب سعيد بن زيد بن عمر بن نفيل رضى	٣٥٢	باب فضل الانصار
٣٠٤	مناقب ابى عبيدة عامر بن الجراح رضى	٣٥٦	نسيم سب صحاب النبي
٣٠٥	مناقب لعشرة رضى	٣٥٨	مناقب ابى بكر الصديق رضى
٣٠٦	مناقب لعشرة رضى	٣٦٦	مناقب عمر بن الخطاب
٣٠٧	مناقب لعاس بن عبد المطلب	٣٤٥	مناقب ابى بكر وعمر رضى الله عنهما
٣٠٨	مناقب جعفر بن ابى طالب	٣٨١	مناقب عثمان بن عفان
٣٠٩	مناقب الحسن والحسين رضى الله عنهما	٣٨٦	باب مناقب هؤلاء الثلاثة راضى الله عنهم
٣١٠	ما جاء فى فضل فاطمة راضى الله عنها	٣٩١	مناقب على بن ابى طالب رضى
٣١٩	مناقب ابي رباح النبي	٣٩٨	مناقب هؤلاء الاربعة راضى الله عنهم
٣٢٠	من فضل عائشة رضى الله عنها	٣٩٩	مناقب ابى محمد طه بن عبد الله
٣٢١	من فضل صفية رضى	٤٠٠	مناقب لزيد بن العوام رضى
٣٢٢	مناقب هلى بيت النبي		

٢٢٥	مناقب عجمي بن العاص ر	٢٢٦	مناقب معاذ بن جبل وزريد بن ثابت وابي بن كعب ر
٢٢٥	مناقب خالد بن الوليد ر	٢٢٦	مناقب سلمان الفارسي ر
٢٢٦	مناقب سعد بن معاذ ر	٢٢٦	مناقب عمار بن ياسر ر
٢٢٦	مناقب قيس بن سعد بن عباد ر	٢٢٦	مناقب ابي ذر الغفاري ر
٢٢٦	مناقب جابر بن عبد الله ر	٢٢٦	مناقب عبد الله بن سلام ر
٢٢٦	مناقب مصعب بن عمير ر	٢٢٦	مناقب عبد الله بن مسعود ر
٢٢٦	مناقب ابراهيم بن صالح ر	٢٢٦	مناقب حذيفة بن اليمان ر
٢٢٦	مناقب ابي موسى الاشعري ر	٢٢٦	مناقب زيد بن حارثة ر
٢٢٦	مناقب ابي بن كعب ر	٢٢٦	مناقب سافة بن زريد ر
٢٢٦	مناقب ابي طلحة الانصاري ر	٢٢٦	مناقب حمزة بن عبد الله الجعفي
٢٢٦	جامع المناقب	٢٢٦	مناقب عبد الله بن عباس ر
٢٢٦	باب فضل اصحاب الشجرة	٢٢٦	مناقب عبد الله بن عمر ر
٢٢٦	والبدر والاحد ر	٢٢٦	مناقب عبد الله بن الزبير ر
٢٢٦	تسمية من سمي من اهل بدر في	٢٢٦	مناقب انس بن مالك ر
٢٢٦	الحجاء مع البخاري	٢٢٦	مناقب ابي هريرة ر
٢٢٦	فضل اوسير القرن ر	٢٢٦	مناقب معاوية بن ابي سفيان ر
٢٢٦	باب ثواب هذه الامة	٢٢٦	

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل هذا الكتاب من كتب الفقه والحكمة

بسم الله الرحمن الرحيم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

داخل نمبر	۶۶۱۲۰
نن نمبر	۶۶
کتاب نمبر	۶۱۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اے ایمان والو! تم خدا کے لیے دعا کرو کہ وہ تمہارے لیے رحمتیں بھیجے

کتاب آداب باب السلام والاستیذان

فَاِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلٰی اَنْفُسِكُمْ تَحِيَّۃٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ

پس چون کہ تم اپنے گھروں میں داخل ہو تو اپنے آپ پر تحیّات کہو جو اللہ کے پاس سے آتی ہیں

مُبَارَكَةٌ طَيِّبَةٌ كَذٰلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ اٰیَاتِهِ لَعَلَّكُمْ

تفہم فرماتے ہو کہ یہ آیات اللہ کی طرف سے تمہارے لیے بھیجی گئی ہیں تاکہ تم اس کی طرف سے تمہارے لیے

تَعْقِلُوْنَ ۝ وَاِذَا خِطَبْتُمْ يُنْحِتُ فَحَيُّوْا بِحَسَنٍ مِنْهَا

سوچو اور جب تم خطبہ سنو تو اس کی طرف سے تمہارے لیے تحیّات کہو جو اللہ کے پاس سے آتی ہیں

اَوْ رُدُّوْهَا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ۝ اٰیٰتُهَا اَلَمْ تَرَ

اور اگر تم اس کی طرف سے تمہارے لیے تحیّات کہو تو اس کی طرف سے تمہارے لیے تحیّات کہو جو اللہ کے پاس سے آتی ہیں

اَمْ نُوَلِّیْهِمْ اُولٰٓئِکَ الَّذِیْنَ کَفَرُوْا اَوْ اُولٰٓئِکَ الَّذِیْنَ لَا یَرْجُوْنَ اِلٰهًا غَیْرَ اللّٰهِ اُولٰٓئِکَ یُحِبُّوْنَ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِیْ

اور اگر تم اس کی طرف سے تمہارے لیے تحیّات کہو تو اس کی طرف سے تمہارے لیے تحیّات کہو جو اللہ کے پاس سے آتی ہیں

تَسْلِمُوْا عَلٰی اٰهْلِهَا ذٰلِکُمْ خَیْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَذَكَّرُوْنَ ۝

اور اگر تم اس کی طرف سے تمہارے لیے تحیّات کہو تو اس کی طرف سے تمہارے لیے تحیّات کہو جو اللہ کے پاس سے آتی ہیں

کتاب آداب باب السلام والاستیذان

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از عبد الله بن عمرو بن عاص که مردی پرسید ای پیغمبر خدا

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ الْإِسْلَامِ خَيْرٌ قَالَ تَطْعَمُ الطَّعَامَ

علیه وسلم کدام خصلت مسلمانان فاضل تر است فرمود خور را خور

وَتَقْرَأُ الشَّلَاةَ عَلَى مَنْ عَرَفْتَ وَمَنْ لَمْ تَعْرِفْ مُتَّقِ

را و گفتن تو سلام را بر آشنا و بیگانه متق

عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

علیه و از ابی هریره روایت است گفت فرمود ای پیغمبر خدا

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَدُ خُلُوفَ الْجَنَّةِ حَتَّى تَوُفَّيُوا

علیه وسلم در نمی آید شما بهشت را تا آنکه ایمان نیاورید و

لَا تَوُفَّيُونَ حَتَّى تَحَابُّوا أَوْ لَا أَدُلَّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ

ایمان نمی آورید و کامل نمیشود ایمان شما تا آنکه یکدیگر دوست دارید یا چیزی را که اگر شما

تَحَابَبْتُمْ أَفْشَوْا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ

شما را یکدیگر دوست دارید یکدیگر را دوست دارید سلام را میان خود رها

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَئِذٍ يَكُونُ

روز آن گویا است از ابی هریره روایت است گفت فرمود ای پیغمبر خدا

الْمَأْشِيُّ وَالْمَأْشِيُّ عَلَى الْقَاعِدِ وَالْقَلِيلُ عَلَى الْكَثِيرِ مُتَّقِ

بر آن کسی پیاده است و سلام گوید پیاده ای را که راه میبرد و کم بر

عَلَيْهِ وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

علیه و از ابی هریره روایت است گفت فرمود ای پیغمبر خدا

وَسَلِّمْ لِسَلَامٍ الصَّغِيرِ عَلَى الْكَبِيرِ وَالْمَأْشِيُّ عَلَى الْقَاعِدِ

و سلم باید که سلام کند صغیر بر کبیر و پیاده را بر نشسته و اندک

عَلَى الْكَثِيرِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

میر بسیار رواہ البخاری سے و از انس رضی عنہ روایت گفت انس

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَى غَدَانٍ فَسَلَّمَ عَلَيْهِمْ

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گذشت بر جانت خردان پس سلام کرد بر ایشان از غایت توبیخ

مُتَّقِي عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و شفقت متقی علیہ و از ابی ہریرہ رضی عنہ روایت کہ آنحضرت صلی اللہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَبْدُ وَالْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى

علیہ وسلم فرمود ابتدا نکند یهود و نصاری سے را

يَا لِسَلَامٍ وَإِذَا الْقَيْمُ لَحَدَّهُمْ فِي طَرِيقٍ فَأَضْطَرُّوهُ إِلَى

بسلام و چون ملاقات کنند شما یکی از یهود و نصاری را در راهی پس مضطرب و بچارہ گردانید

أَضْيَقَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ

از ابی سعید می کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم و از ابی سعید خدری رضی عنہ روایت

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَيَاكُمْ وَالْجُلُوسُ

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود بپرسید می از نشستن

بِالطَّرِيقَاتِ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا لَنَا مِنْ حُجَّاتٍ لِسَبَابِكُمْ نَتَخَذُ

در راه و سپس گفتند یا رسول اللہ ما را از مجلسیست ما را از مجلسیست و در راه یعنی البیمار

فِيهَا قَالَ فَإِذَا أَبَيْتُمْ إِلَّا الْمَجْلِسَ فَأَعْطُوا الطَّرِيقَ حَقَّهُ

باین نشست در راه فرمود پس چون ابای کنید از مجلس کارگر مگر مجلس را پس بدرید راه را حق

قَالُوا وَمَا حَقُّ الطَّرِيقِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ غَضُّ لُبِّهِ وَكَفُّ

وی گفتند چه چیز است حق طریق یا رسول اللہ فرمود آنحضرت بر خفیدن لب و بستن

الْأَذْيِ وَرَدُّ السَّلَامِ وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّهْيُ عَنِ

و دور کردن آنچه ایزد کند و دادن جواب سلام مردم را و امر کردن مردم بشروع و بازداشتن

الْمُتَّكِرُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از امام علی رضی متفق علیہ وروایت است از علی رضی گفت فرمود رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ سِتٌّ بِالْمَعْرُوفَةِ

صلی الله علیه وسلم بر مسلمان را بر مسلمان شش چیز است بمعرُوفه

يُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِذَا لَقِيَهِ وَجَيِّبُهُ إِذَا دَاعَاهُ وَيُسَمِّيْتُهُ إِذَا

سلام کند بر او چون ملاقات کند او را و اجابت کند چون بخواند او را بطعام و بر حکم الله

عَطَسَ وَيَعُوْذُ إِذَا مَرَضَ وَيَبْعَثُ جَنَازَتَهُ إِذَا مَاتَ

گوید چون عطسه زند و برسد چون بیمار گردد و در پی جنازه او رود چون بیمار شود و در وقت دارو

وَيُحِبُّ كَيْفَ مَا لِنَفْسِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالْكَافِيُّ وَعَنْ عِمْرَانَ بْنِ

مسلم را چه پسندد کرد و دوست دارد نفس خود را رواه ترمذی و داریمی وروایت است از عمران بن

حَصِينٍ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حصین کردی آمد نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَرَدَّ عَلَيْهِ ثُمَّ جَلَسَ فَقَالَ النَّبِيُّ

پس گفت السلام علیکم پس بر او سلام داد و نشست پس گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرًا ثُمَّ جَاءَ الْخَرَفُ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

پس گفت صلی الله علیه وسلم عشر بار پس آمد و بگفت سلام داد پس گفت آنحضرت

وَرَحْمَةُ اللَّهِ فَرَدَّ عَلَيْهِ فَجَلَسَ فَقَالَ عَشْرُونَ ثُمَّ جَاءَ الْخَرَفُ

و زیاد کرد و رحمت الله پس جواب سلام داد آنحضرت بهمین لفظ پس نشست آنحضرت

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ فَرَدَّ عَلَيْهِ

مسند است اینطور پس آمد و بر او سلام داد و رحمت الله و بركاته پس جواب داد آنحضرت

فَجَلَسَ فَقَالَ ثَلَاثُونَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

باین الفاظ پس نشست آنحضرت فرمود و بر او سلام داد و رحمت الله و بركاته وروایت است از ترمذی و ابو داود

مَعَاذِ بْنِ النَّسْرِ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ	در روایت است از معاذ بن النسر ر. و از آنحضرت علیه السلام
بِمَعْنَاهُ وَزَادَهُ إِلَىٰ أَحْرَفُ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ	بمعنی حدیث مذکور و زیاده کرد معاذ یک مرتبه دیگر که بستر آمد و دوسه دیگر پس گفت السلام علیکم ورحمته
اللَّهُ وَبَرَكَاتُهُ وَمَغْفِرَتُهُ فَقَالَ أَرْبَعُونَ وَقَالَ هَكَذَا أَنْتُمْ	ویدر کلمات و مغفرت پس فرمود آنحضرت که ثانیست شتر را و را چهل صد و نوزده و بیست و پنج
الْفَضَائِلُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ	فضائل رواه ابو داود و از ابی امامه ر. و مرویست که فرمود
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ النَّاسِ بِاللَّهِ مَنْ	آنحضرت علیه السلام بدینیکه ترتیب ترین و مخصوص ترین مردم بجناب حق عز و علا
بَدَأَ بِالسَّلَامِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ	کسی است که ابتدا کند سلام رواه احمد و ترمذی و ابو داود و
جَرِيرٍ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ عَلَىٰ نِسْوَةٍ فسلم	در روایت است از جریر بن عبد الرحمن بن عبد الله بن جریله که آنحضرت علیه السلام گذشت بر جماعت زنان پس سلام کرد
عَلَيْهِنَّ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ قَالَ	آنحضرت بر ایشان رواه احمد و روایت است از علی بن ابی طالب ر. و گفت علی ر. کفایت
يُخْرِئُ عَنِ الْجَمَاعَةِ إِذَا مَرُّوا أَنْ يُسَلِّمَ أَحَدُهُمْ وَمُخْرِئُ	میکنند از جماعت چون بگذرد که سلام کند یکی از اینها را کفایت میکند از نشستن گمان که جواب سلام گوید یکی از
عَنِ الْجُلُوسِ أَنْ يَرُدَّ أَحَدُهُمْ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةِ إِيْمَانٍ	ایشان حاصل آنکه سست سلام و جواب آن برپایل کفایت است اگر از جماعت یکی گوید باز همه سلام کنند و در شریک و بی شریک
مَرْفُوعًا وَعَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ	از و سه مرفوع و از عمرو بن شعیب مرویست و از پدر او از پدرش که جد عمرو است

ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال ليس مما كتبني	گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم	ز مود نیست	از کسی که مشابت
بغيري لا تشبهوا باليهود ولا بالنصارى فان تسليما ليهود	ساد و خرد را بغیر یاشعیه	کنید	یهود و نصاری
الاشارة بالاصابع وتسليم النصارى الاشارة بالاكف	اشارت کردنت	بانگشتان	و سلام کردن
رواه الترمذي وقال اسناد ضعيف وعن ابي هريرة	رواه ترمذی و گفت	که اسناد آن ضعیف	ست
ان النبي صلى الله عليه وسلم قال اذ القى لحدكم اخاه	که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم	فرمود	چون پیش آید
فليسلم عليه فان حلت بينهما شجرة او جدار وجروا	پس باید که سلام کند بر کسی	پس اگر حال شد میان آن	کسی که شجره یا دیوار
ثم لقيه فليسلم عليه رواه ابو داود وعن قتادة	و بعد	پس باید که سلام کند	بر کسی رواه ابو داود
قال قال النبي صلى الله عليه وسلم اذا دخلتم بيوتا فسموا على	گفت ز مود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم	چون در آید	خانه را پس سلام کنید
اهله واذا خرجتم فاودعوا اهله بسلام رواه البيهقي	بر آنجا	و چون بیرون	آید بویست
وسئل ايمان مرسلا وعن ابن ابي ابي رسول الله صلى الله	بیعتی در نسب ايمان	ز مود	رسول
عليه وسلم قال يا بني اذا دخلت على اهلك فسلم	نماید	و سلام	از اهلش
	نماید	و سلام	از اهلش

يَكُونُ بَرَكَةً عَلَيْكَ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

برایشان بپاشد سلام سبب وجود برکت بر اهل بیت و بر او رواه ترمذی

وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از جابر رضی است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ السَّلَامُ قَبْلَ تَكْلَامِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

وسلم سلام پیش از کلام است رواه ترمذی

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از ابی هریره رضی است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود است

لَا خَيْرَ فِي جُلُوسٍ فِي الطَّرِيقَاتِ إِلَّا مِنْ هَذَا السَّبِيلِ

نیکی در نشستن در راهها مگر کسیکه بنماید راه را و جواب گوید سلام را

وَرَدَ التَّحِيَّةَ وَعَصَا بَصْرًا عَانَ عَلَى حُمُولَةٍ رَوَاهُ

و میبشد نظر را و ایستای دهد بر حمول یعنی بار را و در برداشتن بار رواه

فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

در شرح السنه و در روایت از ابی هریره رضی است گفت فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ وَنَفَخَ فِيهِ الرُّوحَ

صلی الله علیه وسلم هرگاه که پدید آورد خدا آیتانی آدم را و دمید در او روح را

عَطَسَ فَقَالَ الْحَمْدُ لِلَّهِ فَحَمَدَ اللَّهُ بِأُذُنِهِ فَقَالَ لَهُ رَبُّهُ يَرْحَمُكَ

عطس کرد و آدم پس گفت الحمد لله پس حمد کرد خدا با توفیق وی پس گفت ملاودا

اللَّهُ يَا آدَمُ اذْهَبِ إِلَى أُولَئِكَ لِلدَّلَ تَكَلَّمَ إِلَى مَلَأَ مِنْهُمْ

پروردگار او رحمت کند ترا خدا تهنیتی ای آدم برو بسوی این فرستادهگان یعنی بسوی جماعت عظمی از ایشان

جُلُوسٌ فَقُلْ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ

که نشستن گفت سلام بر شما پس گفت سلام بر شما سلام بر شما

قَالُوا عَلَيْكَ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَى رَبِّهِ فَقَالَ
 گفتند بر شما سلام و رحمت الله پس باز آمد بسوی پروردگار و گفت
 إِنَّ هَذِهِ تَحِيَّاتُكَ وَتَحِيَّةُ بَيْتِكَ بَيْنَهُمْ فَقَالَ لَهُ اللَّهُ وَبِذَلِكَ
 پروردگار بدو تسبیح این کلمات رویش سلام است و سلام بپیران تو میان یکدیگر پس گفت مرادم را
 مَقْبُوضَتَانِ اخْتَرَايْتَهُمَا شِئْتَ فَقَالَ اخْتَرْتُ يَمِينَكَ فِي
 خداوند ای تو دو دست و ای حق ایست بودند اختیار کن بر کدام از این دو دست را که میخواهی پس گفت آدم اختیار کرد بر دست
 وَكَلَّمَا يَدَيَّ رَبِّي يَمِينٌ مُبَارَكَةٌ ثُمَّ بَسَطَهَا وَذَا فِئْهَا أَدَمُ
 پس پروردگار خود را آدم و بر دست پروردگار بر دست و بارگه بر دست را پروردگار گفت را پس نگاه در دست راست آدم
 وَذَرَّ يَسْرِيَةً فَقَالَ يَا رَبِّ مَا هُوَ قَالَ هُوَ لَكَ ذَرِّيَّتُكَ
 و او را در دست پس گفت آدم ای پروردگار من چه اندامی بنا کردی دست تو از دست پروردگار اینها
 فَإِذَا كُلُّ إِنْسَانٍ مَكْتُوبٌ عُمُرُهُ بَيْنَ عَيْنَيْكَ فَإِذَا فِئْتُمْ رَجُلًا
 فریت تو از پس نگاه بر آدمی نوشته شده است عمر و نمایان در چشم و پس نگاه در میان این
 أَضْوَاءُهُمْ أَوْ مِنْ أَضْوَاءِهِمْ قَالَ يَا رَبِّ مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا
 آدمیان مردیست روشن ترین ایشان یا از روشن ترین مردم گفت آدم ای پروردگار کیست این مرد
 ابْنُكَ دَاوُدُ وَقَدْ كَتَبْتُ لَهُ عُمَرَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ
 گفت پروردگار این پسر است که داود نام دارد و تحقیق نوشته ام او را عمر چهل سال گفت آدم پروردگار من
 نَزَحْتُ فِي عُمُرِهِ قَالَ ذَلِكَ الَّذِي كَتَبْتُ لَهُ قَالَ يَا رَبِّ فَإِنِّي
 زیاده کن عمر و پس گفت پروردگار بنامست که نوشته ام مراد از عمر چهل گفت آدم ای پروردگار من پس
 يَا رَبِّ جَعَلْتُ لَهُ مِنْ عُمُرِي سِتِّينَ سَنَةً قَالَ أَنْتَ وَذَاكَ
 تحقیق که من این را دو سال عمر خوشی شصت سال گفت پروردگار تو را می و مطلق به تو یعنی اختیار از دست گفت اخذت
 نَالَ ثُمَّ سَكَنَ الْجَنَّةَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَهْبَطَ مِنْهَا وَكَانَ آدَمُ مَبْعُوثًا
 پس نگاه کرد آدم بهشت را آنقدر که خداوند خواسته بود و پس بر پا ایان از آنجا فرود آمد از بهشت و بر او آدم میفرود برای خود

لِنَفْسِهِ فَأَتَاهُ مَلَكُ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُ أَدُمُ قَدْ عَجَلْتُ	پنجاه سال عمر خود پس آدم را که الموت پس گفت ملک الموت را آدم شتابانی کردی
قَدْ كَتَبْتُ لِي أَلْفُ سَنَةٍ قَالَ بَلَىٰ وَلَكِنَّكَ جَعَلْتَ	بنحیق نوشته شده است مرا هزار سال گفت ملک الموت اگر سه و لیکن تو عجلیدی مرا پس خود را
لِابْنِكَ دَاوُدَ سِتِّينَ سَنَةً فَجَحَدَ فَجَعَلْتُ ذُرِّيَّتَهُ وَنَسِي	که در او دست از عمر خود شصت سال پس ایضا کرد آدم پس بنیاد کرد و فرمود ای نسیان کرد آدم پس نسیان
فَنَسِيتُ ذُرِّيَّتَهُ قَالَ فَمَنْ يَوْمَئِذٍ أَمْرُ بِالْكِتَابِ قَالَ اللَّهُ	کردند فدیت او گفت آنحضرت پس از آن که واقع شد آدم مجبور و نسیان واقع شد مرا و نسیان معاشین معاشات
رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَنِ الطُّفَيْلِ بْنِ أَبِي كَعْبٍ أَنَّهُ كَانَ	و گوید ابن رواه ترمذی و از طفیل بن ابی کعب روایت کرده است که
يَأْتِي ابْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَيَعْدُو وَامْعَةً إِلَى السُّوقِ قَالَ إِذَا عَدَوْنَا	خود این عمر را پس میرفتند در وقت با دوا و این عمر بسوی بازار رفت طفیل پس چون میفرمود عمر و عمر
إِلَى السُّوقِ كَمْ يَمُرُّ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ عَلَى سَقَاطٍ وَكَاهِلٍ	با دوا و بسوی بازار میگذشتند عبدالله بن عمر بر روی سقا و کاهل میگذشت
صَاحِبَيْهِ وَلَا عَلَىٰ مِسْكِينٍ وَلَا عَلَىٰ أَحَدٍ إِلَّا سَلَّمَ عَلَيْهِ	بر هیچ کس که نه و نه میگذشتند بر هیچ مسکین و نه بر هیچ کس که سلام میکرد
قَالَ الطُّفَيْلُ فَجَحَدْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فَاَسْتَبْعِنُ	این عمر بسوی گفت طفیل پس آدم خود عبدالله بن عمر را راضی پس همراه بودن خواست مرا
إِلَى السُّوقِ فَقُلْتُ لَهُ وَمَا تَصْنَعُ فِي السُّوقِ وَأَنْتَ لَا تَقْعُدُ	بجانب بازار پس گفتم این عمر را چه کار خواهی کرد تو در بازار که میروی و تو نمیایستی بر دوش من
عَلَى الْبَيْعِ وَلَا تَسْأَلُ عَنِ السَّلْعِ وَلَا تَسُومُ بِهَا وَلَا تَجْلِسُ	و نمی پرسی از شایع که میفروشند و خریداری نمی کنی شایع را و نمی نشینی در

مَجَالِسِ السُّوقِ فَأَجْلَسَ بَيْنَاهُمَا تَعَدَّتْ قَالَ

شش گنجی بهای بازار پس بشین با ما همین جای تاحر و حکایت کنیز با یکدیگر گفت غفیل

فَقَالَ لِي عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ يَا أَبَا بَكْرٍ قَالَ وَكَانَ الطُّفَيْدُ

پس گفت عهد شد مرا ای خداوند شکم گفت راوی و بود

ذَابْكُنْ إِنَّمَا نَعْدُ وَمِنْ أَجْلِ السَّلَامِ نُسَلِّمُكَ لِمَنْ نَفِيَاهُ

شکم داری یعنی شکم بزرگ گفت ما نیز ویم بپادار اگر بخت سلام کردن بر مردم سلام میکنم بر کسی که

رَوَاهُ مَالِكٌ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ جَلَّةٍ

پیش آیم او را یا هر کس که پیش آید ما را رواه مالک و بیهقی در شعب ایمان

قَالَ أَنِّي رَجُلٌ لَتَبَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لِفُلَانٍ

آدم روی پیغمبر خدا صلوات الله علیه وسلم پس گفت آن مرد فلان

فِي حَاطِي عَذَقٌ وَآتَاهُ قَدْ أَذَانِي مَكَانُ عَذَقِهِ فَأَسْرَ

درخت فرامیست و گفت آن مرد همچنین آید اگر دوست مرا وجود عذق و سس پس فرستاد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ بَعْثِي عَذَقَكَ قَالَ لَا قَالَ

پیغمبر خدا صلوات الله علیه وسلم بسوی وی گویا اگر بفروشی بدست من درختان منو گفت

فَهَبْ لِي قَالَ لَا قَالَ فَبَغْنِيهِ بَعْدَ فِي الْجَنَّةِ فَقَالَ كَفَقَا

منیفر و تم گفت اگر بفروشی پس بجنش را گفت منی هم فرمود پس صدق کن بود و مدنی که در بهشت باشد پس گفت همچنین

رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا رَأَيْتُ لَدَى هُوَ أَجَلُ

هم نمیکند پس گفت آنحضرت صلوات الله علیه وسلم ندیدم آن کسی را که او بمجلد تر است

مِنْكَ إِلَّا الَّذِي يَجْعَلُ بِالسَّلَامِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْبَيْهَقِيُّ

از تو مگر آنکس که بخل میکند سلام رواه احمد و بیهقی

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

در شعب ایمان و عبد الله بن مسعود روى ان آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْبَادِيُ بِالسَّلَامَةِ بَرِيٌّ مِنَ الْكِبَرِ رَوَاهُ	علیه وسلم روایت میکند که فرمود	ابتدا کننده بسلام بجز راست از کبر رواه
الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ قَالَ أَتَيْتُ	بیهقی فی شعب ایمان	ما جابر روایت روا گفت آدم
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَرِّينِ كَانَ عَلَى أَبِي قَدَقَتْ	آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم	بسبب دینی که بود بر پدر من پس بگوئیم در را
الْبَابِ فَقَالَ مَنْ ذَا فَقُلْتُ أَنَا قَالَ أَنَا كَأَنَّهُ كَرِهَهَا	پس گفت آنحضرت کیست ایگر در می گوید پس گفت منم پس فرمود آنحضرت منم گو یا این کار را از جابرا فروش	
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	والتفقین علیه و ابوهریره گفت	که فرمود آنحضرت صلی الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ فَجَاءَ مَعَ الرَّسُولِ فَإِنَّ ذَلِكَ	علیه وسلم چون خوانده شود یکی از شما پس بیاید همراه فرستاده پس آن آید همراه فرستاده شده	
لَهُ إِذْنٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ قَالَ رَسُولُ الرَّجُلِ إِلَى	اؤذن است و ما جهت استیزان نیست رواه ابو داود و در روایتی همراه او و در آن گفت آنحضرت فرستاده شده	
الرَّجُلِ إِذْنُهُ وَعَنْ عَطَاءِ بْنِ يَسَارٍ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ	مردی بسوی موی اذن اوست	در روایت است از عطای بن یسار که مردی پرسید
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اسْتَأْذِنْ عَلَى الرَّجُلِ	آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم	پس گفت آنرا بطلب اذن کنم از برای آمدن همراه او
فَقَالَ نَعَمْ فَقَالَ الرَّجُلُ إِنِّي مَعَهَا فِي الْبَيْتِ فَقَالَ رَسُولُ	پس فرمود آنحضرت آری بکن پس گفت مردی که من با او میباشم و در یک خانه پس فرمود آنحضرت	
اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اسْتَأْذِنْ عَلَيْهَا فَقَالَ الرَّجُلُ	صلوات الله علیه وسلم	استیزان بکن بروی اگر چه با او در یک خانه باشی

وَابْنُ مَاجَةَ وَفِي رِوَايَةِ أَبِي دَاوُدَ قَالَ إِذَا التَقَى الْمُسْلِمَانِ

وَابْنِ مَاجَةَ ودر روایت ابی داود آمده که گفت آنحضرت چون ملاقات کند دو مسلمان

فَتَصَافَحَا وَحَمَدَ اللَّهَ وَاسْتَغْفَرَهُ عَفْرًا كَيْمَا وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ

پس صافحه کنند و حمد گویند خدا را و از هر مردی که از خدا بزرگوارتر است استغفرانه میگویند و عفره را و از انس روایت

قَالَ قَالَ يَجُلُّ بِأَرْسُولِ اللَّهِ الرَّجُلُ مِمَّا يَلْقَى أَخَاهُ أَوْ صَدِيقَهُ

که مردی از آنحضرت پرسید که مردی از مسلمانان را می بینم پیش من آید برادر خود را یا پیش من آید دوست خود را

أَيُّنِي لَهُ قَالَ لَا قَالَ أَفِيْلَتِمْ مَسْءُومٌ وَقَبِيلُهُ قَالَ لَا قَالَ أَفِيَاخُذُ

چه کار کند آیا دو تا کن سر و پشت برای من می دهد و کند گفت آنحضرت یا پس ماله کند و پسر ز نذر آنرا

بِيَدِهِ وَيُصَافِحُهُ قَالَ لَعَمْرُكَ وَاهُ الْزَّمِينِي وَعَنْ أَبِي

فرمود که بدار و صافحه کن و از آنجا پس بگیر دست او را و صافحه کن فرمود آری بخت بگیر و صافحه کند رواه ترمذی و ابی

أَمَامَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَمَامُ

اما من روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود تمام و کمال

عِيَادَةُ الْمَرِيضِ أَنْ يَضَعَ أَحَدُكُمْ يَدَهُ عَلَى جَبْهَتِهِ أَوْ عَلَى

بر سرش بجا از نیست که بنهد یکی از شما دست خود بر پیشانی بیمار یا بر دست وی پس بپرسد

يَبْنَاهُ فَيَسْأَلُهُ كَيْفَ هُوَ وَمَا هِيَ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْكُمْ الْمَصَافِحَةُ

بنا کردن است وی و تمام و کمال سلامهای شما از میان بگذرید می کنید صافحه است

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالزَّيْمِيُّ ضَعْفُهُ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ

رواه احمد و ترمذی ضعیف بود از زهره روایت است از عائشه صدیقہ رضی

قَالَتْ قَدِمَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ الْمَدِينَةَ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

گفت که قدوم آورد زید بن حارثه که منبای آنحضرت بود مدینه بخانه منوره و حال آنکه آنحضرت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي بَيْتِي فَاتَاهُ فَقَرَعَ الْبَابَ فَقَامَ إِلَيْهِ رَسُولُ

صلی الله علیه و سلم در خانه من بود پس آمد در دید آنحضرت را به یکتا یکتا در دیدن بخت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُرِيَانَا بِجُرْثُوبِهِ وَاللَّهُ مَا رَأَيْتَهُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم بر بند در حالی که میکشید جامه خود را بختا سوگند ندیدم

عُرِّبَ بَيْنَهُمَا وَلَا يَجِدُهَا فَاعْتَنَقَهُ وَقَبَّلَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

من آنحضرت را بر منبه میش ازین و نه بعد ازین پس محافظه کرد آنحضرت زید را و بوسه کرد او را و او را و از نزدی

وَمِنْ إِبْنِ أَيُّوبَ بْنِ بَشِيرٍ عَنْ رَجُلٍ مِّنْ عَشْرَةِ أَنَّهُ قَالَ

درود ایست از اینجاست
 بنام سیر از مردی که از سوره بود که است

قلت: يا بني درِ رُهل کاں رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
مراد: ہونے والا رہنے آجائے اور آخفتہ صلی اللہ علیہ وسلم

وَأَفْزُقُ: أَلْقِيَا فِي الْقُبُورِ لِأَفْزُقُ: أَلْقِيَا فِي الْقُبُورِ لِأَفْزُقُ: أَلْقِيَا فِي الْقُبُورِ

کہ متاخر منجھو یہ شہر چوں ملاقات میگردید شما آنحضرت را گفتن بودند ملاقات کردم من آنحضرت

الَّذِينَ زَاتِبَهُمْ وَلَهُمْ أَكْثَرُ فِي أَهْلِهِمْ فَلَمَّا حَبِطَ لُحْتُ فَأَتَتْهُ

و چون که در این کتاب آمده است که هر کس که از راه حق و عدل به خدا برسد

وهو على سريير فالترجمة فكانت تلك اجود واجود واجود

بیشتر از آنکه آن سخن را نشنیده و بر سر پند معافه کرد پس متناقضه مجد خردمند و بزرگسالانها را مردم

رواه أبو داود وحسن جعفر بن أبي طالب في قصه

و اما در این کتاب که در این کتابخانه است از جمله کتابهای بسیار نفیسه است که در این کتابخانه است

جَوْعًا مِنْ الرِّيحِ الْخَالِصَةِ قَالَ حَرْجَبُاسُ بْنُ أَبِي الْمَدِينَةِ

تَقَامِي رِسْوًا لِلَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَعْتَقِي نَفْسِي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فَالْمَا دَرِي اَنَا بَغْتِي خَيْرَ اَفْرَحْ اَمْ بَقْدُومِ جَعْفَرِ افق

گفت آنحضرت و منی یا هم من بفتح نه خودش حال شویم یا بیاز آمدن جعفر از حبشه موافق

Figure 1: Schematic representation of the experimental design. The figure is divided into two main sections: 'Pretest' and 'Main Experiment'. The 'Pretest' section includes a 'Pretest' box with a 'Pretest' label and a 'Pretest' box with a 'Pretest' label. The 'Main Experiment' section includes a 'Main Experiment' box with a 'Main Experiment' label and a 'Main Experiment' box with a 'Main Experiment' label.

ذَلِكَ فَتَمَّ خَيْرُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ زَائِرٍ

انقادہ برد آمدن حضرت بقیع خیر رواہ فی شرح السنۃ در روایت ست از زائر دم

وَكَانَ فِي وَفْدِ عَبْدِ الْقَيْسِ قَالَ لَمَّا قَدِمْنَا الْمَدِينَةَ

در بود در ایلمیان عبد القیس گفت بر گاہ کہ قدم آوردیم بمکہ مدینہ

فَجَعَلْنَا نَتَّبِعُهُ مِنْ زَوَاجِلِنَا فَتَقَبَّلَ يَدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

پس شتابی میکردیم داد دور می شتابیم و فرود سے آوردیم از کہ گاہ فرود پس پورہ میدادیم دست مبارک

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَرَجَلَهُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَائِشَةَ

پیغمبر خدا را و ابی ہریرہ وی را رواہ ابو داؤد و از عائشہ مرسلست

قَالَتْ مَا رَأَيْتُ أَحَدًا كَانَ أَشْبَهَ سَمْتًا وَهَدْيًا وَدَلَاوِي

گفت عایشہ ندیدم هیچ کس را کہ اشبا نہند تر از روی سمت و از روی ہدای و از روی دل

رَوَايَةِ حَدِيثًا وَكَلَامًا بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت دیکہ آمدہ از روی حدیث و کلام رسول مقبول علیہ السلام و رسم

مِنْ فَاطِمَةَ رَضِيَ كَانَتْ إِذَا دَخَلَتْ عَلَيْهِ قَامَ إِلَيْهَا فَأَخَذَ

از فاطمہ بود فاطمہ چون می در آمد بر آنحضرت می ایستاد و قیامت بپوشید و می میگرفت

بِيَدِهَا فَتَقَبَّلَهَا وَاجْلَسَهَا فِي مَجْلِسِهِ وَكَانَ إِذَا دَخَلَ

آنحضرت دست فاطمہ را پهلوی می میگرفت و او را نشانہ آنحضرت فاطمہ را در چاک نشست خود و برود آنحضرت چون در آمد

عَلَيْهَا قَامَتْ إِلَيْهِ فَأَخَذَتْ بِيَدِهِ فَتَقَبَّلَتْهُ وَاجْلَسَتْهُ

بر فاطمہ ایستاد و بر پیشانی پوسید آنحضرت پس میگرفت دست آنحضرت و پس پوسید و می نشانہ آنحضرت

فِي مَجْلِسِهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ يَعْلَى رَضِيَ قَالَ رَحِمَهُ

در مجلس نشست خود رواہ ابو داؤد و از یعلی رضی عنہ مرسلست گفت بر خیزد

وَحَسْبُنَا اسْتَبَقَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

صاحبزادگان سہ پہل جہنم و پورہ سیفہ بہانہ پیغمبر خدا شہدے اللہ علیہ وسلم

وكان قريبا منه فجاء على حمار فلقطأ دنا من المسجد	ب دی مسجد طلید وداوید و سوزند که آنحضرت پس از مسجودت آنحضرت فرمود اسبج بن زید پیش او آمد
قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لا أنصار قوموا	فرمود آنحضرت بلی الله علیه وسلم مگر و نه انصار را که بر خیزید
إلى سيدكم متفق عليه وعن ابن عمر رضي عن النبي	در پی شما که هر خود متفق علیه و از ابن عمر را روایت که آنحضرت
صلى الله عليه وسلم قال لا يقدم الرجل الرجل من مجلسه	صلی الله علیه وسلم فرمود باید که ایستاده نماند بر خیزد و دیگر مرد را که ایستاده
ثم يجلس فيه ولكن تفسحوا وتوسعوا متفق عليه	دی پس بنشیند خود در جای دی و لیکن فراخ کنید جای را و بجای دهید متفق علیه
وعن أبي هريرة رضي الله عنه أن رسول الله صلى الله عليه وسلم	و از ابی هریره را روایت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم
قال من قام من مجلسه ثم رجع اليه فهو أحق به من قام	فرمود کسی که برخیزد از جای خود پس باز آید بسوی جای خود پس او سزاوارتر است از آنکه
وعن النبي صلى الله عليه وسلم قال لا يكره أن يمشي الرجل	و از انبیا را روایت که آنحضرت صلی الله علیه وسلم
رسول الله صلى الله عليه وسلم وكانوا إذا راوه لم يقوموا	از آنحضرت صلی الله علیه وسلم و بودند ایشان که چون میدیدند آنحضرت را برخیزند
لما يعلمون من كراهته لذلك رواه الترمذي وقال	خاستند و نمی ایستادند از جهت آنکه میدانستند از ناخوشی داشتن آنحضرت ایستادن را رواه ترمذی و گفت
هذا حديث حسن صحيح وعن معاوية رضي قال قال	این حدیث حسن و صحیح و معاویه را روایت که آنحضرت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْلِسُ مَعَنَا فِي الْمَسْجِدِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کی نشست ہمارے درمیان میں مسجد میں کرتے

يُحَدِّثُنَا إِذَا قَامَ قُمْنَا قِيَامًا حَتَّى نَرَاهُ قَدْ دَخَلَ بَعْضُ

ہمارے پاس چونکہ آپ استاد از مجلس ہم استاد ہم استاد وہ یہاں نہ تھے تا آنکہ ہم نے دیکھ لیا کہ بعض

بَيُوتِ أَرْوَاجِهِ وَعَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

بعض خانہ تائی زنان خود را و از وائل بن خطاب رضی اللہ عنہ

رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ

مردی نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم وہ مسجد میں تھا

فَإِذَا فَتَرَ حَرَمَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ

پس تنہا کر دیا حرمہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم اذ جاے خود پر کہتے

الرَّحُلُ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّهُ كَانَ مِثْلَ مِثْلِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

آن مرد یا رسول اللہ کہ وہ جیسے میں ہوں میں نے دیکھا کہ آپ صلی اللہ علیہ وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْمُسْلِمَ إِذَا رَأَاهُ أَخُوهُ أَنْ يَتَخَرَّجَ بِهِ

علیہ وسلم کہ مسلمان اگر اپنے بھائی کو دیکھے کہ وہ اپنے ساتھ نکلے

رَوَاهُ هَذَا الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْأَثْبَاتِ

روایت کرتا ہے ابو بقیہ در شعب الثبات

بَابُ لِحُلُوسِ النُّومِ وَالْمَشْيِ

باب در بیان نشستن و رفتن و خوابیدن

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابن عمر رضی اللہ عنہما کہ میں نے دیکھا کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

يُفْنِئُ الْكُعْبَةَ فَيَتْبَعُ بِإِصْبَعِهِ رِوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عُبَادِ بْنِ

دفعش کعبہ کو بر زمین و پیچھے روات البخاری و عباد بن روات میکند

يُمِينُ عَنْ عَمِّهِ رَضٍ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از عم خود که عبد الله بن زید القاری است گفت دیدم که آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم

فِي الْمَسْجِدِ مُسْتَلْقِيًا وَاضِعًا أَحَدَى قَدَامَيْهِ عَلَا الْآخَرَى

در مسجد بر قفا غنچه نهاده یکپاसे خود را بر پایه دیگر

مُسْتَقْنٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ رَضٍ قَالَ تَكُنَى رَسُولُ اللَّهِ

مستقن علیه است و در بیت است از جابر رض گفت منی کرد پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ يَرْكُوعَ الرَّجُلِ أَحَدَى رِجْلَيْهِ

صلوات الله علیه و سلم از هر یک از ران مرد یکپای خود را بر یکدیگر

عَلَى الْآخَرَى وَهُوَ مُسْتَلْقٍ عَلَى الْكُفْرَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

پیغمبر خدا و در آن حال آنکه از کفر سپیده است بر پشت خود رواه مسلم

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی هریره رض گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

بَيْنَمَا رَجُلٌ وَتَبَخَّخْتُ فِي بُرْدَيْنِ وَقَدْ آغْبَتْهُ نَفْسُهُ خُفِيفُ

در افتاد آنکرموی سحر امید گردان افروخته میرفت در دو جامه و خفین و در آنوقت او را خفین

بِهِ الْأَرْضُ فَهُوَ يَجْعَلُ فِيهَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ مُسْتَقْنٌ عَلَيْهِ

فرموده شد او را در زمین پس آنرا در منبر در زمین تا روز قیامت مستقن علیه

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ رَضٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و در روایت از جابر بن سمرة رض گفت بود پیغمبر خدا صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْفَجْرَ تَرَكَنِي فِي مَجْلِسِهِ حَتَّى تَطْلُعَ

علیه و سلم چون میگذارد نماز فجر را جاز را از نشست تا آنکه نیک ترش آمد

الشَّمْسُ حَسَنًا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ جَابِرٍ رَضٍ قَالَ تَكُنَى

آفتاب بصفیه در روشن رواه ابو داود و در روایت از جابر رض گفت جابر که منی کرد

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ يَنَامُ الرَّجُلُ عَلَى سَطْحٍ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم از خواب کردن مردی را می که سنگ بست کرده

لَيْسَ بِمَجْزُورٍ عَلَيْهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ حُذَيْفَةَ رَأَى

نشدہ است بروی یعنی پرده و او را بران کشید و اندر پاه تریدی و مردی است از غزوه بن الیمان

قَالَ مَلْعُونٌ عَلَى لِسَانِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ

گفت لعنت کند کرده است بر زبان محمد صلی اللہ علیہ وسلم کسی که نشیند

قَعْدًا وَسَطَ الْحَلَقَةِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

در میان حلقه رواد ترمذی و ابو داود و

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و مردی است از ابی هریره رضی اللہ عنہ کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فِي الْقَمْعِ فَقَلِّصْ عَنْهُ الظِّلَّ فَصَارَ بَعْضُهُ

چون باشد یکی از شما نشسته در سایه پس برآمد از وی سایه پس گشت باره از روی

فِي الشَّمْسِ وَبَعْضُهُ فِي الظِّلِّ فَلْيَقْرَأْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

در آفتاب و باره در سایه پس باید که بخواند و او را سایه از او دور گشت

أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَا مُضْطَجِعَيْنِ

از ابی ذر رضی اللہ عنہ گفت گزشت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بر من و حال آنکہ

عَلَى بَطْنِي فَرَكَضَنِي بِرِجْلِهِ وَقَالَ يَا جُنْدَبُ إِنَّمَا هِيَ خُمُوعَةٌ

خفته بودم بر شکم پس زد آنحضرت مرا با پای چپ و فرمود ای جندب چنین نیست که این خمریست

أَهْلُ النَّارِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

مقتیدان در آفتاب است رواه ابن ماجه

باب العطاس و التشاوب

باب در میان عطسه و تشاوب

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَفَّرْتُ سَلَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَفَرْتُ

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ لِعُطَّاسٍ وَيَكْرَهُ التَّشَاؤُبَ فَإِذَا عَطِيسٌ حَدَّثَكُمْ

أَكْثَرُ بَدْرٍ سَمِعْتُكَ مَذْنُونًا وَدَسْتُ مِيدَارَ عَطِيسَةٍ وَنَ رَاوُكُودَ حَبِيبٍ وَخِيَارَ رَاسٍ وَجَوْنِ عَطِيسَةٍ

وَحَمْدُ اللَّهِ كَانَ حَقًّا عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ سَمِعَهُ أَنْ يَقُولَ لِي بِرَحْمَةِ

مَلِكٍ أَوْ شَأْنٍ وَثَنًا كَوَيْدٍ مَرْدَا بَاشِدٍ حَقٍّ وَوَاجِبٍ كَرْدٍ وَبِرٍّ مُسْلِمَانِ كَبُشْنُو وَحَمْدٍ كَرْدٍ كَبُشْنُو وَحَمْدٍ كَرْدٍ

اللَّهُ فَأَمَّا التَّشَاؤُبُ فَإِنَّمَا هُوَ مِنَ الشَّيْطَانِ فَإِذَا تَنَاقَبَ حَدَّثَكُمْ

رَحْمَتُ اللَّهِ فَخَرَّطَ تَعَالَى أَمَّا خِيَارَ رَاسٍ فَسَمِعْتُ مَكَرَ الشَّيْطَانِ بِيَسْ جَوْنِ بِيَا بَدْرٍ خِيَارَ يَكِي أَوْ شَأْنٍ

فَلْيُرَدِّهِ مَا اسْتَطَاعَ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا تَنَاقَبَ خِيَفَ مِنْهُ

بِيَسْ بَايِدُ كَرْدٍ وَكَرْدٍ أَمَّا أَوْ شَأْنٍ كَرْدٍ تَوَانِدُ بِيَسْ بَدْرٍ كَرْدٍ كَرْدٍ أَوْ شَأْنٍ جَوْنِ خِيَارَ بِيَسْ بَدْرٍ كَرْدٍ

الشَّيْطَانُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ فَإِنَّ أَحَدَكُمْ

سَمِعْتُكَ وَازِي الشَّيْطَانِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَدَرِّ رَوَايَتِي مُسْلِمٍ رَاوُكُودَ خِيَارَ بِيَسْ بَدْرٍ كَرْدٍ

إِذَا قَالَ هَا خِيَفَكَ الشَّيْطَانُ مِنْهُ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا عَطِيسٌ حَدَّثَكُمْ فَلْيَقُلْ

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَلْيَقُلْ لَهُ أَخُوهُ أَوْ صَاحِبُهُ بِرَحْمَتِ اللَّهِ فَإِذَا قَالَ

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَبَايِدُ كَرْدٍ كَرْدٍ رَاوُكُودَ بِيَسْ بَدْرٍ كَرْدٍ كَرْدٍ أَوْ شَأْنٍ جَوْنِ بِيَا بَدْرٍ كَرْدٍ

لَهُ بِرَحْمَتِ اللَّهِ فَلْيَقُلْ يَهْدِيَكُمْ اللَّهُ وَلْيَصْلِحْ بِأَلْسِنَتِكُمْ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

مَرَاوُكُودَ بِيَسْ بَدْرٍ كَرْدٍ كَرْدٍ رَاوُكُودَ بِيَسْ بَدْرٍ كَرْدٍ كَرْدٍ أَوْ شَأْنٍ جَوْنِ بِيَا بَدْرٍ كَرْدٍ

وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَالْأَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَالْأَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَالْأَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَالْأَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَالْأَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وَالْأَبِي مُوسَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَمَحَا اللَّهُ فَمَسَّ ثَوْبَهُ	علیه وسلم کہ میگفت چون عطسه زد یکی از شما پس حمد گوید خدا ایرا پس جواب عطسه میدهد بیکانند
وَأَنَّ لَهُ بِحَسْبِ اللَّهِ فَلَا تَسْمُوتُهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ	و اگر حمد گوید خدا ایرا پس جواب عطسه آن نگوید رواه مسلم و از ابی سعید
الْحَنْزَلِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا	خدری رزم مرویست که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود چون
تَنَازَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَمْسِكْ بِيَدِهِ عَلَى فَمِهِ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ	طمعانه کند یکی از شما پس باید که بنهد دیگر دگر دست خود را بر دهن خود زیرا که شیطان می دزدی
يَدْخُلُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ	در دهن وی چون کشاده دارد رواه مسلم و از ابی هریره رزم مرویست که آنحضرت
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا عَطَسَ غَطَّى وَجْهَهُ بِيَدِهِ	صلوات الله علیه وسلم باده چون عطسه میزد می پوشید روی مبارک خود را بدست خود
أَوْ نَوْبِهِ وَعَضَّ بِهَا صَوْتَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ	یا جامه خود دست میکرد به عطسه آورد و خود را رواه الترمذی و ابو داود
وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ الْيَهُودُ يَتَعَاظَمُونَ	و گفت ابی موسی اشعری بودند بودند که میگفت عطسه میزدند
عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرْجُونَ أَنْ يَقُولَ لَهُمْ	نزد آنحضرت صلی الله علیه وسلم بامید آنکه آنحضرت را ایشان از آنکه بگویند بگویند
بِرَحْمَتِ اللَّهِ فَيَقُولُ يَهْدِيَكُمْ اللَّهُ وَيُصَلِّمَ بِالْكَوْ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ	کنند شما خدا پس میگفت آنحضرت در رحمت ایشان نظر مید کرد و صلوات بآلکم رواه الترمذی
وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ أَخَاكَ ثَلَاثًا	و ابو داود و از ابی هریره مرویست که گفت شنیدم کن برادر خود را سه مرتبه

فَإِنْ زَادَ قَبُولَهُ كَأَمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَقَالَ لَا أَعْلَمُهُ إِلَّا أَنَّهُ

پس چون زیاده قضا و سبب آن را که مستند و ثابت کرده بود آورد آنرا که گفت سید حمزه که راوی آن است

رَفَعَهُ الْحَدِيثَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

نقدیم از ائمه هر چه را که رفع کرده حدیث را بسوی آنحضرت صلی الله علیه و سلم

باب الضحاک

باب در فضیلت

وَأَنَّهُ هُوَ أَصْحَابُكَ وَأَبْنَى وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَخِي وَخَيْرٌ

و پدرش اوست و خدایان و میگرداند و پدرش اوست و برادر و زنده میباشد و جمع کرده شد برای

لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْحَيِّ وَالْأَنْسِ وَالطَّيْرِ ثُمَّ بَوَّعُوا

سلیمان لشکرهای او از دیوان و آدمیان و درختان پس ایشان را بویاع کردند

حَتَّى إِذَا اتَّوَعَلَ وَاجِلُ التَّمَلُّقِ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا

تا چون آموزد بر دای مورچگان گفت مورچه ای مورچگان در آمدید

مَسْكِنَكُمْ لَا يَحْطِمُكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

مزدای خویش ننگند شما را سلیمان و لشکرهای او و ایشان ندانند

فَتَبَسَّ ضَاحِكًا مِّنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ

پس تبسم کرد و خندید از گفتن آن و گفت پروردگار من الهام ده مرا که سپاس کنم

نِعْمَتَكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالِدَيَّ وَأَنْ أَحْمِلَ ضَاحِكًا

نعمت ترا که نعمت کردی بر من و بر پدر و مادر من و آنکه خرم علی

نَرْوَاهُ وَأَدْخِلْنِي بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

بشدنی آنرا و در آورم مرا به بخشایشش خود در بندگان خود صالحان

عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عایشه رضی الله عنهما گفت ندیدم آنحضرت صلی الله علیه و سلم را

له جود و رکوع
۱۳
عنه جود و رکوع
۱۴

عن ابن عمر قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

إذا من عمر مرويت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِنَّ أَحَبَّ أَسْمَاءٍ إِلَيَّ اللَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

بر سنی که دوستترین نامهای شما بسوی خداست یعنی عبد الله و عبد الرحمن است رواه مسلم

وعن أبي هريرة قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

ورایت است از ابی هریره روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

أَخْفَى الْأَسْمَاءُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ اللَّهِ رَجُلٌ يُسَمَّى مَلِكُ الْأَمْلاكِ

خفا تر و پنهان تر ترین نامها روز قیامت نزد خدا می باشد و رجل نامی که نامش پنهان تر و پنهان تر باشد و پادشاه

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ مُسْلِمٍ قَالَ أَعْظَمُ رَجُلٍ عَلَى اللَّهِ يَوْمَ

پادشاهان و بخاری و در روایتی مسلم است که بزرگترین مرد

الْقِيَمَةِ وَأَخْبَنُهُ رَجُلٌ كَانَ يُسَمَّى مَلِكُ الْأَمْلاكِ لَا مِلَاكَ

و بزرگترین و پنهان ترین مرد خداست که نامش پنهان تر و پنهان تر باشد و پادشاهان

إِلَّا اللَّهُ **وعن ابن عمر** قال قلت لعمرو بن لوط قال قلت لعمرو بن لوط

زید که نیست پادشاه مگر خدا و از ابن عمر روایت است که پرسیدم از عمرو بن لوط که پرسیدم از عمرو بن لوط

عَاصِيَةٌ فَسَمَّاها رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمِيلَةً

مرأی عاصیه یعنی نام من عاصیه بود و پس تبدیل کرده نام دیر آنحضرت صلی الله علیه وسلم جمیل نام

رَوَاهُ مُسْلِمٌ **وعن أبي هريرة** قال قال رسول الله

رواه مسلم و از ابی هریره روایت است که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَسْبُ أَحَدُكُمْ الدَّهْرَ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ

صلی الله علیه وسلم که کسی را نماند که از شمار روزگار را از برای آنکه خداست

الدَّهْرُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ **وعن أبي الدرداء** قال قال رسول الله

معتز و محول احوال رواه مسلم و از ابی الدرداء روایت است که فرمود آنحضرت

وَأَصْدَفَهَا حَارِثٌ وَهَبَهَا وَأَفْجَحَهَا حَرْبٌ وَمَرَّةٌ رَوَاهُ

و ما ست ترین تا خدا و مطابق ترین آنرا بواقع حارث و همام است و ششترین تا اوج و بیرون از حد رواد

أَبُو أَوْدٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

البرادور روایت مست از ابی حمزه و در حدیث دیگر است از ابی حمزه

قَالَ اخْنَعِ اسْمِعْ عِنْدَ اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَجُلٌ يُسَمَّى ابْنُ الْأَكْمَلِ

فرموده خوار ترانجام نزد خدا تعالی روز قیامت مردیست که تا در شرف ملک الاطراک

قَالَ سُفْيَانُ شَاهَانِ شَاهُ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ وَاقْبَلْ

عزت سقیان درسخی آن شاه شایان این حدیث سن ست و میم از دی سواد

يَعْنِي أَقْبَرُ رَوَاهُ الزُّمَرِيُّ

راج پتے ایچ سہ روڈہ سرحدی

باب البیان و اشعر

وَوَصَّيْنَا الْيَهُودَ أَنْ يَتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

والسفر ۱۰ یکنههم العا اول الموالهه في ال...

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِي الْقُرْبَىٰ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمَ يَافَثَ ۚ

میشوند و برستی ایشان میگویند آنچه سنے کنند گرم آنکه گرویده اند و کردند

الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثُرًا ۖ وَانْتَصَرُوا مِنْهُمْ فَاَمْرٌ يَكُونُ لَهُمْ اَعْلَمُ ۙ

نشان ایستنها و یاد کرد و هزار بسیار و لغت یافتند از پس آنکه ستم دید و شنیدند

حسن ابن مسعود رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

روایت است از ابن مسعود رضی اللہ عنہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

ووسلم هلك المتطعون قالوا لئلا يروا له مسلماً

دسلم ہلاک شوند قسطنطنیہ و مبالغہ کنندگان در سخن گفت اخضر تا این کلہ راستہ بار و راہ مسلم

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَضَعُ لِحْسَانَهُ مُتَبَرِّكًا فِي الْمَسْجِدِ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم اگر سے نماز میں حسان را منبری در مسجد
 يَقُومُ عَلَيْهِ فَإِنَّمَا يَفْخَرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 می ایستاد حسان بران منبر پس جز این نیست که مفاخرت میکرد از پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم
 أَوْ يَنَافِرُ وَيَقُولُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ
 شک را ویست یا گفت مدح و تعالی میگرد از جانب آنحضرت و میگفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم
 يُوسِدُ حَسَانَهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ مَا نَافِرُ أَوْ فَاخِرُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ
 برستی خدا تعالی تا ناید میکند حسان را بجبرئیل مادام که خواصمت میکند یا مفاخرت میکند از
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ
 پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم رواه بخاری
 عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ ذُكِرَ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 از عائشہ روایت کرد گفت عایشہ که ذکر کرده شد خود آنحضرت در پی سیدہ شد که نیک است یا بد
 الشَّعْرُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ كَأَمْرٍ
 شعر گفتن پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم شعور کلام است
 فَحَسَنُهُ حَسَنٌ وَقَبِيحُهُ قَبِيحٌ رَوَاهُ الدَّارِ قُطْنِيُّ وَرَوَى
 پس نیک و بدی نیک است و بدی بد روایت کرد از حدیث را و دارقطنی مسندش را با آنحضرت
 الشَّافِعِيُّ عَنْ عُرْوَةَ مَرْسَلًا وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ
 در روایت شافعی از عروہ بن زبیر تابعی بطریق ارسال در روایت مسند از ابی سعید خدری
 قَالَ يَكْنِىَانِ حَنْ تَسِيرُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 گفت ابو سعید در انشای آنکه کسی میگوید آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
 بِالْعَرَجِ إِذْ عَرَضَ شَاعِرٌ يُنْشِدُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 بعجت که نام مرعی است ناگاه پیداشد شاعری که شعر میخواند پس فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُذُوا الشَّيْطَانَ أَوْ امْسِكُوا الشَّيْطَانَ لَا ت

علیہ وسلم بگیرید این شیطان را یا فرمود لفظ امسکوا بجای خذوا یعنی گھیرا پر

يَمْتَلِكُ جَوْفَ رَجُلٍ فَيُخَالِفُهُ مَنْ أَنْ يَمْتَلِكُ شِعْرًا رَوَاهُ

وگذا رید کہ مردی بر آئینہ پر شدن شکم مردی نزد آب بہتر است کہ در آن بہترین چیز رواہ مسلم

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وروا بہت است از جابر کہ گفت جابر فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

الْغِنَاءُ يُنْبِتُ الْيَقَاقُ فِي الْقُلُوبِ كَمَا يُنْبِتُ الْمَاءُ الزَّرْعَ

سرور داشتن و بشیرین سیر داند اتفاق را در دل چنانچہ سیر داند آب زراعت را

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْأَبْصَحَانِ

روایت کرد ابیہدیش را بہیقی در شعب ابی صحنہ

باب الزمائم والمعازف

باب در بیان مزامیر و معازف

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

و از مردمان آنکہ می خرد بیہودہ سخن ناگراہ سازد از راه خدا

يُغَيِّرُ عَلَيْهِ وَيَتَّخِذُ هَاهُنَا وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

و ای و انش در آن سیر داند عذاب را کہ در ہاں است عذاب نوار کنندہ

وَإِذَا أُنْتَلَى عَلَيْهِ أَيْتَانِ أَوْ لِيُتَكَلَّمَ لَمْ يَكُنْ مَعَهَا كَأَنَّ

درین خواندہ بشود و ہر آیتہای ماردی بگرداند و علی کہ گردن کش و متکلم بود گویا نشنیدہ

فِي أَذْنَيْهِ وَقَدْ أَفْلَسَ بَعْدَ الْيَمْرِ عَنْ أَبِي عَامِرٍ

آنرا گویا در گوش او گرا نیست پس خرد و در العذاب در دناک و روایت ست از ابی عامر

أَوْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

یا از ابی مالک اشعری رضی گفت ابو عامر را ابی مالک شنیدم پیغمبر خدا صلی اللہ

لہ مزامیر و معازف
یعنی بازی و سرگودہ
آواز دہندہ است کہ شنیدہ
بہرین سیر داند اتفاق را
در دل چنانچہ سیر داند
آب زراعت را
و از مردمان آنکہ می خرد
بیہودہ سخن ناگراہ سازد
از راه خدا
و ای و انش در آن سیر
داند عذاب را کہ در ہاں
است عذاب نوار کنندہ
و اگر گردن کش و متکلم
بود گویا نشنیدہ
آنرا گویا در گوش او
گرا نیست پس خرد و در
العذاب در دناک و روایت
ست از ابی عامر

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لِيَكُونَ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَسْتَحِلُّونَ

علیه وسلم کہ میگفت هر آنچه خواهند بود از دست بر سر نهانها که حلال میگردد دانند

الْحَزْوَ وَالْحَبْرُ وَالْخُمْرُ وَالْعَازِفُ وَلَيَزُولَنَّ أَقْوَامٌ الْجَنَّةِ

فرد حریه اخر و معارف را و هر آینه فرد آینه نگردد و هر آینه در

عَلَيْهِمْ سَارِحَةٌ لَهُمْ يَأْتِيهِمْ رَجُلٌ لِحَاجَةٍ

بہلو ہا سے کوہ اندر سفنا نگاہ نمی آید بر ایشان چرا نندہ آنہای آید چرا ایشانرا سفنا از جهت

فَيَقُولُونَ ارجع لنا غدا فنيهم الله ويضع العلم ويحسن

عاجت نس. مگر نہ بقدر رسوال ہا و آئی یسوی وافر و ایس ہفتر ستر خدا تبارک و تعالیٰ البشارت اعذاب

اَخْبَرَنَا قُرَّةٌ وَخُزَّازُ نِیَالٍ یَوْمَ الْقِیَمَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِیُّ

شاستی می زند که در بعضی از ایشان و بعضی مسکن شدت را بعضی از ایشان الصمد بنو زید و دیگران را به کار

وَعَنْ أَبِي إِمَامَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وہو است سست اذا راہ الامر رف گفتند فرمود کہ کنھزت صلے اللہ علیہ وسلم

اِنَّ اللّٰهَ يَعْشَقُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِيْنَ وَهُدًى لِّلْعَالَمِيْنَ وَاَمَّا

[illegible]

رَفِيعًا وَجَلَّ بِحَقِّ الْعَازِفِ وَالْمَزْكُورِ الْوَائِزِ وَالصَّابِرِ

کتابخانه حضرت امام محمد باقر علیه السلام

وَأَمَّا الْإِهْلَاءُ وَحَلْفُ رَبِّي عَزَّ وَجَلَّ فِي الْأَشْهُبِ

و امیر نجار هدایت و حکمت در سر کار کندی بجای آید

عَنْ عَبْدِ مَنَظُورٍ عَنْ جُرُوعَةَ مِّنْ خَمِّ الْأَسْقِفَةِ مِنَ الصَّلَاةِ

عبدالرشید علی بریلوی صاحب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَشْكُرَهُ لَوْلَا رَحْمَتُ اللَّهِ عَلَيْنَا لَكُنَّا مِنَ الْخَاسِرِينَ

میتا وہ پڑلہا میں مجھ سے اس سقیت میں

و گفته اند هیچ بنده غیر از ترس من مگر آنکه بچشم او را از وحشت کدوس کعبات است از حوضهای بهشت

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَرَوَيْتُ عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْحَرَسُ مِنْ أَمْرِ الشَّيْطَانِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ رَوَاهُ مُسْلِمٌ رَوَاهُ مُسْلِمٌ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

بَابُ أَعْلَامَاتِ عِنْدَ قُرْبِ الْقِيَامَةِ

باب در بیان علامات قرب قیامت

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَبْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الْخَمْرَ وَاللَّيْسَ وَالْكَوْبَةَ وَقَالَ كُلُّ مُسْكِرٍ

وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ الْخَمْرَ وَاللَّيْسَ وَالْكَوْبَةَ وَقَالَ كُلُّ مُسْكِرٍ

حَرَامٌ قِيلَ الْكَوْبَةُ الطَّبْلُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

حَرَامٌ قِيلَ الْكَوْبَةُ الطَّبْلُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

وَعَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَبْنِ هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا اتَّخَذَ الْفَيْ دَوْلًا وَالْأَمَانَةُ مَغْنَمًا وَالزَّكَاةُ مَغْرَمًا

وَسَلَّمَ إِذَا اتَّخَذَ الْفَيْ دَوْلًا وَالْأَمَانَةُ مَغْنَمًا وَالزَّكَاةُ مَغْرَمًا

وَلَعَنَ لَكُمْ لَغِيمُ الدِّينِ وَالْخَاءُ الرَّجُلِ مَرَاتَهُ وَعَقْلُ مَهْ وَأَدْنَى

وَلَعَنَ لَكُمْ لَغِيمُ الدِّينِ وَالْخَاءُ الرَّجُلِ مَرَاتَهُ وَعَقْلُ مَهْ وَأَدْنَى

صَدِيقُهُ وَأَقْصَى أَبَاهُ وَظَهَرَتْ الْأَمْوَاتُ فِي الْمَسَاجِدِ

صَدِيقُهُ وَأَقْصَى أَبَاهُ وَظَهَرَتْ الْأَمْوَاتُ فِي الْمَسَاجِدِ

وَبَادَ الْقَبِيلَةَ فَاسَفَهُمْ وَكَانَ نَعِيمُ الْقَوْمِ أَرْذَلَهُمْ

وَبَادَ الْقَبِيلَةَ فَاسَفَهُمْ وَكَانَ نَعِيمُ الْقَوْمِ أَرْذَلَهُمْ

وَأَكْرَمَ الرَّجُلُ مَخَافَةَ شَرِّهِ وَظَهَرَتْ لَقِينَاتُ وَلَعَارُ
 و اگر ای کشته شده مرده از جهت ترس بدی او و پیدا آید و طرب ناک مردم اعتقاد کنند یا ایشان پیدا
 وَشَرِبَتْ الْخُمُودَ وَلَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الْأُمَّةِ أَوْلَهَا
 آید یا ای و خورده شود و طرب ناکند و بدگویند ایشان این است پیشینان امت را پس از اظهار
 فَالْتَقِبُوا عِنْدَ ذَلِكَ بِحِمَا حِمَاءَ وَزَلْزَلَهُ وَخَسَفَا
 برید وقت پیدا شدن این امور باو سختی را و جنبیدن زمین و در رفتن در زمین و رخ کردن
 وَمَسْحًا وَقَدْ فَأَوَّابَاتٍ تَتَابَعُ كَيْطَامٍ فُطِمَ سِلْكُهُ فَتَتَابَعُ
 آید یا این را و گنگانان از آسمان و اظهار بر در شانه های قیامت را که پد در پی پد و تریب
 رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحْنٌ نَافِعٌ قَالَ كُنْتُ مَعَ ابْنِ عُمَرَ
 رشته بخواب گشته شده پس ای آفراده میشود از آنکه از آنست مردوست که بوم همراه این عمر
 فِي طَرِيقٍ فَسَمِعَ مِنْ مَرَأَةٍ قَوْضَعٍ أَصْبَعِيهِ فِي أُذُنِيهِ نَاءً
 در راهی پس شنید این عمر از زانی را پس نهاد بر دو انگشت خود را در دو گوش خود رفت
 مِنَ الطَّرِيقِ إِلَى الْجَانِبِ الْآخِرِ ثُمَّ قَالَ لِي بَعْدَ أَنْ بَعَثَ
 این عمر از راه بخانجی دیگر بقصد آخر از پیتر گفت مرا بعد از آنکه در رفت ای نافع ایامی شنیدی
 يَا نَافِعُ هَلْ سَمِعْتَ شَيْئًا قُلْتُ لَا فَرَفَعَ أَصْبَعِيهِ مِنْ أُذُنِيهِ
 چه نه از آن آواز گفت من شنوم پس برداشت هر دو انگشت خود را از دو گوش خود گفت این عمر که
 قَالَ كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَمِعَ
 بودم من همراه آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس شنید آنحضرت
 صَوْتُ بَرَاءٍ فَصَنَعَ مِثْلَ مَا صَنَعْتُ قَالَ نَافِعٌ وَكُنْتُ
 آواز را پس کردم مانند آنچه کردم من گفت نافع بوم من در آن وقت
 إِذْ ذَاكَ صَغِيرًا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَنَسٍ
 خود رواه احمد و ابو داود و از انس

نافع را بر این
 صبح بخواب گشته بود

عَسَىٰ أَنْ يَكُنْ خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا تَلِيَمُ وَا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا	شاید که باشند بهتر از ایشان و حجب نکنید نفسهای خویش را و نزاع
بِأَلْقَابٍ بِشَرٍّ لَّاسِمُ الْفُسُوقِ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَّمْ	لقبها بدنام است فسق بعد از ایمان و هر که باز گردد
يَتُبْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا	پس آن گزیدگان ایشانند ستمگران ای آنانی که گمراهید پرور کنید
كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ أَثْمٌ وَلَا تَحْسَبُوا وَلَا	بسیار را از گمانها بد رستی برخیزد از گمان گناه است و تبس کنید
يَغْتَبِ بَعْضُكُم بَعْضًا يُوَبِّحُ أَحَدَكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ	و طبیعت کنید برخیزد شما بر سر را آیا دوست میدارد یکی از شما که بخورد گوشت
مَيْتًا فَاكْرَهُمْوهُ وَا اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ عَنِ	برادر خود را که مردده است پس نا خوش دارد و او را ویرسید از خدا بگری خدا باز گرداننده است هر آن است
سَهْلُ بْنُ سَعْدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ	از سهل بن سعد رزم مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم
مَنْ يَلْظُمُنِي مَا بَيْنَ لِحْيَتَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَخْضَمُّ لَهُ	کسی که فضا من بخشد برای من چیز را که میان لپچه من است و نگردد شست چیز را که میان هر دو پای من است فضا من میشود کم او را
الْحَبَّةَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ	بهشت رواد البخاری و از ابی هریره رزم مرویست که فرمود آنحضرت
اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَتَكَلَّمُ بِالْكَلِمَةِ	صلی الله علیه وسلم بدستی که میند هر آینه سخن میکند سخن که مبادوست او عمل
مِنْ رِضْوَانِ اللَّهِ لَا يَلْقَىٰ لَهَا بَأَلًا يَرْفَعُ اللَّهُ بِهَا دَرَجَاتٍ	رضای حق نمی اندازد و بنده آن کلمه را دل خود را بلند میکند و از الله تعالی بسبب آن کلمه درجای بزرگ

وَأَيْدِيكَ عَلَى خَطِيئَتِكَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَزَّ

ولکیری بر گناہان و تقصیرات خود نداء احمد و تہذیبی

ابن سَعِيدٍ رَفَعَهُ قَالَ إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ فَإِنَّ الْأَعْصَى

از ابی سعید رضی اللہ عنہ مرویست کہ رفع کرد با حضرت گفت آنحضرت چون صبح کرد آدھے پس

كَلِمَاتُ تَكْوِينِ اللِّسَانِ فَتَقُولُ اِنْفِي اللَّهُ فَيُنَادِي اِنَّا نَعْنُ بِكَ

برستی که اعضا و همه خضوع و فروتنی میکنند و باز آن پس میگویند چه بهتر که خدا را در حق مازیا که دوست

فَإِنْ اسْتَقَمَّتْ اسْتَقَمْنَا وَإِنْ اعْوَجَّتْ اعْوَجْنَا رَوَاهُ

توابع پس اگر راست می ایستی تو راست می ایستیم ما و اگر چپ می شوی چپ می شویم ما و داد

الزَّيْمِدِيُّ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ

ترندی و از علی بن حسین سلام مرویست که فرمود: «مَنْ خَفِضَ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمُرُورِ

صلی اللہ علیہ وسلم از علامات حسن ایمان مردی ترک کردن اوست

مَا لَا يَحِثُّ بِهِ رِقَاةٌ مَالِكٌ وَاحْمَدٌ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ

نیز پدر که عنایت و اهتمام ندارد در راه ملک و احمد و از انش به مرویست

تَوَفَّى رَجُلٌ مِّنَ الصَّابَةِ فَقَالَ رَجُلٌ بَشِيرٌ بِالْجَنَّةِ فَقَالَ

فات کرد مردی از اصحاب پس گفت مردی شادمان باشی بر آمدن

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوْ لَا تَنْذِرِي فَلَعَلَّكَ تَكْلَمُ

شست پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم آیا میکوی این سخن را دومی دانی

فَمَا لَا يَحْنِيهِ أَوْ يَجْلِي مَا لَا يَنْقُصُهُ رَوَاةُ الزُّمَيْدِ وَعَنْ

لیقت حال ایستایدوی سخن کرده باشد و چیز که نباید یا بحیل کرده باشد بچیز که داد و نقصان نمی آید و در

سُفْيَانُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ التَّمِيمِيُّ رَضِيَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

۱۰۸ ترمذی و از سفیان بن عبد اللہ نقی روم مرویت گفت یا رسول خدا چیست

يَطُولُهُ إِلَى الْآنَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوْصِنِي قَالَ وَصِيكَ
 ما در از می وی که اینجا ذکر نیست تا آنکه گفت ای رسول الله اندر کن مرا خجسته آنحضرت اندر
 يَتَّقُوا اللَّهَ فَإِنَّهُ أَرَيْكُمْ كَلِمَةً قُلْتُ زِدْنِي قَالَ عَلَيْكَ
 گفتم ترا تقوی خدا را که تقوی اگرایش دهند ترست هر کار ترا گفتم زیاده کن مرا فرمود بر تو باد
 بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ وَذَكَرِ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ فَإِنَّهُ ذِكْرُكَ فِي السَّمْعِ
 تلاوت قرآن و یاد کردن خدای عزوجل زیرا که ذکر خدا سبب ذکر کردن عز و جلال و اسما
 وَنُورُكَ فِي الْأَرْضِ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ عَلَيْكَ بِطَوَّلِ
 و روشنایی است در او در زمین گفتم زیاده کن مرا ای کافری است و نور و بر تو باد
 الصَّحْبِ فَإِنَّهُ مُطْرَدَةٌ لِلشَّيْطَانِ وَعَوْنُكَ عَلَى مُرْدِيكَ
 و راه از مقرر و بگردد زیرا که وی سبب را ندانست شیطان را که اندر راه بیان می در آید و بار رسد و بگذرد
 قُلْتُ زِدْنِي قَالَ آيَاكَ وَكَثْرَةُ الصَّحَابِ فَإِنَّهُ يُمِيتُ الْقَلْبَ
 مرزا بر کار دین تو گفتم زیاده کن مرا فرمود در راه خود را از بسیاری می خندد زیرا که خند بسیار سبب از دل را
 وَيَذْهَبُ بِنُورِ الْوَجْهِ قُلْتُ زِدْنِي قَالَ قُلُوبُ الْخَوَّ وَانْ كَانَ مَرًا
 و می برد روشنایی روی را گفتم زیاده کن مرا فرمود مرا حق را اگر می سخن و فاش و خوش آید و غلبه آید
 قُلْتُ زِدْنِي قَالَ لَا تَخَفْ فِي اللَّهِ كَوْمَةً لَا يَفِي قُلْتُ زِدْنِي قَالَ
 و گفتم زیاده کن مرا فرمود ترس در اظهار دین خدا و تا کبر و می طاعت کننده را هر چه گویند گفتم زیاده کن مرا
 لَيُخْرِجَنَّ عَنِ النَّاسِ مَا تَعْلَمُ مِنْ نَفْسِكَ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ
 فرمود با این که آید ترا از دین و گفتن عیب مردم چیز که می دانی از عیبهای نفس خود و از اناس راضی
 عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبَا ذَرٍّ لَا أَدْلِكَ
 مرویست از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت مرا سبب در راه
 عَلَى خَصْلَتَيْنِ هُمَا أَخْفَ عَلَى الظُّهْرِ وَانْقَلُ فِي الْبِذَانِ
 ای اباندر آید راه بنجام ترا بر خصلت که آن دو خصلت سبب ترا در نیست و گران تر از دین این

قَالَ قُلْتُ بَلَى قَالَ طَوْلُ الصَّمْتِ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَالَّذِي نَفْسِي

گفت البرز که نعم آری بنام از خود آن دو وصلت خاموشی و نیک خوئی و سگند ری از آن که از من

بیدارم مَا عَمِلَ الْخَلَائِقُ عَمَلًا رَوَى لَيْسَ هُوَ إِلَّا حَادِثًا لَرُبْعَةٍ

در دست قدرت اوست که از کرد و خطای آن مخلوقین و فصلت یعنی آنچه که از این نیست در دست قدرت چنانچه

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَسْلَمَ رَضِيَ قَالَ لَنْ عَمْرًا مِنْ دَخَلَ

را در شعب ایمان و روایت است از اسلم مولی عمر بن خطاب در آن روزی که

يَوْمًا عَلَى ابْنِ تَكْرٍ لِلصِّدِّيقِ رَضِيَ وَهُوَ يُحْيِي لِسَانَهُ فَقَالَ

بر ابی بکر صدیق رضی و حال آنکه ابی بکر می کشید زبان خود را بیفت عمر ابی بکر

عَمْرًا مَعْفَرًا اللَّهُ لَكَ فَقَالَ لَهُ أَبُو بَكْرٍ إِنَّ هَذَا أَوْ كَرِهِي

این فعل را بیا مرز ترا خدا پس گفت ابو بکر بدستی که این زبان در آورده مرا که

الْمَوَارِدُ رَوَاهُ مَالِكٌ

رواه مالک

بَابُ لَعْنِ الْمُؤْمِنِ وَرَمِيَهُ بِالْكَفْرِ وَالْفُسُوقِ

این باب در لعنت کردن مؤمن و دشنام دادن مؤمن را با کفر و فسق است

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

را در عبد الله بن مسعود رضی روایت گفت فرمود آنحضرت صلوات

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّئَاتُ السُّلَيْمِ فُسُوقٌ وَقَتْلُهُ كُفْرٌ

اللہ علیه وسلم دشنام دادن سلمان را فسق است و قتال او کفر

مُسْفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

شفق علیه و روایت است از ابی ذر رضی گفت فرمود رسول الله صلوات

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَرْمِيَنَّ رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفُسُوقِ وَلَا يَرْمِيَنَّ بِالْكَفْرِ

علیه وسلم دشنام ندهد مردی را بفسق و دشنام ندهد مردی را بکفر

اَلَا تَدَّتْ عَلَيْهِ اِنْ لَمْ يَكُنْ صَاحِبُهُ كَذَلِكَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

مگر آنکه اگر هیچ کس را این کلمه قائل اگر نباشد او که دشنام داده شده است همچنین که دیگر روایه بخاری

وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابی در داء راضی که روایت کرد شنیدم آنحضرت صلی الله علیه و آله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اِنَّ اللَّعَّائِيْنَ لَا يَكُونُونَ شُهَدَاءَ وَلَا

سکینت که لعنت بسیار کنندگان نمی باشند گواهی دهندگان بر طلاق و عیادت

شُفَعَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

شفاعت کنندگان مرایشان را روز قیامت رواه مسلم و از ابن مسعود راضی

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ الْمُؤْمِنُ

مرویت گفت آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم فرمود نیست مؤمن

بِالطَّعَّانِ وَلَا بِاللَّعَّانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَيِّنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

طعن کننده و در آبروی مردم و لعنت کننده و نیست سخت گوینده و تبخیل رواه ترمذی

وَالْبَيِّهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ اَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ سَمِعْتُ

و بی هقی در شعب ایمان و روایت است از ابی در داء که گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اِنَّ الْعَبْدَ اِذَا عَنَّ

آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم اگر میگفت بدستی که بنده چو لعنت کند

شَيْئًا صَعِدَتْ لَلْعَنَةِ اِلَى السَّمَاءِ فَغُلِقُوا ابْوَابُ السَّمَاءِ دُونَهَا ثُمَّ أَخَذُوا

چیز را که باشد یا غیر آدمی بر می شود لعنت بسو آسمان پس بسته میشود درهای آسمان نزد و سه پست

عَيْنًا وَشِمَاكَ اِذَا الْمَرْجِدُ مَسَا عَا رَجَعْتُ اِلَى الَّذِي لَعَنَ

میگردد راه را با حجاب است و می رسد پس چون نمی یابد لعنت جای رفیق را باز میگردد و بسو عکس

فَاِنْ كَانَ لَكَ اَهْلًا قَوَّالًا رَجَعْتُ اِلَى قَائِلِهَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

لعنت کرده شده است او را پس اگر دوست آنکس قبول کرد لعنت را پس اگر نه رنج میکند کسی که لعنت آن را رواه ابو داود

باب في الكذب

این باب در بیان محصیت دروغ است

عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى

و الله عليه وسلم لا يدخل الجنة من كان في قلبه مثقال ذرة كذب

الله عليه وسلم عليكم بالصدق فإن الصدق يهدي إلى

البر وإن البر يهدي إلى الجنة وما يزال الرجل يصدق ويتحرى

الصدق حتى يكتب عند الله صديقاً وإياكم والكذب

فإن الكذب يهدي إلى الفجور وإن الفجور يهدي إلى النار

وما يزال الرجل يكذب ويتحرى الكذب حتى يكتب عند

الله كذاباً متفق عليه وفي رواية لمسلم قال إن الصدق

يؤدي إلى البر وإن البر يهدي إلى الجنة وإن الكذب يهدي إلى

الفجور وإن الفجور يهدي إلى النار وما يزال الرجل يكذب

ويتحرى الكذب حتى يكتب عند الله كذاباً

متفق عليه وفي رواية لمسلم قال إن الصدق يهدي إلى البر

وإن البر يهدي إلى الجنة وإن الكذب يهدي إلى الفجور وإن

الفجور يهدي إلى النار وما يزال الرجل يكذب ويتحرى الكذب

حتى يكتب عند الله كذاباً

متفق عليه وفي رواية لمسلم قال إن الصدق يهدي إلى البر

وإن البر يهدي إلى الجنة وإن الكذب يهدي إلى الفجور وإن

الفجور يهدي إلى النار وما يزال الرجل يكذب ويتحرى الكذب

حتى يكتب عند الله كذاباً

این باب در بیان محصیت دروغ است
و این حدیث در بیان محصیت دروغ است

الْجَنَّةِ وَمَنْ تَرَكَ الْمَرْءَ وَهُوَ مُحَقَّقٌ بِنِي لَهُ فِي وَسْطِ الْجَنَّةِ وَمَنْ

مکانی در حوالی بهشت و کسی که از او جدا شد و نزاع و حال آنکه حق بجانب است بنا کرده شود بر سر

حَسَنَ خَلْقِهِ بِنِي لَهُ فِي أَغْلَاهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَ

در میان بهشت و کسی که در آن روز قیامت خود را بنا کرده شود بر سر او و در احوال و جای بلند بهشت رواد شود

ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا كَذَبَ

و از ابن عمر روایت کرد فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم چون دروغ بگوید

الْعَبْدُ تَبَاعَدَ عَنْهُ الْمَلَائِكَةُ مِنْ ثَلَاثِ مَاجَرٍ رَوَاهُ

بنده و دیگر دو از آن بنده فرشته یک کرده اند اگر کسی بوی ناموسش بپوشد آن بنده آنرا از دو فرشته

التِّرْمِذِيُّ وَحَسَنَ سُفْيَانُ بْنُ أَسَدٍ الْحَضْرَمِيُّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

رواه ترمذی و از سفیان بن اسد حضرمی روایت کرد

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ كَثُرَتْ

شنیدم من آنحضرت را صلی الله علیه وسلم که می گفت بزرگ

خِيَانَةٌ أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هَؤُلَاكَ بِهِ مُصَدِّقٌ

نامحسب خیانت است که بگویی برادر خود را سخنی که آن برادر در بهشت در آن سخن مصدق

وَأَنْتَ بِهِ كَاذِبٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَحَسَنَ صَفْوَانُ بْنُ سُلَيْمٍ

و تودران سخن دروغ گوینده رواد ابو داود و از صفوان بن سلیم روایت کرد

أَنَّهُ قِيلَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ

روایت کرد گفته شد آنحضرت را صلی الله علیه وسلم که آیا باشد مسلمان

جَبَانًا قَالَ نَعَمْ فَقِيلَ لَهُ أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ نَجِيلاً قَالَ نَعَمْ فَقِيلَ لَهُ

بزدل و ترسیده گفت آنحضرت آری می باشد پس گفته شد آنحضرت را آیا باشد مسلمان بخوبی فرمود

أَيْكُونُ الْمُؤْمِنُ كَذَّابًا قَالَ لَا رَوَاهُ مَالِكٌ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

آری پس گفته شد آنحضرت آیا باشد مسلمان دروغ گوئی فرمود نه مسلمان دروغ گوئی نباشد و مالک و ابن ابی شیبہ

الْإِيمَانِ رَسُولًا وَعَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ رَضِيَ

شعب ایمان مرسل و از عباد بن صامت زنده است که آن حضرت

الَّتِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِخْمِنُوا لِي سِتًّا مِنْ نَفْسِي

صلی الله علیه وسلم فرمود شما من شش چیز را من محافظت

إِخْمِنَ لَكُمْ الْجَنَّةَ أَصْلًا إِذَا لَحَلَّ شِمُّكُمْ وَأَوْفُوا إِذَا وَعَدَكُمْ

شش چیز را از داناتای خود شما من شوم من شمار بهشت را راست گوید چون سخن کنید و خبر دهید

وَأَذُوا إِذَا اتَّقَيْتُمْ وَاحْفَظُوا فُرُوجَكُمْ وَغَضُّوا أَيْبَارَكُمْ وَكَفُّوا

و سر برید چون وعده کنید و امانت ادا کنید جوان بین گرفته شوید و نگاه دارید عورت های خود را و فرود نوازید

أَيْدِيَكُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

چشم های خود را از دیدن نامحرم و بازدارید بخت را از فروختن و الی غیر موارد است رواه بیهقی در شعب ایمان

لِلْقَدِيدِ بْنِ الْأَسْوَدِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روایت است از مقداد بن اسود زنده گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْمَدَاحِينَ فَاحْتَوُوا فِي وُجُوهِهِمُ اللَّتَابَ

و سلم چون ۴ بیندید که از بعضی در حالت مدح پس بپوشید از دیدن روی آنها خاک درازان خاک

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

از انس زنده است یعنی چیزی را که پدید آید که چیز را و آن که مشایب آن است رواه مسلم و انس زنده است

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا مَدَحَ الْفَاسِقُ غَضِبَ الرَّبُّ تَعَالَى

که فرمود آن حضرت صلی الله علیه وسلم چون مدح کرده میشود فاسق در غم می آید برود و گاروی عیب

وَاهْتَزَّ لَهُ الْعَرْشُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

و می لرزد از هیبت مدح فاسق عرش رواه بیهقی در شعب ایمان

بَهْزَبِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و روایت است از بهزب بن حکیم که روایت میکند از پدر خود و پدربزرگ خود از رسول خدا و آنکه میفرماید

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَبَلَّغَ لِمَنْ يُحَدِّثُ فَيَكُنْ بِمَنْضِيكَ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہلاک و سختی کر کے کہ سنہ مکینہ میں دروغ میگوید تا بخندانہ بان
 بِهِ الْقَوْمَ وَبَلَّغَ لَهُ وَبَلَّغَ لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ
 سختی مردم را و بلی و ہلاکی ست مر از او بل و سختی ست مر از او احمد و ترمذی و ابو داؤد
 وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 و دارمی و از ابی ہریرہ رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَقُولُ الْكَلِمَةَ لَا يَقُولُهَا
 صلی اللہ علیہ وسلم بدستیکر بندہ ہر کہینہ میگوید کلمہ را نمیگوید آنکلمہ را کہ براسے آنکہ
 إِلَّا لِيُضْحِكَ بِهِ النَّاسُ يَهْوِي بِهَا أَبْعَدَ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ
 تا بخندانہ بان مردم را افتد آن بندہ بسبب آن کلمہ یعنی بسوی دروغ افتاد کہ دور ترست ساحتان
 وَالْأَرْضِ وَأَنَّهُ لَيَزِلُّ عَنْ لِسَانِهِ أَشَدَّ مِمَّا يَزِلُّ عَنْ
 از ساحت میان آسمان و زمین است و برشتیکر بر آید می لغزد بندہ از زبان خود سخت تر از

قَدَمَيْهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ
 عزیزین از قدیم رواہ البیہقی فی شعبہ ایمان و از شعبہ ایمان

أَمَّ كُلُّهُمْ رَضِيَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و از ام کلثوم رضی مرویست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
 لَيْسَ الْكَذَّابُ الَّذِي يُصَلِّي بَيْنَ النَّاسِ وَيَقُولُ خَيْرًا
 نیست دروغ گوئی آنکس کہ اصلاح میکند میان مردم و میگوید سخنان نیک را کہ باعث
 وَيَكْفِي خَيْرًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

اصلاح و نیک تر از آن میگوید و اگر کہ دروغ گوید و آنکس میگوید سخنان غریب و بیکیہ کہ متفق علیہ
 يَا بَرَّكَ الْعَفْشُ وَالشَّمَاتَةُ وَالطَّعْنُ
 این باب در بیان ترک عفش و بدگوئی و طعن ست و سخن عیله و طعن کردن بر مردم

عَنْ عَائِشَةَ أَنَّ رَجُلًا اسْتَاذَنَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وآلہ عائشہ رضہ مرویست کہ مردی اذن طلبید کہ در آید بر پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّكَ نَوَالَهُ فَبُئْسَ أَخُ الْعَشِيرَةِ فَلَمَّا جَلَسَ تَلَقَّى

وسلم پس فرمود آنحضرت اذن دہید مرا این مرد را و بگذازد تا در آید پس بد قبیله یاری است

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي وَجْهِهِ وَأَبْسَطَ إِلَيْهِ فَلَكَأ

پس چون در آمد و نشست ملاقات لسان و تاذ و مدلی نمود آنحضرت و در روی و سہ اخبار انہما

انْطَلَقَ الرَّجُلُ قَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قُلْتَ لَهُ كَذَا

کرد آنحضرت بمسوی آنمزد پس ہر گاہ کہ رفت آنمزد گفت عائشہ رضہ یا رسول اللہ گفتی مرا این مرد را

وَكَذَا ثُمَّ تَطَلَّعَتْ فِي وَجْهِهِ وَأَبْسَطَتْ إِلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ

خاکباز چنین چنین بہتر شاہست نمودی در روی و ابسٹا نمودی بمسوی وی این چہیست پس فرمود

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَتَى عَاهَدْتَنِي فَعَاشَاتِ شَرُّ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ متی رویدی مرا ای عائشہ بگذازد ہر سہی ہر سہی

النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مَنَزِلَةٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَنْ تَرَكَهُ النَّاسُ اتِّقَاءَ

مردمان نزد خدا یتیمانی از روی مرتبہ روز قیامت کسی کہ ترک دہند و بگذازد تا در آمد مردم از جہت ہر گزین

شِدَّةٍ وَفِي رِوَايَةٍ اتِّقَاءَ فُتْنَةٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

از مشر و سہ و در روایتی بجای اتقا شدہ اتقا بخشنہ آمدہ متفق علیہ

أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی ہریرہ رضہ مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

كُلُّ أُمَّتِي مُعَافٍ إِلَّا الْمُجَاهِرُونَ وَأَنَّ مِنَ الْيَمَانَةِ أَنْ يَتَكَلَّمَ

ہر امت سلامت است و گذاشتہ شود و گذاشتہ را کنند گمان بدی و بیجا بانی را و بدیہی را از بیجا کی بدی بدی را

الرَّجُلُ بِاللَّيْلِ عَمَلًا ثُمَّ دُخِيَ وَقَدْ سَتَرَهُ اللَّهُ فَيَقُولُ يَا فُلَانُ

انکہ عمل کند روی در شب عمل بدر البستر صبح کند و حال آنکہ پوشیدہ است و او را خدا میحالی بدو و علم و کرم

و از ابی ہریرہ رضہ مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

رَوَاهُ السِّرْمِذِيُّ

رواه ترمذی

باب لغبة الغيبة وما على ذي الوجهين

باب در بیان غیبت و نهامی و چنانچه در عهد بر صاحب غیبت

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از امام هدی علیه السلام روایت کرد که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود

قَالَ اتَذَرُونَ مَا الْغَيْبَةُ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ ذَكَرَكَ

آیا شما را نذر کرد غیبت چیست گفتند میخاه خدا و رسول و ما از ترست گفت آنحضرت طیبست یاد کردن

أَخَاكَ بِمَا بَكَرُهُ قِيلَ أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِي أَخِي مَا أَقُولُ قَالَ

نست برادر خود را بچیزیکه تا پیش دارد آنرا گفته شد آیا پس میدانی خدعه دارا اگر باشد در برادر من آنچه میگویی

إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ اغْتَبْتَهُ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ

گفت آنحضرت اگر هست در آن شخص چیزی که میگوید آنرا بچیز پس تحقیق نسبت کرده و در آن گرفت و در آن آنچه میگوید

بِهَتَّةٍ رَوَاهُ سُليْمٌ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلَيْنِ

پس تحقیق بهتان کرده و رواه سلم و ابن عباس روایت کردند که دو مرد

صَلَّيَا صَلَاةَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَكَانَا صَائِمَيْنِ فَلَمَّا قَضَى

گذاشتند نماز ظهر را و عصر را شک را روایت و بعد از آن زمان روزه دار پس هر گاه

السَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةَ قَالَ عَيْدُهُ أَوْضَوْا كَمَا

گوازد که روز آنحضرت صلی الله علیه و سلم نماز گفت آن دو مرد باز گردانید شما وضو خود را

وَصَلُّوْا كَمَا وَامَّضِيَانِي صَوْمِكُمَا وَأَقْضِيَا يَوْمًا

و نماز خود را بچیزیکه رواه نمود و بچیزیکه تمام کنه و افطار بکنید و قضایا کنید این روز را

أَخْرَقَا لَهُمَا رَسُولُ اللَّهِ قَالَ اغْتَبْتُمَا فَلَا تَا وَعَنْ

روایت کرد که آن دو مرد و چه اما و گفتیم یا رسول خدا فرمود شما غیبت کردید فلان شخص را

أَبِي سَعِيدٍ وَجَابِرٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وزارتی سید و از پارس مریدان گشته هر دو که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ الْغَيْبَةَ أَشَدُّ مِنَ الزَّيْنِ فَأَلُوْا يَا رَسُوْلَ اللهِ عَلَيْكَ

و مسلم غیبت کردن بمعنی و جوه سخته از آنرا کردن است گفتند یا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَكَيْفَ الْغَيْبَةُ أَشَدُّ مِنْ الزَّنَا. قَالَ

صلوة و سلام چگونگیست مختصر از زمان باشد از موقت اخذت بدرستی که مروی است از امامین علیهما السلام

اِنَّ الرَّجُلَ لَيُزْنِي فَيَتَوَبُّ فَيَتَوَبُّ فَيَتَوَبُّ عَلَيْهِ وَيَوْمَ آيَةٍ يَفْتَنُوهُ

توبه میکنند پس رجوع میکند حق تعالی بروی رحمت و در رعایتی با این لفظ آمده پس توبه میکنند

فَيَغْفِرُ اللَّهُ لَهُ وَإِنَّ صَاحِبَ الْغَيْبَةِ لَا يَغْفِرُ لَهُ حَتَّى

آنکه در این امر زود خلاصه مراد او هر سبب که موجب ضیعت آموزید نشود مراد آنکه

يَغْفِرُ هَآلَهُ صَاحِبُهُ وَفِي رِوَايَةٍ أُخْرَى رَضِيَ عَنْهُ قَالَ مُحَمَّدٌ

بیا میزد امد الجارو و در دایت النرم آمده گفت اخطرت

الزَّانَا: يَتُوبُ وَصَاحِبُ الْغَيْبَةِ لَيْسَ لَهُ تَوْبَةٌ رَوَى

زنا کننده توچ می کند و عیب نیست مرا و التوبه دستمال از درویشی خرافتد لغوی باشد

البَيْهَقِيُّ الْأَحَادِيثَ الثَّلَاثَةَ فِي شُعْبِ الْأَيْمَانِ

روایت کرد و بهیچ ایمن سه مرتبه در شب ایمان

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از این رو مراد است که آنحضرت صلی الله علیه و آله

وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ كَفَّارَةِ الْغَيْبَةِ أَنْ تَسْتَغْفِرَ لِمَا عَابَيْتَهُ

وسلم فرمود که از جمله کفار غیبت یعنی انچه بدو شد اقم آنرا نیست که آن مردش خواهی مرشد را که غیبت کرده

تَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَنَا وَلِهَذَا رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ وَاللَّعْنَةُ عَلَى الْكَاذِبِ

سورت آمزش اش ایگه بگوئی خدا ایامرز ملا امراداروایت کرد انهمدیت را بهیقی و صحت

وَعَنْ عَقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

و از عقبه بن عامر رضی روایت که فرمود

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَأَى عَوْرَةَ فَسْتَرَهَا كَانَ

صلی الله علیه وسلم کسی که پندید عورتی را بپوشاند آنرا باشد آنکس مانند کسی که

كُنَّ أَحْيَىٰ مَوْودَةٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالزُّمَيْكِيُّ وَعَنْ

زندگی گرداند و خمر زنده در گور کرده را رواه احمد و زعمی

النَّسْرِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أُغْتِيبَ

در میان کوه انحراف از آن حضرت صلای الله علیه وسلم فرمود آنحضرت کسی که پندیده شود

عِنْدَهَا أَخُوهُ لِلْإِسْلَامِ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَىٰ نَصْرِهِ فَنَصْرُهُ نَصْرُ اللَّهِ

نزد وی برادر وی مسلمان و حال آنکه قادر است بر عدم او و می تواند که منع کند پس برادر او را بدینگونه

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فَإِنْ لَمْ يَنْصُرْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَىٰ نَصْرِهِ

خدای تعالی آنرا در دنیا و آخرت پس اگر مدد نکند برادر او را و حال آنکه او می تواند که نصرت او داشته باشد

أَذْرَكَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ الشُّعْبِ

دی سبک در ادرا خدا و مواخذه میکند او را بسبب عدم نصرت وی در دنیا و آخرت روایت گردانیدش را در شرح

وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ زَيْدٍ رَضِيَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و از اسماء بنت زید رضی روایت گفت فرمود

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ دَبَّ عَنْ كَمِّ أَخِيهِ بِالْمَغِيبَةِ كَانَ

صلی الله علیه وسلم کسی که دزدی کند از پوشش خود را برادر خود نصیب کردن و باز داشت

حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُعِقِّقَهُ مِنَ النَّارِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ

در از نصیب کردن با شهادت راضی بر خدا از او به لعنت آنکه آزاد کند او را از آتش و زین روایت کرد

الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ غَزَمٍ وَأَسْمَاءَ بِنْتِ زَيْدٍ

انعمه شایسته و در شعب ایمان و روایت است از عبد الرحمن بن غزیم و اسماء بنت زید

يَوْمَ الْقِيَمَةِ لِسَانَانِ مِنْ نَارٍ رَوَاهُ اللَّاحِقُ وَمِنْ

روز قیامت دو زبان از آتش رواه دارست

إِسْمَاعِيلُ بْنُ زِيَادٍ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ أَبِيهِ عَنِ ابْنِ

داود اسماعیل بن زیاد از جعفر بن محمد از پدرش از اسامه

أَبْنِ زَيْدٍ رَضِيَ قَالَ بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن زید رضی است بینا رسول الله صلی الله علیه وسلم

عَلَى بَعْلَتِهِ الشَّهْبَاءِ وَأَنَارُ دُفْءٍ إِذْ عَشَرْتُ الْبَغْلَةَ فَقُلْتُ

سوار بود بر ماده است که نام او شهاب است و من پس شست آن حضرت بودم تا که در چشم آمد

نَعْسُ الْبَلْبِيسِ فَضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ناقه آن حضرت غلبه گفت و فلک بودا بلبل پس زد دست مبارک آن حضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَى مَنْكِبَيْهِ وَقَالَ يَا أَسَامَةَ لَا تَقُلْ هَكَذَا فَإِنَّ لِبَلْبِيسَ

بر باغ و گاو و فرمود ای اسامه گو چنین زیرا که مرا بلبل را وقت گفتن چنین سخن باشد

عِنْدَ ذَلِكَ نَحْوُهُ يَقُولُ ذَكْرَتْنِي وَنَسِي رَبَّهُ وَلَكِنْ قُلْ بِسْمِ اللَّهِ

نحوت در وقت سگريد که با یکدیگر رواه از خوش که بعد دیگر خود را و لیکن بگو بسم الله

هَذَا فِي التَّفَقُّقِ وَالْمُقَرَّرِ وَرَجَالُهُ ثِقَاتٌ لَكِنَّ فِيهِ انْقِطَاعٌ

این لفظ حدیث در تفق و مقدر نیز در رجال بخیر حدیث یعنی راویان ثقه اند هر لیکن در این اسناد

بَيْنَ مُحَمَّدِ بْنِ الْحُسَيْنِ وَبَيْنَ أَسَامَةَ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ

انقطاع است میان محمد بن حسین و میان اسامه و از انس رضی است گفت

قَبِضَ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قبض کرده شد مردی از اصحاب آن حضرت صلی الله علیه وسلم

فَقَالُوا هَيْبَا لَكَ الْجَنَّةُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس گفتند ایما که خوش گویا و تر است پس فرمود آن حضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلِّمُوا عَلَيْكُمْ لَعَلَّهٗ قَدْ تَكَلَّمْتُمْ فِيْمَا لَا يُغْنِيْهِ اَوْ مَنَعُ

و مسلّم و سلام بر شما را کہ وی داخل ہشت سست شاید وی تحقیق کلام کرده باشد و چہ کہ نہ ہو

مَا لَا يَنْقُصُهُ رَوَاهُ ابْنُ حُرَيْرٍ

نہ نقصان دہندہ را کہ روایت فرمود ابن حریز

باب الوعد

باب در بیان وعده

وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ اِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُوْلًا وَّأَوْفُوا الْكَيْلَ

و وفا کنید بپیمان ہا کہ پیمان راست است پر سیدہ شدہ و تمام کنید پیمان را چون ہر چہ بپایند

اِذَا كُنْتُمْ زُرَّاءُ بِالْقِسْطِ اِنَّ الْمُسْتَقِيْمَ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَّاَحْسِنُوْا

و بہ خیر ہر گاہ کہ زائر ہوید بہ راست این بہتر است و نیکو تر است

تَاُوْبِيْلًا وَّاَذْكُرْنِي الْكِتَابِ اِسْمِعِيْلُ اِنَّهٗ كَانَ صَادِقَ

بہائیت و یاد کن در قرآن اسمعیل را کہ راستی کہ او بود و راست

الْوَعْدِ وَّكَانَ رَسُوْلًا نَّبِيًّا وَّكَانَ بِاٰمِرْءِ اَهْلَہٗ بِالصَّلٰوةِ

و وعده و بود فرستادہ پیغمبر و بود میفرمود کسان خود را نماز

وَالزَّكٰوةِ وَّكَانَ عِنْدَ رَبِّہٖ مَرْضِيًّا عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ

و زکوٰۃ و بود نزد رب خود پسندیدہ و از عبد اللہ بن

الْحُسَيْنِ رَضًا قَالَ بَايَعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ قَبْلَ

حسام و رضایت گفت کہ خریدم از آنحضرت صلّی اللہ علیہ وسلم چیز را

اَنْ يُبْعَثَ وَيَقِيْتُ كَهٗ بَقِيَّةُ فَوْعَدْتُهُ اَنْ اَتِيَّہٗ بِمَا مَكَانَہٗ

پیش از آنکہ بعثت گردد و باقی ماندہ بود مرا آنحضرت را کہ من بقیہ از من بیع پس وعده کردم

فَقَسِيْتُ فَاذْكُرْتُ بَعْدَ ثَلَاثِ اَھْوَاۡیَ مَكَانَہٗ فَقَالَ

آنحضرت کہ بیا رم اورا بقیہ من در جای آنحضرت کہ آنجا نشسته بود یا در جای پس فراموش کردم

پس یاد آوردم بعد شب ناگاہ دیدم آنحضرت را در همان جا نشسته است پس فرمود تحقیق از آنحضرت مرا

الحمد لله رب العالمین
وہو علیہ السلام

لَقَدْ شَقَقْتُ عَلَىٰ أَنَا هَهُنَا مِنْذُ نَدَانِي أَنْتَ ظَرُكُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ
در شققت من با یحییٰ از لذت سسد و از استقامت رسیدم آنکه آنرا با کلاف و عده نشود رواه ابو داود

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
و از زید بن ارقم رضی عنہ روایت از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ إِذَا أَوَعَدَ الرَّجُلُ أَخَاهُ وَمِنْ بَيْتِهِ أَنْ يَفِي لَهُ فَلَمْ يَفِ
که فرمود چون وعده کند مرد برادر خود را از جمله بیت او اینست که بسربرد

وَكَمْ يَجُئُ الْمُبْعَادَ فَلَا أَفْئَ عَلَيْهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ
و در است گرداند و بعده را بجا برادر خود پس بسربرد و نیاید وقت وعده پس نیست بجا بماند رواه ابو داود و ترمذی

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَامِرٍ قَالَ دَعَانِي أُمِّي يَوْمًا وَمَرْسُولُ
و از عبد اللہ بن عامر روایت که خواندم را مادر من روزی و آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَاعِدًا فِي بَيْتِنَا فَقَالَتْ هَاتِ عَالَ
صلی اللہ علیہ وسلم نشسته بود در خانه ما پس گفت مادر من

أَعْطَيْكَ فَقَالَ لَهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَرَدْتِ
آگاه باش و بیاد بدم ترا پس گفت مادر مرا آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم که چه میخواستی

أَنْ تُعْطِيَهُ قَالَتْ أَرَدْتُ أَنْ أُعْطِيَهُ ثُمَّ أَفْقَالَ لَهَا رَسُولُ
که بدی او گفت مادر من خواستم که او را خرمای خشک بدهم پس فرمود مرا در آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَّا أَنْتَ كَوَلِّمْ تَعْطِيَهُ شَيْئًا كَتَبْتُ
صلی اللہ علیہ وسلم آگاه باش بدیستیکه خرمای زن اگر نمیداد آن بسر برد

عَلَيْكَ كَذِبَةٌ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ
چیز نه نوشته میشد بر تو دروغی رواه ابو داود و ترمذی در شعب ایمان

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
و روایت است از زید بن ارقم رضی عنہ که آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ وَعَدَ رَجُلًا فَلَمْ يَأْتِ أَحَدُهُمَا إِلَى وَقْتُ

و سلم فرمود کسی که وعده کرد مردی را پس نیامد یکی از آن دو مرد تا وقت نماز و رفت آن مرد

الصَّلَاةِ وَذَهَبَ الَّذِي جَاءَ لِيُصَلِّيَ فَلَا اِنَّهُ عَلَيْهِ رِقَابٌ

که آمده بود بجای نماز تا نماز بگذارد پس نیست گناه مردی که روایت کرد این حدیث را در زمین

باب المزاح

باب در بیان خوش طبعی

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا اسْتَحْجَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از انس رضی الله عنه که مردی طلب سواری کرد از آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي حَامِلٌ عَلَى وَلَدٍ نَاقَةٍ فَقَالَ

علیه وسلم و درخواست کرد که من سوار کنم بر یک زن ناقه و فرمود که من سوار کننده ام

مَا أَصْنَعُ يُولَدُ النَّاقَةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترا چه می کنی زاده بیغی عطا میکنم پس گفت آن مرد چه کار میکنم من که ناقه را شتر بخوارم پس فرمود آنحضرت صلی الله

وَهَلْ تَلِدُ إِلَّا بِلَ إِلَّا التَّوْقُ دَوَاهُ التِّرْمِذِيِّ وَأَبُو دَاوُدَ

و آیا منیزاید شتر از آنکه ناقه بیغی شتر بگوید ناقه است رواه الترمذی و ابوداود

وَعَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ يَا

وهم از انس روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود مرد را صاحب

فَالْأَذْنَيْنِ رِقَابَهُ أَبُودَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

و دیگرش رواه ابوداود و ترمذی و هم از عبدالله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِمَرْأَةٍ عَجُوزٌ إِنَّهُ لَا تَدْخُلُ

صلی الله علیه وسلم فرمود بطریق مزاح پیر زنی را چون وی التماس دعا بخواست کرد و گفت

الْجَنَّةَ عَجُوزٌ فَقَالَتْ وَمَا لَهَا وَمَا لَهَا تَقْرَأُ الْقُرْآنَ

بهشت پیر زن چه گفت پیر زن تجوید شمره پیر زنان را که در نماز آید بهشت را و پیر زن قرآن خوان

فَقَالَ لَهَا أَمَا تَقْرئينَ الْقُرْآنَ إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنشَاءً

پس گفت آنحضرت مرا آیا نمیخوانی قرآن را و منی دانای که گفته است حق تعالی که بپرستندگان

فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا رَوَاهُ رِزْقٌ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِ

کرده ایم زنان بهشت را پیدا کردی پس گردانیدیم ایشانرا بکبریا روایت کرد از ابن عباس و ابن عباس

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا تَمَارِ أَخَاكَ وَلَا تَمْلِكُهُ

مروست از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت خدمت مکن برادر مسلمان را

وَلَا تَعْدَهُ مُوعِدًا فَتُخْلِفَهُ رَوَاهُ الشَّيْخُ زَيْدِي

و در آن مکن در آنرا تجدید کننده و وعده مکن آنرا و وعده کنی پس بخوان کنی و وعده کنی و وعده مکن آنرا و وعده کنی

باب المفاخرة والعصية

باب در بیان تفاخر و تعصب

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ

ای مردم ایها پرستندگان ما از فریدیم شما را از مرد و زنان و گردانیدیم شما را

شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاهُمْ

کردیم شما را و قبایلا بنفشانید برستیم بزرگترین شما نزد خداوند خداوند بزرگوارتر شماست

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابن عمر راضی مروست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

الْكَرِيمُ ابْنُ الْكَرِيمِ ابْنُ الْكَرِيمِ ابْنُ الْكَرِيمِ ابْنُ الْكَرِيمِ ابْنُ الْكَرِيمِ

از روست حسب و نسب کریم ابن کریم ابن کریم ابن کریم ابن کریم ابن کریم

ابْنِ إِسْحَقَ بْنِ إِبرَاهِيمَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ الْبُزْجَانِيِّ عَارِضٍ

بن اسحق بن ابراهیم است رواه بخاری و از بزرگوارین عارض بن بزیست

قَالَ فِي يَوْمٍ حَتَيْنِ كَانَ أَبُو سَفْيَانَ بْنُ الْحَارِثِ لَخْدِيعَانِ

گفت ابن عارض که در روز حسنین ابوسفیان بن حارث گرفته بود عثمان

صلی الله علیه وسلم

بَعْلَتَهُ يَعْزُبُ عَنْهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا غَشِيَهُ
 استرا آنحضرت را و آنحضرت میزد و هر رات آنرا عمل کند پس هرگاه که پیشینده آنحضرت را
 لِلشُّرْكَانِ تَزَلُّ فَيَجْعَلُ يَقُولُ أَنَا النَّبِيُّ لَا كَذِبَ أَنَا أَبُو عَبْدِ الْمُطَّلِبِ
 مشرکان فرود آمدند از استرا کمال شجاعت پس در کتاف او و غرود او آنحضرت که میخواند این چیز را در پیغمبر
 قَالَ فَمَا رَأَيْتُ مِنَ النَّاسِ يَوْمَئِذٍ أَشَدَّ مِنْهُ مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ
 نیست هیچ دین دروغ من پس بعد المطلبیم که مشهور در شجاعت است گفت راوی پس دیده شد در این روز
 وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 از آن میان سخت تر و قوی تر از آنحضرت متفق علیه و از آن من روایت گفت السؤل و در روز آنحضرت صلوات الله
 قَالَ يَا خَيْرَ الْبَرِيَّةِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاكَ الْوَبْرَاهِيمُ
 علیه وسلم پس گفت آن فرد در آنحضرت را ای بهترین خلقی که بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بطریق
 رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 واضح یعنی آن غیر البریت بر ابراهیم است و این فاضله او است رواه مسلم و از عمر روایت است که فرمود آنحضرت
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَنْظُرُونِي كَمَا أَطْرَبَ الْمُتَخَارِضُ عَيْسَى ابْنَ
 صلوات الله علیه وسلم مگر بگردان و از حد گذرید و دروغ مگوئید چنانکه در آن از حد گذرشتند و دروغ
 مَرِيَمَ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدٌ فَاقُولُوا عِبَادَ اللَّهِ وَرَسُولَهُ مُتَّفَقُونَ عَلَيْهِ
 گفتند که در این عیسی بن مریم که از او این شد گفتند پس تم من مکر نهاده خدا پس بگوئید مرا نهاده خدا و رسول و این
 وَعَنْ أَنَسٍ هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و از ابی هریره روایت است که آنحضرت صلوات الله علیه وسلم
 قَالَ لَكُنْتُمْ هِنَاقًا مَرْتَضُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا هُمْ
 فرمود بخدا سوگند هرگز باز آید تو های که افتخار میکنند بپدران خود کرده اند نیستند ایشان مگر شکست
 فَحَمُّ مِنْ جَهَنَّمَ أَوْ لِيَكُونَتْ أَهْوَنَ عَلَى اللَّهِ مِنَ الْجَعْلِ الَّذِي
 از دروغ یا باشند خوار تر نزد خدا از کرم سیاه مشهور که در پلیدی میباشد آنکه می غلطاند و می ضلالت

يَا هَذِهِ الْخُرَاءُ يَأْنِفُهُ إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ عَلَيْهِ

پلیدی سے راہ پر جینی خود پرستیکر خدا تبارائی دور کرد از شما سخت و کبر و نفوذ جاہلیت را بہ بردان

الْجَاهِلِيَّةِ وَفَخَّرَهَا بِالْأَبَاءِ إِنَّمَا هُمْ مُؤْمِنٌ تَقِيُّوا فَاجْرُ

نیست آدمی مگر او یا مؤمن شقی یا گنہگار بد بخت ہمہ بہر ان آدم اند و آدم

شَقِيٌّ النَّاسُ كُلُّهُمْ بَنُو آدَمَ وَآدَمُ مِنْ تُكَيْبَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

از خاک است روایت کرد ابن ہرثمہ را

وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

و ابو داؤد و روایت میکند ابن مسعود رحمہ از آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ تَصَرَ قَوْمُهُ عَلَى غَيْرِ الْحَقِّ فَهُوَ

علیہ وسلم کہ فرمود کسی کہ یاری دہد قوم خود را بر ناحق پس و سہماند شتریک

كَالْبَعِيرِ الَّذِي رَدَى فَهُوَ يَتَرَعُّ بِدَانِيهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

فرود افتادہ در چاہ ہلاک پس آن شتر کشیدہ میشود و آدم اورادہ ابو داؤد

وَعَنْ وَائِلَةَ بْنِ الْأَسْقَمِ رَضِيَ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

و از وائلہ بن اسقع ہر روایت است گفت گفتم یا رسول اللہ

مَا الْعَصِيَّةُ قَالَ أَنْ تُعِينَ قَوْمَكَ عَلَى الظُّلْمِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

عصیت کہدوم است چیست فرمود کہ یاری دادن بہت قوم خود را بر ظلم کہ رواہ ابو داؤد

وَعَنْ جَبْرِ بْنِ مُطْعِمٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از جبیر بن مطعم روایت کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ مِمَّا مِنْ دَعَا إِلَى عَصِيَّةٍ وَلَيْسَ مِمَّا

و سلم فرمود نیست از ما کہیہ بخواند مردم را بہجاست عصیہ یعنی باعث شود

مَنْ قَاتَلَ عَصِيَّةً وَلَيْسَ مِمَّا مِنْ مَّاتَ عَلَى عَصِيَّةٍ

فرمود نیست از ما کہیہ جنگ کند بہت عصیہ نیست از ما کہیہ نمیرد بہت عصیہ

علیہ السلام
روایت کرد ابو داؤد

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حُبُّكَ الشَّيْءَ يُعِينِي وَيُصَلِّمُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَنْ مَحَبَّتِ وَاسْتَمْتَنَ تَوَجَّهَ عَادَاكَرَ مِثْلَ دَانَدِ وَكَرَ مِثْلَ دَانَدِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

بَابُ لِبَرِّ الْوَالِدَيْنِ

باب در بیان نیکی کردن به والدین

وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا

وهم سید خدا را و شرک نکنید با چیز بر او کنونی کنید با پدر و مادر خود سزاوارست

وَيَذَرِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَالْجَارَ ذِي الْقُرْبَىٰ

وچیز ایشان و یتیمان و درویشان و همسایه خویشان و

وَالْجَارَ الْجَنَبِيَّ وَالصَّاحِبَ بِالْجَنَفِ ابْنُ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ

وهمسایه اجنبی و هم نشین بر پهلوشسته و بر بزدان و باغی رست شما مالک

أَيْمَانُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ مِنْكُمْ لَيْسَ مِنْكُمْ فَتَحْتَ الْفُجُورَ وَقَضَىٰ إِلَيْكُمْ

اوستد بر آینه خدا و دست ندارد کسی را که باشد مثل بر خود ستانیده و حکم گوید در درگاه خود

الْأَتْعَبُ وَالْأَيَّاهُ وَالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ

نبرد سید کار و او را بکنید با پدر و مادر خود سزاوارست اگر برسد نزد تو نیز سزاوارست

الْحَبْرَ لِحَدِّهِمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا

از ایشان یا بر دوش گویا ایشان را ان و این

تَهْزِئًا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا وَخَفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ

مزن بر ایشان و بگو با ایشان سخن نیک و فروگیر بر اسه ایشان بال فروخته از بخشش و بگو

الذَّلِيلَ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا

پرو و کار من بپوشه ایشان را چنانچه پروردگارم را در خرد سالی

این خبر در کتاب
الحسنه و الحسنه

رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ

پروردگار شما داناترست باینکه در نفسها شماست اگر باشند صالحان پس بدیست او هست

لِلْأَوَّابِينَ عَفُورًا وَأَتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْيَسِيرِينَ وَلِئِنْ

مردوب بکنندگان را آمرزنده و بده خداوندان غریبی را حق او دور و بیش را دور گذار

السَّيِلَ وَلَا تَبْدُرْ تَبِينَ إِيَّا إِنْ لِلْبَدِينِ كَانُوا إِخْوَانَ

و اسراف کنان اسراف کردن بدیستی که اسراف کنندگان هستند برادران دران و بدیست

الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ

ابلیس مهرور و دگر خویش را ناسپاس و وصیت کردیم آدمی را

بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَبَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا

مهرور و مادر و نیکو گری کردن بر دوشت او را مادر او بدیست و بی نهاد او را

وَحَمَلَهُ وَفِصَالَهُ تَتْلُونُ شَهْرًا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

و بار او و از شیر باز کردن او شش ماه است و از ابی هریره رضی

عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ مِنْ أَحَقِّ مُحْسِنٍ مُحَامَلَةً

مرویت گفت گفت مردی ای رسول خدا کیست سزاوارتر باینکه محبت فرمود حضرت مودود

قَالَ أُمُّكَ قَالَ ثَعْمَنُ قَالَ أُمُّكَ قَالَ ثَعْمَنُ قَالَ أُمُّكَ

گفت ایست کیست فرمود مادر تو گفت ایست کیست فرمود مادر تو گفت ایست کیست فرمود مادر تو گفت

قَالَ ثَعْمَنُ قَالَ أَبُوكَ وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ أُمُّكَ لَمَّا أُمُّكَ

مادر تو در روایتی باین لفظ آمده فرمود مادر تو ایست مادر تو ایست

ثَعْمَنُ أُمُّكَ أَيْلَكَ ثَعْمَنُ أَدْنَاكَ فَادْنَاكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ

مادر تو ایست مادر تو ایست نزدیک تر پس نزدیک تر متفق علیه و بهم از ابی هریره رضی مرویت گفت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَغِمَ أَنْفُ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم باینکه پیوسته باد

این خبر از ابی هریره
رضی الله عنه نقل شده است
در کتاب الترمذی
در باب عیال و خوار
و در باب عیال و خوار
و در باب عیال و خوار

رَغِمَ أَنْفُهُ رَغِمَ أَنْفُهُ قِيلَ مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مَنْ أَدْرَكَ

شیخ و بی چهره سه بار فرمود پس سیده شد کیست یا رسول الله فرمود کسی که در پاد

وَالِدَيْهِ عِنْدَ الْكَبِيرِ أَحَدَهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا شَتَمَ لَمْ يَدْخُلْ

پدر و مادر خود را نزد بزرگترین و در هر دو را بدستور نیاید هشت را بیست

الْجَنَّةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ الْغُبَيْرَةِ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

ایشان گفت رواد مسلم و از غبیره رضی مرویست گفت فرمود

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ عُقُوقَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم حدیثی که فرمود اگرانید بر شارب شما نیندازد و اگران و مرام گردانید

الْأُمَّهَاتِ وَوَادَ الْبَنَاتِ وَمَنْعَ وَهَاتٍ وَكَرِهَ لَكُمْ قَيْلَ

بر شما زنانه هر که گردان و دختران را و مرام گردانیده است بر شما بیخیز نمودن و سوال و گذرانی کردن

وَقَالَ وَكَثْرَةُ السُّؤَالِ وَأَضَاعَةَ الْمَالِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و شما را کرده گردانیده است خدا قیل و قال را و کثرت سوال را و اسراف را و اهل متفق علیه

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عبدالله بن عمر مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْكِبَارِ يُشْتَمُّ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ قَالُوا يَا رَسُولَ

علیه و سلم از جمله کباران کیست و شتم دادن مرد و مادر و پدر را گفتند

اللَّهُ وَهَلْ يُشْتَمُّ الرَّجُلُ وَالِدَيْهِ قَالَ نَعَمْ لَيْسَ بِالرَّجُلِ

ای رسول خدا آیا و شتم میدهد مرد و مادر و پدر خود را گفت اگر میسید پدر یا یک و شتم میدهد پدر

فَيَسِبُ أَبَاهُ وَلَيْسَ أُمَّهُ فَلَيْسَ أُمَّهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

مروید پس وی میدهد پدر یا مادر و شتم میدهد مادر او را پس و شتم میدهد وی مادر او را

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از عائشه رضی مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ فَسَمِعْتُ فِيهَا قِرَاءَةَ فَقُلْتُ مَرْهَدًا

وَسَلَّمَ وَاَدَمَ مِنْ بَهْشْتِ رَاسِی شَنیدَم مِنْ هَدَوِی آواز قرآن خواندن پس گفتم

قَالَ لَوْ حَارَتْكَ بَنُ الثُّغْمَانِ كَذَلِكَ الْبُؤْسُ كَانَ ابْنُ النَّاسِ بِأَفْضَلِ

این جواب داد وندای قرآن خواننده حارثه بن ثعمان است همچنین است بخیله کردن بر اهل بهشت

رَوَاهُ فِي شَرْحِ الشُّنَّةِ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

در باب هر که درود بگوید گنجد و ترکان مردم خار خود را بپوشد و در شمع سبز بپوشد و در شمع بنان

وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ بَنْتُ فَرَايْتُ فِي الْجَنَّةِ بَدَلًا دَخَلْتُ

در روایتی بپوشی است گفت آنحضرت فرمود پس دیدم خود را در بهشت این عبارت بدل بجای و غلبه این است

الْجَنَّةِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

وَالله عبد الله بن عمر مراد روایت کرد فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَضِيَ الرَّبُّ فِي رِضَى الْوَالِدِ وَسَخَطُ

صلوات الله علیه و سلم خوشنودی پدر درگاه در خوشنودی پدر است

الرَّبُّ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ رَوَاهُ الدُّرَيْمِيُّ وَعَنْ بَعْضِ

و ناخوشنودی پدر درگاه در ناخوشنودی پدر است رواه درمزنی

حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ أَبْرَأُ

حکیم مرویست و از پدرش روایت میکند و پدرش از جدش گفت گفتم که اینک ایتم و بکر احسان

قَالَ أُمَّكَ قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمَّكَ قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ أُمَّكَ

نخستم فرمود مادر خود را بپوشد که اینک ایتم فرمود مادر خود احسان نامی گفتم پس که اینک ایتم فرمود مادر

قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ أَبَاكَ ثُمَّ الْأَقْرَبُ فَإِلَّا قَرِيبَ رِوَاهُ الثُّمَيْمِيُّ

خود را بپوشد که احسان گفتم فرمود پدر خود را بپوشد که اینک ایتم فرمود پدر خود احسان نامی گفتم پس که اینک ایتم فرمود پدر

وَعَنْ أَبِي أَمَامَةَ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

روایت کرد که آنرا ابی امامه مراد روایت کرد فرمود ای رسول الله

بپوشی است

ایمانی احسان نامی است
در بهشت بپوشد که اینک ایتم
فرمود مادر خود را بپوشد
که اینک ایتم فرمود مادر خود

مَا حَقُّ الْوَالِدَيْنِ عَلَى وَلَدِهِمَا فَقَالَ هُمَا جَنَّتُكَ وَكَانَكَ

حق مادر و پدر بر من و پدر و مادر من بر تو هست و دروغ

رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

روایت کرده ابن ماجه و از ابن عباس نقل می کند روایت است از رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَصْبَحٍ مُطِيعًا لِلَّهِ فِي وَالِدَيْهِ

صلی الله علیه و سلم که سبک بدارد کند در حالیکه فرمانبردار می کند است خدا را در حق

أَصْبَحَ لَهُ بَابَانِ مَفْتُوحَانِ مِنَ الْجَنَّةِ وَإِنْ كَانَ وَلِيدًا

مادر و پدر در خود بدارد کند در حالی که گنجینه است همه او در گنجینه بهشت و اگر باشد یکی از مادر

فَوَاحِدًا وَمَنْ أَصْبَحَ عَاصِيًا لِلَّهِ فِي وَالِدَيْهِ أَصْبَحَ لَهُ بَابَانِ

و پدر پس مفتوح یک درست و سبک بدارد کند در حالی که بی فرمانی کند است خدا را در حق مادر و پدر بدارد

مَفْتُوحَانِ مِنَ النَّارِ وَإِنْ كَانَ وَلِيدًا فَوَاحِدًا قَالَ رَجُلٌ

کند برای وی و اگر در گنجینه او آتش دروغ و اگر هست یکی از مادر و پدر پس مفتوح یک درست

وَإِنْ ظَلَمَ قَالَ وَإِنْ ظَلَمَ وَإِنْ ظَلَمَ وَإِنْ ظَلَمَ

گفت در حق و اگر ظلم هم کند زود است آنحضرت اگر ظلم هم کند مادر و پدر بسیار مکرر فرموده از برای تاکید

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ

روایت کرد بیهقی این حدیث را در شعب ایمان و هم از ابن عباس روایت است که

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا مِنْ وَلَدٍ بَابٍ يَنْتَظِرُ إِلَى

آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود نیست هیچ فرزند نیکی کند بر والدین که نگاه میکند

وَالِدَيْهِ نَظْرَةً رَحْمَةً إِلَّا كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِكُلِّ نَظْرَةٍ حَسَنَةً

به سبب ای ایشان نگاه رحمت و محبت مگر آنکه بنویسد مراد از خدا نیکی بر هر نگاه کردن چه مقبول باشد

مَبْرُورَةً قَالُوا وَإِنْ نَظَرَ كُلَّ يَوْمٍ مِائَةً قَالَ نِعَمَ اللَّهُ الْكَبِيرُ

صالح و بطریق استقامت و گفتند اگر چه نگاه کند هر روز صد مرتبه فرمود آری اگر چه نظر کند صد بار خدا بزرگتر است

وَأُطِيبُ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

رواه جریست از امام در گمان شمس است رواه بیهقی شمس شعب ایمان

أَبِي بَكْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَزَالِي بَكْرَةَ رَضِيَ رَوَايَتِ سِتْ كُفْتُ وَنُورِ أَنْخَفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كُلُّ الذَّنْبِ يُغْفِرُ اللَّهُ مِنْهَا مَا شَاءَ إِلَّا عَقُوقَ الْوَالِدَيْنِ

هر گاه کسی بزرگواران می آمرزد و خداوند تعالی اذن کند گناهان هر چه میخواست بجز گناه بدکرداری پدر و مادر

فَأَنَّهُ يُعْطَى لِصَاحِبِهِ فِي الْحَيَاةِ قَبْلَ الْمَمَاتِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ

پس بدست نیکو خداوند تعالی شتاب میکند عقیقت را در صاحب عقیقت را در زندگانی پیش از مرگ بدست آورد

فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ

ابن عمر رَضِيَ رَوَاهُ بَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَأَزَالِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ كُفْتُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنَانٌ

آنحضرت صلوات الله علیه و سلم در نمی آید بهشت را منت نهفته و نه از عطا

وَلَا عَاقِبَةٌ وَلَا مُدْمِنْ خَيْرٌ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَالْدارِمِيُّ

چه جای ایضا کننده بران و همچنین در نمی آید بهشت از ارکنه و والدین و در نمی آید بهشت و از هر دو

وَعَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ رَضِيَ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

شرف است روایت کرده اندیش را نسا و در امری او روایت است از ابی طفیل رَضِيَ كُفْتُ رَضِيَ رَوَاهُ بَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

وَسَلَّمَ يَقْسِمُ لِحُمَايَا الْجَعْرَانَةِ إِذَا قَبِلْتَ امْرَأَةً حَتَّى

و سلم که خوش میگردی و خوشی را در موضعی که نام جعران است قریب از دو کاسه ناله که پیش از آنکه زن را بپذیری

دَنَتْ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَسَطَ لَهَا يَدَهُ

نزدیک شد بسوی آنحضرت صلوات الله علیه و سلم پس بازگشاید آنحضرت بر او دستش و او را در آغوش میگیرد

فَجَلَسَتْ عَلَيْهِ فَقُلْتُ مَنْ هِيَ فَقَالَ وَاهِي أُمَةُ النَّبِيِّ

نشست بر آن زن بر آن مردی که پرسیدم کیست این زن پس گفتند این مادر و پسر آنحضرت است

وَقَالَ الْآخِرُ اللَّهُمَّ إِنِّي كُنْتُ اسْتَأْجِرُكَ لِجَدِّكَ الْفَرَقِ
 وگفت مرد دیگر خداوند را که من بودم بر مردی که بر من بود و می خواهم از تو اجرت بگیرم
 اَسْرُرُ فَلَمَّا أَقْضَى عَمَلَهُ قَالَ أَعْطِنِي حَقِّي فَعَرَضْتُ عَلَيْهِ
 میگویم پس چنانکه می خواهم که تمام کرد و آن مرد کار خود را گفت بدو مرا حق را پس بده پس آورد و مرد بر سرش می زد
 حَقَّهُ فَذَكَرَهُ وَرَغِبَ عَنْهُ فَلَمَّا أَرَلْ أَسْرُرَهُ حَتَّى جَعَلَ
 پس بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد پس بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد
 مِنْهُ بَقْرًا وَرَاعِيَهَا فَجَاءَنِي فَقَالَ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَظْلِمْنِي
 زراعت گاوان و چراغده گاو که گاو آن را پس آمد مرد آن بچه پس گفت بر سر از خدا و ظلم کن
 وَأَعْطِنِي حَقِّي فَقُلْتُ إِذْهَبْ إِلَى ذَلِكَ الْبَقَرِ وَرَاعِيهَا
 مرا و بدو مرا حق را پس بده پس بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد
 فَقَالَ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تَهْزُؤْ بِي فَقُلْتُ إِنِّي لَا أَهْزُؤُكَ فَخَذَ
 از خدا و متعلق و می خواست که از او اجرت بگیرد پس بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد
 ذَلِكَ الْبَقَرِ وَرَاعِيهَا فَخَذَهُ فَأَنْطَلَقَ بِهَا فَإِنْ كُنْتُ
 و چراغده گاو آن را پس بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد
 نَعْلَمُ إِنِّي فَعَلْتُ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَأَفْرُجْ مَا بَقِيَ
 خداوند را که من کرده ام آن را بر اوست طلب رضا که تو پس بکشای تا با من باشد از این پس
 فَقَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُمْ مَتَّقُوا عَلَيْهِ وَحَنَ آتِينَ قَالَ قَالَ
 پس بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد پس بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ لَيَمُوتُ
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدو بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد
 وَلِلدَّاهِ أَوْ لِحَدِّهَا وَإِنَّهُ لَهَا لِعَاقِبٌ فَلَا يَزَالُ يَدْعُو لَهُمَا
 مرد و بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد پس بگریه افتاد و می خواست که از او اجرت بگیرد

مطالع جلد شان است بعد از
 شان نزول و اول ۱۰۰۰

وَيَسْتَغْفِرُ لَهُمَا حَتَّى يَكْتُبَهُ اللَّهُ بَارًا رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ وَشُعْبَةُ

آن بندہ مریم رواد اور ام کلثوم میں از خدا آگاہ کہ میں سید اور امیر انسانی کے لئے کثرت سے دعا کرتا ہوں

الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي اسْتَيْدٍ السَّاعِدِيِّ قَالَ بَيْنَا نَحْنُ

در شعبہ ایمان و از ابی اسید ساعدی روایت گفت در آستانہ آگاہ ہوں کہ

عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ جَاءَهُ رَجُلٌ مِنْ

نزدیک پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم آگاہ آمد کہ حضرت را مردی

بَنِي سُلَيْمٍ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ بَقِيَ مِنْ بَنِي أَبِي بَرْزَاءَ شَيْءٌ مِنْهَا

از بنی سلم پس گفت ای رسول خدا آیا باقی مانده است از بنی پدر و مادر من چیزی کہ بتو آگاہ

يَهْ بَعْدَ مَوْتِهِمَا قَالَ نَعَمْ الصَّلَاةُ عَلَيْهِمَا وَالِاسْتِغْفَارُ لَهُمَا

پس از مرگ ایشان فرمود آری باقی مانده است رحمت فرستادن بر ایشان و آمرزش فرستادن

وَأَنْفَادُ عَهْدِهِمَا مِنْ بَعْدِهِمَا وَصَلَةُ الرَّحْمِ الَّتِي لَا تُوَصَّلُ

از حق در ایشان را در وان کردن عهد و وصیت ایشان بعد از ایشان و صلہ رحمی کہ کردہ نمیشود مگر سبب

لَا لَهُمَا وَأَكْرَامُ صِدْقِهِمَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ وَعَزْرُ

عاصم بن ابی عثمان و بزرگ دشمن دشمنان و الدین را و احسان کردن بر ایشان روایت کرد ابو داؤد و ابن ماجہ و عزیر

ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ مِنْ

و از ابن عمر رضی اللہ عنہما روایت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ در میان

أَيُّ الصَّلَاةِ الرَّجُلُ أَهْلٌ وَدِيَّ أَيْبُهُ بَعْدَ أَنْ يُوَلَّى نَفْسَهُ مُسْلِمٌ

کدام صلوٰۃ مردی است کہ در میان محبت پدرش را بعد از وصیت و انان اور واه مسلم

بَابُ الصَّلَاةِ وَانْقِاطِعِ الرَّحْمِ

باب در بیان مسلم رحم و کثرت طبع الرحم است

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از انس رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

وَلِحَسَنِ الْيَهُودِ وَيَسْبُحُونَ إِلَيَّ وَأَخْلَصَ عَنْهُمْ وَيَجْهَلُونَ عَلَيَّ
 قرائت داری ای من و یحیی میفرستیم من بسوی ایشان و یحیی میفرستد ایشان بسوی من و حکمی و در زمان ایشان
 فَقَالَ لَئِنْ كُنْتُ كَمَا قُلْتَ فَكَأَنَّمَا تَسْفَهُمُ لَكَ وَلَا يَزَالُ
 و جهل میکند من بسوی آنها گفت آنحضرت بخدا سوگند اگر سستی تو چنانکه میگوئی گویا اندازای در روز ایشان غلبه
 مَعَكَ مِنَ اللَّهِ ظَهَرَ عَلَيْهِمْ مَا دُمْتَ عَلَى ذَاكَ وَوَاهِ سَلَامٌ
 گرم را و همیشه هست با تو از خدا حسین را حاضر ایشان ما دام ثابت و مستقیم باشی بر این صفت رواه مسلم
 وَعَنْ ثَوْبَانَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و از ثوبان رضی الله عنہ روایت می کند که گفت رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود آنحضرت را از ایشان
 لَا يَرُدُّ الْقَدَرُ إِلَّا الدَّعَاءُ وَلَا يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا الْبِرُّ وَإِنْ
 باز نمیکند و اندر تقدیر الهی نبرد ما و زیادت نمیکند در عمر آنست مگر نیکی بوالدین و پدر و ستیک
 الرَّجُلُ لِيَحْرُمَ الزُّنُقَ بِالدَّنْبِ يُصِيبُهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ
 مرد هر آینه محروم گردد از زین و زینتی که در بر انداده اند بسبب شومی گناهانیکه در دنیا بد مرد را
 وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ
 رواه ابن ماجه و از عبد الرحمن بن عوف رضی الله عنہ روایت می شنیدم آنحضرت را
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنَا اللَّهُ
 صلی الله علیه و آله و سلم که میگفت گفت خدای تبارک و تعالی منم خدا
 وَأَنَا الرَّحْمَنُ خَلَقْتُ الرَّحِمَ وَشَقَقْتُ لَهَا مِنْ اسْمِي فَمَنْ
 و منم رحمن پیدا کردم رحم را و شگافتم از اسم من برای رحم را تا می شود که رحمت من
 وَصَلَهَا وَصَلَتْهُ وَمَنْ قَطَعَهَا بَتَّ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ
 کسیکه پیوند کند رحم را پیوند کند من را و هر که بکسلاند رحم را بکسلاند من را رواه ابوداود و از
 عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 و از عبد الله بن ابی اوفی رضی الله عنہ روایت می شنیدم آنحضرت صلی الله علیه و آله

له
 بن ماجه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَنْزِلُ الْجَنَّةَ عَلَى قَوْمٍ فِيهِمْ قَاطِعٌ رَحِيمٍ

علیه و سلم را که فرمود بنی آید رحمت حاصل آید بر قومی که در میان ایشان سه برنده رحمت درایت کنند

رواه البيهقي في شعب الإيمان وعن أبي بكره رضا

حق آزمایا رواہ بیہقی نے شعب الایمان وروایہ سے استاذی بقرہ گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ ذَنْبٍ أُخْرَى

فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نیست هیچ گناہی منزلهای را بر آنوارش بگذارد

أَنْ تَعْمَلَ لِلَّهِ كُصَابِيَهُ الْعُقُوبَةِ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَدْخُلُكَ فِي

خدا تعالیٰ رکندہ آئینہ را عذاب و دنیا با آنجہ نگاہ میدارد و اورا از عذاب در آخرت از

الْآخِرَةُ مِنَ الْبَغْيِ وَقَطِيعَةُ الرَّحْمِ وَأَهْلُ الثُّمُودِ وَأَوَّلُ أَوْدَ

برآمدن از اطلاعات امام عادل و برید پیوند رحم روانه ترمذی و البودایو

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی هریره بن روایت که آنحضرت صلی الله علیه و آله

وَسَلِّمْ تَعْلَمُونَ أَنَّ النَّاسَ يَكُفُّونَ مَا تَصِلُونَ بِهِ أَرْحَامَكُمْ فَإِنَّ صَلَاةَ

و سلم فرمود بیا من را از نسبهای خود آن قدر که بپسندید بدان رحمهای خود را زیرا که میخواندند

الرَّحْمَةُ فِي الْأَهْلِ مَثَرَةٌ فِي الْمَالِ مَنَسَةٌ فِي الْأَثَرِ

برحم جای پیوند محبت و خل دوستی است درخولستان و سبب نترت و مال محبوب تاخیرست در این

رواه الترمذي وحسن سعد بن العاص قال قال رسول

[illegible]

لِللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقُّ كِبَارِ الْاِخْوَةِ عَلَى صَغِيرِهِمْ

احقر کے اندھیہ و م ادب و حرمت پورہ از میان برادران مرد

حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ

پہنچو حق پدراست بروردوسا رواہ پیغمبر نے شعبہ ایمان

مجلس شورای اسلامی
تاریخ: ۱۳۸۵/۰۵/۱۶

عنه من روى

باب لشفقة والرحمة على الخلق والنصر كل مسلم

صلی الله علیہ وسلم بیان شفقت ورحمت بر خلق وبردباری هر مسلمان

وَلَا تَقْتُلُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَاِنَّهٗ اِثْمٌ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ

وخیوشید گواهی را و هر که پوشید آنرا پس بدستیکدیگر است دل او خوراک بچشمیکند

عَلَيْكُمْ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

والتست از عبد الله بن عمرو روایت کرد فرمود آنحضرت صلی الله

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَرَاكُمْ أَنْ يَرْحَمَهُمُ الرَّحْمَنُ أَرَأَيْتُمْ أَنِّي

علیه وسلم رحم وشفقت کندگان بر خلق رحمت میکند ایشان را رحمت

الْأَرْضِ يَرْحَمُكُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ

رحمت کند کس که در زمین است از آدمیان رحم کند شما را کسی که در آسمان است ای ملائکه روایت کرد آنحضرت را

وَعَنْ جَبْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو داود و ترمذی روایت است از جبر بن عبد الله گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لَا يَرْحَمُ اللَّهُ مَنْ لَا يَرْحَمُ النَّاسُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

رحمت نمیکند خدا تعالی بر رحمت خاص کامل خود کس که رحمت نمیکند آدمیان را متفق علی

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِبُرَيْدٍ

و از ابن عباس روایت کرد فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم نیست از تابانی را که

مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرًا وَبُؤْسًا كَبِيرًا وَيَأْمُرَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ

رحمت کند خردان را و از رحمت بچهار دکان مارا و نیست از کسی که امر کند بکبیر و نهی کند از غیر معروف

عَنِ الشُّكْرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا الْقَاسِمِ

روایت کرد این حدیث را ترمذی و از ابی هریره روایت کرد شنیدم آنحضرت را

الصَّادِقَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تُدْرِعُ الرَّحْمَةَ إِلَّا مَنْ شَفَعَتْ

صالح را که در رحمت بچهار دکان مارا و نیست از کسی که امر کند بکبیر و نهی کند از غیر معروف

رحمت کند کس که در زمین است از آدمیان رحم کند شما را کسی که در آسمان است ای ملائکه روایت کرد آنحضرت را

و از ابی هریره روایت کرد شنیدم آنحضرت را

رواه احمد والترمذي وعن الثعالب بن اسير رض قال

روایت کرد از احمد و ترمذی و از ثعلبان بن اسیر رضی الله عنه روایت است

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم للمؤمنين كجبل

که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بمؤمنان همچو در کوه

واحد ان اشكل عينا اشكل كله وان اشكل راسه

یک مردویک بخش از اگر شکایت میکند آن مرد و در چشم خود را شکایت میکند همه بدن خود را

اشكل كله رواه مسلم وعن ابي موسى رض عن

و اگر شکایت میکند آن مرد و در سر شکایت میکند تمام بدن خود را رواه مسلم و از ابی موسی رضی الله عنه روایت است

النبي صلى الله عليه وسلم قال المؤمن للمؤمن كالبنيان

آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که مؤمنان بر مؤمنان در کماثل بنیاد است و چون یکی را

يشد بعضه بعضا شتت بين اصابعه متفق عليه

و اگر یکی را ضعیف سازد بعضی را جدا از دیگران و در میان انگشتان او در کماثل بنیاد است و چون یکی را

وعن انس رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم

و از انس رضی الله عنه روایت است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

انصر اخاك ظالما او مظلوما فقال رجل يا رسول الله

یا ربی ده برادر مسلمان را ظالم یا مظلوم پس گفت مردی ای رسول خدا تا باری سیدم که او را

انصره مظلوما فكيف انصره ظالما قال تنصحه من

در حالت مظلومیت او پس چگونه یا ربی و هم او را که ظالم است فرمود یا ربی و دادن قلم او بیکدیگر است

الظلم فذاك نصرك اياه متفق عليه وعن ابن عمر رض

از عزم کردن بر آن با دشمنان و نصرت دادن است او را متفق علیه و از ابن عمر رضی الله عنه روایت است

ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال للمسلم اخو المسلم

روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که مسلمان برادر دینی مسلمان است

این حدیث در تفسیر این حدیث است
و از انس رضی الله عنه روایت است

لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةٍ لِّخِيَةٍ كَانَ

نهاییه استم کند مسلمانان دیگر را و گذاردش در دست دشمنان و سیکه باشند سعی کنند

اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللَّهُ عَنْهُ

در حاجت روانی برادر خود بابت غدا تعالی در قضای حاجت وی و هر که بکشاید از مسلمانان اندوخته بکشاید

كُرْبَةً مِنْ كُرْبَاتِ يَوْمِ الْقِيَمَةِ وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ

فدایتجائی از دوسه اخوهی از اندوههای روز قیامت و کسیکه پرده پوشی کند مسلمانانی را پرده پوشی

يَوْمَ الْقِيَمَةِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ النَّبِيِّ رَضًا قَالَ قَالَ

میکند و اندازد قیمت متفق علیہ و از ان پس رقم مروریست گفت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ

آنحضرت ﷺ وسلم سوگند بخدا را که تباہی و فساد من است

لَا يُؤْمِنُ عَبْدٌ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ

اوست. بمان یار و پیچ بنده تا آنکه دوست دارد برادر مسلمان چیزی را که دوست دارد بر او بخورد و نوشی ایمان

مُسْفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَرِيرِ بْنِ رِجَاءٍ قَالَ بَايَعْتُ رَسُولَ

ذات جبر پروردگار و ولیست که معیت کردم آنحضرت را

اللَّهُ مَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى أَقَامِ الصَّلَاةَ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةَ

سے ائمہ علیہ وسلم پر پاداش کا وارن زکوٰۃ

وَالصَّيْحَةُ لِكُلِّ مَسْلُومٍ مُنْفِقٌ عَلَيْهِ وَحَسَنُ النَّاسِ رَفِيعُ

ایز جو ایچ ورن مرہر سکمان را سق علیہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَرْمَأْتُ

دریست که احقر سے امداد خیرہ و ستم فرمودہ را می گوید و هیچ حجاب و پیرا

سَيُخْرِجُ مِنْ أَجْلِ سَيِّئِهِ الْإِفْقُضَ لِلَّهِ لَهُ عِنْدَ سَيِّئِهِ مِنْ يَوْمِهِ

۱۰ بہت طمان سانی وی بلرامہ بیمار خدایا سانی براسی وی سر زلفان سانی و سیرالہ لرامی در داور اور

مِنْ عَرْضِهِ إِذَا خَذَلَهُ اللَّهُ تَعَالَى فِي مَوْطِنٍ يُحِبُّ فِيهِ
 (اللہ تعالیٰ کی طرف سے اس کا ہاتھ پھسل جائے اور اللہ تعالیٰ درجہ عطا کرے کہ دوست میدانِ دکان مردیاری و ادب
 نصرت و مآمن امر و مسلحہ نصرت مسلمان فی موضع یتنصر
 ضار و نیست هیچ مرد سے مسلمان کی یا سب سے ہر مسلمان زادہ جائے کہ کر دہے میشود تا ہر دوس
 مِنْ عَرْضِهِ وَيُنْصِتُ فِيهِ مِنْ حُرْمَتِهِ الْأَرْضِ فِي مَوْطِنٍ
 (بھگ کر دہے میشود در دوسے از حرمت و سے گراؤ گویا ہی میدان و ادب و درجہ عطا کر دہے
 يُحِبُّ فِيهِ نَصْرَتُهُ رَوَاةُ أَبُو دَاوُدَ وَكَانَ ابْنُ حُرَيْرَةَ رَضِيَ
 (مہار و آن ہنرمند یا ہر سے هزار را و ابوداؤد و از ابی ہر و روم
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِكُلِّكُمْ
 (روایت کہ فرمود آن حضرت علی علیہ السلام بر سر عقیقے از شما
 مِنْهُ لَخِيَّةٌ فَإِنْ رَأَى بِهَا أَذًى فَلْيُطْعِمْنِ رَوَاةُ التِّرْمِذِيِّ
 (آئینہ برادر دوست پس اگر بیند کی از شما در برادر خود عیب و مکر دہے پس باید کہ در کند اذی را لک
 وَضَعْفُهُ وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ وَكَانَ ابْنُ دَاوُدَ يَرْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ
 (رواہ ترمذی و ابن ابی شیبہ و در روایتی مراد و ابی و در روایتی با ابن ابی شیبہ و از مسلمانان
 الْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَخِي الْمُؤْمِنِينَ يَكُفُّ عَنْهُ ضِعْفَتَهُ وَيَحْمِلُ لَهُ
 (مسلم و یحیی و مسلمان برادر مسلمان است باز بسیار از دوسے عزیز و ہلاک را حفظ میکند و اورا
 مِنْ وَثَائِهِ وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 (از ابن ابی شیبہ و ابی ہر و ابی و از معاذ بن انس رضی و روایت کہ فرمود آن حضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ حَيَّ مُؤْمِنًا مِنْ مَنَافِقِ بَعْثٍ
 (علی علیہ السلام و سلم کسی کہ ظنا کند و گویا ہر مسلمان از دشمنان حق بر آید
 اللَّهُ مَلَكًا يَحْيِي لِحِمَّةٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ تَارِيخِهِمْ وَمَنْ
 (مذہب اثنی عشرتہ را کہ گویا ہر در جمع و اورا روز قیامت و آن عمل مدتی ہر

رَفِي مُسْلِمًا إِشْرَاقِيَّةً شَيْخَ حُجْبَةِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

و شناسم و در مسلمانان را بچیزی که میخواهد بدان عزیز عیب دارا محبوس و موقوف دارد و او را خدا تعالی بر اهل اوزم

حَتَّى يَخْرُجَ مِمَّا قَالُوا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ النَّسَائِيِّ

تا آنکه بیرون آید از آن چیز که گفته است رواه ابو داود و
از انس

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ قَضَى كَلِمَةً

مرویت از فرزند آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم تسلیماً برآورد مرید

مِنْ أُمَّتِي حَاجَةٌ يُرِيدُ أَنْ يُسَرِّهَ بِهَا فَقَدْ سَرَّيَ وَمِنْ سَرَائِرِ

از استمراریت و تداوم حالتی که اراده کرده شود و تداوم او را بقضای آن حمایت

فَقَدْ سَرَّ اللَّهُ وَمَنْ سَرَّ اللَّهُ أَدْخَلَهُ اللَّهُ الْجَنَّةَ وَعَنْهُ

پس، جیٹن سٹاڈر کو ایئر لائن کے لیے روٹس فراہم کریں۔ جیٹن سٹاڈر کو ایئر لائن کے لیے روٹس فراہم کریں۔

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ آغَاثَ

[illegible]

ملہو فالکب اللہ لہ تلکثا وسبعین مغفرۃ واحد فیہا
 کند انو بکدر انوسد فراستالی براعدوم استفادہ برآشٹے کے دران انست کہ دروسے

٢٠٠

صلاح امریه کلاه و قنداق و سبعون له درجات بومرغی
صلاح کار است همه کار و دنیا و آخرت و بهشت و دوزخ و او است زیبا و در رحمت روزی است

٥٠

وَأَمَّا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَرْثَدٍ فَقَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَاٰلِهٖ وَسَلَّمَ دُرُوسٌ كُنْتُ كُنْتُ فَرَمُوهُ أَمْ كُنْتُ كُنْتُ كُنْتُ عَلَيْهِ

مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا

دس لم مخلوقات حکم عیال خدا دارند پس محبوب ترین خلق نبوسے خدا کیسے نیکی می کند

الحمد لله الذي جعل القرآن الكريم

بسوے عیال مذا روایت کرو یہی حق این جرسہ حدیث را در شعب ایان

مجلس شورای اسلامی
جمهوری اسلامی ایران

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَدَاعِيَةً رَضِيَ عَنْهَا مَرَّ بِهَا فَسَمِعَتْهُ تَقُولُ صَلِّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ أَنْزِلُوا النَّاسَ مِنْ أَرْبَعٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

فَرَسُودٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

أَبْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

طَافَ بِالْمَدِينَةِ رَضِيَ عَنْهَا فَسَمِعَتْهُ تَقُولُ صَلِّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَقَفَّ عَلَى نَاسٍ جُلُوسٍ فَقَالَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِكُمْ

أَمَّا مَنْ يَرَى مَرْءًا يَتَّبِعُهُ فَيَقُولُ مَاذَا جَاءَ بِكَ فَقَالَ يَتَّبِعُنِي رَجُلٌ

مِنْ شَرِّ النَّاسِ قَالَ فَسَكَتُوا فَقَالَ ذَلِكَ ثَلَاثُ مَرَّاتٍ فَقَالَ

لَهُمْ عَجَازٌ بِسَبْعِينَ سَنَةً رَضِيَ عَنْهَا فَسَمِعَتْهُ تَقُولُ صَلِّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

رَجُلٌ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا بِخَيْرِكُمْ قَالَ خَيْرُكُمْ

مَنْ يَتَّبِعُنِي رَجُلٌ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا بِخَيْرِكُمْ قَالَ خَيْرُكُمْ

مَنْ يَتَّبِعُنِي رَجُلٌ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا بِخَيْرِكُمْ قَالَ خَيْرُكُمْ

مَنْ يَتَّبِعُنِي رَجُلٌ بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَخْبِرْنَا بِخَيْرِكُمْ قَالَ خَيْرُكُمْ

وَلَا يَوْمَ مِنْ شَرٍّ رَوَاهُ الْإِسْمَاعِيلِيُّ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبَةِ الْإِيمَانِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

بَابُ حَقِّ الْجِدَارِ

بَابُ دَرِيَّانِ حَقِّ

عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَزْهَقُ رَجُلٍ مَرَّ بِهَا فَسَمِعَتْهُ تَقُولُ صَلِّ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَاللَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ لَا يَأْمَنُ جَارَهُ بِوَأَيْقَةٍ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابی هریره، فرمود است که فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَاللَّهُ لَا يُؤْمِنُ وَاللَّهُ لَا يُؤْمِنُ وَاللَّهُ لَا يُؤْمِنُ

علیه وسلم بنجد اسو کند ایمان نیار و کامل نشود ایمان شخصم فرمود این را سه بار

قِيلَ مَنْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الَّذِي لَا يَأْمَنُ جَارُهُ بَوَائِقِهِ

پرسیده شد که ایمان بخیر و کرامتی یا رسول الله فرمود که کسی که اینها باشد بمساجد و بریهای او را

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَكَانَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ يَقُولُ قَالَ قَالَ

متفق عليه و از عبداللہ بن عمر مرویست فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُذُوا الْأَنْصَابَ عِنْدَ اللَّهِ

آ كلفرت صلى الله عليه وسلم

خَيْرُهُمْ لِرَاحَةِ وَخَيْرُ الْبِرَانِ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرُهُمْ لِحَايِمِ

مرحبا مع خود را و بهترین همسایه با نردود خدا بهترین ایشیا است

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالدَّارِمِيُّ وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ

روایت کرد این حدیث را، ترمذی و عاری
و از عقبه بن عمار بن مرویس

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَوَّلُ خَضَيْنِ

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم غنیمین روضہ

يَوْمَ الْقِيَمَةِ جَا دَانِي رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ

که بیکدیگر خصومت کنند و همسایه اند و بیت کرد اینچنین است و احمد و از این مسعود و رفی

قَالَ قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

مردیست گفت گفت مردی مر آنحضرت صلوات الله علیه وسلم میگردید حاصل شود مرا علم

كَيْفَ أَنْ أَعْلَمَ إِذَا الْحُسْنُ أَوْ إِذَا السَّاءُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

همه شیکو کار می افروزد و دیگر کار می افروزد / پس از فرمود / آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ سَمِعْتَ حَيْدَ أَنْكَ يَقُولُونَ قَدْ لَحِضْتَ
 عليه وسلم چون شنیدی حیدای که میگویند حقیقتی نیک کردی پس حقیقت
 فَقَدْ لَحِضْتَ وَإِذَا سَمِعْتَهُمْ يَقُولُونَ قَدْ آسَأْتَ فَقُلْ لَأَسْأَلَنَّ
 نیک کردی و چون شنیدی آنرا که میگویند حقیقتی بد کردی پس حقیقتی نیک بکنی بگو ای
 نَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ **وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي قُرَّةٍ**
 و از ابن مسایه معلوم گردد و از ابن مام و روایت است از عبد الرحمن بن ابی قریه از عمار بن
 أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَوَضَّأَ يَوْمًا فَجَعَلَ أَصْحَابَهُ
 که آنحضرت صلی الله علیه وسلم وضو کرد و بعد از آن پس شروع کرد در وضو ایستاد
 يَتَخَوَّنُ بِوَضُوئِهِ فَقَالَ لَهُمُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 که سر کردن بآب وضو ایستاد پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم
 مَا يَجْعَلُكُمْ عَلَى هَذَا أَفَالَوْحُبُّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى
 که چیزی بود است شمار این کار گفتند بحدیث ما را بر این کار محبت خدا و رسول خدا پس فرمود
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ سُرَّةٍ أَنْ يَحُبَّكَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَوْ يَحِبَّ
 آنحضرت صلی الله علیه وسلم که گشت دیگر و اندر او که دوست دارد خدا و رسول خدا را دوست دارد و از خدا
 اللَّهُ وَرَسُولُهُ فَلْيَصِدِّقْ حَدِيثَهُ إِذَا حَدَّثَ وَلْيُؤَدِّ أَمَانَتَهُ
 و رسول خدا پس باید که راست گوید سخن خود را چون گوید سخن را و باید که او را که امانت مردم را چون نهاده شود
 إِذَا آمَنَ وَلْيَحْسِنْ جَوَاهِرَ مَنْ جَاوَرَهُ **وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ**
 امانت نزد وی را باید که نیک کند مسایلی که مسایه شده است او را و از ابن عباس
 قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
 روایت گفت شنیدم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم که میفرمود
 لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالَّذِي يَشْبَعُ وَجَارَهُ جَائِعٌ إِلَى جَنْبِهِ
 مسلمان کامل کسیکه سیر میخورد و همسایه او اگر گرسنه است در پرده و پهلوی او

رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ رَوَاهُ

بدریست که این بود حدیث را بهیثمی در شعب ایمان و از ابی مره روات

قَالَ قَالَ رَجُلٌ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانَةً تُدْكَرُ مِنْ كَثَرَةِ

مره نیست گفت مردی ای رسول خدا بهیثمی که آن زن مذکر کرده میشود از بس باره نماز و

صَلَوَاتِهَا وَصِيَامِهَا وَصَدَقَتْهَا غَيْرَ أَنْهَا تُؤْذِي جِيرَانَهَا

دوره نماز و صوم و صدق و غیر آنکه زن بر نماند همسایه های خود را

يَسِيئُهَا قَالَ هِيَ فِي النَّارِ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانَةً تُدْكَرُ

بزمان خود فرمود آنحضرت که وی در آتش خواهد بود گفت آنزویا رسول الله بهیثمی که فلان زن دیگر

قَالَهُ صِيَامِهَا وَصَدَقَتْهَا وَصَلَاتِهَا وَأَيْهَا تَصَدَّقُ

آنکه کرده میشود و از وی در روز و صدق و ای و بهیثمی که این زن صدق میکند بارها از سیر و

يَا أَتَوَاتِمِينَ الْأَقِطِ وَلَا تُؤْذِي يَسِيئُهَا جِيرَانَهَا قَالَ هِيَ

حضرت و لیکن ایضا میکند بزبان خود همسایگان خود را گفت آنحضرت این زن

فِي الْبُعْثَةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَابْنُ مَعِينٍ وَابْنُ

در بعثت خواهد بود روایت کرد احمد و بهیثمی در شعب ایمان

ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن مسعود رواه در حدیث گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

إِنَّ اللَّهَ فَسَحَسَ بَيْنَكُمْ أَخْلَاقَكُمْ كَمَا فَسَحَسَ بَيْنَكُمْ أَسْرَارَكُمْ

بر سببیکه خدا بین شما خلقتنما و سببیکه شما را چنانکه هست کرد میان شما و سببیکه شما

إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُعْطِي الدُّنْيَا مَنْ لَحِبْتُ وَمَنْ لَا يَحِبُّ

بر سببیکه خدا تعالی میدهد دنیا را سببیکه دوست دارد و خدا را و سببیکه دوست

وَلَا يُعْطِي الدُّنْيَا إِلَّا مَنْ أَحَبَّ فَمَنْ أَعْطَاهُ اللَّهُ الدُّنْيَا

ندارد یعنی کافرا و منکر دین را اگر کسی که دوست میدهد و او را یعنی مومن پس سببیکه برادران را

در حدیث آمده است
که این حدیث را
ابن مسعود روایت کرده است

فَقَدْ لَحِقَهُ وَالَّذِي تَقْسِي يَدَيْهِ لَا يُسَلِّمُ عَبْدٌ حَتَّى يُرِيَهُ

پس چنین گوید داشته است او را و سوزند بخدا مسلمان نشود بنده تا آنکه طمع گردد

قَلْبُهُ وَلِسَانُهُ وَلَا يُؤْمِنُ حَتَّى يَأْمَنَ جَارُهُ بَوَائِقَهُ

دل بندہ و زبان او و ایمان کامل نیا درود باشد تا آنکہ ایمین گروہ مسایہ او بدیہای او را

رواه أحمد والبيهقي في شعب الإيمان وعن

روایت کرد اینچنین است را احمد و بیهقی در شعب ایمان

عَائِشَةُ وَابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ مَا زَالَ جَبْرِئِيلُ يُؤْصِي

وایت میکنند عایقه رن و این عمر رن از آنحضرت که فرمود آنحضرت همیشه جبرئیل اندر میکرد و مرا

بِالْحَارِ حَتَّى طُنْتُ أَنَّهُ سَيُورِيهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

و با اشتیاق حق بسیارها تا آنکه گمان کردم که حکم کند بوارث شدن یکی از بسایه بدگیره متفق علیه

باب اليتيم وتربية الاولاد

باب در بیان شیخ و تربیت اولاد

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ

و نه نزد یک گروید مال یتیم را مگر بآنکه آن نیلوست تا برسد قوت خود را

سُئِلَ إِنْ الَّذِينَ يَكْمُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا إِنَّمَا

بدرستی که آن تا که میزند الهامی پیتیمان را بستم جز این نیست

يَا كُلُّونَ فِي بَطُونِهِمْ نَارًا وَاسْیَضِلُّونَ سَعِيرًا فَمَا اللَّيْتُمُ

کہ میخیزند در شکمے خویش آتش و زودور آید و آتش و خنج پس لیکن بے پروا

فَلَا تَقْهَرْ وَأَمَّا السَّائِلُ فَلَا تَنْهَرْ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ

نثر مکمل دیکھیں سوال کشفہ رائس باگ مزین ولیکن نعمت پروردگار خویش

فَقَدِّتْ عَنْ سَقِيلِ بْنِ سَعْدٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

سمن گو از سهل بن سعد رضی مرویست کہ آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَكَافِلٌ لِيَتِيمُ لَهُ وَلَعْدِي فِي	صلی اللہ علیہ وسلم فرمود کہ من و تکفل امرتیم خواہ آن یتیم از اتر بائی او باشد یا از غیر او در بهشت
الْجَنَّةِ هَذَا وَأَشَارَ بِالسَّبَابَةِ وَالْوُسْطَى وَقَرَّبَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا	انجمنین باشند و اشارہ کرد بچاقو رشت انگشت سبابہ و انگشت میانی و کشار گے کرد میان این دو پرده
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ	اندکی رواہ بخاری و از ابی ہریرہ مرویست کہ فرمود آنحضرت
اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرُ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ	صلی اللہ علیہ وسلم بہترین خانہ در مسلمانان خانہ
فِيهِ يَتِيمٌ يَحْسُنُ إِلَيْهِ وَشَرُّ بَيْتٍ فِي الْمُسْلِمِينَ بَيْتٌ	ایست کہ در وی یتیمی است کہ نیک کردہ میشود بسو و بدترین خانہ در مسلمانان خانہ ایست
فِيهِ يَتِيمٌ يُسَاءُ إِلَيْهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ	کہ در وی یتیمی است کہ بدی کردہ میشود بسوی وی رواہ ابن ماجہ
لِأَيُّ أَمَامَةٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ	و از ابی امامہ مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
مَنْ مَسَّ رَأْسَ يَتِيمٍ لَمْ يَمْسَحْهُ إِلَّا لِلَّهِ كَانَ لَهُ بِكُلِّ شَعْرَةٍ	کسی کہ گذارد دست را بر سر یتیم را نیک کردہ و بدی و کوت را اگر برای رضای خدا باشد مرا نکس را
يَمْسُرُ عَلَيْهَا يَدَهُ حَسَنَاتٌ وَمَنْ أَحْسَنَ إِلَى يَتِيمَةٍ	بمقا بلہ موی کہ میگذارد بر آن دست وی نیکوار کسی کہ نیک کند بسوی دختر می یتیم یا پسر سے یتیم کہ نزد
أَوْ يَتِيمَةٍ عِنْدَهُ كُنْتُ أَنَا وَهُوَ فِي الْجَنَّةِ كَمَا تَنِينَ وَمَنْ	او مست با شتم من و او مقارن در بهشت همچو این دو انگشت در بهشت
بَيْنَ اصْبَعَيْهِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ	آنحضرت برای تحقیق مقارن دو انگشت سبابہ کہ خود رواہ احمد و ترمذی

مِنَ النَّارِ مُنْفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سُرَاقَةَ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ

پہرہ رواۃ اشعشع منفق علیہ واز سراقہ بن مالک بن زید

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِلَّا أَدُلَّكُمْ عَلَى أَفْضَلِ

کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آیا دلالت نکند تمہارا پرغا صلی اللہ علیہ وسلم

الصَّدَقَةِ إِنْ شِئْتُكَ فَرُدَّ وَدَّةَ الْيَاكُ لَيْسَ لَهَا كَسْبٌ

صدقات صدقہ کردن نشت بروغتر تو کہ بازگردانیدہ شدہ است بسوی تو و حال آنکہ نشت

غَيْرُكَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ

مرا بن مغترہ اسبب شدہ و لغفہ و بندہ و جزو رواہ ابن ماجہ و از جابر بن سمرہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَأَنْ يُؤَدَّبَ

مرویت کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود ہر آنکہ ادب کردن

الرَّجُلُ وَلَدَهُ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَتَصَدَّقَ بِصَاعٍ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

مرویت خود روا بہتر است اورا از تصدق کردن بہمانہ از غلہ رواہ ابن ماجہ

باب الحب في الله

باب در بیان دوستی براسے خدا

وَلَا تَرْكَبُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمُ

و میل نہ کنید بسوی آنکہ ستم کردند پس بغاید مس کند شما را آتش و نیست مر شمارا بر شدہ

مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ فَكَانَ تَضَرُّونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ

بہجہ دوستی پس یاری کردہ نشوند اسے آنکہ غلہ گردیدہ ایمید

آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عِدُوِّي وَعِدُّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَهُكُمْ

ایک شمن مرا و دشمن خویش را دوستان القا میکنید بسوی ایشان اخبار صیب مرا

بِالْمُؤَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يَأْتِيهِمُ الَّذِينَ آمَنُوا

دوستی و حال آنست کہ وی کافر شدہ اند با بخیلکہ آمدہ است بشما از دشمن رست آئی آنکہ گردیدہ

جلد شان
نور المؤمنین
جلد شان

لَا تَتُوكُوا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ قَدْ يَلْسُوْا مِنْ الْآخِرَةِ
 دوستی مکن با کسی را که خشم گرفت خدا بر ایشان بدوستی نمیدهند از ایشان بپا نه بر میسر شدند

كَمَا يَلْسُنُ الْكُفَّارِ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ لَا يَجِدُ قَوْمًا
 تا اگر دیدگان از اهل گورها نیایی گروهی را که میگویند بخدا در روز قیامت

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
 دوست دارند آنرا که خلاف کند خدا را و رسول او را اگر چه باشند

رَسُولُهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ
 پدران شان یا پسران شان یا برادران شان

أَوْ عَشِيرَتُهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ
 یا خویشان شان آنکه نوشته است در دلهای شان گرویدن را

وَأَلَدَهُمْ بِرُفْقٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 و قوت داده ایشانرا بر رحمت از خود و در آن رود ایشانرا بهستانها که میرود

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ
 از زیر آن چه بها جاوید باشند در آن خوشنود شود خدا از ایشان و خوشنود

وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ
 شدند از روی آن گروه لشکر خدا اند به امید بر ستمگر خدا ایشانند

الْفَائِزُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَ
 رستگاران ای آنکه گرویده اید فرا نگیرید جهودان و نرسانرا

أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَيَتَوَلَّاهُمْ
 دوستان برخه از ایشان دوستان برخه اند و هر که دوستی کند بدیشان از شما بدوستی

مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ
 او از ایشانست بدوستی خدای نداده نماید گروه ستمکارانرا چرا که نیست دوست شما

الحمد لله
 على ما جرى
 من هذا
 من هذا
 من هذا

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از ابی ہریرہ رضی عنہ و از ابی ہریرہ رضی عنہ کہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا عَلَّجَ بِهِ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ بر سببیکہ خداوند تعالی چون دوست میدارد بنده را پس از اندر چوبندگی را

فَقَالَ إِنِّي أَحِبُّ فَلَانًا فَأَحِبَّهُ قَالَ فَيُحِبُّهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ يَأْتِي

پس میگوید حضرت رب العزت من دوست میدارم فلان بنده را پس دوست پدر تو را و گفت

فِي السَّمَاءِ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فَلَانًا فَأَجْبُوهُ فَيُحِبُّهُ أَهْلُ

پس دوست میدارد او را و چوبندگی است از اسبند جبرئیل پس میگوید چوبندگی فلان بنده را دوست میدارد

السَّمَاءِ ثُمَّ يُؤْصَعُ لَهُ الْقَبُولُ فِي الْأَرْضِ وَإِذَا الْبُغْضُ

فلان بنده را پس دوست دارد بر شما نیز پس دوست میدارد او را اهل آسمان پس بر شما و بر اهل زمین

دَعَا جِبْرِيلُ يَقُولُ إِنِّي الْبُغْضُ فَلَانًا فَأَبْغِضْهُ قَالَ

قبول در زمین و چون دشمن میدارد و خداوند را پس از اندر چوبندگی را پس میگوید دشمنی من دشمنی تو را

فَيُبْغِضُهُ جِبْرِيلُ ثُمَّ يَأْتِي فِي أَهْلِ السَّمَاءِ إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ

فلان بنده را پس دشمنی دارد تو را و گفت آنحضرت پس دشمنی میدارد او را جبرئیل پس از اندر چوبندگی را

فَلَانًا فَأَبْغِضْهُ قَالَ فَيُبْغِضُونَهُ ثُمَّ يُؤْصَعُ لَهُ الْبُغْضَاءُ فِي

در اهل آسمان که خدا دشمن میدارد فلان بنده را پس دشمنی دارد شما و دشمنی میدارد او را دشمنی

الْأَرْضِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

او را پس بر شما و بر اهل زمین را و گفتی در اهل آسمان را و گفتی در اهل زمین را و گفتی در اهل زمین را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ اللَّهَ يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ آيَتِ

که فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ بر سببیکہ خداوند تعالی میگوید روز قیامت گواہی از دوست

الْمُتَّحِبُونَ يَجْلُو لِي الْيَوْمَ أَظْلَهُمْ فِي ظِلِّي يَوْمَ لَا ظِلَّ

دارند گمان کنید که بسبب نزدیکی من امروز جاگذاشتم و هم ایشان را در سایه خود روزی که نیست سایه

الْأُطْلُی رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ عَنِ الشَّيْخِ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ
 مگر سابقہ میں روایہ مسلم
 وہم ازانی مریدہ زہرہ بیت از آن حضرت
 أَنَّ رَجُلًا زَارَ كَخَالَہُ فِي قَرْيَةٍ تُحْرَمُ فَأَرَادَ اللہُ لَهُ عَلَى
 صلہ اللہ علیہ وسلم کہ وہ کا قصد زیارت کردے اور وہ دیکھ کر اس میں منظر فشانہ خدا بینا ملے
 مَدَّ رَجُلٌ مَلَكًا قَالَ أَيْنَ تُرِيدُ قَالَ أُرِيدُ أَخَاكَ فِي هَذِهِ
 ہر آدمی اور راہی کہ پیگڑشتہ او فرشتہ رسیدہ از ان مرد کا پیغمبر ہی کہ بر سر او آفرین و بشارت فرمے
 الْقَرْيَةِ قَالَ هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ يَغْمِرُهُ تَرْبِيهَا قَالَ لَا عَمَلُ
 ہر آدمی پر اگر عمل نہ ہو تو فرشتہ کہ آیا ہے مرزا پر جو غصہ از انہ کہ مال و ملک و ہستی کا کفر
 إِنِّي أَحْبَبْتُهُ فِي اللہِ قَالَ فَإِنِّي رَسُولُ اللہِ إِلَيْكَ يَا اللہُ
 آن فرشتہ آفرین و بشارت فرمے اور اے پیغمبر کہ تجھ کو جس میں اور اللہ عبادت کرتے آفرین و بشارت
 قَدْ أَحْبَبْتُكَ كَمَا أَحْبَبْتُهُ فِيہِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ
 فرشتہ خدا بہت پیغام نام نہ کہ خدا بینا عالی دوست و دوست و از انہ کہ ہستی و حق تو اور اس پر خدا را وہ علم
 ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى الشَّيْخِ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ
 و از ابن مسعود رضی اللہ عنہ کہ آدمی سے اسوی آنحضرت صلے اللہ علیہ
 وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللہِ كَيْفَ نَقُولُ فِي رَجُلٍ أَحَبَّ
 وسلم پس گفت یا رسول اللہ چگونہ علم میکنی در مردی کہ دوست و کلمتہ است کہ آدمی را خود را با تو
 قَوْمًا وَكَمْ يُحِبُّهُمْ فَقَالَ الْمَرْءُ مَعَ مَنْ لَحَبَّ مُصْفَقٌ عَلَيْهِ
 البشارت پس فرمود آنحضرت مرد با کسے است کہ دوست و پیغمبر است الشیخ علیہ
 وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللہِ مَتَى السَّلَامَةُ
 در روایت است از انس کہ مردی گفت یا رسول اللہ کبھی سلامت فرمود آنحضرت
 قَالَ وَبِئَاكَ وَمَا أَعْدَدْتُ لَهَا قَالَ مَا أَعْدَدْتُ لَهَا
 واسے پر تو و چہ آمادہ کردہ از عمل بر اسے قیامت گفت آن مرد آمادہ نکردہ ام

صلی اللہ علیہ وسلم
 بہار طبرستان
 کہ وہ کا قصد زیارت کردے اور وہ دیکھ کر اس میں منظر فشانہ خدا بینا ملے
 وہم ازانی مریدہ زہرہ بیت از آن حضرت
 صلہ اللہ علیہ وسلم کہ وہ کا قصد زیارت کردے اور وہ دیکھ کر اس میں منظر فشانہ خدا بینا ملے
 مَدَّ رَجُلٌ مَلَكًا قَالَ أَيْنَ تُرِيدُ قَالَ أُرِيدُ أَخَاكَ فِي هَذِهِ
 ہر آدمی اور راہی کہ پیگڑشتہ او فرشتہ رسیدہ از ان مرد کا پیغمبر ہی کہ بر سر او آفرین و بشارت فرمے
 الْقَرْيَةِ قَالَ هَلْ لَكَ عَلَيْهِ مِنْ يَغْمِرُهُ تَرْبِيهَا قَالَ لَا عَمَلُ
 ہر آدمی پر اگر عمل نہ ہو تو فرشتہ کہ آیا ہے مرزا پر جو غصہ از انہ کہ مال و ملک و ہستی کا کفر
 إِنِّي أَحْبَبْتُهُ فِي اللہِ قَالَ فَإِنِّي رَسُولُ اللہِ إِلَيْكَ يَا اللہُ
 آن فرشتہ آفرین و بشارت فرمے اور اے پیغمبر کہ تجھ کو جس میں اور اللہ عبادت کرتے آفرین و بشارت
 قَدْ أَحْبَبْتُكَ كَمَا أَحْبَبْتُهُ فِيہِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ
 فرشتہ خدا بہت پیغام نام نہ کہ خدا بینا عالی دوست و دوست و از انہ کہ ہستی و حق تو اور اس پر خدا را وہ علم
 ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى الشَّيْخِ صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَسَلَّمَ
 و از ابن مسعود رضی اللہ عنہ کہ آدمی سے اسوی آنحضرت صلے اللہ علیہ
 وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللہِ كَيْفَ نَقُولُ فِي رَجُلٍ أَحَبَّ
 وسلم پس گفت یا رسول اللہ چگونہ علم میکنی در مردی کہ دوست و کلمتہ است کہ آدمی را خود را با تو
 قَوْمًا وَكَمْ يُحِبُّهُمْ فَقَالَ الْمَرْءُ مَعَ مَنْ لَحَبَّ مُصْفَقٌ عَلَيْهِ
 البشارت پس فرمود آنحضرت مرد با کسے است کہ دوست و پیغمبر است الشیخ علیہ
 وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللہِ مَتَى السَّلَامَةُ
 در روایت است از انس کہ مردی گفت یا رسول اللہ کبھی سلامت فرمود آنحضرت
 قَالَ وَبِئَاكَ وَمَا أَعْدَدْتُ لَهَا قَالَ مَا أَعْدَدْتُ لَهَا
 واسے پر تو و چہ آمادہ کردہ از عمل بر اسے قیامت گفت آن مرد آمادہ نکردہ ام

إِلَّا أَنِّي أُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ قَالَ أَنْعَمَ مَعَكُمْ أَجَبْتُ

مگر انکے من خدا و رسول خدا را دوست میدارم فرمود آنحضرت که تو با کسے خواهی بود که دوست

قَالَ إِنِّي مِنْكُمْ إِنَّمَا آتَيْتُ الْمُسْلِمِينَ فَرِحُوا بِشَيْءٍ بَعْدَ

داری گفت: ای من! پس ندیم مسلمانان مرا که خوشحال شده باشند بچہ میرے بعد از اسلام

الاسلام فرحهم بها مَنَّوْا عَلَيْهِ وَعَمَّنْ الْمُنَافِقِينَ

محمد غفرته مال شیدن الیتان ااین کلمه خلق علیہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَثَلُ الْجَلِيلِ

وَجَاءَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَدْبُورٌ بِنُجُومٍ وَعَلَهُ كِشْفٌ أَفْشَى الْكُفْرِ

الضلع والشعر الحاميل المسك ويا في الكبر الحاميل
نكس ودر مثل حال بردارند و شكست و درم گند و پس بردارند و مشک

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840.

یا آنکہ میدہہ درازان مشک بے عومض و یا آنکہ میجرے مشک را از ان و یا آنکہ میبلی از ان

الْبَيْتُ الْمَقَامُ الْمَكِينُ

مشک بے دودم کندہ
کیا آگہ میسودا ہمای شرایا آگہ میا ملی

شَيْبَاكَ وَأَمَّا أَنْ تُجِدَ مِنْهُ رِيحًا خَبِيثَةً مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ

اثران بوسے جبراً مشتق علیہ

وَمِنْ غَيْرِهِمْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فاز عمر بن مرویت کفر نمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

إِن يَنْعَبِدِ اللَّهُ إِلَّا تَأْسَامَهُمْ يَا نَبِيَّاءُ وَلَا تَتَّبِعُوا إِلَهُكُم

پدری که از پدرگان خدا اوست که میسند ایشان پیران و شهیدان و زهادت میران

۱۰۰

ایسا سراجیو بران و سہید ان روزیاست بسبب مریدان و سان از مدائمی علیٰ علیہ السلام

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ
 وَأَزَالِي سَعِيدَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَدِينَتِ كَرْدِي شَنِيدَ تَحْفُضَتِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرْمِي كَفْتُ
لَا نَصَاحَةَ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ وَلَا يَأْكُلُ طَعَامَكَ إِلَّا يَتَّقِي رَوَاهُ الدَّرِمِيُّ
 یاری کن و صحبت مدار مگر مسلمانی را و باید که بخورد طعام ترا مگر مردی که بخاکش بی علم تو را بداند و بداند
وَأَبُو دَاوُدَ وَالدَّرِمِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ تَحْفُضَتِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى دِينَ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ که در دین دوست خودت پس باید که نظر و اندیشه کنی که از شما
مَنْ يَحْتَالُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالدَّرِمِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ
 که کردار دوست سید در رواه احمد و ترمذی و ابو داود و ابی شیبہ
شُعْبَةُ الْإِيمَانِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ
 شُعْبَةُ الْإِيمَانِ وَاَزَالِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَدِينَتِ كَرْدِي شَنِيدَ تَحْفُضَتِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرْمِي كَفْتُ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ تَدْرُونَ أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود آیا در میان این که کدام عمل از اعمال محبوبتر نزد خدای
تَعَالَى قَالَ قَائِلُ الصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَقَالَ قَائِلُ الْجِهَادِ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى
 تَعَالَى گفت گوینده نماز محبوبتر است زکوة محبوبتر از اعمال است و گفت گوینده که زیاده و کمبود محبت است فرمود محبت
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ وَالْبَغْضُ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بدینست که محبوبترین اعمال بسوی خدای تعالی دوستی از محبت خداست و دشمنی از بغض
رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 رواه احمد و از ابی امامه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَدِينَتِ كَرْدِي شَنِيدَ تَحْفُضَتِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرْمِي كَفْتُ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَحَبُّ عَبْدٌ عَبْدًا لِلَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دوست خداست هیچ بنده بدو دیگر را از برای خدا

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي يُونُسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي شَيْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي ثَوَابَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي جَرْرَجٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي حَازِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي بَكْرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي يُونُسَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي شَيْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي ثَوَابَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي جَرْرَجٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 عَنْ أَبِي حَازِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

إِلَّا أَكْرَمَ رَبِّيَ عَزَّ وَجَلَّ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَسْمَاءَ

مگر بزرگداشت با من دوست داشتن خدا بزرگوارواه احمد و از اسماء

بِنْتُ يَزِيدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بنت یزید رضی اللہ عنہا سمعت رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

يَقُولُ إِلَّا أَنْتُمْ بَخِيلٌ كَمَا قَالَ الْوَالِي يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ

که میگفت آیا اعلام منکم شما را بهترین شما گفتند صحابه اعلام کن ما را یا رسول اللہ فرمود

خِيَارُكُمْ الَّذِينَ إِذَا رَأَوْا ذِكْرَ اللَّهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ

آنحضرت که بهترین شما کسانی اند که چون دیدند ذکر خدا را رواه ابن ماجه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابی هریره رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ أَنَّ عَبْدَ بْنَ تَحَابٍ فِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

علیه وسلم اگر باشد تا اینکه دهنده کرد دوست داشت باشد بگوید که از جهت خدا نیازی

وَاحِدٌ فِي الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَجَمْعِ اللَّهِ بَيْنَهُمَا

یکی در مشرق و دیگری در غرب هر آینه جمع کند خدا نیازی بیان هر دو بنده

يَوْمَ الْقِيَمَةِ يَقُولُ هَذَا الَّذِي كُنْتُ تُحِبُّهُ فِيَّ وَعَنْ

روزی قیامت میگوید خدا نیازی این بنده آن کسی است که بودی تو دوست میداشتی اورا رحمت من

إِلَى رَزِينٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی رزین رضی اللہ عنہ روایت برداشتیم آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِلَّا أَدُلُّكَ عَلَى مِثْلِهِ هَذَا الْأَمْرُ الَّذِي تُصِيبُ

و سلم گفت مگر به آریا راه ننمایم مگر به چیزه که قائم و بر پا میشود و بان کار

خَيْرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ عَلَيْكَ بِمَجَالِسِ أَهْلِ الدِّعْرِ

دین آن چیزیکه بر سبب آن یکی دنیا و دین را پس از آن بیان کرد و بفرمودن مجلسها را

وَإِذَا خَلُوتَ فَحَرِّكْ لِسَانَكَ مَا اسْتَطَعْتَ بِذِكْرِ اللَّهِ
 ورجون تنها نشینی پس بجهان زبان خود را چند اگر توانی بذكر خدا و دوست دار هر که را دوست دار
 وَأَحِبَّ فِي اللَّهِ وَأَبْغَضَ فِي اللَّهِ يَا أَبَا دَرِزِينَ هَلْ شَعَرْتَ
 بر اسے خدا و دشمن دار هر که اگر دشمن دار اسے بر اسے غلامی یا بر زمین یا میدانی که در چون
 أَنَّ الرَّجُلَ إِذَا خَرَجَ مِنْ بَيْتِهِ زَائِرًا أَخَاهُ شَيْعَةً سَبْعُونَ
 بیرون آید از خانه خود بقصد زیارت برادر مسلمان در پے دیر سزاوار است و اسبقا و زیار
 أَلْفَ مَلَكٍ كُلُّهُمْ يُصَلُّونَ عَلَيْهِ وَيَقُولُونَ رَبَّنَا
 فرشته ہمارا آن فرشتگان دعا بر رحمت میفرستند و میگنند ای پروردگار ما بدرستی
 إِنَّهُ وَصَلَ فِيكَ فَصَلِّ لَهُ فَإِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَعْمَلَ
 این شخص پیوند کرد از برای تو پس پیوند کن او را بر رحمت و مغفرت پس اگر میتوانی
 جَسَدًا لَكَ فِي ذَلِكَ فَافْعَلْ وَعَنْ أَبِي مُرَيْزَةَ رَضِيَ
 که بجای او در اسے تن خود را چند زیارت برادر مسلمان پس بکن آنرا و از ابی مریرہ رضی و نسبت
 قَالَ كُنْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ
 گفت ابو ہریرہ کہ بودم با حضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس گفت
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَعَمَدًا
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدستیکہ در بہشت ستونہا است
 مِنْ يَأْمُوتُ عَلَيْهَا عَرُفٌ مِنْ رَبِّ جَدِّ لَهَا أَبْوَابُ
 از یا قوت بران ستونہا عرفناست از زبرد بران غرہا را در ہست
 مُفْتَحَةٌ تُضْرَقُ كَمَا يُضْرَقُ الْكُوكَبُ الدُّرِّيُّ فَقَالُوا
 کشا دہدہ آشتہ شدہ میدرخشد آن غرہ چنانکہ میدرخشد ستارہ در روشن پس گفتند صحابہ
 يَا رَسُولَ اللَّهِ مَنْ يَسْكُنُهَا قَالَ الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ وَالْمُتَجَانِّسُونَ
 یا رسول اللہ کہ میباشند دران غرہا فرمود میباشند دران دوست داران گنہگار را بر خداوند متعال

اَنْ يَخْرِجَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ يَتَّقِيَانِ فَيُعْرِضُ عَنْهُمَا وَيَعْرِضُ عَنْهُمَا

بیتین کے مسلمان را زیادہ از سه روز صورت بھرا ایک جمع میشوند کہ دیگر

وَحَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس سے کہ اگر دو اندازیند کہ باہمی در وی گردانند این بجانب دیگر و بهترین شان کی است کہ پیشتر گوید سلام اور متفق علیہ

أَبْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی ہریرہ رضی مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

بُعْرُضُ أَعْمَالِ النَّاسِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ مَثَرَتَيْنِ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ

عن کردہ پیشو و علمای مردم بر خدا در ہر ہفتہ دوبار روز دوشنبہ

وَيَوْمَ الْخَمِيسِ فَيَغْفِرُ لِكُلِّ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ إِلَّا عَبْدًا أَبَتْهُ

و روز پنجشنبہ پس کہ مرزیدہ شود ہر ہند مسلمان کہ نہ در کسبان او و میان برادر و

وَيَمْنِ أَخِيهِ شَحْنَاءُ فَيُقَالُ ائْرُكُوا هَذَيْنِ حَتَّى يَفْقِئَا

و دشمنی است پس گفتہ میشود کہ بگذارید ایشانرا تا آنکہ بپیرا کنند از دشمنی

رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَسْمَاءَ بِنْتِ يَزِيدَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

رواہ مسلم و از اسماء بنت یزید مرویست گفت کہ فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ الْعَذَبُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ عذاب نیست دروغ گفتن

الْأَقْي ثَلَاثُ كَذَبِ الرَّجُلِ أَمْرَاتُهُ لِبُرْصِيهَا وَالكَذِبُ فِي

بگفتن با کجی دروغ گفتن مرد زن نیز و اماراضی گردانہ او را و دروغ گفتن در جنگ

الْحَرْبِ وَالكَذِبُ لِيُصْلِحَ بَيْنَ النَّاسِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

سوم دروغ برائے آنکہ صلح افکند میان مردم رواہ احمد و الترمذی

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابی ہریرہ رضی مرویست کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثٍ فَمَنْ هَجَرَ

غرمود حلال نیست مگر مسلمانان که ترک دین و برادر خود را با لایم مسرور پس کسی که بچران کند

فَوْقَ تِلْكَ فَمَاتَ دَخَلَ النَّارَ رَوَاهُ الْاَحْمَدُ وَابُو دَاوُدَ

بلا سے سہ روز پہنچیں میری رائے در آتش دوزخ رواہ احمد و ابوداؤد

وَعَنْ أَبِي خَرَّاشٍ الْمُسْلِمِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ

و از ابی خراش سلمی رم مرویست که وی شنید آنحضرت را

مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يَمُتْ يُقَالُ مِنْ هَجْرٍ لَخَاةٍ سَنَةٌ فَهُوَ

جیل و زندان پس از آنکه میخواست کسی بفرمان کند برادر خود را کیسال بفرمان

كَسَفَكَ دَمِيهِ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ

همان گویا خون او ریختن است روانه ابو داود و از ایلی سرور مرغه

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَجْعَلُ لِيُؤْمِنِ

مروست گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه وسلم که می گفت حلال نیست و من را

اِنَّ يٰحْيِيَّ مَوْمِنًا فَوْقَ ثَلَاثٍ فَاِنْ مَرَّتْ بِهٖ ثَلَاثٌ فَلْيَلْقَ فَلْيَلِمْ

کہ بھرانے کھدو من را بالا ای صبر و در پس اگر بگذر و بر جو من سر و ز پس باید کہ پیشانی پیر اورا پس باید کہ سلام کند

عَلَيْهِ فَإِنْ رَغِبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَدْ اشْتَرَاكَ فِي الْآخِرَةِ وَالْأُولَى

بروہہ پس آکر روگزہ سلام را وجہ اسب و او را پس تحقیق شریک شدند ہر دو در اجروصلت

عليه فقد بآء بالإثم وخرج المسلم من الحجرة رواه أبو داود

و اگر در لایحه مذکور اوجایل و بنی حقیقین را جمع کرده باز گشت بکنانه و پیرون مسلمانان و نیز از کنانه و پیرون الهی و اولاد

وَعَنْ أَبِي التَّيْمِذِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از ابی الدرداء در فرمودیت گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه

وَسَيُكْفِّرُ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَجْزِيَكُمْ أَجْرًا مُمِيزًا

و سلم آیا خبرند هم شمارا سچیلکه فاضلترست از درجه روزه و صدقه

عَوْنَهُ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ يَتَّبِعِ اللَّهُ عَوْنَهُ وَمَنْ يَتَّبِعِ اللَّهَ عَوْنَهُ

خداوند عیب اور از کسی که متبع خدا باشد ایلی عیبهای او را رسوا گرداند اورا اگر چه

يَفْضَحْهُ وَلَوْ فِي جَوْفِ رَحْلِهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

بشره آنکس پنهان در میان منزل خود رواه ترمذی

سَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از سعید بن زید روایت است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ إِنْ مِنْ أَرْبَى إِلْبَؤُا لَاسْتَطَالَهُ فِي عَرْضِ الْمُسْلِمِ بِمِثْرَةٍ

که فرمود آنحضرت هر سنجیکه از برین ربا ادا را بکردن زبانهاست در برابر و مسلمان بناحق

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ

رواه ابو داود و بیهقی در شعب ایمان

النَّبِيِّ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا عَجَزَ

و از آنحضرت مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم برگردد که بالا

لِي سَرِيٍّ مَرَرْتُ بِقَوْمٍ لَهُمْ أَظْفَارٌ مِنْ تُخَائِسٍ يَتَمَشَّوْنَ

مرا بهر دو گامی که میروم بقومی که مرایشان را ناخن است از مس که میروند

وَجُوهُهُمْ وَصُدُورُهُمْ فَقُلْتُ مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جَبْرِئِيلُ

رو بهای خود را و سینههای خود را پس گفتیم که این قوم اس که چهره

قَالَ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ لُحُومَ النَّاسِ وَيَقْعُونَ

گفت جبرئیل بن آن جماعت اند که میخورند گوشتهای مردم را بغیبت و کشتن نام و با حق مشغولند

فِي أَعْرَاضِهِمْ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ الْمُسْتَوْرِدِ

در آبروریزی مردم رواه ابو داود و المستورد

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكَلَ مِنْ جُلٍّ مُسْلِمٍ

روایت است از آنحضرت صلی الله علیه وسلم که فرمود آنحضرت کسی که بخورد و بسبب مرد مسلم

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ أَكَلَ مِنْ جُلٍّ مُسْلِمٍ

اُكْلَةً فَإِنَّ اللَّهَ يُلْجِئُهُمْ مِثْلَهَا مِنْ جَهَنَّمَ وَمَنْ كَسَى ثَوْبًا

پس بدینکه ضامن را ندانند محبت گرا فصل آن نظریه از آتش و سبکی به شانه نفس خود را جا به

بِرَجُلٍ مُسْلِمٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَكْسُوهُ مِثْلَهُ مِنْ جَهَنَّمَ وَمِنْ قَامِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِرَجُلٍ مَّقَامُ سَمْعَاءَ وَبِرَأْيِهِ فَإِنَّ اللَّهَ يَقُومُ لَهُ مَقَامُ

مقام مشورہ انیدین و یلورون محاسن! بدستیک لہذا ایستد ہر کے و کے در مقام محمد

سمعه وریاء یوم القیوم رواه ابو داود و حسن

روز جماعت روانه امداد و

ابن رسول الله صلى الله عليه وسلم
 وراثة النبي من ماله وروايت كرمه و أخذت على الله علمه وسلم

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَكُونَنَّ كَذٰبًاۙ

نزدیک است فخر کنهها سے سحر کفر گردد و نزدیکی است صمد که غلبه کند نقد بر آتش را

وَعَنْ حَازِمٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از جابر گفت جابر انحضرت ﷺ علیه وسلم

قَالَ مَنْ اعْتَدَ رَأَى لِحْيَتِهِ فَلَمْ يَعِدْزُهُ أَوْ لَمْ يَقْبَلْ عِدَّتَهُ

فرزند کسی که از خواهی کند بسوی برادر خود پس مندر فرار د او را آن خبر او را قبول ندارد

كَانَ عَلَيْهِ مِثْلُ خَطِيئَةٍ فِي صَاحِبٍ مَكِينٍ وَأَمَّا السُّهْقِيُّ

عزیز اور ابا شہد ہوسے گا وہ ثابت کرے کہ خداوند مخلص روایت کر دینے دو حدیث را

وَيُشْعِبُ الْإِيمَانَ وَقَالَ الْمَكَاسُ لِعَشَارٍ وَعَنْ

بجئے در سہ ایان وقت کلاس دویک گیرو است

اليس رضى عن النبي صلى الله عليه وسلم قال لا تقاطعوا

وہ اس قدر کہ وہ ایک صاحبِ کمال ہے جس کی ہر بات میں

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجَالِسُ بِالْأَمَانَةِ الْأَمْلَكَةِ عَجَالِسِ
 صلوات الله علیه وسلم فرمود که جلسایان است که بر سر مجلس در سخن در می آیند و در میان می گذرانند
 سَفَكَ دِمْرًا أَوْ قُرْبًا حَرَامًا أَوْ أَقْطَاعَ مَالٍ يُغْذِي حَقَّ
 نقد که بر بختن خرمن حرام دوم نهی عوام یعنی ذاکران سوم مال کسی که بر بختن بطلان می کشد یا کشت یکسره غلایان
 رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 یا ذاکرتم یا مال میگیرم غلایان یا بیکر یا بجهانت این سخن برسانند رواه ابو داود و از ابن عمر روایت شد که فرمود که
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الرَّجُلَ لَيَكُونُ مِنْ أَهْلِ الصَّلَاةِ
 صلوات الله علیه وسلم بدستیک در سه میباشد از اهل نماز
 وَالصَّوْمِ وَالزَّكَاةِ وَالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ حَتَّى ذَكَرَ سِهَامَ الْخَمْرِ كَمَا
 روزه و زکوة و حج و عمره تا آنکه ذکر کرد آن حضرت بر حصص علی را
 وَمَا يُجْزَى يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِلَّا بِقَدْرِ عَقْلِهِ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ
 و چه داده میشود که از هر روز قیامت که براندان عقل او
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا أَبَا ذَرٍّ لَا عَقْلَ
 روایت شد که آن حضرت صلوات الله علیه وسلم فرمود ای ابو ذر نیست هیچ عقل
 كَالْتَنِّ بِبُرْقَةٍ وَلَا وَرَعٍ كَالْكَفِّ وَلَا حَسْبُ كُحْنِ الْخَلْقِ
 مثل تنبیر بر رست و بر سر برین کاری مانند کف از نارم و بر سر سبب دشمنی که خلق من عقل
 وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و از ابن عمر روایت کرد فرمود آن حضرت صلوات الله علیه وسلم
 الْأَقْصَادُ فِي الْمُنْفَقَةِ نِصْفٌ لِلْعَيْشَةِ وَالتَّوَكُّدُ إِلَى النَّاسِ
 بیکار نه بود کردن در خرج نصف میشت است و دوستی از مردم نصف عقل است
 نِصْفُ الْعَقْلِ وَحَسْنُ السُّؤَالِ نِصْفُ الْعِلْمِ رَوَى الْبَيْهَقِيُّ
 و نیک کردن سوال از علم نصف علم است روایت کرد بیهقی

صلوات الله علیه وسلم
 فرمود که
 جلسایان
 است که
 بر سر
 مجلس
 در سخن
 در میان
 می گذرانند
 نقد که
 بر بختن
 خرمن
 حرام
 دوم
 نهی
 عوام
 یعنی
 ذاکران
 سوم
 مال
 کسی
 که
 بر
 بختن
 بطلان
 می کشد
 یا کشت
 یکسره
 غلایان
 یا بیکر
 یا بجهانت
 این سخن
 برسانند
 رواه ابو
 داود و
 از ابن
 عمر
 روایت
 شد که
 فرمود
 که
 یا ذاکرتم
 یا مال
 میگیرم
 غلایان
 یا بیکر
 یا بجهانت
 صلوات الله علیه وسلم
 بدستیک
 در سه
 میباشد
 از اهل
 نماز
 و زکوة
 و حج
 و عمره
 تا آنکه
 ذکر کرد
 آن حضرت
 بر حصص
 علی را
 و چه داده
 میشود
 که از هر
 روز
 قیامت
 که براندان
 عقل او
 روایت شد
 که آن
 حضرت
 صلوات الله
 علیه وسلم
 فرمود
 ای ابو
 ذر نیست
 هیچ
 عقل
 مثل تنبیر
 بر رست
 و بر سر
 برین
 کاری
 مانند
 کف از
 نارم
 و بر سر
 سبب
 دشمنی
 که
 خلق
 من
 عقل
 و از ابن
 عمر
 روایت
 کرد
 فرمود
 آن
 حضرت
 صلوات الله
 علیه وسلم
 بیکار
 نه بود
 کردن
 در
 خرج
 نصف
 میشت
 است
 و دوستی
 از مردم
 نصف
 عقل
 است
 و نیک
 کردن
 سوال
 از علم
 نصف
 علم
 است
 روایت
 کرد
 بیهقی

الْأَحَادِيثُ الثَّلَاثَةُ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

ایمین هر سه مرتبه را . در شعب ایمان

بَابُ الرِّفْقِ وَالْحَيَاءِ وَحَسَنِ الْخُلُقِ

این باب در فضیلت نرمی و شرم و خوش خلقی است

وَلَا تَسْتَوِ الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ أَدْعُمُ بِالَّذِي هُمْ أَخْسَنُ

و برابر نیست نیکی و بدی در درکن آنکه

فَإِذَا لَمْ يَنْبِتْكَ وَبَيْتُكَ عَدَاوَةً كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ وَمَا يُلْقُهَا

پس ناگاه آنکه میان تو و میان ربه دشمنی است گویا دوست همایون و پیوسته نیکو

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقُهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ خِذِ الْعَفْوَ

آنرا که آنگاه صبر کرد و نه پیش آید آنرا که

وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ إِنَّكَ لَعَلٌّ

و زنا نیکو و در ربه گردان از نادان و بدستی تو بر آن

خُلُقٍ عَظِيمٍ عَنْ عَائِشَةَ مَرَّ قَالَتْ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

بر خوسه بزرگ از عایشه مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ أُعْطِيَ حَقَّهُ مِنَ الرِّفْقِ أُعْطِيَ حَقَّهُ

علیه و سلم کسی که داد شد او را از نرمی و لطف داد و شد او را

مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ حُرِمَ حَقُّهُ مِنَ الرِّفْقِ

او از نیکی دنیا و آخرت و کسی که محروم گردانید شد از نصیب وی از ربه محروم گردانید شد

حُرِمَ حَقُّهُ مِنَ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ رَوَاهُ فِي شَرْحِ التَّائِيَةِ

از تفسیر وی از نیکی دنیا و آخرت رواه شد در شرح تائیه

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و از عبد الله بن مسعود روایت شد که فرمود آنحضرت صلی الله

این حدیث در فضیلت نرمی و شرم و خوش خلقی است

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أُخْبِرُكُمْ مِنْ يَحْرُمُ عَلَى النَّارِ وَمِنْ يَحْرُمُ

علیه وسلم آیا خبر ندارم شما که چیست حرام است و که بر آتش

النَّارُ عَلَيْهِ عَلَى كُلِّ هَيْئٍ لَيْتَنِي قَرِيبٌ سَهْلٌ رَوَاهُ أَحْمَدُ

والتل بر سه حرام است آتش هر چه از مرید آسمت دروزم طبع رواه احمد

وَالْتِزِمِي وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ

و ترمذی و روایت است از ابی هریره راضی عنہ از آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الْمُؤْمِنُ غَرِيبٌ كَرِيمٌ وَالْفَاجِرُ خَبِيثٌ

علیه وسلم فرمود مسلمان غریب عزیز است از جهت کرم و فاجر فزینده است

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّزْمِي وَأَبُو دَاوُدَ وَعَنْ مُكْوَلٍ

از جهت تلمی رواه احمد و ترمذی و ابوداؤد و عن مکول

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُونَ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم که مسلمانان آمیده

هَيِّنُونَ لَيِّنُونَ كَالْجَمَلِ لَا يَفِ انْ قِيدَ انْقَادٍ وَإِنْ أُنْفِ

در نرم و منقاد اند بهم شتریک در پی جماران چوب از افتد اند اگر کشید و شودی اندر گدن خود را

عَلَى صَخْرَةٍ اسْتِنَاخَ رَوَاهُ التِّزْمِي مِنْ سَلَاةٍ

و اگر نشاندند شود بر سنگی استند بم بر سنگ روایت کرد ترمذی از سلاله

عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از عایشه رضی عنہا روایت کرد فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میفرمود اگر اللہ تعالی بایمانی تیرا

لَا يُرِيدُ اللَّهُ بِأَهْلِ بَيْتٍ رَفَقًا إِلَّا نَفَعَهُمْ وَلَا يَجْزِيهِمْ

مگر آنکه سود کند رفیق ایشان را و محروم نیخواند ایشان را از رحمتی که آنکه باین کنند حرام از

آيَاةُ إِلَّا ضَرُّهُمْ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْأَيْمَانِ

رفیق ایشان را روایت کرد البیهقی در شعب ایمان

ابن عمر رض عن النبی صلی اللہ علیہ وسلم قال المسلم	وإذا بن عمر رض اذا آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم مرویت عن رسول اللہ
الذی یخالیط الناس ویضرب علی اذانہم افضل من الذی	که آئین شل میکند مردمان را و صبر میکند بر این اذان زیادہ تر از
لا یخالیطہم ولا یضرب علی اذانہم رواہ الثرمذی و ابن ماجہ	که آئین شل نمیکند با ایشان و صبر نکند بر این اذانہ است از ترمذی و ابن ماجہ
وعن سہیل بن معاذ عن ابيہ ان النبی صلی اللہ	و از سہیل بن معاذ از پدرش مرویت کہ آنحضرت صلی اللہ
علیہ وسلم قال من کظم غیظا و هو یقید علی ان یقلعہ	علیہ وسلم فرمود کہ اگر غم را در حال آنکہ و سہ قمار دست بر گذرانند من مشم
دعاه اللہ علی رؤس الخلائق یوم القیمہ حتی یخیر فی آتی	در روان کردن آن بجزا اندازد و خدا تعالی در حضور خلائق روز قیامت تا آنکہ او اختیار بدد
الحود شاء رواہ الثرمذی و ابوداؤد و عن عمران	در هر حوریکہ خواہد رواہ ترمذی و ابوداؤد و از عمران
بن حصین رض قال قال رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم	بن حصین رض مرویت کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود
الحیاء لا یأتی الا بخیر و فی راء الحیاء خیر من کل متفق علیہ	اجتماعی آید و بخیر را در راء است و دیگر نبیند : حیاء همه اقسام او متفق علیہ
و عن ابن مسعود رض قال قال رسول اللہ صلی اللہ	و از ابن مسعود رض مرویت کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ
علیہ وسلم ان یمتا اذ رکت الناس من کلام السبقۃ	علیہ : یعنی کہ اگر جماعتی در یافتہ اند و مردم از کلام انہا سے سابق

الْأَوَّلَى إِذَا لَمْ تَسْقَى فَأَصْنَعْ مَا شِئْتَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

ابن جریر بن شرم هزار ساله کنان کنه میخواست از یک کمان حاست رواد بخار

أَبْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَزَالُ ابْنُ مَرْجَانٍ وَمَرْجَانٌ كَفْتُ زُرْعُو أَخْفَرْتُ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

الْحَيَاءُ مِنَ الْإِيمَانِ وَالْإِيمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَالْبَدَأُ مِنَ الْبَقَاءِ

شهرم در شستن از غسل پنج از ایمان است و ایمان یعنی اهل ایمان در بهشت و نخستین و سخن بر

وَالْجَفَاءُ فِي التَّكَاثُرِ وَآهْ أَخْذُ وَالْتِزِمِي وَعَنْ

از بدست و بهر سینه اهل جفا را شش است رواد احمد و ترمذی

أَبْنِ عُمَرَ رَضِيَ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْحَيَاءَ

و از ابن عمر روایت کرد اخفرت علیه و سلم و درود که حیا

وَالْإِيمَانُ قُرْآنٌ جَمِيعًا إِذَا رَفَعَ أَحَدُهُمَا رَفَعَ الْآخَرَ قَرَأَ الْبَيْهَقِيُّ

و ایمان هر دو بهم پیوسته لازم یکدیگر را بر یکدیگر خوانند و خوانند شود از عیسی که از ابن دوم

فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ التَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا

شود و دیگر که روایت کرد بهر یک یا بخندیش را در شعب ایمان و از تواس بن سمعان رضی الله تعالی

عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الْبَيْتِ

حسنه روایت کرد سوال کردم از اخفرت علیه و سلم از بیته

وَالْإِشْفَاقُ قَالَ الْبُخَارِيُّ وَالْإِشْفَاقُ مَا أَحَالَ فِي صَدْرِكَ

و بهر پس از مردود بر بیته شد و اشفاق بر غم و غم است و بهر بهر در عمل است که نزد آرد

وَكُفْتُ أَنْ يَطْلُعَ عَلَيْهِ النَّاسُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ

در سینه تو و ناخوشد از آن که در حق طوفان بران عمل رواد مسلم

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ عَنْهُمَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از عبد الله بن عمر روایت کرد زمره اخفرت علیه و سلم

إِنَّ مِنْ أَحَبِّكُمْ إِلَيَّ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

بدرستی که از جمیع ترین شما بسوی من نیک ترین اخلاق را رواه البخاری

وَعَنْ رِضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَمِنْ أَزْهَبِ النَّاسِ عَنِ مَوَاسِيتِ كَرَّ أَحْفَزْتِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ مِنْ خَيْرِكُمْ أَحْسَنَكُمْ أَخْلَاقًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

فرویدرستی که از جمیع اخلاق شما نیک ترین شما اندازد و آن اتفاق است

أَبِي الدَّرْدَاءِ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَزْهَبِي وَرَوَاهُ رِضَا مَوَاسِيتِ كَرَّ أَحْفَزْتِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

قَالَ إِنَّ أَثْقَلَ شَيْءٍ يُؤْضَعُ فِي مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

فرویدر آن که در سنجیده ترین چیز یک نهاده شود در میزان و آن روز قیامت

خُلِقَ حَسَنٌ وَإِنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ الْفَاحِشَ الْبِدَنِيَّ

خویش نیک است و بدترین خدا بیغض است و بدترین بدنی که زنده بماند و بیبوه گوئی

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا قَالَتْ سَمِعْتُ

رواه ترمذی و از عایشه رواه مرویست گفت شنیدم

رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ الْمُؤْمِنَ

آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم که می گفت بدرستی که مسلمان

لَيْدِرْكَ بِحَسَنِ خُلُقِهِ دَرَجَةً قَائِمِ اللَّيْلِ وَصَلَاتِهِ

هر آن چه با بدی بپس حسن خلق در میان نماز که زنده در شب و روزه و نماز در روز

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ مَالِكٍ بَلَّغَهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

رواه ابو داود و از مالک روایت است که رسیده است

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بُعِثْتُ لَا تَمُتُ حَسَنُ الْخُلُقِ

او را که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود بر آنکه من فرستاده ام تا آنکه تمام میان خود کمال را با حسن خلق

رَوَاهُ فِي الْمَوْعِظِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

رَوَاهُ فِي الْمَوْعِظِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَنْتُمْ كُنْتُمْ بَيْنَكُمْ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَنْتُمْ كُنْتُمْ بَيْنَكُمْ

قَالُوا بَلَى قَالَ خِيَارَكُمْ أَطْوَلَكُمْ أَعْمَارًا وَلَحْسَكُمْ خَلْقًا

قَالُوا بَلَى قَالَ خِيَارَكُمْ أَطْوَلَكُمْ أَعْمَارًا وَلَحْسَكُمْ خَلْقًا

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ

رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ

كِتَابُ الزُّهْدِ وَالرِّقَاقِ

كِتَابُ الزُّهْدِ وَالرِّقَاقِ

اعْلَمُوا أَنَّ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَكُّرٌ

اعْلَمُوا أَنَّ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَكُّرٌ

بَيْنَكُمْ وَتَكُنْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَلٍّ غَيْثٍ عَجَبٌ

بَيْنَكُمْ وَتَكُنْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ كَمَلٍّ غَيْثٍ عَجَبٌ

الْكُفْرَ أَنْبَاتُهُ ثُمَّ يَهَيِّجُ فِتْرَةً مُصَفَّرَةً يَكُونُ حُطْمًا

الْكُفْرَ أَنْبَاتُهُ ثُمَّ يَهَيِّجُ فِتْرَةً مُصَفَّرَةً يَكُونُ حُطْمًا

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَمْ يَلَمْكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَمْ يَلَمْكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ

سنة ۱۳۸۵ هجری قمری
جلد دوم کتاب

عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَاسِرُونَ

از یاد خدا سے و ہر کسند این پس اگر وہ ایشاند دیا کہ ہر

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنِّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأُولَادِكُمْ عِدَّةٌ وَلَكُمْ

اسے آنا کہ گرویدہ ایہ ہر شیکہ از زنان شما و از زندان شما دشمنند

فَأَحْذَرُوا هَهُنَا وَانْ تَعَفُّوا وَتَضَعُوا وَتَغْفِرُوا وَلِلَّهِ غَفُورٌ

برای شما پس خبر سید شما و اگر عفو کنید و در گذارید و بیجا ریزید پس بگشتی خدا از بزرگ است

رَحِيمٌ وَأَمَّا أَمْوَالُكُمْ وَأُولَادُكُمْ فَفَتْةٌ وَلِلَّهِ عِنْدَ الْجَزْءِ

و ہر باندست جزئی نیست کہ مالہا سے شما و اولاد شما آزمائشی است و خدا نزد اوست مژدہ بزرگ

فَمَا أَوْيَيْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهَتَاءٌ لِلْيَوْمَةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ

پس آنچه دادہ مشوید از چیز سے پس ہر خورداری زندگانی این سراسر است و آنچه نزد خداست

خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَيْبِهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

بہرست و بماندہ تر از آنها کہ گرویدہ ماند و بہروردگار خویش و کل میکند

بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابن عباس رضی مروست فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

حَمَتَانِ مَغْبُورٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ الصَّحَّةُ وَالْفَرَمُ

دو نعمت اند کہ زبان زدہ شود در ان دو نعمت بسیار کی از مردم کی صحت و فرمان

وَأَهْلُ الْبَخَارِيِّ وَعَنِ الشُّوْخِ دِينَ شَدَّادٍ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ

و از بخاری سے و از شوروین شدادرم مروست گفت شنیدم

سُئِلَ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَاللَّهُ مَا الدُّنْيَا

پوچخت را صلے اللہ علیہ وسلم کہ میگفت بخدا سو گند نیست دنیا را بپا

الْآخِرَةُ إِلَّا مِثْلَ مَا يَجْعَلُ لِحَدِّكَ أَصْبَعَةً فِي الْمِيزِ

آخرت مگر مانند آنچه می اندازد کی از شما انگشت خود را در دریا

وہاں ہر کس سے
خیر و برکت
در دست بیل
و ہاں ہر کس سے

فَلْيَنْظُرْ فَيَرْجِعْ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَسُوْلُهُ
 پس با هر که ببیند بجز باز گردد رواه مسلم
 و از جابر رضی الله عنه روایت کرد که آنحضرت
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِمَجْنُونٍ سَأَلَ عَنْ يَمِيْنِهِ قَالَتْ
 صلوات الله علیه وسلم گذشت بر بزرگوار و پرسید که تو را چه میگوید گفت بر
 يَحْتَبُ أَنْ هَذَا لَمْ يَدْنِهِمْ فَقَالَ أَوَمَا خُبِرْتُ أَنَّكَ لَنَا يَسِيْرٌ
 حقارت کدام کی باز شده است شنیدار که این بزرگوار را بدیدم پس گفتند مبارک است خیر ازیم
 قَالَ فَوَاللَّهِ لَلدُّنْيَا أَهْوَى عَلَى اللَّهِ مِنْ هَذَا حَلِيْمٌ رَوَاهُ مُسْلِمٌ
 که بشمارد از اینجهت گفت آنحضرت صلوات الله علیه وسلم گویند که اگر آینه دنیا خوار است نزد حق تعالی
 وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 این را که از شماست رواه مسلم و از ابی هریره رضی الله عنه روایت گفت آنحضرت صلوات الله علیه وسلم
 وَسَلَّمَ الدُّنْيَا سَجَنُ الْمُؤْمِنِ وَجَنَّةُ الْكَافِرِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ
 که دنیا سجن است برای مؤمنان و جنة است برای کافران رواه مسلم
 وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 و از انس رضی الله عنه روایت گفت آنحضرت صلوات الله علیه وسلم
 وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَطْلُمُ مُؤْمِنًا حَسَنَةً يُعْطِي بِهَا فِي الدُّنْيَا
 و سلم بدینسان که خداوند نیکی را که از یک مسلمان بخیر را که داده میشود بسبب آن حسنه در دنیا
 وَيَجْزِي بِهَا فِي الْآخِرَةِ وَأَمَّا الْكَافِرُ فَيُطْعِمُُ حَسَنَاتٍ
 و چنان داده میشود که آن حسنه در آخرت و اما کافر را پس خوراند میشود بسبب نیکی که کرده است
 مَا عَمِلَ بِهَا لِلَّهِ فِي الدُّنْيَا حَتَّى إِذَا أَقْضَى إِلَى الْآخِرَةِ لَمْ يَكُنْ
 بر آنکه خداوند در دنیا آنکه چون ببرد بسبب آنکه در آخرت
 حَسَنَةً يَجْزِي بِهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 آن را که رواه مسلم و از ابی هریره رضی الله عنه

صلوات الله علیه وسلم
 بر الانس
 یا عیسی الذی انزلنا
 وقلوب الانس
 علی قلوبنا
 وقلوبنا
 وقلوبنا

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُبِّبَ النَّارُ
 مرویست که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بشیوه شده است آنست که در
 بالشهوات وَحُبِّبَتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ الْأَعْيُنُ
 بشهوات و لذتها و بر شیوه شده است بهشت بکسبها و محبتها متفق علیه مکرر
 مُسْلِمٌ حَقَّقَ بَدَلَ حُبِّتَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ
 مسلم اینچنین حقت، جامع حجت معنی هر دو یکی است و از ابی هریره روایت
 قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْعَبْدُ مَا لِي
 که در مورد آنحضرت صلی الله علیه وسلم میگوید بنده مال من مال من یعنی آنهار میگردانم در این دنیا
 مَا لِي إِنْ مَالَهُ مِنْ مَالِهِ ثَلَاثُ مَا أَكَلْتُ فَأَقْنَى أَوْ لَيْسَ قَانِي
 آنچه مراورست از مال دنی من پس چیست که خورد پس سپرد گردانید آنرا یا جامه که بشیوه کند گردانید
 أَوْ أَعْطَى فَأَقْتَنَى وَمَا سَوَى ذَلِكَ فَهُوَ ذَاهِبٌ وَتَارِكٌ
 اگر آنرا بخشش کرد بکسی پس جمع کرد و هر چه جز این سه چیز است رنده است از دست
 لِلنَّاسِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 و گفته اند او است آنرا پس مردم رواه مسلم و از انس روایت کرد گفت آنحضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَّبِعُ الْمَيْتَ ثَلَاثَةً فَيَرْجِعُ أَثْنَانِ
 صلی الله علیه وسلم پیروی میکند از میت سه چیز پس باز میگردود و دو چیز و باقی میماند با او یک چیز
 وَيَتَّبِعُ مَعَهُ وَاحِدَةً يَتَّبِعُهُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ فَيَرْجِعُ
 در پی میبرد او را اهل او و مال او و عمل او پس باز میگردود
 أَهْلَهُ وَمَالَهُ وَيَتَّبِعُ عَمَلَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ
 اهل او و مال او و عمل او متفق علیه و از عبد الله
 ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 ابن مسعود روایت کرد گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم

لما قلنا حُبِّبَتِ
 و زید و کون ۱۱۷

أَيْكُفُ مَالٍ وَارِثُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَّالِهِ قَالَ أَيْأَرَسُولُ اللَّهِ
 أَكَلَامُ بَنِي بَارِثُهَا سَتَكُمَالٍ وَارِثُ مُحَمَّدٍ تَبَرُّتْ نَزْدَ دَسْ اَزْمَالِ خُودِشْ كُفْتَشْدِ صَحَابِیَا رَسُولُ اللَّهِ
 مَا مِمَّا أَحَدٌ إِلَّا مَالُهُ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ مَّالٍ وَارِثُهُ قَالَ فَإِنَّ
 نَبِیْسَتْ اَزْمَالِ بَنِیْکُمْ لَمَرَّ اَکْمَرُ یَا شَرْمَالِ وَدُورُ سَرِیْسُوی اَوَا زَمَالِ وَارِثُ دِیْ کُفْتِ اَکْمَحَرَّتْ بَدِیْسُ بَنِیْکُمْ
 مَالُهُ مَا قَدَّمَ مَقَالٍ وَارِثُهُ مَا آخَرَسَ وَاهُ الْبَنَارِیُّ وَعَنْ
 مَالِ دِیْ جِیْسُیْسَتْ کَهْ نَبِیْسَتْ فَرَسْتَا دِهْ اَسْتَا وَاوَالِ وَارِثُ اَوَسْتِ اَسْجِهْ پَسْ بَلَدِ اَسْتِ رَوَاهُ الْبَهْمَارِیُّ
 اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَادَابِیْ هُرَیْرَةُ مَرُویْسَتْ کُفْتِ فَرَمُودُ اَخْفَزَتْ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ نَبِیْسَتْ تَوَکْرَمِیْ اَذْ بَسَا رَسْمَالِ
 لَيْسَ الْغَنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ وَلَكِنَّ الْغَنَى غِنَى النَّفْسِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ
 وَتَقَارَعُ دُنْیَا دِیْ وَلَیْکِنْ تَوَاکْرَمِیْ تَوَاکْرَمِیْ نَفْسُ سَتِ بَقَاعَتْ وَعِلْمُکُمْ مَتَّفَقٌ عَلَیْهِ
 وَعَنْ اَبِیْ هُرَیْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَارِثُ اَبِیْ بَرِیْرَةَ مَرُویْسَتْ کُفْتِ فَرَمُودُ اَخْفَزَتْ صَلَّی اللَّهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ کَبِیْسَتْ کَهْ یَا مَوْزُو
 مَنْ يَأْخُذْ عَنِّي هَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ فَيَعْمَلْ بِهِنَّ أَوْ يَعْلَمَهُنَّ
 وِیَا دُکُورُ اَزْمَنْ اَبِیْنِ اَیْنِ کَلِمَاتِ دَاکِهْ اَبْدَانِیْنِ کُویمْ پَسْ بَکَارِ بِنْدُو اَزْمَا یَا مَوْزُو کَسْ رَاکِهْ
 مَنْ يَعْمَلْ بِهِنَّ قُلْتُ اَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ فَآخُذْ بِسَيِّئِكُمْ فَعَدَّ حَسْبًا
 بَکَارِ بِنْدُو اَزْمَا کُفْتُمْ اَنَا یَا رَسُولُ اللَّهِ پَسْ کُفْتِ اَخْفَزَتْ دَسْتِ مَرَا پَسْ شَمَارُ کُرُوبِیْجِ حِیْرَا
 فَقَالَ اِنَّكَ تَتَّقِي الْمَحَارِمَ تَكُنُّ عَبْدَ النَّاسِ وَانْزِلْ بِهَا قِسْمَ اللَّهِ
 پَسْ فَرَمُودُ اَوَالِ اَبِیْکُمْ پَرِیْنِ کُنْ مَحَارِمِ رَا بَا شِیْ تَوَ عِبَادَتِ کُشْدَه تَرِیْنِ مَرُومِ مَرُومِ اَبِیْکَرُ اَبِیْ وَخَرَسَنْدِ اَبِیْ
 لَكَ تَكُنُّ اَغْنَى النَّاسِ وَاحْشِنُ اِلَى جَارٍ لَوْ تَكُنُّ مُؤْمِنًا
 بَا نَبِیْجِ تَحَمَّتْ نَهَادِهْ سَتِ خُذَا بَا شِیْ تَوَ غِنِیْ تَرِیْنِ مَرُومِ سُوْمِ نَبِیْیِ کُنْ سَبُوسْ جَسَا یَا خُذَا بَا شِیْ تَوَ مَرُومِ کَامِلِ
 وَاحِبٌ لِلنَّاسِ مَا تَحِبُّ لِنَفْسِكَ تَكُنْ مُسْلِمًا وَلَا تَكُنْ اَللَّغْوِ
 دُجَامِ اَکْمَرُ دَسْتِ دَارِیْ نَفْسِ خُودِ رَا اَزْ جِیْزِ دُنْیَا وَآخِرَتِ بَا شِیْ تَوَ مَسْلَانِ کَامِلِ دِیْجِیْمِ سَبَا رَکُنْ نَزْدَ

فَأَنَّ كَثْرَةَ الصَّحَابِ نَمِيَتْ الْقَلْبَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

زیرا کہ بسیار خندو مییہ اندول را و سخت میگردد اند اورا و غفلت می آرد از یاد خدا رواہ احمد و ترمذی

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ مَيْمُونٍ كَلَامِي قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

واز عمرو بن میمون او سے روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِرَجُلٍ قَوْهُوَ يَعْظُهُ اغْتِنَ خَسًا

مردی را در انحالیکہ آنحضرت نید میکرد آنزد را غنیمت شمار تیغ چیز طربش تیغ چیز غنیمت شمار

قَبْلَ حَيْثُ شَبَابِكَ قَبْلَ هَرَمِكَ وَصِحَّتِكَ قَبْلَ

جوانی را پیش از پیری و غنیمت شمار تندستی را پیش از پیری و غنیمت شمار توانگری را پیش

سُقْمِكَ وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ وَ

از فقر و غنیمت شمار فراغ وقت را پیش از شواغل و مشغولات و غنیمت شمار زنگنه را

حَيَاتِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مُسْلِكًا وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

پیش از موت خود روایت کرد ترمذی از روستی و گفت ابی ہریرہ

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ الدُّنْيَا

رہا کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم فرمود آگاہ باشید بدینکہ دنیا را نہ شہوت است از آگاہ

مَلْعُونَةٌ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا ذِكْرُ اللَّهِ وَمَا أَوْلَاهُ وَعَالَمٌ أَوْ مَتَعٌ

رحمت در انداختہ است ہر چیز کہ در انست مگر ذکر خدا و چیز کہ دوست میدارد و دوستی تہا را آزا

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ

و عالم و متعل را رواہ ترمذی و ابن ماجہ و از سهل بن سعد

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَتِ الدُّنْيَا

مرویت گفت کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم اگر میبود دنیا کہ برابر میشد نزد خداوند

تَعْدِلُ عِنْدَ اللَّهِ جَنَاحَ بَعُوضَةٍ مَا سَفَى كَافِرًا مِنْهَا شَرْبَةً

پشتہ راستی نوشانید هیچ کافر را از دنیا یک آب خوردنی

فِيهِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 وَابن ابی اسود کے روایہ ترمذی سے
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَقِي مَا وَخَنُ مَعَهُ قُرَآءُ قُبَّةٍ مَشْرِقَةٍ
 علیہ وسلم بیرون آمد و سہ ماہی کے ہمراہ ایک کتبہ مشرقی بلندا
 فَقَالَ مَا هَذِهِ قَالَ اصْحَابَةُ هَذِهِ الْفُلَانِ رَجُلٌ مِنَ الْفُلَانِ
 ہیں فرمود چیست این کتبہ گفتند صحابہ این قبیلہ سے فلان کس را کہ از الفلان است
 فَسَكَتَ وَحَمَلَهَا فِي نَفْسِهِ حَتَّى لَقِيَ أَجَاءَ صَاحِبُهَا فَسَلَّمَ
 پس آنحضرت خاموش ماند و لیکن پس شیدان حکایت را در دل خود تا آنکہ آمد صاحب آن
 عَلَيْهِ فِي النَّاسِ فَأَعْرَضَ عَنْهُ صَنِعَ ذَلِكَ بِمَا رَأَى حَتَّى عَرَفَ
 کتبہ پس سلام کرد پس آنحضرت در مردم پس روی گردانید آنحضرت از وی کرد آنحضرت این فعل را پس از آن
 الرَّجُلُ الْغَضَبَ فِيهِ وَالْأَعْرَاضَ عَنْهُ فَشَكَاهُ ذَلِكَ إِلَى ابْنِ الْحَكَمِ
 تا آنکہ شکیست آنحضرت را در آنحضرت و در آن از وی پس حکایت کرد آنحضرت از آن
 وَقَالَ وَاللَّهِ إِنِّي لَا تُكْرِمُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 اصحاب آنحضرت و گفت آنحضرت را سوگند من تا آشنایان من بخود آنحضرت علی بن ابی طالب و سلم
 قَالُوا أَخْرَجَ قُرَآءُ قُبَّةٍ فَرَجَعَ الرَّجُلُ إِلَى قُبَّتِهِ فَهَذَا مَهْلِكُ
 گفتند قصه آنحضرت که بیرون آمد آنحضرت پس دید که در میان کرده پس رجوع کرد آنحضرت به سوی قُبَّة
 سَوَّيْهَا بِالْأَرْضِ فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 خود پس سبندم کرد آنحضرت تا آنکہ بر سر ساخت آنحضرت زمین پس بیرون آمد آنحضرت علی بن ابی طالب و سلم
 ذَاتَ يَوْمٍ فَلَمَّا يَدَّهَا قَالَ مَا فَعَلْتَ الْقُبَّةُ قَالُوا اشْكُو لَنَا
 پس ندید آن کتبہ را گفت آنحضرت چه شد آن کتبہ گفتند شکایت کرد صاحب آنحضرت و کرد آنحضرت را
 صَاحِبُهَا إِعْرَاضَكَ فَأَخْبَرَنَاهُ فَهَذَا مَهْلِكُ فَقَالَ لَمَّا بَيْنَ كَر
 پس خبر دادیم آنحضرت را آنحضرت حال پس دید آنحضرت از آنحضرت پس گفت آنحضرت آگاه باشید

علی بن ابی طالب
 صاحب آنحضرت

يُنَادِي وَيَا أَيُّهَا الْمَدِينَةُ مَا لَكَ لِي بِكَ لَيْفَةً لَمْ يَكُنْ مِنْهُ إِلَّا الْوَلَدُ
 هر ناسب غذا هست بر ما صبحی که نیست چاره از آن دفعه و نیست رویت که بودید بر ابرو و بود
 وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ مَرْثَدَةَ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَيْسَ لَكَ ابْنٌ
 و از عثمان بن مرثد است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود نیست مراد می را
 حَقٌّ فِي سُورَى هَذِهِ الْخِصَالِ بَيْتٌ يَسْكُنُهُ وَتَوْبٌ يُوَلِّدُهُ
 استحقاق در غیر این چند اسم فاعله که سکونت تواند کرد و روی بر توبه گرفت و جامه که پوشد
 بِهِ عَوْرَتَهُ وَجَلَّفَ الْخُبْزَ وَالْمَاءَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ
 بدان عورت خود را و نان خشک بی نان خورش و آب که بدان تابشش نشاند رواه ترمذی
 سَهْلُ بْنُ سَعْدٍ رَوَى قَالَ جَاءَ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ دَلَّنِي
 و از سهل بن سعد مرویست گفت سهل آمد روی پس گفت ای رسول خدا راه بنمای مرا که کار کنم
 عَلَى عَمَلٍ إِذَا أَعْمَلْتُهُ أَحَبَّنِي اللَّهُ وَحَبَّبَنِي النَّاسُ قَالَ رَهْمَةٌ
 چون من بکنم آنرا دوست دارد و مرا خدا دوست دارند و آدمیان گفت آنحضرت فرمود
 فِي الدُّنْيَا يُحِبُّكَ اللَّهُ وَآزَهْدٌ فَقَالَ عِنْدَ النَّاسِ يُحِبُّكَ النَّاسُ
 و بخوراه دنیا که دوست دارد و ترا خدا آیدالی و دینت کن در آنچه نزد مردم است تا دوست مردم قرارم
 رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَوَى
 رواه ترمذی و ابن ماجه و از ابن مسعود مرویست
 أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَامَ عَلَى حِصْنٍ فَقَامَ
 که آنحضرت صلی الله علیه و سلم خواب کرد بر رویا پس برخاست و تپید و تپید تا بیدار گردید و بود
 وَقَدْ أَشْرَفَ فِي جَسَدِهِ فَقَالَ ابْنُ مَسْعُودٍ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَوَامِرُنَا
 بویا در حقن مبارک او پس گفت ابن مسعود در حق رسول الله که میفرموده ما را که
 أَنْ نَبْسُطَ لَكَ وَنَعْمَلْ فَقَالَ مَا لِي وَلِلدُّنْيَا وَمَا أَنَا وَاللُّدُنْيَا
 بستر انجام بر ای تو زینتهای نرم و صاف از پس فرمود آنحضرت چه کار میکنم دنیا را پس من و دنیا

این حدیث در مسند احمد
 و مسند ابی یوسف
 و مسند ابی داود
 و مسند ترمذی
 و مسند ابن ماجه
 و مسند ابی حنبله
 و مسند ابی نعیم
 و مسند ابی حاتم
 و مسند ابی یونس
 و مسند ابی شیبه
 و مسند ابی ریحان
 و مسند ابی حنبله
 و مسند ابی یوسف
 و مسند ابی داود
 و مسند ترمذی
 و مسند ابن ماجه
 و مسند ابی حنبله
 و مسند ابی نعیم
 و مسند ابی حاتم
 و مسند ابی یونس
 و مسند ابی شیبه
 و مسند ابی ریحان

الَا كَرَأَيْبِ اسْتَظَلَّ نَحْتِ شَجَرَةٍ تَحْتِ رَأْسِهِ وَتَرَكَهَا وَكَانَ لَهَا

مگر مانند سوارای که سایه چسبست زیر درختی پست بر سرش و گذاشت آن درخت را رها و آمد

وَالْتَرْمِيدِي وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ مَرَّ قَالَ

والترمیدی و ابن ماجه و از ابی امامه مرید میست

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرَضَ عَلَيَّ رَجُلٌ

گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم عرض کرد بر من مردی که

يَجْعَلُ لِي بِطَخَاءِ مَلَكَةٍ ذَهَبًا فَقُلْتُ لَا يَأْتِي وَلَكِنَّ أَسْمَاءَ

که بر من بخواهد برای من بطخ برای یک ملکه طلا بدهد من گفتم نیاید اما اسماء

يَوْمًا وَاجْوَعُ يَوْمًا فَأَذْجَعْتُ تَقَرَّعَتْ إِلَيْكَ وَذَكَرْتُكَ

سی و نه روزی و در سینه ماندم روزی که چون گرسنه ماندم زاری کردم بسوی تو و یاد تو را

وَإِذَا شَبِعْتُ مَحْدَتَكَ وَشَرَّكَ رَأْسَهُ أَحْمَدُ وَالتَّرْمِيدِيُّ وَعَنْ

و چون سیر شوم ستایش تو کنم و سپاس گویم ترا رواد احمد و ترمیدی و

الْمُقَدَّامِيُّ بْنُ مَعْدِيكَرَبٍ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و روایت است از مقدم بن معدیکرب رضی الله عنه شنیدم آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا مَلَكَ أَدَمُ هَيْئَةً وَءَاءَ شَرٍّ مِنْ بَطْنِ

علیه و سلم را که میگفت که چه نگذاشت آدمی آوندی را بدتر از شکم من است

يَحْسِبُ ابْنُ آدَمَ أَكَلَاتُ يُقِيمُنْ صَلْبَهُ فَإِنْ كَانَ لَا حَالَةَ

آدمی را که فکر میکند ویران دارد از استخوان پشت او را پس اگر نیست آدمی که بهتر میکند

فَثَلْتُ طَعَامًا وَثَلْتُ شَرَابًا وَثَلْتُ لِنَفْسِي رَأْسَهُ التَّرْمِيدِيُّ

حکم را پس بطعم را چشیدم و با شراب را چشیدم و با سر خود را چشیدم ترمیدی

وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و ابن ماجه و از ابن عمر رضی الله عنه روایت است که آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَمِعَ نَجْلًا يَتَجَشَّأُ فَقَالَ قَصُرَ مَجْشَأُكَ	عليه وسلم شنیدم مردی را که آروغ می‌زند پس فرمود آنحضرت که تا نه کن آروغ خود
وَأَنَّ أَطْوَلَ النَّاسِ جُوعًا يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَطْوَلُهُمْ شُبْعًا وَالشَّيْءُ	نیز که در اندرترین مردم آروغ که سنگی روز قیامت در اندرترین ایشانند اندوی بسیار
رَوَاهُ فِي شَرْحِ السَّنَةِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ	در دنیا رواه فی شرح السنه و از ابی هریره روم مردیست گفت نزد
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ مَا يُسْأَلُ الْعَبْدُ	آنحضرت بصلی الله علیه وسلم بدستیکه اول پرسیده شدن بیدر
يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِنَ التَّعِيمِ أَنْ يُقَالَ لَهُ أَلَمْ نَضَعْ جَسَدَكَ	روز قیامت از نعمت نیست که گفته میشود مرا و او را آیا درست نگذاشتیم تن ترا
وَنُزِّلَكَ مِنَ الْمَاءِ الْبَارِدِ رَوَاهُ الشَّيْخُ مِنْ بَنِي وَهْبٍ	در سیلاب نگذاشتیم ترا از آب سرد رواه حمادی
ابْنُ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ	و از ابن مسعود رومدیت از آنحضرت بصلی الله علیه وسلم فرمود و نیز در جایها که مردم از آنجا
لَا تَزُولُ قَدَمَا ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ	یعنی ایستاده بپا در روز قیامت خداوندی تا آنکه پرسیده میشود از پنج حالت پرسیده میشود از آنکه
عَنْ عَمْرٍاهُ فِيمَا أَفْنَاهُ وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ وَعَنْ مَالِهِ	که در چه کار بسر کرده و بپرسیده میشود از جوانی وی که در چه چیز کهنه کردی از او پرسیده میشود
مِنْ ابْنِ الْتَسْبَةِ وَفِيمَا أَنْفَقَهُ وَمَا ذَا عَمِلَ فِيمَا عَلِمَ	از مال وی که از کار کرد و در وی او را در چه چیز صرف کرد از او پرسیده میشود که چه کار کرد و آنچه دانست
رَوَاهُ الشَّيْخُ مِنْ بَنِي وَهْبٍ وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رَضِيَ النَّبِيُّ	رواه حمادی و از عقبه بن عامر رومدیت از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا سَأَلْتَ اللَّهَ عَنْ وَجَلٍ يَخْطِي الْعَبْدَ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرِهَ مُرُورَ الْخَفَرَتِ وَحِينَ خَدَّيْهِمَا رَاكَ مِيدَهُ بَدْرًا زَادِيَا
 مِنَ الدُّنْيَا عَلَى مَعَاصِيهِ مَا يَحِبُّ فَإِنَّمَا هُوَ أَسْتَدْرَاجٌ لِيُخْرِجَ تِلْكَ أَسْرَؤَ اللَّهِ
 بِأَوْجُودِ كُنَا بَانٍ أَوْ بِأَجَلِ كُنَا بَانٍ أَوْ كَرِهَ يَكُنْ رَاكِبٌ مِيدَارُ لَيْسَ نِيَسْتِ أَنْ وَادِنَ لَمْ كَسْتَدْرَاجِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ
 دُكْرًا كَمَا يَسْتَفْهِمُونَ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِسَ بَرَكَاةٍ كَرِهَ لَمْ كَسْتَدْرَاجِ
 أَبْوَابُ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فُزِّعُوا مَا أُوتُوا خَدَّيْهِمَا نَاهُمْ بَغْتَةً
 كَسَا دِيمَ بَرَايَ شَانِ دَرَكَا بِرَ جِزْرًا أَوْ لَمْ كَسَا دِيمَا تَا كَرِهَ لَمْ كَسْتَدْرَاجِ
 فَإِذَا هُمْ مَنِلُسُونَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 أَوَيْشًا زَيْلًا بِكَيْسٍ نَاكَاهُ أَيْشَانِ عُمَيْرُ نَاكَاهُ زَيْلًا رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَزَالِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ
 مِنْ أَهْلِ الصَّقَةِ ثَوْبِي وَتَرَكَ دِينَارًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 أَزَابِلَ صَفْهُ مَرْدُوكِزَاشْتِ بَكِي دِنْيَا عَا بِسَ فَرَمُودَ الْخَفَرَتِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْفَةً قَالَ تَمْ تَوْفِي لَخَرَفَتِكَ دِينَارَيْنِ فَقَالَ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَعْنِي سَتِ كَلَّتِ الْبَرَامَا بِسَ مَرْدُوكِزَاشْتِ دُونَارٍ بِسَ فَرَمُودَ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْتَانِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْبَيْهَقِيُّ
 أَخْفَرَتِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَبَيْهَقِيُّ
 فِي شُعْبٍ لَا يُبَيِّنُ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَا يَأْنِي وَازْأَسْ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وَبَيْهَقِيُّ كَلَّتِ الْبَرَامَا بِسَ مَرْدُوكِزَاشْتِ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ مِنْ لَحْدٍ يَمُوتُ عَلَى الْمَاءِ إِلَّا ابْتَلَتْ قَلَمَاهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيَا هَسْتِ بَيْهَقِيُّ كَرِهَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَبَيْهَقِيُّ
 قَالُوا لَا يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَذَلِكَ صَاحِبُ
 نَبِيَسْتِ أَسَ رَسُولُ خَدَّيْهِمَا عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَرَمُودَ الْخَفَرَتِ بَيْهَقِيُّ

مَعَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُؤَمِّدُهُ وَمَعَاذُ

آمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم مشایعت وی در جایگاه وصیت میکرد

رَاكِبٌ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْشِي تَحْتَ

آنحضرت اورا و معاذ رزم سوار پر شتر بود و پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم پیاده و پشت زیر شتر

رَاحِلَتِهِ فَلَمَّا فَرَغَ قَالَ يَا مَعْزاذُ إِنَّكَ عَسَى أَنْ لَا تَلْقَانِي

سوارای معاذ پس برگاه که فارغ گشت آنحضرت از وصیت فرمود ای معاذ هر سئیکه تو نزدیک است

بَعْدَ عَامِي هَذَا وَلَعَلَّكَ أَنْ تَسُرَّ بِمَسْجِدِي هَذَا وَقَدِيرِي

که تو در نیایم عراب بعد از سال عمر من که انست و شاید که تو میگذری باین مسجد من و قبر من پس

فَبَكَى مَعْزاذُ جُشَعًا لِفِرَاقِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گریست معاذ از جفت چیز و از روزه و فراق آنحضرت صلی الله علیه وسلم

ثُمَّ التَفَّتْ فَأَقْبَلَ بِوَجْهِهِ تَحْوِلَ الدِّينَةِ فَقَالَ إِنَّ أَوَّلَ

پس برگشت و روی آورد آنحضرت بکامش بدینگونه پس فرمود متصل بقلب مردم

النَّاسِ بِنِيَّانِي لِلتَّقْوَى مَنْ كَانُوا وَحَيْثُ كَانُوا رَوَاهُ الْإِسْلَامُ

من باینجه گفتم هر کسانیکه باشند و هر جاییکه باشند روایت کرد این هرود و رحمت ملاحظه

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ وَأَبْنِ خَلْدَةَ رَضِيَ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

و در روایت از ابی هریره رزم و ابی خلاد رزم که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ يُعْطَى هَذَا

صلی الله علیه وسلم فرمود چون بنده بندار که داده میشود اورا بی رغبتی در دنیا

فِي الدُّنْيَا وَقَلَّةَ مَنْطِقٍ فَأَقْتَرِبُوا مِنْهُ فَإِنَّهُ يُلْقِي الْحَبْلَةَ

و در دنیا و اندوختگی پس نزدیک شود از آن بنده پس بدستیکه تعلیم کرد و همیشه در آن بنده در وصیت

رَوَاهُ الْإِسْلَامُ فِي شُعْبِ الْأَنْبِيَاءِ وَرَوَاهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ

روایت کرد این حدیث را پیغمبر خدا در شعب الانبیاء و از عبد الله بن

عمر بن الخطاب قال اخذ رسول الله صلى الله عليه وسلم بمنكبي

عمر بن الخطاب مراد است که گرفت پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم بازو من

فقال كن في الدنيا كما كنت في غريب اقلع برسميل وكان

پس فرمود باش در دنیا چنانکه گویا در شهر غریبه و اقلع برسمیل بود

ابن عمر يقول اذا امسيت فلا تنتظر الصباح واذا

ابن عمر میگوید که چون شب کنی پس انتظار من صبح را و چون صبح کنی

اصبحت فلا تنتظر المساء وخذ من محبتك لمريضك

پس انتظار من شب را و بگیر از نذر هستی خود برای بیمار خود و بگیر از دنیا گمانی خود

ومن حياتك لموتك رواه البخاري

و براسه مرگ خود رواه بخاری

باب فضل لفقراء

باب است در فضل فقرا

ولا تطرد الذين يدعون ربهم بالغداة والعشي

و دران آیت آنرا که میخوانند پروردگار خویش را با صبح و شام نگاه میروند

يريدون وجهه ما عليك من حسابهم من شيء

ذات خوار نیست بر تو از حساب ایشان چیزیست

وما من حسابك عليهم من شيء فتطردهم فتكون

از حساب تو بر ایشان چیزیست پس براسه ایشان را پس باشی از ستمکاران

من الظالمين كلفقراء المهاجرين الذين اخرجوا من

دینار و درویشان هجرت کنندگان آنرا که بیرون کرده شدند از سرای

ديارهم واموالهم يبتغون فضلا من الله ورضوانا

سخا و مالها را ایشان میجویند افزونگی از خدا و خوشنودی

لعمري انك
عليك من حسابهم

وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ وَلَوْ كَانُوا
 عَاوِي يَكْفِيهِمْ خَدَايَا وَفَرَسَانَا وَرَأْسَانَا ايشانند راست گويان وگرنه که باشند
 اَنْ يَكُونَ النَّاسُ اُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ
 مردمان گروه يك بر آيينه ميگردانيم بر اسكندر ميگردانيم و بر محمد
 لِيُؤْتِيَهُمْ سُقْفًا مِّنْ فَضَّةٍ وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ
 مرغانها را ايشان را سقفها از نقره و نردبانها که بران بر آيند
 وَلِيُؤْتِيَهُمْ اَبْوَابًا وَسُورًا عَلَيْهَا يُسْكِنُونَ وَزُرُفًا
 و مرغانها را ايشان را دروازه ها و محفظه ها بران كيه نشند و ازو نيست همسره آن
 وَإِنْ كُلُّ ذَٰلِكَ لَمَّا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ عِنْدَ رَبِّكَ
 مگر هر خور و درازي زندگاني اين سر اسكندر و آخرت نزد پروردگار تو بر آيد
 لِلْمُتَّقِينَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 بر پرهيزگاران است مرويت از ابو هريره راضيه گفت فرمود خدا حضرت صلى الله عليه وسلم
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَبِّ اشْعَثْ مَدْفُوعًا بِالْأَبْوَابِ لَوَاقِسَمَ
 عليه وسلم بسا و زيبه موسي گرد آورده رانده شده از دروازه ها هست حصار است كه سر كند خود را بر خدا
 عَلَى اللَّهِ لَا بُدَّ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ قَالَ قَالَ
 بر آيند دست گو ميگردانند و كمال آيد او را در سر كند رواه مسلم و از عبد الله بن عمرو مرويت كه فرمود
 رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ فُقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ
 آنحضرت صلى الله عليه وسلم بر سيله فقره ها نمايزان
 لَيَسْقُونَ الْأَغْنِيَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا
 پيشيني ميكنند تا آنكه از روز قيامت بسوي بهشت به چهل سال
 رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ
 رواه مسلم و از ابو هريره راضيه گفت فرمود خدا حضرت

مرويت از ابو هريره راضيه گفت فرمود خدا حضرت صلى الله عليه وسلم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ الْفُقَرَاءُ الْجَنَّةَ قَبْلَ الْأَغْنِيَاءِ

صلی الله علیه وسلم در می آیند فقیران بهشت را پیش از ثروتمندان

وَمِنْ مِثْلِ مَا أَنَا فِي يَوْمٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ

به مانند سال که نیم روز است از روزی که نزدیک دروازه است رواه ترمذی

قَالَ لَقَدْ كُنْتُ سَبْعِينَ مِثْلَ الْبَيْتِ مَا مَرَّ بِهِ رَجُلٌ عَلَيْهِ كَرَاهٍ

وَأَزَالِي بِهِ مِثْلَ مِثْلِ الْبَيْتِ مَا مَرَّ بِهِ رَجُلٌ عَلَيْهِ كَرَاهٍ

إِذَا سَرَّارٌ وَمَا كَسَاءٌ قَدْ تَطَوَّأْتُ فِي أَعْنَاقِهِمْ فَمِنْهَا مَا يَكْلُمُ نِصْفَ

که بروی چادر می باشد یک یا از زاری بود و یک که به تحقیق در دست بود و در گردن های خود می داشتند از آنها

السَّاقِينَ وَمِنْهَا مَا يَكْلُمُ الْكَعْبَيْنِ فَيَجْمَعُهُ بِيَدِهِ كَرَاهِيَةً

می رسید به زانو و ساق را و بعضی از آنها می رسید به روستا انگ را پس گردن ها و آزار داشت و خود را

أَنْ تَرَى عَوْنَتَهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ

تا خوش و دشمن آنکه دیده شود انعام شد و نگاه دارد و ایت کرد از بخاری و عمر و سید از عبد الرحمن

الْبَيْتِ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو وَسَأَلَهُ رَجُلٌ قَالَ كَسَا

بِطَبْعِ كَفْتِ شَيْءٍ مِمَّا كَانَ بَيْنَ عَمْرٍو وَابْنِ عَمْرٍو فَقَالَ كَسَا

مِنْ فُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ فَقَالَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ الْكَافِي إِفْرَاقُهُ

از فقیران مهاجران پس فرمود مرا و عبد الله آیا در تر از آن است که جاسه می گیری

إِلَيْهَا قَالَ نَعَمْ قَالَ الْكَافِي مَسْكَنٌ تَسْكُنُهُ قَالَ نَعَمْ قَالَ فَانْتَ

با او گفت آری هست گفت عبد الله آیا در تر از آنی هست که می باشی در گفت آری هست مرا

مِنْ الْأَغْنِيَاءِ قَالَ فَإِنْ لِي خَادِمًا قَالَ فَانْتَ مِنَ الْمَلُوكِ

سکندر گفت عبد الله پس از تر از آنی گفت آری مرا و تر از تر است گفت عبد الله پس

قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَجَلَّ ثَلَاثَةٌ نَفَرٌ إِلَى عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

از پادشاهان آن گفت عبد الرحمن و آمدند سه کس پس عبد الله بن عمر

از پادشاهان آن گفت عبد الرحمن و آمدند سه کس پس عبد الله بن عمر

وَأَنَا عِنْدَهُ فَقَالَ يَا أَبَا هُرَيْرَةَ وَاللَّهِ مَا قَدَّرْتُ عَلَى شَيْءٍ لَا يَفْقَهُ
 دین بزرگوارم پس گفتند یا ابامحمد بخدا سوگند تو آنرا نمیتوانی فهمی ما هر چه میگوئیم از حق و نه برادر
 وَلَا دَابَّةٍ وَلَا مَتَاءٍ فَقَالَ لَهُمْ مَا شِئْتُمْ أَنْ شِئْتُمْ رَجَعْتُمْ
 چهار پا و نه از اسباب دیگر گفت عبد الله چه میخواستید شما اگر میخواهید باز میآید شما بسوی ما
 إِلَيْنَا فَأَعْطَيْنَاكُمْ مَا يَسِّرُ اللَّهُ لَكُمْ وَإِنْ شِئْتُمْ ذَكِّرْنَا أَمْرَكُمْ
 پس میسر کنیم شما را هر چه که آسان گردد خداوند تعالی بر آنست که میخواهید و اگر نماند و اگر نماند
 لِلسُّلْطَانِ وَإِنْ شِئْتُمْ صَبَرْتُمْ فَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ
 بر آنست که پادشاه را اگر میخواهید صبر کنید زیرا که من شنیده ام پیغمبر خدا را
 يَقُولُ إِنَّ فُقَرَاءَ الْمُهَاجِرِينَ يَسْبِقُونَ الْأَغْنِيَاءَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
 که میگفتند بدو استیکه فقیران مهاجران پیشین میکنند و آنرا از روز قیامت
 إِلَى الْجَنَّةِ بِأَرْبَعِينَ خَرِيفًا قَالُوا فَإِنَّا نَصْبِرُ لَأَسْأَلَ شَيْئًا
 بسوی بهشت چهل سال گفتند آنجماعت پس تحقیق ما صبر میکنیم و نخواهیم چیزی را
 رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ قَالَ أَمَرَنِي خَلِيلِي بِسَبْعِ
 روایت کرد آنرا مسلم و در روایت است از ابی ذر رضی گفت امر کرد مرا دوست جانی من که آنرا
 أَمْرَيْنِ يُحِبُّ الْمَسَاكِينَ وَالَّذِي يُؤْمِنُهُمْ وَأَمْرَيْنِ أَنْ أَنْظُرَ
 است بهفت خصلت اول امر کرد مرا بدوستی مسکینان و نزدیکی شدن از ایشان دوم امر کرد مرا
 إِلَى مَنْ هُوَ دُونِي وَلَا أَنْظُرَ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقِي وَأَمْرَيْنِ أَنْ أَصِلَ
 که نظر کنم به کسی که در دین است و نظر نکنم به کسی که بالای من است یعنی در دنیا و دین سوم امر کرد مرا از هر
 الرَّجْمِ وَإِنْ أَدْبَرْتُ وَأَمْرَيْنِ أَنْ لَا أَسْأَلَ أَحَدًا شَيْئًا
 اگر چو پشت دهنده هست یعنی صاحب رحم و چهارم امر کرد که سوال نکنم از هیچ یک چیز و پنجم امر کرد که بگویم
 وَأَمْرَيْنِ أَنْ أَقُولَ بِالْحَقِّ وَإِنْ كَانَ مُدًّا وَأَمْرَيْنِ أَنْ لَا أَخَافَ
 حق و امر کنم بدان اگر چه باشد تلخ و نهمین سخن آینده و دهمین امر کرد مرا که ترسم در دین خلیل

فِي اللَّهِ لَوْعَةٌ لَّائِيْمٌ وَأَمَرَنِي أَنْ أَكْثُرَ مِنْ قَوْلِ لَاحُولٍ وَلَا قُوَّةَ

طاعت کردن هیچ طاعت کننده را و بهیچ امر کرد مرا که بسیار گویم لاحول ولا قوه

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَإِنَّهُمْ مَنْ كُنْزِ تَحْتَ الْعَرْشِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ

الاباندر را پس بدستیکه این کلمات یا این هفت خصلت از نبی است زیر عرش روایت است از احمد

عَنْ وَبْنِ شَعِيبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از وایت است از و بن شعیب و روایت میکند از پدر خود و پدرش از جد او از حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خَصَلَتَانِ مِنْ كَانَتْ فِيهِ كَتَبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا

علیه و سلم فرمود آن خصلت اند که هر کس که باشد از آن خصلت در آن می نویسد را خدا شاکر کننده

صَابِرًا مَنْ نَظَرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأَقْتَدَى بِهِ

صبر کننده کسی که نظر کند در دین خود بسوی کسی که بالای اوست پس تدا کند بگو و سیکه نظر کند

وَنَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَهُ فَحَمَدَ اللَّهَ عَلَى مَا فَضَّلَهُ اللَّهُ

در دنیا که خود سیکه فرود اوست در دنیا پس ستایش کند خدا را باینکه خصلت داد و او را خدا شاکر

عَلَيْهِ كَتَبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا صَابِرًا وَمَنْ نَظَرَ فِي دِينِهِ إِلَى مَنْ هُوَ

بر آنس می نویسد او را خدا شاکر گوید صبر کننده و سیکه نظر کند در دین خود بسوی کسی که آنس فرود

دُونَهُ وَنَظَرَ فِي دُنْيَاهُ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَهُ فَأَسْفَ عَلَى مَا فَتَنَنَاهُ

اوست و نظر کند در دنیا خود بسوی کسی که فوق اوست پس اندوه خورد بچیزیکه فوت شد او را از دنیا بچیزیکه

لَمْ يَكْتُبَهُ اللَّهُ شَاكِرًا وَلَا صَابِرًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

خدا شاکر او را و نه صبر کننده روایت کرد از ترمذی و روایت است

عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ رَضِيَ

از علی رضی الله عنه گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم کسی که راضی شد

مِنْ اللَّهِ بِالْأَيْسَرِ مِنَ الرِّقِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ بِالْقَلِيلِ مِنَ الْعَمَلِ

از خدا بآنکه رزق راضی گردد و خدا باینکه از دوسه باندک از عمل

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ	در روایت است از ابن عباس رضی گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه
وَسَلَّمَ مَنْ جَاعَ أَوْ احتَاجَ فَكَلِمَةُ النَّاسِ كَانَتْ حَقًّا عَلَى	مسلم کسی که گرسنه شود یا محتاج شود پس به پوشش آنرا از مردم باشد لازم بر
اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَنْ يَرْتَضِيَ لَهُ رِثْقَ سَنَةٍ مِنْ حَلَالٍ رَوْحًا	مفضل خدا که برساند او را روزی یکسال از وجب حلال روایت کرد این بر دو حدیث را
الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ لَيْثٍ	بیهقی در شعب ایمان در روایت است از محمد بن لیس در
أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اشْتَتَانِ يَكْرَهُهُمَا	تحقیق که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود که دو خلقت است که ناخوش دارم و
ابْنُ آدَمَ يَكْرَهُ الْمَوْتَ وَالْمَوْتُ خَيْرٌ لِلْمُؤْمِنِ مِنَ الْفِتْنَةِ	آنها را آدمی بیکه از آن مردن است و حال آنکه موت بهتر است مسلمانان از فتنه گرفتار
وَيَكْرَهُ قِلَّةَ الْمَالِ قِلَّةُ الْمَالِ أَقْلٌ لِلْحِسَابِ رَوَاهُ أَحْمَدُ	دوم کمی مال و حال آنکه کمی مال کمتر است در حساب را یعنی هر چه کمتر مسلمانان را راه احمد
وَعَنْ قَتَادَةَ بْنِ شُعْبَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	در روایت است از قتاده بن شعبان رضی که آنحضرت صلی الله علیه
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذَا احْبَبَّ اللَّهُ عَبْدًا حَمَاهُ الدُّنْيَا كَمَا يَحْلُسُ	علیه وسلم فرمود چون دوست دارد خدا را ایمانی بنده خود را منع میکند او را دنیا چنانکه
أَحَدُكُمْ يُحْنِي سَقِيمَةَ الْمَاءِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ	یکدیگر در یک از شما که منع میکند و پر نیز میفرماید بیمار خود را از آب روایت کرد از احمد و ترمذی
وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	در روایت است از عبد الله بن عمرو گفت فرمود رسول الله صلی الله علیه

حَلَبِهِ وَسَلَّمَ الدُّنْيَا سَجْنُ الْمُؤْمِنِ وَسِنْتُهُ وَإِذَا فَارَقَ النَّبِيَّ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دِيَارَ دَارِ الشَّقِيقِ سَلَامَانَ رَأَوْهُ سَلَامًا أَوْ سَتَ رَدَّ قَتِيلَهُ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 فَارَقَ السَّجْنَ وَالسَّنَّةَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السَّنَةِ وَعَنْ
 كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 أَنِّي هَرِيرَةٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 إِذَا بَلَغَ الْبُرْجُومَ رَمَى كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 لَا تَغِيظَنَّ فَايَحْرَأُ بِنِعْمَةٍ فَإِنَّكَ لَا تَذَرُنِي مَا هُوَ لَاقٍ بَعْدَ
 غِلْمَةٍ مَنَاسِقِ رَابِعَةٍ دِيَارِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 مَوْتِهِ إِنْ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ قَاتِلًا لَا يَمُوتُ يَعْنِي النَّارَ رَوَاهُ فِي شَرْحِ
 بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 وَعَنْهُ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَهَمُّ الزُّوْجِ رَمَى كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 إِذَا أَنْظَرَ أَحَدُكُمْ إِلَى مَنْ فَضَّلَ عَلَيْهِ فِي الْمَالِ وَالْخَلْقِ فَلْيَنْظُرْ
 چُونِ نَظَرِ كُنْدِ سِوَيْهِ أَشْهَابِ سِوَيْهِ كَيْفَ زِيَادَةُ زُرْدَادَةِ شَدِيدِ آئِنَسِ رَابِعِي دِيَارِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةِ الْمُسْلِمِ
 بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 قَالَ أَنْظَرُوا إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ
 ائِجْمَعِينَ آدَمَ هَسْتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 فَهُوَ أَحَدُ رَأْيِ لَا تَزْدِرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَعَنْ
 بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ
 مُصْعِبُ بْنُ سَعْدٍ رَضِيَ قَالَ رَأَى سَعْدُ أَنَّ لَهُ فَضْلًا عَمَّنْ
 هَسْتِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ وَفَارَقَ رَوَايَتِ كُتُبِ بَلْكَارِ وَدِيَارِ

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ تَصَرَّفَ

فرویدست از ضعفای مسلمانان پس فرمود آنحضرت علیه السلام از هر چه در دفع عیبها یا نصرت

و تَرْزُقُونَ إِلَّا يَضْعَفُ أَتَكُمْ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ

داود و پیشو و طحا و روزنی و داود می شود شمارا که ب برکت معنای شما که در میان شما اندر و راه البخاری

أَمِيَّةُ بْنُ خَالِدٍ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَسِيدٍ رَضِيَ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

نور و ایت است از امیه بن خالد بن عبد الله بن اسید رضی عن النبیه صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ كَانَ يَسْتَقِمُّ بِصَعَالِيَاكُ الْبُخَارِيِّ

علیه وسلم که بود آنحضرت طلب فتح و نصرت میکرد از جناب حق بر حقیران و در ایشان هم با بران

رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

رواه فی شرح السنه

بَابُ الْأَمَلِ وَالْحَرَصِ

باب در امل و حرص

وَلَا تَسْتَمُوا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلَا تَمُوتُوا

و از و میرید آنچه از و توانی و او خدا می بداند برخی را از شما بر برخی زیاد مکش و چه

عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَاهُ أَنْزَلْنَا مِنْهُمْ نَحْلًا لِيُحْيُوا النَّفْسَ الَّتِي نَفَقَتْ مِنْهُمْ

خود را بسوی آنچه بر خود دار کردیم بآن جنتمای از ایشان تازگی زندگی را این سر تا میایزیم

فِيهِ وَبَرِّقَ رَبُّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَى عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَطَّ النَّبِيُّ

ایشان از دران در و کرد و کرد و گار تو بهرست و پاینده تر و ایت است از انس رضی الله عنه گفت کشید

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَطُّوطًا فَقَالَ هَذَا الْأَمَلُ مِنْ هَذَا أَجَلُهُ

آنحضرت علیه السلام خط خطا پس فرمود که این خط امل آدمی است و این خط اجل

فَبَيَّنَّا لَهُمْ ذَلِكَ إِذْ جَاءَهُ الْخَطُّ الْأَقْرَبُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

اوست پس در اشخاصی آنکه آدمی بچنین است تا که رسید امل در خط اجل کند و ایت است رواه البخاری

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على
سيدنا محمد وآله الطيبين
الطاهرين

وعنه رضی قال قال النبی صلی اللہ علیہ وسلم یقرم ابن
 و ہم روایت است از انس کہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پیر سیکر دو
 آدم و یثیب منہ اثنان الخمر ص علی المال و الخمر ص علی الخمر
 آدمی و جوان میگردند و میزنند خصوص بر کثرت مال و دین میبرد از می عمر
مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ وَعَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى
 و روایت است از ابی ہریرہ کہ گفت فرمود آنحضرت
 اللہ علیہ وسلم اَعِزَّ رَأْسُ اللَّهِ إِلَى الْأَمْرِ أَخْرَاجُهُ حَتَّى بَلَّغَهُ
 صلی اللہ علیہ وسلم نگذاشت خدا نیالی ما سے عزیز را از مردی کہ مملکت را و او اجل و را
 بِسِتِّينَ سَنَةً رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ **وَعَنْ** ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ
 تا آنکہ رسانید او را پشست سال رواہ البخاری و روایت است از ابن عباس رضی
 عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ كَانَ لابْنِ دُمٍّ وَادِيَا
 از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود اگر بودی را دو وادے
 مِنْ مَالٍ لَا يَتَغَيَّرُ نَالِيًا وَلَا يَمُوتُ ابْنُ دُمٍّ إِلَّا الذُّرْبُ
 از مال ہر آئینہ طلب میکرد و سوم را و ہر نمیکند جوئی آدمی را مگر خاک و در جوئی بر رحمت
 وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ تَابَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ **وَعَنْ** ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ
 میکند خدا توبہ بر ہر کہ میخواست متفق علیہ و روایت است از ابن عمر رضی
 قَالَ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَعْضِ جَسَدِي
 کہ گفت گرفت رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم بہ بعض تن یا روئے من
 فَقَالَ كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِدٌ لِسَيِّدٍ قَدِ انْقَضَتْ
 پس گفت باش در دنیا چنانکہ گویا غریب یا عابد سر بہ پادشہ گذرے و بشمار خود را
 مِنْ أَهْلِ الْقُبُورِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ **وَعَنْ** عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ
 از مردگان رواہ البخاری و روایت است از عبد اللہ بن عمر رضی

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَقْصَرَ الْأَمَلَ دَوَاهٍ فِي شَرِّهِ الشَّيْءِ وَعَمَدُ

بسم تعظیم نمودن خداوندی که در دنیا کمالات را در آخرت بزرگوارتر کرده است

زَيْدِ بْنِ الْحُسَيْنِ قَالَ سَمِعْتُ مَالِكًا وَسَيْلَ بْنَ أَبِي شَيْبَةَ الرَّهْدِيَّ

و از زید بن حسین شنیدم که از مالک بن انس و سئل بن ابی شیبہ نقل کرده اند

فِي الدُّنْيَا قَالُوا طِبُّ الْكَسْبِ وَقَصْرُ الْأَمَلِ وَكَهْلُ الْبَيْتِ فِي شَرِّهِ الشَّيْءِ

در دنیا گفتند که طیبی کردن کسب و قصر کردن امید و کهل کردن خانه در شَرِّ شئی است

بَابُ اسْتِحْبَابِ الْمَالِ الْعَمَلِ طَعْمَةٌ

باب در محبت کردن مال و عمر در آن طعمه

وَلَا جَعَلَ يَدَاكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا

و نگردان دست خود را سوی گردن خود گشای آنرا تمام کن و دست را بسط مگردان

كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا وَأَنْتَ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقُّهُ

در باز کردن و خداوند غریبی را حق او در درویشی را و را مکرر را

وَالْمُسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَلَا تَبْذُرْ نَبْرًا أَنْ تَلْمِزَ بِهِ

و نه اسراف کن و نه بذر کن که اسراف کند و نه اسراف کن که اسراف کن

كَأَنْتُمْ الْخَوَّانُ الشَّيْطَانُ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا

چون شما شیاطین و شیطان برای پروردگار کافر است

وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا يَا أُولِي الْأَلْبَابِ

و توشه گیرید پس بدترین توشه جز تقوا نیست و تقوا کنید ای اولاد ائمه

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِّنْ رَبِّكُمْ وَهُوَ بَصِيرٌ

غصبها نیست بر شما آنکه بخواهید از پروردگار خود و ایشان فریاد کنید

فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ وَلَوْ نَعْرِفُكُمْ

در آن پروردگار ما بیرون کن ما را کنیم شایسته جز آنکه بودیم میکردیم یا ندانیم شما را

در این باب
در این باب
در این باب
در این باب

مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مِنْ مَنْ كَرِهَ جَاءَ كَرِهَ التَّيْذِيرُ فَنُذِرُ قَوَافِلًا
 آنقدر که نیکو گردان عمر هر که خواه پذیرد و آدم بشما بیم کنند و یعنی پیغمبر پس کشید عذاب
 لِلظَّالِمِينَ مِنْ تَصْدِيرِ عَنْ اَيْنَ بَكَرَةً اِنَّ رَجُلًا قَالَ
 پس نیست مرستم که مرا نوازیی باریکه عذاب ایشان بر دارم از آن بگویم مرویست گفت
 يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ
 ای رسول الله صلی الله علیه و سلم کدام یکی از آدمیان بهترست
 قَالَ مَنْ طَالَ عَمْرُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ قَالَ فَأَيُّ النَّاسِ شَرُّ
 فرمود آنحضرت کسی است که درازست زندگی او و نیکوست عمل او گفت آن مرد پس کدام
 قَالَ مَنْ طَالَ عَمْرُهُ وَسَاءَ عَمَلُهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ
 یکی از مردان به ترست فرمود آنحضرت کسی که درازست زندگی او و بدست عمل او روایت کرد ابو نعیم و ابی
 وَعَنْ عَبْدِ بْنِ خَالِدٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 احمد و ترمذی و دارمی و ابی سعید بن خالد روایت مرویست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 أَخَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ فَقَتَلَ أَحَدُهُمَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتَ الْآخَرُ
 برادری و دو میان و مرد از اصحاب خود پس کشته شد یکی از ایشان رسد خدا و شهید شد پس مرد و مرد
 بَعْدَهُ بِجُمُعَةٍ أَوْ خَوَّهَا فَصَلُّوا عَلَيْهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
 و دیگر از آن دو مرد و بعد از وی جمعه یا مانند آن بیاض یک هفته پس نماز کند و بگوید بر او صلوات پیغمبر خدا
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا قُلْتُمْ فَالْوَادِعُونَ اللَّهُ أَنْ يَغْفِرَ لَهُ وَيَرْحَمَهُ
 صلی الله علیه و سلم چه گفتید در دعا گفتند دعا کردیم خدا را اینکه بیاورد مرد را خدا و خدا را
 وَيُلْحِقَهُ بِصَاحِبِهِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و رحمت کند او را و بجا آورد او را بیاوردی که شهید رفت پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس چه شد و کجاست
 فَإِنَّ صَلَاتَهُ بَعْدَ صَلَاتِهِ وَعَمَلُهُ بَعْدَ عَمَلِهِ أَوْ قَالَ صِلَامَهُ
 نماز نیکو که گذارد و بعد از او و کجا اند علمای دیگر و ثواب آن بعد از عمل یعنی بعد از مردن یا گفت بهتر از این و بهتر

بَعْدَ صِيَامِهِمَا لَيْلِيَهُمَا بَعْدَ مَمَّائِنِ السَّاءِ وَالْأَرْضِ
 بعد از دو سه تحقیق تفاوت در هر که میان این مرده است در بهشت دور تر و شیرین تر است از تفاوت مسافرتی
 رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ وَعَنْ أَبِي كَبْشَةَ الْأَمْلَرِيِّ
 همان آسان و زمین است رواه ابو داود و نسائی و از ابی کبشه انصاری رحمه
 أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ ثَلَاثُ
 مردیست بدرستی که شنید از حضرت را صلوات الله علیه و سلم که می گفت سه فضیلت است
 أُقْسِمُ عَلَيْهِنَّ وَاحِدٌ كُمْ حَدِيثًا فَاحْفَظُوهُ فَمَا الَّذِي
 که سوگند می خورم بر آنها که حق اند و می خورم بر شما حدیث را پس یاد گیرید و نگارید انچه می شنید را
 أُقْسِمُ عَلَيْهِنَّ فَإِنَّهُ مَا نَقَصَ مَالُ عَبْدٍ مِنْ صَدَقَةٍ وَكَاهِلٍ
 پس آن چیز که سوگند می خورم بر حقیقت آنها نیست پس بدرستی که شان نیست که کم نشد مال هیچ بنده از
 عَبْدٌ مَظْلُومٌ صَبَرَ عَلَيْهَا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ بِهَا عِزًّا وَلَا فَتَنَ عَبْدٌ
 صدق کردن بر ظم او هم کرده نشد هیچ بنده و اگر فتنه از وی مالی بنا حق و صبر کرد بر آن مگر آنکه زیاده کرد
 بَابُ مَسْأَلَةِ الْإِفْتَةِ اللَّهُ عَلَيْهِ بَابٌ فَقِيرٌ أَمَّا الَّذِي لَحِقَ كُمْ
 این بنده را خدا بآن عظم عزت و کثرت و بیخ بنده و در سوال کردن را از مردم مگر آنکه کشاد خدا تعالی بر او
 فَاحْفَظُوهُ فَقَالَ أَمَّا اللَّهُمَّ لَا رُبْعَةَ تَفَرَّعَ عَبْدٌ رَفَقَهُ اللَّهُ
 در فقر و محتاجی را و اما انچه می شنید که گفت می خورم بر شما پس یاد گیرید آنرا نیست که میگویم پس فرمود انحضرت که است
 مَا لَا وَعِلْمًا فَهُوَ يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ وَيَصِلُ رَحْمَةً وَيَعْمَلُ لِلَّهِ
 دنیا را بر چهار کاره اول بنده که داد و را خدا مالی و در نفس پس این بنده فقیری میکند درین حال پروردگار خود را
 فِيهِ حَقُّهُ فَمِنْ بَاطِلِ الْمَنَازِلِ وَعَبْدٌ رَفَقَهُ اللَّهُ عَمَّا
 و احسان میکند خدیشنا را و کار میکند بر خدا و دنیا مال بحق مال پس این بنده در فاضلترین منازل و در محبت دوم بنده است
 وَكَمِيرٌ رَفَقَهُ مَا لَا فَهُوَ صَادِقُ النَّبِيِّ يَقُولُ لَوْ أَنَّ لِي مَالًا
 که دودم خدایت را و علم خودم را و علم خودم است او را خدا تعالی مال پس این بنده خدایت صادق و در محبوبترین بنده

لَعَلْتُ بِعَمَلٍ فَلَا يَنْفَعُنِي مَا سَوَّاهُ وَعَبْدٌ سَرَّاهُ اللَّهُ مَا لَا

هرگز به عمل میکردم باینکه غفلان که تقوی میکند و صحت مال پس ثواب این هر دو بنده برابرست

وَلَمْ يَرْضُ قَاهُ عِلْمًا فَهُوَ يَتَخَبَّطُ فِي مَالِهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ لَا يَتَّقِي فِيهِ

سوم بنده ایست که جاه است و دانش را خرد و غفلان را نداده و در علمی که بدان تقوی دارد پس این بنده غلط و خطا میکند

رَبِّهِ وَلَا يَصِلُ فِيهِ رَحْمَةٌ وَلَا يَعْمَلُ فِيهِ بِحَقِّ هَذَا الْبُخْتِ

در مال خود به بی علم و دانش و تقوی نمیکند و مال پروردگار خود را واصل نمیکند رحم خود را و نمیاندوزد بحق این بخت

الْمَنَازِلِ وَعَبْدٌ لَمْ يَرْضُ قَاهُ اللَّهُ مَا لَا عِلْمًا فَهُوَ يَقُولُ

در طایفه ترین جاهاست و جاهم بنده ایست که نداده است و خدا را تعالی مال و علم که بگوید که میان فقر و شرف

لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمِلْتُ فِيهِ بِعَمَلٍ فَلَا يَنْفَعُنِي مَا سَوَّاهُ وَوَزَّرُهَا

میکند و اگر من بودم مال بهر آینه عمل میکردم در روی عمل غفلان که اسرار نمیکند پس این نیست نیت و سه

سَوَّاهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَحَسَنُ سَفِيَّانُ الثَّوْرِيُّ رَحِمَهُ قَالَ

و بارگه و ایشان برابرست رواه ترمذی و از سفیان خوری مرویست گفت بود مال در زمان پیش کرده

كَانَ لِمَالٍ فِيمَا مَضَى يُكْرَهُ فَأَمَّا الْيَوْمَ فَهُوَ تَرْسُ لِلْمُؤْمِرِ قَالَ

و گذشته شده اما امروز درین زمان مال سپهر مسلمانانست و گفت اگر من بود این دنیا را هر آنچه مندل

لَوْ لَا هَذِهِ الدَّنْيَا لَتَمَنَّدَلُ بِنَاهُ لَوْلَا لَمَّا لَوْلَا قَالَ مَنْ كَانَ

میساختند ما را این دنیا را از آن و خواهر میداشتند و گفت نسیم باشد در دست و سه چیز که ازین

فِي يَدَيْهِ مِنْ هَذِهِ شَيْءٍ فَلْيُصْلِحْهُ فَإِنَّهُ سَرَّامَانُ إِنْ اخْتَلَجَ

مال با پس باید که اصلاح کند و زیادت و دهر آنرا زیرا که زمانی است که اگر محتاج شود کسی باشد آن کسی

كَانَ أَوَّلَ مَنْ يَبْدُلُ دِينَهُ وَقَالَ لَعَلَّالَ لَا يَحْتَقِلُ الشَّرَفُ

اول کسی که بدل کند دین دست و دهر این خود را و گفت سفیان که مال طلال احتمال ندارد افزایش و اسرار را

رَوَاهُ فِي شَرْحِ الشُّعْبَةِ وَحَسَنُ هُكَيْلُ بْنُ أَبِي عَمِيرَةَ وَكَانَ

روایت نمود در شرح شعبه و حسن هکیل بن ابی عمیره و کان

مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

وہودی از یاران آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم فرمود آنحضرت کہ بندہ ازندگان اگر بیشتر بر روی

لَوْ خَرَّ عَلَى وَجْهِهِ مِنْ يَوْمٍ وَلَدَ إِلَى أَنْ يَمُوتَ هَرَمًا وَطَلْعَةً

خود از روی گناہ بندہ شدہ است تا آنکہ بمیرد و در سخت پیری حد طاعت و فرائض واری خدا بتعالی

اللَّهُ لِحَمْرَةٍ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَوْ كُنَّا نَسْمَعُ إِلَى الدُّنْيَا كَمَا نَسْمَعُ

ہرگز نہ ہم ہی شمار کار یعنی این طاعت و عبادت در آن روز یعنی روز قیامت و نہ ہر آئینہ دوست بہدار کہ

مِنْ الْأَجْرِ وَالْثَوَابِ رَأَوَاهُ أَحْمَدُ

بارگروانیدہ شود بسوی دنیا تا زیادہ شود از مزد و پاداشت عمل پس ہر چند کہ زیادہ ہر عمل موجب بابت عمل گردد رواہ احمد

بَابُ التَّوَكُّلِ وَالصَّبْرِ

باب در بیان توکل و صبر

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ

ای ای آنکہ مگر دیدہ اید یا ربی جو پند بشکیبائی و نماز بدست بخدا سے

الصَّابِرِينَ وَلَيَبْلُوَنَّكُمْ لِيَشْعُرَنَّ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُودِ وَنَقْصِ

با صابرانست و ہر آئینہ سے آزمائیم شمارا بچیسے از ترس و کمسنی

مِنْ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ الثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

و کہی از اہل مال و نفسہا و میوہ و مزدورہ صبر کنندگان را

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

آنکہ چون برسد ایشان از محنتی گویند بدستی ما بر خداستیم و بدستی او بسوی او را گردانیم

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ

و آنکہ بر ایشان رحمت است از پروردگارشان و ہرمانی و آنکہ وہ ایشاندہ

هُمْ لَمْ يَهْتَدُوا وَهُمْ لَا يُتَّقُونَ لِيَسْئَلِ الْإِنْسِي فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدًا

راہ یافتگان و نگویند در چیز ہر بدستی کہ من کنندہ ام این را فردا

لے جو زیادہ کرے
سے جو صبر کرے

اَلَا اِنْ اَشَاءَ اللّٰهُ وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ
 مِمَّا يَرْضَاهُ لَنْ يَضُرَّكَ شَيْءٌ مِنْهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْغَنِيُّ
 مَنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ فَهُوَ حَسْبُهُ
 اورا از اسما که گمان نبرد و هر که توکل کند بر خدا کسی در سده است برستی
 اِنَّ اللّٰهَ بِالْاٰمِرِۃِ قَدْ جَعَلَ اللّٰهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا وَمَنْ يَتَّقِ اللّٰهَ
 خدای رساننده است کار خود را برستی گردانده است خدا تعالی بر او هر اندازه که بخواهد
 فِي الْاَرْضِ اِلَّا عَلَى اللّٰهِ رُفْقَهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرُّهَا وَمُسْتَوْدَعُهَا
 در زمین مگر بر خدا است روزی ایشان فضل و میداند خدای قرارگاه آن در جات
 كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ وَفِي النَّسِیْۃِ
 و آرام گاه بعد از وفات همه در کتاب روشن است یعنی لوح محفوظ برستی میدارد و کتاب او را
 رَزَقْنَاهُ وَمَا تَوْعَدُوْنَ عَنْ صُهَيْبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ
 روزی شماست و آنچه وعده کرده ایم مرویت است از صهیب گفت که فرمود آنحضرت
 اللّٰهُ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ عَجَبُ الْاَمْرِ الْمُؤْمِنِ اِنْ اَمْرُهُ
 صلی الله علیه وسلم شگفت مرشان مسلمانان که همه شان او را در انیک است
 كَلَّاهُ خَيْرٌ وَلَيْسَ ذَٰلِكَ لِاحِدٍ اِلَّا الْمُؤْمِنِ اِنْ اَصَابَتْهُ
 و نیست این شان مرپیچ یکی را مگر مسلمان کامل را مگر برسد او را حالت خوش
 سَرَّاهُ شُكْرٌ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ وَاِنْ اَصَابَتْهُ ضَرَّاهُ صَبْرٌ
 شکر گوید پس آن شکر گفتن بهتر مر او را اگر برسد او را حالت خوشی صبری و در بدین شد صبر
 فَكَانَ خَيْرًا لَهُ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ اَبِي هُرَيْرَةَ رَضِیَ
 کردن بهتر مر او را رواه مسلم و از ابی هریره رفته
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ
 مرویت است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

در روز قیامت
 هر کس که
 بر خدا توکل کند
 خداوند او را
 از هر گزند
 نجات دهد
 و او را
 از هر کمالات
 رزق دهد

خَيْرٌ وَاحِبٌ إِلَى اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ وَفِي كُلِّ خَيْرٍ
 بهتر است از مسلمان ضعیف و اصل خیر موجود است و در هر دو حرص و طلب زیان کن
 اِحْرَصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعِزْ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجُزْ وَلَا
 بر چیزیکه سود کند ترا و یاری جوئی و تو ثقی بطلب بخدا و عاجز مباش از طلب و استغاثت
 أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَانَتْ كَذَا أَوْ كَذَا
 و اگر برسد ترا چیزی از مصائب و مکر و دلت پس گویا اگر من چنین میکردم چنان میشد و چنین
 وَلَكِنْ قُلْ قَدْ رَكَّبَهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلُ الشَّيْطَانِ
 و لیکن بگو تقدیر کرد خدا و هر چه میخواست انجام می داد زیرا که لفظ او می کشاید کار شیطان را
 رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ
 رواه مسلم و از عمر بن خطاب رضی عنہ روایت گفت شنیدم آنحضرت
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَوْ أَنَّكُمْ تَتَوَكَّلُونَ عَلَى اللَّهِ
 صلی الله علیه و سلم را که میفرمود اگر شما ثابت شود که شما توکل میکنید بر خدا چنانکه
 حَقُّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقَكُمْ كَمَا تَرْزُقُ الطَّيْرَ تَعْدُو وَخَاصًّا وَتَرُومُ
 باید توکل کرد بر آئینه روزی میدهند شما را چنانکه روزی میدهند پرند را بر این طایر را بادا و گرسنه
 بِطَانًا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ
 و لا غیر مسلم و ابن مسعود و ترمذی و ابن ماجه و از ابن مسعود روایت
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّهَا النَّاسُ
 گفت پیغمبر خدا آنحضرت صلی الله علیه و سلم ای آدمیان نیست هیچ چیزیکه نزد یک گرداند
 لَيْسَ مِنْ شَيْءٍ يُقَرَّبُكُمْ إِلَى الْجَنَّةِ وَيُبَاعِدُكُمْ مِنَ النَّارِ
 شما را به سوی بهشت و دور و ارد شمارا از آتش و دوزخ مگر آنکه به تحقیق امر کردم
 إِلَّا قَدْ أَمَرَ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَلَيْسَ شَيْءٌ يُقَرَّبُكُمْ مِنَ النَّارِ وَيُبَاعِدُكُمْ
 شمارا با آن چیز نیست چیزی که قریب گرداند شما را از آتش و دوزخ و دور گرداند شما را

مِنَ الْحَيَّةِ الْأَقْدَمِ نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَلَمَّا رُوحَ الْأَمِينِ وَفِي

از بهشت مگر آنکه به تحقیق نمی کردم شمار از آن مجنون و بدست می گریه ایمن و در روزی بدست می گریه

مِرْقَاةً إِنَّ رُوحَ الْقُدُسِ نَفَثَ فِي رُوحِي إِنَّ نَفْسَ الْيَتِيمِ

روح القدس و سپرد دل من یعنی وحی کرد که هیچ ذاتی الهیه نیست و آنکه تمام و کمال ایستاد روزی و روزی

حَتَّى تَسْتَكْمِلَ رِزْقَهَا الْأَفَاقُ تَقُو اللَّهَ وَكَجَمَلِ فِي الطَّلَبِ

و اما باغید پس تقوی کنید خدا را و اعتدال در زید در حقیقت روزی و در مدار و باعث نشود

وَلَا يَحْجِلُكُمْ اسْتِطَاءُ الرِّسْقِ أَنْ تَطْلُبُوهُ بِمَعَاصِي اللَّهِ

شمارا و در پنداشتن روزی بر طلب کردن از بنگار ما که خدا چون رزق نرسد اضطراب نمیشود و اگر در پنداشتن

وَأَنَّهُ لَا يَذَرُكَ مَا عِنْدَ اللَّهِ إِلَّا طَاعَةً رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ

چیزی که نزد یک خداست از رزق حلال مگر طاعت دینی و در حقیقت نوشته که مراد با عبادت الهیه است

وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ الْأَكْبَرِ كَرِهَ أَنْ رُوحَ

روایت کرد این حدیث را در شرح سننه و بیهقی و شعبه الايمان الكبير ذكر کرد و آن روح القدس را آنچه و آن روح الايمان

الْقُدُسِ وَحَنَ ابْنُ ذَرٍّ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

چنانکه در روایت شرح سننه است و ابن ذرری و درین مورد نیست از آن محضرت علیه السلام و علی و سلم

قَالَ الزُّهَادَةُ فِي الدُّنْيَا لَيْسَتْ بِتَحْرِيمِ الْحَلَالِ وَلَا إِضَاعَةِ

که زهد و اسخفرت که زهد کردن در دنیا نیست محبود و ترک حرام که دانیدن بر موقوفی طلال را و در بیان کردن

الْمَالِ وَلَكِنَّ الزُّهَادَةَ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَا تَكُونَ بِمَا فِي يَدَيْكَ

مال و لیکن زهد در دنیا و عالمی با این است که نه باطنی باطنی در محبت محبت از اهل اعتماد کننده و زهدی که زهدی

أَوْ تَقْ بِمَا فِي يَدِ اللَّهِ وَأَنْ تَكُونَ فِي ثَوَابِ الْمُصِيبَةِ إِذَا أَنْتَ

خدا بیغالی هست و زهد کردن در دنیا با این است که باطنی تو در ثواب مصیبت و متعبد

أُصِيبَتْ بِهَا أَرْغَبَ فِيهَا لَوْ أَنَّهَا الْفَيْتُ لَكَ رَوَاهُ الدِّمَشْقِيُّ

قبلا که در شریک با آن مصیبت رغبت کننده و در آن مصیبت که کاشکی آن مصیبت باقی داشته شود و اگر تو رها نه زهدی

وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كُنْتُ خَلْفَ رَسُولِ

و ابن ماجه در روايت است از ابن عباس كه فرمود كه من پشت رسول خدا

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمًا فَقَالَ يَا غُلَامُ احْفَظِ اللَّهَ

صلوات الله عليه وسلم روزي پس فرمود آنحضرت اي كودك نگاهدار خدا را

يَحْفَظُكَ اللَّهُ احْفَظِ اللَّهَ يُحْدِثْ لَكَ مُجَاهَاكَ وَإِذَا سَأَلْتَ

تا نگاهدار خدا خدا نگاهداري و نگاهدار او بايش بياني تو او را پيشروي خود دان

فَأَسْأَلِ اللَّهَ وَإِذَا اسْتَعْنْتَ فَأَسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ

سوال كنني و چيزي را خواهي سوال كن و بخوان از خدا چون ياري بولي پس همچو از خدا بخواه كه تمام است

لَوْ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ

و گروه آدميان اگر جمع شوند و اتفاق نمايند بر سود رسانيدن ترا با نيك چيزي نفع نخواهند رسانيد مگر بچيزي كه

قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ وَلَوْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ

نوشته است او را خدا ايتيالي براي تو و اگر اتفاق كنند هر چنان رسانيدن

لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ رُفِعَتْ

مگر بچيزي كه به حقيقت نوشته است او را خدا ايتيالي بر تو بر داشته شده

الْأَقْلَامُ وَجُعِلَتِ الصُّفُوفُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَمْرُو

قلمها و نشك گرد شده و صفها رواه احمد و ترمذی و عمرو

سَعْدُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سعد بن زید روايت گفت آنحضرت صلي الله عليه وسلم

مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ رِضَاهُ بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ وَمِنْ شِقَاوَةِ ابْنِ

بر سعادتي سعادتي و نيك بخشي آدمي در رضايي بچيزي كه تقدير فرموده است خدا بر او و از شقاوتي

أَدَمَ تَرْكُهُ اسْتِخَارَةَ اللَّهَ وَمِنْ شِقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ سَخَطُهُ

آدمي در ترك استخاري است طلب خيبر از خدا ايتيالي و از شقاوتي آدمي است بلى بر خدا مندي و كرايه است او

بِمَا قَضَى اللَّهُ لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي دَاوُدَ
 وَبُخَارِيٍّ كَقَضَاهُ اللَّهُ لَهُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَبُخَارِيٌّ وَابْنُ مَرْثُومٍ
 أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنِّي لَا أَعْلَمُ أَمْرًا أَكْبَرَ
 كَرَأْسُ خَيْرٍ عَلَى رَأْسِ خَيْرٍ وَلَا أَعْلَمُ أَمْرًا أَكْبَرَ كَرَأْسُ خَيْرٍ عَلَى رَأْسِ خَيْرٍ
 النَّاسُ بِهَا لَكَفَتُهُمْ وَمَنْ يَبْقِ اللَّهُ يَجْعَلْ لَهُ فَرْجًا وَبُخَارِيٌّ
 الْبَقِيَّةُ بِسَاطِعِهَا إِذَا زَادَ أَنْ آيَاتِهَا تَسْكِينُ الْقَوَى وَتَزِيدُكَ دَانِدَ خَيْرٍ وَرَأْسُ خَيْرٍ
 مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَاجَةَ وَالدَّارِمِيُّ
 وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَابْنُ أَبِي حَتْمَةَ وَابْنُ أَبِي حَتْمَةَ وَابْنُ أَبِي حَتْمَةَ
 وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْعَاصِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 وَابْنُ مَرْثُومٍ الْعَاصِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ قَلْبَ بَنِي أَدَمَ كُلِّ وَادٍ شُعْبَةٌ فَمَنْ اتَّبَعَ
 قَلْبَهُ الشَّعْبَ كُلُّهَا لَمْ يَبَالِ اللَّهُ بِآيٍ وَادٍ لَهْلَكَهُ وَمَنْ تَوَكَّلَ
 وَلِغُورٍ بَشْعِبَا سَمِعْتُ أَبَا بَكْرٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ
 عَلَى اللَّهِ كَفَاءُ الشَّعْبِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَبِي الدَّرَدَاءِ
 بَرَزَ الْكَلْبُوتُ كَلْبًا وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الرِّزْقَ
 وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ
 لِيَطْلُبَ الْعَبْدُ كَمَا يَطْلُبُ أَجَلَهُ رَوَاهُ أَبُو نَعِيمٍ فِي الْحَلِيَّةِ
 يَجُودُ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ
 وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ كَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ
 وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ وَابْنُ مَرْثُومٍ

عنه

مَلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِحُكْمِ نَبِيٍّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْ قَوْمِهِ
عَلَى أَنَّهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَرِهَ مَالَهُ بَعْدَ رَأْيِ الْغَنِيمَةِ أَنْ يَكُونَ دُرَّةً فِي بَيْتِهَا وَمِنْهُمَا
فَادُّ مَوْتٌ وَهُوَ سَمُّ الدَّمْعِ عَنْ وَجْهِهِ وَهُوَ يَقُولُ اللَّهُمَّ اغْفِرْ
لِي خَوْنَ آلَتُوذَةَ كَمَا غَفَرْتَ لَهَا خَوْنَ ابْنِ أَبِي هَانٍ وَخَوْنَ ابْنِ زُبَيْرٍ وَخَوْنَ ابْنِ جَدْرٍ
لِقَوْلِي فَإِنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ مُشَقَّقٌ عَلَيْهِ
خداوندایا مرا از قوم مرا زیرا که ایشان ندیدند حقیقت مال

باب الرياء والسمعة

باب در بیان ریاض و سمع

عن عمر بن الخطاب رضي الله عنه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
ان عمر بن الخطاب زهد وبيت گفت فرمود آنحضرت صلی الله
عليه وسلم انما الاعمال بالنيات وانتم لا همري ما نوي
عليه . وسلم بخت اعمال مگر پندت و بخت مروری اگر آنچه گویند کرد است پس هر کس که
فمن كانت هجرته الى الله والى رسوله فحجته الى الله و
هجرت او بسوی خدا و بسوسے رسول کو پس هجرت دی بسوی خدا و
الى رسوله ومن كانت هجرته الى دنيا يصيبها او امرأة
بسوسے رسول خداست و کسیکه باشد هجرت او بسوی دنیا میرسد دنیا را یا هجرت بسوی زانی بود
يتزوجها فحجته الى ماها اجر اليك متفق عليك وعن
که تزوج کند آنرا پس هجرت و است بسوی چیز دیگر هجرت کرده است بسوی آنچه غیر متفق علیه و از
اني هجرة رض قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم
الی هریدہ رز مذویت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم
ان الله لا ينظر الى صوركم واما لکم ولكن ينظر الى قلوبكم
پرسویش خدای تعالی نمی بیند بظهور صورت شما ولیکن نظر میکند بسوی دل های شما

مَنْ الشَّيْءَ أَنْ يُشَارَ إِلَيْهِ بِالْأَصَابِعِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا إِلَّا	که انگشت نموده شود در دین یا در دنیا هر کسی که معصوم
مَنْ عَصَاهُ اللَّهُ دَوَاهُ الْبَيْهَقِيِّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ	در محفوظ دارد و او را خدا تعالی رسوا بهیقهی در شعب الایمان موصیبت ۱۱
عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ إِنَّهُ خَرَجَ يَوْمًا إِلَى مَسْجِدِ رَسُولِ اللَّهِ	امیر المومنین عمر بن الخطاب روزی بمسجد آنحضرت
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَجَدَ مُعَاذَ بْنَ جَبَلٍ قَاعِدًا	صلوات الله علیه وسلم در آمد پس دریافت معاذ بن جبل را که نشسته است
عِنْدَ قَبْرِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَكَبَّرُ فَقَالَ مَا يَكْبُرُ	نزد قبر نبی آنحضرت صلوات الله علیه وسلم در حالیکه گریه میکند پس گفت عمر معاذ را که چه چیز در گریه آنرا
قَالَ يُكْبِرُ شَيْءٌ سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ	پس گفت معاذ در گریه در آورده مرا یاد کردن چیزی که شنیده ام از آنحضرت صلوات الله علیه
وَسَلَّمَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ	و سلم شنیدم آنحضرت را صلوات الله علیه وسلم که میگفت
إِنَّ بَيْسَ الرِّيَاءِ بَشْرًا وَمَنْ عَادَى اللَّهَ وَلِيًّا فَقَدْ بَارَى اللَّهَ	انکه بایز ریاء بیک آدمی دشمن دارد و دوستی از دوستان خدا را پس تحقیق بیرون آمد خدا را
بِالْمُحَارَبَةِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْأَبْرَارَ الْأَتْقِيَاءَ الْأَخْفِيَاءَ الَّذِينَ	بجنگ بدر سیکه خدا دوست میدارد و نیکوکاران پر پیوستگان را آن پوشیده عالایز احوال است
إِذَا غَابُوا لَمْ يَتَفَقَّدُوا وَإِنْ حَضَرُوا لَمْ يَدْعُوا وَلَمْ يَقْرَبُوا	باز پس کرده نشود و احوال ایشان و اگر حاضر باشند فراموش نموده نمایی و اگر خوانده شوند نزدیکی نماند
قُلُوبُهُمْ مَصَابِيحٌ لِقُلُوبِ الْخَيْرِ جَوْشَنٌ مِنْ كُلِّ غَيْرٍ مُظْلِمَةٍ	نشوند و دلای ایشان چراغهای هدایت است و بیرون می آیند از هر زمین تاریک

بَابُ الْاِسْتِغْفَارِ وَالتَّوْبَةِ

باب ستم در استغفار و توبه

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ

و اوست آنکه می پذیرد توبه را از بنده گان خود و فراموش دارد از بدیها و می داند

وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ

و آنچه بشنید ای ایها که گرویده اید باز گردید بسوی خدا

تَوْبَةً نَّجْوَ حَاطَّ عَنِّي أَنْ يَكْفُرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَبَدَّلَكُمْ

باز گردانید خالص شاید پروردگار شما آنکه به شد بدیها شما و در آنکه شما را بدیها شما که می رود

جَنَّتْ تَحِيَّتِي مِنْ تَحِيَّتِهَا الْأَنْهَارُ وَإِلَى لَعْنَتِكُمْ مِنْ تَابِ

از زیر آن جریها و برستی من بر آمیزد آمیزه ام از آنرا باز گردد

وَأَمِنْ وَعَمِلْ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَىٰ وَانْبِغِ إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَاسْأَلُوهُ

و بگردد و کار کند شایسته پس راه است رود و باز گردید سوی پروردگار خویش و برگردان بنید

مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ وَالَّذِينَ

مرا در پیش از آنکه بیاید شما را عذاب پس یاری داور نشوید و آنرا نماند

إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا

چون کنند شایسته یا ستم کنند بر نفسها سے خود یاد کنند خدا را پس سرزنش خواهند

لِلنُّفُوسِ مِنْهُمْ وَمَنْ يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ طَوَّعْتُ بَصِيرَتِي وَأَعْلَىٰ

برای آنکه من خود گنایان را بپارزد گناهای مرا که خدا و دوا مگرداند هر آنچه

مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ أُولَٰئِكَ جِزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ

کردند و ایشان میداند آنکه به پاداش ایشان آمرزش است از پروردگار ایشان

وَجَنَّتْ تَحِيَّتِي مِنْ تَحِيَّتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ

و بدستار نهادم پرورد از زیر آن جویها جاوید باشند در آن و نیکوست

و آنچه بشنید ای ایها که گرویده اید باز گردید بسوی خدا

اجرا عاملین عن الاعین النبی رضی قال قال رسول الله	مرد کارکنندگان و از اعز منی هم مرویست گفت فرمود آنحضرت
صلی الله علیه وسلم انی لیغان علی قلبی وانی لا استغفر الله	صلی الله علیه وسلم بر سینه هر آینه پرده کرده میشود و دل من و برستی من هر یک استغفار
فی الیوم مائة مرة سواة مسلمة وعن ابی موسی رضی	خدا را در روز صد بار روایت کرده اند و حدیث از ابی موسی رضی
قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم ان الله یسطریدة	گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بر سینه خدا میگذارد دست رحمت خود را
باللیل لیتوب منی التهار فی یسطریدة بالتهار لیتوب	بغشب تا تو به کند بر من کند روز و فراخ میکند دست رحمت خود را در روز تا تو به کند
منی اللیل حتی تطلع الشمس من مغربها رواة مسلم	بر من کند شب تا آنکه بر آید آفتاب از جانب فرو آمدن خود در آنوقت در آنجا توبه کند و رواه مسلم
وعن انس قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم	و از انس روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم
لله اشد فرحا بتوبة عبده حين يتوب اليه من لحيته	بر آینه خدا ایضا می سخت از روی شادمانی توبه کند و فرح کند تا توبه کند بنده بسوی خدا از منی از شما
كان راحلته یا أرض فلاة فانفلتت منه وعليها طعامه	که بود بیشتر سوار می و باروی در زمین وشت پس بر میسد و در تحت راحله آرد و بر آن راحله بود خورش
وشرابة فايس منها فاني شجرة فاضجع في ظلها فقل ليس	و آب می پس بر میسد از آن راحله پس در آن درختی را پس بر میسد و آب می پس بر میسد و در آن درختی را پس بر میسد
من راحلته فبينما هو كذلك اذ هو بها قائما عنده	از آن راحله پس در آن درختی را پس بر میسد و آب می پس بر میسد و در آن درختی را پس بر میسد

فَاَخَذَ بِخَطَايَاهَا ثُمَّ قَالَ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَجِ اللَّهُمَّ أَنْتَ

پس گرفت چهار را حله را پس گفت آنکس از سختی شادمانی خداوندان تو را

عَبْدِي وَأَنَا رَبُّكَ أَخْطَأُ مِنْ شِدَّةِ الْفَرَجِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

بنده من و منم پروردگار تو غفلت را آنکس از سختی فرج بجای آنکه باید گفت تو پروردگار من بنده خود را روا نمیدارد

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

روایت از ابی هریره رضی مراد است گفت فرمود آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ عَبْدًا أَذْنَبَ ذَنْبًا فَقَالَ رَبِّ أَذْنَبْتُ

علیه و سلم پس یکی بنده که گناه را پس گفت آن بنده ای که پروردگار من گناه می کرده ام

فَاغْفِرْهُ فَقَالَ رَبُّهُ أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ

پس بگوید این گناه را پس گفت پروردگار یعنی باطنی که او را بداند گناه او را پروردگار ببیند که می آمرزد گناه را

وَيَا خُدَيْدِيهِ غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَتَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ

و بگوید که آن آمرزیدم مر بنده خود را بپروردگار آن بنده در گناه کردن و در گناه می که خواسته بود خدا بستر

أَذْنَبَ ذَنْبًا فَقَالَ رَبِّ أَذْنَبْتُ ذَنْبًا آخَرَ فَاغْفِرْ لِي

کرد گناه بار دیگر پس گفت پروردگار من گناه کرده ام بار دیگر پس بیا مرز این گناه را

فَقَالَ أَعْلِمَ عَبْدِي أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَا خُدَيْدِيهِ

پس گفت پروردگار من بیا مرز این گناه را بداند که مر او را پروردگار ببیند که می آمرزد گناه را و بگوید

غَفَرْتُ لِعَبْدِي ثُمَّ مَكَتَ مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَذْنَبَ ذَنْبًا

آمرزیدم مر بنده خود را پس صغیر کرد آن بنده در گناه کردن و در گناه می که خواسته بود خدا بستر

فَقَالَ رَبِّ أَذْنَبْتُ ذَنْبًا آخَرَ فَاغْفِرْ لِي فَقَالَ أَعْلِمَ عَبْدِي

پس گفت ای پروردگار من گناه کرده ام بار دیگر پس بیا مرز این گناه را بداند که مر او را پروردگار ببیند که می آمرزد گناه را و بگوید

أَنَّ لَهُ رَبًّا يَغْفِرُ الذَّنْبَ وَيَا خُدَيْدِيهِ غَفَرْتُ لِعَبْدِي فَلْيَعْمَلْ

که مر او را پروردگار ببیند که بیا مرز این گناه را بداند که مر او را پروردگار ببیند که می آمرزد گناه را و بگوید پس بکند

مَا شَاءَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ قَالَ قَالَ

هر چه بخواهید اتفاقاً بان اوست که استغفار را در مطلق طهر و در ایت است از شداد بن اوس که فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّدُ الْأَسْتَغْفَارِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم که اغفل استغفار

أَنْ تَقُولَ اللَّهُمَّ أَنْتَ بَنِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي

این است که بگوئی تو خداوند اتویی پروردگار من نیست معبودی مگر تو پدید آورده ای تو مرا

وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ

و من بنده تو ام و من ثابت و دانا ام بر عهد تو که هسته ام و وعده کرده ام آن قدر که استطاعت دارم

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ أَبُوهُ لَكَ يَنْعِمُكَ عَلَيْهِ

و پناه میجویم از شر آنچه کردم از گناهان اعتراف میگویم که تو پدید آورنده ای من را از عذاب و عذاب تو را میبخشد که بگویم که ایان خود

وَأَبُوهُ يَنْبِيَّ فَأَغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

پس یا مرد مرا پس بدرستی معنی آمرزد گناهان را ای پسر که تو

قَالَ مَنْ قَالَهَا مِنَ النَّهَارِ مُوقِنًا بِهَا أَفَمَاتٍ مِنْ يَوْمِهِ

گفت آنحضرت کسی که بگوید این کلمات را در جزوی از روز در حالی که یقین دارنده است بان پس عمر و هر روز

قَبْلَ أَنْ يَمْسِيَ فَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَنْ قَالَهَا مِنَ

پیش از آنکه شام کند وی پس آنکس از گناهان اهل بهشت است و کسی که بگوید این کلمات را در جزوی از

اللَّيْلِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ بِهَا فَمَاتَ قَبْلَ أَنْ يُصْبِحَ فَهُوَ

شب و حال آنکه وی یقین دارنده است بدان پس عمر و پیش از آنکه صبح کند پس و

مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ سَرَّاهُ الْبُخَّارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

از ابی هریره است رواه بخاری در روایت است از ابی هریره و

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْمُؤْمِنَ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدرستی که مؤمن

إِذَا الذَّنْبُ كَانَتْ مُكْتَبَةً سَوْدًا فِي قَلْبِهِ فَإِنْ تَابَ	چون گناه کند پیدایشود نقطه سیاه
وَاسْتَغْفَرَ صُفْلَ قَلْبِهِ وَإِنْ نَزَادَتْ حَتَّى تَعْلُوَ	در دل وی پس اگر توبه نکند
قَلْبُهُ فَذَنْ لَكُمْ الزَّانُ الَّذِي ذَكَرَ اللَّهُ تَعَالَى كَلَّا بَلْ رَانَ	و استغفار می نماید صُفْلَ قَلْبِهِ کرده میشود دل و دیر و آن بیای و اگر بیشتر گناه میکند بیشتر می شود آنکه بالای آید
عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَ الشَّيْخُ مُدَيُّ	دل در این آن رنگی است که ذکر کرده است خدا تعالی و فرموده است رنگ گرفته و فالسب مده است
وَابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ	بر رویهای ایشان کاری نمی گیرند روایت کرد این حدیث را احمد و ترمذی
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ اللَّهَ يَقْبَلُ تَوْبَةَ الْعَبْدِ مَا لَمْ	و ابن ماجه و مرویست از ابن عمر رض گفت فرمود آنحضرت
يُغْزِ غَيْرَ رَوَاهُ الشَّيْخُ مُدَيُّ وَ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ ابْنِ سَعِيدٍ	صلی الله علیه وسلم بدستیکه خدا تعالی قبول میکند توبه بنده را مادام
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّيْطَانَ	که غرضه کند یعنی زسد روح او در حلقوم رواه ترمذی و ابن ماجه و روایت است از ابی سعید رض
كَانَ يَغْوِي عِبَادَ اللَّهِ مَا دَامَتْ	گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم بدستیکه شیطان
أَسْرَ وَ لَحُوقِي أَجْسَادِهِمْ فَقَالَ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ وَ عَزَّي	قال و عزربك يارب لا يرح اغوي عباد الله ما دامت
وَجَلَّي وَ أَسْرَ تَفَاعٍ مَكَانِي لَا أزالُ أَعْفِرُ لَهُمْ مَا	گفت بجزت تو ای پروردگار من نمی روم از جای خود یعنی همیشه باشم که گناه سکنندگان تو را دوم
وَبِزْرِكَ خُودَ بِلَنْدَمِ تَبْدُودِ بَمِيشِ	که جا نهایی ایشان در بدنه های ایشانست پس گفت پروردگار عز و جل گویند بخورم بجزت
	و بزرگی خود و بلندم تابدود همیشه می آورم بندگان را مادام

له و من كن فيه كبره
و در انصوات كان
عبدالله و كبره
نقطه است از سباحت

اسْتَغْفِرُ فِي سِرِّهِ وَأَهْ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ	که طلب آمرزشش کنند از من رواه احمد و روایت است از ابی هریره رضی گفت
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ	فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدستیکه خدا تعالی
لَيَرْفَعُ الدَّرَجَةَ لِلْعَبْدِ الصَّالِحِ فِي الْجَنَّةِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ	بر این بنده سید و اندک پادشاه را بر این بنده صالح در بهشت پس میگوید بنده صالح ای پروردگار
أَتُرِي هَذِهِ فَيَقُولُ يَا سَتَغْفِرُ وَلَكِ لَكَ سِرَّاهُ أَحْمَدُ	من از کی است مرا این در چه پس میگوید پروردگار بسبب استغفار فرزند داشت مرا رواه احمد
وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	روایت عبد الله بن عباس از روایت است گفت فرمود آنحضرت صلی الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الْمَيِّتُ فِي الْقَبْرِ إِلَّا كَالْغَرِيقِ لَمَّا تَغَوَّثَ	علیه وسلم میست مرده در گور مگر مانند سید آب از روی گذشته است و غرق میگرداند که است دی بگوید
يَنْتَظِرُ دَعْوَةً تَلْحَقُهُ مِنْ أَبِي أَوْ أُمِّهِ أَوْ خِائِلٍ أَوْ صَدِيقٍ فَإِذَا	چشم میدارد و دعا می آید که برسد او را از پدر یا مادر یا برادر یا دوست پس چون
لَحِقَتْهُ كَانَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى	میرسد او را دعا میباشد آن دعا بسوسه و سه دوست داشته شده تر از دنیا و ثلث بدستیکه خدا تعالی
لَيَدْخُلُ عَلَى أَهْلِ الْقُبُورِ مِنْ دُعَاءِ أَهْلِ الْأَرْضِ أَمْثَالُ	کما در ارد بر مرده ها از دعا که اهل زمین مانند
الْحَبَالِ وَإِنْ هَدِيَّةَ الْأَخْيَارِ إِلَى الْأَمْوَاتِ لَاسْتَغْفَرُ لَهُمْ	کوها و بدستیکه بخندگان بسوسه مردهگان طلب آمرزش کردن است مرا ایشان را
رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ	رواه البیهقی فی شعب الايمان و روایت از عبد الله بن بسر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ طُولُ بَيْنِ وَجْهِ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم طویل بین و وجه

فِي مِصْرَفِهِ اسْتَغْفَارُ الْكَثِيرَ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَرَوَى الشَّيْخَانِ

در صحیح خود استغفار بسیار در مقصود و استغفار و بشارت الی استغفار است رواه ابن ماجه و شایان

فِي عَمَلِ يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ

در عمل یک روز و یک شب و در روایت از عبد الله بن مسعود رف گفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ النَّاسُ مِنَ الذُّنُوبِ

فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم الناس که توبه کننده از گناهان

كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ

کمان کسی که نیست گناه او را و رواه ابن ماجه و ابن ابی شیبه

بابُ سَعَةِ رَحْمَةِ اللَّهِ تَعَالَى

این بسمت در فراخی رحمت الله برتر

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً

الله ذاتی که آفرید آسمانها و زمین را و فرود آورد از آسمان آب

وَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ

و از بهر آن که از او بیاورد از نوع بیوه روزی برای شما و درام ساخت برای شما کشتی را

لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرٍ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ وَسَخَّرَ لَكُمُ

تا برود در دریا بکلمه او درام ساخت برای شما و درام ساخت برای شما

الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ تَابِعِينَ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَاللَّهُ لَكُمُ

آفتاب و ماهتاب پیوسته روز و شب و درام ساخت برای شما و درام ساخت

مِرْجُلًا مَأْسَا السُّوءَ وَإِنْ نَعَدُ وَابِعَةً لِلَّهِ لَخُصُومًا

از هر چه خواستید او را اگر شما بر نعمت خدا اطمینان نداشتید که او آفر

در هر دو بار که بخواند

إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَاهُمْ

بدرستی آدمی هر آینه شکار است تا پاس دهرا آینه درستی بزرگی دادیم فرزندان آدم را و هر چه بیشتر آینه را

فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ

در بیان و در دریای و در زمی و در یکم ایشان از این کیزه با
و افزونی و اویم ایشان را

عَلَى كَثِيرٍ مِّمَّنْ خَلَقْنَا تَقْضِيَةَ الْكُلِّ عَلَانِي أُصِيبَ بِهِ

بر بسیاری از آنکه آفریدیم افزونی دادنی هکفت عذاب پس من میرسانم

من اشاء ورحمة وسعت كل شيء ولا يحصى مرقع

ان پر کہ را میجوایم و بخشش من گشاده است هر چیز را او تو می دشت و از رحمت

اللَّهُ أَنَّهُ لَا يَتَّبِعُ مَنْ تَفَرَّجَ اللَّهُ إِلَّا الْقَوْمَ الْكَافِرُونَ وَلِلَّهِ

عده ای بدست نیل لومید ستود از رحمت و جود عده ای طر لورده نار ویدگان و بدستی پروردگار لورده

لَا وَمَغْفِرَةً لِلنَّاسِ عَلَى ظُلْمِهِمْ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعِقَابِ

اینکه خداوند امر را در حقش کرده و ما را بر کمسان و بدترستی پیروز دارد کار او بجز این نیست که تعجب است

فل يا عبادي الذين اسرفوا على انفسهم لا تقطعوا من

سَدَّ دَرِیَازِ اَلْاَسْمَاءِ اِلٰهِيَّةِ اَوَّلُ

رحمة الله إن الله يغفر الذنوب جميعاً إنه هو الغفور
الحليم

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَكُونَا لَهُ شَاكِرِينَ إِلَّا يَهْدِيَ اللَّهُ الذُّلَّةَ أَهْلًا

الرَّحِيمِ مَنْ ابْنِ هَبْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

١٠٠

عليه وسلم بعد از آنکه خداوند تعالی خلقت را از پشت کمانی را از آفرین کتاب نازل فرموده است

[Faint musical notation]

بالاترین کتاب آن کتاب است که در تحت من یغنی که در دست غنیمت ما و در روایتی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ رَجُلٌ قَتَلَ

صلی اللہ علیہ وسلم بود در بنی اسرائیل مردی گشت

نَسْعَةً وَتِسْعِينَ إِنْسَانًا ثُمَّ خَرَجَ يَسْأَلُ قَاتِلِي رَهْبًا فَاسْأَلَهُ

نود و نه آدمی را بجز بیرون آمد در حالی که می پرسید از مردم پس آمد راهی را پس رسید و پرسید

فَقَالَ لَهُ تَوْبَةٌ قَالَ لَا فَقَتَلَهُ وَجَعَلَ يَسْأَلُ فَقَالَ لَهُ رَحِمَ

پس گفت ای ایست مراد تو چیست راهیست ترا تو پرسید گشت آن مرد را پس داد در دست خود و گویا که ای ایست مراد تو چیست

إِسْتَرْقِيَّةً كَذًا وَكَذَا فَأَدْرَكَهُ الْمَوْتُ فَنَاءَ بِصَدْرِهِ نَحْوَهَا

بیمه قریبین و چنین را پس دریافت او را ملاحت موت پس میل کرد آن مرد بپیش خود بجانب آن قریب

فَاخْتَصَمَتْ فِيهِ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلَائِكَةُ الْعَذَابِ

پس نزاع نمودند در شان وی فرشتگان رحمت و فرشتگان عذاب

فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى هَذِهِ أَنْ تَقْرَبِي وَإِلَى هَذِهِ أَنْ تَبَاعِدِي

پس اوحی نمود خدا تعالی که ای این نزدیک شو ای آن دور شو ای آن نزدیک شو ای آن دور شو ای آن نزدیک شو ای آن دور شو

فَقَالَ قَبَسُوا مَا بَيْنَهُمَا فَوُجِدَ إِلَى هَذِهِ أَقْرَبُ يَشِيرُ فَعَفَا لَهُ

پس گفتند آنرا که بین ایشان بود و یافتند که این نزدیک تر است پس عفو شد از او

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَسَمِعَ ابْنُ هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متفق علیہ در روایت است از ابی هریره رضی گفت فرمود آن شخصیت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ كَلِمَةٌ تَذْهَبُ الْكُفْرَ

صلی اللہ علیہ وسلم گوید و آنکه ای نفس من دست تو در دست من است که اگر کسی بگوید آن کلمه کفر از او دور شود

اللَّهُ يَكْفُرُكُمْ وَكَلَّمَ قَوْمًا يَنْبَغِي أَنْ فَلَيسْتَ تَعْرِفُونَ اللَّهَ فَيَغْفِرُ لَهُمْ

خدا تعالی شما را کفر دهد و گفت با قومی را که گفتند که ما نمی دانیم خدا را پس بپایانزد ایشان را

سَوَاءٌ مُسْلِمٌ

مرد است مسلم

باب الاستغفار

این باب ست در استغفار

عَنْ ابْنِ مَرْثُومَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وعلیه از ابی هریره روایت کرد که گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ جَلَّ لَمْ يَعْزْ خَيْرًا فَطَلَّ لَمْ يَلْهِمْ وَفِي رِوَايَةٍ أُشْرَفَ

و مسلم گفت مردی که عجز کرده بود هیچ عزت را بر کس آن خود را دور وایسته آمد و فکر کرد

رَجُلٌ عَلَى نَفْسِهِ فَلَمَّا حَضَرَهُ الْمَوْتُ أَوْحَى بَيْنِيهِ إِذَا مَاتَ

مردی بر نفس خود پس هنگامی که حاضر شد او را موت وصیت کرد پس آن خود را و فکر نمود که

فِيهِ قُوَّةٌ ثُمَّ آخِرُ فَإِنْصَفَهُ فِي الْبَرِّ وَبِضْفَعَهُ فِي الْبَحْرِ فَقَالَ اللَّهُ لَنْ

پس بسوزید او را پس بر اینند عذاب او را در دشت و بند او را در دریا بخند او کند اگر

قَدَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ لِيُعَذِّبَ بَعْثُهُ عَذَابًا لَا يُعَذِّبُ بِهِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

تا در شود و خدا تعالی بدو می هر این عذاب میکند او را عذابی که کند آن عذاب هیچ یکی جهان را

فَلَمَّا مَاتَ فَعَلُوا مَا أَمَرَهُمْ فَأَمَدَ الْبَحْرُ فَجَمَعَ مَا فِيهِ وَلَمْ يَلَمْ

پس هنگامی که مرد و آخر کرد آن را و آنچه او کرده بود و ایشان را پس امر کرد و خدا را به بحر آورد آنچه در او بود و او را در دشت

فَجَمَعَ مَا فِيهِ ثُمَّ قَالَ لَهُ لِمَ فَعَلْتَ هَذَا قَالَ مِنْ خَشْيَتِكَ

پس جمع کرد آنچه در او بود و از آنجا که او را امر کرد و برای هر که در آن است و وصیت گفت از ترس عذاب

يَا سَرَّ وَأَنْتَ أَعْلَمُ فَغَفَرَ لَهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

ای که در کار من و تو را تری به حال من پس بیا مرزید خدا را و او را متفق علیه در روایت است

مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

آن مرد بن جبل روایت کرد که گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنْ شِئْتُمْ أَنْبَأْتُكُمْ مَا أَوَّلُ مَا يَقُولُ اللَّهُ لِلْمُؤْمِنِينَ

اگر میخواهید خبر میکنم شما را آنچه که نخستین میگوید خدا تعالی مؤمنان را

يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَمَا أَوَّلُ مَا يَقُولُونَ لَهُ قُلْنَا نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ
 روز رستاخیز و خبر میدادم بچیزیکه نخستین میگویند مومنانه در ذاتی عالمی را می بیند که در آن روز می گویند
 إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ هَلْ حَبَبْتُمْ لِقَائِي فَيَقُولُونَ نَعَمْ
 پس میگوید خداوند تعالی میگوید مومنان را آیا دوست داشتید ملاقاتی مرا پس میگویند که دوست داشتیم
 رَبَّنَا فَيَقُولُ لِمَ أَذْنِبْتُمْ فَيَقُولُونَ حَرَجًا عَفْوًا وَمَغْفِرَتًا
 ای پادشاهان ما را پس میگوید حق تعالی چرا معصیت کردید پس میگویند امید داشتیم مجاز را و مغفرت را
 فَيَقُولُ قَدْ وَجِبَ لَكُمْ مَغْفِرَتِي رَوَاهُ فِي شَرْحِ السَّنَةِ
 پس میگوید حق تعالی تمهید را واجب شد در شمار مغفرت من از هر که لطف را وایت کرد این حدیث را در شرح گفته
 وَأَبُو نَعِيمٍ فِي الْحَلِيَّةِ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 و ابو نعیم روایت کرد در حلیه و روایت است از انس که گفت فرمود رسول الله
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي الرَّجُلُ بِالرَّجُلِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ فَيَقُولُ
 سَلِّمْتُ عَلَيْكَ وَاسْلَمْ عَلَىَّ وَرَدِ مَعِيَ رَدُّكَ فَيَقُولُ
 سلام شد علیه و سلم می آید مردی بر مردی در روز قیامت پس میگوید
 يَا رَبِّ هَذَا ظَلَمْتَنِي يَقُولُ فَمَنْ ظَلَمْتَنِي فَيَقُولُ اللَّهُ لَهُ فَوْقَ
 ای پادشاهان من این شخص است که ظلم کرده است بر من پس میگوید برای خدا من ظلم نکردم پس میگوید خداوند تعالی که این را
 رَأْسَهُ قَصْرًا فِيهِ مِنْ خَيْرِ الْأَخْزَةِ ثُمَّ يَقَالُ لَهُ أَرْفَعُ رَأْسَكَ
 سر او را که شعله را که در جبهه است از غریبه های آخرت پس گفته میشود مرا در آن روز سر خود را
 فَيَرَى فِيهِ مَا لَمْ يَرَعْنَاهُ فَيَقُولُ يَا رَبِّ لِمَنْ هَذَا فَيَقُولُ أَعْلَمُ
 و ای پادشاهان پس میگویند که در آن روز که هر چه در دل پنهان داشتیم در آن روز آشکارا شد پس میگوید که این را چه می دانست
 هَذَا لِمَنْ عَفَا عَنْ أَخِيهِ فَيَقُولُ يَا رَبِّ قَدْ عَفَوْتُ عَنْهُ
 این را که من عفو کردم از برادر خود پس میگوید آن مردی که برادر من را عفو کرد و من عفو کردم از او
 رَوَاهُ الدَّيْلَمِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 رواه دیلمی که روایت است از جابر که گفت فرمود رسول الله علیه و آله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ أَحَدًا مِنْكُمْ عَمَلُهُ الْجَنَّةَ وَلَا يَخْرُجُ	طیہ وسلم داخل کند کسی را از شما و نه عمل او و نه او را
مِنَ النَّارِ وَلَا أَنَا إِلَّا بِرَحْمَةِ اللَّهِ رِقَابُهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي	ابو ذر غفرت که رحمت خداست و او را مسلم و روایت از ابی
عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ	عباس روایت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس بیک خدا اینها را نوشت
الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا	طیها را و بپیرایا پس کسی قصد کند نیکی را پس عمل نکند آنرا
كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ كَامِلَةٌ فَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا	می نویسد آنرا خدا اینها را می نویسد اگر قصد کند نیکی را پس در عمل در آورده او می نویسد آنرا
اللَّهُ لَهُ عِنْدَهُ عَشْرُ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِينَ أَلْفَ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ	خدا اینها را می نویسد و ده تا هفتاد و یک تا بهشتند مثل تا مثلها
كَثِيرَةٍ وَمَنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنَةٌ	بسیار و کسی قصد کند بدی پس اگر آنرا می نویسد آنرا خدا اینها را می نویسد و ده تا هفتاد و یک تا بهشتند
وَإِلَّا فَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمِلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ لَهُ سِتِّينَ وَاحِدَةً	و اگر پس اگر قصد کند بدی پس اگر آنرا می نویسد آنرا خدا اینها را می نویسد و ده تا هفتاد و یک تا بهشتند
تَغْفِي عَنْهُ وَعَنْ عَامِرِ الرَّامِضِيِّ قَالَ بَيْنَا نَحْنُ عِنْدَ	نصفی طیہ در روایت است از عامر الرامضی روایت فرمود در آنجا ای آنکه ما نزد وی بودیم
نَبِيِّنَا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ أَقْبَلَ رَجُلٌ عَلَيْهِ	پیش از ما پیغمبر خدا صلی الله علیه وسلم آنجا آمد و آنحضرت مردی که بر وی
سُوءٌ فِي يَدَيْهِ كَتَبَ قَدْ تَغَفَّرَ عَلَيْهِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَرَّ	بسیار است در دست و در پیش من و تو غفرت بر او پس گفت ای رسول الله خدا

بَغِضَةٍ شَيْخٍ فَسَمِعَتْ فِيهَا أَصْوَاتَ فَرَخٍ طَائِرٍ فَلَحْزَتْنِ
 به بیشتر در زمان پس شنیدم در آن بیشه آوازهای چرخها و پرندگان پس گفتم آن چرخها را پس تمام آن چرخها
 فَوَضَعْتُهُنَّ فِي كِسَافِي فَجَاءَتْ امُّهُنَّ فَاسْتَدَارَتْ
 در گیم خود پس آمد مادر این چرخها پس گریه و گریه گشت مادر ایشان
 عَلَى رَأْسِي فَكَشَفْتُ لَهَا عَنْهُنَّ فَوَقَعَتْ عَلَيْهِنَّ
 بر سر من پس کشا دم و درود کردم برای مادر ایشان بده از گیم چرخها پس مادر ایشان بر ایشان
 فَلَفَفْتُهُنَّ فِي كِسَافِي فَهُنَّ أَوْلَاءُ مَعِيَ فَقَالَ صَعْمَةُ
 پس پیچیدم آن چرخها را در گیم خود پس این چرخها را نهادم پس فرمود آنحضرت بپنداز چرخها را
 فَوَضَعْتُهُنَّ وَأَبَتْ امُّهُنَّ إِلَّا لَزُومَهُنَّ فَقَالَ رَسُولُ
 پس نهادم آنها را مانند آن بود مادر ایشان مگر لازم بودن و پیچیدن ایشان را پس فرمود آنحضرت
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَجُوبُ لِرُخْمِ إِفْرِخِ الْفَرَخِ
 صلوات الله علیه و سلم آنحضرت دارید هر گردن مادر چرخها
 فَرَاحَهَا فَوَالَّذِي بَعَثَنِي بِالْحَقِّ لِلَّهِ أَرْحَمُ بَعَادَةٍ مِنْ أُمَّ
 چرخها را پس بگویند با کسی که فرستاده است مرا بر این راستی هر آینه خدا تعالی هر آن تر است به بندگان که مادر
 الْإِفْرِخِ بِفَرَاحِهَا أَرْجَعُ بِهِنَّ حَتَّى تَضَعَهُنَّ مِنْ حَيْثُ
 چرخها را بگویند باز گردان این چرخها را تا آنکه بنوی ایشان را از آنجا که
 أَخَذَتْهُنَّ وَامُّهُنَّ مَعَهُنَّ فَرَجَعُ بِهِنَّ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ
 که فرمود ابو داود را مادر ایشان با ایشان بود پس باز گردانید آن چرخها را از روایت او این حدیث را ابو داود
 وَرَجُلَانِ مِنْ أُمَّتِي جَنَابَيْنِ يَدَي رِبِّ الْعِزَّةِ فَقَالَ
 دو مرد از امت من ایستادند بر سر آنحضرت در دو پرسه هم بود و گاه صاحب عزت پس میگوید
 أَحَدُهُمَا يَا رَبِّ خُذْنِي مِثْلَكَ مِنْ أَخِي فَقَالَ اللَّهُ تَعَالَى
 یکی از این دو مرد را میگوید در دو گاه من مواضع کن برای من مظهر را از برادر من پس میگوید حق تعالی

الحمد لله رب العالمین
 الحمد لله رب العالمین

كَيْفَ تَصْنَعُ يَا خِيَاكَ وَلَمْ يَبْقَ مِنْ حَسَنَاتِهِ شَيْءٌ قَالَ

چه حال میکنی یا برادر خودم که هیچیک از عفو و انوار خود را نمانده است و در حقیقت از چیزهای بسیار بدیده

يَا رَبِّ فَيُخَلِّ مِنْ أَوْزَارِي إِنَّ ذَلِكَ الْيَوْمَ عَظِيمٌ حَتَّى جُرِّ

ای پروردگار من باید که بر دار و از بارگن مان من نماند که این روز روزی بزرگ است که محتاج میشوند

النَّاسُ أَنْ يُخَلَّ عَنْهُمْ مِنْ أَوْزَارِهِمْ فَقَالَ اللَّهُ لِلطَّالِبِ

مردمان را بگو که برودند از ایشان و نهاده شود از آنها باری از گناهان خود پس میگوید خداوند برای طالب عفو را

ارْفَعْ بَصْرَكَ فَانْظُرْ فَرَفَعَ بَصْرَهُ فَقَالَ يَا رَبِّ أَيْ مَدَائِنَ

که بردار نظر خود پس برین پس بر میدارد و نظر خود را بالا پس میگوید ای رب من می بینم شهر را

مِنْ ذَهَبٍ وَقُصُورٍ آمِنٍ ذَهَبٌ مُكَلَّلٌ بِاللُّؤْلُؤِ لَا يَتِي

از در و مملها از زر و نخل و زمین با مردارید برای کدام

نَبِيِّ هَذَا أَوْ لَا يَصِدِّيقُ هَذَا أَوْ لَا يَشْهَدُ هَذَا

پیغمبری است این یا برای کدام صدیق است این فضل یا برای کدام شهید است این میگوید خداوند این

قَالَ هَذَا مِنْ أَعْطَى الثَّمَنَ قَالَ يَا رَبِّ وَمَنْ يَمْلِكُ ذَلِكَ

را آن کسانی است که بر هر چه آنرا میگوید بنده ای پروردگار من کسی مالک شود قیمت آن را

قَالَ أَنْتَ تَمْلِكُهُ قَالَ هَذَا قَالَ بِعْ فَوَكَ عَنْ خِيَاكَ قَالَ

میگوید خداوند تو مالکیش است آنرا میگوید چه چیز میگوید خداوند تو مالکیش است پس بگو که از خود را میگوید بنده

يَلْبَسُ فَإِنِّي قَدْ عَفَوْتُ عَنْهُ قَالَ اللَّهُ فَخُذْ بِدَا خِيَاكَ

ایا رب پس بپوش بپوش بپوش عفو کردم از او پس میگوید خداوند پس بگیر دست برادر خود

فَادْخُلْهُ الْجَنَّةَ يَقُولُ اللَّهُ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ

پس در آرد او را در بهشت هر یک گاری کند خدا را و بر سرید صلح کنید میان شما زیرا که خدا ایتعالی

يُصْلِحُ بَيْنَ الْمُسْلِمِينَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الْإِسْحَاقُ عَنِ

صلح میکند در میان مسلمانان روز قیامت رواه عیسی بن

مَكَارٍ وَأَخْلَاقٍ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

مَكَامٍ اخْلَاقٌ أَرْجَحُ الْإِيمَانِ قَدْ رَوَيْتُ إِذَا نَسَّ نَكَفَتْ أُنْسُ دَرَاهِمُ أَخْفَرَتْ سِلَاطُهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى شَيْبٍ وَهُوَ فِي الْمَوْتِ قَالَ كَيْفَ تَجِدُكَ

عليه وسلم بروجائی و حال آنکه وی در سکر است موت بود فرمود آنحضرت چگونه می یابی خود را

قَالَ أَرْجُو اللَّهَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ وَكَأَنِّي

گفتم آنقدر امید میدارم از خدا ای پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم و درستی من

أَخَافُ ذُنُوبِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ

می ترسم از گناهای من خود پس فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

لَا يَجْتَعِنُ فِي قَلْبٍ عَبْدٌ فِي مِثْلِ هَذَا الْمُؤْمِنِ إِلَّا

همه نمیشوند امید و خون در دل بنده مانند این بای پیغمبر قریب در مگر

أَعْطَاهُ مَا يَرْجُو وَأَمَنَهُ مِمَّا يَخَافُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَكْجَه

میدهد او را آنچه امید دارد و امن میدهد او را خدا از آنچه میترسد رواه ترمذی و ابن ماجه

باب صفة الجنة وأهلها

باب در بیان صفت جنت و اهل آن

وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي

و بشارت ده به آنان که ایمان آورده اند و کردند کارهای شایسته بدرستی در ایشان است بهشتها می آید و در

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلُّ سَائِرِ قَوْمٍ مِنْ شَرِّ قَوْمٍ قَالَا

از زیر آنها جاریها هرگاه روزی داده شوند از آن هر نوع میوه روزی ساخت

قَالُوا هَذَا الَّذِي رَزَقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَنْتُمْ بِهَا مُتَشَابِهُونَ وَهُمْ

گویند این آنست که روزی دادیم پیش ازین و آورده شود ایشان مانند یکدیگر و ایشان را اند

فِيهَا أَنْزَالٌ وَابِعٌ مُطَهَّرٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ وَسَاءَ عَوَالِي

در اینجا نازلان پاک کرده شده و ایشان در آن جاوید مانند گاو قد و شتابید سو

عنه جزا کردیم
۱۳۳۵ هـ

مَغْفِرَةً مِّنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمُوتُ وَالْأَرْضُ

آفرینشی از پروردگار خود و بهشتی که پیمانی آن آسمانناست و زمین

أَعَدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ يُمْفِقُونَ فِي الشَّرَاءِ وَالْبَيْعِ

آماره کرده شده برای این کاران آنها که نفقه میکنند در آسانی و سستی

وَالكَافِرِينَ أَتَيْنَا مِنَ الْقَوَائِدِ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ

د فروریزندگان خشم و غضوکندگان ادمروان و خدا دوست دارو

المُحْسِنِينَ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَا نُضِيعُ

نیکوکاران را آنگاه که گردیده اند و گردند شایسته بدرستی از صنایع معانی

اَجْمِنْ اَحْسَنَ عَمَلٍ اَوْلِيَاكَ لَهْمُ جَنَاتُ عَدْنٍ تُجْرِي

خرد اگر نیکو کند کار بار
انگردد مرا یش از است بوستانهای اقامت میرد

مِنْ تَحْتِهِمْ أَنْهَاجُ الْيَاقُوتِ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ

از زہد آن جو بہا پیراہ بستہ شوند در ان بوستان از دستو انہا سے ساختہ شد

وَيَلْبِسُونَ نِيَابًا خَضْرَاءَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ مُتَكَثِرِينَ

فردی هستند جا های سبز رنگ از رویای تازک دوریابی سطر تکیه دوگان با شش

فِيهَا عَلَى الْأَرْبَاعِ نِغَمٌ مَثْوًى فِي ثَوْبٍ مَرْفُوعٍ إِنَّ اللَّهَ

در بهشت بر تختها نیک پاداد طبیعت بهشت و نیکوست تکیه گاه درستی خدا

يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

ملاحظه آید آنکس از آنکه گردیده اند و گردن شایسته در بوستانها میر و دوازدهم آن

الْأَنْهَارُ يُجَلِّئُونَ فِيهَا مِنْ أَسْرَارٍ مِنْ ذَهَبٍ قُلُوبًا وَلِيَّاسُهُمْ

جمله‌ها پیرایه بستیم شوند در آن از دست‌آنها ای از زرد و مرقار پیر و لباس شان باشد

فِيهَا رِيشٌ جَانِبِي جَنُوبُهُ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ

در ان حریر در میشود پہلو سے ایشان از خواہگا مجوز اند پروردگار خوش

خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ۚ وَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مِمَّا

ترس و امید و از آنچه روزی دادیم ایشانرا نفقه میکنند پس نمیدانند تقسیم

أَخْفَى لَهُمْ مَنْ قَرَّبَهُمْ أَعْيُنُ جَزَاءُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۚ جَنَّاتُ

پنهان شده مر ایشان را از دوستی چشمها که در آتش به آنچه بودند که میکردند جوستانها

عَذِينَ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ لَالٍ وَ

اقامت در آنند در آن پیرایه بسته شوند در آن از دستاورها از زر و مروارید

وَلِبَاسٍ سَهِمٍ فِيهَا جَرِيدٌ ۚ قَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا

و پوشش ایشان در آن ریاست و گویند ستایش مر خدا را که ببرد از ما اندوه

لَنَا رَبُّنَا الْعَفْوَ ۚ شَكَوْا إِلَيْنَا لِحَدِّثَ أَرْزَاقَهُمْ ۚ قَالُوا

چند سخاوت در و کار ما بر آید آنرا زنده و پاس داریست آنکه فردا در و ما را بر سر آید و فصل خوش

لَا يَمَسُّنَا فِيهَا نُصَبٌ وَلَا يَمَسُّنَا فِيهَا الْغُوبُ ۚ الْأَخِلَّاءُ

غیر سه ما در آن رنجی و نرسد ما در آن اندوه و دوستان

يَوْمَئِذٍ لِبَعْضِهِمْ لِبَعْضٍ عَاقِبُ الْأَلْمُتَّقِينَ ۚ يَا عِبَادِ لَا خَوْفٌ

آنروز بر شما از ایشان مر بر شما را دشمنی اند که بر بد بینگان آن ایامندگان من نیست ترس

عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ ۚ الَّذِينَ آمَنُوا يَا أَيُّهَا

بر شما امروز نه شما اندوه بپسین شوند آنرا که گردیدند با شما می

وَكَا نُوْا مُسْلِمِينَ ۚ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ

و بودند گردن نهادگان در آید به بهشت شما و زنان شما شاد گردانید و خوش

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ ۚ وَفِيهَا

گردانیده شود بر ایشان کاها از زر و کوزه و در آن است

مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّ الْأَعْيُنُ ۚ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

آنچه آرزو دارند از آن نفسها و لذت یابند چشمان و شما در آن جاوید باشید

در حدیثی است که
در حدیثی است که

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۚ لَكُمْ فِيهَا

و این بهشت است که میراث داده شده است از آنجا که بودید و میکردید ^{میراث است}

فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ۚ إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ فِي مَقَامِ

در آن میوه های بسیار از آن میخورید ^{بدست پی بر میز کاران درجاست}

أَمِينٍ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَ

امن اند در بوستانها و چشمها را می پوشند ^{از حریر نازک}

إِسْتَبْرَقٍ مُتَقَابِلِينَ ۚ كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۚ

هم در سطر در بر و شدگان همچنین و جنت سازیم ایشانرا بخودان گشاده چشم

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ لَا يَذُقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ

میخوانند در آن بهر میوه ایمان کنی چشند و در آن مرگ را

إِلَّا الْمَوْتَ الْأُولَىٰ ۚ وَقَهُمْ عَذَابُ الْحَرِّ ۚ فَضَاءٌ ۚ

مرگ نخستین و گداها را و ایشانرا و درش کند عذاب و درش را از آن اولی از سرد و در گداها

ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۚ وَمَا تَجْزُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

این است گداری است بزرگ و پادشاه را و نشوید گدایان ^{بودید میکردید}

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ۚ وَلِلَّهِ الْكَوْكَبُ ۚ مَعْلُومٌ قَوَائِدُ

مگر بندگان خدا خالص شدگان ^{آنکه مرا ایشانرا است روزی معین} ^{میور}

وَهُمْ مُكْرَمُونَ فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ۚ عَلَىٰ سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ

و ایشانند نوازشگان در بوستانهای نعمت بر تختها ^{و در دوسه} ^{آیندگان}

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَّعِينٍ لَبِئْسَ لَذَّةً لِلشَّارِبِينَ

گزارانیده میشود و بر ایشان بهیچمی از پیشه سفید خوشوار ^{براسه آشناسانگان}

لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ ۚ وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ

نیست در آن آفتی و نه ایشان از آن مست کرده شوند و نزد ایشان کنیزگان

سوره بقره ۱۴۴
تا آخر سوره

الطَّرْفِ عَيْنٌ كَانَتْ بَيْضٌ مَكْنُونٌ مِثْلُ لَحْيَةِ اللَّهِ	فرو چشمه اند فراخ چشمها گویا ایشان سفیدند پوشیده صفت بهشت
وَعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ	وعدہ کرده شدند بدین گاران در آن جویهاست از آب بی تغییر و جویها
مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ	از شیر که متغیر نشده مزه آن و جویها از شراب لذت
لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا	برای نوشندگان و جویها از شهد همان کرده شده و در ایشان را در آن
مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ	از هر میوه باست و آمرزشش از پدور و گارشان مانند آنکه او با پدور باشد
فِي النَّارِ سَقَوَاءٌ مِّمَّا فَتَقَمَ أَمْعَاءُ هَؤُلَاءِ الْمُتَّقِينَ	در آتش و آشامیده شوند آب گرم پس پاره کنند و دمای ایشان را بر سر یکدیگر بیند گاران
فِي جَنَّتٍ وَعُيُونٌ آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا	در بوستانها و چشمها فراگیرنده گان آنچه داد و ایشان را هر روز و گارشان بدستی ایشان بودند
قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ كَانُوا قَلِيلًا مِّنَ اللَّيْلِ يَجْعَلُونَ	پیش ازین نیکو گاران بودند اندک از شب خواب نیکو دند
وَبِالْآسَاءِ هُمْ لَيْسَتَغْفِرُونَ وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ	و بر سوء ایشان آمرزشش میخواهند و در اموالها حقشان بهره ایست
لِلسَّائِلِ وَالْمَرْغُومِ وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ	برای فرایندگان و بجه بهره را و در زمین نشانههاست براساس بیگمانان
وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ وَفِي السَّمَاءِ رُجُومٌ وَمَوَاقِعُ	و در نفسهای شماست آیا پس نمی بینید در آسمان رومی شماست و آنچه در دیده کرده شده اید

این خبر است که
در آخر کتاب است
در جلد شان و سوره

قَرِيبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِّثْلَ مَا أَنْتُمْ تُنْقِفُونَ
 پس سونید و درگاه آسمان و زمین بدستی او هر آینه حق است مانند آنچه بد رستی شما میگویند
 سَأَقْبُولُ إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكَ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ
 شما بید بسوی آمرزش از پروردگار خویش و بهشتی پنا کے کن مانند پنا کے آسمان
 وَالْأَرْضِ عِلَّتِ لِّلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَٰلِكَ فَضْلُ
 جزمین است آماره کرده شده مرا تا ترا اگر گردیدند بخدا و فرستاده های او ایمان افروختن
 اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ وَالسَّابِقُونَ
 خدا ایست میدهد آنرا هر که را میسر آید و خداوند افروختنی بزرگست و پیش گیرندگان
 السَّابِقُونَ أُولَٰئِكَ الْمُقَرَّبُونَ فِي جَنَّتِ لَنَجْعَلَ لَّهُمْ ثَلَاثَ
 آفروده نزدیک شدگان در بوستانهای نعمت نزدیک از
 الْأُولَٰئِينَ وَفَلْيَلْزَمُوا الْآخِرِينَ عَلَى سُرُرٍ مَّوْضُونَةٍ مَّقَابِلَهُمْ
 پیشینیان و اندر کے از پسینیان بر تختها بافته در مقابل بزرگواران و مقابله درگاهان
 عَلَيْهَا مُتَقَابِلِينَ يَكُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ
 بران تختها برادر یکدیگر میگردانند برایشان بر اسے خدمت کردگان بهیات کرد کے
 يَأْكُوبُ وَآبَا رِيقٍ وَكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍ لَا يَصْلُحُونَ عَنْهَا
 بگوزاوار ريقها و جامها از شراب کے کردان است در دست در دست کشنده از ان شراب
 وَلَا يَزِفُونُ وَلِكُلِّهِمْ مَّا يَتَخَيَّرُونَ وَلَحْمُ طَيْرٍ مِّمَّا
 در نه میقل پیروش شوند از ان درگیر برایشان میگردانند میو و اناسخ اختیار کنند و بهشت دران درگاه
 يَسْتَمُونَ وَحُورٌ عِينٌ كَأَمْثَالِ اللُّؤْلُؤِ لَكَوْنُ جَزَاءَ
 آفریننده و حوران کثوره چشمان مانند مروارید پر شیدر با دامن
 بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا أَذْيًا
 آنچه بودند که میکردند نشنوند در ان سخن پیورده و نه بزه بهر نفس لیکن سخن

سابقون اولئك المقربون
 سابقون اولئك المقربون

سَلَامًا سَلَامًا مَاءً وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ	سلام سلام و یاران دست راست چه اند یاران دست راست
فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ وَقَطِيفٍ مَّسْنُودٍ وَمَاءٍ	در درخت کنار چنار و در موز لوله دیو داسه آن بر تنم چیده سایه کشیده و آب
مَسْكُوبٍ وَفَاكِهَةٍ كَثِيرَةٍ لَّا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ	ریزان و میوه بسیار نه بریده و نه باز داشته شده
وَفُتُوشٍ قَرْنُوعَةٍ إِنَّا أَنشَأْنَا هُنَّ إِنشَاءً فَجَعَلْنَاهُنَّ	دشمنها بر داشته شده بدستی ما پیدا نمودیم آنها را پیدا کردن پس گردانیدیم ایشانرا
أَبْكَارًا عَرَبًا أَرْبَابًا لَا مَحَابِلَ لِيَمِينِ هَئِلَةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ	بکر بادوست داران عربان و یاران دست راست را گردوی از پیشینان
وَهَئِلَةٌ مِّنَ الْآخِرِينَ هَئِلٌ الْأَبْرَارُ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ	و گردوی از پسینان بدستی نیکوکاران پاشانند از جام باشد
مِزَاجُهَا كَأْفُورًا هَئِلًا عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا	آمیخته آن کافور چشمه می آشفند از آن بندگان خدای می رانند از اهر جا که خواهند
تَفْجِيرًا هَئِلٌ يُوقُونَ بِاللَّذَى وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ	رانندنی آسان و قاطعینا بیدارند از روی ترسند از روزی که هست بدس او
مُسْتَطِيرًا هَئِلٌ وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا	آشکارا بیدارند خور و نسل بدوستی او در ویش را و بکر بدس او
وَأَسِيرًا إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً	و بکر بدس میگویند جز این نیست که میخورایم شما را برای خوشنودی خدا لیکن از شما پاداش
وَلَا شُكْرًا إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَتَطِيرًا	و نه سپاس بدستی ما میترسیم از پروردگار خویش از روزی ترس سخت

فَوَقَّعَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُوفًا
 پس گنبد اردو ایشان را خدای از بدی آن روز و پیش آورد ایشان را نازل کرد و شاد
 وَجَزَّاهُمْ مَا صَبَرُوا لَجَنَّةٍ وَجَزَّاهُمْ مَثَلَيْتَيْنِ فِيهَا عِلَى
 و از ایشان آنچه صبر کردند پستان و از ایشان مگر زندگان در آن بر
 الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْزَمًا وَدَانِيَةً
 غنچه ها می بینند در آن آفتاب و زمزم را
 عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ أَمْطُوفُهَا تَذَلُّلًا وَطَافُ
 بر ایشان سایه ها آن درام کرده شده میوبای آن رام گردیده و گردانیده شود
 عَلَيْهِمْ بَآيِنَةٌ مِّنْ فِضَّةٍ وَأَلْوَابُ كَانَتْ قَوَارِيرًا
 بر ایشان جامه های خرد از نقره و گاه های بزرگ باشند آگینه ها
 قَوَارِيرَ مِّنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا وَيَسْقُونَ فِيهَا
 آگینه ها از نقره اندازه کردند آنرا اندازه کرده سکه و آشامیده شود در آن
 كَأْسًا كَانَ فِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا عَيْنًا فِيهَا شَمْسٌ سَلْسَبِيلًا
 خمری که باشد آینه شش آن زنجبیل چشمه در آن نام نهاده شده سبیل
 وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ إِذَا سَأَلْتَهُمْ
 و طواف کنند بر ایشان پسران جاوید مانده چون بپرسند ایشان را
 حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْلَىٰ لَهُ الْغُرَابُ وَإِذَا سَأَلْتَهُمْ نِعْمًا أَوْ مِلْكًا كَبِيرًا
 پسند ارمی ایشان را مروارید افشاند و چون بپرسند ایشان را
 نَعِيمًا أَوْ مِلْكًا كَبِيرًا عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٌ خُضْرٌ
 نعمت و ملک بزرگ زبرشان جامه های دریا نازک سبز
 وَأَسْتَبْرَقُ نَوَّحُوا بِالسَّاورِ مِّنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ
 و در پیرایه حکم و پیرایه کرده شوند استخوانها از نقره و میانشان مانده هر دو گاه نشان

شَرَّ اَيَّاهُمْ رَاهِ اِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيَكُمْ

آتشا میدستن پاکیزستی این است مرثا را با دامن و دست شستن

مَشْكُورًا وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهُى اَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا

پسندیده و در شمارست در آن آنچه که میخواهید جانهای شما در شمار است در آن

مَاتَدَّعُونَ نَزْلًا مِّنْ عَفْوٍ رَّاحِمٍ عَنِ

آنچه نخواهید بپیشکش از آمرزنده بخشانیده از

اِلٰى هَرَبَةٍ رَّا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اى هريره را دیدم گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

قَالَ اللّٰهُ تَعَالٰى اَعَدْتُ لِعِبَادِى الصّٰلِحِينَ مَا لَا عَيْنٌ

گفت خدا تعالی آماده کرده ام و نهنگان صالح خود را چیزی که هیچ چشم ذات آنرا

رَأَتْ وَلَا اُذُنٌ سَمِعَتْ وَلَا خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ وَاَقْرَبُ

ندید و نه هیچ گوش صفات آنرا شنید و نه گذشتن بپیت آن بر دل آدمی پس بخوانید

اِنْ شِئْتُمْ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مِّمَّا اخْفَىٰ لَكُمْ مِّنْ فَضْلَةٍ اَعْيُنٌ

چرا بخواهید پس بدانید هیچ ذی جزیره را نهان کرده اند از آنچه سبب غفلت و ارام است

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ

براهینش که بخاری و سلم و هم از امام بریده در روایت گفت آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَوْضِعٌ سَوِيٌّ فِي الْجَنَّةِ خَيْرٌ مِّنَ الدُّنْيَا

طاهر و سلم جای یک تازمانه در بهشت بهترست از دنیا

وَمَا فِيهَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ اَنَسٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ

در هر چه و در آنست روایت کرد بخاری و سلم آنرا از انس را روایت گفت فرمود آنحضرت

اللّٰهُ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةٌ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَفَرَحَةٌ

صلی الله علیه وسلم یک با در رفتن در راه خدا یا رفتن در شایسته

در هر چه و در آنست
روایت کرد بخاری و سلم

خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَلَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِّنْ نِّسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ
 بہترست از دنیا و چیز کے کہ در انجا نیست و اگر باشد کہ در لے از زنان بہشتیان

اطَّلَعَتْ إِلَى الْأَرْضِ لَأَضَاءَتْ مَا بَيْنَهُمَا وَالْمَلَائِكَةُ
 ظاہر شود و فرو آید بسوی زمین ہر آئینہ روشن کند آن زن ہر چیز کہ میان آہستہ نزدیک و دور آئینہ بین آن

مَا بَيْنَهُمَا رِيحًا وَلَنْصِغْفُرَ عَلَيْهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا
 ہر چیز کہ میان بہشت و زمین بوی خوش و ہر آئینہ ظاہر کند آن زن ہر سردار بہترست از دنیا

وَمَا فِيهَا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ عِبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ
 و ہر ہم در روایت رواہ بخاری و از عبادۃ بن صامت روایت

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجَنَّةِ مِائَةٌ
 روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم در بہشت صد

دَرَجَةٍ مَا يَبْتَغِي كُلُّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا يَبْتَغِي السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ
 پانچہ است سافت میان در درجہ آن مقدار است کہ میان آسمان و زمین است

وَالْفَرْدُ وَسُئِلَ عَنْهَا دَرَجَةٌ مِنْهَا تُفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ الْأَنْهَارُ
 و فرودس کہ نام یکی از بہشتہا است چند مرتبہ آنہا است از کورہ و درجہ و فرودس کہ آن کورہ و شود چہرہ بہشت کہ چہار اند

وَمِنْ قَعْقِهَا يَكُونُ الْعَرْشُ فَإِذَا سَأَلَ اللَّهُ فَاسْأَلُوا
 و از باوی او عرش است پس چون سوال کنید از خدا بہشت را بخوانید

الْفَرْدُ وَسَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ
 فرودس را روایت کرد این حدیث را ترمذی و از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ
 گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدستنی کہ در بہشت

شَجَرَةٌ تَسِيرُ الزَّكَاكُ فِي ظِلِّهَا مِائَةٌ عَامٍ لَا يَقْطَعُهَا وَلَقَدْ
 درختی است کہ ہر میکند سوار و سال و ہنوز قطع نمیکند سافت آنرا و ہر آئینہ ہاے مقدار

أَيُّ هَرِيرَةٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِلَى هَرِيرَةٍ سِتْ كَلْتِ فَرَسُودِ أَخْفَزَتْ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مَا فِي الْجَنَّةِ نَجْمَةٌ إِلَّا وَسَاقُهَا مِنْ ذَهَبٍ رَوَاهُ الْبُزْجِيُّ

نجمت در بهشت هیچ درختی مگر آنکه تنه و ساق از طلاست روایت کرد این حدیث را ترمذی

وَعَنْهُ رَوَاهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَهُمْ أَزْوَاجٌ وَهَرِيرَةٍ سِتْ كَلْتِ فَرَسُودِ أَخْفَزَتْ عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ مِائَةٌ

درستیک در بهشت صد پله است مسافت میان هر دو پله مسافت صد

عَامٍ رَوَاهُ الْبُزْجِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَوَاهُ قَالَ قَالَ

سَالِمٌ سَمِعْتُ كُرَيْبًا رَوَاهُ تَرْمِذِي وَازَّابِي سَعِيدٌ رَوَاهُ رَوَاهُ سِتْ كَلْتِ فَرَسُودِ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ

حضرت علیه السلام و سلم درستیک در بهشت صد پله است

لَوَاتِ الْعَالَمِينَ اجْتَمَعُوا فِي لَحْدَيْهَا لَوِ سَعَتُهُمْ

چنانکه اگر عالمیان تمام جمع شوند در یکی از آن دو حفره گنجایش میدهد همه را

رَوَاهُ الْبُزْجِيُّ وَعَنْهُ رَوَاهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت کرد ترمذی و از ابی سعید روایت کرده است از آنحضرت علیه السلام

وَأَسْكَنَ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى وَفُزُّشْ مَرْبُوعَةٍ قَالَ إِبْرَاهِيمُ

و سلم در تفسیر قول حق تعالی و فزوش مربع است گفت مسافت آنرا

لَكُلِّ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ مِائَةُ خَمْسِينَ سَنَةً

برای هر یک از مسافت میان آسمان و زمین است پنجاه سال را

رَوَاهُ الْبُزْجِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَوَاهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

روایت کرد ترمذی و از ابی هریره روایت کرد فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّحَانُ وَجَيْحَانُ وَالْفَرْكُ وَاللَّيْلُ

صلی اللہ علیہ وسلم کو سیمان و جیمان و فرات و نیل

كُلُّ مَنْ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ رَأَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِ

و این چهار جوی از جہنم ہر کسے بہشت ست رواہ مسلم و حدیث است از انس رضی

قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الْكَوْكَرُ

گفتہ ہر سیدہ شد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم چیت کوثر

قَالَ ذَلِكَ نَهْرٌ أَعْطَانِيهِ اللَّهُ بَعْفَى فِي الْجَنَّةِ أَشَدُّ بَيَاضًا

فرمودہ کہ کوثر نہایت کہ خدای تعالی دادہ است مرا آنجوی را در بہشت سخت سفید تر است آب در سفید تر

مِنَ اللَّبَنِ وَتَحْلِي مِنَ الْعَسَلِ فِيهِ وَطَيَّرَ أَعْنَانُهَا كَمَا عُنَانِي

از شیر و قیرین تر است از شہد در آن حوسے بہندگندگروندی ایشان مانند گرد و نہاے

الْجَنَّةِ قَالَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ هَذِهِ النَّكَّاحَةُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

شہر آن گفت عمر بن خطاب این بہندگان در آن حوض مقنع و فریب و خوشحال بہند فرمود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكَلْتُهَا أَنْعَمُ مِنْهَا رَأَاهُ الْعُرْمِيُّ

صلیہ وسلم خوردگان آن بہندگان شہم و ذریہ از آن بہندگان نذر وادہ فرزندے و آن

حَلِيوَيْنِ مَعَاوِيَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

حکیم بن معاویہ رضی مرویست گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ بَحْرَ الْكَلَاءِ وَبَحْرَ الْعَسَلِ وَبَحْرَ اللَّبَنِ وَبَحْرَ الْخَمْرِ

بہرہستیکہ در بہشت دریای آب و دریای شہد و دریای شیر و دریای خمر است

ثُمَّ لَشَقُّ الْأَنْهَارِ رُبْعُهَا قَاهُ التَّيْمِيَّاتِ وَرَفْلَةُ الْكَلَامِيَّاتِ

بہتر میشکند و بہرہون آید از آن دریایا جو بہا بعد از آمدن مسلمان و بہرہ شد وادہ تہیکہ در وادہ تہیکہ وادہ

عَنْ مَعَاوِيَةَ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از معاویہ و از ابی ہریرہ رضی مرویست گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَوَّلَ زُمْرَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ	صلی اللہ علیہ وسلم درستیکے نخستین گروہ کی آمد بہشت را
عَلَى صُورَةِ الْقَمَرِ كَيْلَةَ الْبَدْرِ ثُمَّ الَّذِينَ يَكُونُ فَمَّ كَأَشَدِّ	بر صورت ماہ تمام اند کہ در شب چہار دہم میا شد بہتر آنکسا نیکہ بعد از ایشان می آیند چہ سخت تر
كُوكَبٍ دُرِّيٍّ فِي السَّمَاءِ إِضَاءَةً قُلُوبُهُمْ عَلَى قَلْبِ	ستارہ درخشان در آسمان از روشنی دلہا سے ہمہ ایشان ہر دل
رَجُلٍ وَاحِدٍ لَا اخْتِلَافَ بَيْنَهُمْ وَلَا تَنَافُضَ لِكُلِّ	یک مرد است بیچ اختلاف میان ایشان نیست و نہ تضاد و نہ کشتن یکدیگر را مہر
أَمْرٍ أَوْ مَنَعٍ مَحَرَّرَ وَجَتَانِ مِنَ الْحُورِ الْعَيْنِ يُرَى عَمَّا	مرد را از بہشتیان دو نہ است از حور یعنی فراخ چشم دیدہ میشود سخن استخوان
سُوقِهِمْ مَنْ وَرَاءَ الْعَظْمِ وَاللَّحْمِ مِنَ الْحُسْنِ سَيُحَوَّرُ	ساتھ سے ایشان از استخوان و گوشت از غایت حسن پاک کی یہ دیکھند
اللَّهُ بَكْرَةً وَعَشِيًّا لَا يَسْقُمُونَ وَلَا يَبُولُونَ وَلَا يَتَفَوِّطُونَ	خدا را صبح و شام بیمار نہ ہوتے ہیں نہ اہل بہشت در دل نہ لگند و نہ بچانہ نہ ہر روز
وَلَا يَتَغَلَّبُونَ وَلَا يَمْتَخِطُونَ أُنْثَاهُمُ الذَّهَبُ وَالْفِصَّةُ	و آب از وہم نہی اٹھند و آب از نہی نہی اندازند آوند ہا می ایشان از طلا و نقرہ است
وَأَمْسَا لَهُمُ الذَّهَبُ وَوَقُودُهُمْ حَمِيمٌ هُمُ الْأَلْوَةُ وَرُحْمُهُمْ	و شامہ ہا می ایشان از طلا است و فروزہ نیز ہجر ہا سے ایشان عود ہندی است و رعن ایشان
الْمُسَكَّ عَلَى خُلُقِ رَجُلٍ وَاحِدٍ عَلَى صُورَةِ آيِهِمْ	مشک است یعنی خوشبوئی مانند مشک ہمہ بر خلق و سہرت یکہ دست ہر صورت و شکل پر را ایشان
أَدْمَسِيُّونَ ذِرَاعًا فِي السَّمَاءِ مُتَّفَقُونَ عَلَيْهِ وَعَنْ	کہ آدمی ست شخصت گز در جانشہ آسمان پچھ در طول قامت متفق علیہ واذ

جَابِرٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَهْلَ
 جَابِرٌ مَرُوسِيَّتْ كُفْتُ فَرَمُودَ أَخْخَرَتْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِدَرْسِيكُمُ
 الْجَنَّةِ يَأْكُلُونَ فِيهَا وَيَشْرَبُونَ وَلَا يَتَفَلَتُونَ وَلَا يَبُولُونَ
 بهشتیان میخورند و در بهشت و می نوشند و آب و برین نمی آنگذند و بدل نمیکندند
 وَلَا يَتَغَوَّطُونَ وَلَا يَمْتَخِطُونَ قَالُوا فَمَا بَالُ لِمَعْلَمِ فَأَخْبَرَهُ
 و اینها نمیخوردند و آب از بینی نمی اندازند گفتند صحابه پس حال معلم کدام است فرمود و آنحضرت آبرویست
 وَرَأَيْتُكُمْ كَرْتُمُ الْمِسْكَ يُلْهَمُونَ السَّيِّئَ وَالْخَمِيمَ كَمَا
 و عرق مثل عرق مشک الهام کرده میشود بهشتیان را سیئ و خفیه و خفیه خفا که
 تُلْهَمُونَ النَّفْسَ رِفَاهٌ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ
 بیرون آورده میشود و از شما نفس که با تکلف می آید روایت کرد از حدیث مسلم و از ابی هریره و در مرویست
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَدْخُلُ
 گفت فرمود آنحضرت صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ کسی که در سه آب
 الْجَنَّةِ يَنْعَمُ وَلَا يَبْئَسُ وَلَا يَيْبَسُ وَلَا يَفْنَى شَبَابُهُ وَلَا يَفْنَى شَبَابُهُ
 بهشت را تنعم و آسایش میکند و مشرب نمیشود و پژمردگی و کهنه گرد و جاها او و فانی نمیشود و جوانی او
 رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ وَأَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ
 رواه مسلم و از ابی سعید و ابی هریره و در مرویست
 قَالَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنَادِي مُنَادٍ
 که فرمود آنحضرت صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آواز میداد و آواز میداد و بهشتیان میگفتند
 أَنْ لَكُمْ أَنْ تَصِحُّوا فَلَا تَسْقُمُوا أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَحْيُوا لَا تَمُوتُوا
 درستی که مرگ ندارد است و تندرستی باشید پس بیمار نشوید همیشه و مرگ ندارد است و زنده باشید پس نمیرید
 أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَشَبَّهُوا فَلَا تَهْتَمُّوا أَبَدًا وَإِنْ لَكُمْ أَنْ تَعْمُوا
 همیشه و پوستی و مرگ ندارد است که همان باشید و پیر نشوید همیشه و مرگ ندارد است که راحت بینید

فَلَا تَبْأَسُوا ابَدًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

پس محنت و مشقت نه بینید همیشه رواه مسلم و از ابن ابی حریزه روایت کرد ابو هریره

قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ مِمَّ خُلِقَ الْخَلْقُ قَالَ مِنَ الْمَاءِ فَلَمَّا لَبِثْنَا

پرسیدیم از آنحضرت از چه چیز پدید آمده شد خلق فرمود آنحضرت پدید آمده و منقذ از آب پدید آمدیم که بهشت

مَا بِنَاؤُهَا قَالَ لِبَنَةِ مَنْ ذَهَبٌ وَلِبَنَةِ مَنْ فِضَّةٌ وَلِبَنَةِ مَنْ

بنای آن چیست فرمود بنای بهشت خشتی از طلا و خشتی از نقره و کل آن

الْمِسْكُ الْأَذْفَرُ وَحَصْبَاءُهَا اللُّؤْلُؤُ وَالْيَاقُوتُ وَتُرْبَتُهَا

مشک فالس تیز بوی و سنگ بزرگ و سیاه و مروارید و یاقوت و خاک آن

الرَّعْفَرَانُ مَنْ يَدْخُلُهَا يَنْعَمُ وَلَا يَبْأَسُ وَيَخْلُدُ وَلَا يَمُوتُ

مثل زعفران زرد و خوشبوی هر که در آن پدید بهشت را نعم میکند و نمی بیند مشقت و همیشه می زند و هرگز نمی میرد

وَلَا يَبْكِي شَيْأَهُمْ وَلَا يَفْنَى شَيْأُهُمْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْبُخَارِيُّ

وکنند نگرند و چیزی از آنها نماند و چیزی از آنها نماند رواه احمد و بخاری

وَاللَّاحِظُ عَنْ ابْنِ سَعِيدٍ قَالَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه احمدی و از ابو سعید روایت گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ أَوَّلَ زُمْرَةٍ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ

صلی الله علیه و سلم بدست که نخستین گروهی که پدید آیند بهشت را

يَوْمَ الْقِيَامَةِ ضَوْءٌ وَجُوهُهُمْ عَلَى مِثْلِ ضَوْءِ الْقَمَرِ كَيْلَةَ

روز قیامت روشنی رویها که ایشان واقع شده است بر مانند روشنی ماه در شب

الْبَدَنِ وَالزُّمَرَةُ الثَّانِيَةُ عَلَى مِثْلِ حَسَنِ كَوَاكِبِ رِيٍّ فِي السَّمَاءِ

چهارم و گروه دوم بر مانند ستارگان در آسمان

لِكُلِّ رَجُلٍ مِنْهُمْ رَجُلَانِ عَلَى كُلِّ رَجُلٍ سَبْعُونَ حَلَّةً

بر هر یکی از ایشان دو زن است بر هر زن هفتاد حله است باین صفت که

يُرَى مُسَاقِفَهَا مِنْ وَرَثَتِهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

دیوید میشو و معز اسخران ساق وی از پس ساق نشان رواد ترمذی سے و از

أَبِي سَعِيدٍ مَرْقَالٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو سعید مرقدیست گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ الَّذِي لَهُ تِسْأَتُونَ أَلْفَ خَادِمٍ وَأَنْثَانِ

نزد تر بهشتیان و درجه سیکم مراد او را هشتاد و هزار خدمتکار است و پنهان رواد

وَسَبْعُونَ زَوْجَةً وَتَنْصُبُ لَهُ قُبَّةٌ مِنْ لَوْلُؤٍ وَزَرْجِيدٍ

زن است و در برابر کرده میشو بر اسے آگس خیمه از مردارید و زبرجد

وَيَأْكُوتُ كَمَا بَيْنَ الْجَابِيَةِ إِلَى صَنْعَاءَ وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ

و یا قوت کما بین الجابیة الی صنعاء و بهذا الاسناد

قَالَ مَنْ مَاتَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ مِنْ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ يُرَدُّونَ

گفت آنحضرت آنکس بکله مردند از اهل بهشت خورد و کلان گردانیده میشو

بَنِي ثَلَاثِينَ فِي الْجَنَّةِ لَا يَزِيدُ وَنَ عَلَيْهِمَا أَبَدًا وَقَدْ لَكَ

بسی ساله در بهشت زیادو نمیشوند برسی سال همیشه و همچنین

أَهْلُ النَّارِ وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ إِنَّ عَلَيْهِمُ التَّيْجَانَ أَدْنَى

دوزخیان سی ساله میباشند همیشه و همین اسناد گفت درستی بر سر بهشتیان تا بهما باشند و درین

لَوْلُؤَةٍ مِنْهَا التَّضْيِيءُ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ

مردارے آن تا جوار درغناست روشن میگرددانند چیزها که میان مشرق و مغرب است و در این اسناد

قَالَ الْمُؤْمِنُ إِذَا اشْتَهِى الْوَلَدُ فِي الْجَنَّةِ كَانَ حَمْلُهُ وَوَضْعُهُ

فرمود مسلمان چون آرزو کند فرزند را در بهشت بچا شد بار شکم وی و زائیده شدن سے

وَسِتَّةٌ فِي سَاعَةٍ كَمَا يَسْتَهْنِي وَقَالَ اسْحَقُ بْنُ إِسْرَاهِيمَ

و عمر سے در یک ساعت چنانکه میخواست و گفت اسحق بن ابراهیم

فِي هَذَا الْحَدِيثِ إِذَا اسْتَهَى الْمَوْتُ مِنْ فِي الْجَنَّةِ الْوَلَدُ كَانَ

در این حدیث چون میفرمود مسلمان در بهشت فرزند را بیدار کرد

فِي سَاعَةٍ وَلَكِنْ لَا يَسْتَهَى رَوَاهُ الذَّرَمِي وَهُوَ مِنْ مَلْجَةٍ

در یک ساعت ولیکن نمیخواند رواه ترمذی و در روایت کرد ابن ماجه

الرَّابِعَةُ وَالْثَّانِيَةُ الْأَخِيرَةُ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ رَمَ

روایت چهارم را در روایت کرد و در می روایت انجیر و از ابو سعید رم

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ الْحُلَّ فِي الْجَنَّةِ

از آنحضرت صلوات الله علیه و سلم روایت است که گفت هر ستیکر در بهشت

لَيْسَ كُنْ فِي الْجَنَّةِ سَبْعِينَ مَسْنَدًا قَبْلَ أَنْ يَتَحَوَّلَ ثَمَرَاتِهِ

هر آنچه که میکند در بهشت بر هفتاد ستیکر پیش از آنکه بر گردد از پس سلب و بهلوی دیگر که بهتر می آید آنرا

أَمْرًا فَتَضْرِبُ عَلَى مَنكِبَيْهِ فَيَنْظُرُ وَجْهَهُ فِي خَدَّيْهَا صَفَى

راز را پس بر سر آن زن بر دو تن میزند آنرا و در در رخساره آن زن در حالیکه رخساره او روشن

مِنْ لِّلرَّأَةِ وَأَنْ أَدْنَى لُّوْلُوءَةٍ عَلَيْهَا تَضِيءُ مَا بَيْنَ الشَّرْقِ

از آنکه است در ستیکر او تا آنکه در آید سکه که بر آن زن است روشن میگردد و اندامان او روشن

وَالْمَغْرِبِ فَتَسْلِمُ عَلَيْهِ فَيَرْدُّ السَّلَامَ وَكَيْسَالُهَا مَنْ أَنْتَ

و مغرب را پس سلام میکند آن زن بر آن مرد پس جواب میدهد آنرا و سلام او را می برد و آنرا از آن کیستی او

فَتَقُولُ أَنَا مِنْ الزَّيْدِ وَأَنَّهُ لَيَكُونُ عَلَيْهِ سَبْعُونَ نَوْبًا

پس بگوید آن زن من از زید و آنرا که خواهد بود از هفتاد و یک بار بر سر ستیکر او بیست و یک بار بر سر ستیکر او

فَيَنْعَلُهَا بَصْرَةً حَتَّى يَرَى مَخْرَجَ سَاقِهَا مِنْ وَرَاءِ ذِي الْه

پس در سرب و در آن جاها نظر آنرا و تا آنکه می بیند آنرا و مخرج ساق آنرا از پس آن لباس

وَأَنَّ عَلَيْهَا مِنَ التَّيْمَانِ أَنَّ أَدْنَى لُّوْلُوءَةٍ مِثْلُهَا تَضِيءُ

و در ستیکر بر سر آن تاجها چنان باشد که فروتر و در آن تاجها روشن میگردد

مَابَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ	میان مشرق و مغرب را رواه احمد و از انس رضی
قَالَ يُعْطَى الْمُؤْمِنُ قُوَّةٌ كَذَا وَكَذَا مِنْ الْجَمَاعِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ	گفت داده شود و سلطان در بهشت قوت چندین و چندین از جماعت جماعت گفته شد یا رسول الله
أَوْ يُطِيقُ ذَلِكَ قَالَ يُعْطَى قُوَّةٌ مِائَةٌ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ	صلی الله علیه و سلم آیا طاقت دارد در جماعت چندین زن از آن فرمود داده میشود و طاقت صد مرد رواه ترمذی
وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ	و از سعد بن ابی وقاص رضی الله عنه از آنحضرت صلی الله علیه
وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لَوْ أَنَّ مَا يُقَلُّ ظَفْرُ مَسَامِي الْجَنَّةِ بَدَلًا لِلنَّخْلِ	و سلم بر سید محمدی فرمود اگر آنکه چیز که بر میدارد از آن مضمین زبان چیز که در دست است از اسباب نیست بر سید محمدی
لَهُ مَابَيْنَ خَوَافِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَوْ أَنَّ رَجُلًا	از جهت آنچیز که میان اطراف آسمان و زمین است و اگر آنکه مردی
مِّنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَطْلَعَ فَبَدَأَ اسَاوِرَهُ لَطَمَسَ قُوَّةَ ضَوْءِ	از بهشتیان بر آید پس ظاهر کرد و بارهای دست و بر آید و محو و ناپدید آید و اندر روشنی او روشنی
الشَّمْسِ كَمَا تَطْمِئِنُّ الشَّمْسُ ضَوْءَ الْجَوْمِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ	آفتاب را چنانکه محو کند آفتاب روشنی ستارگان را رواه ترمذی
وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	و از جابر رضی الله عنه پرسید مردی از آنحضرت صلی الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيْنَ أُمَّةُ أَهْلِ الْجَنَّةِ قَالَ النَّوْمُ آخُ الْمَوْتِ	علیه و سلم آیا خواب میکنند بهشتیان گفت آنحضرت خواب برادر موت است
وَلَا يَمُوتُ أَهْلُ الْجَنَّةِ رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ	و نمی میرند اهل بهشت رواه بیهقی در شعب ایمان

وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَأَزَادَ عَلَى رِوَايَةٍ مَرُويَةٍ لَقِيتُ فِرْعَوْنَ أَكْفَرْتُ عَلَيْهِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَمَجْمَعًا لِلْحَوَارِ الْعَيْنِ يَرْفَعُونَ بِأَصْوَتِهِ

وَسَلَّمَ بِرُسُلِهِمْ فِي بَهشتِ اجماعی است مروجور عین را بلند میکند آواز بارها

لَمْ تَسْمَعْ الْخَلَائِقُ مِثْلَهَا يَقْلُنُ عَنْ الْخَالِدَاتِ فَلَا يَنْبِئُهُ

نفسند و اند علقان مانند آن آواز با میگویند این کلمات را همیشه زندگانیم پس با آن نمی شنویم و نمی یوریم

وَلَحْنُ النَّاسِمَاتِ فَلَا نَبَاسُ وَلَحْنُ الرَّاحِيَّاتِ فَلا تَسْخَطُ

و لحن کشنده گانیم پس نمی شنیم خدشت و احتیاج را و ما خوشنود شوند گانیم خوشبین نمی شویم

طُوبَى لِمَنْ كَانَ كُنَاوُكَ نَكَلَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

و طوبی برای کسی که استیبار بر او است و بر او نرسد و رواه ترمذی و از

أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابو سعید خدری راضی از آن رسول الله صلی الله علیه و سلم

قَالَ إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ يَتَرَاءَوْنَ أَهْلَ الْغَرْفِ مِنْ قَوْفِهِمْ

فرمود در پیشگاه بهشتیان می بینند اهل غرف را از بالا سر خود

كَمَا يَتَرَاءَوْنَ الْكُوكَبُ اللَّتَّى فِي الْغَايَةِ فِي الْأَفْقِ مِنَ الشَّرْقِ

چنانکه می بینند شهاب ستاره در افقشان را که رفته است یا باقی در کنار او از مشرق

أَوِ الْمَغْرِبِ لِقَاضِلٍ مَا بَيْنَهُمَا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

یا عرض داشت و این ارتفاع بجهت تفاوت است که میان بهشتیان است گفتند یا رسول الله صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تِلْكَ مَنَازِلُ الْأَنْبِيَاءِ لَا يُلَاقُهَا غَيْرُهُمْ

صلی الله علیه و سلم این منازل است پیغمبران خواهد بود که نیز سد آن منازل جز پیغمبر

قَالَ بَلَى وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ رَجُلٌ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

فرمود بلی ای سرسند بخدا و سرسند آنرا مردانی که ایمان آوردند و بخدا و رسالت گوی دانسته

الرُّسُلَيْنِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ

پیغمبر ان را متفق علیہ واز ابوہریرہ رضی اللہ عنہ است گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَقْوَامُ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم میدر اید بهشت را گردان

أَفَيْدَ نَهْمٌ مِثْلُ أَفَيْدَةِ الطَّيْرِ رَأَى مُسَيْلَهُ وَعَنْ

کردلها می ایستان اشد دلها به پریشانست روانه مسلم واز

ابن سَعِيدٍ رَأَى قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن سعید بن مرویت لکھت فرمود

ان الله يقول لا اهل الجنة يا اهل الجنة فيقولون لبيك

چونکہ یہ ایک نیا نیا موضوع ہے اس لیے اس کی ابتدا میں اس کی اہمیت پر غور کیا جائے گا۔

دېتنا وسعد يک والخيړ کهله في يد يک فيقول هل حبيبتو

١٢٠

فَيَقُولُ مَا لَنَا لَا نَرْجِي يَارَبِّ وَقَدْ اعْصَيْنَا مَا أَوْحَىٰ

الْمَرْئِيَّةُ أَهْلُ فَيْفَقِ الْإِلَاطِطِ أَفْضَامُ ذَلِكَ

بہتر از ان کہ دادم

فَقُولُوا لَهُمْ نَارًا تَوَّاهَاتٌ وَأَيُّ شَيْءٍ أَفْضَلُ مِنْ ذَلِكَ فَقُولُوا

پس میگنند ای پروردگار و کدام چیست بهتر از آن پس میگویی پروردگار

أَحِلَّ لَكُمْ زَوَاجِي فَلَا اسْخَاطَ عَلَيْكُمْ بِعَدَّةٍ أَدَّ

فردی آدم بر شما رسانا که خودی ششم نکیرم بر شما باشد ازین که ششم چون بولی از جنه ای ششم بر شما رسا و در تمام حال ششم

متفق عليه وحسن معاذ بن جبل رضى الله تعالى عنه

متفق علیہ واز معاذ بن جبل مضمودیت کو انحضرت صلی اللہ

اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَدْخُلُ أَهْلُ الْجَنَّةِ الْجَنَّةَ حُرِّدًا

علیہ وسلم فرمود می در آیند اهل بهشت بهشت را مجرد

مُرْدًا اَمْكُتَلَيْنِ ابْنَاءُ ثَلَاثِينَ اَوْ ثَلَاثِي ثَلَاثِينَ سَنَةً ثُمَّ هَا التَّوْبَةُ

مرد بیچاره مرد سرگشته سی ساله یا سی سه ساله رواه ترمذی

وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از بریدة اعلی رزمرایت گفت فرمود آنحضرت علیه السلام

أَهْلُ الْجَنَّةِ عِشْرُونَ وَمِائَةٌ صَفٍّ كَمَا تَوْنُ مِنْهَا مِائَةُ

اهل بهشت بیست صد و بیست صفها باشند بهشتکاران ازین امت

الْأُمَّةِ وَأَرْبَعُونَ مِنْ سَائِرِ الْأُمَمِ قَالَهُ التِّرْمِذِيُّ وَالبَيْهَقِيُّ

و چهل صفت از دیگر امتها باشند روایت کرد ترمذی و بیهقی

فِي كِتَابِ الْبَيْعَةِ وَالشُّعْرِ وَعَنْ بُرَيْدَةَ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا

در کتاب بیعت و شعر و از بریدة اعلی رزمرایت کرد و

قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ فِي الْجَنَّةِ مِنْ خَيْلٍ قَالَ إِيَّاكَ اللَّهُ

گفت ای رسول خدا آیا هست در بهشت چیزی که از مجلس اسبان فرمود آنحضرت

أَدْخَلَكَ الْجَنَّةَ فَلَا تَشَاءُ أَنْ تَحْمَلَ فِيهَا عَلَى فَرَسٍ مِنْ

اگر ورود آوردت از این عالم در بهشت پس میخواهی که از سواره کرده شوی در بهشت بر اسبی از

يَا قُوَّةَ حُمْرَاءَ يَطِيرُ بِكَ فِي الْجَنَّةِ حَيْثُ شِئْتَ لَا فُتْلَ

یا قوت سخا که بر بلند آن اسب تراز در بهشت آنجا که میخواهی گزیند

وَسَأَلَهُ رَجُلٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ فِي الْجَنَّةِ مِنْ إِبِلٍ

راوه و میشوی مقصود و خود را سوال کرد آنحضرت را بگری پس گفت ای رسول خدا آیا هست در بهشت از این امت

قَالَ فَلَمْ يَقُلْ لَهَا قَالَ لِحَاصِبِهِ فَقَالَ إِنْ يَدْخُلُكَ اللَّهُ

گفت بریدة پس گفت آنحضرت مرا پس مرد را چون گفت مرد را و از این فرمود آنحضرت که اگر در آنجا از این امت

سلف فرمود می آیند
و از آن شخصی است که
به مجرد او در بهشت
و از آن شخصی است که
به مجرد او در بهشت
و از آن شخصی است که
به مجرد او در بهشت

الْجَنَّةُ يَكُنْ لَكَ فِيهَا مَا اشْتَهَتْ نَفْسُكَ وَلَكَ عَيْنُكَ	در بهشت باشد ترا در بهشت هر چه خواهی نفس تو و فرده گیر و چشم تو
رَأَاهُ الرَّمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ	رواه ترمذی و ابو هریره رضی الله عنه
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَتَحَدَّثُ وَعِنْدَهُ رَجُلٌ	صلی الله علیه وسلم بود حدیث میکرد و حال آنکه نزد وی مردی بود
مِنْ أَهْلِ الْبَادِيَةِ إِنَّ رَجُلًا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ اسْتَأْذَنَ	از صحابہ شریفین حدیث این بود که مردی از بهشتیان طلب اذن کرد
رَبَّهُ فِي الزَّرْعِ فَقَالَ لَهُ أَلَسْتَ فِيمَا شِئْتَ قَالَ بَلَى	پرو در کار خود در زراعت کردن پس گفت حق تعالی مرا در آیا نمیت تو در هر چه میخواهی گفت آن مرد
وَلَكِنْ أَحِبُّ أَنْ أَزْرَعَ فَبَدَأَ بِطَرَفِ النَّبَاتِ	ولی من خوش دارم که زراعت کنم پس اذن شد و او پس تخم ریخت آن مرد
وَاسْتَوَّاهُ وَاسْتَحْصَادَهُ فَكَانَ امْتًا لِيَجِبَالَ فَيَقُولُ	پس مستطابی کرد زراعت در چشم زدن روئیدن و رسیدن آن و در فون آن زراعت پس گفت مانند کوهها
اللَّهُ دُونَكَ يَا ابْنَ آدَمَ فَإِنَّهُ لَا يَشْبَعُكَ شَيْءٌ فَقَالَ	خدا تعالی بگیر ای فرزند آدم آنچه خواستی پس بدستی که ترا برسد و آنچه میخواهی پس گفت
الْأَعْرَابِيُّ وَاللَّهُ لَا يَجِدُهُ إِلَّا فَرِيضًا أَوْ أَنْصَارًا يَأْفِكُهُمْ	آن بادیه نشین خدا سوگند نمیدانم که تو آن مرد را مگر فریضه را انصار را زیرا که ایشان
أَصْحَابُ زَرْعٍ وَأَمَّا بَعْضُ فَلَئِنْ أَصْحَابُ زَرْعٍ فَضْحِكَ	خداوند زراعت اند و اما بعضی استیم خداوندان زراعت پس خنده کرد
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَاهُ الْخُرَازْمِيُّ وَعَنْ	آن حضرت صلی الله علیه وسلم این سخن اعلیٰ روایت کرد بخاری و ابوداؤد

إِنِّي مُؤْمِنِي رَضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ	بله مستطاف مرویست که فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم
لَإِنَّ الْمُؤْمِنِينَ فِي الْجَنَّةِ لَخَمَمَةٌ مِّنْ لُّؤْلُؤَةٍ وَلِحَافَةٌ مَّجْوِفَةٌ	بدون شک هر مسلمانان در بهشت پراکنده خیمه است از یک مروارید میان کاواک
عَرْضُهَا وَفِي رِوَايَةٍ طُولُهَا سِتُّونَ مِثْلًا فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ	پهنائی آن خیمه در روایتی وازای آن غیر شصت گزشت در هر گوشه
مِنْهَا أَهْلُهُ مَا يَرَوْنَ الْآخِرِينَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ الْمُؤْمِنُونَ	از آن خیمه اهل خانه می بینند دیگران را از اهل خانه که گردش می کنند و در بهشت ایشان را
وَجَنَّاتٍ مِّنْ فُضَّةٍ أُنِيبَتْهُمَا وَمَا فِيهِمَا وَجَنَّاتُ زَوْجٍ	در مسلمانان و بهشت است از نقره است آذین های آنها و هر چه در آنهاست از ستار و دو بهشت است
أُنِيبَتْهُمَا وَمَا فِيهِمَا وَمَا بَيْنَ الْقَوْمِ وَبَيْنَ أَنْ يَنْظُرُوا	آودند آنها را از طلاست آنچه در آنهاست و نیست میان مردم و میان نظر کردن ایشان
إِلَى رِجْلِهِمَا الْأَمْرَاءُ الْكَذِبَاءُ عَلَى وَجْهِهِ فِي جَنَّةِ عَدْنٍ	استوار پیر مردگان ایشان بر سر هر یک از بزرگوار و عظمت بر ذات پروردگار در بهشت که محل ملائک است
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عِزِّ رَضَا قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ	متفق علیه و از عزم راضی که مرویست گفت فرمود آنحضرت
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ لَسُوقًا مَا فِيهَا	صلوات الله علیه وسلم بدینیک در بهشت بازاری است بیست دران
شَرَى كُلَّ بَيْعٍ إِلَّا الصُّوفِيَّ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ فَإِذَا اسْتَهْو	باید خریدن و فروختن چیز را مگر صورتها خوب از مردان و زنان پس چون خواش دارد
الرَّجُلُ صُورَةً دَخَلَ فِيهَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ	مرد و همچنین زن صورتی را می آورد متفق میگردین مگر در راه ترمذی و از

سَعِيدُ بْنُ الْمُسَيَّبِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَقِيَ أَبَاهُ بِرَبْعَةٍ فَقَالَ بَوَّهْرَةٌ

سعيد بن المسيب رضى كه دوى پيش آمد ابوهريره ليس گفت ابوهريره

أَسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَجْمَعَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ فِي سُوقِ الْجَنَّةِ

سوال ميكنم خداي تعالى را كه جمع كند ميان من و ميان تو در بازار بهشت

فَقَالَ سَعِيدٌ أَفِيهَا سُوقٌ قَالَ نَعَمْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ

پس گفت سعيد آيا هست در بهشت بازارى گفت ابوهريره كى است خبر داد مرا آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ إِذَا دَخَلُوا هَانَتْ لُكُؤُا

صلوات الله عليه و سلم كه بهشتيان چون در آيد بهشت را نزل ميكند

فِيهَا بِفَضْلِ أَهْلِهَا لَمْ يُوْذَنْ لَهُمْ فِي مَقْلَدِهِمْ الْجَمْعَةُ

در منازل بهشت نذر عذاب خود بچتر اذن كرده ميشود و رايشانرا بقدار روز جمعه

مِنْ أَيَّامِ الدُّنْيَا فَيُؤْمَرُونَ رَبُّهُمْ وَيُأْمَرُ لَهُمْ عَمْرُؤُهُ

از روزهاي دنيا پس برآيند و نيز ميكنند بر هر يك از اهل بهشت برادر و گاه برادرانشانرا

يَتَّبِعُونَهُ لَهْمُ فِي رَوْضَةٍ مِنْ رِجَالِ الْجَنَّةِ فَيُؤْضَعُ

و ظاهر ميشود و بچله ميكنند بر بندگانشانرا در روضه ها پس نهد ميشود

لَهُمْ مَنَابِرُ مِنْ نُورٍ وَمَنَابِرُ مِنْ لُؤْلُؤٍ وَمَنَابِرُ مِنْ يَاقُوتٍ

برآنها منبرها از نور و منبرها از مرواريد و منبرها از ياقوت

وَمَنَابِرُ مِنْ زَبَرْجَدٍ وَمَنَابِرُ مِنْ ذَهَبٍ وَمَنَابِرُ مِنْ فِضَّةٍ

و منبرها از زبرجد و منبرها از طلا و منبرها از نقره

وَيَجْلِسُ أَدْنَاهُمْ وَمَا فِيهِمْ حَرِيٌّ عَلَى كَتَبَانِ الْمِسَاءِ

بجس برآيند و نشيند در شان و ليست در آيشان اولى مى نشيند از اولى بر تمل مشك

وَالْكَافُّونَ مَا يَرُونَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكُرْسِيِّ بِأَفْضَلٍ مِنْهُمْ

و كاهن ها كه نور همان روى برآيند اين قوم تمل نشينند و گاه كسى نشيند و گاه قاضى بخندد و گاه

مَجْلِسًا قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَهَلْ نَرَى رَبَّنَا
 از روی نشستگان گفت ابو هریره گفت من امی رسول خدا آیا می بینیم پروردگار خود را
 قَالَ نَعَمْ هَلْ تَمَارُونُ فِي رُفُودِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ لَيْلَهُ
 فرمود که حضرت آری آیا شک و شبیه می دارید در دیدن آفتاب همیشه و در دیدن ماه تاب و شب
 الْبَدْرِ قُلْنَا لَا قَالَ كَذَلِكَ لَا تَمَارُونُ فِي رُفُودِ رَبِّكُمْ
 چهارم گفتیم شک نداریم فرمود همچنین شک نمی کنید در دیدن پروردگار خود
 وَلَا يَبْقَى ذَٰلِكَ الْمَجْلِسَ رَجُلٌ إِلَّا خَاضَرَهُ اللَّهُ فُحَاظَرَهُ
 و باقی می ماند در آن مجلس مردی مگر آنکه کلام می کند او را چون سحر بر او سحر است
 حَتَّى يَقُولَ لِلرَّجُلِ مِنْهُمْ يَا فُلَانُ بْنُ فُلَانٍ أَتَدْرِكُ
 تا آنکه میگوید خدا تعالی مردی را از ایشان اے فلان بن فلان آیا تو دارسی
 يَوْمَ قُلْتُ كَذًا وَكَذَا فَيَذْكُرُهُ بَعْضُ غَدَرَاتِهِ فِي الدُّنْيَا
 روزی که گفتم چنین چنین پس یاد میدهد وی تعالی آن در این بعضی غمگینیا که در دست و دنیا
 فَيَقُولُ يَا رَبِّ أَقَلَّمْتَ تَعْفِرُ لِي فَيَقُولُ بَلَىٰ فَيَسْعَاهُ مَغْفِرَتِي
 پس میگوید ای پروردگار آیا نه آمرزیده تو مرا بگفتا یا ای پس میگوید پروردگار بلی آمرزیدم پس میگوید ای پروردگار
 بَلَغْتَ مَنَزِلَتَكَ هَذِهِ فَبَيْنَاهُمْ عَلَىٰ ذَٰلِكَ غَشِيَتُهُمْ
 رسیدند تو باین مرتبه و منزلت را پس ایشان ای آنکه برشتیان بر شمال و درین مقال باشند و ایشان را
 سَحَابَةٌ مِّنْ قَوْفِهِمْ فَأَمَطَتْ عَلَيْهِمْ طَيْبًا لِّمَجْدُوا
 ابره از بالای ایشان پس به بار و آن بر ایشان فرو ریختی که دنیا مستانه اند
 مِثْلَ رِيحٍ شَيْءًا قَطُّ وَيَقُولُ رَبَّنَا قَوْمُوا إِلَىٰ مَا أَعَدْتُمْ
 مانند بوسه او بهیچ چیز را مگر و میگوید پروردگار ما بسجده و بیا سجدیم و سجدیم و سجدیم و سجدیم
 لَكُمْ مِنَ الْكَرَامَةِ فَحَدُّوْا مَا أَشْتَهَيْتُمْ فَنَاتِي سَوْفًا قَدْ حَقَّتْ
 من به شما از بزرگی و کرامتی پس بگریزید و بگریزید و بگریزید پس آئیم ما بازار را که تحقیق گردانده اند

خبر

از روی روایت

بِهِ الْمَلَائِكَةُ فِيهَا مَا لَمْ تَنْظُرِ الْعَيُونُ إِلَى مِثْلِهِ وَلَمْ تَسْمَعْ الْأَذَانُ

اورا فرشتگان در آن می بینیم چیز را که نگاه کرده اند چشمها نماند آنرا و نشنیده اند گوشها نشنیده آنرا

وَلَمْ يَخْطُرْ عَلَى الْقُلُوبِ فَيَحْمِلْ لَنَا مَا أَشْهَيْنَا لَيْسَ بِبَاعٍ

و در گزشتهاست بر دلها نماند آن پس برداشته میشود برای ما هر چیزی که خواستیم و آنرا نکریم فروخته

فِيهَا وَلَا يَشْتَرِي وَفِي ذَلِكَ السُّوقِ يَلْقَى أَهْلَ الْجَنَّةِ

میشود در آن بازار و در خرید و فروش و در آن ملاقات میکنند بشتیان

بَعْضُهَا بَعْضًا قَالَ فَيَقْبِلُ الرَّجُلُ ذُو الْمَنْزِلَةِ لِلرَّقِيعَةِ

بعضی از ایشان بعضی را گفتند حضرت پس بوی می بارد و مرد خدا و مرد

فَيَلْقَى مِنْ هُودُونَةٍ وَمَا فِيهِمْ هَدْيٌ فَيَرُوعُهُ مَا يَرَى

پس پیش آید کسی را که گمشده و در راه هدایت و نیست در بشتیان و در مسیرش شگفت می آید و مرد

عَلَيْهِ مِنَ اللَّبَاسِ فَمَا يَنْقُضِي أَخْرَجَ دَيْتَهُ حَتَّى يَحْمِلَ

و در مرتبه از چیز که بر مرد علی مرتضی در لباس پس نیکو زبان سخن آن مرد که لباس خود را با آنکه ظاهر میگردد

عَلَيْهِ مَا هُوَ أَحْسَنُ مِنْهُ وَذَلِكَ لِأَنَّهُ لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ

بر آنکس کرده و مرتبه است لباس که بر مرتبه از لباس آنکه نود و ده است و آن ظهور احسن از بهت آنست

أَنْ يَخْزَنَ فِيهَا ثُمَّ تَصْرِفُ إِلَى مَنْزِلِنَا فَيَتَلَقَّانَا أَنْزِلُ جَنَّاتٍ

که نمی نهد و مرتبه که اگر اندوختن کرد و در بشت پس تر باز میگردد و ما هم نیز که خود پس پیش می آید از نزهت

فَيَقْلَنَ مَرْحَبًا وَأَهْلًا لَقَدْ جِئْتَ وَأَنْ يَكُ مِنَ الْجَمَالِ

پس میگردد و از خوش آمدید و خانه خود را آمید و میگردد هر یک بدو خود که تحقیق آمدی تو و حال آنکه است و در آن

أَفْضَلُ مِمَّا قَدْ قَدْنَا عَلَيْهِ فَيَقُولُ إِنَّا جَاءْنَا الْيَوْمَ تَبَا

فاصلتر از آنچه جدا شده بود از ما بر آن جمال پس میگردد باز نمان خود بدو که گفتند که امروز

الْحَيَارَ وَيَحْفَنَانِ نَتَقَلَّبُ مِثْلَ مَا نَقَلَّبْنَا رَهَاءَ الدَّرَمِ

خود را که نیکو گفتند و شک نیست و در آنست که باز گردیم بمانند آنچه باز گشته ایم ره راه نماند

وَعَنْ أَبِي تَمِيمٍ الْعَقِيلِيِّ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَكَلْتُ

و از ابی ترمین عقیلی گفت گفتم یا رسول اللہ آیا هر کس

أَمْسَى سَرَابَهُ مُخْلَّيَا بِهِ يَوْمَ الْقِيَمَةِ قَالَ بَلَى قَالَ قُلْتُ وَمَا آيَةُ

می بیند از مایه و روزگار خود را در حال کینه است روز قیامت فرمود آن حضرت آری منید هر کس گفت ابو ترین

ذَلِكَ فِي خَلْقِهِ قَالَ يَا أَبَا التَّرْتِينِ أَلَيْسَ كُلُّكُمْ يَرَى الْقَمَرَ

و نشان زمین در مخلوق گفت آن حضرت ای ابو ترین آیا نیست هر یک از شما که می بیند ماه را

كَيْلَةَ الْبَدْرِ مُخْلَّيَا بِهِ قَالَ بَلَى قَالَ فَانْشَاهَا خَلْقَ

در شب چهارده تنه ای در قمرت گفت ابو ترین آری می بیند فرمود آن حضرت پس نیست ماه مگر مخلوق

مِنْ خَلْقِ اللَّهِ وَاللَّهُ أَجَلٌ وَأَعْظَمُ رَأْفًا أَبُو ذَرٍّ

از مخلوقات خدا که در وی این صفت است و خدا تعالی علیم تر و عظیم تر است رواه ابو ذر

بَابُ الْبُكَاءِ وَالْحُوفِ

باب در بیان گریه و خوف

قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا لَيَفْقَهُونَ فَلْيَضْحَكُوا

بگویند آتش دوزخ سخت تر است از روی گریه اگر باشند بداند پس باید که بخندند

قَلِيلًا وَلَيْسَ لَكُمْ كَثِيرٌ مِنْ أَجْرَاءِ بَيْمًا كَانُوا يَكْسِبُونَ

انگ و بگریند بسیار پاداش با نچه بودند کسب میکردند

وَيُحْيِيكُمْ اللَّهُ نَفْسَكُمْ إِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ

و می ترساند شما خدا را از نفس و سوی خداست بازگشت و هر چند بدستی آن فرستاده ای را

وَعَلَّمَكُمْ مَا تَسْوُسُ بِهِ نَفْسَهُ وَتَحَىٰ أَقْرَبَ الْيَوْمِ مِنْ حَبْلٍ

و می دانیم آنچه و موسسه میکند بدان نفس او و ما نزدیک تریم بسوی او از زرگ

الْوَيْدِ إِذْ يَتَلَفَّى الْمَتَلَفِينَ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ

جان چون فرا گیرد نه گان از دست

و از چپ

جلد اول و دوم
جلد سوم و چهارم
جلد پنجم و ششم
جلد هفتم و هشتم
جلد نهم و دهم
جلد یازدهم و بیستم

قَبِيلًا مَا يَلُوحُظُ مِنْ قَوْلِ الْأَلَدِيَّةِ رَأَيْتُكَ عَتِيدًا

چندین قبیل از یحیی سخن مکر زدار و نگارانی آماده است

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مِمَّا قَدَّمَتْ

ایها آنکه گرویده ایم بترسید از خدا و گویند سخن آنچه پیش از خود است

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ وَلَا تَكُونُوا

بزرگوار و ترسید از خدا پس خود را ناسخ با آنچه میکنند و نماشید

كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ

مانند آنکه گداز شدند خدا را پس فراموش کردند نفس ایشان را آن گروه

الْفَاسِقُونَ وَأَتَّقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ

ایشانند مجاور کنند گمان و لغت کنید از آنچه روزی دادیم شما را پیش از آنکه بیاید

أَحَدُكُمْ الْمَوْتُ فَيَقُولُ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ

سیک شمار موت پس گوید پروردگار من چرا حلت نهی مرا تا مدتی نزدیک

فَأَصْدَقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا

پس صدق کنم و باشم از صالحان و هرگز حلت نهی خدا نفس را چون

جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ وَإِنْ تَبَدَّلَا

بیاورد وقت آن و خداست با آنچه میکنند و اگر آشکارا کنید

مَا فِي أَنفُسِكُمْ أَوْ تُخَفُّوهُ يَخَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَعْلَمُ

آنچه در نفسهای شماست یا پنهان سازد از شما میکند آن خدا پس بیامزد و

مِنْ شَيْءٍ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ

که خواهم و عذاب کند هر که خواهم روایت است از سهل بن سعد

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْعَبْدَ

گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بدوستیک بنده

صلوات
بر روی

صلوات
بر روی

صلوات
بر روی

لِيَعْمَلَ أَهْلُ النَّارِ وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَلَيَعْمَلَنَّ

ہر آنیہ عمل میکند عمل اہل دوزخ و حال آنکہ وہ از اہل بہشت است و عمل میکند عمل

أَهْلُ الْجَنَّةِ وَأَنَّهُ مِنْ أَهْلِ النَّارِ وَأَمَّا الْأَكْمَالُ بِالْخَوَالِيمِ مُشْفِقٌ عَلَيْهِ

اهل بهشت و حال آنکه و مر از اهل دوزخ است و جز این نیست که اعتقاد اعمال بخیر است متفق علیه

بَابُ الْإِيمَانِ بِالْقَدَرِ

باب در بیان ایمان آوردن بتقدیر

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال قال أبو القاسم صلى الله عليه وسلم

از ابوهریره روایت کرد که فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ تَعْلَمُونَ مَا أَعْلَمُ لَبَكَيْتُمْ

و سلم سوگند بآن ذاتی که بقای ذات من و مدت قدرت است اگر این شما را می بینم من را باحوال

كثيراً أو اضحكتم قليلاً، وإله البخاري وعنه

سپار وینغندیم اندک رواہ بخاری و از

اَقِمِ الْعَلَاءِ الْاَنْصَارِيَّةِ قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ام غلام انصاریہ رحمہ اللہ مدرسیت لغت فروداد حضرت علی علیہ السلام

عليه وسلم والله لا ادرى والله لا ادرى وانا رسول الله
عليه وسلم بخدا سوگند در حق بايكم من خدا سوگند در حق بايكم وها آنكه مي فرمايد

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

چہ کردہ میشود دین و چکرہ شود بشمار و رواہ البخاری و ابن جریر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مردیست گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه وسلم چون بر سر دست خطبای

بِقَوْلِهِمْ عَذَابًا أَلَمًا أَصَابَ الْعَذَابُ مَنْ كَانَ فِيهِمْ ثُمَّ لَعَنُوا

برگروہ عذابا میسر عذاب ہرگز کہ باشد در میان ایشان پستتر برانجستہ

لیفٹننٹ راج پال سنگھ
ریٹائرڈ ایئر میجن
پٹنہ، ۱۱

مفتی محمد رفیع الرحمن

پیشو سائین کور

عَلَى أَعْمَالِهِمْ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

صلى الله عليه وسلم متفق عليه و از جابر گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُبْعَثُ كُلُّ عَبْدٍ عَلَى مَأْمَاتٍ عَلَيْهِ

صلی الله علیه وسلم برانگیخته میشود بر هر بنده از قبایلی بران حال که مرد است بران

سَرَّوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

رواه مسلم و از ابوهریره روایت کرد گفت سرور آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا رَأَيْتُ مِثْلَ النَّارِ نَامَهَا هَاهُنَا

صلی الله علیه وسلم ندیده ام 'هاست آنقدر آتش و درشت و پهل که خواب کرده است گویند هان

وَلَا مِثْلَ الْجَنَّةِ نَامَهَا هَاهُنَا سَرَّوَاهُ التَّيْمِذِيُّ وَعَنْ

ندیده ام مانند بهشت در اینجا و در آن خواب کرده است طبع کنندگان آن روایت ترمذی و از

أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي

ابوذر روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بدین

أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ وَأَسْمَعُ مَا لَا تَسْمَعُونَ أَهْلُ السَّمَاءِ

من می بینم چیزی را که نمی بینید و می شنوم چیزی را که نمی شنوید شما از احوال رحمت آورده و فرمودید

وَحَقُّ لَهَا أَنْ يَأْتِيَ وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ مَا فِيهَا مَوْضِعٌ

و واجب و سزاوار کرده شده است مرا که آید و آنرا که آید و بنام و آنچه می گویند که نیست در آسمان جایی

أَنْبِقَةُ أَصَابِعِ الْأَمْلاكِ وَأَضْمَرُ جَهَنَّمَ سَاحِدًا لِلَّهِ وَكَوْ

چند انگشت ملائکه و فرشته نهاد دست سر خود را در حالی که سجده کنند و در مقابل

تَقُولُونَ مَا أَعْلَمُ لَفَعَلَكُمْ قَلِيلًا وَلَسْ كُنْتُمْ كَثِيرًا

بچه می گویند اگر چه این چیز کم می دانم من هر آنکه می شنیدم اندک و می گویید بسیار

وَمَا تَكَلَّمْتُمْ بِالنِّسَاءِ عَلَى الْفُرُشَاتِ وَلَخَرَجُكُمْ

و آخرت نمی یابید بر زنان بر بالها و هر آینه بر آن می رسید

لعلهم يسألون
وكان رسول الله
صلى الله عليه وسلم
يقول ما سمعتم
ما لا تسمعون
أهل السموات
يرون ما لا ترون
وأسمعون ما لا تسمعون
وكان رسول الله
صلى الله عليه وسلم
يقول ما سمعتم
ما لا تسمعون
أهل السموات
يرون ما لا ترون
وأسمعون ما لا تسمعون
وكان رسول الله
صلى الله عليه وسلم
يقول ما سمعتم
ما لا تسمعون
أهل السموات
يرون ما لا ترون
وأسمعون ما لا تسمعون

إِلَى الصُّعَدَاتِ تَجَارُونَ إِلَى اللَّهِ قَالَ أَبُو ذَرٍّ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ

لبسوس صحابہ در حالی کہ تا کنندگان اید بر گامہ خدا تعالیٰ گفت ابو ذر ای کاش من بودم

تَبِخْرَةً تُعْصِدُ رَأَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ

در فضی که بریدہ میشود رواہ احمد و ترمذی و ابن ماجہ

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از ابو ہریرہ رضی عنہ روایت گفت محمد رسول اللہ صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ خَافَ أَذْلَجَ وَمَنْ أَذْلَجَ بَلَغَ الْمَنْزِلَ

علیہ و سلم کسی کہ ترسد از کس میگزیند و اول شب را کسی که میگزیند و اول شب رسید منزل را

أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ غَالِيَةً أَلَا إِنَّ سِلْعَةَ اللَّهِ الْحَبَّةُ

آگاہ باشید کہ کالای خدا تعالیٰ گران قیمت است آگاہ باشید کہ کالای خدا عبارت از حب است

رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ جَلَّ ذِكْرُهُ

رواہ ترمذی و ابن ماجہ از انس رضی عنہ روایت فرمود از حضرت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و آلہ

أَخْرِجُوا مِنَ النَّارِ مَنْ ذَكَرَنِي يَوْمًا أَوْ خَافَنِي فِي مَقَامٍ

بدرست ممکن بیرون آرید از آتش کسی را کہ یاد کردہ است مرا روزی یا ترسیدہ است از من در مقامی

رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي شَيْبَةَ وَابْنُ

روایت کردہ است ابن ماجہ و ابن ابی شیبہ و ابن ابی عمیر و ترمذی و بیہقی

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ قَالَتْ سَأَلْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و از عائشہ رضی عنہا گفت پرسیدم من آن حضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ آيَةٍ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ

علیہ و سلم از منی این آیت کہ آن کسانیکہ مبدہ ہند پیغمبر

مَا اتَّقَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجَلَةٌ أَمْ هُمُ الَّذِينَ يَشْرِبُونَ

دادہ شدہ اند و دلہا سے ایشان ترسان و لرزان است آیا ایشان آگاہند کہ شراب میخورند

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي قَالَ لَا يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِيمَانِ وَلَكِنَّهُمْ الَّذِينَ
 و نه فرمود آن حضرت نیست ای و غیر صدیق و لکن آن کسانی که
 يَصُومُونَ وَيَصَلُّونَ وَيَصَدُّقُونَ وَهُمْ يَخْتَفُونَ
 روزه میدارند و نماز میگذارند و صدقه میدهند و ایشان میترسند
 أَنْ لَا يَقْبَلَ مِنْهُمْ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ
 که قبولی کرده نشود از ایشان بدین آنکه فرموده است ایشان که آنجا اند که خفا می کنند و نیکیها
 سِرًّا وَالَّذِي يَتَّبِعُ مَا جَاءَهُ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ
 راجه و تزدست و این ماجه و از ابوسعید خدری روایت گفت
 خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَصَلَاةٍ فَرَأَى لَنَا
 بیرون آمد پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم برای گذاردن نماز پس دید مردم را
 كَانَهُمْ يَكْتُمُونَ قَالَ أَمَا أَنْتُمْ لَوْ كُنْتُمْ ذِكْرًا
 گویند خفه میکنند فرمود آنحضرت آگاه باشید که شما اگر سبها کنید ذکر موت را
 هَادِمٌ لِلذَّاتِ لَشَغَلَكُمْ عَنْمَا أَرَى الْمَوْتَ فَاكْتُمُوا ذِكْرًا
 هر آینه باز دارد شما را از آنچه می بینم که خفه است همان موت پس سبها کنید ذکر
 هَادِمٌ لِلذَّاتِ الْمَوْتِ فَإِنَّكُمْ يَأْتِ عَلَى الْقَدْرِ يَوْمًا الْأَنْكُمُ
 بادم الهیات را که موت است پس بدینیکه بناید بر گور یا بیاید و در آنجا که می بیند
 فَيَقُولُ أُنَابَيْتُ الْغُرْبَةَ وَأُنَابَيْتُ الْوَحْدَةَ وَأُنَابَيْتُ
 که من خایه غریبم و من خایه تنها نیم و من خایه
 الدُّرَابِ وَأُنَابَيْتُ الدُّوْدَ وَإِنْ فِي الْعَبْدِ لِلْوَمْنِ قَالَهُ الْغُرْبَةُ
 غلام و من خایه که برده ام و چون در گور کرده می شود بنده و من میگوید مرا آن بنده و من را آدمی جای مرغ
 وَأَهْلًا أَمَا أَنْ كُنْتَ لَا حَبَّ مَنْ يَمِشِي عَلَى ظَهْرِي
 و با من خوراک آگاه باش تحقیق بودی تو محبوب تر نزد من از هر که بر پشت من

۴۰
عزیزان

۴۰
بعضی از باب
امثال است از کتب
بشیرین و خوش
و روان
از کتب
عزیزان
و بعضی از کتب
و بعضی از کتب

إِلَىٰ فَاذًا وَلَيْتَكَ الْيَوْمَ وَصَّيْتُ إِلَىٰ فَسْتَرَىٰ صَدِيقِي

پس چون والے خند من بر تو امروز و باز گشتی تو لیسے من پس نزدیک است کہ بدینی تو

بِكَ قَالَ فَمِيسَعُ لَهُ مَدَّ بَصَرَهُ وَيَفْتَحُ لَهُ بَابٌ إِلَىٰ الْجَنَّةِ

بنو فرمود پس فراخ کرده میشود مر آن بندہ اقبال در آن بیک آن بندہ کشادہ میشود مر آن بندہ در آن بندہ

وَإِذَا دُفِنَ الْعَبْدُ الْفَاجِرُ أَوِ الْكَافِرُ قَالَ لَهُ الْقَبْرُ لَا مَرْجَا

و چون دفن کردہ میشود بندہ فاسق یا کافر سگوید مرادر اگور لار جا

وَلَا أَهْلًا مَا إِنْ كُنْتَ لَا تَبْضُ مَنْ يَمْشِي عَلَىٰ ظَهْرِي

ولا ۱ چا ۲ گاهه باش تحقیق بودے توہ من تر کسو من از ہر کسے کہ میر در پشت من

إِلَىٰ فَاذًا وَلَيْتَكَ الْيَوْمَ وَصَّيْتُ إِلَىٰ فَسْتَرَىٰ صَدِيقِي

نزد من پس چون حکم گردا میدہ شدم بر تو امروز و باز گشتی تو لیسے من پس نزدیک است کہ بدینی تو

بِكَ قَالَ فَتَلْتَمِعُ عَلَيْهِ حَتَّىٰ تَحْتَلِفَ أَضْلَامُهُ قَالَ وَقَالَ

بنو گفت آن حضرت پس ہم می آید قبر بر سر ہا کہ مختلف میشوند استخوان ہا می پلور و گفت ابو جہلہ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَصَابِعِهِ فَاذًا خَلَّ

آن حضرت صلے اللہ علیہ وسلم انگشتان خود پس در آمد

بَعْضُهَا فِي جَوْفِ بَعْضٍ قَالَ وَيَقْبِضُ لَهُ سَبْعُونَ تَنِيًّا أَوْ

بعض انگشتان درون بعضی گفت آن حضرت و نگاشتنه میشود مر آن بندہ را ہفتاد تاندہ

أَنَّ وَاحِدًا مِنْهَا نَفْسٌ فِي الْأَرْضِ مَا أَكْبَتَتْ شَيْئًا مَا نَقِيَتْ

اگر یکے ۰ ازان دم کند در زمین نرویا نر زمین چیزے را تا آنکہ بایندہ است

الدُّنْيَا فَيَتَهَسَّنُهُ وَيَجِدُ شَنْهُ حَتَّىٰ يَقْضَىٰ يَوْمَ إِلَىٰ الْحِسَابِ

دنیا پس میگردد آن مار آن بندہ را و می خراشد و میکند دست او را تا آنکہ رسانیدہ میشود آن بندہ حساب

قَالَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّمَا الْقَبْرُ

گفت ابو سعید فرمود پیغمبر خدا صلے اللہ علیہ وسلم نیست گور

رَوَاهُ عَنْ رِبَا ضِ الْجَنَّةِ أَوْ حَفْرَةً مِنْ حَفْرِ الْمَيْتِ زَالٍ

مرغزارے از مرغزار بے بہشت یا غاری از غارهای آتش دوزخ

رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ

رواہ ترمذی و روایت است از ابن عباس گفت ابو بکر گفت ابو بکر

يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ شَيْبَتِ قَالَ شَيْبَتْنِي هُوْدُ وَالْعَاقِبَةُ

ای رسول خدا بتشنیق پیر شدی فرمود آن حضرت تو گر دایم ہود و عاقبت ہود و سورج و قمر

وَالْمُرْسَلَاتُ وَعَمَّ يَكْسَاءُ لَوْنٌ وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ رَوَاهُ

دافع سلاط و عم یتسار لون و اذا الشمس کورت زیرا کہ درین سورہ احوال آخرت مذکور است

الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ إِنَّكُمْ لَتَتَّصِلُونَ أَعْمَالًا

ترمذی و از انس روایت گفت انس بدرستی شما ہر یک پیوستہ عملہا را

فَهِیَ آدَقُ فِي أَعْيُنِكُمْ مِنَ الشَّعْرِ كُنَّا نَعْدُهَا عَلَى عَهْدِ

کہ آن عملہا بدیکر است از موئے در نظر شما می شماردیم آنرا در زمان

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ التَّوْبِ قَاتٍ يَعْنِي

آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم از

الْمُهْلِكَاتِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

مہلکات روایت کرد بخاری و از ابو ہریرہ روایت گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آمَرَ فِي رَأْيِي بِشَيْءٍ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم امر کرد مرا در رأی من بچیز

خَشِيَ اللَّهُ فِي السَّيِّئِ وَالْعَلَانِيَةِ وَكَلِمَةِ الْعَدْلِ فِي الْغَضَبِ

یکے ترسیدن خدا بدی و آشکارا و کلمہ عدل در حالت غضب

وَالرَّضَا وَالْقَصْدُ فِي الْفَقْرِ وَالْغِنَى وَأَنْ أَصْلَ مِنْ

و راضی و دلسوزی در فقر و در محتاجی و توارگی در غنیمت و غنیمت

وَأُعْطِيَ مِنْ حَرَمِيٍّ وَأَعْفُو عَنْ مَنْ ظَلَمَنِي وَأَنْ تَكُونُ
 پیغمبر آگاہ عطا کئے کہ اگر مجھ کو گناہوں سے عفو کئے اور ان کی گناہوں سے عفو نہ کر دے

صُمِّيْتُ فِكْرًا وَلُطْفِي ذِكْرًا وَنُظْرِي عِبْرَةً وَأَمْرًا
 باطن خاموشی میں فکر تحصیل معرفت پیشتم آگاہ باشد لطف میں تذکرہ حاصل علم میں عبرت امر میں

بِالْعَرَبِ وَقِيلَ بِالْمَعْرُوفِ سِرًّا وَفِي رِزْقٍ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ
 بعرب و در روایتی آمد کہ بتجاریح لفظ معروف رواہ رزق و عن عبد اللہ

ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 ابن مسعود رضی اللہ عنہ کہ فرمود کہ حضرت علی علیہ السلام

مَا مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يَخْرُجُ مِنْ عَيْنَيْهِ دُمُوعٌ وَإِنْ كَانَ
 نیست ایسی بندہ مسلمان کہ بیرون آید از دو چشم او اشک اگرچہ باشد آن اشک

مِثْلَ رَأْسِ الدِّبَابِ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ تَرَى يُصِيبُ شَيْئًا
 مانند سر کبوتر در دماغ از ترس خدا تعالی کہ پتھر بر سر آن اشک چیرے را

مِنْ خَيْرٍ وَجْهَهُ الْآخِرَةُ اللَّهُ عَلَى النَّاسِ سِرًّا وَفِي رِزْقٍ وَعَنْ
 از طاهر روی دے مگر آنکہ حرام گروا خدا تعالی آن بندہ را ترس و خشوع رواہ ابن مسعود

وَعَنْ أَبِي نَضْرَةَ رَضِيَ أَنَّ رَجُلًا مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ
 در روایت است از ابی نضرہ رضی اللہ عنہ کہ مردی از یاران پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَهُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ دَخَلَ عَلَيْهِ أَهْلُ بَيْتِهِ
 علیہ السلام است کہ گفتند پیشو و ابراہیم علیہ السلام در آمدند بر وی باران او در حالتی کہ

وَهُوَ يَتَكَلَّمُ فَقَالُوا لَهُ مَا يَكْنِيكَ الْكَوْثَرُ لَكَ رَسُولُ اللَّهِ
 حال آنکہ او میگوید پس گفتند او را چه چیز میگفتند ترا آگاہ گفتند سبب ترا آنست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خُدَّ مِنْ شَأْنِ رَيْبِكَ ثُمَّ أَذْهَبَ
 صلی اللہ علیہ وسلم کہ گویا کن از موسی بروی خود پتھر بریزد از آنرا

لَا مَلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ وَقُلِ الْخَوْفُ
 بر آید بر گردانم و درخ را از دیوان و آدمیان همه و بگو این سخن است
 مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلْيُخَوِّمْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيُكْفِرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا
 آمده است بر هر دو کار شما پس هر کما بپایان آورد و هر که خواهد کافر شود بدستی که او را دلخواه
 لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغِيثُوا
 برای ستمگران آتش که بگرد آرد در گرد ایشان اسرار دای او را اگر فریاد خواسته کنند
 يُعَاثُوا بِمَاءٍ كَالْهَلِيشِيِّ لَوْ جُوعًا يَلْبَسُ لَشَرَابٍ وَسَاءَتْ
 از تشنگی فریاد می شنوند باین مانند نس که از تشنگی بریان کنند و هر بار بر سر آید است و بدست
 مُرْتَفَقًا وَضِعَ الْكِتَابُ فَذَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ وَمَنْ فِيهِ
 آتش جای بودن نهاده شده خط پس برین گنا بگازان را ترسان از آنچه در است
 وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَا لِهَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صِفَافَهُ
 و گویند ای وای ما چیست م این کتاب که نه فرو گذارده است عمل خود را
 وَلَا كَيْبَرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا
 و نه بزرگ را مگر شمرده و بپایند آنچه کردند حاضر
 وَلَا يُظِلُّ سَرَّكَ أَحَدٌ اقْوَانُ مِنْكُمْ إِلَّا وَارٍ هَاكَانَ
 و نه ستم کند و در دگارتو بکس را نیست از شما مگر گذرند آن است
 عَلَى سَرَّكَ حَتَّىٰ مَقْضِيَّتُهُمْ بِحُجَّتِ الَّذِينَ اتَّقَوْا يُذَكَّرُ
 بر پروردگار تو جزای کاری مکرده شده پس را بنم آنا را که برین کردند و بگذاردیم
 الظَّالِمِينَ فِيهَا جَنَّتْهُمْ نِظْمُ الْعَوَارِيزِ الْقِسْمُ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ
 ستمکاران در آن بنام و آیه گان و بنیم تر از دای است را برای روز قیامت
 فَلَا تَظْلُمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ
 پس ستم کرده نشود نفسی چیزی را و اگر باشد بمسک دانسته از سپند

جزء ۱۰۰

جزء ۱۰۰

جزء ۱۰۰

جزء ۱۰۰

بشارت کون

اتَيْنَا بِهَا وَكَلَّمْنَا حَاسِبِينَ اَلَا كُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ

بیایم آنرا و بگفته ایم شمارکننده بدستی شما را آنچه را پرستید

مِنْ دُونِ اللّٰهِ حَصَبُ جَهَنَّمَ اَنْتُمْ لَهَا وَاَرْكَؤْنَ

از چیز خداست آتش آلوده دوزخید شما آن گدازد گانید

لَوْ كَانَ هُوَ اِلٰهًا مَّا وَّرَادُوهَا وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ

اگر بود آن گروه خدا یان، نیامدند بدان و همه در آن جا بود باشند

لَهُمْ فِيهَا زُفَيْرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ فَالَّذِينَ كَفَرُوا

مرا ایشانراست و در آن ناله زار و ایشان در آن آتش نمی شنوند مگر بدانند و در آنجا

قُطِعَتْ لَهُمْ شِيَابٌ مِنْ نَارٍ يَصْبُ مِنْ قُوَّتِ

نگر و میزد برید و شد برای شان جلای از آتش رخساره شود از زبر

رُؤْسِهِمُ الْحَمِيمُ يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ

سرهای شان آب گرم گدازند شود بآن آنچه در شکمهاست و پوستها

وَلَهُمْ مَقَامِعٌ مِنْ حَدِيدٍ كُلَّمَا اَرَادُوا اَنْ يَخْرُجُوا

و مرا ایشانراست گریه از آهن هرگاه خواهند که بیرون آیند

مِنْهَا مِنْ عَمَاءٍ عِندَ وَاَفِيهَا وُذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ

از آن از اندوه باز گردانیده شوند در آن و بچشید عذاب سوزنده

وَيَوْمَ نَسْفُكُ السَّمَاءَ اِلَافًا وَنُزِّلُ الْمَلَائِكَةَ تَنْزِيلًا

و در روزی که شکافند شود آسمان بابر و فرو فرستاده شود فرشتگان فرو فرستاده

اَلْمَلَائِكَةُ يَوْمَ مَبْدُوحُونَ لِكُلِّ رَحْمَنٍ وَكَانَ يَوْمَ مَا عَلٰى لِكُلِّ رَحْمَنٍ

باد شکست آن روز نهایت ست مرخص را و باشد آن روز بر ناگردیدگان

عَسِيرٌ اَوْ يَوْمَ يَعْصُ الظَّالِمُ عَلٰى يَدَيْهِ يَقُولُ يٰلَيْتَنِي

دشوار و آن روز که نماید سنگار بر دشمنای خود گوید کاش من

بشارت کون

بشارت کون

اتَّخَذَتْ مَعَ الرُّسُولِ سَبِيلًا هَيَّا وَيَلْتَمِئُ كَيْتَنِي كَمْ أَخَذَ
 فرار گرفتیم با مرستاده راه ای پلایکت من کاشکی من بگریزتم
 فَلَا نَاخِلِيْلَا لَهُ لَقَدْ أَصْلَبَنِي عَنِ الدَّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي
 فلان را دوست برآید بدستی مگر اگر دمار از یاد گرفته پس از آنکه آمد مرا
 وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذًى وَلَا وَ قَالَ الرُّسُولُ يَا رَبِّ
 و سبب دیو برای آدمی فراگذاشته و گفت پیغمبر ای پروردگار من
 إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا وَالَّذِينَ كَفَرُوا
 بدستی گروه من فراگرفتند این قرآن را فراگذاشته و آنکه دگر دیدند
 لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا تَقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فِيمَوْثُوا وَلَا يَخْفَفُ
 مرا ایشان از آتش دوزخ است حکم کرده نشود بر ایشان تسامح و سبک کرده نشود
 عَنْهُمْ مِمَّنْ عَدَا إِلَهُكَ كَذَلِكَ يُجْزَىٰ كُلُّ قَوْمٍ بِمَا كَفَرُوا وَهُمْ
 از ایشان از عذاب آن همچنین پادشاه و پادشاهان را و ایشان
 يَصْطَرِّخُونَ فِيهَا رَبِّانَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي
 فریاد کنند در آن ای پروردگار ما برون کن ما را کنیم شایسته جز آنکه بودیم
 كُنَّا نَعْمَلُ أَوْ لَعْنَتُكَ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَهُمْ
 می کردیم آیا زندگانی نداشتیم شما را آنکه پندگید در آن آنکه پندگید و آمد بشما
 التَّنْذِيرُ فَذَنُّوا فَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ هَذَا هُوَ
 بیم کننده پس نیست مرستم کار از آنجا باری این دوزخی است
 إِلَيْنِ كُنْتُمْ تُوعَدُونَ أَصَابُواهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ
 که بودید وعده کرده شدید در آید در آن امروز با شما بودید
 تَكْفُرُونَ الْيَوْمَ نَخِيتُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا
 کفر میکردید امروز هر نهم بر دهان شان سخن گوید با ما

جزء ۱۲ رکعت ۱۰

جزء ۱۳ رکعت ۱۰

جزء ۱۱۱

أَيُّدِيَهُمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

دستهایشان و پاهاشان با آنچه بودند کسب میکردند

وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوزَعُونَ

و روزیکه برائمنه شوند دشمنان خدا را سوسه آتش پس ایشان را زده شوند

حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوهَا شَهِدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ

تا چون آیند آنرا گواهی دهد برای ایشان گوشهایشان و دیدهایشان

وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۚ وَقَالُوا الْحُلُوفُ دِهْمٌ

دوستهایشان با آنچه بودند میکردند و گویند مر بوستهای دورا

لَمْ يَشْهَدُوا عَلَيْنَا قَالُوا أَالَطَقْنَا اللَّهَ الَّذِي تَطَّقُوا

چرا گواهی دهید بر ما گویند سنجی آورد ما را خدا را که سنجی آید

كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ ۚ وَاللَّهُ مُرْجِعُونَ

هر چیز را او آفرید شما نخستین بار و بسوی او بازگردانیده میشود

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتَ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ

روزیکه گوئیم مردوز را آیا پر شدی و گویند آیا هیچ

مَزِيدٌ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ

زیادتر است آنکه آنرا که گریه آید نگاهدارید نفسهای خود را و کسان خویش را

نَارًا ۚ أَوْ فُوقَ دَها النَّاسِ ۚ وَالْحَجَّارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَظُ

از آتش که آتش آید از روی مردمان و سنگان بدان فرشتگان درشت

شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ

سخت نافرمانی نمند خدا را آنچه فرموده آنها را میکنند

مَا تَعْمَلُونَ يَوْمَ يَكْشَفُ عَنْ سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ

آنچه نموده شوند روزیکه برهنه شوند از امر سخت و خوانده شوند

۴۴

جزء ۱۱۱

۴۴

إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ خَاشِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهُفُهُمْ
 سوئے سجدہ پس نتوانند فروترین چشمهایشان فروگیرد ایشانرا
 ذَلِكُمْ وَقَدْ كَانُوا يَدْعُونَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَائِلُونَ فَنَزَّلْنَا
 خوارے و بدستیکہ بودند خوانده میشوند بسوئے سجدہ و ایشان تذرت بودند پس
 وَمَنْ يَكْذِبْ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ
 در او آزار کردیم و مرغ میکنیم باین سخن که قرآنست زود باشد کہ بگویم ایشانرا در جہ و جہ
 لَا يَعْلَمُونَ وَأُمْلَى لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ فَتَعْرِجُ الْمَلَائِكَةُ
 ازان جا کہ ایشان ندانند و همانا ہم ایشانرا بدستیکہ عقوبت من علم است بالا میرود فرشتگان
 وَالرُّوحُ الْبَرُّ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ
 و جبرئیل بسوئے خدا در روزیکہ هست مقدار اندازد او پنجاه ہزار سال
 فَأَصْدُرُ صَبْرًا جَمِيعًا لَهُمُ رَوْحَةٌ يُعِيدُهُمْ لِرَبِّهِمْ قَرِيبًا
 پس شکیبائی کن بر کذب منکران فکیرانی نیکو و شکیبائی کنند روز قیامت او را از امانی ما
 يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ وَنُفِّلُ
 روزیکہ گردد آسمان مانند مس گر افخته و گردند کہ ہما مانند پشم زدودہ و نپرسد
 حَمِيمًا حَمِيمًا يُبْصِرُونَ وَنَهُمُ يُوعَدُ الْحُجُومُ كَوْنُفَتِدِي مِنْ
 خویش خویش را چنانکہ رده شوند ایشان دوست دارد کہ ہمہ آگہ فہمہ از
 عَذَابٍ يَقِمْ مِيزَانُ يَبِينُهُ وَصَدِّحُنُهُ وَآخِيهِ وَفَصِيلَتِهِ
 عذاب آنروز برسان خود وزن خود و برادر خود و خویش خود
 الَّتِي تُوِي وَيُهِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْفِخُ كُلًّا أَنفَا
 کہ جایی دادند او را و آنچه در زمین است ہمہ پس را شد او را حاشا و بر
 لَظَى تَرَاةٌ لِلشَّوْءِ تَدْعُو مَنْ أَذْبَرَ وَتَوَلَّى وَجَمَعَ
 آتش آتش زبان است خام کشد است و دایمی شکر را میخواند آتش کسی کہ پشت بر حق کرد و توبہ نکرد و گرد آمدند

جہ و جہ

و جبرئیل

فَاَوْعَىٰ كُلُّ نَفْسٍ مِّمَّا كَسَبَتْ رَهِينَةً ۖ اِلَّا اَطْعَابَ لَبِیْنٍ ۚ

و نگاه داشته هر نفسی بآنچه کسب کرد گروست و هر کس این راست

فِي جَنَّتٍ يُتَسَاءَلُونَ عَنْ الْجُرْمِ مِیْنَمَا سَدَّكُمْ

در بوستانها پرسند از گناهکاران چه چیز آورد شمارا

فِي سَفَرٍ ۚ وَاَلَمْ نَكُ مِنَ الْمَصْلُومِیْنَ ۚ وَاَلَمْ نَكُ لَطُفَمُ

در دوزخ را گویند بنودیم از نواز گدگان و بنودیم خرابان

الْمُسْكِیْنَ ۚ وَكُنَّا تَحْفُضُ مَعَ الْخَاطِیْیْنَ ۚ وَكُنَّا نَكْذِبُ

در ایشان را و بنودیم مادی سستیزیم با سستیزندگان در شان محرومیت

بِعَمَلِ الدِّیْنِ ۚ كُنَّا اَنَا الْیَقِیْنَ ۚ فَمَا تَفْقَهُمْ شِقَاقَ

بروز جزا تا آنکه آمد بامرگار پس سودمند ایشاندا شفاعت

الشَّافِعِیْنَ ۚ فَاِذَا جَاءَتْ الصَّاحَةُ ۚ یَوْمَ یَفْیُرُ الْمَرْءُ مِمَّنْ یَعْتَدُ

همه شافعان پس چون بیاید آواز روزگرم بگریزد آدمی از برادر خود

وَاُمِّهِ ۚ وَاٰیَتِهِ وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ ۚ لِكُلِّ اَمْرٍ مِّمَّنْ یَقْدِرُ ۚ

و مادر خود و پدر خود و زن خود و همسر مرد را اندازان آرزو

شَآنَ یَفِیْئُهُ وَحُجَّتُهُ ۚ یَوْمَ یَمِیْنُ مَسِیْرُهُ ۚ الصَّاحَةُ ۚ فَسَتَسِیْرُهُ

کاریست که مشغول دارد و در هر چه آرزو نمایانست خندان و شادان

وَحُجَّتُهُ ۚ یَوْمَ یَمِیْنُ عَلَیْهَا غَبْرَةٌ ۚ تَرَاهُمَا قَدَرَهُ ۚ اُولَٰئِكَ هُمُ

و در هر چه آرزو بران غیبت فراگیرد از تاریکی آن گروه ایشان

الْكُفْرَةِ ۚ الْفَجْرَةُ ۚ اَنَا اَعْتَدْنَا لِكَا فِیْنِ سَلَا ۚ اَوَاغِلَا ۚ

کافران تا بکاران بد رستی تا آماده کرده ایم برای کافران زنجیر و طوقها

وَسَعِیْرَا ۚ اَطْعَبُ الشِّمَالِ ۚ مَا اَطْعَبُ الشِّمَالِ ۚ فِی

در شمشیر و یاران دست چپ چنان یاران دست چپ در

ج ۱۳۱
۱۳۱۳

ج ۱۳۱
۱۳۱۳

ج ۱۳۱
۱۳۱۳

سَمْعًا وَكَفًّا وَظِلًّا مِنْ جَنَّةِ الْبَارِئِ وَلَا كَيْفًا لِمَنْ
آتش سوزان و با گرم و سایه از دود سپاه نه خف و نه نیک

آتش سوزان و آب گرم و سایه از دود سپاه نه خاک و نه نیک

كَانُوا أَقْبَلَ ذَلِكَ مُتَرَفِّعِينَ وَكَانُوا آيِسِينَ فَمَنْ عَلَى

بودند پیش ازین نازندگان و بودند اصرار میکردند بر

الْحَدِيثُ الْعَظِيمُ وَكَانُوا يَقُولُونَ أَيُّ ذَا امْتِنَاءٍ وَكُنَّا نَرَاهَا

گناه بزرگ و بود و میبختند آیا چون بیشتر و مشهور خاک

وَعِظَامًا إِنَّا لَمَجْعُونُ أَوْ أَبَاؤُنَا أَلَوْ لَوْنُ كُلِّ إِنَّا

داستخوانا آیا بدستی مابرا تخمینہ شد نمایم آیا پدران ما پیشینیان بگوید تے

الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ الْجَمْعُ عَوْنٌ إِلَى مِيقَاتِ يَوْمٍ مَّعْلُومٍ

۲۰ مشینیان و پسینان هر آینه جمع شده گان انده سومی وقت روز دهم

ثُمَّ أَمَلَكُمْ أَتَعَاثُونَ الْمَكِيدُونَ لَا يَكُونُ مِنْ تَلْجِدِ

پس بدستی شما ای گرامان دروغ گوینان هر آینه خوردگانند از درخت

فَمَنْ زُفِرَ لَهُ فَمِنْهُ الْيَتَامَىٰ مِنَ الْبَطْنِ فَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِم مِّنْ

از قوم پس برکنند گانید از ان شکها پس شامندگان بران از

الْحَيِّينَ فَتَنَّا بِنُوحٍ أَشْرَبَ الْغَيْمِ هَذَا إِنَّا لَكُم بِرُؤُوسِ الدُّنْيَا

۴ آب گرم پس آشامندگان آشامیدن شتران سبته این بجایگزین ایشان و در روز

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَيْبَاهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

و مرا تا آنکه کافر شدند به پیر در دگر خود عذاب دوزخ است و ادعای بازگشت

اذا تقوا فيها سمعوا لها شهيقا وهي تفق

چون اسلحه ستونب ایشار ابدونخ لکینه خا اتر آه اتری مانده و از خیران دونخ جوش میشه زنده میده

من الخطب كلها التي فيها فتن وجرسها الهند وخرنها الحيرة والدمار

از چشم کافران برگاه و مانند شعله دران گروست سوال کنند ایشاد خداوند را

نَزِيحًا قَالُوا بَلَىٰ كَذَٰلِكَ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ
 اللَّهُ مِن شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ وَقَالُوا لَوْ كُنَّا
 نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ وَقَاعَتْ رُقُوتَا
 بَدْرِهِمْ فَسَحَقَا أَصْحَابَ السَّعِيرِ وَتَوَلَّوْا بَعْضُهُمْ
 كَانُ لَمْ يَلْبَثُوا إِلَّا سَاعَةً مِّنَ النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ
 وَنَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رُبُّكَ قَالِ إِنَّكُمْ كَأَنْتُمْ
 عَنْ أَيْنَ هُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَنِ السَّيِّئِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 قَالِ أَوْفِدْ عَلَى النَّارِ أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّىٰ أَهْرَاقَتْ دُمُوعًا وَفِدَا
 عَلَيْهَا أَلْفَ سَنَةٍ حَتَّىٰ أَهْبِطَتْ شِعْرًا وَفِدَا
 حَتَّىٰ اسْقَدَتْ فِيهِمْ سَوْدَاءَ مُظْلِمَةٍ سَوَاءَ التَّيْمِيزِ
 وَحَمَلَتْهُمْ أَنْ رَسُوهُنَّ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

جوزاء رکوع ۱۴

جوزاء رکوع ۱۴

وَمَا كُنْتُمْ

بیهوده گویند آری راستی که آمدیم بفرستیم بکنند پس توبیخ کردیم بفرستیم
 اگر ما بشنیم یا بفهمیم یا نقل میکردیم نمی بودیم امروز در اهل دوزخ پس اقرار کردند
 گنگنا و خورشید پس از آنکه از رحمت من بآید دوزخ را و روزی که جمع کند ایشانرا
 هر مایه و رنگ کردند بگزافه از روز آشغال میکنند میان خویش
 و ناکشند ای مالک تا که حکم کند بر ما بیرون دگر تو گوید بدستی بگذارند
 از ابله هر برده مردمیست از آن حضرت صلی الله علیه و سلم
 فرمود آن حضرت افروخته شد بر آن نقل دوزخ بر اطفال تا آنکه سرخ شد پسترا فروخته شد
 تا آنکه سفید بشد پسترا فروخته شد بر روی هزار سال
 تا آنکه سیاه شد پس آتش دوزخ سیاه تاریک است زوایا ترند
 و از او بر هر برده مردمیست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ نَارُكُمْ جَهَنَّمُ مِنْ سَبْعِينَ جُرْأً مِنْ نَارِ جَهَنَّمِ قِيلَ يَا
 رَسُولُ اللَّهِ أَتَشْتَرُ شَاكِرًا دُنْيَاكَ بِمَا هِيَ مِنْ نَارِ جَهَنَّمِ قِيلَ لَا
 رَسُولُ اللَّهِ إِنَّا كَانَتْ كَافِيَةً قَالَ فَإِنَّهَا فَضَّلَتْ عَلَيْهِنَ
 بِتِسْعَةٍ وَثَلَاثِينَ جُرْأً أَكَلَهُنَّ مِثْلُ حَرِّهَا مَتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ
 الْفُظُّ لِلنَّحَّاسِيِّ وَفِي سِرِّهِ رَوَايَةٌ مُسْلِمٌ نَارُكُمْ الَّتِي يُوقِدَانِ
 أَدَمَ وَفِيهَا عَلَيْهَا وَكُلَّهَا يَدَلُّ عَلَيْهِنَ وَكُلُّهُنَّ وَعَنِ أَبِي سَعِيدٍ
 عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ الصُّغْوُ جَبَلٌ
 مِنْ نَارٍ يُتَصَعَّدُ فِيهِ سَبْعِينَ خَرِيفًا وَهُوَ يَدُلُّ كَذَلِكَ
 أَرْبَعِينَ سَنَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ قَالَ لَسَرَادِقُ النَّارِ أَرْبَعَةٌ جُدَّةٌ كَيْفُ كُلِّ جِلْدٍ وَسَيِّدَةٌ
 أَرْبَعِينَ سَنَةً رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَوْنُوا مِثْلَ نَارِ جَهَنَّمِ كَوْنُوا مِثْلَ نَارِ جَهَنَّمِ
 كَوْنُوا مِثْلَ نَارِ جَهَنَّمِ كَوْنُوا مِثْلَ نَارِ جَهَنَّمِ كَوْنُوا مِثْلَ نَارِ جَهَنَّمِ

فِي النَّارِ حَيْثُ كَأَمْثَالِ الْبُخْتِ تَلْسَعُ أَحَدَهُنَّ الْلُسْعَةُ

در آتش ماراوند مانند شتران بخنجه میگزید یکے ازان یکبارگزیدن

فَيَجِدُ حَمُولَهَا أَرْبَعِينَ خَرِيفًا وَإِنَّ فِي النَّارِ عَقَابِرَ

پس یم یابنخنجه و در ازان چهل سال و پندرستیک در دوزخ گزیده است

كَأَمْثَالِ الْبُخْتِ تَلْسَعُ أَحَدَهُنَّ الْلُسْعَةُ فَيَجِدُ حَمُولَهَا

مانند شتران با پاوان گزیده یکے ازان یکبارگزیدن پس یم یابنخنجه و در ازان

أَرْبَعِينَ خَرِيفًا وَآلِ أَحْمَدُ وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ

چهل سال رواه احمد و از ابن مسعود گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُؤْتِي بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ

آن حضرت صلی الله علیه وسلم آورده میشود دوزخ را در آن روز

لَهَا سَبْعُونَ أَلْفَ نَارٍ مِائَةٍ مَعَ كُلِّ نَارٍ سَبْعُونَ أَلْفَ

مراکز دوزخ را هفتاد هزار همدست گردان بر همد هفتاد هزار

مَلَكٍ يُحْرِقُ وَتُهَا سَرًّا قَالَهُ مُسْلِمٌ وَعَنِ الْعَمَانِ بْنِ بَشِيرٍ

فرشته میشنند آنرا رواه مسلم و از عثمان بن بشیر

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ أَهْوَى

مرویت گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه وسلم که پندرسیک آسان ترین

أَهْلُ النَّارِ عَدَاوَاتُهُمْ لَكَ أَهْلَانِ وَفِيهَا أَكْثَرُ النَّارِ

دوزخیان از روی عداوت کسی است که در او را اهلین و در دوزخ اهلین است از آنست

يُعَلِّقُ مِنْهُمْ مَادَّةٌ كَمَا يُعَلِّقُ الزَّجَلُ مَا يَرَى أَنَّ أَحَدًا

میچسند از آن اهلین میسوزد چنانکه میچسند زنجیر کسی که میبیند که بر او آتش میسوزد

أَسَدٌ مِنْهُ عَدَاوَاتُهُ لَكَ أَهْلَانِ وَفِيهَا أَكْثَرُ النَّارِ

از روی عداوت کسی است که در او را اهلین و در دوزخ اهلین است از آنست

۴۹
از ابن عباس روایت شده
چنانکه در مسند ابی یوسف

وَيُؤْتِي بِأَسَدٍ النَّاسِ بُؤْسًا فِي الدُّنْيَا مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ

و آورده میشود در بهشت سخت ترین مردم از روی محنت الهی و در دنیا از بهشتیان

فَيُضْبِعُ صَبْعَةً فِي الْجَنَّةِ يُقَالُ لَهُ يَا بَنَ آدَمَ هَلْ رَأَيْتَ

پس یک غوطه داده میشود در بهشت پس گفته میشود مرا و ای فرزندان آدم آیا دیدی

بُؤْسًا قَطُّ وَهَلْ مَرَّ بِكَ شِدَّةٌ قَطُّ فَيَقُولُ لَا وَاللَّهِ يَا بَنِي

تو روی سختی را هرگز و آیا گذشت بر تو سختی و محنت در دنیا پس میگوید نگذاشت بر من محنت

مَا مَرَّ بِي بُؤْسٌ قَطُّ وَلَا رَأَيْتُ شِدَّةً سَرَّوَالًا مُسْلِمًا وَعَمَّةً

و سختی را هرگز ای پسر و ندیدم هرگز سختی را رها و مسلم و عمت از من

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَقُولُ اللَّهُ لَا هَوْنَ أَهْلُ النَّارِ

مرویت که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود میگوید حق تعالی مآسان ترین و در جایزه

عَدَا أَبَايَوْمَ الْقِيَمَةِ لَوْ أَنَّ لَكَ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ

از روزی که عذاب روز قیامت اگر چه بود جز چیزیکه در زمین است الاشیاء دنیا

أَكُنْتَ تَقْتَدِي بِهِ فَيَقُولُ نَعَمْ فَيَقُولُ أَرَنْتُ مِنْكَ

آیا بودی تو هم به میگردی بن پس میگوید آری و زنی آری پس فرماید خدا تعالی و فرمود

أَهْوَنَ مِنْ هَذَا وَ أَكُنْتَ فِي صُلْبِ آدَمَ أَنْ لَا تُشْرِكَ

من از تو کمتر از این صریح و حال آنکه تو بودی قادر بر اینست آدم که شریک نکر دانی

بِشَيْءٍ فَأَبَيْتَ إِلَّا أَنْ تُشْرِكَ بِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

بمن چیزی را پس فرمایند و ای مردی که شریک گردا میدی بمن متفق علیه است و از

أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فِي قَوْلِهِ

ابو سعید روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم در تفسیر قول حق که کامل است فرمود

كَالْمُهْلِ أَمَى كَعَسِ الزَّيْتِ فَإِذَا اقْرَبَ إِلَى وَجْهِهِ سَقَطَ

ای کعس الزیت یعنی مانند روغن در روغن پس چون نزدیک گردانیده شود و میسوزد

الْوَجْهَ بِلِسَانِ الشَّرَابِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ
 بَرِيقٍ مَعْنَاهُ رَوَاهُ أَبُو شَيْبَةَ فِي اسْتِثْنَاءِ ابْنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ
 عَمَّا يَنْبَغِي أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرَأَ
 هَذِهِ آيَةَ انْفِرُوا لِلَّهِ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ
 مُسْلِمُونَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ
 أَنَّ قَطْرًا مِنَ الزُّقُومِ قَطَرَتْ فِي دَارِ الدُّنْيَا لَأَفْسَدَتْ
 عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ مَعَاشَهُمْ قُلْتُ بَعْدَ يَكُونُ
 طَعَامُهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَهُمْ فِيهَا كَالْحَيَّةِ قَالُوا أَلَيْسَ فِيهَا
 النَّسَارُ فَقُلْتُ شَفِئَهُ الْعُلَيَّا حَتَّى تَبْلُغَ وَمَعَهُ سَرَابِيحُ
 وَتَسْمُومُ شَفِئَهُ السُّفُلُ أَيْ تَضْرِبُ بِلِسَانِهِمْ وَأَنْتُمْ قَالُوا
 التِّرْمِذِيُّ وَعَنِ ابْنِ أَبِي بَرْزَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 تَرْذَلُ وَازْ

۴
بسم الله الرحمن الرحيم

سنة ۱۱۸۰
۴

قَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ انْكُفُوا فَإِنْ لَمْ تَسْتَطِيعُوا فَنَبِّئُوا كُفُوفًا

فمنمود ای مردمان بجهنم از ترس خدا پس اگر نمیتوانید که بگریه پس بگفتن

أَهْلُ النَّارِ يَتَكُونُ فِي النَّارِ حَتَّى يَسِيلَ دُمُوعُهُمْ فِي

گفتن زیرا که در زمینان میگردد در آتش تا آنکه روان میگردد اشکهای ایشان در

وُجُوهِهِمْ كَأَنَّهَا جَدَارٌ وَلِحَتَّى تَنْقَطِعَ الدَّمُوعُ

روئهای ایشان گویا اشکها بویهای خرداند تا آنکه پیرای میشود اشکها

فَتَسِيلُ الدَّمُوعُ فَتَقْرَحُ الْعُيُونُ فَلَوْ أَنَّ سَفِينًا أَجْرَبَتْ

پس روان میگردد و خونت پس زخمی میکند چشمها را پس اگر کشتیهارانده شوند در اشکها

فِيهَا لَجَرَتْ رَوَاهُ فِي شَرْحِ الشُّنَّةِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

ایشان را که بگفتن روان گردد روایت کرد در شرح سنت و از ابی هریره رزم

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ

روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم میان

مَنْكِبِي الْكَافِرِ فِي النَّارِ مَسِيرَةٌ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ إِلَى كَيْفِ

دو دوش کافر در آتش و درج مسافت پیرای روز است هر سوار

الْمُسْرِعِ وَفِي بَرٍّ وَآبَةٍ ضَرْسٌ الْكَافِرِ مِثْلُ أَحَدٍ غُلَظٍ

تیز ردا و در روایت دیگر آمده که دزدان کافر و زقیامت مانند کوه احد

جُلْدَةٍ مَسِيرَةٌ ثَلَاثٌ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْهُ رَوَى قَالَ

و مسطریک جلد او بچوب پیرای سه روزه راه رواه مسلم مهم از وی روایت که خود

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَرْسٌ الْكَافِرِ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم دزدان کافر

يَوْمَ الْقِيَمَةِ مِثْلُ أَحَدٍ وَخِذْهُ مِثْلَ الْبَيْضَاءِ وَهَ فَفَعَلَهُ

رو قیامت مانند کوه احد است و خدای مانند بیضاست و چاشت او

مِنَ النَّارِ مَسِيرَةَ ثَلَاثِ مِثَالِ الزُّبْدِ سَرَّاءُ أَلِ الزُّمَيْدِيِّ وَحَمْدُهُ	از آتش دوزخ مسافتی سه شب مانند قریه زبده است رواه ترمذی و هم
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ غِلَظَ جِلْدِ الْكَافِرِ	از دگر پوست گشت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدستیکه سلبه پوست کافر
اِثْنَانِ وَكَأَنَّ بَعُونَ دَسْرًا عَاوِلًا فَضَمُّ سَهْمٍ مِثْلُ أَحَدٍ وَإِنْ غَلِيظَةُ	دو چمن دود و در استیکه دمان او مانند کوه احد است و بدستیکه کلفت است
مِنْ جَهَنَّمَ مَا بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ سَرَّاءُ أَلِ الزُّمَيْدِيِّ وَعَنْ ابْنِ	از جهنم مقدار مسافت مابین مکه و مدینه است رواه الترمذی و ابن
عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْكَافِرَ	عمر روست گشت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدستیکه کافر
لَيَسْتَحِبُّ لِسَانَهُ الْفَرَسَ سَخَّرَ وَالْفَرَسَ سَخَّرَ يَتَقَوَّاهُ النَّاسُ رَوَاهُ أَحْمَدُ	هر آنکه میباید زبان خود را بر زمین سه میل یا شش میل پل مال میکند زبان او را مردم رواه احمد
وَالزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَبِي الدَّرْدَاءِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	و ترمذی روایت است از ابی الدرداء از رسول الله صلی الله علیه و سلم آنحضرت فرمود آنحضرت صلی الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُلْقَى عَلَى أَهْلِ النَّارِ الْجَوْعُ فَيَعْدِلُ مَا هُمْ فِيهِ مِنَ الْعَذَابِ	علیه و سلم اطاعت میشود بر دوزخیان گرسنگی پس برابر میگردد عذاب گرسنگی چیزیست که ایشان
فَيَسْتَغِيثُونَ فَيُعَاثُونَ بِطَعَامٍ مِنْ ضَرْبٍ لَا يُسَمِّنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ	پس فریاد میکنند از گرسنگی پس فریاد می آورند و میشوند بطعام گداخته و گرسنگی را نه و سیرت گرسنگی را نه
جُوعٍ فَيَسْتَغِيثُونَ بِالطَّعَامِ فَيُعَاثُونَ بِطَعَامٍ ذِي شُكَّةٍ	گرسنگی پس باز فریاد میکنند بطعام پس فریاد می آورند و میشوند بطعام گداخته
فَيَذْكُرُونَ أَنَّهُمْ كَانُوا يُجَادُونَ الْفُصَصَ فِي الدُّنْيَا بِالشَّرَابِ	پس یاد می آورند که ایشان بودند که میگذاشتند طعام های گلگیر را در دنیا با آب

نسخه
۱۲۸۵

فَيَقْبَلُونَهُ بِالْأُتْرَابِ قَالُوا لَهُمْ الْحَمِيمُ بِكَلَامِ الْحَدِيدِ
 پس باز فریاد میکنند آب پس برداشته میشود سبب ایشان بگرم با سودای صید
 فَإِذَا دَأْتُ مِنْ وُجُوهِهُمْ سُوءٌ مُّجُوهٌ قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَنْجِنِ اللَّهُ رِجْلَهُمْ
 پس چون نزدیک آید از روی ایشان بریان میشود روی ایشان پس چون در میان علم است
 قَطَعَتْ مَا فِي بُطُونِهِمْ فَيَقُولُونَ ادْعُوا خِزْيَانَةَ جَهَنَّمَ فَيُكْرِمُونَ
 ایشان را بار باره میگویند چیزی بر آید شکمهای ایشان پس میگویند در خزان دعا کنید خازنان جهنم را میگویند
 أَكْمَرْتُكُمْ بِأَتْيِكُمْ رَسُولُكُمْ أَلَمْ تَكُنْ تَدْعُونَهُمْ بِالْبَيْتِ قَالُوا بَلَى قَالُوا فَادْعُوا
 خازنان و فرخ آید که میگویند در خزان دعا کنید میگویند در خزان دعا کنید پس میگویند در خزان دعا کنید
 وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ قَالُوا فَيَقُولُونَ ادْعُوا مَا لَكُمْ
 میگویند ای دعا چیست زیرا که نیست دعا کافران بگرم پس فرمود آنحضرت پس میگویند در خزان دعا کنید پس میگویند در خزان دعا کنید
 فَيَقُولُونَ يَا مَعْ لِيكَ لِيَقْضَ عَلَيْكَ رَبُّكَ قَالَ يُجِيبُهُمْ رَبُّكُمْ
 پس میگویند یا مالک باید که بپایان ما برود و گارنو گفت آنحضرت جواب میدهم مالک ایشان را میگویند
 مَا كُنْتُمْ قَالُوا لَكُمْ شَيْءٌ نَكُنْتُمْ أَنْ يَكُنْ دُعَايُهُمْ وَرَجَابُهُمْ
 شما درنگ کنید گمان از در فرخ گفت شش فرود آمدند که میان خازنان ایشان جواب داد مالک
 يَا أَيُّهَا الْعَالَمُونَ قَالُوا فَيَقُولُونَ ادْعُوا رَبَّكُمْ فَلَا أَحَدَ خَائِرٍ مِنْ
 ایشان هزار سال است گفت حضرت پس میگویند بخوانید پروردگار خود را پس نیست هیچکس بهتر از
 رَبِّكُمْ فَيَقُولُونَ رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا مَشِيقَاتُ الْكَافِرِينَ قَالُوا فَيَجِيبُهُمْ رَبُّهُمْ
 پروردگار شما پس میگویند ای پروردگار ما غلبه کرد بر ما بدست ما و پیرو ما قرصی گمراه
 رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ قَالُوا فَيَجِيبُهُمْ رَبُّهُمْ
 کافر در دگر ما بران آید از ایشان پس اگر باز گردیم ما کافر پس کلمه کنند کاینم بفرست خود گفت آنحضرت پس میگویند
 فِيهَا وَلَا تَكْفُرُونَ قَالُوا فَعَذَابُكَ ذَٰلِكُمْ الَّذِي نَسِيتُمْ كُلِّ ضَالٍّ عَنْ دَلِيلِهِ
 پروردگار ایشان را فرستاد و فرمود که هر کس از شما گمراه شد از راه راست میگویند از راه راست میگویند

يَا خُدُونَنِي فِي الرَّفِيقِ وَالْحَسْرَةَ وَالْوَيْلَ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ بَشِّرْ

در ناله و فریاد و پانگه خزان میکنند و در دریغ خورند و ادا کردن گفت عبد الله بن

عَبْدُ الرَّحْمَنِ وَالنَّاسُ لَا يَنْفَعُونَ هَذِهِ الْحَدِيثُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

عبد الرحمن که یک از رواة این حدیث است و در هم نسخ نمیکند این حدیث را یعنی حدیثی که در وقت مرگ میگویند

وَعَنِ النَّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و از نعمان بن بشیر روایت گفت شنیدم آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ أَنْذَرُكُمْ النَّاسَ أَنْذَرُكُمْ النَّاسَ قَسَارَ الْ

و سلم فرمود ترسانیدم شمار از آتش دوزخ ترسانیدم شمار از آتش دوزخ

يَقُولُ لَهَا حَتَّى لَوْ كَانَ فِي مَقَامِي هَذَا مِثْلُ السُّوفِ وَحَتَّى سَقَطَتْ

میگوید پس متصل گفت آنحضرت این کلام تا آنکه اگر میبود حضرت در اینجا میفشیدند تا از دوزخ در آید و از آتش سبب میشد

حَمِيصَةٌ كَانَتْ عَلَيْهِ عِنْدَ رَجُلٍ رَوَاهُ النَّسَائِيُّ وَعَنِ

علیه سلام علم دارد که بود بر بدن آنحضرت نزد هر دو پسر مبارک آن حضرت روایت کرد این حدیث را در کتاب

الْحَسَنِ قَالَ حَدَّثَنَا أَبُو هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

حسن روایت گفت حدیث کرد مرا ابو هریره راجع از آن حضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالِ الْيَتِيمُ وَالْقَتْلُ تَوَدَّ أَنْ يَمُوتَ فِي النَّارِ يَوْمَ

علیه و سلم فرمود آفتاب و ماه و قمر و آنرا و یحیی و در مدح روز

الْقِيَامَةِ فَقَالَ الْحَسَنُ وَمَا ذَنْبُهُمَا فَقَالَ أَحَدُ ثَلَاثَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ

قیامت شود و فریاد و ناله از یار و یار گفت حسن چیست گناه آنما بیا پس گفت ابو هریره فرمودیم هر روز از پیوسته

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَسَمْتُ الْحَسَنَ وَرَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي

صلی الله علیه و سلم و تو مقایله میکنی منصل علی را تا با این عمل چه خدایت ناست زیرا که خدا

كِتَابُ الْبَعْثِ وَالشُّوْبَةِ وَعَنِ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ

میکنند هر چه خدا و فرموده است از حسن روایت کرد ابو هریره از پیوسته کتاب بشارت و نبوءت گفت فرمود آنحضرت

و این حدیث را در کتاب بشارت و نبوءت

و این حدیث را در کتاب بشارت و نبوءت

و این حدیث را در کتاب بشارت و نبوءت

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ إِلَّا شَقِيًّا

صلی اللہ علیہ وسلم در نمی آید آتش دوزخ را مگر بد بخت

قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَنِ الشَّقِيُّ قَالَ مَنْ لَمْ يَعْمَلْ لِلَّهِ بِطَاعَةٍ وَمَنْ

پرسیده شد ای رسول خدا بد بخت کیست فرمود آنحضرت کسی که ن کند برای خدا طاعت را و کسی که

لَمْ يَتْرُكْ لَهُ يَمْعَصِيَّةٌ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِ

ترک ن کند برای خدا گناه روایت کرد ابن عمر و ابن عباس و ابن مسعود و ابن عمر و ابن عباس و ابن مسعود

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَعْظُمُ أَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ

از آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم کہ فرمود بزرگ اندام میشوند و در دوزخ

حَتَّى أَنْ مَا بَيْنَ شَجَرَةٍ أَوْ مِنْ أَحَدِهِمْ إِلَى عَلَاقِهِ مَسِيرٌ سَبْعِينَ

تا آنکه میان درختی که از او است تا او ششصد و سی مسافت میبرد

وَأَنَّهُ عَالِمٌ وَإِنَّ عِلْظَ جَلَدٍ سَبْعُونَ ذِرَاعًا وَإِنَّ خَنَسًا مِثْلَ أُحُدٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ

سأله است بر چو چو ستر است سی هفتاد گز است و بد رستیک دندان دوزخی مانند کوه احد را رواه احمد

بَابُ خَلْقِ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ

باب در پیدایش جنت و دوزخ

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا

روایت از ابوهریره راضی عن النبی صلے اللہ علیہ وسلم فرمود

خَلَقَ اللَّهُ الْجَنَّةَ قَالَ لِحَبْرَتَيْهِ إِذْ هَبْ فَانْظُرْ لَيْثَهَا فَذَهَبَ

چون پدید آمد خدا جنت را گفت مر جبرئیل از برو پس نظر کن لیس آنرا و رفت

فَنَظَرَ لَيْثَهَا وَرَأَى مَا أَعَدَّ اللَّهُ لِأَهْلِهَا فَبَيَّهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ إِنِّي

پس نظر کرد لیس آنرا و دید آنچه خدا کرده است برای اهل آنرا پس بپایان رسانید و آمد و گفت

رَبِِّّي وَعِشْرَتِي لَا يَسْمَعُ بِهَا أَحَدٌ إِلَّا دَخَلَهَا ثُمَّ حَفَّهَا

ای پروردگار من و عیال من کسی نمی شنود از آنرا که وارد آن شود و در آن حفر کرد

يَا لَمَّارٌ ثُمَّ قَالَ يَا جِبْرِيلُ اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ

بہشت را بگردان طبیعت پست گفت حق تعالی ای جبرئیل برو پس نظر کن سبوح بہشت فرمود پس رفت

فَنَظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَسِيتُ

جبرئیل پس نظر کرد و آن پست آمد و حضرت حق پس گفت ای پروردگار من سوگند بہ عزت تو بہ تحقیق ترسیدم

أَنْ لَا يَدْخُلَهَا أَحَدٌ قَالَ فَلَمَّا خَلَقَ النَّاسَ قَالَ يَا جِبْرِيلُ

من کہ در نیاید آنرا هیچ کیے فرمود ہر گاہ کہ پیدا کرد خدا تعالی آتش دوزخ را گفت خدا تعالی ای جبرئیل

اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ فَنَظَرَ إِلَيْهَا ثُمَّ جَاءَ فَقَالَ أَيْ رَبِّ

برو پس نظر کن سبوح دوزخ پس رفت پس نظر کرد سبوح دوزخ جبرئیل پس آمد جبرئیل پس رفت

وَعِزَّتِكَ لَا أَسْتَعِينُ بِهَا أَحَدٌ فَبَدَّخُلَهَا فَحَفَّهَا بِالنَّارِ ثُمَّ

ای پروردگار من قسم بہ عزت تو نہ شرف و صف آتش دوزخ پیچ کیے پس خواہد کرد و آید پس گرداگرد آنرا آتش نمود

قَالَ يَا جِبْرِيلُ اذْهَبْ فَانْظُرْ إِلَيْهَا قَالَ فَذَهَبَ فَنَظَرَ إِلَيْهَا

نفسہا پست گفت ای جبرئیل برو پس نظر کن آتش دوزخ گفت آنحضرت پس رفت جبرئیل پس نظر کرد

فَقَالَ أَيْ رَبِّ وَعِزَّتِكَ لَقَدْ خَسِيتُ أَنْ لَا يَبْقَى أَحَدٌ إِلَّا

سبوح آتش پس گفت ای پروردگار من قسم بہ عزت تو تحقیق ترسیدم کہ باقی نہ ماند هیچ کیے مگر آنکہ

دَخَلَهَا سِوَا ابْنِ آدَمَ وَابْنِ مَرْيَمَ وَابْنِ مَرْيَمَ وَابْنِ مَرْيَمَ

در آید دوزخ را رواہ ابو داؤد و ترمذی و نسائی

بَابُ بَدْءِ الْخَلْقِ

باب در بیدایش خلق

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ

و اوست آنکہ بیافرید آسمانها و زمین را در شش روز و بود

عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ لِيَبْلُوَكُمْ أَكْمَلْتُمْ أَعْمَالَكُمْ وَلَقَدْ خَلَقْنَا

عرش او بر آب تا آنکہ بیازماید شمارا کہ اتم ساختہ کرد و از او بہرستی آفرینیم

لہ

جزء ۱۲ دفعہ ۱

عمر بن الخطاب

عمر بن الخطاب

أَلَّا تَأْتِيَنَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ طِينٍ ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فَنَزَّلْنَاهُ	آدمے را از غلاف گل پس گردانیدیم اور انطفہ در قرار گاہت
مَكِينٍ ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا	استوار پس آفریدیم قطره را خون بستہ پس آفریدیم خون بستہ را بارہ گوشت پس گوشت
الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَّوْنَا الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ	بارہ گوشت استخوان پس پوشانیدیم استخوان را گوشت پس آفریدیم اور آفریدیم دیگر پس
فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ثُمَّ أَنكُم بَعْدَ ذَلِكَ عِلَّةٌ	بزرگ است من قہارے نیکیو آفرینندگان پس بدرستی شما پس ازین ہرگز نہ مرد گانید
ثُمَّ أَنكُم يَوْمَ الْقِيَمَةِ تَبَعُونَ خَلْقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَدٍّ وَرُفْءٍ	پس بدرستی شما روز ستم برانگیزہ شوید جیہا فریہ آسمان را بے ستون جیہی
وَأَلْقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَن تَمِيدَ بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ	وہما در زمین کوہا متحرکت کند بشما و پرکنندہ کردوران از
كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ	قسم جنبندہ و نور و فرستادیم از آسمان آبے پس رویانیدیم دوران از ہر صنفے
شَيْءٍ مِّنْ نَّجْوٰی لِّكُلِّ فِرَاقٍ وَالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ	بزرگ جو آید درستی شما بیکدیگر میکند باند آفریدہ زمین را
فِي يَوْمٍ مَّيْنٍ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أُنْدَادًا ذَٰلِكُمْ رَبُّ الْعَالَمِينَ وَجَلَّ	در دو روز و عیاضید ہر اور ہمتایان این پروردگار جہانیان است و گردانید
فِيهَا رَوَاسِيَ مِّنْ فَوْقِهَا وَبَارَكْ فِيهَا وَقَدَّرْ فِيهَا أَقْوَاتَهَا	دوران کوہا از زہر آن و برکت کردوران و اندازہ کردوران توہما را
فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ ثُمَّ اسْتَوَىٰ إِلَى السَّمَاءِ	در چہار روز کیاست بر اطفال ہندگان پس قصد کرد سوی آسمان

جلد
۱۱۱
۱۱۱

جلد
۱۱۱
۱۱۱

وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَ لِلْأَرْضِ ائْتِيَا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا قَالَتَا
وَأَن دودست پس گفت هرگز در زمین را بیاید خوش یا ناخوش گفتند
اَتَيْنَاكَ كَافِرِينَ فَفَقَطَهُنَّ سَبْعَ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَىٰ فِي
آدمیم فرمان بر ابراهیم پس حکم کرد اهل را هفت آسمان در دو روز و دو کار و در
كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرًا وَرَبُّنَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحٍ وَحِفْظٍ ذَٰلِكَ
بر آسمان فرمان آورد و از ستاره های آسمان نزدیکتر را بجز غبار و قطره های این
تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَوَاتٍ وَمِنَ
اندر او غالب و داناست خداوند آنکه بیا خرد هفت آسمان را و از
الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لَعَلَّكُمْ إِنَّا اللَّهُ عَلَىٰ
زمین مانند آن فرود می آید فرمان خدا میان آسمانها و زمین تابانند آنکه خدا تعالی بر
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا وَتِلْكَ
آفریدن همه چیز تواناست و تابانند آنکه خدا تعالی بدستش از رسیدن بهت هر چیز را اندوخت علم ازین
مُجْتَبَا أَتَيْنَا هَٰذَا بِأَهْلِهِمْ عَلَىٰ قَوْمِهِ تَرْتَقِعُ فِيهِ الْجَنَّةُ
را بهت دادیم آنرا بآهلیم برگزیده او بر میداریم در بهشت
مَنْ لَّشَاءَ إِنَّ سَرَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ وَوَهَبْنَا لَهُ إِبْرَاهِيمَ
هر که میخواهد بدست پروردگار تو حکم کننده است و او را در بخشیدیم را و او را اسحق
و يُعْقِبُ كُلًّا هَدَيْنَا وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ
و یعقوب و هر یک را راه نمودیم و نوح را راه نمودیم پیش ازین و از فرزندان او
دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَىٰ وَهَارُونَ
داود را و سلیمان را و ایوب را و یوسف را دوست و هارون را
وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْحَسَنِينَ وَنُكَرِّمُ الْوَسِيَّاتِ وَنَجْزِي
و همچنین پاداش میدهم نیکوکاران را و زکریا و یحیی را و عیسی را

و از خبر رسید

و از خبر رسید

وَإِلْيَاسَ كُلِّ مِّنَ الصَّالِحِينَ وَاسْمُعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُوشَعَ وَخُوطًا
 ایلئاس راہمہ از شاہینگانند واسمعیل را دالصح را دیونس را ولوط را
 وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا
 و ہر را افزوے دادیم بر جہانان گفتیم ای آتش باش سرد و سالم
 عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ إِكْبَادًا فَجَعَلْنَاهُمَا إِخْوَتَيْنِ
 بر ابراہیم و عیسا بن مریم کرامت کردیم در ان مر جہانان را
 وَجَعَلْنَاهُمَا لُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا الْعَالَمِينَ
 و بر ماہدیم اورا ولوط را سوے زمین کہ برکت کردیم در ان مر جہانان را
 وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَءِيلَ إِنِّي مَرْسُولُ اللَّهِ
 و چون گفت عیسیٰ پسر مریم ای فرزندان یعقوب برستی من فرستادہ خدا می
 إِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا تَدْعِي مِنَ التَّوْحِيدِ وَمُكَفِّرًا لِّبَعْضِ
 لبوسے شما باور دارندہ مرا آنرا کہ پیش منست از توحید و مژدہ دہندہ بعضی را
 تَأْتِي مِنْ تَعْدَى اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا
 کہ آید از پس من نام او احمدست پس چون آید جہانان بر برہانا گفتند
 هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ وَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ
 این جادو نیست آشکارا کہ ہر آفریدیم آدمے را از گل خشک
 مِنْ حَمِيمٍ مُّسْتَوِينَ وَالْجِبَانِ خَلَقْنَا لَهُ مِنْ قَبْلِ مِنْ نَارِ السَّمُومِ
 از سیاه لہوئیانکہ و ہمدیہ را نیز آفریدیم اورا پیش از ان از آتش گرم
 وَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ
 در آسمانہ و زمین و ما بین آسمانہ و زمین در میان آسمانہ و زمین در شش روز
 وَمَا مَسْكَنًا مِنْ لُغُوبٍ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
 و نہ سیدہ مارا پنج ماہگی برستی در آفرینش آسمانہ و زمین

عابدانہ

عابدانہ

عابدانہ

عابدانہ

عابدانہ

وَاُخْلِكَ الدِّينَ وَالنَّهَارَ لَا يَاتِ لَاُولَى الْاَكْبَابِ الدِّينَ	وآمد شد شب و روز هر آینه آنجاست مر خدا ندان خدایا ۳
يَا كُرُونِ اللّٰهَ قِيَامًا وَنُصُودًا وَّاعْلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَقْتُلُونَ فِي مَعْلَن	یاد می کنند خدا را ایستاده و نشسته و بر پهلوها و از پشت می کنند و در آن زمین
السَّمُوتِ وَالْاَكْرَمِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا اَبَا لِحِاسَانِكَ فَقِنَا	۳ سمانها و برین بهر کارا جانمیده این را باطل پاک است ترا پس کار
عَذَابِ لَّنَا فَاِنْ لَّمَا اَمْنًا بِاللّٰهِ وَمَا اَنْزَلَ الْيَنَّا وَمَا اَنْزَلَ اِلَى الْاِهْلِيمِ	ما را از عذاب استغفار گوئید ایمان آوردم بخدا آنچه فرودستاد و شدیدی ملو آنچه فرودستاد و سوی ابراهیم
وَاسْمِعِيلَ وَاسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَاَكْسَبَا طَوْمَاوَنِي مَوْسَىٰ وَعِيسَىٰ وَمَاوَنِي	و اسمعیل و اسحاق و یعقوب و اولاد یعقوب و آنچه داده شد موسی و عیسی را و ادا نمودن
الدِّيْنُونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا الْفِرَاقُ بَيْنَ اَعْدَائِهِمْ وَنَحْنُ كَمَا مُسْلِمُونَ	و یغیران از پدر و کار خود جدا نمی گینم میان یکدیگر ایشان و ما را را گردن نهادن گانیم
تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ مِّنْهُمْ مَّنْ كَلَّمَ اللّٰهُ وَرَفَعَ	این مرستادگان افزوده دادیم برخی ایشان را بر برخی از ایشان آنکه سخن گفت خدایا هرگز است
بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ وَّاَتَيْنَا عِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَاَيَّدْنَا نَاهُ يَرْوَاهُ	ایشان را پایا دادیم عیسه پسر مریم را معجزات و قوت دادیم او را و جان
الْقُدُسِ اِنَّا اَوْحَيْنَا اِلَيْكَ نُوْحًا مِّنَ الْبَيِّنَاتِ	پاک در سینه ما را فرستادیم بسوی تو چنانچه و فرستادیم بسوی تو نوح و یحیی را
مِّنْ بَعْدِهِ وَاَوْحَيْنَا اِلَىٰ اِبْرَاهِيمَ وَاِسْمَاعِيلَ وَاِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ	از پس او و فرستادیم بسوی ابراهیم و اسمعیل و اسحاق و یعقوب
وَاَكْسَبَا طَوْمَاوَنِي وَاَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ	و اولاد یعقوب و عیسه و یحیی و یونس و هارون و سلیمان

له جزای

ع جزای

س جزای

وَاتَيْنَا دَاوُدَ زَبُورًا وَرَبَّنَا قَدْ تَصَدَّقْنَا بِكَ مِنْ قَبْلُ

وچنانکه دایم داد و زبور و چنانکه فرستادیم پیغمبران که تصدیق کردیم ایشانرا بر تو پیش ازین

وَرَبَّنَا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا وَرَبَّنَا

و فرستادگان که قصه نکردیم ایشانرا بر تو و سخن گفت خدای با موسی سخن کردی فرستادگان

مُتَّبِعِينَ وَمَنْذِرِينَ لَئَلَّاءُ يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

خزوه و پیروندگان و بیم کننده گان تا نباشد برای مردمان بر خدا از این پس فرستادن پیغمبران

وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ

و هست خدای غالب حکم کننده روایت است از ابی هریره رضی گفت شنیدم رسول الله

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى كَتَبَ كِتَابًا قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ

صلوات الله علیه و سلم را که میفرمود بدرستی که خدای تعالی نوشت کتابی را پیش ازین که بیافریند

الْخَلْقَ إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي فَهُوَ مَكْتُوبٌ عِنْدَهُ فَوْقَ

خلق را بدرستی که رحمت من پیشینی کرده است غضب مرا پس آن کتاب نوشته است بر او بر

الْعَرْشِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ بَيْنَمَا نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

عرش متفق علیه و هم را ابو هریره رضی روایت گفت در آنوقت که آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ جَالِسٌ وَأَحْبَابُهُ إِذْ أَتَى عَلَيْهِمْ سَحَابٌ فَقَالَ نَبِيُّ اللَّهِ

و سلم نشسته است و یاران او ناگاه آمد بر ایشان ابری پس گفت آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَلْ تَدْرُونَ مَا هَذَا قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ

صلوات الله علیه و سلم آیا میدانید چیست این گفتند بدان بر عبادت خود خدا و رسول

أَعْلَمُ قَالَ هَذِهِ الْعَنَانُ هَذِهِ سُرُورُ الْأَرْضِ لَسَوْفَ قَهَا اللَّهُ إِلَى

دانای ترست خود و این عنایت است پس مردمان ابر را و بپای زمین می آید و آنها را خدا بسوزد

فَوْقَ مَا لَا تَشْكُرُونَهُ وَلَا يَذْعُرُونَهُ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَكُمْ

تو میگوید شکر نمیکند خدا را و نمیجویند او را پس فرمود آنحضرت آیا در میان شما کسی است که

۴
روایات صحیح است
در این باب
چنانکه در حدیث
مستخرج از
کتاب التوحید
مستخرج از
کتاب التوحید
مستخرج از
کتاب التوحید

قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ فَإِنَّهَا تَرَفِيعُ سَقْفَتِ عِفْوَظٍ وَمَوْجٍ

گفتند صحابه العبد و رسول او دانایتر است گفت آن حضرت پس در ستیکه بالا ای این هفت آسمان عرفت

مَكْفُوفٌ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهَا قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ

آسمان موج است مع کوه و از سقوف و مود آیا میدیدید چنانچه در میان شما و میان آسمان گفتند صحابه خدا و رسول او

أَعْلَمُ قَالَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهَا خَمْسُمِائَةِ عَامٍ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ فَا فَوْقَ

و دانایتر است فرمود در میان شما و میان آسمان پانصد سال است پس فرمود آیا میدیدید چیست بالا آسمان

ذَلِكَ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ سَمَاءٌ إِنْ بَعْدَ مَا بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهَا

گفتند صحابه خدا و رسول او دانایتر است فرمود آسمان دیگر است که در میان این آسمان است

سَنَةٌ ثُمَّ قَالَ كَذَلِكَ حَتَّىٰ عَدَّ سَبْعَ سُمُوتٍ مَا بَيْنَ كُلِّ سَمَاءٍ

سال را هفت است پس گفت ستموت یعنی تا اگر شمار هفت آسمان را ساخت در میان هر دو از آن مقدار ساختی

مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا فَوْقَ ذَلِكَ

که میان آسمان و زمین است پس گفت آن حضرت آیا میدیدید چیست بالا این آسمانها

قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّ فَوْقَ ذَلِكَ الْعَرْشُ وَبَيْنَهُ

گفتند صحابه العبد و رسول او دانایتر است فرمود در ستیکه بالا ای این هفت آسمان عرفت در میان عرش

وَبَيْنَ السَّمَاءِ بَعْدَ مَا بَيْنَ السَّمَاءَيْنِ ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ

و میان آسمان مقدار و در میان هر دو آسمان است پس گفت آیا میدیدید

مَا الَّذِي تَحْتَكُمْ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّهَا الْأَرْضُ

چیست آن چیز که زیر شماست گفتند صحابه خدا و رسول خدا دانایتر است فرمود در ستیکه آن زمین است

ثُمَّ قَالَ هَلْ تَدْرُونَ مَا تَحْتَ ذَلِكَ قَالُوا اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ إِنَّ

پس فرمود آیا میدیدید چیست زیر این زمین گفتند صحابه خدا و رسول او دانایتر است فرمود در ستیکه

تَحْتَهَا أَرْضٌ أُخْرَىٰ بَيْنَهُمَا مَسِيرٌ خَمْسِمِائَةِ سَنَةٍ حَتَّىٰ عَدَّ

زیر این زمین زمین دیگر است نیز پانصد سال راه است

سَبْعَ أَرْضَيْنِ بَيْنَ كُلِّ أَرْضَيْنِ مِائَةَ خَمْسِينَ سَنَةً ثُمَّ

مفت ازین بیان هر دو زمین ساعت با نصد سال است پسر

قَالَ وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَوْ أَنَّكُمْ دَلَيْتُمْ بِجَهَنَّمَ إِلَى الْأَرْضِ

گفت سوگند جان من که جان محمد در دست قدرت اوست اگر بوی که شافیه و میگوانید من با بسوی زمین

الْمُسْفَلِّي لَهَبِلَكُمْ عَلَى اللَّهِ تَعَرَّاهُ هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ

که بیاید از جهنم به آید من و آن من بخدا پسر خدا آخرت این آیه را کلمات اول آخر ظاهر

وَالْبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ رَأَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ

و باطن و دوست با هر شیء دان رواد احمد و ترمذی

وَعَنْهُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و هم از وی است گفت گرفت آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ بِيَدَيَّ فَقَالَ خَلَقَ اللَّهُ الْكُرْبَةَ يَوْمَ السَّبْتِ وَخَلَقَ فِيهَا

و سلم هر دو دست مرا پس فرمود پدید کرد خدا یقینا خاک را روز سبته و پدید کرد در روز

الْجِبَالِ يَوْمَ الْاَحَدِ وَخَلَقَ الشَّجَرُ يَوْمَ الْاِثْنَيْنِ وَخَلَقَ الْمَكْرَمَةَ

کوهها را روز یکشنبه و پدید کرد درختان را در روز دوشنبه و پدید کرد مکرمه را

يَوْمَ الثَّلَاثَةِ وَخَلَقَ النَّوَّ يَوْمَ الْاَرْبَعَاءِ وَبَنَى فِيهَا الدَّوَابَّ يَوْمَ

روز سهشنبه و پدید کرد نور را روز چهارشنبه و بنا کرد در زمین جنبهها را روز

الْخَمِيسِ فَخَلَقَ آدَمَ بَعْدَ الْعَصْرِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فِي آخِرِ الْخَلْقِ

پنجشنبه پدید کرد آدم را بعد از نماز بگر روز جمعه در آخر پیدایش

وَاخِرُ سَاعَةٍ مِنَ النَّهَارِ فَيَأْتِيَنَّ الْعَصْرُ إِلَى اللَّيْلِ رَأَاهُ مُسْلِمٌ

و در آخر ساعت از روز میان عصر تا شب روایت کرد ابن مسعود

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از ابن عباس روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ إِبْرَاهِيمَ مِنْ نُورٍ ثُمَّ خَلَقَهُ صَافًا قَدْ مَيَّاهُ لَا يَرْمَعُ
 بهرستی میزای تعالی پیدا کرد ابراهیم را آن سوز که میزد کرده است او را در جای صاف نشاند و پاک کرد
 بَصَرُهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الرَّبِّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى سَبْعُونَ نُوْرًا لَهَا مِنْهَا
 بهر نیاید و سوزش که چشم خود را از نور میان ابراهیم و درگاه تبارک تعالی میفشاند و نور است که جماعت
 مِنْ نُورٍ يَدْنُو مِنْهُ إِلَّا احْتَرَقَ رَأَوَاهُ الَّذِينَ مَدْيَنُ وَصَحْبُهُ
 نیست از آن میفشانند و نور بهر کسی که نزدیک شود از پرده گار میزد که میزد در روایت کرد این خبر از نزدی می گفتند
 وَعَنْ كُرَّةِ بْنِ أَبِي أُفَى رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 در روایت است از کُرَّه بن ابی اوفی را می دید که آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 قَالَ لِحَبْرَةِ بَنِي إِسْرَءِيلَ هَلْ بَرَأَيْتُمْ رَبَّكَ فَاتَّقِصْ حَبْرَةُ بْنُ إِسْرَءِيلَ وَقَالَ يَا مُحَمَّدُ
 فرمود هر چه بنی اسرائیل را آید دیده تو پروردگار خود را پس بپزید حبرئیل و گفت ای محمد
 إِنَّ بَنِي إِسْرَءِيلَ وَبَنِي سَبْعِينَ حَبْرَةً مِنْ نُورٍ كَوْنٌ نَوْتُ مِنْ بَعْضِهَا
 بهرستی میان من و میان خدا میقتلاید است از نور اگر نزدیک چشم از بعضی
 لَا حَزَنٌ هَكَذَا فِي الْمَصَابِيحِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَأَى
 آن جماعت را بهر آنکه بسوزم و همچنین است روایت مصابیح و از جابر بن عبد الله روایت
 أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِذْنٌ لِي أَنْ أُحَدِّثَ
 روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود اذن کرده شدم که گفتی کنم
 عَنْ مَلَائِكَةٍ مِنَ مَلَائِكَةِ اللَّهِ مِنْ حَمَلَةِ الْعَرْشِ أَنَّ مَا بَيْنَ شَحْمَةِ
 و خبر دهم از عقلت فرستاده از فرشتگان خدا از حاملان عرش که میان دو نرنگ گوش می
 أَدْنَاهُ إِلَى عَاقِبَتِهِ مَسِيرَةُ سَبْعِينَ عَشْرَ سَافَةً أَوْ دُونَ
 تا مدد ششده جای سیر هفت صد سال است روایت کرد این حدیث را ابو دلوو
 وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ عَنْهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ
 و از عائشه روایت است از آنحضرت صلی الله علیه و سلم که فرمود

۷
 بقیة من روایت
 اشاعت در روایت
 مشهور است از روایت

خَلَقَتِ الْمَلَكَةَ مِنْ نُورٍ وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَّاءٍ مِنْ سَاءٍ

پیدا کرد و شد هاله از نور و پیدا کرده شد جنات از زاری که است از آب است

وَخَلَقَ آدَمَ مِمَّا وَصَفَ لَكُمْ سَرَّاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

و پیدا کرد آدم از آنچه وصف کرده شده است در اسلام : ابو هریره

رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمُؤْمِنُ أَكْرَمُ

در وایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم مسلمان بزرگتر است

عَلَى اللَّهِ مِنْ بَعْضِ الْمَلَكَةِ سَرَّاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

بر خدا از بعضی از فرشتگان که رواه ابن ماجه و از جابر بن سمرة

أَبَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمَّا خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ وَذَرَأَتِهِ

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود هنگامیکه پیدا کرد خدای تعالی آدم را و ذریه او را

قَالَتْ الْمَلَكَةُ يَا رَبِّ خَلَقْتَهُمْ يَا كُفُونٌ وَيَسْرُفُونَ وَيَسْكُحُونَ

گفتند فرشتگان ای پروردگار پیدا کردی تو ایشان را که میخورند و فاسقند و جمع میکنند

وَيَرْكَبُونَ فَأَجْعَلْ لَهُمُ الدُّنْيَا وَلَنَا الْآخِرَةَ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ

و سوار میشوند پس بگردان مرا ایشان را دنیا و ما را آخرت فرمود خدای تعالی

وَتَعَالَى لَا أَجْعَلَ مَنْ خَلَقْتَهُ بِيَدَيَّ وَتَفَحُّتُ فِيهِ مِنْ رَوْحِي

نمیدانم که راکه پیدا کرده ام من او را بهر دو دست تو رفتم خود و در او روح خود

كُنْ قُلْتُ لَهُ كُنْ فَمَكَانَ سَرَّاهُ الْبَيْهَقِيِّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ

بمگو کیست گفت و او را در پیدا کردن بشو پس میفرمود رواه بخلفی در شعب ایمان

وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ

و بهم از ابو هریره فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم که آنحضرت

طَوَّلَ آدَمَ سِتِّينَ ذِرَاعًا فِي سَبْعِ أَدْرَاعِ عَرَاءٍ وَعَنْ

بود درازای آدم شصت گز در هفت گز عریان و از

اَلنَّبِيُّ اَنَّ رَسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اَمَّا صَبَوُ اللّٰهِ
 السَّوْمُ مَرُوسِيَّتُكَ لَمَّا خَرَجْتَ مِنَ الدَّيْرِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَدَّعَ نَبِيَّكَ كَرِيْمًا مِّنْ رَّبِّكَ
 فِي الْجَنَّةِ تَرْكُهُ مَا شَاءَ اللّٰهُ اَنْ يَّبْرَكَهُ فَيَجْعَلَ اِبْلِيْسَ طَافِيَةً بِ
 وَرَبِّهِ كَمَا شَاءَتْ اَوْ اَنْ يَّبْرَكَهُ خَدَايَ تَعَالَى يَدُ مَقْشُورٍ اَوْ اَنْ يَّبْرَكَهُ اِبْلِيْسَ كَمَا شَاءَتْ اَوْ
 يَبْرَكَهُ مَا هُوَ فَلَمَّا رَاَهُ اَحِبُّونَ عَمَرَ اَنَّهُ خُلِقَ خَلْقًا لَا يَمُوتُ
 اَوْ اَوْ مَرُوسِيَّتُكَ لَمَّا خَرَجْتَ مِنَ الدَّيْرِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَوَدَّعَ نَبِيَّكَ كَرِيْمًا مِّنْ رَّبِّكَ
 سَرَاوَاهُ مُسْلِمًا وَعَنْ اَبِي ذَرٍّ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَيُّ
 بَرِيَّةٍ اَيْشِي كَيْفَ نَالِكُ نَفْسِي خُذْ لِي مِمَّا تَرَى فِي رَأْيِكَ
 اَلْاَنْبِيَاءُ كَانَ اَوَّلُ قَالَ اَدَمُ قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَنْبِيَاءُ كَانُ قَالَ
 كَيْفَ اَنْبِيَاءُ اِنْ يَمُوتُ نَحْنُ نَحْنُ فَرَمُوهُ اَنْبِيَاءُ اَدَمُ قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَنْبِيَاءُ كَانُ
 نَعَمَ نَبِيٍّ مِّمَّا قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ كَيْفَ اَلْمُرْسَلُونَ قَالَ
 اَنْبِيَاءُ اِنْ يَمُوتُ نَحْنُ نَحْنُ فَرَمُوهُ اَنْبِيَاءُ اَدَمُ قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَنْبِيَاءُ كَانُ
 تَلْمِذَاتِي وَبَضْعَةٌ عَشْرًا مِّمَّا غَفِيْرًا وَفِي رِوَايَةٍ عَنْ اَبِي اِمَامَةَ
 اَنْبِيَاءُ اِنْ يَمُوتُ نَحْنُ نَحْنُ فَرَمُوهُ اَنْبِيَاءُ اَدَمُ قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ اَنْبِيَاءُ كَانُ
 قَالَ اَبُو ذَرٍّ قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ كَيْفَ وُقُوءُ عِدَّةِ الْاَنْبِيَاءِ قَالَ
 كَقُلْتُ اَبُو ذَرٍّ قُلْتُ يَا رَسُوْلَ اللّٰهِ كَيْفَ وُقُوءُ عِدَّةِ الْاَنْبِيَاءِ قَالَ
 مِائَةِ اَلْفٍ وَارْبَعَةٌ وَعِشْرُونَ اَلْقَابُ الْمُرْسَلُ مِنْ ذَلِكَ
 كَيْفَ كَلَّمَ وَبَرَّ وَجَاهُ
 تَلْمِذَاتِي وَبَضْعَةٌ عَشْرًا مِّمَّا غَفِيْرًا وَفِي رِوَايَةٍ عَنْ اَبِي اِمَامَةَ
 سَيِّدٌ وَبَارِئُهُ تَنْ جَمَاعَتِ اَنْبِيَاءُ رَوَاهُمَا اَحْمَدُ وَابُو
 اَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرِيْمًا
 اَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنْهُ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرِيْمًا

اِبْرَاهِيْمَ اَلَا تَلِكْ كِدَ بَاتٍ ثَلٰثَتَيْنِ مِنْهُمْ فِي ذَاتِ اللّٰهِ قَوْلًا يٰ

ابراهيم مگر سه بار دو دروغ ازان سر بر می خندا بکے قول کو علی السلام

سَقِيْمٌ وَقَوْلُهُ بَلْ فَعَلَهُ كَبِذُّهُمْ هٰذَا وَقَالَ بَلِيَّا هُوَ ذَاتِ

من بیمار و دم قول است که کرد آن فعل را بزدگ ایشان که نیست و فرمود آن حضرت حدیثی است که آن

يَقُوْمُ وَسَارَةُ اِذَا اَنِي عَلٰی حَبَارٍ مِنَ الْجَبَّارَةِ فَقِيْلَ لَهَا اِنَّ هٰنَا

ابراهيم بود در آن در هر وقت و ساره همراه او بود و نگاه آید ابراهيم با ساره و گذشت بر شکری از ایشان پس گفته شد

رَجُلًا مَعَهُ امْرَاَةٌ مِنْ اَحْسَنِ النَّاسِ فَاَرْسَلَ اِلَيْهِمْ فَسَأَلَ عَنْهَا

مردی را پدر شکیله اینها مردی است که نایابی است از بهترین نبی آدم و حسن پس کسی فرستاد که اینها را ببیند

مَنْ هٰذِهِ قَالَ اُخْتِيْ فَاَنِيْ سَارَةُ فَقَالَ لَهَا اِنَّ هٰذِهِ الْجَبَّارَةُ اِنْ يَعْلَمُ

ابراهيم پس پرسید که اینها را چه حال شده که گفتم این زن گفت ابراهيم که این خواهر من است پس او را پرسید

اَنَّا اَمْرَاَتِيْ يَعْلَمُنِيْ عَلَيْكَ وَاَنْ سَأَلْتُكَ فَاُخْبِرْنِيْهِ اَنَّا

و اعلیهم کرد او پس گفت مردی را که در نزد تو هست غلبه میکند مرا بر تو و از من بپرسد پس اگر

اُخْتِيْ فَاَنَّا اُخْتِيْ فِيْ لَاسَلَامٍ لِّمَنْ عَلٰی وَجْهِهٖ اَلَا رَضِمْ مَوْمِنٌ

که تو خواهر من نیستی زیرا که تو خواهر من هستی در اسلام نیست بر روی زمین هیچ مسلمانی

غَيْرِيْ وَعَلَيْكَ فَاَرْسَلَ اِلَيْهَا فَاَنِيْ بِهَا قَامَ اِبْرَاهِيْمُ يُصَلِّيْ

جز من و سوا من تو پس فرستاد آن جبار که مرا ببیند ساره پس آورد و شد باران زد و سارا و دیگر

فَلَمَّا دَخَلَتْ عَلَيْهِ وَخَبَّ يَتَنَّا وَلَهَا بَيْدَةٌ فَاخَذَ وَيُرْوٰى

تا نماز کند پس رفتند و در آنجا خوابیدند و او را بیدار دید و او را دید و او را دید و او را دید

تَقَطَّ حَتَّى رَأَوْهُ فَقَالَ ادْعِ اللّٰهَ لِيْ وَلَا أَصْرُكَ لَقَدْ عٰتٰ

که از صحنه دیدی و او را دید که حرکت کرد و بهایهای خود بر زمین پس گفت جبار ساره که در میان خود را بر زمین

اللّٰهُ فَاخْلِقْ ثُمَّ تَنَاوَلَهَا الثَّانِيَةَ فَاخَذَ مِنْهَا اَوْ اَشَدَّ فَقَالَ

خداوند مرا بساز و او را دید که حرکت کرد و بهایهای خود بر زمین پس گفت جبار ساره که در میان خود را بر زمین

ثُمَّ تَنَاوَلَهَا الثَّانِيَةَ فَاخَذَ مِنْهَا اَوْ اَشَدَّ فَقَالَ

و او را دید که حرکت کرد و بهایهای خود بر زمین پس گفت جبار ساره که در میان خود را بر زمین

و او را دید که حرکت کرد و بهایهای خود بر زمین پس گفت جبار ساره که در میان خود را بر زمین

و او را دید که حرکت کرد و بهایهای خود بر زمین پس گفت جبار ساره که در میان خود را بر زمین

و او را دید که حرکت کرد و بهایهای خود بر زمین پس گفت جبار ساره که در میان خود را بر زمین

ادْعِ اللَّهَ لِي وَلَا أَضُرُّكَ قَدْ عَتِيَ اللَّهُ فَأَخْلَقَ قَدْ عَا بَعْضَ

دعاکن خدای ابدی من و زبان نمیرسانم مگر پس در خاک و سار و خدای تعالی را پس ما که و هشد انجبار پس

مَجْمَعِهِ فَقَالَ إِنَّكَ لَمِنَ الْتَائِيْنَ بِإِنْسَانٍ إِنَّمَا أَتَيْتَنِي بِشَيْطَانٍ

یعنی انہرودہ اران خود را پس گفت بدرستی که تو بنیاد دی نزد من آدمی را بنیاد کردی مگر شیطان را

فَاخَذَ مِنْهَا جِزَاءً لَّهِ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّيُ فَارْتَأَىٰ مِنْهُمُ

پس خد متفكر گردانيد براى ساره با حردا پس آمد ساره نزد ابراهيم و حال او را ابراهيم استوده نگاه ميكرد و پس استاده

قَالَتْ رَدَّ اللَّهُ كَيْدَ الْكَافِرِ فِي نَجْوَاهُ وَأَخَذَ مَا حَقَّقَ أَبُو هُرَيْرَةَ

لغت سارہ باز کرد اند خدا تعالیٰ بدستگاری آن کافرا و پرستش وی و عداوت کرد و ایندہ ہاجرہ را گفت بھو ہر مردم

تِلْكَ اَمْكُم يَا بَنِي مَاءِ السَّمَاءِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعِنْدَهُ رَمَقٌ قَالِ

ان پھر وہ مادرِ سلامت اٹھ اُپڑیں اب اسٹان سے سید
 وہم الہی مریضیتِ صحتِ کربو

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ أَحَقِّ بِالشَّيْءِ مِنْ إِبْرَاهِيمَ

۱۰۰

اِذْ قُلْ رَبِّ ارْنِي لَيْفَ حَيْحِي الْمَوْتِ وَيَرْحَمُ اللّٰهُ لَوْ طَلَعْتَ اَنْ

وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي هَدَانَا لِهٰذَا وَمَا كُنَّا لَكَ شَاكِرِيْنَ

پایا و حارانی را این شکیلا دید و اولیستانی را بجای خود ماموریت یوسف

سورة النور

۸. بسم الله الرحمن الرحيم
 وَاِذَا جَاءَ اِلَيْكَ اِلَهَادُ اُولٰٓئِكَ فَكَرِهْهُنَّ لِهٰٓؤُلَآءِهِنَّ مِمَّا مِثْلُ مَا عَلَّمَكَ اللّٰهُ اِنَّ اَكْثَرَهُنَّ طٰغٰتٌ اَعْمٰی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّمَا أُسَمِّيَ الْخَضِرُ لِأَنَّهُ جَلَسَ عَلَى الْخُرَّةِ

صلی اللہ علیہ وسلم گفت آنحضرت کہ نام کرده اند خضر مگر از جهت آنکہ وی شصت ہزار

بَيْضَاءٍ فَإِذَا هِيَ تَهْتَزُّ مِنْ خَلْفِهِمْ خَضِرَاءُ سَرَوَاهُ الْجَارِيَةُ عَنْ

خشک کہ روئیدے بنو درک لیں گا۔ آن زمین ہے جنبہ از پیش می بنزد تر و تندر روایت کرد این حدیث بخارکے

[illegible]

اَبُو بَنِی كَعْبٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ
 وَاذا بَلَغَ بَنُ كَعْبٍ مَرُوسِيَّتَ كُفْتِ فَرَمُودَ أَخْضَرْتِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَسِيكِي
 الْغُلَامَ الَّذِي مَتَلَهُ الْخَضِرُ طَعِيعٌ كَاثِرٌ أَوْ كُنْ عَامِلٌ لَا مَرْهُوْتِ
 كودکے کو گشت اورا حضرت علیہ السلام سرشت شد کافر و اگر مر سیت آن کودک
 أَبَوَاهُ طَعِيعًا أَوْ كُفْرًا اِمْتَقِ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ
 بِنَا مَادِ خُودِ وَ تَطْلِفُ بِيَكُو دَارِ اِبْرَاهِيمَ كُفْرِيَانِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَ اِذَا اِبْنُ هَرِيرَةَ مَرُوسِيَّتَ كُفْتِ مَرُودِ
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَا أَيُّوبَ يُغْتَسِلُ عُرْيَانًا فَخَرَجَ عَلَيْهِ
 أَخْضَرْتِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِدْرَاثًا اَلْاَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ غُلَّ بِكُو دِهْرِهِ لَيْسَ اِفْتَادِ
 خَرَجَ مِنْ دَهَبٍ فَعَجَلَ أَيُّوبُ بِحُجَّتِي فِي تَقْوِيهِ فَنَادَاهُ رَبُّهُ يَا أَيُّوبُ
 بِرِايُوبِ لَخِ اَزْزَرُ لَيْسَ مَرْهُوْدِ كَرْدِ اَيُّوبَ كَرْدِ اَيُّوبَ اَنَ اَمْرًا اَزْزَادِ رَحْمَةً خُودِ سِرَّ اَزْزَادِ اَيُّوبَ رَا
 اَلَمْ اَعْلَمْتُكَ عَمَّا اَتْرَى قَالَ بَلَى وَعِزَّتِكَ وَلَكِنْ لَا غِنَى لِي
 اَيُّوبَ بِلَ اِيَزَادِ رَحْمَةً هَامِ تَرَا اَزْزَادِ اَيُّوبَ كَيْسَ بِيَنِي تُو كُفْتِ اَيُّوبَ اَرَا كُو كُو دِهْرَتِ تُو وَلَكِنْ نِيَتِ لِي بَارَا
 عَنْ اَبْرَكِيكَ سَرَاوَاهُ الْخَيْرُ وَ عِنْدَهُ رَحْمَةٌ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 مَرَا اَزْزَادِ رَحْمَةً تُو رَوَاهُ اَبْنُ مَرْجَانٍ وَ هَمِ اَزْزَادِ رَحْمَةً كُفْتِ فَرَمُودَ أَخْضَرْتِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنَّ مُوسَى كَانَ رَجُلًا حَيِيًّا سَيِّدًا اَكْبَرَى
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِرَسِيكِي مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ بُو دِ مَرُودِ اِسْبَارِ حَاكِمِيَّةِ مَرُودِ كُو دِهْرَتِ وَ دِهْرَتِ
 مِنْ جِلْدِهِ شَيْءٌ اِسْتَحْيَاءٌ قَاذِ اَلْاُمْنِ اِذَا اَلْاُمْنُ بِيَنِي اَسْرَ اَيْتِلَ
 اَزْزَادِ رَحْمَةً تُو اَيُّوبَ اَزْزَادِ رَحْمَةً تُو اَيُّوبَ اَزْزَادِ رَحْمَةً تُو اَيُّوبَ اَزْزَادِ رَحْمَةً تُو اَيُّوبَ
 فَقَالُوا مَا اسْتَرْهَذَا الشَّيْءُ اَلْاُمْنُ عَيْبٌ بِجِلْدِهِ اِمَّا اَبْرَصُ
 پس گفتند آن قوم مباله کرد موسی بر من کردن این چنین که از جهت عیبی که در پوست است باز بر می آید
 اَوْ اَدْرَاةٌ وَاِنَّ اللَّهَ اَمْرَادُ اَنْ يَكُو دِهْرُهُ لِحَالِ اَيُّوبَ مَا وَخَدَ اَلْيَغْتَسِلُ
 یا از آنکه و بدر سیتیکه خدا می تعالی خدایت که پاک کرد از دِهْرَتِ موسی را از عیبی که پیشانی شد موسی روزی تنها

از این روایت در کتاب...

در این روایت...

از این روایت در کتاب...

۱۱۹
۱۲۰

فَوَضَعْنَاهُ عَلَىٰ رُجْحٍ فَقَرَأَ الْحَمْدَ مِثْلَ مَا فِي الْكِتَابِ فَقَالَ مُوسَىٰ فِي إِثْرِهِ يَقُولُ

پس نہاد جماعت خود را بر سنگ پس گزیت آن سنگ و برد جامد موسی را پس شکر برفت موسی و گشت شکر

تَوْبِي يَا حَمْرُ تَوْبِي يَا حَمْرُ حَتَّىٰ أَنْتَهَىٰ إِلَىٰ مَلَأَةٍ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ

موسیٰ بہ ہمارا اچھا سنگ تاریدہ موسیٰ بجماعتی گزیت از بنی اسرائیل

فَرَأَوْهُ عُمَرَاؤُنَا أَحْسَنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ وَقَالُوا وَاللَّهِ مَا يَأْمُرُ سَيِّ

پس دیدند آن جماعت موسی را بہترین بیکوترین پیدا بخش خدا و گفتند سوگند بخدا نیست یا موسیٰ

مِنْ بَاسٍ وَأَخَذَ تَوْبَهُ وَكَفَّفَ يَا حَمْرُ صَرَّ يَا فَوْقَ اللَّهِ إِنَّ يَا حَمْرُ

یہی عیب و گرفت موسیٰ جامد خود را و در دست موسیٰ کوزہ سنگ را زدند پس بجماعت سوگند کہ سید خدا

لَنْدَبَا مِنْ أَمْرِ صَرَّ بِهِ نَلْتَمِزُكَ أَوْ رَتْبًا أَوْ خَسًا مُتَّفِقٌ عَلَيْكَ

لشنان از تا غیر زدن موسیٰ از رتبتان یا چهار یا پنج متفق علیہ

وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

و روایت است از ابن عباس کہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَيْسَ الْخَبْرُ بِالْمُعَايَنَةِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَىٰ أَخْبَرُ مُوسَىٰ بِمَا صَنَعَ قَوْمُهُ

نیست خبر چہرے مانند دیدن آن بدرستی نہ میقال خبردار موسیٰ را بہ چیز کہ کردند قوم او

فِي الْعِجْلِ فَلَمْ يَلَوْحَ فَلَمَّا عَايَنَ بِمَا صَنَعُوا أَلْفَىٰ الْأَلْوَحَ

در گوسالہ پس نینداخت لوح را پس دید گاہ کہ موسیٰ بچشم خود دید آنچه صانع انداز گوسالہ نوشت

فَانْكَسَرَتْ رَأَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ

پس شکست لوح را روایت کرد ابن حریث را احمد و از ابی ہریرہ رضی اللہ عنہ روایت گفت فرمود آنحضرت

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَهُ لَكَ الْمَوْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ

صلی اللہ علیہ وسلم آمد عزرائیل لبوسے موسیٰ

ابْنِ عِمْرَانَ فَقَالَ لَهُ أَحِبَّ رَبَّكَ قَالَ فَكَلَّمَهُ مُوسَىٰ عَيْنَ

بن عمران ۴ پس گفت موسیٰ را قبول کن مکر پروردگار تو گفت آنحضرت پس لبی بزد و بچشم

مَلَكَ الْمَوْتِ فَقَطَّعَهَا قَالَ فَرَجَعَهُ مَلَكَ الْمَوْتِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

مَلَكِ الْمَوْتِ را پس شکست و پاره کرد و کور کرد گفت پس باز گشت آن فرشته بجانب خدا

فَقَالَ إِنَّكَ أَمْسَلْتَنِي إِلَى عَبْدٍ لَكَ لَا يُرِيدُ الْمَوْتَ وَقَدْ هَمَّ

پس گفت بخدا ای تعالی بدرستی که تو فرستادی مرا بسوی بنده که در حق است که نمی خواهد مرا از حقیق باز

عَيْنِي قَالَ فَرَأَى اللَّهُ إِلَيْهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ رَجِعْ إِلَى عَبْدِي فَقُلْ الْحَيَاةُ

که چشم مرا گفت آنحضرت پس باز داد و خدا ی تعالی چشم فرستاد و نمود و برگرد و باز بسوی بنده من بگویند

تُرِيدُ فَإِنْ كُنْتَ تُرِيدُ الْحَيَاةَ فَصَحِّ يَدَكَ عَلَى مَتْنِ تَوْرَتِمَا

میخواهی پس اگر میخواهی زندگی داری پس بند دست خود را بر پشت گاو می خواهی پس چیزی را

تَوَارَتْ يَدَكَ مِنْ شَعْرَةٍ فَإِنَّكَ تَعِيشُ بِهَا سَنَةً قَالَ ثَوَمَةُ

که بپوشد دست تو از موئی پس در سینه تو منبر است بشمار یک سال گفت موسی ایست

قَالَ ثَوَمَةُ مَوْتُ قَالَ فَإِلَّا نَ مِنْ قَرِيبٍ رَبِّ آذِنِي مِنْ الْأَرْضِ

حیث گفت فرستاده بهتر میری گفت موت پس اختیار کردم موت را اکنون و گفت خداوند از تو بگوید

الْمُقَدَّسَةِ رَمِيَّةٍ سَجَّحَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پاک کرده شده مقدار یک تیر پرتاب گفت آنحضرت صلوات الله علیه وسلم

لَوْ أَنِّي عِنْدَهُ لَا رَيْبَ لَكُمْ قَبْرَهُ إِلَى جَانِبِ الطَّرِيقِ عِنْدَ

اگر من بودم نزد بیت المقدس هرگز نبود شکنا را قبر موسی را در یک جانب راه نزد توده

الْكُتَيْبِ الْأَحْمَرِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ سَمِعْنَا

را یک سرح متفق علیه و از ابن عباس را خبر روایت گفت ابن عباس

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةِ

سی و دو مایل و آنحضرت صلوات الله علیه وسلم میان مکه و مدینه

فَرَكْنَا بَعْدَ ذَلِكَ فَقَالَ آيَةُ هَذَا فَقَالُوا وَآيَةُ الْأَنْبِيَاءِ

پس گذشتیم بیک وادی پس پدید آنحضرت که نام وادی است این پس گفتند صحابه این را آیه و نشانه

قَالَ كَلْبِي أَنْظِرْ إِلَى مُوسَى فَقَدْ كَرِهَ مِنْ كَوْنِهِ وَشِعْرًا تَبَيَّنَ وَأَوْضَعًا
 فرمود آنحضرت که من گفتم مسیوی موسی علیه السلام پس ذکر کرد آنحضرت از رنگ مسیوی و گوشتی
 اصْبَعِيهِ فِي أذُنِيهِ كَهْ جَوَازٍ إِلَى اللَّهِ بِالتَّكْلِيبَةِ مَا رَأَيْتُهَا
 هر دو انگشت خود را در هر دو گوش خود را و آواز بلند و فریاد است پس خدا در لیبک گفت و حالیکه
 التَّوَادِي قَالَ تَوَسَّعَ نَاحِي آتَيْنَا عَلَى ثَنِيَّةٍ فَقَالَ أَيُّ نَبِيَّةٍ
 گذرانده است موسی درین دوازده ساعت این مهاسی پتیر کردیم آنکه برآیدیم بر کوهی پس بر سر آنحضرت
 هَذِهِ قَالُوا هَرِشَاءُ أَوْ لَعَنَ فَقَالَ كَلْبِي أَنْظِرْ إِلَى يُوحَنَّا عَلَى
 که را که بودست این گفتند صحابه را که هر چه یافتست پس فرمود آنحضرت که این چه منبر است پس
 نَاقِي تَحْمِلُهُ عَلَيْهِ حَبَّةٌ صَوْنٍ خَطَامٍ نَاقِيَهُ خَلِيفَةُ مَا رَأَيْتُهَا
 سوار بر ناقه سربازی جبهه پشمن است مهاباقه او از پیوسته است خدا گذرانده باین
 التَّوَادِي مَكْتَبًا رَأَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ
 و او را مسلمان گفتند که حجی آید و او مسلم قرار ایست بر برادرش روایت است از آنحضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ خُفِّفَ عَلَى دَاوُدَ الْقُرْآنُ فَكَانَ
 صلوات الله علیه و سلم فرمود سبک گردانیده شد بر داود قرأت زبور و توبیت پس فرمود
 بِأَمْرِ يَدَوَاتِهِمْ فَتُسَرِّجُ الْقُرْآنُ قَبْلَ أَنْ تُسَرِّجَ دَوَابُّهُ
 داود و کلام دیگر در بیان کردن حدیثی از خود فرمود پس میخواند داود قرآن را و تمام میخواند آنرا پس فرمود
 وَلَا يَأْكُلُ الْإِمْنُ عَمَلُ يَدَيْهِ سَأَاهُ الْبَحَارِيُّ وَعَنْ
 و بخیر و روزی داود علیه السلام میخواند که گشت کار برودست خود کرد و باز فرمود داود البخاری و او هم از داود
 عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَتْ أَمْرًا تَانِ مَعَهُمَا
 روایت است از آنحضرت صلوات الله علیه و سلم گفت آنحضرت بودند دو زن تان که آنان از آن
 أَبَا هَمَّكَاءَ الذَّنْبُ قَدْ هَبَ يَا بَنِي إِحْدَاهُمَا فَقَالَتْ
 دو سبزه آنها بودند پس آمد گرگ پس برد پس یکی از آنان دوزخ پس گفت ذوق

۴
 از آنحضرت روایت است که
 از آنحضرت روایت است که

۵
 از آنحضرت روایت است که
 از آنحضرت روایت است که

از آنحضرت روایت است که

صَاحِبَتُهَا إِنَّمَا ذَهَبَ بِأَمْنِي وَقَالَتِ الْكُفْرَى إِنَّمَا ذَهَبَ بِأَمْنِي	که مصاحب آن زن بود بزرگوار است اگر کسی بگوید که ترافد گفت نیکو خبر ده است مگر پس از آن
فَتَمَّا كَمَتَا إِلَى دَاوُدَ فَقَضَى بِهِ إِلَيْكَ لَبَّى فَمَرَجَبَا عَلَى سُلَيْمَانَ	پس در نزد داود و داود پس مگر در آن پس که کلان تر بود پس در آن آمدند هر دو زن بر سلیمان
لَيْنَ دَاوُدَ فَأَخْبَرَ تَاةُ فَقَالَ إِنْ تَوَلَّيْتُ يَا سُلَيْمَانُ أَسْتَعِثُّ بِكَ كَمَا	بن داود پس خبر دادند سلیمان را پس فرمود سلیمان میارید نزد من کار داود و تاهه این پس را
فَقَالَتِ الْكُفْرَى لَا تَفْعَلْ بِرَحْمَتِكَ اللَّهُ مَعَهَا نَبَا فَقَضَى بِالْقَضَاءِ	پس گفت زن کفر دو پاره کن پس در رحمت که ترا خدا می تعالی این پس پس در آن کلان است پس را
مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	سلیمان بآن پس که زن فر در ظاهر متفق علیه و از ابی هریره ر. مرویت فرمود آنحضرت ص. الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَنْبَغِي لِعَبْدٍ أَنْ يَقُولَ إِنِّي خَيْرٌ مِنْ يُوسُفَ	علیه و سلم پس در هیچ بنده را که بگوید من بهترم از یوسف خیر علیه السلام
أَبْنِ مَثَى مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهُ رَضِيَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	متفق علیه و هم از وی مرویت که آنحضرت ص. الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَانَ تَرَكَسُ يَا خَازِنًا رَاوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ	علیه و سلم فرمود بود زکریا علیه السلام چوب تراشی میکرد در وقت کرد این حدیث را سلم
أَبْنِ مَوْسَى رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كَمُلْ مِنَ	و از ابو موسی ر. از آنحضرت ص. الله علیه و سلم مرویت فرمود آنحضرت که این حدیث را
الْبَرِّ جَالٍ كَثِيرٌ وَلَمْ يَكْمُلْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ	از مردان بسیار و کامل نشدند از زنان مگر مریم دختر عمران
وَأَسِيَّةُ أَمْرَأَةٍ وَجَعَلُوا وَفَضَّلَ عَائِشَةَ عَلَى النِّسَاءِ الْفَضْلُ	و آسیه زن و جعول و فضل عایشه بر فضل عایشه
وَأَسِيَّةُ زَيْنَ فَخْرَانِ وَفَضَّلَ عَائِشَةَ	و آسیه زن فخران و فضل عایشه

وَالْطَّبِيبُ رَفَاقَهُ أَحْمَدُ وَالدَّيْمِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَعَبْدُ

و بعضی کچھ روایت کردین حدیث را ترمذی سے و ابو داؤد و ابی داؤد

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا

ابن ہریرہ رضی اللہ عنہ روایت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہر گاہ کہ

خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ مَسَحَ ظَهْرَهُ فَسَقَطَ مِنْ ظَهْرِهِ كُلُّ نَسَمَةٍ هِيَ خَلْقُهَا

پیدا کرد خداوند آدم را مسح کرد پشت اورا یا اگر کرد فرشتہ مگر ہر عام را کہ ہلاک پس بر زمین

مِنْ دُرَيْتِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَجَعَلَ بَيْنَ عَيْنَيَّ كُلِّ إِنْسَانٍ مِنْهُمْ

از او تا قیامت تا روز قیامت و گردانید میان دو چشم ہر آدمی ازین آدمیان

وَيَبْصُرَ مِنْ نَوْحٍ عَرَضَهُمْ عَلَى آدَمَ فَقَالَ أَيُّ رَبِّ مِنْ هَؤُلَاءِ

برین و لحاظ از نور پست عرض کرد ایشان را بر آدم پس گفت آدم ای ہر دو کس کیست

قَالَ دُرَيْتُكَ فَرَأَى رَجُلًا مِنْهُمْ فَأَعْجَبَهُ وَبُهِشَ مَا بَيْنَ عَيْنَيْهِ

کسان فرمود حق تعالی اولاد تو پس میآدم مردی را از ایشان پس عرض کرد آدم ما را احسان بخش

قَالَ أَيُّ رَبِّ مِنْ هَؤُلَاءِ أَوْدُ فَقَالَ أَيُّ رَبِّ كَمْ جَعَلْتَ

آدم فرمود و گفت آدم ای ہر دو کس کیست این مرد فرمود حق تعالی او دست پس گفت آدم ای ہر دو کس کیست

عُمَرُ قَالَ سِتِّينَ سَنَةً قَالَ أَيُّ رَبِّ رَزَاذَةُ مِنْ عُمَرُ أَرَبْعِينَ

گر باشد عمر او چارہ صد و شصت سال گفت آدم ای ہر دو کس کیست ازین کن مراد از عمر من چهل

سَنَةً قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلَمَّا انْقَضَى عُمَرُ

سال فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس ہر گاہ کہ گذشت عمر

آدَمَ إِلَّا أَرْبَعِينَ جَاءَهُ مَلَكُ الْمَوْتِ فَقَالَ آدَمُ أَوَلَمْ يَبْقَ

آدم مگر چهل سال باقی ماند آدم را کہ الموت پس گفت آدم کہ تا باقی ماندہ وقت

مِنْ عُمَرُ أَرْبَعُونَ سَنَةً قَالَ أَوَلَمْ تُعْطِهَا ابْنُكَ دَاوُدَ

از عمر من چهل سال گفت کہ الموت آدم آیا ندیدی تا تو آن چهل سال را بعد دَاوُدَ

و بعضی کچھ روایت کردین حدیث را ترمذی سے و ابو داؤد و ابی داؤد

و بعضی کچھ روایت کردین حدیث را ترمذی سے و ابو داؤد و ابی داؤد

فَخَدَّ اٰدَمُ فَمَجَّدَتْ دُرِّيَّةُ وَسَيَّ اٰدَمُ فَاَكَلَ مِنَ الشَّجَرِ فَانْقَسَبَتْ
 پس بنکر شد آدم علیه السلام پس بنکر شد اولاد او و فراموش کرد آدم نے خایر ایس خورد از آن شجره پس ایس
 دُرِّيَّةُ وَخَطَا وَخَطَا دُرِّيَّةُ سَرَاوَالُ الدِّرْمِذِيِّ وَعَنْ
 کرد خطا داد و خطا کرد آدم و خطا کردند فریت او روایت کرد این حدیث را ترمذی و ابویوسف از
 اَبِي بَنْ كَعْبٍ فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي
 اَبے بن کعب رحمہ در قصہ قول حق سبحانہ تعالیٰ و اذ اخذ
 اٰدَمُ مِنْ ظُهُورِهِمْ دُرِّيَّةَهُمْ قَالَ جَعَلَهُمْ قَبَعَهُمْ اَزْوَاجًا
 الایہ گفت ابن کہ فراموش آورد حق تعالیٰ ایشان را پس فرماست کہ بگردانید ایشان را از امتیاس پس گردانید ایشان را از امتیاس
 ثُمَّ صَوَّرَهُمْ فَاَسْتَنْطَقَهُمْ فَتَكَلَّمُوا ثُمَّ اخَذَ عَلَيْهِمُ الْعَهْدَ
 پست صورت بخشید ایشان را پس بگردانید ایشان را پس سخن کرد از ایشان پست گردانید ایشان را پس
 وَالْمِيثَاقِ وَاشْهَدَهُمْ عَلَى اَنْفُسِهِمْ اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَى
 و میثاق را و گواہ گردانید بر ذات حق ایشان آیا نیستیتم من پروردگار شما گفتند کہ بے
 قَالَ فَاِنِّي اُشْهَدُ عَلَيْكُمْ السَّمَوَاتِ السَّبْعُ وَالْاَرْضُ صِدْقُ السَّبْعِ
 فرمود پس بدینکہ من گواہ میگردانم بر شما ہفت آسمان را و گواہ میگردانم بر شما ہفت زمین را
 وَاشْهَدُ عَلَيْكُمْ اَبَاكُمْ اَدَمُ اَنْ تَقُولُوا اَيُّوْمَ الْقِيَمَةِ لَمْ نَعْلَمْ
 و گواہ میگردانم بر شما پدر شما را کہ آدم است تا گویند روز قیامت گردانید ایشان را
 بِهَذَا اَعْلَمُوا اَنَّهُ لَا اِلَهَ غَيْرِي وَلَا رَبَّ غَيْرِي وَلَا نَشْرَ كَوْنِي
 باین قضیہ جانید کہ بدستی کردشان انصاف کہ نیست هیچ معبودی بکن جز من نیست پروردگار منی جز من
 سَمِعْنَا اِنَّ سَاسِرَ سِلِّ الْيَكْرُ سُلِّي يَدُ كِرَ وَنَكْرَ عَهْدِي مِيثَاقِي
 چسبید من تو نیست کہ در دستم سبب شما نیست غیر من خود را گردانید شما را عہد مرا و میثاق مرا
 وَانْزِلْ عَلَيْكُمْ كُتُبِي قَالُوا اَشْهَدُ زَا يَانَا رَبَّنَا وَ اَلْهَنَا لَارَبَّ
 و فرمود ای اکر من بر شما کتابهای خود را گفتند ایشان گواہی دادیم با کہ تو پروردگار ما می و معبود ما

روایت کرد از ابی یوسف

و فرمود ای اکر من بر شما کتابهای خود را گفتند ایشان گواہی دادیم با کہ تو پروردگار ما می و معبود ما

لَنَا غَيْرُكَ وَلَا إِلَهَ لَنَا غَيْرُكَ فَأَقْرَأْ بِذَلِكَ وَهَرِّفْ عَلَيْهِمْ

ما راجع تو نیست همچو ما راجع تو نیست و اگر ندان و بر داشته شد بر ایشان

أَدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ قَرَأَى الْعَقَبَى وَالْفَقِيرَ وَحَسَنَ

آدم علیه السلام در حالیکه نگاه میکند بچنان ایشان پس می آید و اگر و محتاج و دودید نیکی

الصُّعُكَةَ وَذُونُ ذَلِكَ فَقَالَ رَبِّ كَوْكُوسَاتٍ بَيْنَ عِبَادِكَ

صورتها و جز آن مظهر را پس گفت آدم ای آفریدگار من چرا برابری نکردی میان ایشان با یکدیگر

قَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ أَنْ أَشْكُرَ وَرَأَى الْأَنْبِيَاءَ فِيهِمْ مِثْلَ الشُّجْرِ

تو را فرمود حق تعالی زیرا که من دوست میدارم که شکر کرده شوم و دید آدم علیه السلام پیغمبران را در میان آنان مانند

حُلِيِّهِمُ النَّوْءُ خُصُّوا بِمِثَالِي الْإِسْرَافَةِ وَالنَّبَاةُ وَهُوَ قَوْلُهُ

که چنانچه بر ایشان بهشتی مخصوص گواخته شده از سیخا بزرگ و چون در میان آن در رسالت نبوت و آن بعد قول

تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَإِذَا أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ أَلَّا يَقُولُوا

سبحانه و تعالی است و چون گرفتیم که هر کدام را بیاوریم از پیغمبران آن چنان ایشان را رسالت و نبوت قول

عَلَيْسَ ابْنُ مَرْيَمَ كَانَ فِي تِلْكَ الْأَمْثَلِ فَأَرْسَلَهُ إِلَى مَرْيَمَ

که عیسی ابن مریم است و عیسی ابن مریم بود در میان آن امثال پس فرستاد او را الی مریم

عَلَيْهَا السَّلَامُ فَنُحِثَتْ عَنْ أَبِي آتَهُ دَخَلَ مِنْ فِيْهَا رَءَاةُ أَحَدٍ

علیها السلام پس حدیث کرده شد از آنکه که عیسی در آمد از مریم از راه دایمی رواه احمد

وَحَنَ ابْنُ الدَّيْلَمِيِّ رَضِيَ قَالَ أَتَيْتُ أَبِي ابْنَ كَعْبٍ فَقُلْتُ لَقَدْ وَقَعَ

در روایت است از ابن دایمی رضی گفت آمدم نزد ابی بن کعب پس گفت من او را به چنین

فِي نَفْسِي مِنَ لَقْدِ خَدِثْتَنِي لَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يَنْفِئَ هِمَّةً مِنْ قَلْبِي فَقَالَ

که خدا و دل من چیزی را شک از خداوند رسیده منی بخوان در شاید که خدا تعالی بر تو شک از دل من پس گفت

لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَذَّبَ أَهْلَ سَمَوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذَابًا يَجُودُ وَهَسَا

اگر چه آسمانها عذاب میکرد و تمام آسمانها را عذاب میداد و زمینها را عذاب میداد و تمام زمینها را عذاب میداد

غَيْرَ ظَالِمٍ لَهُمْ وَكَوَّ رَحْمَهُمْ كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرَ الْهُدَى مِنْ

غیر ظالم است در ایشان و اگر رحمت میکرد در ایشان بود رحمت او بهتر در ایشان است از

أَعْمَالِهِمْ وَلَوْ أَنْفَقْتَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا قِيلَ لَهُ

عملهای ایشان و اگر خرج کنی مانند کوه احد طلا را در راه خدا قبول نمیکند

اللَّهُ مِنْكَ حَقٌّ تَوْمِنُ يَا قَدْ بَرَوْتَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ

او را ندی تعالی از تو نماند ایمان آری بفرموده و آنکه برآوردی است ترا نبود

لِيُضِلَّكَ وَأَنَّ مَا أَخْطَأَهُ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبِكَ وَلَوْ مِتَّ عَلَى غَيْرِ

برای آنکه نرسد ترا و بدان که آنچه نرسید و است ترا نبود برای آنکه برسد ترا و اگر میری بر غیر

هَذَا لَدَخَلْتَ النَّارَ الْحَرَّ سَوَاءٌ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَا جَاءَهَا

این حال هر آنکه در آن آتش دوزخ را تا آخر میزند رویت کرد این حدیث را ابو داود و ابن ماجه

مِنْ مَنَاقِبِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از مناقب آنحضرت صلی الله علیه و سلم

بَابُ فِي ذِكْرِ حَلِيبَةِ الشَّرِيفَةِ

باب در بیان حلیب شریف آنحضرت صلی الله علیه و سلم

عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَسِي

از انس از روایت گفت آنرا آنحضرت صلی الله علیه و سلم نبود

يَا طَوِيلَ الْبَرِّ وَلَا بِالْقَصِيرِ وَلَكِنَّ بِالْأَبْيَضِ الْأَمْهَقِ وَلَا بِالْأَسْمَقِ

و از مفرط نبود آنحضرت کوتاه و نبود آنحضرت سفید سخت و نبود آنحضرت مشرب بنفشه

وَلَكِنَّ بِالْجَعْدِ الْقَطِيطِ وَلَا بِالْسَّبِطِ بَعَثَهُ اللَّهُ عَلَى رَأْسِ بَعْثَيْنِ

و نبود آنحضرت جعد قطط و نه سبط برانگیختند خدا تعالی او را بر سر بختین

سَنَةً فَأَقَامَ بِمَكَّةَ عَشْرَ سِنِينَ وَيَا مَكِّيَّةَ عَشْرَ سِنِينَ وَتَوَفَّاهُ

سال پس اقامت کرد در مکه عشر سال و در مدینه عشر سال و در مدینه عشر سال و میرانید او را

اللَّهُ عَلَى رَأْسِ سِتِّينَ سَنَةً وَلَيْسَ فِي رَأْسِهِ وَلِحْيَتُهُ عَشْرُونَ

خانیخال بر تمانے شصت سال و بالاکہ بود در سر و ریش ہلکہ کی است

شَعْرَةً بَيْضَاءَ وَفِي رَأْيِهِ لَيْسَ لَيْسَ بِالنَّوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ

موسے سفید و در روایت این چنانکہ و صف میکردا سر تا حضرت صلی اللہ علیہ وسلم را

قَالَ كَانَ رُبْعَةً مِنْ قَوْمٍ لَيْسَ بِالنَّوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ

گفت بود رجبہ یعنی سیاد بالا چنانکہ گفت نہ دراز و نہ کوتاہ

أَسْهَرُ الْأَوْنِ وَقَالَ كَانَ شَعْرُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روشن و درخت نازک و گفت بود موسیٰ بن جعفر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

إِلَى الْإِنصَافِ أَذْنِيهِ وَفِي رَأْيِهِ بَيْنَ أَذْنِيهِ وَعَاقِبَةٍ مُتَّفِقٍ عَلَيْهِ

تا سر ہماے گوش و در روایت میان دو گوش و دو گوش می متفق علیہ

وَفِي رَأْيِهِ لِلْبُخَارِيِّ قَالَ كَانَ خُفْمُ الرَّأْسِ وَالْقَدَمَيْنِ

و در روایت بخاری گفت بود سطر و پایی

لَمْ أَرِ بَعْدَهُ وَلَا قَبْلَهُ مِثْلَهُ وَكَانَ سَبْطُ الْكَفَّيْنِ وَفِي رَأْيِهِ

ندیدم بعد از او و پیش از او کسی را مانند وی و دو و حضرت فارخ و کشاکش دست و آزار

أُخْرَى لَهُ قَالَ كَانَ شَأْنُ الْقَدَمَيْنِ وَالْكَفَّيْنِ وَعَنِ الْبَرَاءِ

دیگر مر بخاری گفت و در حضرت سطر و گوش پایی و کفہاے دست و روایت است از براء

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَرْنًا مَعْقِدًا

عزیز گفت بود حضرت صلی اللہ علیہ وسلم میان قد و فراخ قامت

مَا بَيْنَ الْيَنْبِغِينَ لَهُ شَعْرٌ بَلَغَ شَكْمَةَ أَذْنِيهِ رَأْيُهُ فِي حِلَّةٍ

میان دو منکب بود حضرت را موسے کہ میرسید دو نزد گوش او را دیدم من حضرت ابو جہل

حَمْرَاءَ لَمْ أَرِ شَيْئًا قَطُّ أَحْسَنَ مِنْهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَفِي رَأْيِهِ

سرخ ندیدم من چیز را کہ از او حضرت متفق علیہ و در روایت

بسم اللہ الرحمن الرحیم
دار و مستند

مُسْلِمٌ قَالَ مَا رَأَيْتُ مِنْ ذِي لَمَّةٍ أَحْسَنَ فِي حُلَّةٍ خَمْرَاءٍ مِنْ

موسلم را گفت ندیدم من کسی که موی دراز و سیاه در حله سرخ از

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَعْرُهُ يَخْضِبُ مِنْ كِبَرِهِ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم موی او نزدیک میرسد بهوشهای او

بَعِيدٌ مَا بَيْنَ الْمَكِيلَيْنِ لَيْسَ بِالْقَوِيلِ وَلَا بِالْقَصِيرِ وَعَنْ

و در فراخ میانه دو مکیل نه طویل قد بود و نه کوتاه

سَيِّدِ بْنِ حَرْبٍ عَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

سید بن حرب روایت از جابر بن سمرة را گفت چنان بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَلِيعُ الْفِعْرِ أَشْكَلَ الْعَيْنِ مِنْهُوسُ الْعَقَبَيْنِ قِيلَ

علیه وسلم بزرگ و کشاد و دهن و نو دانه سفیدی چشم او مخلوط بود بر سر که گوشت

لَسَاكَ مَا ضَلِيعُ الْفِعْرِ قَالَ عَظِيمُ الْفِعْرِ قِيلَ مَا أَشْكَلُ الْعَيْنِ

موسلم را چه چیز بدتر از چشم عظیم الفعر است گفته شد چیست معنی اشکل العین

قَالَ كَوِيلٌ شَقِيقُ الْعَيْنِ قِيلَ مَا مِنْهُوسُ الْعَقَبَيْنِ قَالَ قَلِيلٌ حُمْرٍ

گفت معنی او دراز شکاف چشم گفته شد چیست معنی منهوس العقبین گفت که گوشت

الْعَقِبِ رَأَوْا أَوْ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي الطُّفَيْلِ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ

پایشتند رواد موسلم و از ابی الطفیل روایت گفت دیدم آنحضرت را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ كَبِيرًا مِلْحًا مَقْصَدًا رَأَوْا أَوْ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي

صلی الله علیه وسلم بود سفید و سفید میان در طول و قصر رواد موسلم روایت است از ابی

قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ عَنْ خُضَّابٍ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ كَبِيرٌ مِلْحٌ

گفت پیوسته ایشان را شنیدم از خضاب آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس گفت این را شنیدم

مَا يَخْضِبُ كَوْشِشُ أَنْ أَعْلَقَهُ كَأَنِّي فِي لَيْلَةٍ فِي رَأْيَةِ كَوْشِشٍ أَنْ أَعْلَقَ

آنحضرت را رسیدم آنحضرت را که در آن شبی دیدم که در شب دیدم که در آن شب

شَهِدَتْ كُنْ فِي رَأْسِهَا فَهَلَتْ مُشْفِقٌ عَلَيْهِ فِي رَأْيِهَا مُسْتَقِيلٌ أَمَّا كَانَتْ
 سبيلك سعيد را که بود در سر مبارک وی میکرد و بیشتر هم مشفق علیه در روایت مسند را گفت زبونی
 الْبَيَاضُ وَفَعَفَقَتْ فِي الصُّدْعَيْنِ وَفِي السَّاسِنِ وَعَنْ أَبِي قَالِ كَانَتْ
 سعید را که در سبیل زبیر بن بود و دیگر در سبیل کعبه و در سبیل چشمه و در سبیل گوشه و در سبیل چتر
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَزْهَرَ اللَّوْنِ كَأَنَّ عَرَقَهُ اللَّوْنُ إِذَا مَشَى
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم روشن تر از رنگ تابان گویا که قطره ای خوی نام و علیه است حجت حق را که چو نایت و میر آنحضرت
 تَلَفًا وَمَا مَسِسْتُ دِيْبَاجَةً وَلَا حَرِيرَةً أَلَيْنَ مِنْ كَفِّ سُولٍ
 بر می داشت یا و مس نکردم من هیچ دیباچه و حریر از من نزار که دست به مشید
 اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا شَمَمْتُ مِسْكَوً وَلَا عَذْرًا الْهَيْبِ
 خدا صلی الله علیه و سلم و نه بوئیدم من هیچ مشک و نه عذرا خوشبو
 مِنْ رَأْحَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُشْفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ
 از بوی پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم مشفق علیه و عن
 أُمِّ سَلِيمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَأْتِيهَا فَيَقِيلُ
 ام سلمه روایت است بدستیک پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم بود که آمد ام سلمه را و او قیلوله
 عِنْدَهَا تَتَبَسَّطُ نَظْعًا فَيَقِيلُ عَلَيْهِ وَكَانَ كَثِيرَ الْعَرَفِ فَكَانَتْ
 میکرد نزد وی پس می نشست و فرغش از اویم پس قیلوله میکرد بران و بود آنحضرت بسیار خوی پس او ام سلمه
 تَجْمَعُ عَرَقَهُ فَيَجْعَلُهُ فِي الْهَيْبِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 جمع میکرد خوی آنحضرت پس میکرد و نیام سلمه عرق آنحضرت را در عطر خوشبو می کرد و این را می گفت
 وَسَلَّمَ يَا أُمُّ سَلِيمٍ مَا هَذَا قَالَتْ عَرَفْتُكَ تَجْعَلُهُ فِي الْهَيْبِ
 علیه سلم فرمود ای ام سلمه چیست این گفت ام سلمه عرق است میکرد و این را نزد خود خوشبو می نمود
 وَهُوَ مِنْ أَهْلِ الْهَيْبِ فِي رَأْيِهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَرَوْهُ
 و عرق او از خوشبو ترین خوشبوهاست و در روایت آمده گفت ام سلمه یا رسول الله میدادیم و در

بَرَكَتَهُ لِيَصْنِيئَنَا قَالَ أَصَبْتُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ	
برکت عرق ترا از برای خردان خود گفت آنحضرت خوب کردی متفق علیه و از جابر بن	
سَمُرَةَ قَالَ صَلَّيْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاتَهُ الْوُجُوهَ	
سمره روایت گفت جابر گذاردم با آنحضرت صله الله علیه و سلم نماز پیشین را	
تَخْرُجُ إِلَى أَهْلِهِ وَخَرَجْتُ مَعَهُ فَأَسْتَقْبِلُهُ وَلَدَانِ فَجَعَلَ	
بیستر بیرون آمد آنحضرت از مسجد بسوی اهلخان خود و بیرون آمدم من نیز با آنحضرت بیرون رفتم آنحضرت بیستری را	
يَسْتَمِعُ حَدَّثِي أَحَدُهُمْ وَاحِدًا وَاحِدًا وَأَمَّا أَنَا فَسَمِعْتُ حَدَّثِي	
پس گشت آنحضرت که می نماید دست مبارک در ساربان یکی یکی را ولیکن من مسح کردم آنحضرت فشار را	
فَوَجَدْتُ لِيَدَهُ بَرْدًا أَوْ رِيحًا كَأَنَّمَا أَخْرَجْتُمَا مِنْ جُوفَةِ	
پس یافتیم من دست مبارک را و سردی یا بوی گویا که بیرون آورد آنحضرت دست را از	
عَطَارِدِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ قَالَ كَانَتْ	
طیبه عطار رواد مسلم روایت است از علی بن ابی طالب گفت بود	
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنِيَ بِالطَّوِيلِ لَا بِالْقَصِيرِ	
آنحضرت صله الله علیه و سلم کنیت دراز بود و نه کوتاه	
ضَخَمَ الرِّاسِ وَاللِّحْيَةَ شَاشَ الْكُفَّيْنِ وَالْقَدَمَيْنِ مَشَرَّ بِأَحْمَرٍ	
بغلک میلان بود و سبزه بر مبارک و درش مبارک و بر گوشه کفها دست و پا با اینست سبزه	
ضَخَمَ الْكَامِدَيْنِ حَوِيلَ الْمَسْرَبَةِ إِذَا مَشَى تَكْفًا تَكْفًا	
سبزه بندهای استخوان دراز میبندد که در میان سینه تشریف بود چون میرفت آنحضرت میل میکرد	جان ازین
كَأَنَّمَا يَخْطُ مِنْ صَبَبٍ كَمَا أَرَقَبْلُهُ وَلَا يَعْدُ مِثْلَهُ صَلَّى اللَّهُ	
گویا که خود میبارد از بلند به پست نه دیدم پیش آنحضرت نه بعد آن مانند آنحضرت نمیبارد	
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ مَنْ كَانَ إِذَا وَصَفَ	
علیه و سلم روایت کرد این حدیث را ترمذی و ازین حدیث نیز روایت کرد و علی بن ابی حمزه	جان ازین

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَمْ يَكُنْ بِالطَّوِيلِ الْمَمُوتِ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را سبکدست نبود آنحضرت طویل زیاده و نبود

وَالْقَصْدُ الْمُنْتَدِي وَكَانَ سَاعَةً مِنَ الْقَوْمِ وَلَمْ تَكُنْ

سید کوتاه و بود میان بالا از مردم و بود آنحضرت

بِالْجَعْلِ الْقَطْعِ وَلَا السَّبْطِ كَانَ جَعْدًا رَجُلًا وَكَمْ يَكُنْ بِالْمَطْعَةِ لَا بِالْعَمَلِ

بعد و نسبت و بود بعد میانہ موسی و بود آن حضرت را گفتند

وكان في الحبس تدوير ايضاً مشرباً كدج العيينين خدب الكنفه حليل الشاش

سورة الاحقاف

وَالْكِتَابُ اجْرَدٌ وَمَسْكُوبٌ شَتَّى اللَّفْظِ وَالْقَدَمَيْنِ اِذَا

١٠٠٠

یہ معلوم تھا کہ مینٹی فی صہیب ادا التقت التقت معاہد

[illegible]

سیاہ و شاد ہر جنوت بود دوے ختم کنند و پیغمبران بود سخن تیرین مردم بود

مَدَدًا وَاصْدُوْا النَّاسَ لِحَقِّهِمْ ؕ اَلَمْ تَعْلَمُوْا

از آن سینه درخت ترین مردم از و سب زبان و نرم ترین مردم بود از روی طبیعت

أَكْرَمُهُمْ عَشْرَةً مِنْ رَأْيِ بَيْدَاهَةِ هَامَّةٍ وَمِنْ خَالِطِهِ

و دیگر ازین مردم بود از روحانی قبیل که کسب و دید آن حضرت را یکایک می رسید و او را هدایت و کسب اقتدا

معرفة أحبه يقول ناعته لمرأى قبله ولا بعداً مثله

و صحبت میداشت دوست میداشت اور ایگور و معنکته آخترت که ندیدم و ندیدم من از دی که

سأول الأئمة في حسن جاري رضي الله عنه أن النبي

و دایت کرد آن را ترهے و در آیت است از جابر رضی الله عنه که آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ لَكَ كَهْرَبًا فَتَتَّبِعُهُ أَحَدُ الْأَعْرَابِ

صلی اللہ علیہ وسلم میری نیت رہا ہے پس پڑھو ایسی روئے کر کے کہ اگر کوئی شخص

آيَهُ قَدْ سَلَكَهُ مِنْ طَيْبِ عَرَقِهِ أَوْ قَالَ مِنْ رِيحِ عَرَقِهِ رَوَاهُ الْإِسْلَامُ

تحقیقی رحمت است این لہ از خوش بوی عرق آنحضرت یا گفت یا کسی که طایب عرق یا خوش بوی عرق

وَعَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَمَّارٍ بْنِ يَاسِرٍ قَالَ قُلْتُ لِلرَّبِّ

ورایت است از ابو عبیدہ بن محمد بن عمار بن یاسر نے کوئی گفت کہ قسم در حق

بَيَّنْتُ مُعَوَّذِ بْنِ عَفْرَاءَ صَنَعِي لَنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بہت معوذ بن عفرہ را کہ صحابہ است حضرت کو کہ ای ما آنحضرت را صلے اللہ علیہ وسلم

قَالَ يَا ابْنِي كَوْمَا آيَةُ الشَّمْسِ كَالْعُرَّةِ سَرَوَاهُ الدَّارِمِيُّ

گفت ای منہ در وصف جمال آنحضرت ای کہ من اگر توفیق پیدا آنحضرت را دیدی آفتاب آئندہ رواہ دارمی

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

را از جابر بن سمرہ روایت گفت دیدم من آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

فِي لَيْلَةٍ رُحِيمًا يَنْجَعَلْتُ أَنْظُرَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در شب زود شن کہ در مہتاب خود بخوابد باشد پس گفتم کہ ای اگر توفیق پیدا جمال آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم

وَسَلَّمَ وَالْقَمَرُ عَلَيْهِ حُلَّةٌ خَرَاءُ فَادَّاهُوا أَحْسَنُ عِيْدِي

وسلم و کہ ای قمر بہ سجود و بلای آنحضرت حلہ سرخ بود پس را گاہ آنحضرت بیکو تہن و تہن ہو کر

مِنَ الْقَمَرِ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ

از امام رواہ دارمی و از ابو ہریرہ روایت گفت

مَا رَأَيْتُ شَيْئًا أَحْسَنَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

ندیدم من هیچ چیز را نیکوتر از آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم گویا

الشَّمْسُ تَجْرِي فِي وَجْهِهِ وَمَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَسْرَعَ فِي مَسْبَدِهِ مِنْ

آفتاب روان میرفت در و سے بہار می و ندیدم من هیچ یک را تیر تر از او رواہ زعفران

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَأَنَّكَ أَلَا رَجُلٌ تَطْوِي لَكَ وَأَنَا

الْجَهْدُ أَنْفُسًا وَأَنْتَ لَعْنٌ مُكَرَّرٌ رَأَاهُ الْبَرْمَكِيُّ وَعَنْ

مَرْثُفَتٍ قَالَ إِذَا جِئْتَ رَأَاهُ أَخْفَرْتَ كَيْفَ تَقْبَلُ لِمَنْ خُذَ رَأَاهُ تَرْفِيسٌ وَآر

جَابِرُ بْنُ سَمُرَةَ قَالَ كَانَ فِي سَأَلِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ حُمُوشَةٌ وَكَانَ لَا يَفْحَاكَ إِلَّا تَبَسَّأَ وَكُنْتُ إِذَا انْظَرْتُ

إِلَيْهِ قُلْتُ أَسْحَلُ الْعَيْنَيْنِ وَلَكِنْ بَأْسَحَلُ رَأَاهُ الْبَرْمَكِيُّ

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

أَفْلَحَ السَّائِلِينَ إِذَا انْظَرْتُ إِلَى كَالْتَمُزْتُ مِنْ بَيْنِ ثَنَائِهِ وَرَأَاهُ

الذَّارِمِيُّ وَعَنْ كَعْبِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وَسَلَّمَ إِذَا اسْتَسْنَأَ وَجْهَهُ حَتَّى كَانَ دَهْمًا قَطْعَةً ثُمَّ لَمْ يَنْزِلْ إِلَّا مَقْشُورًا

بَابُ فِي أَخْلَاقِهِ وَشَمَائِلِهِ

عَنْ أَنَسٍ قَالَ خَدِمْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَشْرَ

أَسْفَلِمْ رُسُلِي لَمْ أَكُنْ خَدِمْتُ كَرَمَ أَخْفَرْتُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَاهُ

الْبَرْمَكِيُّ

الْبَرْمَكِيُّ

أَخْفَرْتُ رَأَاهُ

سِنَانٍ فَمَا قَالَ لِي أُفٍّ وَلَا لِمَا صَنَعْتَ وَلَا لِمَا صَنَعْتَ مُتَّقِنٌ
 پس گفت آنحضرت مرا ای و گفت آنحضرت مرا چه کردی این کار و گفتند و کردی این کار
 عَلَيْهِ وَعَنْهُ قَالَ كُنْتُ أَمْسِي مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 علیه و هم از وی مرویت گفت بودم بر قم همراه آنحضرت صله امد
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَيْهِ بَرْدٌ يَجْرِي غَلِيظًا لَهَا شَيْبَةٌ قَادِحَةٌ
 علیه و سلم و بر آنحضرت چادر بود مسوب بخوان که موه است و برش برادر بود
 أَعْرَابِيٌّ مُحَمَّدٌ لَهُ بَرْدَانُهُ جَدَّةٌ شَدِيدَةٌ وَرَجَعَهُ إِلَيَّ صَلَّى اللَّهُ
 بادیر نشسته پس کشید آنحضرت چادرش کشیده سخت و بارگشت آنحضرت صله امد
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي تَحْمِلِ الْأَعْرَابِيِّ حَتَّى نَظَرْتُ إِلَى صَفْحَةِ يَدَيْهِ رَسُولِ اللَّهِ
 علیه و سلم در پیش آن اعرابیه یعنی چنان بزور کفیه تا آنکه نگاه کردم آن که در آن صحنه خدا
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ أَشْرَتْ بِهَا حَاشِيَةَ الْبُرْدِ مِنْ شِدَّةِ
 صله امد علیه و سلم تحقیق تاثیر کرد و جلوه صفتی یافت آنحضرت کند و چادر از دست می افتد
 جَدَّتِهِ ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ فَرَأَيْتَ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي عِنْدَكَ
 کشید آن اعرابیه پیر گفت عرابیه ای محمد امر آن مرا که بدهند مرا مال خدا که نزد یک تو است
 فَانْتَفَتَ النَّبِيُّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثُمَّ صَحَّكَ
 پس بگریست پس آن اعرابیه بخیر خدا صله امد علیه و سلم بچهره خنده کرد
 ثُمَّ أَمَرَ أَنْ يُعْطَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ مَا سَأَلَ
 آنحضرت پیر را که بدی بخشش متفق علیه و سلم جابر مرویت گفت جابر در سوال
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْئًا قَطُّ فَقَالَ لَا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ
 آنحضرت صله امد علیه و سلم چیزی را پرس که گفت باشد که این متفق علیه و سلم
 وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و از آنسی عهدی که در سوالی کرد آنحضرت را صله امد علیه و سلم

در این باب از آنحضرت

۴
در این موضع از آنحضرت

سَرَاةً مُسْلِمَةً وَعَنْهُ قَالَ كَانَتْ أُمُّهُ مِنْ أُمَّاءِ أَهْلِ الْمَدِينَةِ

رواہ مسلم وہم از انہی است گفت مہر و کنیز سے از کونہ ان اہل مدینہ

تَاخُذُ بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَنْطَلِقُ بِهِ حَيْثُ

کہ میگرفت دست مبارک آنحضرت را صلے اللہ علیہ وسلم پس بے برد آنحضرت را جاکہ

شَاءَتْ سَرَاةً الْبُخَّارِيُّ وَعَنْهُ قَالَ إِنَّ أُمَّرَأَةً كَانَتْ فِي

میخواست روایت کرد این حدیث را بخاری سے قدیم از انہی است روایت گفت کرانی بود کہ در

عَقْلِهَا شَيْءٌ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي الْبِكْرَ حَاحَةً فَقَالَ

خود می چیز سے از عقل حاصل بود پس گفت آن زن ای نبی خود بدینکہ بہت مرا بہتہ حاجت ہے کہ گفت

يَا أُمُّ فَلَانٍ أَنْظِرِي آتَى السَّيْئَةَ شَيْئًا حَتَّى أَقْبِي لَكَ حَاجَتَكَ

ای ام فلان بہ بین ہر کدہم از کونہ چاکر میخواست تا آنکہ ادا کنم برای تو حاجت ترا

فَخَلَا مَعَهَا فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ حَتَّى فَرَغَتْ مِنْ حَاجَتِهَا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

پس تنہا شدہ آنحضرت با آن زن در بعضی راہ ہائے تا آنکہ فارغ شد آن زن از حاجت خود و روایت کرد کہ

وَعَنْهُ قَالَ لَوْ كُنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَاحِشًا

وہم از انہی سے روایت گفت بھو و آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم محشر گوید کہ

وَلَا لَعَنَّا نَا وَلَا سَيِّئًا بَا كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْعَتَبَةِ مَا لَهُ تَرَبُّبٌ جَبِينُهُ

و نہ بھو و آنحضرت لعن نہ کہہ کے روایت نیز روایت بھو و آنحضرت از و تنہا کنندگان بھو و سبکیت و دشمنی کردن

سَرَاةً الْبُخَّارِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ

رواہ البخاری سے و از ابی سعید خدری سے روایت گفت بھو و آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنْ الْعَدْدَاءِ فِي خُدْرِيهَا

صلے اللہ علیہ وسلم سخت تر از روی جا و دشمنان از کبر کہہ برد و خود داشتہ

أَفَادَ أَرَأَيْ شَيْئًا يَكْرَهُهُ عَرْمَتَاهُ فِي وَجْهِهِ مَسْفُوقٌ عَلَيْهِ

ایں چون میدید آنحضرت چیز را ناخوش میداشت چہ شے خیر تر از روی و سبک کردن یا اگر نہ از شرم چیز ناخوش

وہم از انہی سے روایت گفت بھو و آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم محشر گوید کہ

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

د از عایشہ رضی اللہ عنہا گفت ندیدم من پیغمبر را صلوات اللہ علیہ وسلم

مُسْتَجْمَعًا قَطُّ ضَا حِجًّا حَتَّى أَلْهَى مِنْهُ كُفُوًا يَهُ وَرَأْسًا كَانَتْ

مجمع شونده هرگز در حالت خنده تا آنکه به بیلم الان حضرت کام او را نمود آن حضرت گفت که

يَتَلَبَّسُ بِرَأْوَاءِ الْخَارِجِيِّ وَعَنْهَا قَالَتْ إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

تلبس میکرد رواه بخاری و هم از عایشہ رضی اللہ عنہا کہ نهاد حضرت صلوات اللہ علیہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمْ يَكُنْ سِرُّهُ الْخَلِيفَتِ كَسِرِّكُمْ كَانَ يُحَدِّثُ

علیہ وسلم کہ بیاد میگرفت سخن را در پیر کی دیگر چنانکہ متنبس میکرد بر شنونده مثل پیر

حَدِيثًا لَوْ عَدَّهُ الْعَادُّ لَأَحْصَاهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ الْأَسْوَدِ

کہ میگفت سخن را چنانکہ اگر شمارنده بر آید سے شمار از متفق علیہ و از اسود روایت

قَالَ سَأَلْتُ عَائِشَةَ مَا كَانَ السَّرِّيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت اسود روایت عایشہ را کہ چی چیز بود کہ میکرد حضرت صلوات اللہ علیہ وسلم

يُصْنَعُ فِي بَيْتِهِ قَالَتْ كَانَ يُكُونُ فِي مَهْمَةٍ أَهْلُهُ يُعْنَى خِدْمَةً

در و ن خانه گفت عایشہ کہ سے بود آن حضرت در خدمت اہل خانہ خود

أَهْلُهُ فَإِذَا أَحْضَرَتِ الصَّلَاةُ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ رَوَاهُ الْخَارِجِيُّ

پس چون حاضر میشد وقت نماز بیرون آمد براس نماز رواه بخاری

وَعَنْهَا قَالَتْ مَا ضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و هم از عایشہ رضی اللہ عنہا کہ در روایت نزد آن حضرت صلوات اللہ علیہ وسلم

شَيْئًا قَطُّ بِيَدِهِ وَلَا أَمْرًا وَلَا خَادِمًا إِلَّا أَنْ يَجَاهِدَ فِي

چیز را هرگز ب دست خود نہ زن را و نہ خادم را تا آنکہ کارزار میکرد در

سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا يَمِيلُ مِنْهُ شَيْءٌ قَطُّ فَيَنْقُصُ مِنْ جَاهِهِ

باید خدا و یا کمتر میشد آن حضرت چیزی سے هرگز پس انتقام کفیه از صاحب خود

له
لغات صحیح ما فیہم
کوشیدار مکرر است
عقل و نهایت است
در وقت الحاق
۲۶۲
در کان

در وقت الحاق

بَيْتِهِ كَمَا يَعْمَلُ أَحَدُكُمْ فِي بَيْتِهِ وَقَالَتْ كَانَ لَقَبًا مِّنَ الْبَشَرِ

خاندان خود چنانکه کار میکند یکی از شما در خانه خود و گفت عایشه بود آنحضرت آدمی زاهد و آزادیان

يَقُولُ تَوْبَهُ وَيَحْلُبُ شَاتَهُ وَيَجِدُ نَفْسَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

بجست که آن جالب خود را و منم دوستید بشیر بخورد و خدمت میکرد ذات شریف خود را رواه ترمذی

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا

و از انس روایت که آنحضرت صلی الله علیه و سلم بود آنحضرت چون

صَاحَ الرَّجُلُ لَمْ يَزْعُ يَدَهُ مِّنْ يَدِهِ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي

مصافحه میکرد مرد را نمیکشید دست خود را از دست آن مرد تا آنکه میبود آن مرد که

يَزْعُ يَدَهُ وَلَا يَصُوفُ وَجْهَهُ عَنْ وَجْهِهِ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي

می کشید دست خود را از دست آنحضرت و بر میگذاشت رویش را از روی مبارک خود را و آن مرد تا آنکه میبود آن مرد

يَصُوفُ وَجْهَهُ وَلَمْ يَزْعُ يَدَهُ مِمَّا رُكِبَتْهُ بَيْنَ يَدَيْ جَلِيسِهِ رَوَاهُ

میگردانید روی خود را از روی او و میگردانید پشت آنحضرت پیش کتف و زانوهای خود پیش هم نشین یعنی زانوهای او را

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ترمذی و از او روایت که بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

كَانَ لَا يَدْخُلُ شَيْئًا لِّغَدْرَاءِ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ

که نگاه نمیداشت چیزی را بپای خود رواه ترمذی و از جابر بن سمرة روایت

قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَهَوِيلِ الصُّمْتِ رَوَاهُ

گفت جابر که بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم که هر از بود خاموشی و سکوت را رواه ترمذی

فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَارِثِ بْنِ جَزْرٍ قَالَ مَا رَأَيْتُ

آنرا در شرح السنه و روایت است از عبد الله بن حارث بن جزر گفت عبد الله بن جزم

أَحَدًا لَّا تُكَبِّرُ أَمِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

من ندیدم یکی را بزرگتر از منم از رسول الله صلی الله علیه و سلم رواه ترمذی

این حدیث در ترمذی
در جابر بن سمرة
در ترمذی

وَعَنْ عَلِيٍّ أَنَّ يَهُودِيًّا كَانَ يُقَالُ لَهُ فُلَانٌ حَدَّثَنَا أَنَّ كَذَا كَانَ عَلَى

و از علی در روایت که یهودی بود گفت میخند مراد را که فلان خبر بود مراد را بر

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَانِيْرَفَقَا ضَلَّ السَّبِيلَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم و دیگر های دین پس اتفاقاً در آن بود که

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَهُ يَا يَهُودِيٌّ مَا عِنْدِي مَا

از وی صلی الله علیه و سلم پس گفت آنحضرت مراد را ای یهودی نیست نزد من چیزی که

أَعْطَيْتَكَ قَالَ فَإِنِّي لَا أَفَارُقُكَ يَا مُحَمَّدُ حَتَّى تُعْطِيَنِي فَقَالَ

هم آیم ترا گفت یهودی پس بدستگیر من جدا نمیگردد از تو یا محمد تا آنکه میدهم هر ایز پس فرمود

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَجْلَسَ مَعَكَ فَجَلَسْ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم مرید وی را اکنون چون میخیزد بکنی من نشینم

مَعَهُ فَصَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ

گزارد پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم نماز ظهر و نماز عصر

وَالْمَغْرِبَ وَالْعِشَاءَ الْآخِرَةَ وَالْغَدَاةَ وَكَانَ أَصْحَابُ

و نماز مغرب و نماز عشا و فجر نیز گزارد بعد از صبح

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتَهَكَّدُونَ وَهُوَ وَتَتَوَعَّدُونَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم میترسانیدند آن یهودی را و عهد میکردند که ترا

فَقَطِنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا الَّذِي تَصْنَعُونَ

چنین میکنید و چنان میکنم پس در یافت آنحضرت صلی الله علیه و سلم چیزی که میکردند صحابه را بپوید

يَهُ فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ يَهُودِيٌّ فِي جَيْبِكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ

از جمیع درویش پس گفتند صحابه یا رسول الله یهودی هستی که ترا پس فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَعْنَى رَبِّي أَنِ أَخْلِمَ مُعَاهِدًا وَعَيْدًا

صلی الله علیه و سلم منع کرده است مرا بر دروغ گارن از یکدیگر ندمی را که عهد است

و از علی در روایت که یهودی بود گفت میخند مراد را که فلان خبر بود مراد را بر

و از علی در روایت که یهودی بود گفت میخند مراد را که فلان خبر بود مراد را بر

و از علی در روایت که یهودی بود گفت میخند مراد را که فلان خبر بود مراد را بر

قُلْنَا مَنْ جَعَلَ لَكَ الْبَيْتَ قَالَ الْيَهُودِيُّ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ

پس هنگامی که برآمد روز گفت یهودی: اشهد ان لا اله الا الله و اشهد

أَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ وَشَهِدْتُ مَا لِي فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمَا وَاللَّهِ مَا قَعَلْتُ

اینگاه رسول الله گفت نصف مال من در راه خداست آنگاه پاسخ فرمود که کردم

بِكَ الَّذِي قَعَلْتُ بِكَ إِلَّا لَا أَنْظُرُ إِلَى نَعْتِكَ فِي التَّوَارِثَةِ مُحَمَّدٌ

بنوا آنچه کردم ترا از درستی و سخنی که از برای آنکه به منم رسو صفت تو که در توارث نوشتی و

أَبْرَحِيمُ اللَّهِ مَوْلِدُهُ بَمَكَّةَ وَمُهَاجِرَتُهُ بِطَبِيبَةَ وَمَمْلُكُهُ بِالسَّامِ

پسر عبد الله ولادت وی بمکه است و هجرت وی به طیب است و ملک او شام است

لَيْسَ بِفَيْضٍ وَلَا غَلِيظٍ وَلَا سَخَابٍ فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا مُتَنَبِّئٍ

نیست درخت غمی و درخت شخی و نه زیار کننده در بازارها و نه متنبی

يَا الْفَحْشَ وَلَا قَوْلَ الْخَنَاءِ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ

ای فحش و نه گفتار بیو ده گواهی میدهم اینک زبانی که خدا تعالی و گوید میدهم اینک تو

رَسُولُ اللَّهِ وَهَذَا مَا لِي فَأَحْكُمُ فِيهِ بِمَا أَدَّبَكَ اللَّهُ وَكَانَ

پیغمبر خدا است و این مال من است پس حکم کن در آنچه به منم ترا خدا تعالی و بود

الْيَهُودِيُّ كَتَبَ لِلْمَالِ رِوَاةُ الْبَيْهَقِيِّ فِي ذَلِيلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ

آن یهودی که برای مال روایت کرده است بیهقی در ذیل النبوة و از روایت از

عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الله بن ابی اوفی گفته بود پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

يَكْتُمُ الدَّنَسَ وَيُقِلُّ اللَّغْوَ وَيُطِيلُ الصَّلَاةَ وَيَقْصُرُ الْمُخْطَمَةَ وَلَا

بسیار میگوید و کم میگوید لغو را و دراز میکند نماز را و کوتاه میکند خطبه را و

يَأْتِي أَنْ يَمْشِيَ مَعَ الْأَسْرَمَةِ وَالْمَسْكِينِ فَيَقْضِي لَهُ الْحَاجَةَ

و میبرد و میبرد که برود همراه بیوه و مسکین پس برآورد و حاجت

۴
فانفتح ما كان بينه وبين
فانفتح ما كان بينه وبين

رَوَاهُ الْإِسْنَانِيُّ وَالْكَرْمِيُّ وَعَنْ عَلِيٍّ رَأَى أَنَّ أَبَا جَهْلٍ قَالَ لِلنَّبِيِّ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْكَادُوكَ وَلَكِنْ نَكَدْتُ بِمَا جِئْتُ

بِخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَقَتِ كَادِرُ غُكُوِي نَمِيْدَانِيْم تَزَادَكُنْ تَكْذِيبُ يَكْتُمُ خِيَرَةُ الْكَرَامَةِ

بِهِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِمْ وَأَتَتْهُمْ لَا يَكْذِبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ

بِئْسَ مَعْرُودٌ فَرَسَدَ صَدَائِقُ الْعَالَمِ آيَةُ رَأْسِي بِرَسِيكِهِ كَاغْرَانِ تَزَادَكُنْ تَكْذِيبُ يَكْتُمُ خِيَرَةُ الْكَرَامَةِ

بِأَيِّتِ اللَّهِ تَخَذُونَ رَأَاهُ الْكَرْمِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

بِأَيِّتِ اللَّهِ تَخَذُونَ رَأَاهُ الْكَرْمِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ لَوْ شِئْتُ لَسَارَتْ

كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ

مَعِيَ جِبَالُ الدَّهَبِ جَاءَنِي مَلَكٌ وَأَنَّهُ جَحْرَتُهُ لَنَسَاوَى لَكُنْ

بِأَمْنِ كُوْمِهَامَا زَرَّ آدَمُ فَرَسْتُهُ وَبَدْرُ سَتِي جَلَّ بِنْدَ اِزْلَامِي وَكَوْنِي بِرَبِّكَ

فَقَالَ إِنَّ رَبَّكَ يَقْرَأُ عَلَيْكَ السَّلَامَ وَيَقُولُ إِنَّ شِئْتَ نَبِيًّا عَبْدًا

بِئْسَ كَقَتِ أَنْ فَرَسْتُهُ كَبُرُودُ الْكَرْمِيِّ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ

وَأِنْ شِئْتَ نَبِيًّا مَلِكًا فَتَكُنْ رَأَاهُ الْكَرْمِيُّ فَاشَارَ إِلَيْكَ

وَكَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ

أَنْ تَوَاضَعَ نَفْسُكَ وَنِي رَأَاهُ الْكَرْمِيُّ فَاشَارَ إِلَيْكَ فَاشَارَ إِلَيْكَ

مَنْ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جِبْرِئِيلَ كَالْمُسْتَشِيرَةِ فَاشَارَ إِلَى جِبْرِئِيلَ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جِبْرِئِيلَ كَالْمُسْتَشِيرَةِ فَاشَارَ إِلَى جِبْرِئِيلَ

أَنْ تَوَاضَعَ فَقُلْتُ نَبِيًّا عَبْدًا قَالَتْ كَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ كَرْمُودُ الْخُفْرَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِئْتِي عَائِشَةَ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَ ذَلِكَ لَا يَأْكُلُ مَتَكِنًا يَقُولُ أَكُلْ كَمَا يَأْكُلُ	علیه وسلم بعد از آن طعام نمیخورد علیکه زنده میفرمود که بخورم چنانکه میخورد
الْعَبْدُ وَاجْلِسْ كَمَا يَجْلِسُ الْعَبْدُ رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ	بنده و بنشین چنانکه بنشیننده رواه فی شرح السنه و از
أَبْنِ مَاسِيَسْتٍ يَكْفِي الْإِنِّ مِنْ كَفِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	ابن ماسیست بمن بچ کف دست نرم از کف آنحضرت صلی الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَلَا وَجَدْتُ رَاحَةً أَطِيبَ مِنْ رَاحَةِ رَسُولِ اللَّهِ	علیه وسلم و نیافتم بوسی خوشبوئی از بوی خوش آنحضرت
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَصَحْبَتُهُ عَشْرَ سِنِينَ فَمَا قَالَ لِشَيْءٍ	صلی الله علیه وسلم و صحبت در اشتهر با او ده سال پس نمودند برای من هیچ چیز
لَمْ صَنَعْتُ كَذَا وَكَذَا أَوْ لَا صَنَعْتُ كَذَا وَكَذَا جَامِعٌ كَبِيرٌ	که چرا کرده ام تو چنین و چنین و نكفتم که چرا نکردی تو چنین و چنان از جامع کبیر
وَعَنْهُ رَفَعَهُ قَالَ صَحِبْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ	و بهم از وی امر روایت گفت صحبت داشتم من با آنحضرت صلی الله علیه وسلم
عَشْرَ سِنِينَ وَتَمَمْتُ الْعِطْرَ كُلَّهُ فَلَمْ أَشْمِ نَكْهَتَهُ أَجِيبٌ	ده سال و تممیدم عطر همه بخیر پس نشمیدم ابوی خوشی آنخبر که خوشبو تر
مِنْ نَكْهَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ	از خوشبوی آنحضرت صلی الله علیه وسلم و بود آنحضرت
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا لَقِيَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فَقَامَ	صلی الله علیه وسلم چون ملاقات میکرد آنحضرت را با یکی از اصحابش ایستاد
مَعَهُ قَامَ مَعَهُ فَلَمْ يَصْرِفْ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي	با آنحضرت ملاقات میکرد با وی پس باز نمیگشت آنحضرت تا آنکه باشد آن مرد که

يَنْصَرِفُ عَنْهُ وَإِذَا الْغَيَّةُ أَحْذَرُ مِنْ أَصْحَابِهِ فَنُتَاوَلَهُ بِكَدِّهِ

۱۰۰

تَاوَلَهَا يَا أَيْدِيهِ مِنْهُ حَتَّى تَكُونَ الرَّجُلُ هَؤُلَاءِ

میداد دست خود را پس نے کشید دست خود را از روی تآثر کہ میبود آن مرد کو میکشید

بَنَزَعَهَا عَنْهُ ابْنُ سَعْدٍ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كُنْتُ
وَمَسْكَدُ بَشْتِ أَزَارُ وَاسْتَكْرَاهُ ابْنُ سَعْدٍ وَأَنَسٌ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

و میگذشت آنرا و است کرده است از وی این معده را از آن انس رضی الله عنه و است گفت بودم

الْعَبَّ مَعَ الصَّبِيَّانِ فَمَرَّ عَلَيْهِمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
مَنْ بَارَكَ سَكَّرَ دَمَهُ بِكَوْكَانٍ

من باز میگردم با کبودکان پس گذشت بر ما آنحضرت صلی الله علیه و سلم

فَقَالَ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ يَا صَبِيَّانَ رَوَاهُ الدَّيْلَمِيُّ

پس فرمود السلام علیکم اے گودکان رواہ الدیلمی

باب ما كان عيش النبي صلى الله عليه وسلم
باب در بیان زندگی آن حضرت صلی الله علیه وسلم

باب در بیان زندگانی آنحضرت صلی الله علیه و سلم

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا شَبِعَ أَلْ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَّا عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا وَبِئْسَ مَا لَمْ يَكُنْ فِي بَيْتِ أَكْخَرْتِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

۱۰۱ عایشہ صدیقہ رحمہ اللہ سیرتہ ذرا اہل بیت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

ازمان جو ۱۰ روز چپاچے تا انکار نہت ازین عالم پیغمبر خدا صلوات

ازمان جو واروز چياپي تا آنكه رفت از من عالم پيغمبر خدا صلوات

عليه وسلم متفق عليه وعن عثمان قال دخلت
عليه وسلم متفق عليه وأما غيره فهو ليس بعنه عن عثمان

علیه وسلم متفق علیہ و از عمر بن عبد الوہاب گفت عمر بن خطاب در آدم من

عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا هُوَ مُضْجِعٌ عَلَى

برآمد حضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس ناگاہ اس وقت پر پہلو

سَمَاقُ حَصْبِيٍّ لَيْسَ بِلَيْلَةٍ وَبَنِيَّةٌ فِيمَا شَقْدَأُ الشَّيْءُ الْمَجْنُونِ
خداوند هست برادر باری بافته از برگ خرمالو ها که نه در میان بدن مهربان و سرافرازش انگشته تحقیق

خداوند هست برپایه ایافته از کبریا که فرموده ها یکی بود و میان بدن مبداء که میان عمیر فرشته افکنده تحقیق

[illegible]

لا بیہ کر دہا جو کہ عشقِ حمیدؐ پر پہلو کے مبارک دہی

مُتَكِنًا عَلَى وَسَادَةٍ مِنْ أَدَمٍ حَشَوْهُ خَالِيفَةً فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

میکند زاده و پادشاه از چرم که پدید آن پوست لجه بود و میگوید گفتم یا رسول الله

أَدْعُ اللَّهَ فَيُوسِعُهُ عَلَى أُمَّتِكَ فَإِنْ فَارَسَ وَالرُّومَ قَدْ وَسَّعَ عَلَيْهِمْ

و عاکن خدا را تا فراخ گرداند خدا تعالی را رزاق را رست تو زیرا که قوم فارس و روم تحقیق فراخی را دیده اند

وَهُمْ لَا يَعْبُدُونَ اللَّهَ فَقَالَ أَوْفِي هَذَا أَنْتَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ

و حال آنکه ایشان پرستش نمیکند خدا را پس فرمود آنحضرت آیا طلب میکنی توسع شود دنیا ای پسر خطاب

أَوَلَيْكَ قَوْمٌ عَجِلَتْ لَهُمْ كَلْبِيَا تُهْمَرُ فِي الْحَقِيقِ الدُّنْيَا وَفِي رَأْيِ

آنها گروهی اند که ستاب داده شده است برای ایشان و بیکای ایشان در دنیا و در دنیا و در دنیا

أَمَّا تَرْضَى أَنْ تَكُونَ لَهُمُ الدُّنْيَا وَلَكِنَّ الْآخِرَةَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

آدمه که آیا راضی نیستی که باشد مراثی دنیا و دارا آخرت متفق علیها

وَعَنْ أَنَسٍ نَهْ آتَهُ مَشَى إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحِبُّ

و از انس روایت است که می برد نزد آنحضرت صلی الله علیه و سلم فان

شِعْرَهُ وَاهَاكَ سَخِيَةً وَلَقَدْ رَهَنَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

جو و پیشگاه خود را به وام داد و هر آینه بمحقق گردانید آنحضرت صلی الله علیه و سلم

بِشِرْكَائِهِ بِالْمَدِينَةِ عِنْدَ يَهُودِيٍّ وَآخَذَ مِنْهُ شِعْرًا كَالْمِلْهِ

ز سرش که او را در مدینه گرفت از آن چیز و از برای او عیال خود

وَلَقَدْ سَمِعْتُهُ يَقُولُ مَا أَصْبَى عِنْدَ ابْنِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و این میگوید که شنیدم آنرا گفت که میگفت آنحضرت شکر خدا را بابت محمد صلی الله علیه

وَسَلَّمَ صَاعٌ بَرٌّ وَلَا صَاعٌ حَبٌّ وَإِنَّ عِنْدَهُ تَسْعَ لَيْسُوَ

و سلم پیاده گندم و نه پیاده دارد و حال آنکه تحقیق نزد آنحضرت نه زن بود

رَوَاهُ الْفَخَّارِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ نَهْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

رواه بخاری و از انس روایت گفت فرمود رسول خدا صلی الله

الحمد لله رب العالمین
و الصلوة والسلام
على سيدنا محمد
و آله الطيبين الطاهرين
الذين هم خلائف
نبيهم في الدارين
و هم خير أمة
أخرجت للناس

درین خداوند آفریده شد هیچ یک و تحقیق آمد بر من سے

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَقَدَّ اخِفْتُ فِي اللَّهِ وَمَا خَافَ أَحَدٌ وَلَقَدْ اخِفْتُ

فِي اللَّهِ وَمَا يُؤْذِي أَحَدًا وَلَقَدْ آتَتْ عَلَى ثَلَاثُونَ مِنْ بَيْنِ لَيْلِكَ

وَيَوْمَ وَمَا لِي وَلَيْلَالٍ لَعَامٌ يَا كَلْبَةُ ذُو كَيْدٍ الْأَشْيُ يَوْمَ

إِبْطِلَ بِلَالٍ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ مَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ

حِينَ خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَارِبًا مِنْ مَكَّةَ

وَمَعَهُ بِلَالٌ إِنَّمَا كَانَ مَعَ بِلَالٍ مِنَ الطَّعَامِ مَا يَحْمِلُهُ تَحْتَ

إِبطيه وَعَنْ أَبِي كَلْبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ شَكُونَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْجُوعَ فَرَفَعْنَا عَنْ بَطْنِ نَاعٍ عَنْ حَجَرٍ فَحَمَلَهُ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ بَطْنِهِ عَنْ حَجَرٍ مَدَّوَاهُ

التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا قَالَتْ كَانَتْ

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْجِبُهُ مِنَ الدُّنْيَا ثَلَاثَةٌ

أَخْفَضَتْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرُخْشَ آدَمَ وَأَرَاؤُهَا

سَدِّ حَجَرٍ

بَارِعَيْنِ خَرِيفًا بَاعِثَةً لَا تَرُدِّي الْمُسْكِينِ وَكَوْشِيْقٍ تَمْرَةٍ	بجمل سال ای عایشه	بر گردان	مسکین را بختی نداد و اگر چه پیغمبر بود
بَاعِثَةً أَجْبَى الْمَسَاكِينِ وَفَرَّجَهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ يَقْرَأُ بِكَ يَوْمَ	ای عایشه	دوست دار همه مسکینان را و نزدیک گردان	بجود آنها را زیرا که خداوند تعالی بزرگوار
الْقِيَمَةِ سَوَاءَ التَّرْمِذِيِّ وَالْبَهْقِيِّ فِي شُعْبِ الْإِيمَانِ وَعَنِ	تیمت	روایت کرد این حدیث ترمذی و بهقی	در شعب ایمان و از
ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ	ابن عباس ر ضی الله عنه	روایت گفت فرمود آنحضرت	صلی الله علیه
وَسَلَّمَ اطْلَعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَهَا الْفُقَرَاءَ وَ	و سلم	نگر گیتیم	در بهشت پس دیدم بیشتر اهل آزار و فقرا و
اطْلَعْتُ فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَهَا النِّسَاءَ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ	نگر گیتیم	در آتش دوزخ پس دیدم بیشتر اهل آزار	زنان متفق علیه
وَعَنِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ يَأْتِي عَلَيْنَا الشَّهْرُ	و از عایشه رضی	روایت گفت عایشه رضی بود و حال	و شان ما اهل بیت پیغمبر خدا
مَا نَقُوْذُ وَجْهَ نَارٍ إِلَّا نَاهُوَ النَّارُ وَالْمَاءُ إِلَّا أَنْ يُعَلَّاتَ	و میگذاشت ماه تمام نمی افر و خیمه در آن ماه آتش می کرد	بدان چیز بود که از طعام	گفت بود طعام ما که خور ما و با
بِالْحَيْمِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا شَيْعَ أَلِ	گوشت یاراه متفق علیه	و هم از عایشه صدقه رضی آمده	که گفت پیغمبر شد اهل بیت
مَحَلِّ صَلَى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُومُ مِنْ خُبْزِ الْإِذَا أَحَدُ نَسَا	محمد صلی الله علیه و سلم	دوره از نان گندم که آید که در یک ازان	
تَمْرٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْهَا قَالَتْ تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ	دور و طعام ایشان	در دور و در دیگران متفق علیه	و هم از عایشه صدقه رضی بود و شان ما اهل بیت

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا شَيْعْنَا مِنْ الْأَسْوَدَيْنِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

عبد و سلم و سیر شدیم ما از دو سیاه که در دوزان خبر ما و است متفق علیه است و روایت

النُّعْمَانُ بْنُ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَلَسْتُ فِي كَعَامٍ وَسُرَابٍ

از نعمان بن بشیر رضی اللہ عنہ کہتے ہیں یا اے ان خود آیا نیستید شاد و درون نوشید

مَا شَيْئٌ لَقَدْ رَأَيْتُ نَبِيَّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا يَجِدُ

که تو هیچ می بینید بر نوع که می خوانید هر آینه تحقیق دیدم پیغمبر شما را صلوات اللہ علیہ و علیٰ آله و سلم

مِنَ الدَّقَلِ مَا مِمَّا لَا يَطْنُهُ دَوَاهُ مُسْلِمٍ إِلَّا حَادِثًا أَرْبَعَةً

لے یافت از خرما کے درے خشک آنقدر که کہن شکم مبارک او را و سیر خشک این هر چهار حدیث

فِي بَابِ الْأَلْحَمَةِ الرَّكْعَةِ

در باب اطعمہ مشکلات شریف ست

بَابُ الْبَعْثِ وَبَكْرَةُ الْوَيْحِ

باب در بیان بعثت و ابتر است نزول و ست

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ

هر آینه نعمت فراوان داد خدا بر مؤمنان آنگاه که فرستاد در میان ایشان پیغمبر سے از

أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَزَكَرَهُمْ وَيُعَلِّمُهُمُ

قوم ایشان می خواند بر ایشان آیتها سے خود و پاک می سازد ایشان را و می آموزد ایشان را

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ تُولِّنُكَ لَأَنْتُمْ قَبْلُ لَعْنَى ضَلَالٍ

کتاب و حکمت و هر آینه ایشان بودند پیش ازین در گمراهی

مُبِينٌ وَمَا كَانَ لَنَبِيٍّ أَنْ يَكْلِمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ

ظاهر و نشانی و ما دے را که سخن گوید بآن خدا سے مکر و حے یا از

وَرَأَى حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بَأْذَنِهِ مَا يَشَاءُ

پس چو پرده یا فرستد فرستاده را پس حق کند به توری او آنچه خواهد

خبر کوع ۹

خبر کوع ۹

إِنَّمَا عَلَىٰ حَكْمِكُمْ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا

بدستی او برست حکم کنده و همچنین وے فرستادیم کسبو تو قرآن از فرمان ما

مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ

نبوده که دریا بی چیست قرآن و نه ایمان و لیکن گردانیدیم

نُورًا أَهْدِي بِهِ مَن نَّشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّا لَنَهْدِيهِ إِلَىٰ صِرَاطٍ

اورا روشن راه نهدیم بدین که از خواهم از بندگان خویش و بدستی تو برکین راه دهنده

مُسْتَقِيمٌ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّتُبَيِّنَ لِّلنَّاسِ أَهْلِي

راست و همچنین وے کردیم سوره قرآن آنراست تا بیند که اهل کدرا

وَمَن حَوَالَهَا وَنُنَزِّلُ فِيهِ مَزِيدًا لِّتُبَيِّنَ لِّلنَّاسِ أَهْلِي

و دیگر گردا گردا ویند و بهم که از روز جمع نیست شک دران گرد و بدستی تو برکین

فِي السَّعِيرِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَوَّلُ مَا بَدَأَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

در دوزخ روایت است از عایشه گفت نخست چیز که آغاز کرد شد با حضرت صلی الله علیه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنَ الْوَحْيِ الرَّؤْيَا الصَّالِحَةُ فِي النَّوْمِ فَكَانَ لَا يَرَى

علیه و سلم از وے دیدن راست بود در خواب پس بود آنحضرت که بیند

رُؤْيَا إِلَّا جَاءَتْ مِثْلَ فَلَقِ الصُّبْحِ تَحْيِيْبُ إِلَيْهِ الْخَلَاءُ وَكَانَ

آنچه خواب می کرد مگر آنکه می آید تاویل آن خواب مانند صبحیه دم صبح بستر دوست گردانید و شد سبب آنحضرت

يَخْلُو بَغَارَ حَرٍّ أَوْ يَتَحَنَّنُ فِيهِ هُوَ التَّعَبُ الْبَلَاءُ دَوَاتُ الْعَدَدِ

آنحضرت که خلوت می شد در غار که در آن غار عبادت میکرد در آن غار عبادت میکرد و شبهای مقدر

قَبْلَ أَنْ يُنْزَعَ إِلَىٰ أَهْلِهِ وَيَتَرَوَّدُ لِذَلِكَ تَحْيِيْبُ إِلَىٰ خَدِيجَةَ

پیش از آنکه باز گرد و سبب اهل خانه خود و توشه بر میداشت برای آن بستر از میانه سبب بود

فَيَتَرَوَّدُ لِمَنَاحِيهَا حَتَّىٰ يَجَاءَ الْحَنُّ وَهُوَ فِي غَارِ حَرٍّ أَوْ يَجَاءُ الْبَلَاءُ

پس توشه بر میداشت برای مانند مدت آن لبالی تا آنکه آمدن یعنی و می حال مگر آنحضرت را بود و پس

خبر از سوره

توضیح بنده است

در دوزخ روایت است از عایشه گفت نخست چیز که آغاز کرد شد با حضرت صلی الله علیه و سلم از وے دیدن راست بود در خواب پس بود آنحضرت که بیند آنچه خواب می کرد مگر آنکه می آید تاویل آن خواب مانند صبحیه دم صبح بستر دوست گردانید و شد سبب آنحضرت آنحضرت که خلوت می شد در غار که در آن غار عبادت میکرد در آن غار عبادت میکرد و شبهای مقدر پیش از آنکه باز گرد و سبب اهل خانه خود و توشه بر میداشت برای آن بستر از میانه سبب بود پس توشه بر میداشت برای مانند مدت آن لبالی تا آنکه آمدن یعنی و می حال مگر آنحضرت را بود و پس

فَقَالَ اقْرَأْ فَقَالَ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ قَالَ فَآخَذَنِي فَغَطَّنِي

پس گفت حضرت بخوان پس گفتم من خوانده و نمی توانم خواند پس گفت آنحضرت پس گرفت آن فرشته را

حَتَّى بَلَغَهُ مِنِّي الْجَهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ

تا آنکه رسید جبرئیل از من غایت وسیع و طاقت را دست بردار و مرا جبرئیل گفت بخوان پس گفتم نمیتوانم خواند

وَأَخَذَنِي فَغَطَّنِي الثَّانِيَةَ حَتَّى بَلَغَهُ مِنِّي الْجَهْدَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ

پس گرفت مرا در دم پس بپوشید و تا آنکه رسید جبرئیل از من غایت وسیع را دست بردار و مرا پس گفت

اقْرَأْ فَقُلْتُ مَا أَنَا بِقَارِئٍ قَالَ فَآخَذَنِي فَغَطَّنِي الثَّلَاثَةَ ثُمَّ أَرْسَلَنِي فَقَالَ اقْرَأْ

بخوان پس گفتم من نمیتوانم خواند و تا آنکه رسید جبرئیل از من غایت وسیع را دست بردار و مرا پس گفت

بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْبَرُ الَّذِي

بنام پروردگار خود که پدید آورده است پیداکرد آدمی را از خون بسند که در رحم بود بخوان و پروردگار بزرگوار که تو را بزرگوار

عَلَّمَ بِالْقَلَمِ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ فَرَجَعَنِي إِلَىٰ رَسُولِي الَّذِي أَسْأَلُ اللَّهَ صَلَواتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تعلیم کرد و انسان را تعلیم نمود مردم را آنچه ممکن نبود که تعلیم فرموده است و مرا باز گشت به آن که مرا فرستاده است و من را به سوی خداوند عز و جل

فَوَادَّعَنِي فَدَخَلَ عَلَيَّ خَدِيجَةُ فَقَالَ زَيْمَلُ بْنُ قَيْسٍ هُوَ الَّذِي أَجْلَسَكَ عَلَىٰ الْوُحْيِ

و دوستی پس از آنکه آنحضرت بر خود بزم پس گفت زید بن قیس آنست که تو را بر آن مقام نهاد و آنرا گفت از تو سخن

لِخَدِيجَةَ وَأَخْبَرَهَا الْخَبْرَ لَقَدْ خَشِيتُ عَلَىٰ نَفْسِي فَقَالَتْ

مردم که تو را در میانند و خبر از خبر تو که گذشت و خود گفت تحقیق تر رسیدم من بر نفس خود پس گفت

خَدِيجَةُ كَلَّا وَاللَّهِ مَا لَخِيْرُ بِكَ اللَّهُ أَبَدًا إِنَّكَ لَتَصِلُ الرَّحْمَ

خدیجه ای چنین نخواهد بود سوگند بخدا و رسول او ای که دانه ترا خدا تعالی همیشه زیرا که بدوست تو را بر این سبزه می رسد

وَتَصْدُقُ الْخَدِيثُ وَتَحْمِلُ الْكُلَّ وَتَكْسِبُ الْمَغْدَمَ وَتَقْرَأُ

و راست گویی سخنان را و بر همه باره گران را و کسب میکنی مدهوم را و همانرا میکنی

الضَّيْفَ وَتُعِينُ عَلَىٰ نَوَائِبِ الْحَقِّ فَأَنْطَلَقْتُ بِخَدِيجَةَ حَتَّى

مهمان را و یا سه می دهی خلق را بر حوادث پست برود آنحضرت را خدیجه تا آنکه

و اما از رسیدم مردم تعلیم
مردم که تو را در میانند و خبر از خبر تو که گذشت و خود گفت تحقیق تر رسیدم من بر نفس خود پس گفت

در این دو روز و در این دو روز

در این دو روز و در این دو روز

در این دو روز و در این دو روز

أَتَتْ بِهِ وَرَاقَةَ بْنِ نَوْفَلٍ بْنِ عَمْرِو بْنِ حَبِجَةَ وَكَانَ أَمْرُ أَنْتَصَرٍ

آورد آنحضرت را نزد ور ق بن نوفل بن عم عمرو بن حبجه و بود مردی که نماز شده بود

فِي الْحَاكِلِيَّةِ وَكَانَ يَكْتُبُ الْكِتَابَ الْعَبْرَانِيَّ فَيَكْتُبُ مِنْهَا فِيخِلْ

در حاکلیت و بود که کتب کرده بود کتاب عبرانی را پس اینچنین را

بِالْعَبْرَانِيَّةِ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكْتُبَ وَكَانَ يَتَّبِعُ أَكْبَرًا وَقَدْ عَمِلَ

بزبان عبرانی ترجمه میکرد آنقدر که خواست خدای تعالی که بگوید و بود مردی که شریف و دانا و عاقل گشته

فَقَالَتْ لَهُ خَدِجَةُ بَابُنْ عَمْرٍو أَسْمِعِ ابْنَ أَخِيكَ فَقَالَ لَهُ وَرَاقَةُ

پس خدیجه گفت مرد تو را ای پسر عم من بشنو از برادر زاده خود پس گفت مرا بفرم و در

بَابُنْ أَخِي مَاذَا أَتَرَى فَأَخْبَرَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ای برادر زاده من چه چیز می بینی پس خبر داد و کتاب بنویسند صلوات الله علیه و سلم

خَبَرًا مَا رَأَى فَقَالَ لَهُ وَرَاقَةُ هَذَا النَّامُوسُ الَّذِي نَزَّلَ اللَّهُ

خبر چیزی را که می بینی پس گفت و در قدر آنحضرت را که این ناموس فرشته است که نازل شده و در

عَلَى مُوسَى يَا لَيْتَنِي فِيهَا جَدُّ عَا يَا لَيْتَنِي أَكُونُ حَيًّا إِذْ يُخْرِجُكَ

بر موسی علیه السلام ای کاشتنی می بودم من در وقت نبوت تو چون کاشتنی می باشم از نزد و در

قَوْمُكَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيَا بَرِّونَ أَرَأَيْتُمْ كَانَتْ

قال نعم لكم يات رجل قطم مثل ما حثت به الا عودي

ایشان گفت در قادیان برون خواهی شد که ترا بنور و در هر روز مانند آنچه آورد و تو ملک و در هر روز مانند آنچه

وَأَنْ يُدِيرَ كُنْزِي قَوْمُكَ أَنْصَرُوا لَكُمْ أَمْوَالَكُمْ أَنْتُمْ لَكُمْ يَنْشَبُ

و اگر چه با من ملزمت و تو با من ملزمت ترا بنور و در هر روز مانند آنچه آورد و تو ملک و در هر روز مانند آنچه

وَرَاقَةُ أَنْ تُقِيَّ قَدْرَ الْوَيْسِيِّ رَأَوَاهُ الْبَحَارِيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

و راقه از آنکه در هر روز مانند آنچه آورد و تو ملک و در هر روز مانند آنچه آورد و تو ملک و در هر روز مانند آنچه

اینجا که در هر روز مانند آنچه آورد و تو ملک و در هر روز مانند آنچه آورد و تو ملک و در هر روز مانند آنچه

در هر روز مانند آنچه آورد و تو ملک و در هر روز مانند آنچه آورد و تو ملک و در هر روز مانند آنچه

أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجِدُ عَنْ وَفْدَةٍ	مراست که وی شنید آن حضرت را صلی الله علیه و سلم که حکایت میکرد از فترت
الْوَحْيِ قَبْلَكُمْ أَنَا أَمْسِي سَمِعْتُ صَوْتًا مِنَ السَّمَاءِ فَرَفَعْتُ بَصَرِي	و من فرمود پس در آسمانی آنکه من میروم شنیدم آواز را از آسمان پس برداشتم چنانی خود را
فَإِذَا الْمَلَكُ الَّذِي جَاءَنِي بِحِجَابٍ قَاعِدٌ عَلَى كُرْسِيِّ بَيْنَ السَّمَاءِ	پس ناگاه فرشته ای که آمد بود کبوتر حرا نشسته است بر تختی میان آسمان
وَالْأَرْضِ فَجِئْتُ مِنْهُ رُاعِبًا حَتَّى هَوَيْتُ إِلَى الْأَرْضِ فَخِجْتُ	و زمین پس ترساننده شدم من از وی ترسیدم تا آنکه افتادم من بر زمین پس آمدم
أَهْلِي فَقُلْتُ رَمِلُونِي رَمِلُونِي فَرَمِلُونِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى	من اهل خانه خود را ایستادم بگویم بگویم مرا پس فرود ستاد خداوند تعالی
بِأَيِّهَا الْمَذْمُومُ فَانْزِلْ رُؤُوسَكَ فَكَلِمَةُ رَبِّكَ فَطَهَّرَ وَالرَّسُولُ	ای مرد بجا که بگویم بگویم پس دعوت کن و خلق را بر سران و بر درگاه خود را بر سران و بر درگاه خود را
فَأَجْمَعُ ثُمَّ جِيءَ الْوَحْيُ وَتَتَابَعُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ	پس ترک کن مراد شکر است پسر گم خدای و بیایه آمدن گرفت متفق علیه و از ابن عباس
قَالَ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ لَا رُبْعَيْنِ سَنَةٍ فَمَكَثَ بِمَكَّةَ ثَلَاثَ عَشَرَ	روایت است که فرستاده شده پیغمبر خدا در حایل سال پس در مکه کرد بمکه سیزده
سَنَةً يُوحَى إِلَيْهِ ثُمَّ أَمَرَ بِالْهَجْرَةِ فَهَاجَرَ عَشْرَ سِنِينَ وَمَاتَ	سال در حایل که وحی فرستاده میشد بگویم وحی در این مدت پسر امر کرد و هجرت کرد و هجرت کرد و هجرت کرد
وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ سَنَةً مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ	و حال آنکه وی شصت و سه سال بود متفق علیه و روایت است از انس که
مُضِيَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ وَ	تصعیر کرده شد آن حضرت صلی الله علیه و سلم و سه سال بود و

نابینا است و نابینا

و ده سال و ده سال و ده سال

أَبُو بَكْرٍ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ وَعُمَرُ وَهُوَ ابْنُ ثَلَاثٍ وَسِتِّينَ
 تفسیر کرده شد ابو بکر و عمر و هر دو سی و شش ساله بودند و تفسیر کرده شد عمر و سی و شش ساله بودند
 رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ الْحَارِثَ بْنَ هِشَامٍ
 روایت کرد این حدیث را مسلم و عائشه صدیقہ از روایت است که حارث بن ہشام
 سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ
 پرسید پیغمبر خدا را صلی اللہ علیہ وسلم و پرسید
 كَيْفَ يَأْتِيكَ الْوَحْيُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 چگونه آید مرا مانند آواز جرس که طنین دارد و این قسم وحی سخت ترین آن بود
 أَحْيَانًا يَأْتِيَنِي مِثْلَ صَلَاطَةِ الْجَرَسِ وَهُوَ أَشَدُّ لِي عَلَى
 گاه گاه می آید مرا مانند آواز جرس که طنین دارد و این قسم وحی سخت ترین آن بود
 قَيْصُ مَعْنَى وَقَدْ وَحَّيْتُ عَنْهُ مَا قَالَ وَأَحْيَانًا يَنْتَشِلُ الْكَلِمَ
 پس منقطع میشد از من و حال آنکه تحقیق یادگر قسم از آن چیز را که گفت و گاهی فرشته بصورت
 رَجُلًا فَيَكُونُنِي فَأَعْنِي مَا يَقُولُ قَالَتْ عَائِشَةُ وَلَقَدْ رَأَيْتُهُ يُنْزَلُ
 مرد متشکل میشود بر من پس کلام میکرد از من پس یادگیر قسم من چیز را که میگفت عائشه صدیقہ و تحقیق
 عَلَيْكَ الْوَحْيُ فِي الْيَوْمِ السَّيِّدِ الْكَرِيمِ قَيْصُ مَعْنَى وَأَنَّ جَبِينَهُ
 بر آن حضرت و در روزی که سخت بود سرمه ای پس منقطع شد وحی از وی و حال آنکه بر شانه
 لَيْتَقَصَّدُ عَرَا قَامَتْ فَقَالَ عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ
 وی میرفت غمی را متفق علیہ و از عبد اللہ بن مسعود روایت گفت
 بَيْنَمَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عِنْدَ الْكَعْبَةِ وَجَمْعُ
 در آنوقت آنکه آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نماز میکرد نزد کعبه خانه که حال آنکه جمعی
 قَرَّشَ فِي حِجَابِهِمْ إِذْ قَالَ قَائِلٌ أَيْكُمْ يَقُومُ إِلَى جِزْرِ قُرَيْشٍ فَلَا يَنْ
 از قریش در مجلس نماز خود بودند ناگاه گفت گوینده که کدام یک از شما بایستد برود و کسی را که نشدند

در آن مجلس نماز خود بودند

در آن مجلس نماز خود بودند

فَيَعْبُدُ إِلَى قَرْنَيْهَا وَدَمْعَهَا وَسَلَاهَا ثُمَّ يُمِيلُهَا حَتَّى إِذَا سَجَدَ وَضَعَهَا

پس نموده کند آنکس تسبیح سرگین وی و بسوی افروزی و تسبیح پهنی که در پنج پیرا شد پس بخت و در حضرت

بَيْنَ كَيْفِيَّةٍ فَأَنْبَعَتْ أَشْقَاهُمْ فَلَمَّا سَجَدَ وَضَعَهَا بَيْنَ كَيْفِيَّةٍ وَكَبَّتْ

میان برودش از وی پس برخاست بر بخت ترین ایشان پس هنگامیکه سجده کرد آنحضرت نهاد آنرا میان دو دست خود

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاجِدًا فَضَعَهَا حَتَّى مَالَ بَعْضُهُمْ عَلَى

آنحضرت صلی الله علیه و سلم سجده کننده پس خمیدند زدمشراگان تا آنکه میل کردند بعضی از ایشان

بَعْضٌ مِنَ الصُّحَّاءِ فَأَنْطَلَقَ مِنْطَلِقَ إِلَى فَاطِمَةَ فَأَقْبَلَتْ تَسْعَى وَكَبَّتْ

تسبیح بعضی از خدند پس رفت روزه بسوی فاطمه زهرا و جز کرد و پس پیش آمد فاطمه را و تسبیح را و تسبیح

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَاجِدًا حَتَّى أَقْبَلَتْهُ عَنْهُ وَأَقْبَلَتْ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم سجده کننده و تا آنکه از او اخذ است آنرا از بالای آنحضرت و تسبیح را و تسبیح

عَلَيْهِمْ وَسَلَّمَ فَلَمَّا قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الصَّلَاةَ

فاطمه زهرا بران بختان در حالیکه و شام میکند ایشان از پس چون تمام کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم نماز را

قَالَ اللَّهُمَّ عَلَيْكَ يَقْرَأُ ثَلَاثًا فَكَانَ إِذَا دَعَا دَعَا ثَلَاثًا وَإِذَا

گفت خدا را بخیر تو باد که بگیرد قریش را سه بار کرد این دعا را بود آنحضرت چون دعا میکرد و بخیر تو دعا میکرد

سَأَلَ سَأَلَ ثَلَاثًا اللَّهُمَّ عَلَيْكَ يَمْرُؤُ بْنُ هِشَامٍ وَعُتْبَةُ بْنُ

و چون سوال میکرد سوال میکرد و دعا را بخیر تو باد که بگیرد عمر بن هشام را که از ابی جهل است و عتبه بن

رَبِيعَةَ وَسَيْبَةَ بْنِ رَبِيعَةَ وَالْوَلِيدُ بْنُ عُتْبَةَ وَأُمِّيَّةُ بْنُ خَلْفٍ

ربیع و شیب بن ربیع و ولید بن عتبه و امیه بن خلف

وَعُتْبَةُ بْنُ أَبِي مُعَيْطٍ وَعُمَارَةُ بْنُ الْوَلِيدِ قَالَ عَبْدُ اللَّهِ نَوَّاهُ

و عتبه بن ابی معیط و عماره بن ولید گفت عبد الله بن مسعود پس بخیر تو دعا میکرد

لَقَدْ رَأَيْتُهُمْ صَرَعُوا عَلَى يَوْمٍ بَدْرٍ ثُمَّ يَجْعَلُونَ إِلَى الْقَلْبِ فَلَيْبٌ بَدْرٍ

مرا دیدم آنرا را بر زمین افتاد و در روز بدر پس بر کشیده شدند بسوی چاه که در بدر است

ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَتَّبِعْ أَصْحَابَ الْقَلْبِ
 پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم و پیروی فرستاده شده این جماعت که در چاه
 لَعْنَةُ مُنْفِقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ أَتَى
 لعنت منافقین علیه و عاز عایشه صدیقہ مدینہ منورہ گفت یا رسول الله آیا آمد
 عَلَيْكَ يَوْمَ كَانَ أَشَدَّ مِنْ يَوْمٍ أَحَدٍ فَقَالَ لَقَدْ لَقِيتُ مِنْ قَوْمِكَ
 بر تو روزی که بود سخت تر از روز احد پس گفت آنحضرت از آن تحقیق دیدم از قوم تو
 وَكَانَ أَشَدَّ مَا لَقِيتُ مِنْهُمْ يَوْمَ الْعَقَبَةِ إِذَا عَرَضْتُ لِنَفْسِي عَلَى
 آنچه دیدم بود سخت ترین آنچه دیدم ازین روز عقیبه و وقتی که عرض کردم نفس خود را بر
 ابْنِ عَبْدِ يَالِيلَ بْنِ كَلَالٍ فَلَمْ يُجِبْنِي إِلَى مَا أَسْرَدْتُ فَأَلْطَقْتُ
 ابن عبد یلیل بن کلان پس پاسخ نداد مرا آنچه خواستم پس رفتم
 وَأَنَا مُهْمُومٌ عَلَى وَجْهِ فَلَمْ أَتَفِقْ إِلَّا بِفَرَسٍ الثَّعَالِبِ فَرَمَعْتُ
 و حال آنکه اندوه منده بودم بر روی خود پس بهوش نیامدم مگر به وسیله نام وی قوس ثعلب پس بدیدم
 رَاسِي فَإِذَا أَنَا بِسَحَابَةٍ قَدْ أَظْلَمَنِي فَنَظَرْتُ فَإِذَا فِيهَا جَبْرَيْلُ
 سر خود را پس ناگاه من مقرون با بری ام که تحقیق سایه کرده است پس ناگاه کردم پس ناگاه در آن بر جبرئیل
 فَنَادَانِي فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ وَمَا رَدُّ وَعَلَيْكُمْ
 پس ندا داد مرا بهم که ای پسر من خدا تحقیق شنید سخن قوم ترا و شنید آنچه رد کردند بر تو
 وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْكَ مَلَكُ الْجِبَالِ لِيَأْمُرَكَ بِمَا شِئْتَ فِيمَا هُوَ
 و تحقیق فرستاده است بر تو فرشته کهوها را تا بفراوانی تو آن فرشته را بخیزد که میخواهی تو را قوم خود
 قَالَ فَنَادَانِي مَلَكُ الْجِبَالِ فَسَلَّمَ عَلَيَّ ثُمَّ قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ
 گفت آنحضرت پس آمد او و در فرشته کهوها پس سلام کرد بر من پس گفت فرشته ای محمد بدستی
 اللَّهُ قَدْ سَمِعَ قَوْلَ قَوْمِكَ وَأَنَا مَلَكُ الْجِبَالِ وَقَدْ بَعَثَنِي
 خدا تعالی به تحقیق شنید سخن قوم ترا و من فرشته کهوها ام و تحقیق فرستاده است مرا

رَأَيْتُكَ يَا مُرْتَبِي بِأَمْرِكَ أَنْ فَشَيْتُ أَنْ أَطْبِقَ عَلَيْهِمْ

پس دیدم که تو بسوی تو بنام من کنی تو را با خود اگر خواهی تو که بر همه منم بر ایشان

الْخُشْبِينَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَلَى رَجُلًا

پس دیدم که خشبینان از پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم نیز ای ای که ایشان بگویند

أَنْ يُجْرَاجَ اللَّهُ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِمْ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ

که بیرون آرد خداوند تعالی از پشتهای ایشان کسانی را که پرستند خدا را تنها و شریک ندارد

بِهِ شَيْئًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بوی چیزی را متفق علیه و روایت است از انس که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَسَتْ رَأْسَ بَا عَيْتِهِ يَوْمَ أُحُدٍ وَتَجَرَّ فِي رَأْسِهِ

علیه و سلم کت شد بکس از چواری از آنکه آنرا را با عیبت کرد و زاهد و شکیست که او در سر

فَجَلَّ سَيْلُ الدَّمِ وَيَقُولُ يُعْنِي قَوْمٌ تَجَوَّأُوا رَأْسَ بَيْتِهِمْ

پس گشت آنحضرت که یال میکند خون را از خود میگفت که چگونه رنجنا و خون من که گشتند بر بوی خود

وَكَسَتْ رَأْسَ بَا عَيْتِهِ رَأْسَ الْأَمْسَلِ

و کت شد و نهان ادا و رسد و مسلم

بَابُ عَلَامَاتِ الْبُكُورَةِ

باب در بیان نشانه های نبوت

أَلَمْ تَرَ لَكَ صَدْرَكَ وَأَذَقَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَابَنِي

آیا که ندیدی که تو سینه ترا و یاد کن چون گفت عیسی پسرم ای

إِسْرَئِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ

اسرائیل بر آید من پیغمبر خدایم بسوی شما باور دارنده آنچه پیش دست من است

مِنَ الذِّكْرِ الْمَرْدُ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولِي يَأْتِي مِنَ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ

از تورات و بشارت دهنده بر پیغمبر من که میاید بعد از من نام ادا است

۹۱

جزء ۲۰

۹۲

جزء ۲۰

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُبِينٌ عَنْ النَّسْرِ أَنْ

پس چون آمد پیش ایشان با بجز آن گفتند این سحر است ظاهر آفات است از انبیا که

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا هَذَا جَبْرِئِيلُ وَهُوَ يَلْعَبُ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمد او را جبرئیل علی السلام گفت ای کعبه ای که

مَعَ الْغُلَامَانِ فَأَخَذَهُ فَصَرَعَهُ فَشَقَّ عَنْ قَلْبِهِ فَاسْتَخْرَجَ مِنْهُ

و با دو جوان پس گرفت جبرئیل آنحضرت را پس بندید او را بر زمین پس شکافت دل او را پس

مَلَكَةٌ فَقَالَ هَذَا خَطُّ الشَّيْطَانِ مِنْكَ تَوَخَّسَلَهُ فِي طَسْتٍ

غوثی بستاند پس گفت جبرئیل که این لیسب شیطان است از تو پستریست دل او را در آوند

مِنْ ذَهَبٍ يَمَّاؤُ مَزْمَزٌ تَوَلَّاهُ وَأَعَادَهُ فِي مَكَانِهِ وَجَاءَ

از طلا آرد زهرم پستری میدهد دل او را و باز نهاد او را در جای خود و آمدند

الْغُلَامَانُ يَسْعَوْنَ إِلَى أُمِّهِ يَعْزِظُهُ فَقَالُوا إِنَّ مُحَمَّدًا أَقْدَمُ

آن دو جوان که پهل و پا بود و دو ان دو ان نزد مادر آنحضرت یعنی دایه که آن حضرت را شیر میداد پس گفتند

فَأَسْتَقْبَلُوا وَهُوَ مُنْتَقِعُ اللَّوْنِ قَالَ آتَسُّ فَكُنْتُ أَسْرَى

پس پیش آمد مردم آنحضرت را و حال آنکه آنحضرت شتر رنگ است گفت ای پسر بودم من که میسرم

أَنَا الْخَطَرُ فِي صَدْرِكَ رَأَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ

اخر دوخته را در سینه آنحضرت روایت کرد این حدیث را مسلم قاضی جابر بن

سَمُرَةَ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ

سمره را روایت گفت پس بود آنحضرت صلی الله علیه وسلم بر شتر پیروز

لَا عَرَفَ حَجْرًا يَكَلِّهَ كَانَ يُسَلِّمُ عَلَى قَبْلِ أَنْ أُبْعَثَ إِنِّي

نشناختم سنگ را که میگوید سلام میکرد بر من پیش از آنکه بعثت بشوم بر شتر

لَا عَرَفَهُ إِلَّا أَنْ رَأَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ آئِسٍ عَنْ قَالَ إِنَّ

نشناختم آن سنگ را اکنون روایت کرد آنرا مسلم در روایت است از آئیس که گفت ای پسر که

از انبیا

آن دو جوان که پهل و پا بود و دو ان دو ان نزد مادر آنحضرت یعنی دایه که آن حضرت را شیر میداد پس گفتند

أَهْلَ مَكَّةَ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُرْفِعَهُمْ
 آيَةً فَأَرَاهُمُ الْقَمَرِ شَقَّيْنِ حَتَّى رَأَوْا حِجْرَهُمَا بَيْنَهُمَا مُنْفُوقَيْنِ
 عَلَيْهِ وَعَنْ عَبْدِ بْنِ حَاتِمٍ قَالَ بَيْنَمَا أَنَا عِنْدَ النَّبِيِّ
 إِذْ أَتَاهُ رَجُلٌ فَشَكَرَ إِلَيْهِ الْفَأَقَاةُ
 ثُمَّ أَتَاهُ الْآخَرُ فَشَكَرَ إِلَيْهِ قَطْعَ السَّبِيلِ فَقَالَ يَا عَدِي
 هَلْ رَأَيْتَ الْحَيْذَةَ فَإِنْ طَالَتْ بِكَ حَيَاتٌ فَلَا تَزِنَ
 الطَّعِينَةَ تَرْتَحِلُ مِنَ الْحَيْذَةِ حَتَّى تَطُوفَ بِالْكَعْبَةِ لَا تَخْأُ
 أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَلَكِنْ طَالَتْ بِكَ حَيَاتٌ لَتَفْعَنَ كُنُوزُ
 كِسْرَى وَلَكِنْ طَالَتْ بِكَ حَيَاتٌ لَتَرَيْنَ الرَّجُلَ يُخْرِجُ
 مِلًّا كِفَّةً مِنْ ذَهَبٍ أَوْ فِصَّةً يَطْلُبُ مَنْ يَقْبَلُهُ فَلَا يَجِدُ
 أَحَدًا يَقْبَلُهُ مِنْهُ وَلِيَقْبَلَيْنِ اللَّهَ أَحَدًا كَمَا يُقْبَلُ وَلَكِنْ
 يَجْعَلُكَ اللَّهُ مِنْ أَهْلِ مَكَّةَ سَأَلُوا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُرْفِعَهُمْ

وہاں سے اس کا ذکر ہے

اس کا ذکر ہے

اس کا ذکر ہے

بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ تَرْجَمَانٌ يَتَرَجَّمُ لَهُ فَيَقُولُ لَكَ أَلَمْ أَعْبَثُ إِلَيْكَ
 میان وی و میان خدا کیکی بیان کند برای وی پس هر آینه میگوید خدا ای تو ای که تاکنون سلام بر من
 رُسُولًا فَيُجِيبُكَ فَيَقُولُ بَلَى فَيَقُولُ لَكَ أَلَمْ أُعْطِكَ مَا لَا دُونََهُ أَفْضَلَ
 پیغمبر را که برساند تا پس میگوید بنده آنرا فرستاد ای پس میگوید خدا تعالی آیا ندادم ترا مالی را که
 عَلَيْكَ فَيَقُولُ بَلَى فَيَنْظُرُ عَنْ يَمِينِهِ فَلَا يَرَى إِلَّا جَهَنَّمَ وَ
 بر تو در رزق پس میگوید بنده آنرا کردی فضل بر من پس نگاه میکند بجانب است خود پس نمی بیند مگر دوزخ
 يَنْظُرُ عَنْ شِمَالِهِ فَلَا يَرَى إِلَّا جَهَنَّمَ أَتَقْوُوا النَّارَ وَ تُولُوا شَيْئًا
 وی بیند بجانب چپ خود پس نمی بیند مگر دوزخ پر بهر کنده آتش دوزخ را اگر چه بنصف
 تَمَرَةٍ مِمَّنْ لَمْ يَجِدْ فِي كَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ قَالَ عِدِّي فَرَأَيْتَ الطَّيِّبَةَ
 خرم باشد پس بگوید تفرقه پس سخن خوب نرسم که بسا اهل گوید که خوشحال گرد و بدان گفت که پس دیدم
 تَرَجَّلَ مِنَ الْحَيَرَةِ حَتَّى تَطُوفَ بِالْكَعْبَةِ لَا خَافُ إِلَّا اللَّهَ
 که کوچ میکرد از حیفر تا آنکه طواف کند کعبه را نمیشد مگر خدا را
 وَ كُنْتُ فِيمَنْ أَفْتَحَ كُنُوزَ كِسْرَى بْنِ هُرْمُزٍ وَ لَيْتَ طَالَتْ بَيْكُم
 و بودم من در میان کسانی که کشادند گنجهای کسی که پسر هر مزین نوسفردان را بود که آنرا در آن روز
 حَيَوُكَ لَأَرْوَنَ مَا قَالَ النَّبِيُّ أَبُو الْقَاسِمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 زندگانی هر آینه می بیند چیزی را که گفت است آنحضرت که گفتند وی ابوالقاسم صلی الله علیه و سلم
 يَخْرُجُ مَلَأَ كَفَّهُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ خُثَّابِ بْنِ الْأَسَدِ
 که بیرون می آید و موسم در راه میجوید که تا قبول کند روایت کرد بخاری و روایت است از خثاب بن اسد رضی
 قَالَ شَكُّوا نَا إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَ هُوَ مُسَوِّدٌ
 گفت خثاب شکوه کردیم ما بسوی پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم و حال آنکه آنحضرت زبر نداشت
 بُرْدَةً فِي ظِلِّ الْكَعْبَةِ وَقَدْ لَقِينَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ شِدَّةً فَقُلْنَا
 بودیم را در سایه کعبه و حال آنکه تحقیق یافتیم ما از مشرکان سختی پس گفتیم ما

در میان وی و میان خدا کیکی بیان کند

بر من پس میگوید بنده آنرا کردی فضل بر من

الَا تَدْعُوا اللَّهَ فَقَعْدَ وَهُوَ مُحْكَمٌ وَجْهَهُ وَقَالَ كَانَ الرَّجُلُ فِيمَنْ

آید دعا میکند خدا را بر این کافران پس شست و غسل کرد و حال آنکه کسی نمیشد بود که مبارک و فرمود

كَانَ قَبْلَكُمْ تُحْمَلُونَ فِي الْأَرْضِ فَيَجْعَلُ فِيهِ نَجَاءً يُمْسِكُكُمْ

بودند پیش از شما که نمیداد میشد برای این مرد در زمین پس گردانید و میشد و آن پس آورد و میشد آنکه

فَيُؤَخِّمُهُمْ قَوَّاتٍ رَأْسِهِمْ فَيُشَقُّ بِأُنْثَىٰ فَمَا يَصْدُكَ ذَلِكَ عَنْ

پس نهاد و میشد آنکه بالا سر آن مرد پس شکافتند و دو باره پس باز نمیداشت آن مرد در آن غدا باز

دِينِهِ وَيُمَشِّطُ بِأَمْشَاطٍ الْحَدِيدِ مَا دُونَ كَعْبِهِ مِنْ عَظْمٍ وَ

دین وی و شست کرده میشد و بر شاخهای آهنی چیزی که نه گوشت است از استخوان و

عَصَبٍ مَا يَصْدُكَ ذَلِكَ عَنْ دِينِهِ وَاللَّهُ لَيَعْلَمَنَّ هَذَا الْأَمْرُ

عصب وی و باز نمیداشت او را آن عذاب کردن از دین که بخدا اسوگند که این تمام و کمال سیر است

حَتَّىٰ تَسِيرَ الرَّاكِبُ مِنْ صُنْعَاءَ إِلَىٰ خَضِرَاءَ مَوْتٍ لَا يَخَافُ

تا آنکه سیر میکند سوار از صناعا تا خضر موات در حالیکه نمیشد از ترس

إِلَّا اللَّهَ أَوَالَّذِينَ عَلَىٰ غَنَمِهِ وَلَكِنَّكُمْ تَسْتَعْجِلُونَ رَوَاةُ الْبُخَارِيِّ

مگر خدا را یا میرسد گرگ را بر گوسفندان خود و لیکن شما شتابانی می نمائید روایت کرد از بخاری

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ حَدَّثَنِي أَبُو سَفْيَانَ بْنُ خَرْبٍ مِنْ

و از ابن عباس روایت گفت ابن عباس حدیث کرد و ابو سفیان بن خرب روایت کرد رسیده است از

فِيهِ إِلَىٰ فِي قَالَ انْطَلَقْتُ فِي الْمُدَّةِ الَّتِي كَانَتْ بَيْنِي وَبَيْنَ

درین و رسیدن من گفت بسفر رفیق در مدتی که بود میان من و میان

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَبِينَا أَنَا بِالشَّامِ

آنحضرت را و مدت صلح حدیبیه است صلوات الله علیه و سلم گفت پس در شامی آنکه من بکدام شام

إِذْ جِئْتُ بِكِتَابٍ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَىٰ هَرَقُلَ

تا که آمدم کتاب آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بجاوب هرقل

قَالَ وَكَانَ دَحِيَّةُ الْكَلْبِيِّ جَاءَهُ قَدْ فَعَّاهُ إِلَى عَظِيمٍ نُصْرَى
 گفت بود و دحیه کلبی آرد و ده بود آن کتاب پس ساند آن کتاب بجان مقدم
 فَعَفَّاهُ عَظِيمٌ نُصْرَى إِلَى هِرِّ قُلْ فَقَالَ هِرُّ قُلْ هَلْ فُهِمْنَا أَحَدٌ
 پس ساند آنرا عظیم بعد از آنکه از عظیم امر ای هر قل است پس هر قل پس گفت هر قل ایست بجا
 مِنْ قَوْمٍ هَذَا الرَّجُلُ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ قَالُوا لَنْ نَقْبَلَهُ
 از قوم این مرد که دعوی میکند وی پیغمبر است گفتند آری بپسند
 فِي نَفْسِهِ مِنْ قُرَيْشٍ فَقَدْ خَلَدْنَا عَلَى هِرِّ قُلْ فَأَجْلَسْنَا بَيْنَ يَدَيْهِ
 در جماعت از قریش پس در آمدیم ما بر هر قل پس نشاند و شدیم ما پیش هر قل
 فَقَالَ أَتَيْكُمْ أَقْرَبُ نَسَبًا مِنْ هَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ
 پس گفت هر قل که از ما که از شما نزدیکتر است از او نسب این مرد که زعم میکند که و
 نَبِيٌّ قَالَ أَبُو سَفْيَانَ فَقُلْتُ أَنَا فَأَجْلَسُونِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَ
 بیست گفت ابوسفیان پس گفتم من که من قریب تمام پس نشاند و ملا پیش هر قل و
 أَجْلَسُوا أَصْحَابِي خَلْفِي ثُمَّ دَعَا يَتْرُجُمَانِي فَقَالَ قُلْ لَهُمْ
 نشاند و یاران ملا پس پشت من پسر خواند هر قل ترجمان خود پس گفت هر قل ترجمان
 إِنِّي سَأَلْتُ هَذَا عَنْ هَذَا الرَّجُلِ الَّذِي يَزْعُمُ أَنَّهُ نَبِيٌّ فَإِنْ كَذَبَنِي
 من سوال میکنم این را از احوال این مرد که میگوید که پیغمبر است پس اگر دروغی سازد و
 فَكَذَّبْتُهُ قَالَ أَبُو سَفْيَانَ وَأَنْتُمْ اللَّهُ لَوْ لَا خِفَافَةٌ أَنْ تُؤْثِرَ عَلَى
 پس بگویند که دروغ میگوید گفت ابوسفیان سوگند بخدا اگر نبی بود جز این یک نقل کرده و بر من
 الْكَذِبُ لَكَذَبْتُهُ ثُمَّ قَالَ لَا تَرْجُمَانِي سَلْهُ كَيْفَ حَسَبُهُ
 دروغ بر آید دروغ میگویم من هر قل گفتم هر قل ترجمان خود را پس او را چگونه است
 فَيَكْمُرُ قَالَ قُلْتُ هُوَ فِينَا ذُو حَسَبٍ قَالَ فَعَلَّ كَانَ مِنْ
 در میان شما گفت ابوسفیان گفتم من که وی در میان ما جزا و ذو حسب گفت هر قل پس یابود است از

این حدیث در
 سنن ابی داود
 صحیح است
 و در مسند
 ابی یوسف
 صحیح است

أَيُّهَا مِنْ مَلَائِكَةٍ قُلْتُ لَا قَالَ فَمَنْ كُنْتُمْ تَتَّبِعُونَ بِالْكَذِبِ

پس ای مرد و فرشته از بادشاہی گفتنم نبوده است گفت ہر قل پس آیا تحت میکردید اورا بدروغ

قِيلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ وَمَنْ يَتَّبِعُهُ أَشْرَافُ النَّاسِ

پیش از آنکہ بگوید چیزیکہ میگوید آیا آن گفتنم متهم نمیداشتند اورا گفت ہر قل و کیست کہ متابعت میکند اورا

أَمْ ضَعِفَاءُ هُمْ قَالَ قُلْتُ بَلْ ضَعِفَاءُ هُمْ قَالَ أَيْرِيدُونَ أَمْ

یا ضعیفان گفت ابو سفیان گفتنم بلکہ ضعیفان مردم ایمان دارند گفت ہر قل آیا نزدون میشوند

يَنْقُصُونَ قُلْتُ لَا بَلْ يَزِيدُونَ قَالَ هَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَنْ

روز بروز و رجعت یا کم میشوند گفتنم کم نمیشوند بلکہ افزون میشوند گفت ہر قل آیا باز نہ میشوند و ہر یکی ازینہا از

دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخَطَةٌ لَهُ قَالَ قُلْتُ لَا قَالَ فَمَنْ

دین می بعد از در آمدن در دین وی از جهت ناخوشی و دشمنی مروین اورا گفت ابو سفیان گفتنم ہی مرد نہ میشود

قَاتِلْتُمُوهُ قُلْتُ نَعَمْ قَالَ فَلَيْفَ كَانَ قِتَالُكُمْ إِيَّاهُ قَالَ قُلْتُ

قتال میکنید شما با وی گفتنم آری قتال میکنیم گفت ہر قل چہ حال دارد قتال شما با وی گفت گفتنم

يَكُونُ الْحَرْبُ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ سَبَّحًا لَا يُصِيبُ مِنَّا وَنُصِيبُ

یہ باشد جنگ میان ما و میان وی مانند دلو کہ نصیب پیدا بدوی از ما و می بلیم ما

مِنْهُ قَالَ فَمَنْ يَغْدِرُ قُلْتُ لَا وَحَنْ مِنْهُ فِي هَذِهِ الْمَدِينَةِ

از وی گفت ہر قل پس کیامی شکند و می غدیر و صلح کہ میکند گفتنم نمیکند و ما از وی در این مدینہ صلح در

مَا هُوَ صَانِعٌ فِيهَا قَالَ وَاللَّهِ مَا أَمْكَنَنِي مِنْ كَلِمَةٍ أَدْخَلَ فِيهَا

کہ چہ کندہ است درین گفت ابو سفیان بنو اسود کند ممکن نشدہ مرا از سخنن کہ در آرم چیزے

شَيْءًا غَيْرَ هَذَا قَالَ فَمَنْ قَالَ هَذَا الْقَوْلَ أَحَدٌ قَبْلَكَ قُلْتُ لَا

چنین کلمہ گفت ہر قل پس آیا گفتہ است این قول را پہنچہ پیش ازین مرد گفتنم گفتنم

تَعَرَّ قَالَ لَتَرْجُمَانَهُ قُلْ لَهُ إِنِّي سَأَلْتُكَ عَنْ حَسْبِهِ فَمِنْكُمْ

پس گفت ہر قل ترجمان خود را بگو و او ایست ابو سفیان را بدستی من پرسیدم ترا از حسبت این مرد را

فَرَحَمْتَ أَنَّهُ فَيْكُمُ ذُو حَسْبٍ وَكَذَلِكَ الرَّسُولُ تُبْعَثُ فِي أَحْسَنِ
 پس گفته اند عمر کردی در میان شما خداوند محبت و همچنین جماعت پیغمبران بر اینجه شایسته
 قَوْمِهَا وَسَأَلْتُكَ هَلْ كَانَ فِي آبَائِهِ مُلْكٌ فَرَحَمْتَ أَنْ لَا تَقُلْتُ
 قوم خود را شرافت آن و پرسیدم ترا آیا بود در پدران وی هیچ پادشاهی گفته بودی و پرسیدم
 لَوْ كَانَ مِنْ آبَائِهِ مُلْكٌ قُلْتُ رَجُلٌ يُطْلَبُ مُلْكُ آبَاءِهِ وَ
 اگر بود از پدران او پادشاهی میگفتم مردیست که میطلبید ملک پدران خود و
 سَأَلْتُكَ عَنْ أَتْبَاعِهِ أَضْعَافٌ هُمْ أَمْ أَشْرَافُهُمْ فَقُلْتُ
 پرسیدم ترا از تابعان او که آیا از ضعیفای مردم اند یا از اشراف پس گفته
 بَلْ ضَعْفَاءٌ هُمْ وَأَتْبَاعُ الرَّسُولِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ كُنْتُمْ
 بلکه ضعیفای مردم اند و همین ضعیفان از تابعان پیغمبران و پرسیدم ترا آیا بودی شما
 تَتَهَمُّوْنَهُ بِالْكَذِبِ قَبْلَ أَنْ يَقُولَ مَا قَالَ فَرَحَمْتَ أَنْ
 که تهمت میکردید او را دروغ گفتن پیش از آنکه بگوید چیزی که گفت پس گفته بودی تو که تهمت نمیکردیم
 لَا قَهْرَ نَفْسٍ أَنَّهُ لَمْ يَكُنْ لِيَدِّعِ الْكَذِبَ عَلَى النَّاسِ شَحْرَ
 پس شما ختم من که نیست متصور که ترک کند دروغ گفتن را بر مردم پس از آن
 يَذْهَبُ فَيَكْذِبُ عَلَى اللَّهِ وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَرْتَدُّ أَحَدٌ مِنْهُمْ
 برود پس بگوید دروغ بر خدا و پرسیدم ترا آیا باز میگردد و هیچ یکی از مردم
 عَنْ دِينِهِ بَعْدَ أَنْ يَدْخُلَ فِيهِ سَخَطَةٌ لَهُ فَرَحَمْتَ أَنْ لَا
 از دین وی بعد از در آمدن در دین بجهت کرده داشتن مردین او پس گفته بودی باز نمیکرد
 كَذَلِكَ الْإِيمَانُ إِذَا خَالَطَ بَشَاسَتَهُ الْقُلُوبُ وَسَأَلْتُكَ
 همچنین هست حال ایمان که بیرون نبرد و تنگدست بیاورد و دلها را و پرسیدم ترا
 هَلْ يَزِيدُونَ أَمْ يَنْقُصُونَ فَرَحَمْتَ أَنَّهُمْ يَزِيدُونَ وَكَذَلِكَ
 آیا افزون میشوند تابعان او یا کم میشوند پس گفتمی تو که ایشان افزون میشوند و همچنین

الْإِيمَانِ حَتَّى يَبْعَثَ إِلَيْكَ هَلْ قَاتَلْتُمُوهُ فَذَعَمْتَ أَنْتُمْ

دین مایمان کافرون میشود تا آنکه تمام گردد و پرسیدم ترا که آیا قتال میکنید شما با او پس گفتی تو که شما

قَاتَلْتُمُوهُ فَيَكُونُ الْحَرْبُ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ سَبْحًا لَا يَبْتَالُ مِنْكُمْ

قتال میکنید با او پس می باشد جنگ میان شما و میان او دلو با بعضی مانند دلو میگوید و شما

وَيَتَأَلَوْنَ مِنْهُ وَكَذَلِكَ الرَّسُولُ يَنْتَلِي ثُمَّ تَكُونُ لَهُ الْعَاقِبَةُ

و دیگر به شما از وی و همچنین و پیغمبران پیچیده و متحمل گردانیده میشوند با عدای من بیشتر میباشد شما

وَسَأَلْتُكَ هَلْ يَعِدُ فَرَعَمْتُ أَنَّهُ لَا يَعِدُ وَكَذَلِكَ الرَّسُولُ

و پرسیدم من ترا آیا عهد میکند و عهد میکند پس گفتی تو که وی عهد نمیکند و همچنین پیغمبران

لَا يَعِدُ وَسَأَلْتُكَ هَلْ قَالَ هَذَا الْقَوْلُ أَحَدٌ قَبْلَهُ فَرَعَمْتُ

عهد نمیکند و پرسیدم من ترا آیا گفته است این قول را کسی بعضی دعوت نبوت میکند و میگوید

أَنْ لَا أَفْعَلْتُ كَمَا كَانَ هَذَا الْقَوْلُ أَحَدٌ قَبْلَهُ قُلْتُ رَجُلٌ

که نه گفته است پس گفتم من اگر چه بود که میکند این قول را کسی پیش از وی می گفتم و روایت

أَنْتُمْ يَقُولُ قِيلَ قَبْلَهُ قَالَ ثُمَّ قَالَ بَمَا يَأْمُرُكُمْ قُلْنَا يَا مَرْغَبُ

که اقتدا میکنند به قولی که گفته شده است پیش از گفتن ابوسفیان گفت هر قول پرسیدیم چه چیز او نمیکند ای

يَا صَلَوْتُ وَالشَّرْكَوَّةَ وَالصَّلَاةَ وَالْعَفَافَ قَالَ إِنْ يَأْتِيكَ مَا تَقُولُ

ما را بنماز و زکوة و صلوات بر حام و بار ساعی و بنماستان از حرام گفت هر قولی که هست آنچه میگوید

حَقًّا فَإِنَّهُ نَبِيٌّ وَقَدْ كُنْتُ أَعْلَمُ أَنَّهُ خَارِجٌ وَكُلُّكَ أَخَذَ مِنْكُمْ

راست پس بدیدستی که وی پیغمبر است و تحقیق بودم من که میدانستم که وی بیرون آید و گمان میکردم

وَكُلُّكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ أَنَّي أَخْلَصُ إِلَيْهِ لَا حَبِيبُ لِقَاءٍ لَوْ كُنْتُ

و اگر میدانستم که من بیستوانم رسید بسبب وی هرگز دوست میدادتم دیدن او را و اگر میتوانم

عِنْدَهُ لَأَسْأَلُ عَنْ قَدَمَيْهِ وَلِكَيْلُغْنِ مَلَكُهُ مَا تَحْتِ قَدَمَيْهِ ثُمَّ دَعَا

نزد وی هرگز نمی خواهم ششم بر د و یا سه او را و هر آنکه میرسد ملک می نرسانم زیرا که زیر پاهای او

بِكِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَرَأَهُ مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ
 کتاب پیغمبر خدا را مطالعه نمودند و سلم پس خواندند و روایت کردند و اتفاقاً بر او سلم

باب في المعراج

باب در بیان معراج

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى
 پاکست آنکه برد بند خود را شبی از مسجد حرام مکه به سوی

الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنَ الْأَيْتَانِ
 مسجد اقصی که برکت نهادیم گرد آن تا نماشیم بعضی نشانه‌های خود را و نیز

هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ وَلَقَدْ أَرْسَلَهُ نُزُلًا أُخْرَى عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى
 اوست شنوا بینا و هر آینه دید و بود این فرشته را یکبار دیگر نزدیک سدره

عِنْدَ مَا حَبَّةُ الْمَاءِ إِذْ يُغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى
 نزدیک آن سدره است بهشت آرامگاه فرشته را دید و شنید می‌پوشد سدره را آنچه می‌پوشد

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى لَقَدْ سَرَى مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى
 مجروری نگرد چشم بی‌طاهر و از مقصد حقاقت خود هر آینه مسجده که بعضی نشانه‌های بزرگ و درگاه خود را

عَنْ قَادَةَ عَنْ السَّيِّدِ بْنِ مَالِكٍ عَنْ مَالِكٍ بْنِ مَالِكٍ بْنِ
 از قاده و مرویت از انس بن مالک و او از مالک بن

أَنَّ نَبِيَّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَدَّثَهُمْ عَنْ لَيْلَةٍ أَسْرَى بِهَا
 که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم حدیث کرد و خبر داد معجزات از احوال شبی که بر او

بَيْنَمَا أَنَا فِي الْحَطِيمِ وَمَا قَالِي فِي الْحَجْرِ مُصْبِحًا إِذَا بَانِي
 آنحضرت را در اقصای آنکه بودم در حطیم و آنکه گفتم در حجر که صبح بودم در حالیکه بر من

أَبْ قَشِقَ مَا بَيْنَ هَذِهِ إِلَى هَذِهِ يَعْنِي مِنْ تَحْرِقَةِ نَحْوِهِ
 پس بینگذاشت چیزی که میان این تا این است یعنی از بالای سینه

الحج من معراج
 حجه از معراج

در بیان معراج

إِلَى شَعْرَاتِهِ فَاسْتَوَجَّ قَلْبِي ثُمَّ أَتَيْتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ

تا زیر ناف پس بیرون آورد و دل مرا پستر آورده شد نزد من طشتی از زر

مَمْلُوءًا بِمَاءٍ نَافِلٍ قَلْبِي ثُمَّ حَتَّى تَوَاعَيْدِي رَأَيْتُ ثُمَّ

پُر کرده شده و بایمان پس شسته شد دل من پستر پر کرده شد باز گردانیده شد دل در جا خود و

غَسَلَ الْبَطْنَ بِمَاءٍ زَمْرَمٍ ثُمَّ مِلَّ إِلَيَّ نَافِلًا وَحِكْمَةً ثُمَّ أَتَيْتُ

شسته شد شکم من آب زمزم پستر پر کرده شد بایمان و حکمت پستر آورده شد من

بِدَا آتِي دُونَ الْبَغْلِ وَفَوَّقَ الْحَمَارِ أَبْيَضُ يَقَالُ لَهُ الْبَرَقُ

بر کعبه در قامت بایمان استر و بالای حمار سفید گفته میشد این مرکب براق

يَضَعُ خَطْوَهُ عِنْدَ أَقْصَى كُرْفَتِهِ فَحَمَلْتُ عَلَيْهِ وَفِي رَأْيِ آتِي

که می نهاد این براق گام خود را نزد نهایت بعرف خود پس برده شد من برو در روایتی

لِسُلَيْمٍ قَرَأَ كِتَابَهُ حَتَّى أُتَيْتُ بِبَيْتِ الْمُقَدِّسِ فَرَبَطْتُهُ بِالْحَلَقَةِ

که در سحر راست ایست پس سوار شدم براق را تا آنکه آمد بیت المقدس را پس بستم براق را بحلقه سحر

الَّتِي تُرْبِطُ بِهَا الْأَنْبِيَاءُ قَالَ ثُمَّ دَخَلْتُ الْمَسْجِدَ فَصَلَّيْتُ

که می بستند براق را بآن حلقه پیغمبران گفت آنحضرت پستر در آمد و در مسجد پس گذاردم

فِيهِ سَاكِنَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجْتُ فَجَاءَنِي جَبْرِئِيلُ بِأَنَاءٍ مِنْ حَمْرٍ

در وی دو رکعت پستر بیرون آدم پس آورد مرا جبرئیل آورد از خمر

وَأَنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ فَاخْتَرْتُ اللَّبَنَ فَقَالَ جَبْرِئِيلُ اخْتَرْتِ

و آورد از شیر پستر اختیار کردم من شیر را پس گفت جبرئیل اختیار کردی تو

الْفِطْرَةَ ثُمَّ عَرَجَ بِهَا إِلَى السَّمَاءِ الْخَرَفَ فَانْطَلَقَ بِي جَبْرِئِيلُ

فطرت را پستر بالا برد و شد مرا میبوی آسمان تا آخر پس برد مرا جبرئیل

حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَاسْتَقْفَعَ قَبْلَ مَنْ هَذَا قَالَ جَبْرِئِيلُ

تا آنکه آمد آسمان دنیا را پس طلب کرد جبرئیل کشفان گفت شد و پرسیدند بایمان که گفتم

پس پستر پر کرده شد

پس پستر پر کرده شد

قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَدَدَّ

گفته شد که کیست با تو گفت جبرئیل پس محمد صلی الله علیه و سلم است گفتند راستی گفتند

أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَزَّ قِيلَ مَرَحَبًا يَا فَيْعُزَ الْجَنِّ جَاءَ فَعِيْزُهُ

که فرستاده شده است لبسوی وی گفت آری گفته شد مرحبا بجهاد خوش آمد آمد پس گفتند که

فَلَمَّا خَلَصَتْ فَأَدَا فِيهَا أَدَمُ فَقَالَ هَذَا أَبُوكَ أَدَمُ فَسَلِّمْ

پس هنگامیکه رسیدم و در آدم در آسمان پس ناگاه در آسمان آدم هست پس گفت جبرئیل این پدرت آدم است

عَلَيْهِ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَدَّ السَّلَامُ ثُمَّ قَالَ مَرَحَبًا يَا ابْنَ

بر آدم پس سلام دادم بر او پس جواب داد آدم ایستاد گفت آدم مرحبا بر

الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَفِي رَأْيِ رَأْيِ آيَةٍ لِمُسْلِمٍ فَرَحَّبَ لَوَدَّعَا

صالح و پیغمبر صالح و در روی و اینک در مسلم راست این گفته است پس ترحیب کرد

لِي يُخَيِّرَ وَفِي رَأْيِ رَأْيِ لَهَا فَمَا فَتَحُوا نَا السَّمَاءِ الدُّنْيَا إِذَا

طریقه بینک و در واقع دیگر که هر دو در است پس هنگامیکه کشاده شد در بالا بر آدم این آسمان را

سَرَجُلٌ قَاعِدٌ عَلَى يَمِينِهِ أَسْوَدٌ وَعَلَى شِمَالِهِ أَسْوَدٌ

مردی نشسته است که بر چپ دست راست او سیاه است و بر چپ دست سیاه است

إِذَا انْظُرَ قَبْلَ يَمِينِهِ صَحِيحٌ وَإِذَا انْظُرَ قَبْلَ شِمَالِهِ بَكِي

چون نگاه میکند آنرا در چپ دست راست خود نمیند و چون نگاه میکند در چپ دست چپ میکند

فَقَالَ مَرَحَبًا يَا نَبِيَّ الصَّالِحِ وَالْإِبْنِ الصَّالِحِ قُلْتُ لِحَبْرَتِ

پس گفت آن مرد مرحبا با پیغمبر صالح و این صالح گفت من جبرئیل را

مَنْ هَذَا قَالَ هَذَا أَدَمُ وَهَذِهِ الْأَسْوَدَةُ عَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ

کیست این مرد گفت جبرئیل این آدم است و این سیاه است که در چپ دست و از

شِمَالِهِ نَسَمُ نَبِيٍّ فَأَهْلُ الْيَمِينِ مِنْهُمْ أَهْلُ الْجَنَّةِ وَالْأَسْوَدَةُ

چپ است از او است پس آنرا که بر چپ دست اند از ایشان بهشتیان اند و سیاه است که

چپ

چپ

چپ آدم و جبرئیل در واقع

الَّتِي عَنْ شِمَالِهِ أَهْلُ النَّارِ فَإِذَا انْظُرَ عَنْ يَمِينِهِ، فَحَيْكَ فَإِذَا
 بر جانب دست چپ اند اهل دوزخ اند پس می بیند از دست راست خود می خندد پس چون
 انْظُرَ قَبْلَ شِمَالِهِ بِكُلِّ الْخُرْقَةِ صَعِدَ بَنِي حَتَّى السَّمَاءِ الثَّانِيَةِ
 نظر میکند بر جانب دست چپ می گرداند آخر پستری بالا برد و مراجع بر کل تا آسمان دوم
 فَاسْتَفْتَى قَبْلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ
 پس طلب کرد که نشان آن ساز گفته شد که کیست این گفت منم جبرئیل و گفته شد کیست با تو گفت جبرئیل
 مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ
 با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق کرد فرستاده شد که تو سی و دی گفت
 نَعَمْ قِيلَ مَرَّ حَبَابُهُ فَنَعَمَ الْجَنَّةُ جَاءَتْ فَفَتَحَ فَلَمَّا خَلَصَتْ إِذَا
 آری گفته شد مر جابجاء و غرض آمدن آمد پس کشاده شد و در پس چون رسیدیم با آسمان دوم ناگاه
 يَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَهُمَا أَنبَا خَالِكٍ قَالَ هَذَا يَحْيَىٰ وَهَذَا عِيسَىٰ
 این دو پیغمبر یحیی و عیسی استاده اند و یحیی و عیسی پس از آن خلافت جبرئیل این یحیی است و این عیسی
 فَسَلَّمَ عَلَيْهِمَا فَسَلَّمَتْ قَرْنَتَانِ قَالَا مَرَّ حَبَابُهُ بِالْأَخِ الصَّالِحِ
 پس سلام دهد بر هر دو پس سلام دادیم پس جواب سلام دادند هر دو و پیغمبر گفتند هر دو مر جابجاء بر هر دو
 وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ بَنِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ فَاسْتَفْتَى
 و پیغمبر صالح پس بر مراجع بر کل سی و سی سوم پس طلب کرد که نشان آن ساز
 قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ
 گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد و کیست با تو گفت با من محمد
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ
 صلی الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق کرد فرستاده شد که سی و دی گفت آری
 قِيلَ مَرَّ حَبَابُهُ فَنَعَمَ الْجَنَّةُ جَاءَتْ فَفَتَحَ فَلَمَّا خَلَصَتْ إِذَا يُوسُفُ
 گفته شد مر جابجاء و غرض آمدن آمد پس کشاده شد و آسمان پس چون رسیدیم با آسمان سوم ناگاه

قَالَ هَذَا يُوسُفُ قَسِمْتُ عَلَيْهِ فَسَلِّتْ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ
 گفت جبرئیل این یوسف است پس سلام ده بروی پس سلام دادم بروی پس جواب داد پسر گفت
 مَرَحَبًا يَا أَخِي الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ وَفِي سِرِّهِ أَيْهِ الْمُسْلِمِ
 مرحبا برادر نیک و پیغمبر نیک و در روایتی که در مسلم است
 فَإِذَا آنَا يُوسُفُ إِذَا هُوَ قَدْ أُعْطِيَ شَطْرًا الْحَسَنُ وَرَحَبًا
 پس ناگاه من یوسف ام ناگاه یوسف داده شد است جزوی از حسن پس ترشح کرد یوسف
 بَنِي وَدَعَانِي خَيْرَ الْخَيْرِ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى آتَى السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ فَاسْتَفْحَمَ
 بن و دو کار و مرا بخیر تا آخر پست بر بالا بروم و جبرئیل و آمد آسمان چهارم را پس طلب کرد جبرئیل
 قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ
 گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد کیست با تو گفت با من محمد است
 قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ تَعْرِفُ قِيلَ مَرَحَبًا يَا نَفْعَ الْخَيْرِ
 گفته شد و تحقیق کن فرستاده شد پس وی گفت جبرئیل آری گفته شد مرحبا به نفع پس خوش آمد بنی
 جَاءَ نَفْعُهُ فَلَمَّا خَلَصَتْ فَإِذَا إِذْ رَأْسُ قَالَ هَذَا إِذْ رَأْسُ
 آمد پس کشاد شد در آسمان پس هنگامیکه درآمد در آسمان پس ناگاه در آسمان رسید پس گفت جبرئیل
 قَسِمْتُ عَلَيْهِ فَسَلِّتْ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ مَرَحَبًا يَا أَخِي الصَّالِحِ
 پس سلام ده بروی پس سلام دادم بروی پس جواب داد پسر گفت مرحبا به برادر صالح
 وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى آتَى السَّمَاءَ الْخَامِسَةَ
 و پیغمبر صالح پست بر بالا بروم تا آنکه آمد آسمان پنجم را
 فَاسْتَفْحَمَ قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ
 پس طلب کرد جبرئیل کشاد در آسمان را گفته شد کیست این گفت جبرئیل منم گفته شد و کیست با تو گفت
 مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ
 جبرئیل محمد صلی الله علیه و سلم است گفته شد و تحقیق کن فرستاده شد پس وی گفت

تفاوت آسمانها

در این حدیث

مذکور

نَعَمْ قِيلَ مَرَجَا بِهِ فَنَعَمَ الْجَنِّيُ جَاءَ فَنَفِثَ فَلَمَّا خَلَصَتْ وَادَاهُ وَ
 آری گفته مرجا به بخود پس خوش آمد پس کشاد و شد در آسمان پس نگامیکه در آمد در سما پس نگام

قَالَ هَذَا هَرُونَ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ
 گفت جبرئیل کاین هارون است پس سلام و هر وی پس سلام و دوم بروی پس جواب داد و هر وی گفت

مَرَجَا بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى
 مرجا به برادر صالح پیغمبر صالح پسترب بالا برد مرا ستا آنکه

أَتَى السَّمَاءَ السَّادِسَةَ فَاسْتَفْتَى قِيلَ مَنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ
 آمد آسمان ششم پس طلب کرد کشادن آسمان گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل

قِيلَ وَمَنْ مَعَكَ قَالَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ
 گفته شد و کنیت با تو گفت با من محمد صلی الله علیه و سلم است گفت شد

وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قِيلَ مَرَجَا بِهِ فَنَعَمَ الْجَنِّيُ جَاءَ
 و تحقیق کرد فرستاده شد بسوی او گفت جبرئیل آری گفته مرجا به بخود پس خوش آمد آمد

فَنَفِثَ فَلَمَّا خَلَصَتْ وَادَاهُ مُوسَى قَالَ هَذَا مُوسَى فَسَلِّمْ
 پس کشاد و شد در آسمان پس نگامیکه در آمد پس نگام موسی استاد و شد در آنجا گفت جبرئیل این

عَلَيْهِ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ فَرَدَّ ثُمَّ قَالَ مَرَجَا بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَ
 بروی پس سلام داد بروی پس جواب داد موسی پسترب گفت مرجا به برادر صالح و

النَّبِيِّ الصَّالِحِ فَلَمَّا جَاوَزَتْ بَكَى قِيلَ لَهُ مَا يُبْكِيكَ
 پیغمبر صالح پس هنگامیکه گذشتیم از پیش وی گریه کرد موسی گفتن موسی را چه چیز گریانید را

قَالَ أَنْبَأْنِي لِأَنَّ غُلَامًا بَعِثَ بَعْدِي يَدْخُلُ الْمَجْمَةَ مِنْ أُمَّتِهِ
 گفت موسی ای گریه از جهت آنکه کوه که فرستاد و شد بعد از من که میدر آید هشت را از امت او

أَكْثَرُ مِمَّنْ يَدْخُلُهَا مِنْ أُمَّتِي ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ السَّابِقَةِ
 بیشتر از آن کسانی که میدر آید از امت من پسترب بالا برد مرا بسوی آسمان هفتم

در آنجا آمدن است

در موسی است پسترب سلام داد

فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِئِيلُ قَيْلٌ مِّنْ هَذَا قَالَ جِبْرِئِيلُ قَيْلٌ وَمِنْ مَعَكَ

پس طلب کشادگی کرد جبرئیل آسمان را گفته شد کیست این گفت منم جبرئیل گفته شد و کیست با تو

قَالَ مُحَمَّدٌ قَيْلٌ وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ قَالَ نَعَمْ قَيْلٌ مَّرْحَبًا بِهِ

گفت با من محمد است گفته شد و بتحقیق که فرستاده شد لبوی ای گفت آری گفته شد مرحبا بجهاد پس

فَنُحْمَ الْحَيِّ جَاءَ فَلَمَّا خَلَصَتْ فَأَذَا إِبْرَاهِيمَ وَفِي رِوَايَةٍ

خوش آمد سلام پس چون درآمد در آسمان پس ناگاه در آسمان ابراهیم است و در روایتی که

لِمُسْلِمٍ فَأَذَا أَنَا يَا إِبْرَاهِيمَ مُسْنَدًا ظَهَرَ إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْرُوفِ

مرا مسلم است این است پس ناگاه من با ابراهیم ام در حالیکه ابراهیم می گفت و است پشت خود را بر سر

فَأَذَا هُوَ يَدْخُلُهُ كُلُّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ لَا يَفُودُونَ

و ناگاه بیت محمور میگرداید و برای طواف هر روز هفتاد هزار فرشته که باز نمیگردند آن فرشتگان

إِلَيْهِ الْخَزَنَةُ قَالَ هَذَا أَبُوكَ إِبْرَاهِيمَ فَسَلِّمْ عَلَيْهِ وَسَلِّمْ عَلَيْهِ

لبوی ای آخری گفت جبرئیل این پدرت ابراهیم پس سلام ده بروی پس سلام دوام بر تو

فَرَدَّ السَّلَامَ ثُمَّ قَالَ مَرْحَبًا يَا لَبْنَ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ

پس جواب داد و ابراهیم بپدر گفت مرحبا به خزند نیک و پیغمبر نیک

ثُمَّ رَفَعَتْ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى فَأَذَا نَبَقَهَا مِثْلَ قِلَافِ الْهَرَجِ

پس بر داشتند لبوی سدر تا المنته پس ناگاه میوه آن مانند کوزه ای باختر

وَأَذَا رَأَتْهَا مِثْلَ أَذَانِ الْفِيلَةِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ فَلَمَّا

و ناگاه دید گاه او مانند گوشهای فیل است و در روایتی که مسلم است پس نگاه

غَشِيَهَا مِنْ أَمْرِ اللَّهِ مَا غَشَى تَغَيَّرَتْ فَمَا أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ

که پوشید سدره را از امر الهی آنچه پوشید و سدره را از نور دیگرگون شد دیگرگون پس نیست هیچ

اللَّهُ لَيْسَ طَبِيعُ أَنْ يَتَغَيَّرَ مِنْ حُسْنِهَا وَأَوْحَى إِلَى مَا أَوْحَى

خدا که توانا و صنعت گردان او را و و کرد حق سبحان و سبحان پس آنچه و می کرد

الْخِ قَالَ هَذَا سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى فَإِذَا أَرَبَعَةٌ أَنَهَا سَاهِدَاتُ

پس آخر گفت جبرئیل کہ این سدرۃ المنتہی است پس ناگہ آنجا چار جوی است دو جوے

بِأَلْطَانٍ وَكُهُدَانٍ ظَاهِرَانِ قُلْتُ مَا هَذَانِ يَا جِبْرِئِيلُ

باطن اند و دو جوے ظاہر گفتیم چیست این دو نہر ظاہر و باطن ای جبرئیل

قَالَ أَمَّا الْبَاطِنُ فَهُدَانٍ فِي الْجَمَّةِ وَأَمَّا الظَّاهِرَانِ

گفت جبرئیل اما نہر باطن پس دہن در بہشت اند و اما دو ظاہر

قَالَتِيلُ وَالْفَرَاتُ ثُمَّ رَافِعٌ إِلَى الْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ثُمَّ أَتَيْتُ

پس نیل و فرات پستہ نمود و شد برای من بیت المعمور پستہ آوردہ شد نزد من

يَا نَاعٍ مِّنْ خَمْرٍ وَنَاعٍ مِّنْ لَّبَنٍ وَنَاعٍ مِّنْ عَسَلٍ فَأَخَذْتُ

آنکہ از سہ و آوندے از شیر و آوندی از شہد پس گرفتم من

اللَّابَنَ فَقَالَ هِيَ الْفَطْرَةُ أَنْتَ عَلَيْهَا وَأُمَّتُكَ ثُمَّ فَرَضْتُ عَلَى

شیر را پس گفت جبرئیل شیر فطر است تو بر فطر خواهی بود و امت تو پستہ فرض کردہ شد بر من

الصَّلَاةِ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلُّ يَوْمٍ وَرَجَعْتُ فَمَرْتُ عَلَى مَوْ

نماز پنجاہ نماز ہر روز پس برگشتم من از درگاہ پس گزشتم بموسوی علیہ السلام

فَقَالَ يَمَّا أَمَرْتُ قُلْتُ أَمَرْتُ بِخَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ

پس گفت موسیٰ ویریدہ بچہ چیز امر کردہ شدی گفتم من امر کردہ شد بمینجاہ نماز ہر روز

قَالَ إِنَّ أُمَّتَكَ لَا تَسْتَطِيعُ خَمْسِينَ صَلَاةً كُلَّ يَوْمٍ وَإِنِّي

گفتم موسیٰ بد رستی امت تو نمیتواند ہمای آورد پنجاہ نماز ہر روز و بد رستی من

وَاللَّهِ قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ نَبِيَّ إِسْرَائِيلَ

بجہا سوگند از مودہ ام مردم را پیش از تو و علاج کردہ ام بنی اسرائیل را

أَشْكَالَ الْمَعَالِجَةِ فَأَرْجِعْ إِلَى رَيْكَ فَأَمَّا لَمْ أَخْفِضْ لَأُمَّتِكَ فَرَجَعْتُ ثُمَّ عَجِبْتُ

شکست ترین علاج پس برگرد بموسے پروردگار پس سوال کن او را بیکے و آسانی برای امت خود

پس برگرد بموسے پروردگار پس سوال کن او را بیکے و آسانی برای امت خود

عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَهُ عَنِّي
 ده نماز پس برگشتم بسوی موسی گفت مانند آنکه گفته بود پس برگشتم و رنتم بر گاه و پرده گاه
 عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَهُ عَنِّي
 ده نماز پس برگشتم بسوی موسی پس گفت مانند آنکه گفته بود پس باز برگشتم پس نادان من
 عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَهُ عَنِّي
 ده نماز پس برگشتم بسوی موسی علیه السلام پس گفت مانند آن پس باز برگشتم پس بنادان من
 عَشْرًا فَأَمَرْتُ بِعَشْرِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ
 ده نماز پس امر کرده شدم به ده نماز هر روز پس باز برگشتم بسوی موسی
 فَقَالَ مِثْلَهُ فَرَجَعْتُ فَأَمَرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ فَرَجَعْتُ
 پس گفت مانند گفته سابق پس باز برگشتم پس امر کرده شد به پنج نماز هر روز پس باز برگشتم
 إِلَىٰ مُوسَىٰ فَقَالَ بَعَا أَمَرْتُ قُلْتُ أَمَرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ
 بسوی موسی پس گفت بچه امر کرده شد ای گفتم امر کرده شدم به پنج نماز
 كُلَّ يَوْمٍ قَالَ إِنَّ أَمَّتَكَ لَا تَسْتَطِيعُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ كُلَّ
 در هر روز گفت موسی بد رستی امت تو نمی تواند بجا آورد پنج نماز هر
 يَوْمٍ وَإِنِّي قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَءِيلَ
 روز و دیر سے من آزموده ام مردم را پیش از تو و علاج کرده ام بنی اسرائیل را
 أَشَدَّ الْمَعَالِجَةِ فَارْجِعْ إِلَىٰ رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ الْخَفِيفُ لَا مِتَكَ
 سخت ترین علاج پس برگرد بسوی پروردگار خود پس سوال کن بیکه و آسان تر بر امت خود
 وَفِي رِوَايَةٍ مُسْلِمٍ فَرَجَعْتُ إِلَىٰ رَبِّي فَقُلْتُ يَا رَبِّ
 و در روایتی از مسلم این عبارت است پس باز برگشتم بسوی پروردگار خود پس گفتم ای پروردگار
 خَفِيفٌ عَلَىٰ أُمَّتِي فَحَطَّ عَنِّي خَمْسًا فَرَجَعْتُ إِلَىٰ مُوسَىٰ
 تخفیف کن و آسان تر بر امت من پس کم کرد از من پنج نماز پس باز برگشتم بسوی موسی

فَقُلْتُ خَطَّ عَنِّي خَمْسًا قَالَ إِنَّ أَمَّتَكَ لَا تَطِيقُ ذَلِكَ
 پس گفتیم که کرد از من پنج نماز را گفت موسی پدر شما امت تو طاقت ندارد آنرا پس
 فَأَرْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ قَالَ فَلَمَّا أَرَزَلُ الرَّجُلُ
 برگرد بسوی پدر خود و کار خود پس سوال کن آسان را فرمود آنحضرت پس همیشه بود من
 بَيْنَ سَرَّائِي وَبَيْنَ مُوسَى حَتَّى قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّهُنَّ خَمْسُ
 میان پروردگار خود و میان موسی تا آنکه گفت پروردگاری محمد این نمازهای فرض پنج
 صَلَوَاتٍ كُلُّ يَوْمٍ وَكِلَايَةُ كُلِّ صَلَاةٍ عَشْرٌ فَقَدْ لَكَ خَمْسُونَ
 نماز است دهر رود و شب هر هر نماز را ده حسنه است پس باین حسابها
 صَلَاةٌ مِنْ هَمِّ حَسَنَةٍ فَلَمَّا يَعْمَلُهَا كَتَبَتْ لَهُ حَسَنَةٌ فَإِنْ
 نماز دارد که یکصد کرده و نیت هست بر نیکی پس آنکه در آن نیکی و عمل در نیاید نوشته میشود که یکصد کرده
 عَمَلُهَا كَتَبَتْ لَهُ عَشْرًا وَمِنْ هَمِّ سَيِّئَةٍ فَلَمَّا يَعْمَلُهَا كَتَبَتْ
 پس اگر عمل کرد آن نیکی را نوشته میشود و او را ده چندان و یکصد کرده بد کردن پس اگر بد را نوشته میشود
 لَهُ شَيْئًا فَإِنْ عَمَلُهَا كَتَبَتْ سَيِّئَةً وَاحِدَةً قَالَ فَزَلْتُ حَتَّى
 ماورا الان چه چیزهای پس اگر در آن بد را نوشته میشود آن سیه را بدی و یکصد کرد آن حضرت پس فرمودم
 أَنْتَهَيْتُ إِلَى مُوسَى فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ
 رسیدم به موسی پس خبر دادم او را پس گفت باز گرد بسوی نماز پروردگار خود
 فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ اخْرَجَ قَالَ سَأَلْتُ رَبِّي حَتَّى اسْتَحَبَّتْ
 پس سوال کن از او آسان را تا آخر گفت آنحضرت سوال کردم من پروردگار خود را تا آنکه شدم زده شدیم
 وَلَكِنِّي أَرْضَى وَأُسَلِّمُ قَالَ فَلَمَّا جَاوَزْتُ نَادَى مُنَادٍ
 و لیکن مرا خشن باشم و تسلیم میکنم اما این را فرمود پس بسنگی که بگذرستم از آن مقام آواز داد
 آمَضَيْتُ فَرَأَيْتُنِي وَخَفَقْتُ عَنْ عِبَادِي مُتَّفِقًا عَلَيْهِ
 و گفت گذرانیدم و مقرر گردانیدم فریضه خود را و سبک گردانیدم و فریضه را بر بندگان نهادم باز از ایشان متفق علیه

باز

نماز

نماز

نماز

نماز

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ لَمَّا أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

وآله عبد الله بن مسعود روایت گفت که گویا یک شب پدیده شد منبر خدا را صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ أَنْتَهَى بِهِ إِلَى سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى وَهِيَ فِي السَّمَاءِ السَّادِسَةِ

و سلم نهایت پدیده شد آنحضرت را تا سدره المنتهی و سدره المنتهی در آسمان ششم است

إِلَيْهَا كَيْتَمُ مَا يُعْرَجُ بِهِ مِنَ الْأَرْضِ فَيَقْبَضُ مِنْهَا قُلُوبُهَا

سبوی سدره المنتهی نهایت پذیریش و چنگی که بالا برد و بیشتر از زمین پس گرفته میشود از وی و سبوی

يَنْتَهَى مَا لَهَبُطُ بِهِ مِنْ قُلُوبِهَا فَيَقْبَضُ مِنْهَا قُلُوبُهَا إِذَا أَيْقَشَى

سدره المنتهی منتفی میگردد چنگی که بایان نیز فرستاده شود از آن آویزان و او را وی پس نمیشود کرده میشود و

السِّدْرَةُ مَا أَيْقَشَى قَالَ فِرَاشٌ مِنْ ذَهَبٍ قَالَ فَأَعْطَى

سدره را چنگی که میبشد گفت و آن پیرنه اند که گرد شمع میگرداند از زر گفت پس داد و شد

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ثَلَاثًا أُعْطِيَ الصَّلَاةَ

آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم در شب هر بار سه چیز داده شد نماز

الْخَمْسَ وَأَعْطِيَ خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَغَيْرَ ذَلِكَ كَثِيرًا بِاللَّهِ

پنجگانه داده شد آنها که خاتمه سوره بقره است و غیر آن زیاد و بیشتر که لا اله الا الله

مِنْ أُمَّتِهِ كَثِيرًا الْمُنْجَمَاتِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

از ائمت دی چیز را گنجانان کثیره رواه مسلم و روایت است از ابی هریره

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ رَأَيْتَنِي

گفت پس مود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم هر آنکه تحقیق میدادند که

فِي الْحَجِّ وَفَرَأَيْتَنِي لَيْسَ أَلَنِي عَنْ مَسْكَاةٍ فَسَأَلْتَنِي عَنْ أَشْيَاءَ

که بودم در حج و مو طبع است متعلق که محل آنکه مشرکان قریش جای رسیدند و از مشیت حق بیت المقدس

مِنْ بَيْتِ الْمَقْدِسِ لَمَّا أَنْتَبَهْتُ فَكُنْتُ كَمَا بَأَمَّا كُنْتُ مَثَلَهُ

از بیت المقدس که یاد دارم در یزوت پس از بیدار شدنم که پدیده بودم که پدیده بودم که پدیده بودم

در سدره المنتهی

بجایگاه

در سدره المنتهی

در بیت المقدس

کتابت

فَرَّغَهُ اللَّهُ لِيَ أَنْظُرَ إِلَيْهِ مَا كَيْسًا لَوْنِي عَنْ نَجْيِ الْأَنْبَاءِ تَهَمُّ

پس برداشت عذابت المقدس بسین و تیر دم از دور ملک نظر میکرد بسو آن کی برسد تشریف از این چیز که اگر

وَقَدْ رَأَيْتَنِي فِي جَمَاعَةٍ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَإِذَا مُوسَى قَائِمٌ يُصَلِّي

و تحقیق دیدم خود را نزد بیت المقدس در جماعتی از پیغمبران پس ناگاه می بینم موسی ایستاده است نماز میکند

فَإِذَا رَجُلٌ ضَرْبُ جَعْدٍ كَأَنَّهُ مِنْ رِجَالِ شِفْعَةٍ وَإِذَا عِيسَى

پس ناگاه موسی بر دست یک گوشت در غل می کرد یا از پیغمبران گو یا کردی از مردان شفیعت شتر ناگاه عیسی

قَائِمٌ يُصَلِّي أَقْرَبُ النَّاسِ بِهِ شَبَهِاءُ عَرَوْهُ بَنُ مَسْعُودٍ لِقَفِّ

نیز ایستاده است نماز میکند از نزدیکترین مردم بوی از روی شایسته عرو بن مسعود لقیست

وَإِذَا إِبْرَاهِيمُ قَائِمٌ يُصَلِّي أَشَبَّهُ النَّاسِ بِهِ صَاحِبُكُمْ

و ناگاه می بینم که ابراهیم ایستاده است نماز میکند و مشابه ترین مردم بوی یار شماست

يَعْنِي نَفْسَهُ فَمَازَتْ الصَّلَاةُ فَأَمْتُهُمْ قَلَمًا فَرَعَتْ

اراده می کرد تا محضرت ذات شریفین خود را پس در رسید وقت نماز پس بامت کردم من انبیا الیوم که اگر

مِنَ الصَّلَاةِ قَالِي قَائِلٌ يَأْتِيهِمْ هَذَا مَا لَكَ خَائِرٌ

شدم از نماز گفت مرا گویند و ای محمد این مالک کنجینه دار

النَّاسِ قَسِيمٌ عَلَيْكَ فَالْتَفَتَ إِلَيْهِ فَبَكَ أَنْيَ بِالسَّلَامِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

آن تش بهت پس سلام ده بروی پس باز برگریستم بسو کسی پس اندا کرد مرا ایسلام و گفتا شمت مرا که این بود

بَابُ فِي الْمَعْجَزَاتِ

باب در بیان معجزات

إِنْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَالشُّقُ الْقَمَرُ وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا

نزدیک شد قیامت و شکافت ماه و اگر بینند نشانه روی گردانند

وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُسْتَمِرٌّ وَقَالُوا لَا يَأْتِيَنَا بَأْيَةٌ مِنْ رَبِّهِ

و گویند جادو و سحر است دائم و گفتند چه نماند بیا آیتیه از پروردگار خود

له جودا که می گویند
سحر و جادو است

سلام کردم بر او صلوات

أَوَّلُ مَا تَنَزَّلَتْ فِي الصُّحُفِ الْأُولَى وَمَا نَزَّلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا
 آيَاتُهُ بَدِثَانِ فَمَا نَجِدُ فِي كِتَابِهِ شَيْئًا مِنْهُ وَفَرَسْتُمْ بِهِ آيَاتَهُ
 تَحْوِيلًا وَمَا جَعَلْنَا الشُّرُوبَ إِلَّا نَارًا لِّلنَّاسِ
 تَرْسَدِينَ وَنَزَّلْنَا نَارًا مِنْ قَدْ كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ
 وَالنَّارُ الْمَلْعُونَةُ فِي الْقُرْآنِ وَفِي فَهْمٍ فَهْمًا يَزِيدُهُمْ إِلَّا
 وَدَعَتْ رَاغِبَةً وَدَعَتْ رَاغِبَةً وَدَعَتْ رَاغِبَةً
 طُفْمًا نَاكِدًا عَنِ آسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ أَبَا بَكْرٍ الصِّدِّيقَ
 سَمِعَ بَعْضَ رِوَايَاتِ سِتِّ الْأَنْبِيَاءِ أَنَّ
 قَالَ نَظَرْتُ إِلَى أَقْدَامِ الْمُسْلِمِينَ عَلَى بُرُوسِنَا وَنَحْنُ فِي الْغَارِ
 كُنْتُ نَكُونُ مِنْ لِسُونِ بَابِ الْمَسْكَانِ كَمَا كُنَّا نَكُونُ مِنْ لِسُونِ بَابِ الْمَسْكَانِ
 فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَوْنُ أَحَدِهِمْ نَظَرَ إِلَى قَدَمِهِ أَجَبْنَا
 بَعْضُ رِوَايَاتِ رَسُولِ اللَّهِ
 فَقَالَ يَا أَبَا بَكْرٍ مَا غَنَّاكَ يَا شَيْخَ اللَّهِ تَالَيْتُهُمَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ
 بَعْضُ رِوَايَاتِ رَسُولِ اللَّهِ
 وَعَنْ بَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي بَكْرٍ أَنَّهُ قَالَ فِي
 وَرِوَايَاتِ سِتِّ الْأَنْبِيَاءِ
 حَدَّثَنِي الْحُجْرَةُ وَاتَّبَعْنَا سُرَاقَةَ بْنَ مَالِكٍ فَقُلْتُ أَتَيْنَا يَا
 حَدَّثَنِي الْحُجْرَةُ وَاتَّبَعْنَا سُرَاقَةَ بْنَ مَالِكٍ
 رَسُولُ اللَّهِ فَقَالَ لَا تَحْزَنَنَّ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَدَعَا عَلَيْهِ النَّبِيُّ
 رَسُولُ اللَّهِ فَقَالَ لَا تَحْزَنَنَّ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَدَعَا عَلَيْهِ النَّبِيُّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَرْسَلَتْ بِهِ فَرَسَهُ إِلَى بَطْنِهَا
 سَلَّمَ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَرَأةً لَيْسَ فَرَسُهُ بِالْمَرْقُومِ بَابِهَا سَبْعُ دِيَّانٍ شَكَمَ وَبَعَا

وَدَعَتْ رَاغِبَةً وَدَعَتْ رَاغِبَةً وَدَعَتْ رَاغِبَةً

الْحُجْرَةُ وَاتَّبَعْنَا سُرَاقَةَ بْنَ مَالِكٍ

فِي جَلَدٍ مِّنَ الْأَشْرَافِ فَقَالَ إِنِّي أَسْرُكُمْ أَدْعُوْتُمْ عَلَىٰ فَادْعُوا

در زمین درشت

پس گفت سراقہ بدرستی می بینم شمارا که دغا کردی و بد بر زبان می گویی و فاش کنیدی

لِيُفَالَهُ لَكُمَا أَنْ أُرَدَّ عَنْكُمَا الطَّلَبُ فَدَعَا لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى

برای سود من پس خدا یارے کند و نگاهدارند و هست مرشدان تا که رو کنیم و دفع نایم از شما ملک و قریب این عاقل

عَلَيْهِ سَلَامٌ فَنَجَّاهُ فَجَلَّ لَا يَلْقَى أَحَدًا إِلَّا قَالَ كَيْفَ تُمْمُوا هَٰذَا

علیہ وسلم پس راست سزاۃ ازان محنت پس استاد ملکہ کہ پیش نما آید پیچ کیے را اگر آنکہ میگفت کفایت کرد شدیدیہ

فَلَا يَلْقَى أَحَدًا إِلَّا رَدًّا مُتَّفِقًا عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ

بے بسی نہایت بچا کہ بس میں تھا آید ہر آہ بچ کیے راگز آنکہ باز میگردد متفق علیہ کارانس مرویت گفت

سَمِعَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَلَامٍ يَقْدُمُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

شفیع عبد اللہ بن سلام قدوم آوردن آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي أَرْضِ بَخْتَوَرْتِ فَأَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم و حال آنکه عبداللہ در زمینے کہ بود مخاچید میوه پس آمد پیغمبر را صلے اللہ علیہ

وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي سَأُثْلِقُ عَنْ ثَلَاثٍ لَا يُعْلِمُهُنَّ إِلَّا أَبِي مُذَاوَلٌ

وسلم پس گفت عباد الله بدین من سوال کنده ام ترا از سه چیز نمیدانم آن سه چیز را اگر لیسید بفرمایید

أَشْرَاطُ السَّاعَةِ وَمَا أَوَّلُ طَعَامِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَمَا يَنْزِعُ الْوَلَدُ

علامتهای تقویت و حیثیت عسکین خورشید بهشتیان و چشیت که میباید فرزند

إِلَى آيَةٍ أَوْ إِلَى آيَةٍ قَالِ أَخْبِرْنِي بِهِنَّ جِبْرِيلُ أَنْفِئَا مَا أُولَ

بسمو پدر کس یا بسو کے مادر کس دسید میرا نہ گفتا حضرت جبر و درابین سہ سپر جبر کسوں میں

اشترى الساعه فنادى بحسب الناس من المشرق الى المغرب

[illegible]

وَأَمَّا قُلْ طَعَامِي كَمَا أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي يَادِهِ لِيُدْخِلَنِي إِذَا

و اما حسین که امیرالمومنین بود از آن اهل بیت و پس از پادشاهان و پادشاهان

عَنِ الْبَغْلَةِ ثُمَّ قَبَضَ مَقْبَضَةً مِنْ تُرَابٍ مِنَ الْأَرْضِ ثُمَّ اسْتَقْبَلَ

از اشتراک پیر گشت آنحضرت متی از خاک زمین و بستر مقابل کرد آنحضرت

بِهِ وَجُوهَهُمْ فَقَالَ شَهِدْتُ الْوُجُوهَ فَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْهُمْ إِنْسَانًا

آن خاک روی های ایشان را پس گفت آنحضرت هیچ بل روی های شان پس پیدا نکرد خداوند ایشان را انسان را

أَلَا مَلَائِكَةً تَرَكَ بَابِيكَ الْقَبْضَةَ قَوْلُوا مَدَامَ يَوْمَ هَذَا

نگاه نکردم که هر چه دیدم از خاک آن قبضه خاک پس برگشتند که افران در آن یک نبشت نه بود و یک گشت از

اللَّهُ وَقَسَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنَّا مَهْمُ بَيْنَ

خدا و بخش کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم غیبت ماے ایشان را میان

الْمُسْلِمِينَ رَأَوْا لَا مُسْلِمٌ وَعَنْ آيِسٍ قَالَ إِنْ رَجُلًا كَانَ

مسلمانان رواد مسلم و از انس مرویست که مردی بود

يَكْتُبُ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَارْتَدَّ عَنِ الْإِسْلَامِ

سے نوشت برای آنحضرت صلی الله علیه و سلم و حق یا حقان پس تشرّد و باز گشت مسلمان

وَوَلَّحَ بِالْمُشْرِكِينَ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الْأَرْضَ

و باز پوست بشر کان پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدستی

لَا تَقْبَلُهُ فَاحْبِرْنِي أَبُو حَلَمَةَ أَنَّهُ أَتَى الْأَرْضَ الَّتِي مَاتَ فِيهَا

زمین نمی پذیرد او را و درین خود نمیکند او و میگوید پس خبر داد مرا ابو طلحه انصار کرد آن زمین را که در آن مردود شد

فَوَجَدَهُ مُتَبَوِّذًا فَقَالَ مَا شَأْنُ هَذَا فَقَالُوا دَفَنَّا هَؤُلَاءِ

و زمین پس یافت ابو طلحه او را بر پشت و از قریب را فداه پس رسید ابو طلحه صحبت حال این پس گفت دفن کردیم ما را و این

فَكَمْ تَقْبَلُهُ الْأَرْضُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ قَالَ

پس قبول نکرد او را زمین متفق علیه و روایت است از ابو ایوب انصاری گفت

سَخَّرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ وَجَبَتِ الشَّمْسُ

بیرون آمد آنحضرت صلی الله علیه و سلم و حال آنکه فرود افتاده بود آفتاب یعنی غروب

فَسَمِعَ صَوْتَ أَتَقَالَ يَهُوُّهُ تَعَذَّبُ فِي قُبُورِهَا مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس شنید آواز را پس گفت آنحضرت این آواز را پس است که بود و عذاب که میشود در قبرستان متفق علیها

أَلَيْسَ قَالَ أَصَابَتِ النَّاسَ سَنَةٌ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى

روایت است از ایشان گفت آنس رسید مردم را محطی در زمان آنحضرت علیه السلام

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَيْنَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَخُطُّ

علیه و سلم پس در اثنا ای آنکه پیغمبر علیه السلام خطبه میخواند

فِي يَوْمٍ اجْتَمَعَهُ قَامَ أَعْرَابِيٌّ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

در روز جمعه استاد بیهوشی پس گفت ای رسول خدا علیه السلام

عَلَيْكَ وَسَلَّمَ هَلَاكَ الْمَالُ وَجَاءَ الْعِيَالُ فَادْعُ اللَّهَ لَنَا

علیک و سلم هلاک شد مال از باغ و زراعت و دروازه گرسنه شدند عیال از گرسنگی پیش ما آمدند

فَرَفَعَ يَدَيْهِ وَمَا تَرَى فِي السَّمَاءِ قَرَارَةً قَوْلَ الَّذِي نَفْسِي

پس برداشت آنحضرت بر دست مبارک خود را و حال آنکه نمی بینیم در آسمان پاره را پس بجا آورد که نه آنحضرت

بَيِّنَةٌ مَا وَضَعَهَا حَتَّى تَأْتِيَ السَّحَابُ أَمْثَالُ الْحَبَالِ تَحْمِلُ نِيرُودَ

دست تا آنکه بر حسب ابرها مانند کوهها بهتر فرود نیامد

عَنْ مِثْرَةٍ حَتَّى تَرَأَيْتُ الْمَطَرَ يَتَحَادَرُ عَلَى لِحْيَتِهِ مُطْرًا

از منبر که بر او استاد بود تا دیدم باران می ریخت و فرو می افتاد از لحيه شریف وی پس باران آمد

يَوْمَئِذٍ لَكَ مِنَ الْغَدِ وَمِنْ بَعْدِ الْغَدِ حَتَّى اجْمَعَهُ الْآخِرَى

تا آنروز که در کار آنحضرت و فرما ای آنروز و پس فرمای آنروز تا جمعه دیگر

وَقَامَ ذَلِكَ الْأَعْرَابِيُّ أَوْ غَيْرُهُ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَهْدِمُ

و استاد و در جمعه دیگر آن اعرابی یا مردی دیگر جزوی پس گفت ای رسول الله ویران شد

الْبَنَاءَ وَغَرِقَ الْمَالُ فَادْعُ اللَّهَ لَنَا فَرَفَعَ يَدَيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ

خانه و آب از سرگذشت مال را پس ما را باری ما پس برداشت آنحضرت بر دست مبارک خود را و گفت

سید
محمد باقر
کاشانی
کتاب
المواعظ

سید
محمد باقر
کاشانی
کتاب
المواعظ

حَوَّالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا فَمَا لِيُثْبِرُ إِلَى نَاحِيَةٍ مِنَ السَّحَابِ لَا أَنْفِرَ فِيهِ
 اگر اگردا به نذر ما پس از آنکه از ابروهای او بباران نبارد و او را نباران نبارد
 وَصَلَّاهُ بِالْمَدِينَةِ مِثْلَ الْحَبَّةِ وَسَالَ الْوَادِي قَتْلًا شَهْرًا
 و صلوات را بر او در مدینه مثل حبّه و سال الوادی قتل شهره
 وَ لَمْ يَجِبْ أَحَدٌ مِنْ نَاحِيَةٍ إِلَّا حَدَّثَ بِالْحَقِّ دَوْنِي بِرِوَايَةٍ
 و نیکو نیاید هیچ یکی از سوسه که آنکه خبر ابروهای او بباران نبارد و او را نباران نبارد
 قَالَ اللَّهُمَّ حَوَّالَيْنَا وَلَا عَلَيْنَا اللَّهُمَّ عَلَى الْأَكَامِ وَالْظُرَابِ
 آنکه خبر ابروهای او بباران نبارد و او را نباران نبارد
 وَ يُطَوِّانِ الْأَوْدِيَةِ وَمَنَابِتِ الشَّجَرِ قَالَ فَأَقْلَعَتْ وَ خَرَجْنَا
 و در دره نهایی و اودی و در جای استن در حلقه گفت راوی پس قطع کرد و شد و کشاد و شد
 نَدَشْنِي فِي السَّمْسِ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ كَانَ النَّبِيُّ
 ابروهای او بباران نبارد و او را نباران نبارد
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا خَطَبَ اسْتَنَدَ إِلَى جَذْعِ نَخْلٍ
 صلوات الله علیه و سلم که چون خطبه میخواند تکیه میکرد بر درخت خرما
 مِنْ سَوَارِ الْمَسْجِدِ قَلَمًا صَنِعًا لَهُ الْمَنَابِرُ فَاسْتَوَى عَلَيْهِ صَلَاحُ
 از اسطوانه مسجد که در آن آنحضرت بودند و این قلم که ساخته شده بر این بالا آمد آنحضرت بر سر فراوان
 الْخَلَّةُ الَّتِي كَانَ يَخْطُبُ عِنْدَهَا حَتَّى كَادَتْ أَنْ تَنْشَوِيَ
 آن جذعه نخمد که میخواند آنحضرت خطبه نزد وی پیش از نهادن بر آنکه آن قلم بر سر شد که دو بار بباران
 فَتَزَلَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى أَخَذَهَا فَصَمَّهَا إِلَيْهِ
 آن قلم از خرق آنحضرت صلوات الله علیه بر سر فراوان آنحضرت تا آنکه گرفت آن قلم را پس فرمود آنرا بباران
 فَجَعَلَتْ تَأْنٍ أَيْنَ الْعَبِيِّ الَّذِي لَيْسَتْ حَتَّى اسْتَقَرَّتْ قَالَ
 آنرا بباران و آنحضرت پس گفت آن قلم که را بر سر فراوان آنحضرت تا آنکه گرفت آن قلم را پس فرمود آنرا بباران

و در آنجا که

بَكَّتْ عَلَى مَا كَانَتْ تَسْمَعُ مِنَ الذِّكْرِ رَأَاهُ الْخَارِئِيُّ وَعَنْ

گسیدہ کہ آن ظلمت رخصت از چرخ کمر می شنفند از ذکر رواہ بخاری و تروایت بہت از

آبِی مَوْسٰی رَضِیَ اللہُ عَنْہُ قَالَ خَرَجَ أَبُو كَالِبٍ إِلَى الشَّامِ وَخَرَجَ مَعَهُ

ابو موسیٰ رضی اللہ عنہ گفت بیرون آمد ابو کالب عم کا حضرت لبوسے شام و بیرون آمد باو سے

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَشْيَاخٍ مِنْ قُرَيْشٍ فَلَمَّا أَشْرَفُوا

آنحضرت صلا اللہ علیہ وسلم در میان پیران از قریش پس ہر گاہ کہ مطلع شد

عَلَى الرَّاهِبِ هَبَطُوا فَحَلَّقُوا رِجَالَهُمْ فَخَرَجَ إِلَيْهِمُ الرَّاهِبُ

بر راہب کہ نام ابو یحییٰ الودفر و آمدند پس بکشاوند بارہای خود را پس بیرون آمد سبک و ایشان بر ملاقات راہب

وَكَانُوا أَقْبَلَ ذَلِكَ يَمُرُّونَ بِهِ فَلَا يَخْرِجُهُ إِلَيْهِمْ قَالَ هُمْ يَحْمِلُونَ

و بودند ایشان پیش ازین بار دیگر کہ سفر میکردند و میگذشتند بر راہب بیرون نمی آمد سبک و ایشان گفت ابو یحییٰ

رِجَالَهُمْ فَجَلَّ يَحْمِلُهُمُ الرَّاهِبُ حَتَّى جَاءَ فَأَخَذَ بِيَدِ

بارہای خود را پس گشت کہ رہے آمد میان ایشان راہب تا آنکہ آمد پس گرفت دست

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ هَذَا سَيِّدُ الْعَالَمِينَ

پیغمبر خدا صلا اللہ علیہ وسلم گفت ہذا سید العالمین

هَذَا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ يَبْعُهُ اللَّهُ رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ فَقَالَ لَهُ

ہذا رسول رب العالمین میفرستد او را خداے تعالیٰ رحمت بہ ہر برای جہانیان

أَشْيَاخٌ مِنْ قُرَيْشٍ مَا عَلَيْكَ فَقَالَ أَنْتُمْ حِينَ أَشْرَفْتُمْ مِنْ

بعضی پیران از قریش چیست سبب علم تو بوی و از کیا سبب پس گفت امشب رہتی شام را گماید

الْعَقَبَةِ لَمْ يَبْقَ شَيْءٌ وَلَا حَجَرٌ إِلَّا خَرَّ سَاجِدًا أَوْ لَا يَسْجُدُ إِلَّا

راہ کہ میان کوہ بہت بلکہ نہایت ہیچ درختی و نہ سنگی گرا کہ افتاد مسجد و کندہ و مسجد و مسجد و مسجد

إِلَّا لِنَبِيِّ وَإِنِّي أَخْرَفُهُ بِتَحَاتِيمِ الدُّبُورَةِ أَسْفَلَ مِنْ عُصْرِ قَبْرِ

مگر ہای پیغمبر و درستی اس میثاسم اور اہم نبوت کہ واقع بہت پایا تر از استخوان

و بودند ایشان

پیغمبر خدا صلا اللہ علیہ وسلم

بعضی پیران از قریش

راہ کہ میان کوہ بہت

كَفَيْهِ مِثْلُ ثِقَاخٍ ثُمَّ رَجَعَ فَصَنَعَ لَهُمْ لَحْماً مَا فَلَئَمَا آتَاهُمْ

شماره وی مانند سیب پستر برگشت راهب پس ساخت برای ایشان طعامی پس برنگاهیکه آورد طعام را

بِهِ وَكَانَ هُوَ فِي رَاغِبَةٍ إِلَّا بِلَ فَقَالَ ارْزُقُوا إِلَيْهِ فَأَقْبَلَ

و بعد آن حضرت در چرانبیدن شتران پس گفت بفرستید بسوی وی پس آمد آن حضرت

وَعَلَيْهِ غَمَامَةٌ أَظْلَمُ فَلَمَّا دَامَ مِنَ الْقَوْمِ وَحْدَهُ هَمُّ قَدْ سَبَقُوا

و حال آنکه آن حضرت ایستاده بود که سایه میگردد او را پس هنگامیکه نزدیک شد از قوم یافت تو را که تحقیق پیش

إِلَى فِي شَجَرَةٍ فَلَمَّا جَلَسَ مَالَ فِي الشَّجَرَةِ عَلَيْهِ فَقَالَ انْظُرُوا

لبس و سایه درخت پس هنگامیکه نشست خمید سایه آن درخت بر آن حضرت پس گفت راهب نگاه کن

إِلَى فِي الشَّجَرَةِ مَالَ عَلَيْهِ فَقَالَ أَسَدُكُمْ اللَّهُ أَيْكُمْ وَلِيَّهُ

لبس و سایه درخت که میل کرد بروی پس گفت راهب سوال میکنم از شما بخدا که کدام یکی از شماست و پسر

قَالُوا أَبُو حَالِبٍ فَلَمْ يَزَلْ يَنَاشِدُهُ حَتَّى رَدَّ أَبُو حَالِبٍ

گفتند وی ابو حالب است پس همیشه بود راهب که سوال میکرد ابو حالب می پرسید و گفتند باز گردانی محمد را تا آنکه

وَبَعَثَ مَعَهُ أَبُو بَكْرٍ بِلَالًا وَرَأَوْهُ الرَّاغِبِ مِنَ الْكَعْبِ

باز گردانید و فرستاد آن حضرت را و فرستاد ببالا و بکبر بلال را و توشه داد آن حضرت را راهب از کعبه

وَالرَّيْبُ سَرَّاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي حَالِبٍ رَضِيَ

در روغن زیت رواه ترمذی و در روایت است از علی بن ابی حالب رضی

قَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْلِكُ فَخَرَجْنَا

گفتم بودم من با آن حضرت علیه السلام و در کعبه بیرون آمدیم

فِي بَعْضِ نَوَاحِيهَا فَمَا اسْتَقْبَلَهُ جَبَلٌ وَلَا شَجَرٌ إِلَّا وَهُوَ يَقُولُ

در بعض نواحی آنجا که پیش نمی آمد آن حضرت را کوهی و نه درختی مگر آنکه وی میگفت

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَالْكَافُرِيُّ

السلام علیک یا رسول الله رواه ترمذی و کافری

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَتَى بِالْبُرَاقِ
ورایت است از انس کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم آوردہ شد براق
كَيْلَةً أُسْرِي بِهِ مُلْجَمًا مُسَرَّجًا فَأَسْتَصْعَبَ عَلَيْهِ فَقَالَ لَهُ
در شب معراج کلام کردہ زمین بستہ پس تندی و سرکشما کرد براق با سختی پس گفت مراقب
جَبْرِئِيلُ أَنْ يَحْجَلَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَفْعَلَ هَذَا أَمَّا رَكِيكَ
جبرئیل آیا محمد صلی اللہ علیہ وسلم میکند این تندی و سرکشما پس رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
أَحَدًا أَكْرَمَ عَلَى اللَّهِ مِنْهُ قَالَ فَأَسْرَفُضَّ عَرَّاقًا وَآلُ الذِّمْمَةِ
زناہیج کی بزرگتر بر خدا ازوے گفت انس پس نجات از براق خوی از غجالت رواہ ترمذی
وَعَنْ مُحَمَّدِ بْنِ سَلَمَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
ورایت است از محمد بن سلمہ کہ فرمودہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
لَمَّا انْتَهَيْتُمَا إِلَى بَيْتِ الْمَقْدِسِ قَالَ جَبْرِئِيلُ يَا صَبَّوْهُمُ فَنَحْنُ
ہر گاہ کہ رسیدہ بہ بیت المقدس اشارت کرد جبرئیل ہاگشت خود پس باری کرد
بِهَا الْحَجْرُ فَشَدَّ بِهِ الْبُرَاقُ سَرَّاءُ الذِّمْمَةِ وَعَنْ يَحْيَى بْنِ مَرْوَانَ
ہاگشت سنگ را پس بر پشت بدان براق را رواہ ترمذی و روایت است از یحییٰ بن مرثدہ
الْتَفَقِي قَالَ ثَلَاثَةُ أَشْيَاءَ رَأَيْتُهَا مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
تلقف گفت علیؑ سہ چیز است کہ دیدم من آنرا از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيِّنَاتٍ لَسِيرُ مَعَهُ إِذْ مَرَّ بِأَبِي عُبَيْدٍ لَسِينِي عَلَيْهِ
علیہ وسلم در اثنا ی آنکہ ما سیر میکنیم بہرہ آنحضرت ہاگاہ کہ شقیم بشتری کہ آب کشیدہ شود
فَلَمَّا سَرَّاهُ الْبُعَايْرُ حَجْرًا فَقَوَّضَ حِجْرَانَهُ فَوَقَفَ عَلَيْهِ النَّبِيُّ
پس ہر گاہ کہ دید آنحضرت را شتر آورد کرد پس بنواشتہ گردن خود را پس استوار کرد آنحضرت
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ آيُنَ صَاحِبِ هَذَا الْبُعَيْرِ فَجَاءَهُ
صلی اللہ علیہ وسلم پس فرمود کجاست صاحب این شتر پس بد صاحب شتر نزد آنحضرت

لن ندرم غلامی
راحت

سل آزادگی
و صحت و سلامتی
و لذت و آسودگی
و بی غمی و آسودگی

سله بنادر و غنای
و بی غمی و آسودگی

فَقَالَ بَعْدَهُ فَقَالَ بَلْ فِيهِ لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَإِنَّهُ لَكُلُّهُ مِثْرٌ
 پس گفت آنحضرت این چه سبیل است من با عرض گفت صاحب نذر و عقوبت و پادشاهی و پادشاهی و پادشاهی
 مَا لَهُمْ مَعِينَةُ غَيْرُهُ قَالَ أَمَا إِذْ ذَكَرْتَهُ هَذَا مِنْ أَمْرِ فَإِنَّهُ شَكْلُ
 که نیست و ایشان را سبب از گمان جزین و غیره و آنحضرت از این سخن و از ایشان این سخن و از ایشان
 كَثْرَةُ الْعَمَلِ قَلَّةُ الْعَلَمِ فَاحْسِنُوا إِلَيْهِ تَوْبَةً نَاقِيَةً لَنَاخِي تَزَلْنَا مَزِيْرًا
 بسیار کار را و کمی علم را پس بکنید بسوی او و بپوشید سر خود و بپوشید سر خود و بپوشید سر خود
 فَنَامَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَاءَتْ شَجَرَةٌ تَشْقُقُ الْأَرْضَ حَتَّى
 پس خواب کرد و پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم پس آمد و رفتی که می شنید از زمین را تا آنکه
 غَشِيَتْهُ ثُمَّ رَاجَعَتْ إِلَى مَكَانِهَا فَلَمَّا اسْتَيْقِظَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 پوشید آن دینیت آنحضرت را بپوشید باز برگشت آن از زمین تا جایی که بپوشید باز برگشت آن از زمین
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَكَرْتُ لَهُ فَقَالَ هِيَ شَجَرَةٌ اسْتَاذَتْ رَهْبَانِي أَنْ
 علیه و سلم ذکر کردم آنحضرت را پس فرمود این درخت است که دستوری خواست و در روزگار خود را که
 لَسَلَمَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ فَإِذِنْ لَهَا قَالَتْ تَوْبَةً نَاقِيَةً لَنَاخِي تَزَلْنَا مَزِيْرًا
 سلام کند بر پیغمبر خدا پس دستوری داد و از آنجا که آن درخت است که دستوری خواست و در روزگار خود را که
 أَمْرًا أَنْ يَأْتِيَهَا بِهَيْبَةٍ فَخَذَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَجَرَةً
 از پیغمبر خدا که آن را بدین بود و آن را بدین بود و آن را بدین بود و آن را بدین بود و آن را بدین بود
 ثُمَّ قَالَ اخْرُجِي فَإِنِّي مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ تَوْبَةً نَاقِيَةً لَنَاخِي تَزَلْنَا مَزِيْرًا
 پس گفت آنحضرت بیرون آئی پس رفتی که من می فرستادم و آن را بدین بود و آن را بدین بود و آن را بدین بود
 بِذَلِكَ الْمَاءِ فَسَأَلَهَا عَنِ الصَّبِيِّ فَقَالَتْ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ
 آن آب پس پرسید آنحضرت آن زن را از حال آن کودک که بدین بود و آن را بدین بود و آن را بدین بود
 مَا أَرَأَيْتَ إِيَّاهُ فَبَدَّلَكَ سَرَاوِلًا فِي تَفْرِجِ الشَّوْءِ وَعَدَّ

لن ندرم غلامی
راحت

ندیدیم باز دمی که در شکم اندازد و بعد مفارقت تو را و در تفرج الشدة و در ایت است از

ابن عباس قال جاء اعرابي الى النبي صلى الله عليه وسلم

ابن عباس رضى عنه گفت ابن عباس آمد علیه السلام و سلم

قال بما اعرفت اناك نبي قال ان دعوت هذه العبد من

گفت بچه دلیل بشناسم که تو پیغمبر هستی فرمود آنحضرت باین دلیل که اگر بخوانم من این خوشه را از

هذه الخلة تشهد اني رسول الله فداه رسول الله صلى الله

این درخت خرمای کوفته ای و هر که من پیغمبر تمام پس خواند آن خوشه را پیغمبر خدا صلی الله

عليه وسلم فجعل ينزل من الخلة حتى سقط الى النبي صلى

علیه و سلم پس گفت آن خوشه که فرو آید از درخت خرمای تا آنکه الهام بماند آنحضرت صلی الله

عليه وسلم ثم قال ارجع فعاد فاسلمه اعرابي سوا

علیه و سلم بیچاره ای داد پیغمبر خدا آنحضرت برگرد بجای خود پس گشت پس سلام آورد آن عزیزی رواه

الترمذي وصححه وعن ابي هريرة قال جاء في ثوب

ترمذی و صححه و روایت است از ابوهریره رضى عنه گفت ابوهریره آمد که

الى ساعي عنده فاحذ منها شاة فطبخه الساعي حتى انزلها

سبوی چنانچه که گوشتدان پس گفت از آن گوشتدان که گوشت پخته است برگرد آن چنانچه که از آن

منه قال فصعد الذئب على كل فاقعي واستغفر وقال قد

گفت ابوهریره پس رفت هرگز بر نود و ده پله پس نشست آن گرگ بر پشت سگ و او را دیدم خود را در

عمرت الى ربي ثم قد به الله اخذته ثم انزعته مني

قصه کردم من سبوی رزق که رسانیده و آن رزق خدا گزیدم آن رزق را پس بگذاشتم و آن سگ را از من

قال الرجل يا لله ان رايت كاليوم ذئب يتكلم فقال

پس گفت آن مرد و اعمی بخدا سوگند غریب من عجیب مانند آنچه امروز کرد که سخن بگفت پس گفت

الذئب اعجب من هذا الرجل في الصلوات بين الموحدين

گرگ که عجیب تر از این مرد است که در نماز میان مومنان است

روایت است از ابوهریره رضى عنه

سگ را از من بگذاشتم

يُخْبِرُكُمْ بِمَا مَعْنَى وَمَا هُوَ كَارِئٌ بَعْدَكُمْ قَالَ فَكَانَ يَهْوِدِيَّانِ

وآخر خبر این است که شش نفر از ایشان بودند که گفتند این مرد را که می بینید

إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَخَابَرَهُ وَأَسْلَمَ فَصَدَّقَهُ النَّبِيُّ

نزد آنحضرت علیه و سلم پس فرمود آنحضرت را اسلام آورد پس تصدیق کرد و دست

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا أَمَارَاتُ بَيْنَ بَدْءِ السَّاعَةِ

اینست خدا علیه و سلم که این اشیاء این امور نشانه ها و علامتهاست پیش از قیامت

قَدْ أَوْشَكَ الرَّجُلُ أَنْ يَخْرُجَ فَلَا يَرْجِعُ حَتَّى يُجِدَ ثَلَاثَ نَعْلَاهُ

بیتحقیق نزدیک است که مرد بیرون آید پیش از خانه پس باز برنگردد و بجای آنکه برسد پاهای او را

وَسَوْطُ طَعْمٍ بِمَا أَحَدَتْ أَهْلُهُ بَعْدَهُ سَرَّوَاهُ فِي شَرْحِ السَّنَةِ

و تا از پاهای او بگذرد یکبار امداد کرده و علی اهل خانه می دهد و می راند و شرح است

وَعَنْ أَبِي الْعَلَاءِ عَنْ سَمُرَةَ بْنِ جُنْدَبٍ قَالَ كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ

در روایت است از ابو العلاء تا بنی از سمره بن جندب صحابی از پیش نبوت گفت بودیم با او آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نَتَدَاوَلُ مِنْ قَصَبَةٍ مِنْ غَدٍ وَتَمَّ حَتَّى

صلی الله علیه و سلم نوبت به نوبت می نمودیم از یک کاسه از نخلدادگاه

اللَّيْلِ يَقُومُ عَشْرَةً وَيَقْعُدُ عَشْرَةً قُلْنَا فَمَا كَانَتْ تَمَلُّ قَالَ مِنْ بَنِي

تا شب می ایستاد ده و می نشست ده و می نهاده اول است گفتیم ما پس یکدیگر می خوردیم که در ده می نشست

شَيْخٍ يُحِبُّ مَا كَانَتْ تَمَلُّ الْأَمِنْ هَهُنَا وَأَسَاءَ بَيْدِهِ إِلَى

چیز عجیب می گفت بنده که در ده می نشست و گراز می خورد و اشدت کرد بدست خود سپرد

السَّمَاءِ سَرَّوَاهُ الدِّمْدِيمِيُّ وَاللَّهْمِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو

آسمان رواه شریف و در آن عبد الله بن عمرو روایت

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَرَجَ يَوْمَ بَدْرٍ فِي ثَلَاثَةِ

که آنحضرت علیه و سلم بیرون آمد روز غزه بدر سه صد

وَحَمْدُكَ عَشْرٌ قَالَ اللَّهُمَّ اِنِّمُحْصَاةٌ فَاَحْمِلْهُمْ اللَّهُمَّ اِنِّمُحْصَاةٌ

و پانزده مرد گفت آنحضرت و دو کار خود را و نه ایشان یعنی صحابه بر سر پند بیان از پس سوار کن ایشان را

عَرَاةً فَاتُسَمُّهُمُ ۚ أَلْهَمُوا الْهَمَّ جِياعًا فَاشْبِعْهُم ۚ فَعَزَّ اللَّهُ

برہنہ تھان اندیس جامہ پوشان ایشا خاوندہ ایشان گرسنگان اندیس سیرگران ایشا

كُلُّهُ فَانْقَلَبُوا وَمَا مِنْهُمْ رَاجِلٌ إِلَّا وَقَدْ رَجَعَ بِحُلٍّ أَوْ جَمَلَيْنِ

پس باز لشکر از آنج ببرد و حال آنکه نیست از ایشان هیچ مرد کمر حال آنست که بر گشت بیگانه شود و

وَالسُّورَةُ شُعُوبُ الرَّاءِ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ

و جامعہ ہندوستان میں شائع ہوا ہے اور اس کے بارے میں

عن شمس الدين أبي عبد الله عليه السلام قال انكم منصورون

Handwritten musical notation on a staff, likely a vocal line, with lyrics in Urdu script below it.

و مصیبتیون و ملعون لحم من ادرکدک منکم یقیق الله و لکما هو
از چاه سرد و دایر گان ایوان الی و فتح کرده می نمود و شتران را را می نهاد پس هر کس را بد آتش از شتران باید که نفوذ

وَوَدَّعَسَىٰ إِنْ كُنَّا إِلَّا رِجَالًا قَدِيدِينَ

بمشروع و نهی که از خلفاء آن رواه ابو داود و ترمذی و ابن ماجه و سنن ابی داود

قَالَ أَتَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَتِمُّرَاتٍ فَقُلْتُ يَا

گفت البهیرہ آوردم نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم چند غراما پس گفت من ای

رَسُولُ اللَّهِ أَدْعُ اللَّهَ فِيمَنْ بِالْبِرَّةِ فَضْمَهُن تَعْدُ عَلَى يَمِينٍ

رسول خدا ﷺ دعا فرما خدا را درین غما ببرکتش فراهم آورد آن حضرت آن غما را با بیسوی عمار دعا فرمود

بِالْبَرِّ لَهُ قَالَ خذْهُنَّ فَاجْعَلْهُنَّ فِي مِرْزُودِكَ كُلَّمَا أُنْزِلَتْ

بیرکت گفت آنحضرت که این خرابا را پس بگردان آنها در تو نشود و آن خود پرگار و کوفه

ان نأخذ منه شيئا فادخل فيه يداك فخذها ولا تتأذى بها

تو کہ کہے کہ ان خراما چیز یہ لیٹنے ان مریس داکو ریا درو دست خود را پس گیر آن چیز را پر آگندہ

فَقَدْ حَمَلْتُ مِنْ ذَلِكَ التَّمْرِ كَذَا وَكَذَا مِنْ وَسْطِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

پس تحقیق برادر ششم از آن تر چندین و چندین از وصق در راه خدا

فَكُنَّا نَأْكُلُ مِنْهُ وَنُطْعِمُ وَكَانَ لَا يَفَارِقُ حَقْوِي حَتَّى كَانَ

پس بودیم که منجور دیم از آن تر و منجور امید که بود و آن تو طوطی دان جدا نمی شد بند از آن مرالیه همیشه بود

يَوْمَ قُتِلَ عُمَانُ فَإِنَّهُ أَفْطَحَهُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَسَاكِرَ

روز گذشته شدن عثمان بن عفان یسوی آن فرود گشته شد و گمشده را اله زمزمی و در دست از ابن عباس

قَالَ تَشَاوَرْتُ فَرَأَيْتُ لَكُمْ بَاقِيَةً فَقَالَ بَعْضُهُمْ إِنْ أَصْبَحَ فَتَنُوا

گفت این عباس کہ مشورت کہ در نزد قیس سے در کہ پس گفتند بعضی از ایشان چون صبح کند در کافور آمد

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُ رُئِدَ فَذُنَّ السَّيِّئِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ أَعْصِمُ

بسم الله الرحمن الرحيم

بَا قُلَّةٍ وَآلِ عِصْحَانٍ خُذْ حُكْمَكَ اللَّهُ لِيَدْعِيَ بِكَ

میں نے کہا تو کہاں بیٹھ کر لکھیں گی اس پر جواب دیا کہ یہاں بیٹھ کر لکھیں گی۔

عَاذُكَ وَسَلَامٌ عَلَى الْوَفَاءِ عَائِدَةٍ نَوَافِلٍ أَسْأَلُكَ صَلَاتِكَ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى إِلَٰهٍ كَلِمَاتٍ يَسِيءُ بِهَا سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

عَلَّامُ الْغُيُوبِ

عليه وسلم تلك البيده وسراير بني بني علي بن أبي طالب

در این شب و بیرون آمد حضرت علی علیه السلام

حَسْبِيَ يٰ اَعْلٰی بَاتِ الْمَشْرِقِ نَوْنِ حَمْدُكَ عَلٰی حَسْبُوْنَهُ الْبَیِّنِ

تألم یوموت ورسید بقار ومنتخب نذر انید وخرکان ورحالیکه یاسیایه میگرد ودر علی را مانا که نماز علی را

صلى الله عليه وسلم فلما انجسوا اناسا واعليهم فلما راوا عليا

[illegible]

رَدَّ اللَّهُ مَلَكَهُمْ فَقَالُوا إِنَّ صَاحِبَ هَذَا قَالَهُ الْأَدْرِي

فَاقْصُوا آثَرَهُ فَلَمَّا بَلَغُوا الْجَبَلَ اخْتَلَفَ عَلَيْهِمْ فَصِيلٌ مِنَ الْجَبَلِ
 پس گفتند مشرکان در پی آنحضرت نشان یابی و پس یکدیگر رسیدند که در پشت سر ایشان ایستادند
 قَصُوا بِالْفَارِ فَأَوْاعِلُ بَابِهِ نَسَجَةُ الصَّكْبُوتِ فَقَالُوا كَوِّدْ
 پس گفتند بفارای پس برادران فار بافتن عنکبوت را پس گفتند مشرکان اگر در آید و بگوید
 لَهُمْ نَاكِرٌ يَكُنْ نَسَجَةُ الصَّكْبُوتِ عَلَى بَابِهِ فَمَكَتَ فِيهِ ثَلَاثَ لَيَالٍ
 نسه بود بافتن عنکبوت بر دروای پس درنگ کرد در فار سه شب و روز
 رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ مَعْنِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ قَالَ سَمِعْتُ أَبِي
 رواه احمد و روایت است از معن بن عبد الرحمن گفت من شنیدم من پدر خود را
 قَالَ سَأَلْتُ مَسْرُوقًا مِنْ أَهْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 که میگفتند رسیدم مسروق را که دانانید آنحضرت صلی الله علیه وسلم را
 يَا حَيُّ لَيْلَةً اسْتَمَعُوا الْقُرْآنَ فَقَالَ حَدَّثَنِي أَبُوكَ يَعْنِي عَبْدَ اللَّهِ
 یا ای من در شب شنیدن قرآن را پس گفت مسروق خبر داد مرا پدر تو یعنی عبد الله
 ابْنُ مَسْعُودٍ أَنَّهُ قَالَ أَذِنْتُ بِهِمْ شَجَرَةً مُتَفَقِّعَةً وَعَنْ
 ابن مسعود روایت کردی گفت دانانید آنحضرت را با من جن درختی متفقق علیه روایت است از
 جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَاءَهُ رَجُلٌ يُسْتَطْعَمُ
 جابر روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم آمد او را مردی که طلب طعام کرد از آن
 قَالَتْ لَهُ شَطْرٌ وَسَقِ شَعْبِيرٍ فَمَا زَالَ الرَّجُلُ يَأْكُلُ مِنْهُ وَأَمْرَأَتُهُ
 پس خوراند او را و ساقی چو پس همیشه بود آن مرد که میخورد و دانان نصف حق میخورد
 وَضَيْفُهُمَا حَتَّى كَالَهُ قَفْنَى فَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و آنکه همان او میشد تا آنکه پیوسته آمدند پس فانی شد آن طعام پس آن مرد پیوسته خوراد و آنکه پیوسته
 فَقَالَ كُؤْمَرٌ لِحَالِهِ لَا كَلْمَ مِنْهُ وَلَقَامَ كُؤْمَرٌ رَأَاهُ مُسْلِمٌ
 پس گفت آنحضرت اگر تو بمیری تو از هر کس میخوردی و شنید از آن بر تویی می شنید و آنکه شنید و شنید

بَابُ الْمُخَوِّضِ الشَّفَاعَةِ

باب در بیان حوض کوثر و کیفیت شفاعت

إِنَّمَا أُعْطِينَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِكَ هُوَ

یا محمد هرگز نه ما عطا کردیم ترا کوثر یعنی حوضی است که از سمت غایب بود پس نماز کن در برابر او و کاره فخر کن

الْأَبْدُ لَا تَعْمَلُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا

و من بریده و توان شفاعت کردن الا کسی که گرفته است از نزدیک خدا عهدی

يَوْمَئِذٍ لَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ

آن روز نفع ندهد شفاعت گر برای کسی که دستور می داده است خدا و او را پسندد و راضی او را

قَوْلًا عَسَى أَنْ يُلَاقَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا إِنْ عَنِ آبَاكَ عَنْ

از روی گفتار نزدیک است که استاده کند ترا برود کار تو بمقام پسندیده آمده است آبا یا آن

الَّذِينَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا عُرِجَ إِلَيْهِ

آن پسندید که گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و سلم هرگاه که بالا برود شد مرا

إِلَى السَّمَاءِ أُنِيتُ عَلَى نَهْرٍ فِي السَّمَاءِ السَّابِغَةِ عَجَائِبَ يُهْدِي أَقْوَمَ

لبسوی آسمان آورده بر نهری که بود در آسمان بهنتم ذومصوت که هدایت میبخشد بهت ترا

مِنَ السَّهْوِ إِذَا حَامَتَاهُ قِيَابُ دُجَى الْجَحِيمِ فَقُلْتُ مَا هَذَا

تیر و ناگاه و هر دو جانب او گنبد ایستاده و از پیر میله کاواک اند پس گفتم که چیست این جوی

يَا جِبْرِيلُ قَالَ هَذَا الْكَوْثَرُ الَّذِي أُعْطَاكَ رَبُّكَ قَدْ مَضَى فَادَّ

ایا جبرئیل گفت این حوض کوثر است که داده است ترا از پیر گلبر پس چشمه ام آب از آن پس ترا

هُوَ أَخْلَى مِنَ الْفَسْلِ وَأَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ فَضَرَبْتُ يَدَيَّ

حی نمیدم که آب و گلش بین تر است از شکر و سفید در صحت و از شیر پس بزم دست خود را

إِلَى حِمَامَتِهِ وَادَّ حِمَامَتَهُ مِثْلَهُ دَفْرِيٍّ وَكَهْرَبَتْ بِيَدِي إِلَى

لبسوی طبعش و پس ناگاه یافتم آرا مشک تیر و دودم بدست خود

در حوض کوثر

لبسوی طبعش و پس ناگاه یافتم آرا مشک تیر و دودم بدست خود

رَضُوا خِيَدَهُ فَإِذَا دُفِنَ قَالَ ابْنُ الْخَنَازِرِ وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ قَالَ قَالَ
 سنگ ریزه را راس یک یک دیدم که مردار میانه رحمت کرد آنرا این شکل قرار نداشت است گفت که فرمود
 أَسْأَلُ اللَّهَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَنَا أَنَا أَسْأَلُ فِي الْجَنَّةِ إِذَا
 آنحضرت صلی الله علیه وسلم در آشنای آنکه من سیر میکنم در بهشت تا
 أَنَا بَهْرَهَا فَإِنَّ قَبَابَ الدَّرِّ الْجَحْوَاتِ قُلْتُ مَا هَذَا يَا جَبْرِئِيلُ
 رسیدم بخوئی که در هر دو جانب او گنبد های ممد وارید میانه کاه و کاه گنبد چست این جوی ای جبرئیل
 قَالَ هَذَا الْكُوْرُ الَّذِي أَعْطَاكَ رَبُّكَ فَإِذَا لَهْنُهُ مَسَكَ أَذُنِي
 گفت این حوض کوش است که داد و است ترا به در و گاه تو پس ناگاه و می بینم که گوی مسک را
 رَضَا ابْنُ الْخَنَازِرِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 رواه البخاری و روایت است از عبدالله بن عمر رَضِيَ گفت که فرمود آن حضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَقْنِي مَسِيرَةً شَهْرًا وَأَيَّامًا سَوَاءً
 صلی الله علیه وسلم حوض من سیر یکماه است و گوی شب های برابر اند
 وَمَاؤُهُ أَبْيَضٌ مِنَ اللَّابَنِ وَرِيحُهُ أَطْيَبُ مِنَ الْمِسْكِ لِإِنَّهُ
 و آب وی سفید تر از شیر است و بوی وی خوشتر از بوی مسک و گوی زیاده ای
 لِكُلِّ شَيْءٍ مِنَ السَّمَاءِ مَنْ لَيْشَرَبُ مِنْهَا فَلَا يَظْمَأُ أَبَدًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ
 مانند ستارهای آسمان است که یکبار بنوشند از آن حوض نشسته نگرند و همیشه متفق علیه است و از
 أَنَسٍ هَرِيرَةً رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ
 ابوهریره رَضِيَ روایت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم برستی که
 حَقْنِي أَبَدًا مِنْ آيَةٍ مِنْ عَذَابِ كَعُوْا أَشَدَّ بَيِّنًا مِنْ
 حوض من دورتر است از دوری آنکه که غم نیست در یک شام از حدی که غم نیست درین تحقیق
 الشَّلْحِ وَأَحْلَى مِنَ الْعَسَلِ بِاللَّابَنِ وَلَا يَنْتَهَى أَكْثَرُ مِنْ عَذَابِ النَّجْمِ
 از برین و شیرین و لذت تر است از شهد آبنخه با شیر و بر آینه آندای او شیرین است از ستارگان

در این حدیث
 در این حدیث

در این حدیث
 در این حدیث

قَدَرْتُ لَا صَدُّ النَّاسَ عَنْهُ كَمَا يَصُدُّ الرَّجُلُ ابْنَ النَّاسِ عَنْ

ویدستی که من بر آنند باز میسر مردم را از ایشان دیگر از انحراف چنانکه مردمی هستند از مردم را از

حَقِّ ضِيهِ قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ أَتَعْرِفُنَا يَوْمَئِذٍ قَالَ نَعَمْ لَكُمْ شِمَةٌ

عرض خود میسرانده گفتند ای رسول خدا آنما می شناسی ما را در آن روز فرمود و آری می شناسم شما را

لَكِنَّتُمْ لَا أَحَدٌ مِنْكُمْ إِلَّا مِمَّنْ دُونَ عَلَى غُرٍّ مَجْلَيْنِ مِنْ أَتْرِ الْوَضُوءِ

که نیست مرا هیچ یک از شما را می در آورند بر اسفند پیشانی دوست و مایه از اثر نوازش و وضو

و رواه مسلم

سَرَّاهُ مُسْلِمٌ وَفِي سَرَّاهُ يَوْمَئِذٍ عَنْ ثَوْبَانِ قَالَ سُبُلٌ عَنْ سَرَّاهُ

و رواه مسلم و در روایتی مسلم است از ثوبان این چنین آمده است گفت ای سید محمد آن حضرت از

فَقَالَ أَشَدُّ بَيَاضًا مِنَ اللَّبَنِ وَأَخْلَى مِنَ الْعَسَلِ يَغِيثُ فِيهِ

پس فرمود آب و می سخت تر است از وی سفیدی از شیر و شیرین تر است از شهد میریزند بر زور

مِزْرًا بَابَانِ يَمْدًا مِنْ الْجَنَّةِ أَحَدُهُمَا مِنْ ذَهَبٍ وَالْآخَرُ مِنْ

و سیلان میکنند بر درپه در آن دو تاج که در میکنند آنرا از بهشت یکی ازین دو از طلا و دیگری از

وَرَقٍ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و فرموده در این است از ابی هریره روایت گفت فرمود آن حضرت صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ لِكُلِّ نَبِيٍّ دَعْوَةٌ مُسْتَجَابَةٌ فَتَجَلَّ كُلُّ نَبِيٍّ دَعْوَةً وَرَأَى أَخْلَافًا

و مسلم هر یک را دعوتی است قبول کرده شده پس تعجب کرد بر پیغمبر دعا می خواند و او بدین

دَعْوَتِي شَفَاعَةٌ لَا مَتَى إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ هِيَ نَائِلَةٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

من پیش خود داشته ام دعا خواند اگر شفاعت است مراست خود را تا روز قیامت پس این شفاعت یاد شد آنرا

تَعَالَى مَنْ مَاتَ مِنْ أُمَّتِي لَا يُشْرِكُ بِاللَّهِ شَيْئًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ فِي

خدا می تعالی کسی را که مرده است از امت من در عالمی مشرک نیست آن امتی من روایت کرد این را مسلم

کتاب الدعوات وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در کتاب الدعوات و آن انس روایت کرد که آن نبی صلوات الله علیه

وَسَلَّمَ قَالَ يُحِبُّ الْمُؤْمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ حَتَّى يَهْمُوا بِذَلِكَ

و سلم فرمود حسین کرده میشوند از جنبین مسلمان روز قیامت تا آنکه غرق گردانید و میشوند

فَيَقُولُونَ كَمَا اسْتَشْفَعْنَا إِلَىٰ رَبِّنَا فَاذْبَحْنَاهُمْ مِنْ مَكَانٍ آخَرٍ

پس میگویند مسلمانان کاشکی طلب شفاعت میکردیم پس بگویم در دگر خود پس ببرد ما را از اینجا که گشته اید که

أَدَمُ فَقِيلَ لَكَ أَنْتَ أَبُو النَّاسِ خَلَقَكَ اللَّهُ بِرَبِّهِ وَاسْكُنْهُ

آدم را پس میگویند تو آدمی پدر تمام مردم

جَنَّتُهُ وَأَسْجَدَكَ مَلَائِكَتُهُ وَعَلَمَكَ أَسْمَاءُ كُلِّ شَيْءٍ اِسْتَفَعْنَا

ترا سبقت خود را و ما بعد گردانید برای تو فرشتگان خود را و دانانید ترا تمامی همه چیز عظمت کن ما را

عِنْدَ رَبِّكَ حَتَّىٰ يُرِجِيَهُمْ مِنْ مَّكَانٍ هَذَا فَيَقُولُ لَا تُبَدِّلْهُ لَكَ

نزد پروردگار خود تداخت بخشد و بر ما از اینجای که بخت نخواست و شواست پس میگوید آدمی شستن

وَيَذْكُرُ خَطِيئَتَهُ الَّتِي أَصَابَ أَكْلَهُ مِنَ الشَّجَرَةِ وَقَدْ لَعَنَهَا

و یاد میکند تقصیر خود را که رسیده او را که خود را دوست از درخت و حل آنکه به تحقیق نمی گرد و نه بد بود

وَلَكِنْ أَسْأَلُكُمْ أَفْئِدَةً بَنِي إِسْرَءِيلَ إِلَىٰ أَهْلِ الْأَرْضِ

از نزدیکی ششمان و نیکین بیاض نوح اگر اول بیاض مرسل است که فرستاده است و از احتیاطی که بر کافران

فيا توبن نحن حافقون لست هذا كرم وید لرحمطیتہ الہی

پس کے اپنے کوں لاپس نیلویہ کوں یسمن درین مقام دیوایہ یسمنہ کوں کنا خود کما

اصحاب سؤاله تر به يعاين عليم والين امتوا ابراهيم خليل
رسيد بوي و آيه بسوال کردن و ملا خود را در خانه استخوان داشت و گفت: سائو اسرا هم را اگر در

رسید بویوان سول کردن اوست برادر دلاور دراز در جاکت پیروز در سینه بایستد برادر بزرگوار

الرحمن قال يا ثوبان ابراهيم يقول اني ست هناك
خداي هرمان است غرمود ان حضرت پس بے آبرو ابراهيم را پس مگويد ابراهيم در ستره که من ميترسم

[illegible]

بیدار شست لای باقی نداشتن و لیکن اسوا موسی عبد

یاد کنید ابراهیم علیه السلام را که در روز یاسین برپایید و سحر را آموخت. اینست که

یہودیوں کے لئے
میں سے
بیشمار اور
فرد

اسلام اور
میں سے

اَنَا اللَّهُ الْكَوْنِيَّةُ وَكَلِمَةُ وَقَرَّ بِهِ بِحَقِّهَا قَالَ يَا لَيْتَنِي مَوْسُو فَيَقُولُ
 داده است اور خدا بیتال توبیت و سخن گفت است تعالیٰ با وی و بیو اسطخوم اسرار گفت پس از آن
 اِنِّي كَسْتُ هُنَاكُمْ وَيَدَا كَرُحْطِيَّتُهُ الَّتِي اَصَابَ قَتْلَهُ النَّفْسَ
 نیست من اهل آن و یاد میکند موسی گناه خود را که رسید بوی و آن کشتن قیلم تنگوار است
 وَلَكِنْ اَسْتَوْعَيْتَنِي عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ وَرُوحُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ قُلْ
 ولیکن بیایند عیسی را که بنده خاص خداست و فرستاده او و روح است که بی او و بی او
 يَا لَيْتَنِي فَيَقُولُ لَسْتُ هُنَاكُمْ وَلَكِنْ اَسْتَوْعَمْتُ عَبْدًا
 آنحضرت پس آید عیسی و پس میگوید عیسی من نیستم درین مقام ولیکن برادر محمد را اسلام علیہ السلام کہند
 غَيْرَ اللَّهِ لَهُ مَا قَدْ دَمَ مِنْ دَنِيهِ وَمَا تَأَخَّرَ يَا قَتْلِي فَاَسْتَاذِنُ
 که از منید خدا را و از هر چه پیش گذشت از گناهان وی و هر چه پس آمد پس از منید پس طلبین و آمدن
 عَلَى رَأْيِي نِي دَارِي فَيُؤْذَنُ لِي عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لَهُمَا فَيَا قَتْلِي
 نیستم بر من و در کار خود در سرای عزت و پس از آن که در پیشو و در آمدن بر و در و او را میگوید که از دست من کار
 فَاَقُولُ اَنَا لَهَا فَاسْتَاذِنُ عَلَى رَأْيِي فَيُؤْذَنُ لِي وَيُلْمِئَنِي بِمَا مَدَّ
 پس میگویم که من برای شما غم و غم از آن پس طلبین از آن پس بر و در کار خود و پس از آن که در دست و او را الهام میکند
 اَحْمَدُ بِهَا لَا تَحْضُرُنِي اَلَا نَ فَاَحْمَدُ سَلَكَ الْحَامِدُ فِي رَايَةِ لَهَا
 حمد و ثنا که میستایم او را با آن حمد و حاضر میشود و آن حمد را از من و پس حمد میگوید حمد را با آن حمد و او را
 عَنِّي كَرِي هَرَجَةٌ رَقَالَ فَاَطْلُقْ فَاَتِي تَحْتَ الْعَرْشِ فَاَقْعُ سَاجِدًا لِيُحِبُّ
 از این هر چه در این لفظ آمده گشت پس میروم پس شایم زیر عرش پس انتم بر زمین سجده کنند و من
 تَعْبِيَهُ اللَّهُ تَعَالَى عَلَى كَمَنْ حَامِدُهُ وَحُسْنُ الشَّاءِ عَلَيْهِ شَيْئًا
 پس شایسته حق تعالی بر الهام میکند و از حمد و ثنای یک بر ذات خود چیزی را که
 كَرُحْطِيَّتُهُ عَلَى اَحَدٍ مِنْ قَبْلِي لِحَدِيثٍ فَاَدَّاسَ اَيْتَهُ وَتَعَبَتْ سَاجِدًا
 که بخت او از برابر من یک پیش از من پس حمد میروم پس عیسی و تعالی و تقدیر منم سجده کنند

و بعد از آن

و بعد از آن

فَمَا عَنِّي مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ يَدَيَّ عَنِّي تَقُولُ إِنَّهُمُ مُحَمَّدٌ وَقُلُوبُهُمْ

پس میکند و مرا بر وردگار در سجده چندانکه میخواهد که بگذارد پس از این میگوید سر بر آرای غم و کوب بر سر میگذارد

وَأَشْفَعُ تَشْفَعُ وَسَلِّطْهُ قَالَ فَأَنْفَعُ رَأْسِي فَأَنْفَعُ عَلَى سَرِيحِي

و شفاعت کن احابت کرده میثوی و بنجواد هر چه میگوایی داده میثوی فرمود آن شخص که پسین میدارم سر خود را پیش

بِأَعْيُنِنَا ذُرِّيَّتَكَ

فنا و سست و رک جوامع و ماسد را در وقت استشفاعت ممکنه و در اوقات و مشا بر سر سال ۱۳۱۱ هجری

بسم الله الرحمن الرحيم

فَأَسْمَعْ يَا سَمْعِي وَأَقُولُ أَمِينِي يَا سَمْعِي يَا سَمْعِي يَا سَمْعِي

ایست که حوام بر پشت سر خود ایستد و بگوید: **ای رب امت من ای رب امت من ای رب امت من** یا رب

الحديث فيجذبني هكذا فآخرة فأخرجهم من النار وأدخلهم

تا آخر عهد پیش نمی آید می کند بر فردا که برای من در معین حکم می کند که پس بیرون آرایش از این پس بر سر کارم

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَامِلِ فَاسْتَذِنُ عَلَيَّ فِي دَارِ قُودُنْ

در بهشت پست برادر دوم میل ذون نوحا هم بروردگار خود را عزت و کمال ذون داده شود و هر که

وَأَمَّا الْفُلُ فَأَنزَلْنَاهُ ذِكْرًا لِّعِبَادِنَا إِنَّهُ لَكَادِمٌ

سیدنا ابوسعید خدری رضی اللہ عنہما

پس از آنکه این امر را به اطلاع پدر خود رسانید و او نیز با او بیرون آمدند و در راه گفتند که ما را چه کار است که این امر را به اطلاع پدر خود رسانیم؟

تَرْفَعُ قَوْلَ اِمْرَاةٍ مُحَمَّدٌ وَقُلْ سَمِعَ وَاسْمِعَ نَشْفَعُ وَنُفَعُ قَالَ فَارْتَدَّ

پس بفرمايد مسر برادر کا محمد و بلو

رَاسِي فَا تَنِي عَلَى رَأْيِي بِنَاءٌ وَحَمِيدٌ يَعْلَمُ بِهِ ثُمَّ اسْتَعْمَ فَجَدَانِي

من خود را و شما خواهم کرد و هر یک را در دگر خود بشناسد و حمد کند بیا مورد و این شفاعت خواهم کرد و پس مقرر کرد و بخود

[illegible]

یہاں سے کہیں ہر وہ انکم و بیرون اکرم آہنا را از انشور و فوج و داخل کنیم آہنا را بجنّت یسّتر باز گردم

وَقَدْ كَفَرَ يَكْفُرُ

الثالثة فاساين على ارجائي دارا يودن في عليه فاد

براسم پس اول خواهم بپیمود و کار خود را برای عزت او پس دن داد و اسود ملایم و پس

رَأَيْتُمْ وَقَعْتُ سَاجِدًا فَيَدْعُو مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَدْعُوَنِي تَوَقُّوْا

چون جیم اور ابیغیم مسجد و کنانہ میں میگرد و ملازم مسجد و چنانکہ خواہ کہ گنار د پس، فرماید

ارفع محمد وقل سمعوا واشفعوا تشفعوا وسئل تعطه قال فادفع

سرپرست‌های محترم و مسئولین و مسئولان و شفاعت‌کن قبول کرده می‌شود و سوال کن داده می‌شود

رَأْسِي فَأَتَيْتُ عَلَى سَرَائِي بِنَاءً وَحَمِيدٍ لِعَالَمِيهِ ثُمَّ اسْتَفْعَ فِجْدِي

سر خود را و ثنا گویم بر پروردگار ثنا و حمد کنم بهما امروز مرا پس شفاعت کنند پس عذبی مقرر کنند

حَدًّا فَأَخْرَجَهُ فَأَخْرَجَهُم مِّنَ النَّارِ وَأَدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ حَتَّى يَأْتِيَ

مراسم بیرون آیم و بیرون آیم از آتش و داخل خواهیم کرد و آنها را در جنت شفاعت میکنیم هر

فِي النَّارِ الْأَمِّنِ قَدْ حَبَسَهُ الْقُرْآنُ أَيْ وَجِبَ عَلَيْهِ الْخُلُودُ تَعْرِ

در آتش مگر سیکہ عبس کردہ انگار اشتہ است اور اقرآن یعنی سیکہ و حقیقتہ بر و ہمیشہ بود و در حق

تَلا هَذِهِ الْآيَةَ عَسَىٰ أَنْ يَتَّعِبَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّحْمُومًا ۖ وَقَالَ

پیشتر خواندا حضرت این آیت را نزدیک است که استاده کند ترا بر دروکار تو بقایای پسندیده و گفت

هَذَا الْمَقَامُ الْحَمِيدُ الَّذِي وَعَدَهُ نَبِيُّكُمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

اینست مقام محمود که کرده است فی اسی تعالی آنرا به پیغمبر علیست و روایت است از

عَمِلَ اللَّهُ بِنِعْمٍ وَبِنِ الْعَا صِرَافَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد اللہ بن عمرو بن العاصؓ کہ آنحضرت ﷺ

تَلَا تَوَلَّى اللَّهُ تَعَالَى فِي إِجْوَاهِدِهِ كَرَّابِ إِنَّهُمْ أَضَلُّوا كِتَابًا

خواند قول خداے تعالیٰ را در شان ابراهیم کہ وی سبحانہ کہ گفت ابراهیم ای بنی بستان کلاه کردند

النَّاسِ فَمَنْ تَعْبَى فَإِنَّهُ مِنِّي وَقَالَ عِيسَى إِنِّي تُعَلِّمُهُم بِهَيُودٍ

مردمان پس لیکه پیروی میکنند مرا پس پدر شی آن کس از من است، خواہد حضرت قول عیسیٰ نیز کار عذاب

عِبَادُكُمْ مَعِ يَدَيْهِ فَقَالَ اللَّهُمَّ اٰمِيْنِ اٰمِيْنِ وَبِكِي فَقَالَ

بندگان تواند پس برداشت آن حضرت هر دو دست خود را پس گرفته خداوند را بخشایم در امت است و او بزرگ است

اٰخِرُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ رَجُلٌ حَقَّقَ يَمِينِي مِرَّةً وَيَسْخَرُ مِرَّةً وَ

پسین مردمانیکه در آئینه بهشت را مردیست پس آن مرد میرود یکبار و بر روی آینه

تَسْفَعُهُ النَّارُ مِرَّةً فَاِذَا جَا وَتَرَاهَا لِنَفْسٍ اِلَيْهَا فَقَالَ تَبَارَكَ

علامت میکند او را آتش یکبار پس چون میگردد از این التفات میکند و میگردانان آتش پس میگوید

الَّذِي بَخَاَنِي مِنْكَ لَمَّا اَعْطَانِي اللّٰهُ شَيْئًا مَا اَعْطَاهُ اَحَدًا مِنْ

که بخان داد مرا از تو بر آینه تحقیق داد مرا خداوندی چیزی را که نه داد است آنرا به هیچ کس

اَوَّلَئِكَ وَالْاٰخِرَ تَبَنٍ وَتَرْمُوهُ كَهَشَجْرَةٍ فَيَقُولُ اَيُّ رَبِّ اَدْنٰى

پیشینان و پسینان را پس بلند نموده میشود و مرا درختی پس میگوید آن مرد ای پروردگار من

مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ فَلَا سَتْرَ لِيْ بِظِلِّهَا وَاشْرَبَ مِنْ مَّاءِهَا

مرا از این درخت تا پناه جویم سایه آن و بنوشم از آب که در زیر آن درخت است

فَيَقُولُ اللّٰهُ يَا اِبْنِ اٰدَمَ لَعَلَّ اِنْ اَعْطَيْتُكَهَا سَأَلْتَنِيْ غَيْرَهَا

پس میگوید حق تعالی ای فرزند آدم شاید که من اگر بدم ترا آنرا و نزدیک گردانم ترا سوال میکنی چیزی دیگر

فَيَقُولُ لَا يَا رَبِّ وَبِعَاهِدَةِ اَنْ لَا اَسْأَلَهُ غَيْرَهَا وَرَبِّ اَعِزُّ

پس میگوید آن مرد خدای پروردگار من وعده میکند آن مرد پروردگار را که سوال نمیکند غیر آنرا و پروردگار او

لَا اَنْتَ اَبْرِيْ مَا لَا صَبْرَ لَكَ عَلَيْهِ فَمَدَّ يَدَيْهِ مِنْهَا فَاسْتَضَلَّ بِظِلِّهَا

زیرا که می توانم چیزی را که صبر نیست مرا و بر این خبر پس نزدیک میگردد اندام از آن وقت پس پناه جوید آنرا و صبر

وَيَشْرَبُ مِنْ مَّاءِهَا ثُمَّ تَرْمُوهُ كَهَشَجْرَةٍ هِيَ اَحْسَنُ مِنَ الْاَوَّلٰى

و می نوشد از آن آب پست بلند نموده میشود و مرا درختی دیگر که آن بهتر است از درخت نخستین

فَيَقُولُ اَيُّ رَبِّ اَدْنٰى مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ هِيَ اَحْسَنُ لَا شَرَبَ

پس میگوید آن مرد پروردگار من نزدیک گردان این درخت که این بهتر است تا بنوشم

مِنْ مَّاءِهَا وَاسْتَضَلَّ بِظِلِّهَا لَا اَسْأَلُكَ غَيْرَهَا فَيَقُولُ يَا اِبْنَ

از آب و می و بنشینم در سایه او سوال نمیکم ترا غیر این درخت پس میفرماید پروردگار ای پسر

اَدَمَ اَلَمْ تَعَاهِدْنِي اَنْ لَا تَسْكُنِي غَيْرَهَا فَيَقُولُ لِعَلِي رَبِّ

آدم آیا نه عهد کرده بودی از من که تو را با بجز آن درخت که خواستی پس نمیگویی حق تعالی شناید که

اَدْنَيْتُكَ مِنْهَا تَسْأَلُنِي غَيْرَهَا فَيَعَاهِدُهُ اَنْ لَا يَسْأَلَهُ غَيْرَهَا

نیز و یک گروانم ترا از آن درخت میخواهی تو مرا غیر آن پس عهد میکند آنرا که سوال نمیکند از من بجز آن

وَرَبُّهُ يُعَذِّبُهَا لِاَنَّهُ يُرَاي مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ فَيُذْنِبُ مِنْهَا

ویرد و گاری معذرت میدهد از زیرا که وی می بیند چیزی را که صبر نیست مرا و از بر سر او پس و یک میگرداند

فَيَسْتِظِلُّ بِظِلِّهَا وَتَشْرَبُ مِنْ مَائِهَا ثُمَّ تَرْفَعُ لَهُ الشَّجَرَةَ عِنْدَ

پس پناه میجوید آن مرد و پشایه آن می نوشد از آب درخت پستتر بلند نموده و میخورد و مرد را درختی نزد

بَابُ الْجَنَّةِ هِيَ اَحْسَنُ مِنْ اَلْاُولَئِكَ فَيَقُولُ اَيُّ رَبِّ اَدْنِي

در بهشت که آن بهتر است از دوستان اولین پس میگوید آن مرد ای پروردگار من نزدیک

مِنْ هَذِهِ فَلَا تَسْتَظِلُّ بِظِلِّهَا وَتَشْرَبُ مِنْ مَائِهَا لَا اَسْأَلُكَ

ازین درخت پس طلب سایه کنم بسیار آن درخت و می نوشتم از آب آن و سوال میکنم ترا

غَيْرَهَا فَيَقُولُ يَا ابْنَ اَدَمَ اَلَمْ تَعَاهِدْنِي اَنْ لَا تَسْأَلُنِي غَيْرَهَا

بجز آن درخت پس میگوید حق تعالی ای پسر آدم آیا عهد نکرد و بودی از من که نخواهی از من چیزی را

قَالَ بَلَى يَا رَبِّ هَذِهِ لَا اَسْأَلُكَ غَيْرَهَا وَرَبُّهُ يُعَذِّبُهَا

آن میگوید آری عهد کرده بودم ای رب سوال میکنم این بار و سوال میکنم غیر آنرا و پروردگار معذرت

لَا يَزِي مَا لَا صَبْرَ لَهُ عَلَيْهِ فَيُذْنِبُ مِنْهَا فَاَتَا اَدْنَاهُ مِنْهَا

او را از زیرا که وی می بیند چیزی را که صبر نیست مرا و از بر سر او پس نزدیک میگرداند او را از آن بهشت و میخورد

سَمِعَ اصْوَاتِ اَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ اَيُّ رَبِّ اَدْخَلِيهَا

می شنود و آوازهای بهشتیان را پس میگوید ای پروردگار من و آورده او را بهشتیان را

يَا ابْنَ اَدَمَ مَا يَصْرِي بِنِي مِنْكَ اَيُّ صُنْئِكَ اَنْ

پروردگار ای ابن آدم چه چیز قطع میکند و خلاص میگرداند مرا از تو آیا بعضی میگرداند مرا از تو

وَمِثْلَهَا مَعَهَا قَالَ أَمَى رَبِّكَ أَشْتَهَى مِثْلِي مِثْلِي وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ
و مانند آن بآن میگوید این بنده از غایت فرح انجمن و دگر من آیا شغیت میکنی بمن حال کن و در کار
فَضَحِكَ ابْنُ مَسْعُودٍ فَقَالَ أَلَا تَسْأَلُونِي مَعَكُمْ أَضَحَّكَ فَقَالُوا
پس خند و کرد ابن مسعود پس گفت آیا نمی پرسید مرا که چرا خند کردم پس پرسیدند
مَعَكُمْ تَضَحُّكَ فَقَالَ هَكَذَا ضَحِكَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
چرا خند کردی پس گفت ابن مسعود همچنین خند و کرد پیغمبر خدا صلی الله علیه
وَسَلَّمَ فَقَالُوا مَعَكُمْ تَضَحُّكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ مَنْ ضَحِكَ رَبِّكَ
و سلم پس گفتند صحابه از چه خند و کردی یا رسول الله همه مو خند و کردم از جنت خند و کردی
الْعَالَمِينَ حِينَ قَالَ أَشْتَهَى مِثْلِي مِثْلِي أَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ فَقِيلَ إِنَّ لَكَ أَشْتَهَى
جهانمان گفت بنده آیا اشتها میکنی تو از من حال کن و در کار جهانمان پس گفت پروردگار تعالی بر من میکند
مِنْ أَجْلِ لَيْلِي عَلَى مَا أَشَاءُ قَدْ يَكُونُ قَرَأَةً مُسْلِمًا وَتَكُونُ لَيْلِي عَنْ بَعْضِ نَحْوِ الْأَنْبَاءِ
نیکوتر از تو و لیکن میدهم از تو زیرا که من بر هر چه میخواهم قلمرو روایت کرده اند مسلم و در وایتی دیگر ما روایت از ابی
كَمْ يَذْكُرُ يَقُولُ يَا ابْنَ آدَمَ مَا يَصُورُ بَيْنِي مِنْكَ إِلَى آخِرِ الْحَدِيثِ
در روایت ابی سعید ذکر کرده این عبارت را که از فقیه قول یا ابن آدم یا بصیرت تا آخر حدیث
وَرَأَدَ فِيهِ وَيَذْكُرُ كَرَّمَ اللَّهُ سُلَّ كَذَا وَكَذَا حَتَّى إِذَا انْقَطَعَتْ بِهِ
و زیادت کرده است و این روایت و یاد میدهد می آید و خدا آن بنده را که سوال کن و جزا چندین چندین نام کند
أَلَا مَا نِي قَالَ اللَّهُ تَعَالَى هُوَ لَكَ وَعَشْرَةٌ أَمْثَالِهَا قَالَ ثُمَّ يَدْخُلُ
میرشد به بنده و آرزو میگوید خدا تعالی آنچه آرزو کردی آن بر است و چندین دیگر گفت آنحضرت
بَنِيهِ مَيِّدٌ خَلَّ عَلَيْهِ رَوْحُ جَاهٍ مِنَ الْحَمْدِ الْعَيْنِ فَتَقُولُ لَإِي
آن مرد خانه خود را که در بهشت است میفرماید بر و دوزن و از نور العین پس میگوید آن روز چه
أَحْمَدُ لِلَّهِ الَّذِي أَحْيَاكُمْ لَنَا وَأَحْيَا نَا لَكَ قَالَ فَيَقُولُ مَا أُعْطِيَ
شکر خدا را است که پدید آورد تباری ما و پدید آورد ما را برای تو و خود را بخشت پس میگوید آن روز چه

جهانمان

جهانمان گفت بنده

جهانمان گفت بنده

أَحَدٌ مِثْلَ مَا أُعْطِيتُ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ

یہج کیے مانند آنچه دادہ شدہ ام من و از عبد اللہ بن مسعود روایت گفت کہ فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّي لَا أَعْلَمُ آخِرَ أَهْلِ النَّارِ

آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ من میدانم آخر دوزخیان را

خُرُوجًا مِنْهَا وَآخِرًا أَهْلَ الْجَنَّةِ دُخُولًا رَجُلٌ يَخْرُجُ مِنَ النَّارِ

در بر آمدن از دوزخ و آخر اهل بهشت را در آمدن در بهشت و دست کسی در آن می آید از آتش

حَقًّا فَيَقُولُ اللَّهُ أَذْهَبَ فَأَدْخُلُ الْجَنَّةَ فَيَأْتِيهَا فَيَخْلُجُ إِلَيْهِ

و میرود و شکوہ دست خود پس میگوید ای سبحان پروردگار منی بهشت را پسین آید آمد بهشت از پیش من

أَتَاهُمَا فَيَقُولُ يَا رَبِّ وَحَدَّثَ لَهَا مَا فَيَقُولُ اللَّهُ أَذْهَبَ فَأَدْخُلُ

پس میگوید آن مردای پروردگار من یا قسم من بهشت را پر از مرد پس میگوید ای سبحان پروردگار منی

الْجَنَّةَ فَإِنَّ لَكَ مِثْلَ الدُّنْيَا وَعَشْرَةَ أَمْثَالِهَا فَيَقُولُ أَتَشْخَرُ

در بهشت پس بدستی مرد است مثل سیاحت دنیا و ده پندار آن پس میگوید آن مردای رب یا شخرو

مِثِّي أَوْ تَعْجَلُ مِنِّي وَأَنْتَ الْمَلَأَیْ فَلَكَ كَأَيْدِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از من یا خنده میکنی از من و حال آنکه تو یاد داشتی این مسعود میگوید پس تحقیق دیدم پیغمبر خدا را

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ضَحِكَ حَتَّى بَدَتْ نَوَاحِدُهُ وَكَانَ يَقُولُ ذَلِكَ

علیه وسلم خندید ازین سخن تا آنکه ظاهر شد نواهای درون او و بود کہ میگفت صاحب این

أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَزَلَكَةٌ مُشْفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَأَى

نزدیکترین مثل دنیا و ده چندان خود درین گنجین بهشتی است از دوزخیان و ازین مشفق علیہ روایت از ابن

عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ قِيلَ لَهُ مَا الْمَقَامُ الْمُحْمَدُ

از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت ابن مسعود کہ گفتہ شد منم مقام محمد

قَالَ ذَلِكَ يُعْطَى لِلَّهِ تَعَالَى عَلَى كُرْسِيِّهِ فَيَأْتِي حَمَائِلُ

فرمود آن در آن روز خواهد بود کہ فرود می آید خدا تعالی بر کرسی خود پس آنرا از میگذرد کسی چنانکه او را

در بر آمدن از دوزخ و آخر اهل بهشت را در آمدن در بهشت و دست کسی در آن می آید از آتش

از من یا خنده میکنی از من و حال آنکه تو یاد داشتی این مسعود میگوید پس تحقیق دیدم پیغمبر خدا را

له

این تفسیر در تفسیر خود است
چون در تفسیر خود است
است که در تفسیر خود است
بیت میفرماید خداوند

الرَّحُلُ الْحَدِيدُ مِنْ تَضَائِقِهِ وَهُوَ كَسْعُهُمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَ
 پالان و زمین نو از چرم می باشد از آن و طاق آنکه غراشت گرسنه مهر میان آسمان و
 الْأَرْضِ وَيَجَاءُ بِكُمْ حَقًّا عَرَاءَ غُرًّا لَا يَكُونُ أَوَّلَ مَنْ
 زمین است و آورد و میشود و شمار پای برهنه تن برهنه عفت ناکرده پس می باشد یکبار اهل
 يُكْسَى إِبْرَاهِيمُ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى اكْسُوا خَلِيلِي فَوَاتٍ
 جامه پوشید و میشود و ابراهیم میگوید امدت طای کسوت میبندم دوست خود را پس آورد و میشود
 بَرِيكَتَيْنِ بَيِّنَتَيْنِ مِنْ رَبِّ ابْلِ الْجَنَّةِ ثُمَّ أَكْسَى عَلَى إِثْرِهِ
 چادر نرم از کتان سفید از جامه ای بهشت پشتر پوشانیده میشود و من زنی ابراهیم پشتر
 ثُمَّ أَقَامَ عَنْ يَمِينِ اللَّهِ مَقَامًا يُعْطِي الْأَوَّلُونَ وَالْآخِرُونَ
 استاد و میشود از جانب راست خدا است و آنکه استاد که رشک بر ندما پیشینان و پسینان
 رَأَوَاهُ الدَّارِمِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 رواه الدارمی و روایت است از ابی سعید رضی الله عنه بر شکی که آنحضرت صلی الله
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أُمَّتِي مَنْ لِيَشْفَعَنَّ لِلْفَنَاءِ وَمِنْهُمْ مَنْ
 علیه و سلم فرمود بر شکی که بعضی از امت من کسی است که شفاعت میکند جماعت را و بعضی از ایشان
 لِيَشْفَعَنَّ لِلْقَبِيلَةِ وَمِنْهُمْ مَنْ لِيَشْفَعَنَّ لِلْعَصَةِ وَمِنْهُمْ مَنْ لِيَشْفَعَنَّ
 کسی است که شفاعت میکند از قبیل و بعضی از ایشان کسی است که شفاعت میکند از عصب و بعضی از ایشان
 لِلرَّجُلِ حَتَّى يَدْخُلُوا الْجَنَّةَ رَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ
 و کرد و نام آنکه در آن آئینده بهین طریق شفاعت تمام بهشت را وایت کرد و از آنکه در روایت است از آنست
 قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَفُّ أَهْلُ النَّارِ
 گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم صف بستند ای ایستند و در صفیان
 قِيمًا بِهِمُ الرَّجُلُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَقُولُ الرَّجُلُ مِنْهُمْ
 پس میکند و ایشان مرد از اهل بهشت پس میگوید مردی از دوزخیان بر دستم

کسی است که شفاعت میکند

يَا لَوْلَا اَنَا مَا تَرَفُّنِي اَنَا الَّذِي سَقَيْتُكَ شَرِبَةً وَقَالَ بَعْضُهُمْ اَنَا
 يَا طَلَّانِ اَيُّ شَيْءٍ شَأْنِي مِمَّا مَنَ اَنْ كَسَمْتُ اَمْ كَرُوْشًا نَدِيْدُ يَوْمَ تَزْكِيَا اَبْنِي وَيَكُوْنُ مِنْ بَعْدِي اَزْدُوْشِيَا
 الَّذِي وَهَبْتُ لَكَ وَضَوْءٌ فَيُشْفَعُ لَهُ فَيُدْخِلُهُ الْجَنَّةَ سَرَّوَاهُ
 من آنکه هر که بخشد به یوم بر اسی تو آب پس شفاعت میکند آن مرد بیست و نه روزی را پس آن مرد بیست
 ابْنُ مَاحَةَ وَكَهْنُ ابْنِ مَسْعُوْدٍ قَالَ قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ
 رواه ابن ماجه و مرویست از ابن مسعود و گفت فرمود آن حضرت صلی الله
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَرُدُّ النَّاسَ النَّارَ ثُمَّ يَصِدُّ رُؤُوْنَ مِنْهَا بِأَعْمَالِهِمْ
 علیه وسلم وارد میشوند مردمان آتش را پست بر باز میکنند ازان بر اندازند اعمال خود
 فَأَوْ لَهُمْ عَلَى الدَّبْرِ ثُمَّ كَالِ الرَّجُلِ ثُمَّ كَحَضِرِ الْفَرَسِ ثُمَّ كَالرَّكْبِ
 پس اول ایشان میگردد مانند در شبیه بر برق پست مانند و زمین بر پست مانند و دیدن آب پست مانند
 فِي رَجُلِهِ ثُمَّ كَشَدَّ الرَّجُلُ ثُمَّ كَمَشِيَهُ سَرَّوَاهُ الَّذِي مَدَى ثُمَّ
 پست مانند و دیدن مرد است پست مانند و پست بر هر طریق معذور و او را الترفیه و
 اللّٰهُ اَرَامِي وَعَجَبٌ حَدِيْفَةٌ رَضُوْا بِيْ هَرَبِيْرَةٌ قَالَا قَالَ رَسُوْلُ اللّٰهِ
 الهه است تو را دیت است از منظر و از ابله هر چه را گفتند بر او که فرمود آن حضرت
 صَلَّی اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَجْعَلُ اللّٰهُ تَبَارَكَ وَتَعَالٰی النَّاسَ فَيَقُوْمُ
 صلوات الله علیه و سلم فعل بهم آورد الله تبارک و تعالی آدمیان را از محشر یعنی از بهشت
 الْمُؤْمِنُوْنَ حَتَّى تَزْلِفَ لَهُمُ الْجَنَّةُ فَيَأْتُوْنَ اَدَمَ فَيَقُوْمُوْنَ
 مسلمانان تا آنکه قریب گردانند و میشوند مرد ایشان را بهشت پس می آید آدم را پس میگویند
 يَا اَبَا اَنَا اسْتَفْتِيْ لَنَا الْجَنَّةَ فَيَقُوْلُ وَهَلْ اَخْرَجَكُمْ مِنْ الْجَنَّةِ
 ای پدر ما طلب کنش از تو ای سر ما بهشت را پس میگوید آدم آیا بر آورده است شمار از بهشت
 اَلَا خَطِيْبَةُ اَبِيْكُمْ اَسْتُ يَصَاحِبُ ذٰلِكَ اَذْهَبُوْا اِلَى اَبِيْ
 که گناه پدر شما نیست من صاحب ذلک بروید بسوای پدر من که

إِبْرَاهِيمَ خَلِيلَ اللَّهِ قَالَ فَقُولْ إِبْرَاهِيمُ كُنتَ بِصَاحِبِ لَكَ

ابراہیم حجت دوست خدا گفت ای حضرت پس میگوید ابراہیم نیستیم من صاحب این کار

أَنَا كُنتُ خَلِيلًا مِنْ وَرَاءِ وَرَاءِ إِبْرَاهِيمَ إِلَى مُوسَى الَّذِي

نمودم من خلیل مگر دور دور قصد کند بسوی موسی کہ

كَلَّمَ اللَّهُ نَحْنُ مَا تَوْنُ مُوسَى فَقُولْ لَسْتُ بِصَاحِبِ لَكَ

کلام کرده و اورا خداقتلے کلام کرنے پر واسطہ لیں آید موسی را پس میگوید موسی نیستیم من صاحب این کار

أَذْهَبُوا إِلَى عِيسَى كَلَّمَ اللَّهُ وَرَأَوْهُ فَقُولْ عِيسَى لَسْتُ

بروید بسوی عیسی کہ کلمہ اللہ و روح او ست پس میگوید عیسی نیستیم من

بصاحب ذاك فَمَا تَوْنُ مُحَمَّدٍ أَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَامٌ فَقُولْ

صاحب این کار پس ہے آیند محمد را صلے اللہ علیہ و سلم پس آیتہ محمد

فَقُولْ كَلِّهِ وَتَرْسَلِ الْأَمَانَةَ وَالرَّحِمَةَ فَقُولْ مَا نِ جَبَلِي الصَّخْرَةُ

پس اذن کرده میشود اورا فرستاده میشود امانت و رحم پس ہے آیتہ امانت رحم درود و عطا

يَمِينًا وَتَمَامًا لَفِيهِمْ أَوْلَكُمُ كَالْبَرْقِ قَالَ قُلْتُ بَابِي أَنْتَ وَأَمِّي

دست راست و چپ پس میگذرد طایفه کوا اول افضل زمانہ برق گفت او کہ تم من با حضرت مادر پدر خدا

أَمِّي شَيْءٌ كَمَرِ الْبَرْقِ قَالَ أَلَمْ تَرَوْا إِلَى الْبَرْقِ كَيْفَ يَمْدُ وَكَيْفَ

باہ کلام چیز است و چگونه میگذرد برق فرمود ما نمی بیند بسوی کار برق کہ میگذرد و باز میگذرد

فِي طَرْفَةٍ عَيْنٍ ثُمَّ كَمَرِ الْبَرْقِ ثُمَّ كَمَرِ الْبَرْقِ وَشَدَّ الرِّجَالِ

در یک چشمزدن بیشتر میگذرد و باز میگذرد چو کہ شستن بادستر چو کہ شستن پرند باد و دو بدن مردان

تَجَرَّبِي بِهِمْ أَعْمَالَهُمْ وَنَبِيِّكُمْ قَائِمٌ عَلَى الصَّخْرَةِ يَقُولُ يَا رَبِّ

ہے برد و نشان از صفات و لوازمات اعمال و پیغمبر شما استاد و است بر صراط میگوید ای پروردگار

سَلَامٌ سَلَامٌ حَتَّى تَجْعَلَ أَعْمَالَ الْعِبَادِ حَتَّى يَجْعَلَ الرَّجُلُ فَلَاسْتَطِيعَ

سلامت و سلامت و از آنکہ عاجز می آید و سست میگذرد و چون تکملہ ایشان آید کہ می آید و از آنکہ عاجز

السَّيْرِ إِلَّا زَحْفًا قَالَ وَفِي حَافَتِي الصُّرُاطُ كُلَّ لَيْلٍ مُعَلِّقَةً

سیر کردن و گذشتن از صراط مگر جنبیدن بر مقعد بر مثال جیغ گفت آن حضرت و در هر دو طرف صراط کلاه سبز

تَاخُذُ مِنْ أَمْرِ رَبِّهِ ثُمَّ يُوَفِّيهِ تِلْكَ التَّمَاثِيلَ الْمِثْلَ ۖ وَكَذَلِكَ يَتَبَوَّسُونَ بِأَعْيُنِهِمْ فَلا يَأْخُذُ بِهِمْ ۚ لَئِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِمْ غَافِلِينَ ۝

میگیرد کہ راکہ امر کردہ شدہ بگڑفتن کے پس ازین مردم یعنی خدشہ کردہ اندویشان یافتہ یعنی دست

فِي النَّارِ وَالَّذِي نَفْسِي فِيهِ أَمْرًا بَيِّنًا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ مِنْهُمْ سَاعِدِينَ

در آتش دوزخ و گفت ابوهریره سموگند بآن خدا شکر ذاتی بر سره و در دست فدایت دوست پدرش که

خَرَّافًا وَآلَهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَفِيقًا قَالَ

سال است رواه مسلم و مرویست از عثمان بن عفان رذ گفت عثمان فسرمد

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَسْفَعُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثَلَاثَةً

آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم شفاعت میکند روز قیامت سه قوم

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ كَثِيرٌ

میتواند است. لیست علما تحت تشیادان روایت کرد که از این مباحث

اَنْتُمْ رُفَقَاتِي اَلَا اَسُوُّ اَبَا صَالِحٍ اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ

اے رسول اللہ! میں نے رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم کو دیکھا ہے کہ وہ اپنے

[illegible][illegible]

باب الكرامات

باب در بیان کرامات

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ الْأَكْمَرُ يَا بُنَيَّ لَعَنَ رَبِّيَ أَقْبَلُ أَنْ يَأْتِيَنَّكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ تَمِيمٌ

گفت سلیمان ای عزیزان کدام یک از شما می آرد پیش من تخت ادراغینه تخت لمبیس پیش از آنکه بیایند

قَالَ عِزُّيْتُكَ مِمَّنْ لَاحِقَ آتَاكَ بِهِ قَدْرًا أَنْ نَقُولَ مِنْ مَقَالِكَ

گفت دیوے از حق من بیمار مشر زد و کتو پیش از آنکه بر خیزد از جای خود

وَإِنِّي عَلَيْكَ لَقَوِيٍّ أَمِينٌ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمُ مِيقَاتِ الْكَتَابِ

و در این مصیبت بر آن عرض توانا با امانت گفت شخصی که نزدیک او علم از کتاب آید بود

اَنَا لِيَكُ بِهِ قَبْلَ اَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا

من بیمار مش نزو یک تو پیش از آنکه باز گردد و سپید تو چشم تو پس چون سلطان ایوب را تو را که

عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِي لِيَبْلُوَنِي ؕ أَشْكُرْ أَمْ أَكْفُرْ ۚ كَلَّا

نزدیک خویش گفت این خادق عادت از فضل پرور و کار من ست تا امتحان کنی که آیا شکر گزاری میبخشم

وَدَخَلَ عَلَيْهَا تَرَكَ يَا الْخَرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رَقًا قَالِ يَا مُؤْمِنُ

و اہل تشیع کا ذکر یا پرہیزگاروں سے اپنے نزدیک ہی روزے کا لغت اس امر

أَفِي لَكَ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ

از کجاست تا این روزی گفت او از نزدیک خداست هر اینده خدا میدهد روزی هر که میخواهد

يَعْرِضُ حِسَابَ الْآلِ إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ

بیشمار آگاه باش بر این دوستان خدا هیچ ترس نیست بر ایشان و ایشان

يَحْيَىٰ نَفْسَ الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ

از دو کین شونده آناه که ایمان آوردند و تقوی میکردند ایشانراست بشارت در زندگانی

الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ عَنْ أَنَسٍ أَنَّ أَسِيدَ بْنَ خَضِيمَةَ وَعَبَادَ

دینا و در آخرت از انس و مریدیت که اسید بن حفصیه و عباد

ابن كثير رحمه الله تعالى

این بقیه را دو این صحابه طیل القدر یعنی روز نوزد و شب نوزد صلوات الله علیه وسلم در کار است

لَهُمَا حَتَّى ذَهَبَ مِنَ اللَّيْلِ سَاعَةٌ فِي لَيْلَةٍ شَدِيدَةِ الظِّلِّ

میں نے دوسرا جوہر اظہار کیا ہے اس کے ساتھ ساتھ یہ بھی یاد رکھنا چاہیے کہ

تَوَخَّرَ جَائِمٌ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَنْقِيَانِ

پس سریر و بن آدمان دو صحابی از نزدیک آن حضرت صلوات اللہ علیہ و آلہ و سلم را بیل و میز و نایب و

وَبَيْدَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا عَصِيَّةٌ فَأَضَاءَتْ عَصَا أَحَدِهِمَا لَهَا
 و بید هر یکی از آن عصائی بود پس روشن شد عصائی که از آن در بر داشت
 حَقُّ مِثْلَانِ فِي صَوْنِ نِيَمَا حَقُّ إِذَا فَا تَرَقَّتْ بِهِمَا الطُّبُفُ
 تا آنکه رفند هر دو در روشنائی آن عصا تا آنکه چون جدا شد هر دو کس راه
 أَضَاءَتْ لِأَخِي عَصَاةً فَصَنَعْتُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي صَوْنِ عَصَاةٍ
 روشن شد برای دیگر نیز عصائی اولین فت هر یکی از آن دو معالمانی رفت در بر داشت عصائی
 حَقُّ بَنِي أَهْلِهِ أَرَاوَاهُ الْبَخَارِيَّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا
 تا آنکه رسید هر یک اهل خانه خود را رواه البخاری و روایت است از عایشه رضی الله عنها
 مَاتَ الْبَخَارِيُّ كَمَا تَحَدَّثُ أَنَّهُ لَا يُزَالُ يُرْمَى عَلَى قَبْرِهِ نَوًى
 بمات میگرد و نمائش باو شاه جسته بودیم مگر میگردیم و میگردیم که برستی همیشه بود و دیده و نشیبه
 رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْهَا قَالَتْ لَمَّا أَرَادُوا غَسْلَ النَّبِيِّ
 رواه ابو داود و هم از عایشه روایت است که چون اراده کردند معاینه بعد از آن حضرت غسل
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالُوا لَا نَذِيرُكَ إِلَّا بِحُجْرَةِ رَسُولِ اللَّهِ
 آن حضرت را صلوات الله علیه و سلم گفتند بیدانیم که آیا برهنه کنیم پیغمبر خدا را
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ ثِيَابِهِ كَمَا حُجِرَ دُمُوتَانَا أَنْ نَقِصَّ
 صلوات الله علیه و سلم از جامه ای آن حضرت چنانکه برهنه میکنیم مردان خود را غسل کنیم
 وَعَلَيْهِ ثِيَابُهُ فَلَمَّا اخْتَلَفُوا أَلْفَى اللَّهُ عَلَيْهِمُ النَّوْمَ حَقُّ
 او را حال آنکه باشد بر بدن شریفی جامه های پس چون اختلاف کردند صحابه انداخت و بر کاشان خدا را
 مَا مِنْهُمْ رَجُلٌ إِلَّا وَدَقَّتْهُ فِي صَدْرِهِ تَمَّ كَلِمَتُهُمْ مَكْلَمٌ
 نبود از ایشان هیچ مردی که از دشمنان وی برسد نه می بود و پست سخن کرده ایشان سخن گفته و
 مِنْ تَاجِرَةِ الْبَيْتِ لَا يَدْرُونَ مَنْ هُوَ أَعْمَلُوا النَّبِيَّ
 از گوشه خانه در حال آنکه در نمی یابند ایشان که کیست سخن کننده غسل و بید پیغمبر را

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ وَعَلَيْكَ شَيْءٌ بَعْضُهُمَا فَخُذْهُمَا وَفَضِّلُوا وَعَلَيْكَ

صلی اللہ علیہ وسلم و حال آنکہ بروست جامها پس برخاستند صحابه و غسل دادند آن محضرت را

قَبِيضُهُ يَصْبُغَانِ الْمَاءَ فَوْقَ الْقَبِيضِ وَيَذْكُرُونَ أَنَّهُ بِالْقَبِيضِ

و حال آنکه بر دست پیراهن وی میخندند آبرو بهای پیراهن و می مالیدند آنحضرت را بر پیراهن

سَرَاوَةُ الْبَيْهَقِيِّ فِي دَلَائِلِ النَّبُوءَةِ وَعَنْ ابْنِ الْمُسَكِّدِ

رواه البیهقی فی دلائل النبوة وروایت است از محمد بن المنکدر

اِنَّ سَفِيْهَةً مَّا لِيْ رَسُوْلٍ اَللّٰهُ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَخْطَا

که سفینه مولای آن حضرت صلی الله علیه و سلم گم کرد راه

الْجَنَّةُ بَارِدٌ مِّنَ الثَّلَاثِ أَوْ سِرَافًا تَهْلِكُ هَارِبًا يَلْقَى السَّيْرُ الْجَنَّةَ

لشکر را که کماست در زمین روم یا بند کرده نهد پس روان گرخته از دست کافران در طلب

فَإِذَا هُوَ بِالْأَسَدِ فَقَالَ يَا أَبَا الْخَارِثِ أَنَا مَعُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ

پس نہ گاہ وہی یعنی سفینہ یا خیر سیست کہ معقولہ اور الہیں گفت سفینہ کہ الہا کثرت من مولیٰ آنحضرت

عَلَى اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ مِنْ أَمْرِي كَيْتَ وَكَيْتَ فَأَقْبَلَ

صلی اللہ علیہ وسلم بود کار من و حال من چنین و چنین چیزهای از قصه خود بیان کرد

الأسد له بصيرة حتى قام إلى جليبه كلما سمع صوتاً أهواً

تیسرے مالک کے مراد چالیسویں سے تانکہ استاد شیر در پہلوی سفید ہر گاہ کی سفید آوازی را کہ مالک

النَّبِيُّ عَزَا قَبْلَ مَيْتِي إِلَى جَدِّهِ حَتَّى يَكُونُ الْجَيْشُ نَحْرَ جَعِ الْأَسَدِ

قصه میگوید ای تو از امتیازی روی آورد و تشریف در حالیکه مشرد در پهلوی سفید تا آنکه رسید به سفید شکر را از دستبرد

سَمِعُوا فِي شَرْحِ السُّنَنِ وَعَنْ أَبِي الْجَوْدَاءِ قَالَ يَحْطَأُ هَلْ

مردود نمی شرح است و در اینست از ابو الجوزا تابعی گفت فخط کرده شد این

الْمَدِينَةِ فَمَا شَدَّ يَدَافْسَلُوا إِلَى عَائِشَةَ فَقَالَتْ أَنْظِرُونِي

درینہ خط منحت پس شکایت کرد و لبسوی عالیشان پس گفت عایشہ نگاہ لینہ

يَا سَابِرِي الْجَبَلِ فَاسْتَدْنَاهُمْ كَمَا نَالِ الْجَبَلِ مِنْ مَجْمَعِ اللَّهِ تَعَالَى
اگر کسی جبل گیر علی بن ابی طالب را بخواهد خود را بسوی کوه پس شکست و از ایشان را بخواهد
سَوَاءَ أَلَيْسَ بَيْنِي دَلَالُ الْبَقَاةِ وَعَنْ كَيْفَةِ بَيْنِ وَهَبِ أَنْ
روایت کرد که از آن بقیه در دلائل نبوت و از نبیه بن وهب روایت است که
كَمَا دَخَلَ عَلَى عَائِشَةَ فَذَكَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
کعبه حصار آمد بر عایشه پس ذکر کرد عایشه و هر که در مجلس بود رسول خدا صلی الله علیه و آله را
فَقَالَ كَعْبٌ مَا مِنْ يَوْمٍ يَطْلَعُ إِلَّا أَنْزَلَ سَبْعُونَ آفَافًا مِنَ الْمَلَائِكَةِ
پس گفت کعب نسبت به روزی که طلوع میکند مگر آنکه فرود می آید هفتاد هزار از فرشتگان
حَتَّى يَحْكُمُوا الْقَبْرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَصْرُفُونَ
تا آنکه گرداگرد او میدارند و بر آن حضرت صلی الله علیه و آله و سلم می زنند
يَا جَنَّتِيهِمْ وَيَصْلُونَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى
بلند آید و در او میفرستند بر آن حضرت صلی الله علیه و آله و سلم تا آنکه
إِذَا أَمْسَوْا عَرَجُوا وَهَبَطَ مِنْهُمْ قَصُوفًا مِثْلَ ذِي الْحِجْلِ وَالْشَّقِ
پس در آن خاتم میکنند بالا میروند و فرود می آیند مانند ایشان پس میکنند ایشان را تا مانند آن میگردند و فرود می آیند
عَنْكَ الْأَرْضُ حَتَّى تَنْسُجَ الْفَاغِ الْمَلَائِكَةُ بِزُفَرَةٍ رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ
از آن حضرت زمین بر آید و هفتاد هزار فرشته در جانب کعبه میهند و حضرت را در میان کعبه و درگاه حضرت در دهان او
أَتَى بَشِيرٌ عَلَى كُرُوفَاتِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
این باب مشتمل بر ذکر وفات آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم است
إِنَّكَ مَيِّتٌ مَرَّاهُمْ مَيِّتُونَ وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ
آنحضرت را نه تو میخوای مرد و هرگز ایند ایشان خواسته اند و نیست محمد مگر پیغمبر بر این که گفته اند
بَلِّغِ الرُّسُلَ عَنْ أَنِّي سَعِيدٌ لِحُدُودِي إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
پس از تو میخوای این روایت است از ابو سعید خدری را که آن حضرت صلی الله علیه و آله

طرح کرده اند که در حدیث مذکور است

روایت شده است که آن حضرت را در میان کعبه و درگاه حضرت در دهان او

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَلَسَ عَلَى الْمِنْبَرِ فَقَالَ إِنَّ عَبْدًا خَيْرٌ لِّلَّهِ مِنْ أُنْكَرَ

علیه و سلم نشست بر منبر پس فرمود که بنده و بربود مخیر گردانید و اورا از انعامیاری که

يُؤْتِيهِ مِنْ شَرِّهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

157

عند أبي بكر قال قد بينا آياتنا وأمهاتنا فمحبنا

১৮

لَهُ فَقَالَ النَّاسُ اُنْظُرُوا اِلَى هَذَا الشَّيْخِ يُخْبِرُ سَوَالِ اللَّهِ

مراد بیکورالس گفتند مردم نگاه کنید یکایب این چهره که خبر میدهد آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَبْدِ حَكِيمٍ أَنَّ اللَّهَ بَيَّنَّ أَنْ مَوْتَهُ مِنْ

صلی اللہ علیہ وسلم از حال بندہ کہ کہ بخیر گزرا پند خداے تعالیٰ اور ایمان آنکہ بدہ اورد

سَهْوَةِ الدُّنْيَا وَيَكُنْ مَا عِنْدَكَ وَتَقْبُولُ قَدْرِيكَ يَا بَابِيَا وَمُهَاجِرَا

زهره دینا و میان آنچه نزد دوست و آن پیر میگوید فریدناک بابائنا و اعمهاتنا

فَكَانَ رَأْسُ الْاَلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ الْخَيْرُ وَكَانَ الْاَبْدَانُ

پس بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم آن بندہ مخیر و بود ابو بکر

أَعْلَمْنَا مَقُوقَ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ

১৯৫৫

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ثَمَلٍ أَحَدٍ بَعْدَ ثَمَلَيْنِ كَالْمُؤَيَّعِ

حضرت امام علی و سلم بر کشندگان غزوه اعد بعد از هشت سال از دفن بامید مدافعت کنند.

لِلْأَحْيَاءِ وَالْأَمْوَاتِ تُعْطَاهُ الْمُنْبَرِقَةُ قَالَ إِنْ بَيْنَ أَيْدِيكُمْ

مرزبند گانزا و مردگانا پست برآمد آنحضرت مبصر را پس گفت پرستی من در پیش شما

فَقُلْ وَأَنَا عَلَىٰكُمْ شَهِيدٌ وَإِنَّ مَوْعِدَ الْخَاصِّ وَالْغَائِبِ

فقط که برای شما کار سازد، میگویند و میراث را گویند که میراث من است یا میراث شما و بدست می آورند و بعد از شما

لَا تَنْظُرُوا إِلَيْهِ وَأَنَا فِي هَذَا وَإِنِّي قَدْ أُعْطِيتُ مَقَاتِلِي

پیشانی بیستم بخوض مال آنکه من در غنای خودم و بدستی من تحقیق داده شده ام کلمه های

خَرَأَيْنَ الْأَرْضَ وَإِنِّي كُنْتُ أَخْشَى عَلَيْكُمْ أَنْ تُشْرَكُوا بَعْدِي

غزایم زمین و بدستی من بیشتر سم بر شما مشرک شدن و کافر شدن شما بعد از من

وَلَكِنِّي أَخْشَى عَلَيْكُمْ الدُّنْيَا أَنْ تَنَافِسُوا فِيهَا وَتَرَادَ بَعْضُهُمْ

ولیکن من بیشتر سم بر شما دنیا را که رغبت کنید در دنیا و میل کنید در دنیا و زیادت کرده اند بعضی

فَتَقْتُلُوا قَوْمَهُمْ لَكُمُ الْكَافَّةُ مِنْ كَانَ قَبْلَكُمْ مَتَّفِقٌ عَلَيْكُمْ وَعَنْ

راویان پس قتل کنند و کشتن کنید میان خود پس ای کافر شوید شما که پاک شدند کسائی که بودند و میان شما متفق

أَلَيْسَ قَالَ لَمَّا تَقُولُ لَيْسَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ حَجَلٌ بَيْنَهُمَا أَلَيْسَ

و از انس نیست گفتند ای کافر آن باشد و نخواست گفت من از آن حضرت صلوات الله علیه و سلم گفت که می باشد و بهتر

قَالَتْ فَاحْمِلْهُ وَأَكْرَبَ أَبَاهُ فَقَالَ لَهَا لَيْسَ عَلَى إِيَّاكَ كَرَمٌ

و محبت من پس گفت فاطمه ای اندوه و سختی پدر پس گفت آنحضرت من فاطمه را نیست بر پدر تو محبت و دوستی

بَعْدَ الْيَوْمِ فَلَمَّا مَاتَ قَالَتْ يَا أَبَتَاهُ أَجَابَ رَأْيَا دَعَا يَا أَبَتَاهُ

بعد از امروز پس چون که مرگشت آنحضرت گفت فاطمه در دنیا آنحضرت ای پدر من اجابت کرد و رفت بسوی پدر و مادر

مِنْ جَنَّةِ الْفِرْدَوْسِ مَا وَادَّ يَا أَبَتَاهُ إِلَى جَبْرِئِيلَ شَعَا فَلَمَّا

ای لیکه بهشت برین جای دوست ای پدر من بسوی جبرئیل میرسانم خبر آورد و میگوید که نزد تو فرستاد

دُفِنَ قَالَتْ فَاحْمِلْهُ يَا نَسْرُ أَطَابَتْ أَنْفُسُكُمْ أَنْ تَحْقُقَ عَلَى

او را پس میگذاشید دفن کرده شد گفت فاطمه ای سرایان خیر میفرستد نفسها شما که برین

رَأْسُكَ إِلَى اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ الْأَرَابَ رَأَاهُ الْبَخَارِيُّ

پیغمبر خدا صلوات الله علیه و سلم خاک رواد البخاری

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ لَمَّا قَدَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ

در روایت است از انس که گفت آنرا که قدم آورد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

در روایت است از انس که گفت آنرا که قدم آورد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم

الْمَدِينَةِ لَمِيتَ الْحَبَشَةِ بِجِبَالِهِمْ فَرَحًا لَقَدْ وَفَّاهُ أَبُو دَاوُدَ
 مَعِينًا شَاوَمًا نَكُوذَةً تَهْمُ دَرُومًا أَكْبَهُ بَارِيكَ رَدَّ حَبِشِيَّانَ بَعْدَ مَا خُذُوا حَتَّى شَارَعُوا مَرَقَدَهُمْ
 وَفِي رَأْيِ آيَةِ الدَّارِمِيِّ قَالَ مَا رَأَيْتُ يَقُومَ مَا قَطُّ كَانَ أَحْسَنَ
 وَدُرُورًا بِطَبَقَةٍ دَلَمَ فِيهِ ابْنُ جَبِينِ آدَمَ هَسْتُ كَقِفْتِ نَسْ نَزَمَ مِنْ بَيْتِ رُزْبَايَا رُكْرُكَ بُوَدَ مَكْتَرُ
 وَلَا أَصْعَاءَ مِنْ يَوْمِهِ دَخَلَ عَلَيْنَا فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَنَ رَوْضِ تَرَاوُزِ كَرْدِ آدَمَ بِرَاوَرَانِ رُزْبَايَا صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمُ وَفِي رَأْيِ آيَةِ التَّرْمِذِيِّ قَالَ لَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الَّذِي دَخَلَ
 وَسَلَّمُ وَدُرُورًا بِطَبَقَةٍ دَلَمَ فِيهِ ابْنُ جَبِينِ آدَمَ هَسْتُ كَقِفْتِ نَسْ جَبِينِ شَرَرُكَ رُكْرُكَ بُوَدَ
 فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْمَدِينَةَ أَصْدَاءَ مِهْمَاكُلِ
 دُرُورِي أَخْفَرْتِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَدِينَةَ رَاوَشْتِ شَرَرُكَ شَرَرُكَ بُوَدَ
 شَيْءٌ فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الَّذِي مَاتَ فِيهِ أَظْلَمَ مِهْمَاكُلِ شَيْءٌ وَنَهَضْنَا
 لَيْسَ بِرُكْرُكَ شَرَرُكَ رُزْبَايَا رُكْرُكَ بُوَدَ دُرُورِي تَارِيكَ شَرَرُكَ شَرَرُكَ بُوَدَ
 أَيْدِيْنَا عَنِ الدَّرَابِ وَأَنَا لَيْفِي دَفْنِهِ حَتَّى أَنْكَرْنَا قُلُوبُنَا وَعَيْنُ
 دَسْتِهَامَ خُورَ الْأَفَاكُ وَحَالِ أَكْبَهُ مَا بِتَحْقِيقِ بُودِيمِ دُرُورِي أَخْفَرْتِ نَاكْبَهُ مَكْرُشْتِ لِمَ دَلَمَ هَامِي خُورَ
 عَائِشَةُ رَدَّ قَالَتْ لَمَّا قَبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَرَوَايَتُ هَسْتُ أَزْ عَائِشَةَ رَدَّ كَقِفْتِ نَسْ تَهْمُ دَرُومًا رُكْرُكَ بُوَدَ أَخْفَرْتِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 اخْتَلَفُوا فِي دَفْنِهِ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 اخْتَلَفَ كَرْدُ نَسْ مَهْمَاكُلِ دُرُورِي أَخْفَرْتِ لَيْسَ كَقِفْتِ نَسْ تَهْمُ دَرُومًا رُكْرُكَ بُوَدَ أَخْفَرْتِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْءًا قَالَ مَا قَبِضَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا فِي الْمَوَاضِعِ الَّتِي يُحِبُّ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دُرُورِي بَابِ خَيْرِي وَأَنْ مَكْرُشْتِ كَقِفْتِ نَسْ تَهْمُ دَرُومًا رُكْرُكَ بُوَدَ أَخْفَرْتِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 أَنْ يُدْفَنَ فِيهِ أَدْفِنُوهُ فِي مَوَاضِعِ فَرَاشِهِ رَاوَاةُ التَّرْمِذِيِّ
 كَرْدُ نَسْ مَهْمَاكُلِ دُرُورِي أَخْفَرْتِ لَيْسَ كَقِفْتِ نَسْ تَهْمُ دَرُومًا رُكْرُكَ بُوَدَ أَخْفَرْتِ صَلَّيَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

۴
 در روایتی که در این
 کتاب است

در روایتی که در این
 کتاب است

وَعَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي

دوہم از علیہ السلام روایت گفت بود آن حضرت علیہ السلام و سلم میگفت در

مَرْضَاهُ الَّذِي مَاتَ فِيهِ بِعَائِشَةَ مَا أَرَالَ أَحَدُكُمْ الطَّعَامَ

پہلے خود کہ فوت کرو دران بیماری ای عالیہ ہیشہ بودم میا فتم ارد طعام را

الذي آكلتُ خميرَ هذهِ آوَانُ وَحَدَّثَ الْقِطَاعُ أَبْهَرِي

در عمارت پادشاهان و امیران و بزرگان و در عمارت پادشاهان و امیران و بزرگان

مِنْ ذَٰلِكَ الشَّعْمِ رَوَاهُ النَّجَّارِيُّ وَعَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَنْ

کتابخانه عمومی

ابنہ ان را جہا من فرمیں دخل علی ابیہ علی بن الحسین را
 در سخن کہ مردے از قریش درآمد برید و ای کہ علی بن حسین کہ از علی بن ابی طالب است

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پس گفت آموزا یا حدیث کلمہ ترا از ان حضرت
محمد امیر علیہ السلام

قَالَ يَا خَدُّ شَاعِنْ أَوْ الْقَاسِمِ مِثْلُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

گفت امام زین العابدین علیہ السلام کہ ما ازال القاسم علیہ السلام وسلم گفت

لَمَّا مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَتَاهُ جَبْرِئِيلُ

ہنگامیکہ پلڑے پیغمبر خدا ﷺ علیہ وسلم آہ اور اچھریں

فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَ سُلَيْمِي إِلَيْكَ فَلْيَأْتِ بِكَ سُلَيْمِي

پس گفت ای حکیم بدیشتی که عدلے خالص فرستاده است مرا بسیار خوار و محبت کن ای دانشمند مرا عزیز

وہاں ایک دفعہ یہ واقعہ ہوا کہ ایک شخص نے ایک عورت کو اپنے گھر میں لے گیا۔

عَدُوًّا قَالَا أَحَدُنَا لِحَدِيثِهِ لَقَدْ أَهْلَكَ مَا وَرَاءَكَ وَأَحَدُنَا رَاجِي

میرا دل خود گرفت آنوقت می‌باید خود را از این عالم جدا کنم و به خداوند بازگردم

...

مَكْرُوبًا ثُمَّ جَاءَهُ الْيَوْمَ الثَّلَاثُ فَقَالَ لَهُ ذَلِكَ مُرَدَّ عَلَيْكَ النَّبِيُّ
 اندوختن پسترا آمد جبرئیل نزد آنحضرت روز دوم پس گفت جبرئیل مرا حضرت را آنچه گفته بودی بگو
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا رَأَى أَوَّلَ يَوْمٍ ثُمَّ جَاءَهُ الْيَوْمَ الثَّلَاثُ
 صلوات الله علیه و سلم چنانچه جواب داد و نخستین بود پسترا آمد نزد آنحضرت روز سوم
 فَقَالَ لَهُ كَمَا قَالَ أَوَّلَ يَوْمٍ وَرَدَّ عَلَيْهِ كَمَا رَأَى عَلَيْهِ وَجَاءَهُ مَعَهُ مَلَكٌ
 پس گفت مرا آنحضرت را چنانچه گفته بود روز اول جواب داد آنحضرت را و کرد بر و چنانکه کرده بود دیگر
 يُقَالُ لَهُ اِسْمُعِيلُ عَلَى مِائَةِ أَلْفِ مَلَكٍ كُلُّ مَلَكٍ عَلَى مِائَةِ أَلْفِ مَلَكٍ
 هر گفته میشود او را اسمعیل بر صد هزار فرشته هر فرشته از آن مومنان است بر صد هزار فرشته
 فَاسْتَاذِنَ عَلَيْهِ فَسَأَلَهُ عَنْهُ ثُمَّ قَالَ جِبْرِئِيلُ هَذَا مَلَكُ الْمَوْتِ
 پس طلب کرد از آن فرشته را ای آمدن بر من صلوات پس سید آنحضرت از حال این فرشته پرسید گفت جبرئیل این
 لَيْسَ تَاذِنُ عَلَيْكَ مَا اسْتَاذَنَ عَلَى أَدَمِي قَبْلَكَ وَلَا يَسْتَاذِنُ
 طلب این میکند تا بعد از تو استیذان نگردد است برای و آمدن بر هیچ آدمی پیش از تو و استیذان نخواهد کرد
 عَلَى أَدَمِي قَبْلَكَ فَقَالَ إِنَّكَ فَادِنُكَ فَادِنُكَ فَادِنُكَ فَادِنُكَ فَادِنُكَ فَادِنُكَ
 بر هیچ آدمی بعد از تو این مخصوص آنحضرت است پس گفت آنحضرت تا از این و ملا را این را و جبرئیل ملک الموت را پس
 قَالَ يَا مُحَمَّدُ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَ سَلِكِي إِلَيْكَ فَإِنْ أَمَرْتَنِي أَنْ أَقِصَّ
 گفت ای محمد برستی یا نه من استاده است مرا بگو تو بگو برائی مرا که
 رُوحَكَ مَقْبُضَةً وَإِنْ أَمَرْتَنِي أَنْ أَتْرُكَهُ فَقَالَ وَتَفْعَلُ
 روح پاک تو را بستم آنرا و اگر لعینم باشی مرا بگذارم روح تو را بگذارم تو را پس گفت آنحضرت میکنی
 يَا مَلَكُ الْمَوْتِ قَالَ نَعَمْ بِذَلِكَ أَمَرْتُ وَأَمَرْتُ أَنَّهَا طَبِيعُكَ
 ای ملک الموت گفت ملک الموت آری میکنم و باین امر کرده من و امر کرده من که طبع تو
 قَالَ فَنَظَرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى جِبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ
 گفت راوی پس نظر کرد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بر جبرئیل که میگویی ملک الموت چه بگوید مرا

احد

و ما جبرئیل را

و ما جبرئیل را

و ما جبرئیل را

و ما جبرئیل را

وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَأَبُو هُرَيْرَةَ رَوَيْتَ أَنَّكَ كُنْتَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَيَأْتِيَنَّ عَلَى أَحَدِكُمْ نَوْمٌ أَوْ لَا يَرَانِي شَحْمٌ

سُكِّنَ بَعْدَ ذَلِكَ لَهَا فَيَأْتِيَنَّ مُحَمَّدٌ يَدُوسُ قَدْرَتِهَا أَوْ يَرِيَنَّ جَبَاهُ بِرِجْلِهَا زَنْجَارٌ وَكَوْنُهُ بَيْنَ رِجْلَيْهَا

لَأَنْ يَرَانِي أَحَبُّ إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِهِ وَمَالِهِ مَعَهُمْ رَأَوَاهُ مُسْلِمٌ

كَذَلِكَ قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ رَوَيْتُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

كُتِبَ مِنْ أَقْبَابِ الصَّحَابَةِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ

إِنَّ كِتَابَ دَرِيَّانَ مِنْقُطَبَاتِ صَحَابِهِ هُوَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمْ

وَالْأَشْيَاقُ الْكَافِرُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ

وَمِنْهُمْ كَثِيرٌ مِمَّنْ يُشِيرُونَ بِأَعْيُنِهِمْ عَلَى الْكُفَرِ وَالْمُنَافِقِينَ وَكَانُوا

أَتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَاضُوا عَنْهُمْ وَاعْلَوْ لَهُمْ

بِرُوحِهِ كَرِهُوا إِشَارَتَهُ بِمَنْكِبِهِ فَوُضِعَ فِيهِمْ خُذْلَانُ مِنْهُمْ وَكَانُوا

حَبَاتٍ تَحْمِي تَحْمِي تَحْمِي الْأَطْمَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَاكَ الْقَوْمُ

يُؤْتَانَهُمْ مِنْ دُونِ الْمَوَازِينِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

الْعَظِيمُ إِنَّ الدِّينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ

فَوْقَ أَيْدِيهِمْ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ

فِي الدِّينِ يَكُونُونَ خِزْيَانًا لَهَا وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ فِي الدِّينِ

فَالَّذِينَ هُمْ يُرِيدُونَ يَكُونُونَ أَعْيُنًا لَهَا وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ فِي الدِّينِ

فَالَّذِينَ هُمْ يُرِيدُونَ يَكُونُونَ أَعْيُنًا لَهَا وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ فِي الدِّينِ

فَالَّذِينَ هُمْ يُرِيدُونَ يَكُونُونَ أَعْيُنًا لَهَا وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ فِي الدِّينِ

فَالَّذِينَ هُمْ يُرِيدُونَ يَكُونُونَ أَعْيُنًا لَهَا وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ فِي الدِّينِ

له جزا در کتب
چون ۱۴۶ کتب
۲۲
چون ۱۴۶ کتب

السُّعْيُ ذَٰلِكَ مَتْلُوهٌ فِي الْقُرْآنِ وَمَتْلُوهٌ فِي الْإِنْجِيلِ

سمعه کردن این وصف که مذکور شد صفت ایشان در توبه موسی صفت ایشان در انجیل و کتاب مسیحی

كَتَبَ آخِرَ شَطْرَةٍ فَاتَّزَرَاهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَقَى عَلَى سُقَرٍ

مانند گشتی است که بر دهن آورد و شلخ خود را پس قوی ساخت و او را پس طبع شد پس بر سر سقراط خود

يُعِيبُ الزُّرَّاءَ لِيُغْطِيَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا

شگفت آورد و درازان را تا خشم گیرد بر ایشان تا که ویدگان و عده که خدا آنرا از اگر ویدند و

يَهْلِكُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا لَا يَسْتَقِيمُ

کردند کردار را پس پسندیده از ایشان یعنی بر ایشان را و عده که در پیش گناهانی نزی در بزرگ

مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتِلًا أُولَٰئِكَ أَعْطَاهُ

از شما آنکه نفقه کرد پیش از فتح و کارزار کرد آنکه و بفرستد بر حسب

مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ قَبْلُ وَقَاتِلُوا كُلَّ يَوْمٍ عَدَاةَ اللَّهِ

از آنکه اتفاق کردند از پس آن و کارزار کردند و همه را و عده کرد خدا نیکو

وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ

و خدا با آنچه عمل میکنند و داناست روزی که رسوا نکند خدا پیغمبر را و آنانکه

آمَنُوا مَعَهُ نَرَاهُمْ فِي نَافِثَةٍ أَوْ نَافِثَةٍ أَوْ نَافِثَةٍ

گرویدند با او و دشمنی شان می شباهد پیش شان و راست شان میکنند

رَبَّنَا اسْمِعْ لَنَا نَادَاً وَأَغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

پروردگار ما تمام گردان بری ما را و بشنوی ما و بپار ز بار بر منی که تو بر هر چیزی توانا هستی

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت است از ابو سعید خدری رضی الله عنه گفت منعمود آن حضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لَا تَسْبِقُوا أَهْلِي فَلَئِنْ أَتَا أَحَدَكُمْ أَنْفَقَ مِثْلَ أُحُدٍ

و سلم دشنام نکند یاران مرا پس اگر نایب شود که یکی از شما خرج کند و بدو را و خدا بگذرد

عنه و سبیه ۱۰

عنه و سبیه ۱۰

ذَهَابًا بَلَغَ مَدَّ أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

نور خیر ستواب آن خیر بیان کے از ایشان را و نہ ثواب خیر نیم بیان کے از ایشان را متفق علیہ و

أَبِي بَرْزَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ رَأَى نَعْبِي النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن بردہ رض و از پدر کشف کہ ایہو نبی است روایت است کہت برداشت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم

رَأَسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَكَانَ كَنَازًا مِمَّا يُرْفَعُ رَأْسُهُ إِلَى السَّمَاءِ

سر مبارک خود را سیم آسمان و بردہ آنحضرت اکثر یہ سیداشت سر مبارک خود را سیم آسمان

فَقَالَ النَّحْوُ أَمْنَةٌ لِلسَّمَاءِ فَإِذَا أَذْهَبَ النَّحْوُ أَزَالَ السَّمَاءَ

پس گفت آنحضرت ستارگان سیم آسمان از مٹا ستارگان پس و قلیکہ بردہ ستارگان مٹا آسمان

مَا تَوَاعَدَ قَنَا أَمْنَةٌ لِأَصْحَابِي فَإِذَا أَذْهَبْتُ أَنَا أُنِي لِأَصْحَابِي

انجہ وعدہ کردہ شدہ است آسمان از انظار و انشقاق و من سیم آسمان کہ اصحاب خود کو قلیکہ بردہ من

مَا يُؤْعَدُونَ وَأَصْحَابِي أَمْنَةٌ لِأُمَّتِي فَإِذَا أَذْهَبَ أَصْحَابِي أَنِي

بہینہ یکہ وعدہ کردہ شدہ از اہل ملکی و مردب اصحاب من سیم آسمان کہ از مٹا من سیم آسمان

أُمَّتِي مَا يُؤْعَدُونَ رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ لِحَدَّثَنَا

است مرانجہ وعدہ کردہ شدہ از ابو زرع و ابو ازہرہ و ابو یوسف و ابو یوسف و ابو یوسف و ابو یوسف

قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَأْتِي عَلَى النَّاسِ مَن

گفت رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم یے آید بر مردم زمانے

فَيَغْزُو فَيَنْتَهِبُ عَلَى النَّاسِ فَيَقُولُونَ كُلُّ فَيْكُم مِّنْ صَاحِبِ

پس غزا میکند و انتہب میکند بر سید و میشود از ان جماعت آیا است و بران

رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَيَقُولُونَ نَعَمْ فَيَقْتُلُهُمْ

با پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم پس بگویند آری است پس بکشد و بکشد و بکشد

لَهُمْ يَأْتِي عَلَى النَّاسِ مَن فَيَغْزُو فَيَنْتَهِبُ عَلَى النَّاسِ فَيَقُولُ هَلْ فَيْكُم مِّنْ

پس بر می آید بر مردم زمانے پس غزا میکند و انتہب میکند بر سید و میشود و بکشد و بکشد و بکشد

انجام یافتہ است

پس غزا میکند و انتہب میکند بر سید و میشود از ان جماعت آیا است و بران

صَاحِبِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ يُقُولُونَ نَعَمْ بَقِيَّةُ هَؤُلَاءِ يَأْتِي
 كَيْفَ صَحبت داشته است با صاحب پیغمبر خدا پس میگویند آری هست پس کسان و مشهور ایشان را
 عَلَى النَّاسِ نَرَامَانْ قَبِيْرًا وَدَنَامْ مِنَ النَّاسِ فَيَقْتُلُ هَلْ فِيكُمْ مَن
 بر مردم زمان پس غذا میکند جلست از مردم پس گفته میشود آیا هست میان ما
 صَاحِبِ مَن صَاحِبِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ يُقُولُونَ نَعَمْ بَقِيَّةُ
 کیک صحت داشته است با کس که از صحت داشته باشد با صاحب پیغمبر پس میگویند آری هست
 لَهُمْ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 از برکت این هر طبقه متفق علیه و روایت است از عمر گفت فرمود آن حضرت صلوات الله
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَكْرَهُوا أَشْخَاءِي فَأَتَنِي خِيَارُكُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونِ
 علیه و سلم گشت و اید یاران مرا زیرا که بدستی ایشان نیک ترین شما اند پس از کسانیکه می پیوندند
 ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونِ تَهْمُوتُ يَطْهَرُ الْكَذِبُ حَتَّى أَنْ الرَّجُلَ كَيُحْلِفُ
 پس از کسانیکه از می پیوندند ایشانرا بپسندد و شایسته میگردد و دروغ و خیانت در میان آنها نماند و باشد که
 وَلَا يُسْتَحْلَفُ وَتَشْهَدُ وَلَا يُسْتَشْهَدُ إِلَّا مَنْ سَرَّكَ بِجُحُوحَةٍ
 و سگویند داده نمیشود و گواهی میدهد بهر کس که طلبی نیست و آگاه باشد کیک شایسته و دیگران را و او را
 الْحَقُّ فَلَمَّا كَانَ الْجَمَاعَةُ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ مَعَ الْفِتْنَةِ وَهُوَ مِنَ
 بهشت پس باید که لازم گردید جماعت سنان از پس بدستی شیطان با آنها و گناه است و شیطان از
 الْأَشْيَيْنِ أَبَدٌ وَلَا يَجْلُونَ رَجُلٌ بِأَمْرٍ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ
 دو کس در مرتبه نسبت یک گزیده اند و نماند مرد باز از جنبه زرا که شیطان
 تَالِيَهُمْ وَمَنْ سَرَّكَ حَسَنَةً وَسَاءَتْهُ سَيِّئَةً فَهُوَ مَوْتٌ
 ستم این کس است و کیک شایسته گردید و او را پس بدستی او و نماند کس که او را پس بدستی او
 وَعَنْ جَابِرٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ كُنْ
 و روایت است از جابر از ان از نبی صلوات الله علیه و سلم گفت آنحضرت می فرمود

نیکو

پس کسان و مشهور ایشان را
و هیچ کس از پیغمبر خدا

التَّائِمُ مُسْلِمًا رَأَى كَوْسًا مِّنْ كَأَيِّ سَرَاةٍ أَلَا التَّزْمِيدُ وَعَنْ

آتش دفع مسلمان را که دیده است مراد دیده است کسی را که دیده است در راه ترمیمی ۱۳۱

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَعْقِلٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبدالمعین بن معقل روایت گفت سرمود آن حضرت صلی الله علیه وسلم

اللَّهُ اللَّهُ فِي أَصْحَابِي اللَّهُ اللَّهُ فِي أَصْحَابِي لَا يَتَّخِذُ وَهُمْ غَرَضًا

ترسید خدا در حق اصحاب من و یا و نگنید ایشان را جز به تعظیم و توقیر سید بارگزار فرمود و سزاوار گریز

مِنْ بَعْدِي قَسَمَ أَحِبَّهُمْ فَيَحِبُّ أَحِبَّهُمْ وَمَنْ أَبْغَضَهُمْ فَيَبْغِضُ

بعد از من پس کسی که دوست میدارد ایشان را پس دوستی من و صفت میدارد دو کس که دشمن میدارد ایشان را

أَبْغَضَهُمْ وَمَنْ آذَى أَهْمُ فَقَدْ آذَى وَمَنْ آذَى فَقَدْ آذَى اللَّهُ

و دشمن میدارد ایشان را و کسی که بر رخاورد ایشان را پس

وَمَنْ آذَى اللَّهُ فَيَقْسُكُ أَنْ يَأْخُذَ أَوْ أَلَا التَّزْمِيدُ

خداوند تعالی را که کسی که بر رخاورد خدا را پس نزدیکی گیرد و عذاب کند او را و او را التزمند

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و از انس روایت گفت آن حضرت صلی الله علیه وسلم

مَثَلُ أَصْحَابِي فِي أُمَّتِي كَالْمِلْحَةِ فِي الطَّعَامِ لَا يَبْعَثُ الطَّعَامُ إِلَّا بِالْمِلْحِ

تقصه عجبیه اصحاب من در میان امت من مانند نمک در طعام است صلاح نمی پذیرد طعام

قَالَ الْحَسَنُ فَقَدْ ذَهَبَ مِلْحُنَا تَكَلِّفُ تَصَلُّهِ سَرَاوَاهُ فِي شَرْحِ

گفت حسن ای بعد از شنیدن این حدیث پس تحقیق رفت نمک ما پس چگونه صلاح پذیرد بار خاوند

السُّنَنِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بَرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

السنه و روایت است از عبدالمعین بن بردة از پدرش روایت میکند که گفت پروردگار

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ أَصْحَابِي يَمُوتُ فِي

صلی الله علیه وسلم نیست هیچ یکی از اصحاب من که بمیرد

سازمان ایشان را که در حق ایشان است

و از آنجا

أَرْضِ الْأُبَيْتِ قَائِلًا أَوْ قَدَّاهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ رَوَاهُ الْإِسْنَدُ

زمین مگر آنکه بر اربعین شود از قبر در حالیکه گفته است مردم را به بوش و سب و غلبه است و ایشان را

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روايت است از ابن عمر گفت فرمود آن حضرت صلی الله علیه و سلم

إِذَا سَأَلْتُمُ الَّذِينَ يَسْبِقُونَ أَصْحَابِي فَقُولُوا إِنَّهُمْ عَلَى

و تشکیک و پیچیدگی آن کسانی که در شام میکنند اصحاب مرا پس بگوئید گفتند خدا باد بر این

شَرُّكُمْ رَوَاهُ الْقُرْمِذِيُّ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ سَمِعْتُ

نعل بد شام رواه القرمذی و روايت است از عمر بن الخطاب گفت عمر شریفم من

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ سَأَلْتُ رَبِّي عَنِ

آن حضرت را صلی الله علیه و سلم که میگفت پرسیدم پروردگار خود را از حال

اخْتِلَافِ أَصْحَابِي مِنْ بَعْدِي فَأَوْحَى إِلَيَّ يَا مُحَمَّدُ ابْنَ

اختلاف اصحاب خود بعد از من پس وحی فرستاد پسوی من ای محمد بدرستی

أَصْحَابِي عِنْدِي بِمَنْزِلَةِ الْخَوْصِ فِي السَّمَاءِ بَعْضُهَا أَفْوَى

اصحاب تو نزد من بچای ستارگان اند و در آسمان که بعضی از آن ستارگان قوی تر است

مِنْ بَعْضٍ وَلِكُلِّ نَفْسٍ أَخَذَ لِنَفْسٍ مِمَّا هُمْ عَلَيْهِ مِنْ

و در حقن نژاد از بعضی و در هر یک را نوری است پس کی که گرفت به چیزیکه که ایشان را از چیزان از

اخْتِلَافٍ فِيهِمْ فَوَعَدْتَنِي عَلَى هَدْيٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

اختلاف ایشان پس وعده دادم تو من بر راه راست است گفت عمر بن خطاب فرمود آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَصْحَابِي كَالْجُحُومِ نَبَأُ يَهُودٍ قَتَلْتُمْ

صلی الله علیه و سلم اصحاب من بمنزله مستارگان اند که با هزاره یافیه میزدند و کرام ایشان

إِهْتَدَيْتُمْ رَوَاهُ الرِّزِّيُّ وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ يَقُولُ

راه راست می یابید رواه الرزینی و روايت است از جابر بن عبد الله درم میگفت که

سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَمْسَسُ النَّارُ مُسْلِمًا

شنیدم من آن حضرت را صلی الله علیه و سلم می گفت که مس نمی کند آتش دوزخ مسلمان را

رَأَيْتُنِي أَوْ رَأَى مِنْ رَأَى الْقَاهِ السِّتْرَ مِثْلِي

که دید مرا یا دید کسی را که دید مرا رواه الترمذی

باب فضل الانصار

باب ست در بیان فضیلت انصار رحم

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدِّينَ وَالْآيْمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ لَحِقُوا خَيْرَ مَنْ

و آنان است که جای گرفته اند دین اسلام و جای پیدا کرده اند ایمان پیش از مهاجران دوست میدارند و بهتر

مَاجِرًا إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا

همچو سبکند بسوی ایشان و نمی یابند در خاطر خود دغدغه از طرف آنچه داده شد

وَيُؤْتُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِمْ وَمِنْ ثَمَرِهِمْ

مهاجران را و دیگرانرا اختیار میکنند بر خود ایشان اگر چه باشد ایشانرا احتیاج و هرگز آشکارا شکر

تَبَخَّرُوا عَنْهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ عَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ

از حریم نفس خودش را بر آنجا عت ایشانند بر آشکارا روایت است از انس که از آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ آيَةُ الْإِيمَانِ حُبُّ الْأَنْصَارِ آيَةٌ

صلی الله علیه و سلم که فرمود آنحضرت نشان ایمان محبت انصار است و نشان

الْإِنْفَاقِ بَعْضُ الْأَنْصَارِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ قَالَ

انفاق دشمنی انصار است متفق علیه و در روایت از براء بن عازب که گفت

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الْأَنْصَارُ

شنیدم رسول خدا را صلی الله علیه و سلم می گفت انصار

لَا يَحِبُّهُمْ إِلَّا الْمُؤْمِنُونَ وَلَا يَبْغِضُهُمْ إِلَّا الْمُنَافِقُونَ فَمَنْ أَحَبَّهُمْ

دوست نمیدارد ایشانرا مگر مسلمانان و دشمن نمیدارد ایشانرا مگر منافقان پس کس که دوست دارد

صالح بن خالد

رَأْسُؤَلِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَإِنصَارِ	
آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم خداوندا پہلے زمر انصار را	
لَا بَنَاءَ الْإِنصَارِ وَلَا بَنَاءَ أَبْنَاءِ الْإِنصَارِ وَلَا مُسْلِمٍ	
وہم پسران انصار را و پسران پسران انصار را رواہ مسلم	
وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ	
وَإِنَّ ابْنَ عَبَّاسٍ مَرَّ بِهِ أَنِ هَذِهِ صَلَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَرَّ بِهِ	
لَا يُغْفِرُ الْإِنصَارَ أَحَدٌ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا أَلَا الْإِنصَارِ	
و دشمن نزار انصار را بھیجے کہ ایمان دارد بخدا و روز آخرت رواہ الترمذی	
وَعَنْ سَعْدِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ كُنَّا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	
و روایت سے کہ از سہیل بن سعد کہ گفت بودیم با ہمراہ آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم	
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ يَخْفَرُ الْخَنْدَقَ وَنَحْنُ نَقْلُ التُّرَابَ	
علیہ وسلم و حال آنکہ آنحضرت می کند خندق را و ما دور میگردیم خاک را	
فِيمَنْ بَنَى قَالَ اللَّهُمَّ لَا عِلَّيْكَ إِلَّا عِلَّيْكَ الْآخِرَةُ فَاعْفُ	
پس گذر کرد ما آنحضرت و دیدم غرق حال ایس فرمود خداوندا نیست عیشی رحمت مگر عیشی است آخرت	
الْإِنصَارَ وَالْمُهَاجِرَةَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ	
انصار را و مهاجرین را رواہ الترمذی	
فِيمَنْ سَبَّ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ	
در باب حکم آن کہے سے کہ دشنام دہد صحابہ آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم	
وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا	
و نیز آن کہ کہنے بعد از مهاجران و انصار میگویند ای پروردگار ما بیامرز ما را	
وَلَا خَوَاتِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي	
و برادران ما را کہ سبقت کردند بر ما با ایمان آوردن و بیامیز کن در	

۴
تبرکات

اَدَا مَوْثَقًا اَدَانِي وَمَنْ اَدَانِي فَقَدْ اَدَى اللّٰهَ وَمَنْ اَدَى

بر بمانید ایسا نیز پس تحقیق بمانید مرا و کسیکه بمانید مرا پس تحقیق بمانید خدا را و کسیکه بمانید

اللّٰهُ يُبَشِّرُكَ اَنْ يَّا حُدَّاهُ سَرَاوَاهُ الْمَشْرِيمِي

خدا را نزدیک است اینکه بگوید عذاب میکند او را خدا بقتل رواه الترمذی

مَنَاقِبُ اَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ

این مناقب حضرت ابوبکر صدیق است رضی اللہ تعالیٰ عنہ

اَلَا تَنْصُرُوْهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللّٰهُ اِذْ اَخْرَجَهُ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَنِي

اگر یارے نهید او را پس رستای یاری داد و است او را خدا چون کسیکه بدو پیون کرد خدا را آنکه کفر کرد

اَشْيَا اِذْ هُمَا فِي الْغَارِ اِذْ يَقُوْلُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ

دو چون هر دو بودند در غار چون گفت هر یک خود را نه اندوه و غم بهدر است خدای

مَعَنَا قَدْ نَزَّلَ اللّٰهُ سَكِيْنَةً عَلَيْهِ وَاَيْدِيَ الْيَحْيٰوِيْنَ لَمْ يَتْرُوهَا

بااست پس غم و غمناک شد خدا آرام خود را بر او و قوت داد او را بانشکایت که نهید آنرا

وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا السَّغْلٰةَ وَكَلِمَةُ اللّٰهِ الْعَلِيَّةَ

و گردانید کلمات آنکه کفر کردند و کلمه خدا است بلند تر

وَاللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ حَكِيْمٌ وَّلَا يَأْتِلُ اَوْلِيَ الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ

و خدا غالب است حکم کننده و سوگند بخورد خدا و زبان فضل از شما

اَنْ تُوْتُوْا اَوْلِيَ الْقُرْبٰى وَالْمَسٰكِيْنَ وَالْمُهَاجِرِيْنَ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ

آنکه دیند خویش را و درویشان و مهاجران را در راه خدا

وَسَيَجْعَلُهَا اَلَتْقٰى الَّذِيْنَ يُؤْتِيْ مَالَهُ يَكْرٰهِيْ وَمَا اَحَدٌ عِنْدَهُ

و زود دهد کرده از آن چه بده کار آنکه دیند و هر مال خود را یا کسیکه دیند و نیست کسی را نزد او

مِنْ نِّعْمَةٍ تُجْزٰى اِلَّا اِتْقَآءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْاَعْلٰى و كَسُوْنِيْ رَضٰى

از نعمت که پادشاهش داد بخود که خواستن ذات پروردگار و بزرگوار و پندار و خوشنود کرد

سبحان ربك رب العرش العظيم
الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله

فِي نَفْسِي فَأَمَرَهَا أَنْ تَرْجِعَ إِلَيْهِ قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ

در چیزے پس اگر کہہ نہ حضرت آن زن را کہ وقت دیگر بیا گفت آن زن ای رسول اللہ خبر دہ مرا

أَنْ جِئْتُ وَلَوْ أَحَدٌ لَكَ كَمَا تُرِيدُ الْمَوْتَ قَالَ فَإِنْ كُنْتِ حَيَّةً

اگر بیا سیم و نیام تر آگو یا آن زن ارادہ و میکرد ازین قول موت آنحضرت را فرمود پس اگر نیامی

فَأَنْتِ أَبَا بَكْرٍ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرُ بْنُ الْعَاصِ أَنَّ النَّبِيَّ

تو را پس بیلے ابو بکر را متفق علیہ و روایت است از عمر بن العاص کہ آن حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَهُ عَلَى جَلِيشِ ذَاتِ السَّلَاسِلِ

صلی اللہ علیہ و سلم فرستاد او را با میر گردانید بر لشکر ذات السلاسل

قَالَ فَاتَّبَعْتُهُ فَقُلْتُ أَيُّ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيْكَ قَالَ عَالِيَتُهُ

گفت عمر بن عاص پس آدم من آنحضرت را پس گفت من یعنی بآن حضرت کدام یک از مردمان دوست داشته است

قُلْتُ مِنَ الرِّجَالِ قَالَ أَبُو هَا قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ عُمَرُ فَقَدْ رَجَلَا

گفت از مردان کدام مجرب تر است گفت پدر عایشہ کہ ابو بکر است گفت من کیست گفت عمر پس حمزه و آنحضرت مردمان را

فَسَكَتُ فَخَافَ أَنْ يَجْعَلَنِي فِي أَحْرَمٍ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس خاموش شدم از ترس کہ اگر گردانم در سیرتین ایشان متفق علیہ و از

مُحَمَّدُ بْنُ الْحَنْفِيَّةِ قَالَ لَبَّيْ أَيُّ النَّاسِ خَيْرٌ بَعْدَ النَّبِيِّ

محمد بن حنفیہ روایت است گفت گفت من مرد پر خود را کدام یک از آدمیان بہتر است بعد از پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ أَبُو بَكْرٍ قُلْتُ ثُمَّ مَنْ قَالَ عُمَرُ وَ

صلی اللہ علیہ و سلم گفت پدر من کہ ابو بکر صدیق بہتر است گفت من کیست کدام یک بہتر است از عمر

خَسِيتُ أَنْ يَقُولَ عُمَانُ قُلْتُ ثُمَّ أَنْتَ قَالَ مَا أَنَا إِلَّا رَجُلٌ

ترسیدم من کہ گوید عثمان گفت تو بہتر هستی گفت من کیست من مگر یک مرد سے

مِنَ الْمُسْلِمِينَ رَأَوْا الْخَجَارِيَّ وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

از مسلمانان را وہ البخاری و ابن عمر را

گفت ابو بکر

فِي بَرٍّ مِّنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا تَعْدِلُ يَا بَنِي بَكْرٍ أَحَدًا
 در زمان آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ برابر ہمہ کردیم یا بنی بکر هیچ یک را
 ثُمَّ عَمَرَ تَعْمُرَ عُمَانَ ثُمَّ تَرَكَ أَصْحَابَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 پسر برابر بیکر دیم و پسر هیچ یک را پسر عثمان ایچ یک را پسر میگردانستیم اصل آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم
 لَا تَفْضُلُ بَيْنَهُمْ سَرَاوَةَ الْخَاصِرِيِّ وَفِي رَأْيِهِ لَا بَنِي دَاوُدَ قَالَ
 کہ فضل نمی نهدیم میان ایشان رواد الخمار و در رویه که مرا بی داور است و در پستی است
 كُنَّا نَقُولُ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ سَيِّئُ أَفْضَلُ لَمْ
 این عمر کردیم ما کہ سگفتیم و حال آنکہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم زید بود فاضلترین است
 النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعْدَهُ أَبُو بَكْرٍ ثُمَّ عُمَرُ ثُمَّ عُمَانُ رَضِيَ
 آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بعد از وی ابو بکر است پسر عمر پسر عثمان راضی
 وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 در روایت است از ابو مرہ رذہ گفت کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
 مَا لِأَحَدٍ عِنْدَنَا يَدٌ إِلَّا وَقَدْ كَانَتْ يَدُ مَا خَلَاكَ بَا بَكْرٍ فَإِنَّ لَهُ
 نیست مر هیچ یک را نزد ما نیست و نیکوگر آنکہ به تحقیق مکافات کردیم آنرا اگر ابو بکر پس بدست می
 عِنْدَنَا يَدٌ إِلَّا يَكْفِيهِ اللَّهُ يَهْلِيهِمْ الْقِيَمَةُ وَمَا نَفَعْنِي مَالٌ أَحَدٍ
 نزد ما نیست است مکافات و ہ اورا خدا بقول دریل آن نعمت روز قیامت سود نکرد و مال هیچ یک
 قَطُّ مَا نَفَعْنِي مَالٌ آتَى بَكْرًا وَكَوْنْتُ مُتَّخِذًا خَلِيلًا لَا أَخُذُ
 ہرگز آنچہ سود کرد و مال آتے بکر و اگر بیو دم من گیرندہ خلیل ہر آید میگردانم
 أَبَا بَكْرٍ خَلِيلًا إِلَّا وَإِنْ صَاحِبَكُمْ خَلِيلُ اللَّهِ سَرَاوَةَ الْفَرَسِ
 ابو بکر را خلیل آگاہ باشد کہ صاحب شما خلیل خداست رواد ترمذی
 وَحَسَنٌ عَمْرٍو قَالَ أَبُو بَكْرٍ سَيِّدُنَا وَخَيْرُنَا وَأَحَبُّنَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ
 در روایت است از عمر رضی اللہ عنہ گفت عمر ابو بکر محترم ما و بہترین ما است و محبوبترین ما است کیونکہ بنی بکر

مِنْ أُمَّتِي رَأَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ عَمْرِو بْنِ دَكْرِينٍ عِنْدَهُ أَبُو بَكْرٍ

از امامت منی را واه ابو داود و در روایت است از عمر بن دکرین که یاکوه شد نزد عمر ابوبکر را

قَبْلِي وَقَالَ وَدِدْتُ أَنْ عَمِلَ كُلُّهُ مِثْلَ عَمَلِهِ يَوْمَ مَا وَاحِدًا

پس گریه کرد عمر و گفت دوست میدارم که شکی عمل تمام عمر من مانند عمل ابوبکر می بود در یک روز

مِنْ أَكْبَامِهِ وَكَيْلَهُ وَاحِدَةً مِنْ كَيْلَالِيهِ أَمْثَالِي كَيْتُهُ فَلَئِنْ سَارَ

از روزهای عمر و مانند عمل یک شب می میبود از شبهای او می اما شب ابوبکر پس آن شب که میگریه

مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْغَارِ فَلَئِنْ سَارَ

با حضرت صلی الله علیه وسلم به غار پس این یک شب که میگریه

إِلَيْهِ قَالَ وَاللَّهِ لَا تَدْخُلُهُ حَتَّى أَذْخُلَ قَبْلَكَ إِنْ كَانَ فِيهِ شَيْءٌ

کسی غار و نموست آنحضرت که در غار آید گفت ابوبکر خدا سو کند در میان تو غار را تا آنکه در تویم من پیش از تو میسر

أَصَابَنِي دُونَكَ فَدَخَلَ فَكَسَحَهُ وَوَجَدَ فِي جَانِبِهِ ثِقَابًا فَشَقَّ

از دست راست من و زان برسد در زان من تا پس در آمد ابوبکر پس چار و دلب ابوبکر غار را و یافت ابوبکر در کسب غار

إِثْنًا وَسِتًّا وَهَيَّأَ لَهُ مَقْعًا مِنْهَا اثْنَانِ فَالْقَمَّهَا رَجُلُهُ وَشَقَّ لَاحِ

ازار خود را و در بیست سوراخها را از رواجته مانند از ان سوراخها و سوراخ پس آنکه در ان و سوراخ

لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَدْخَلَ فَدَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ

ابوبکر و آنحضرت را صلی الله علیه وسلم در آمد پس در آمد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَوَضَعَ رَأْسَهُ فِي شَجَرَةٍ وَنَامَ

صلی الله علیه وسلم و نهاد سر مبارک خود در کنار ابوبکر و خواب کرد آنحضرت

فَلَدَغَ أَبُو بَكْرٍ فِي رِجْلِهِ مِنَ الْحَرِّ وَكَمْ يَتَحَرَّكُ مَخَافَةَ أَنْ

پس گزید و شد ابوبکر در پايش از سوراخ و نه جگر ابوبکر از جگر خوف آنکه

يَنْتَبِهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَسَقَطَتْ دُمُوعُهُ

بیدار گردد آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس ساقط شد اشکهای او

در روایت است از عمر بن دکرین که یاکوه شد نزد عمر ابوبکر را

عَلَى وَجْهِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَا لَكَ يَا أَبَا بَكْرٍ
 بر چهره مبارک آنحضرت صلی الله علیه وسلم پس گفت آنحضرت چه شد از ای ابو بکر
 قَالَ لَدَعْتُ فِدَاكَ ابْنِي وَأَقَمِي فَتَقْبَلُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 گفت ابو بکر چه گزیده و خدم من فدا تو یاد پدر و مادر من پس گفتند آینه آنحضرت صلی الله علیه
 وَسَلَّمَ فَذَهَبَ مَا يَجِدُهُ ثُمَّ انْتَقَضَ عَلَيْهِ وَكَانَ سَبَبُ مَوْتِهِ
 و سلم پس رفت آنچه می یافت ابو بکر را زور و ستر شکست لایق بیایه بکر و همین سبب ت ابو بکر بود
 وَأَمَّا بَقِيَّةُ مَا فَلَمَّا قُبِضَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 که در آخر عمر با آن برد و مادر ابو بکر که گزیده و از هم آنروز دست گرفتن یافت آنحضرت صلی الله علیه وسلم
 اسْتَدَّتِ الْعَرَبُ وَقَالُوا لَا تَوَدِّي زَكَاةً فَقَالَ لَوْ مَنَعُونِي
 مرتد شده اند بعضی از عرب و گفته اند نمیدهمها زکوة را پس گفت ابو بکر اگر نه بدو
 عَقَالًا لِمَا هَدَيْتُهُمْ عَلَيْهِ فَقُلْتُ يَا خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ تَأْتِيكَ
 پاسه بند خستند بر اینجهاد میکنند ایشانرا پس گفت من ای خلیفه پیغمبر خدا موافقت کن
 النَّاسَ وَارْتَمَقَ بِهِمْ فَقَالَ لِي أَجَابُ فِي الْجَاهِلِيَّةِ وَخَوَارِ
 مردم را و نرسد کن بایشان پس گفت ملاقات تو می میشود در جاهلیت و دست و پیغمبر
 فِي الْإِسْلَامِ إِنَّهُ قَدْ انْقَطَعَ الْعَوْحُ وَتَمَّ الدِّينُ أَيْقُضْ أُنَاسِي
 در کار اسلام و گفت ابو بکر بدرستی که دین تمام شد و عی و تمام شد دین ای انسان پروردگار
 رَوَاهُ سَرِيزٌ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ كَانَ عُمَرُ يَقُولُ أَبُو بَكْرٍ
 روایت کرد سریز و جابر گفت جابر که بود عمر فاروق که میگفت ابو بکر
 سَيِّدُنَا وَاعْتَقَ سَيِّدَنَا لِعِنِّي بِلَا سَرَوَاهُ الْخَارِجِي
 سرور و سید ماست و آزاد کرد سید ما را اراده میکرد از ان طایفه را رواه البخاری
 وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَلَبَ
 و از انس روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه وسلم طلبه خواند

النَّاسُ فَقَالَ سُدُّوا هَذِهِ الْأَبْوَابَ الشَّارِعَةَ فِي السَّجْدِ لَا

مردم را پس فرمود که بنده کنید و گذارید این در را که محاذ آن در از آن در است و در مسجد شریف

بَابُ ابْنِ بَكْرٍ فَإِنِّي لَا أَعْلَمُ أَحَدًا أَكْثَرَ عِنْدِي بِكَافٍ

در ابوبکر پس بدست من نیدانم هیچ کس را بزرگتر نزد خود از روی شک و تعجب و

مُحَبَّبَةٍ وَذَاتِ يَدٍ مِنْ ابْنِ بَكْرٍ فَقَالَ بَعْضُ النَّاسِ سُدُّوا

محبت خود و صاحب نفقه خود از ابوبکر پس گفتند بعضی مردم بطریق معنی بزرگتر

الْأَبْوَابَ كُلَّهَا إِلَّا بَابَ خَلِيلِهِ فَقَالَ إِنِّي رَأَيْتُ عَلَاقَةَ

در این است که هر دو دوست خود پس فرمود بدست من که من دیدم بر در ای خان

طَلَمَةٍ وَرَأَيْتُ عَلَاقَةَ ابْنِ بَكْرٍ فَأَمَّا الْآخِرَةُ أَكْثَرَ عِلْمٍ مِنْ الْأَوَّلَةِ

طلعت را دیدم بر در ابوبکر نور را پس شد آخرت بزرگتر بر ایشان از ابتدا

مناقب عمر بن الخطاب رضي الله عنه

در مناقبهای حضرت عمر بن الخطاب ر ضی الله عنه

عَنْ ابْنِ كُرَّةٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ابوبکر سرورم گفت ابوبکر سرورم فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ وَلَقَدْ كَانَ فِيمَا قَبْلَكُمْ مِنَ الْأُمَمِ مُحَمَّدٌ ثَوَاتٌ

و سلم هر آینه تحقیق بود در آنچه پیش از شما از امتها می آید محمد ثبات

فَإِنْ يَأْتِ فِي أُمَّتِي أَحَدٌ فَإِنَّهُ عَمْرٍ مُتَّقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ

پس اگر باشد در امت من یکی که پس بدست من آن یکی عمر خواهد بود متقین علیه و روایت است از

جَابِرٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلْتُ الْجَنَّةَ

جابر بر من گفت جابر فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم که در آدم مرگش را

فَأَدَّأَنَا بِالْمِصْبَاءِ امْرَأَةً إِلَى طَلْحَةَ وَسَمِعْتُ خَشْفَةً

پس ناگاه طالع شد بر من و زن را به طلحه انداختی مادر اسیر بود و شنیدم حرکت

عن ابن کثیر
در مناقب عمر بن الخطاب
و روایت است از ابوبکر
سرورم که در آدم مرگش را
جابر بر من گفت جابر
فرمود آنحضرت صلی الله
علیه و سلم که در آدم
مرگش را جابر بر من
گفت جابر فرمود آن
حضرت صلی الله علیه
و سلم که در آدم مرگش
را جابر بر من گفت
جابر فرمود آنحضرت
صلی الله علیه و سلم
که در آدم مرگش را
جابر بر من گفت

فَقُلْتُ مَنْ هَذَا فَقَالَ هَذَا بِلَالٌ وَسَرَّانِيْتُ قَصْرَ الْفِتَاءِ جَارِيَةً
 پس گفت من کیست این پس گفت این بلال است و دیدم که در صحن یازان جوان است
 قُلْتُ لِمَنْ هَذَا فَقَالُوا لِعُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ فَأَرَدْتُ أَنْ أَدْخُلَهُ
 پس گفتم که راست این قصر که نزد عمر بن الخطاب راست پس خواستم که در آنجا بروم
 فَأَنْظُرُ إِلَيْهِ فَنَدَّ كَرْتُ عُمَرَ نَاكَ فَقَالَ عُمَرُ يَا بَنِي أُمِّی
 پس به بنیم آنرا پس یاد کردم عمر بن خطاب را پس گفتم عمر بن خطاب و مادر من خدا را تو بار
 يَا سُرَّانُ اللَّهُ أَعْلَمُكَ أَغَارُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ
 ای رسول خدا آیا بر تو غیرت می برم متفق علیه در روایت است از ابی سعید رقی
 قَالَ قَالَ سُرَّانُ اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَا أَنَا نَاثِرُ أَيْتُ
 گفت فرمود آن حضرت صلوات الله علیه و سلم در اثنا که من خواب گرفته ام
 النَّاسُ يُعْرِضُونَ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ قُصٌّ مِنْهُمَا مَا يَبْلُغُ النَّثَرِ
 مردم را که عرض کرده میشنود از پیش من و حال آنکه بین مردم سخن میگویند بعضی از اینها چیزی است
 وَمِنْهَا مَا دُونَ ذَلِكَ وَغَرَضٌ عَلَيَّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ وَعَلَيْهِمْ قُصٌّ
 و بعضی از آنها چیزی است که فروتر از آنست عرض کرده شد بر من عمر بن الخطاب و حال آنکه در میان من
 يُخَرِّجُ قَالَ قَالُوا قَدْ أَتَيْتُ ذَلِكَ يَا سُرَّانُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ مُتَّفِقُونَ
 که یکصد آنرا گفتند صحابه هیچ تلویل کردی آنرا ای رسول خدا فرمود آن حضرت هیچ مردم را بر من متفق
 عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 علیه و سلم است از ابن عمر گفت شنیدم من آن حضرت را صلوات الله علیه و سلم
 يَقُولُ بَيْنَا أَنَا نَاثِرُ أَيْتُ بَقْدَحٍ لَبَنٍ قَتَرْتُ حَتَّى أَقْبَلَ كَرِي
 که میگفت در اثنا که من خواب گرفته ام آورده شد بقدری از شیر پس نوشیدم من آن شیر را تا آنکه
 الرَّبِّي يَخْرُجُ فِي أَخْطَارِي ثُمَّ أَطْعَمْتِ قُصْلِي عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ
 سیراب را که در ناخاں من پستردا دم زیادتی خود را به عمر بن الخطاب

قَالُوا أَمَّا أَوْلَاهُ بَارَسُ سَوَّلَ اللَّهُ قَالَ الْعِلْمُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

مفسرین صحابه پس بچه تعبیر نمودی ای رسول خدا محمد تعبیر نمود آنرا باین مفسرین علیه و مراد است از

أَبُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

ابو هریره رذ گفت ابو هریره رض شخیدم من آن حضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ بَيْنَا أَنَا نَائِمٌ ذُرَّاتُنِي عَلَى قَلْبِي عَلَيْهِمَا

و سلم که میگفت در اثنا ای که من در خوابم من بینم خود را بر سر چاه کبریا

ذُرَّاتُنِي فَإِنَّهُنَّ مِنْهَا مَا شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ أَبِي قُحَافَةَ

دوست پس اب کشیدم من از آن چاه و تقدیر یک خسته است خدا تعالی بپوش گرفت دلو را و

فَنَزَعَ مِنْهَا ذُرَّاتُ بَابٍ وَذُرَّاتُ بَابٍ وَفِي نَزْعِهِ ضَعْفٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ

پس کشید و از آن چاه یک دلو یاد و دلو در کشیدن ابو هریره سستی دلو است است خدا یاد فرماید

لَهُ ضَعْفَةٌ ثُمَّ اسْتَحَالَتْ عَمَّا فَافَاخَذَهَا ابْنُ الْخَطَّابِ فَكَلَّمَهُ

ضعف و بر پشته گشت دلو غریب پس گرفت آنرا پسر خطاب پس

أَسْرَعَ بَقْرًا يَأْمُرُ النَّاسَ بِذَرْعٍ نَزَعَ عَمْرُوهُ حَتَّى ضَرَبَ النَّاسُ بَعْضُهُمْ

نزدیدم من توی از مردم که میکشد اب را بچه کشیدن عمر و تا آنکه زدند و دانی بهت کردند

وَفِي رِوَايَةٍ ابْنُ عُمَرَ قَالَ ثُمَّ أَخَذَهَا ابْنُ الْخَطَّابِ مِنْ يَدِ

و در روایت ابن عمر این چنین آمده است که گشت گرفت دلو را عمر بن الخطاب از دست

أَبِي بَكْرٍ فَاسْتَحَالَتْ فِي يَدِهِ غَرَّابًا فَكَلَّمَهُ أَسْرَعَ بَقْرًا يَأْمُرُ النَّاسَ

ابو بکر پس گشت آن دلو در دست عمر غریب پس نزدیم من عمر را که عمل میکند بچه

فَنَزَعَهُ حَتَّى رَأَى النَّاسُ وَضَرَبُوا بَعْضُهُمْ بَعْضًا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

علی ای تا آنکه سیراب شدند مردم و زدند بآب خودی متفق علیه و از

ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ

ابن عمر رضی الله عنه روایت گفت که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدین معنی خدا تعالی

لما اشارت باین
فانتهی و مندرج
در بیان غایت
دلو را که در
دست او است
و الله اعلم
بالمقربین
پس بچه
کشیدن ابو هریره
سستی دلو است
است خدا یاد فرماید
دلو را که در
دست او است
و الله اعلم
بالمقربین

جَعَلَ الْحَقَّ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ وَفَلَيْهِ سَرَاةُ الزَّيْمِذِيِّ وَعَنْ

پیدا کرده است و حدیثی گردانیده است بر زبان عمر حق و جاری کرده است حق را بر دل عمر سر داده و زیدی و آنرا

عَلَى مَا قَالَ مَا كُنَّا نَبْعُدُ أَنَّ الشَّكِينَةَ تَنْطِقُ عَلَى لِسَانِ عُمَرَ

علیه و زیدی روایت است گفت علی بودیم کرده و سید اشتیم این را که سکینه لطف میکند بر زبان عمر

سَرَاةُ الْبَيْهَقِيِّ فِي دَلَائِلِ النُّبُوَّةِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنْ عُمَرَ

یعنی که لطف میکند بجهنم بر زبان عمر و آن قولی در دلائل نبوت و از ابن عباس نقل روایت از آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ اعْمُرْ أَسْلَامَ بَابِي جَعَلَ

صلی الله علیه و سلم آنحضرت دعا کرد و گفت خداوند از غریز و غالب گردان دین اسلام و بایو جلیل

ابْنِ هِشَامٍ أَوْ بَعْضِ الْخَطَّابِ قَاصِبِهِ عُمَرَ فَقَدْ أَعْلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ

ابن هشام یا بعضی از خطباء پس معمر کرد عمر پس اول روز آمد بر پیغمبر خدا صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَسْلَمَ ثُمَّ صَلَّى فِي الْمَسْجِدِ ظَاهِرًا سَرَاةَ أَحْمَدَ

علیه و سلم پس اسلام آورد و پیغمبر نماز گزارد آنحضرت در مسجد آشکارا روایت کرد از احمد

وَالزَّيْمِذِيِّ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ عُمَرُ لَوْ كُنْتُ بَكْرًا يَأْخُذُ النَّاسَ

و ترجمه است و روایت است از جابر که گفت جابر که گفت عمر در مراجه بگذا ای بهترین مردم

بَعْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ أَمَا إِنَّكَ

پس از پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم پس گفت ابو بکر آگاه باشی مردی هستی

إِنْ قُلْتَ ذَلِكَ فَلَقَدْ سَمِعْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

تو اگر گفته مرا خیر الناس پس بر آید تحقیق شنیده ام من آنحضرت را صلی الله علیه

وَسَلَّمَ يَقُولُ مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ عَلَى رَجُلٍ خَيْرٍ مِنْ عُمَرَ

و سلم که میگفت نه بر آید آنحاب بر هیچ مردی که بهتر است از عمر

سَرَاةُ الزَّيْمِذِيِّ وَعَنْ عُمَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ

سر داده و زیدی و روایت است از عقیبه بن عامر گفت عقبه که فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَوْ كَانَ كَعُجْرِي يَمِينِي لَكَانَ عُجْرِي خُطَابِ

صلی اللہ علیہ و سلم اگرے بود بالفرض والتقدير پس از من پیغمبر ہر آئینہ می بود و من خطا

سأله الترمذي وعن بريدة قال خرج رسول الله صلى الله عليه وسلم

روایت کرد این حدیث را از ترمذی و از بریده و اسلمی مرویست گفت کبیر و ان آمد آنحضرت صلی الله

عليه وسلم في بعض معارضهم فلما أُنصرت جاءته جارية

علیه و سلم در بعضی غزوات خود پس آن هنگامیکه برگشت آنحضرت از غزاه و آنحضرت را

سَوَاءٌ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي كُنْتُ تَذَرْتُ إِنْ رَدَّكَ

سیاه از حشبه بود سیاه و رنگ پس گفت آن زن ای رسول خدا پرستی من نذر کرده ام اگر باز گردا خد ترا

اللَّهُ صَاحِبُ أَنْ أَضْرِبَ بَيْنَ يَدَيْكَ بِاللَّيْلِ وَأَتَغْنِي فَقَالَ

خداے تعالیٰ از سفر سلامت کو بزمِ پیش تو دفرا
دوسرو گویم

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُوْلُهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنْ كُنْتَ نَذَرْتَ وَآخِرُ

انحضرت صلی اللہ علیہ وسلم سلم مرآن زن سیاہ را اگر ایستے تونزد کرده پس بزن

وَالْأَفْلاَحُ جَلَّتْ تَضْرِبُ فَذَكَرَ أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ شَمًّا

دراوا گونڈ کر دے پس مزن پس شروع کر آئے ان کے میزبوں نے اسکا دور آبدار ہو کر صدیق و صالح مگر ان کے میزبوں

دَخَلَ عَلَىٰ وَهْيَ تَضْرِبُ تَوَدَّ خَلَّ عُمَانُ وَهْيَ تَضْرِبُ شَمَّ

پسر درآمد علی رح و حال آنکه آن زن و فرزند پسر درآمد عثمان رح و حال آنکه آن زن و فرزند پسر

دَخَلَ عُمَرُ وَالْقَتِ الدُّنْيَا تَحْتَ إِسْتِهَا ثُمَّ قَعَدَتْ عَلَيْهَا

در آمد عمر روز پس انداخت آن زن و در ازیر دبر خود بهتر نشست آن زن و میماند

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ الشَّيْطَانَ

پس گفت یغیر خدا صلی الله علیه وسلم بد رستی شیطان

لِيَخَافَ مِنْكَ يَا عَمْرُؤُا كُنْتُ جَابِلًا وَهِيَ تَضْرِبُ فَدَخَلَ

هر آینه میترسد از تو ای ملک و رستی من بودم گشته دی میزد و من پس در آمد

أَبُو بَكْرٍ وَهِيَ تَضْرِبُ تُعَدُّ خَلَّ عَلَى وَهِيَ تَضْرِبُ تُعَدُّ خَلَّ عُمَانُ	ابوبکر وادون میزد پس در آمد علی و او میزد پس در آمد عثمان
وَهِيَ تَضْرِبُ فَلَمَّا دَخَلَتْ أَنْتِ يَا عُمَرُ أَلْفَتْ الدَّارَ وَالَا	و او میزد پس در آمد عثمان ای عمر انداخت و یاد را رواه
الزَّمِيذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ	الترمذی و روایت است از عایشه ر.م. گفت عایشه صدیقبود آنحضرت صلی الله
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَالِسًا فَمَعَنَا لَفْطًا وَصَوْتٌ صَبِيانٍ فَقَامَ	علیه و سلم نشست پس شنیدیم آواز های ما سه دریم و شنیدیم آواز خرد از این پس روایت
رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا حَبَشِيَّةٌ تَزْفِرُ	آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس ناگاه زن حبشیه پای میسویپد
وَالصَّبِيَّانَ حَوَّطَا فَقَالَ يَا عَائِشَةُ تَقَالِي فَأَنْظِرِي فَجِئْتُ	میکنند و حال کردگان گرداویند پس گفت آنحضرت ای عایشه بیا پس باین و تماشا کن پس آمدیم
فَوَضَعْتُ يَدِي عَلَى مَنْكِبِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ	من پس نهادم هر دو دلمه خود را بر دوشش پس بنمیزد خدا صلی الله علیه و
سَلَّمَ فَجَعَلْتُ أَنْظُرُ إِلَيْهَا مَا بَيْنَ الْمَنْكِبِ إِلَى رَأْسِهِ فَقَالَ	سلم پس بر ختم من کردم میکنم بسوی حبشیه میان دوش آنحضرت تا سر دی پس گفت
لِي مَا شِئْتِ أَمَا شِئْتِ فَجَعَلْتُ أَقُولُ لَا أَنْظُرُ مَا نَزَلْتِي	آنحضرت مرا آیا سیر شده آیا سیر شده ازین تماشا پس ختم من که میگویم سیر شده آیا سیر شده بنمیزد خود را
عِنْدَهُ إِذْ حَلَعَهُ عُمَرُ فَأَرَقَصَ النَّاسُ عَنْهَا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ	نزد آن حضرت در محبت ناگاه سیر شده عمر پس متفرق و پریشان شدند مردم از آن زن از بهیست عمر صلی الله
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنِّي لَا أَنْظُرُ إِلَّا شَيْئًا طَيِّبًا	صلی الله علیه و سلم بر ختمی من نگاه میکنم بسوی شیطانان

کریم بن مسعود از ائمه
ایستادگان

الْحَيِّ وَالْأَشَدُّ قَدْرًا مِنْ عَمْرِو قَالَتْ فَمَرَجَعْتُ سِرًّا إِلَى الْمَدِينَةِ
 وَعَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ فُضِّلَ النَّاسُ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ
 يَا رَبِّ بِيَدِكَ الْأَسَارَى يَوْمَ بَدْرٍ أَمَرَ بِقَتْلِهِمْ وَأَنْزَلَ
 اللَّهُ تَعَالَى كُولا كِتَابٍ مِنَ اللَّهِ سَبَقَ لَكُمْ فِيهِمَا آخِذُكُمْ
 عَلَيْكُمْ وَسَلَّمَ أَنْ تَجْتَابُنْ فَقَالَتْ لَهُ زَيْنَبُ وَإِنَّكَ عَلَيْنَا
 يَا ابْنَ الْخَطَّابِ وَالْوَحْيُ يَنْزِلُ فِي بُيُوتِنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى
 وَإِنْ أَدَا سَأَلْتُمْ هُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ وَ
 يَدْعُوهُ الْيَبْيِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ اكْسِبْ لِي سَلَامًا
 يُعْمَرُ وَبِرَّائِهِمْ فِي آيَةِ كُرْكَانِ أَوَّلِ نَاسٍ بَابِقَةٍ رَوَاهُ أَحْمَدُ
 وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَآلِهِ وَسَلَّمَ

تعلق بر ائمه
عزیز و ارجمند
است

در حدیثی از ائمه
عزیز و ارجمند
است

در روایت است از ابوالعباس که گفت فرمود آنحضرت علیه السلام

عبد الله بن مسعود بن عمرو بن عبد مناف بن قحطان

وَسَلَّمَ ذَاكَ الرَّجُلَ أَمْرًا مَتَى دَرَجَةً فِي الْجَنَّةِ وَتَالِ

و سلم آن مرد بلندترین است من است از روی مرتبه در بهشت بطریق ابراهیم فرمود گفت

أَبُو سَعِيدٍ وَاللَّهِ مَا لَنَا أَرَى ذَاكَ الرَّجُلَ إِلَّا عَمْرَيْنِ لِنَفْسٍ

ابو سعید بخدا سوگند بنمودیم که گمان میکنیم آن مرد را که کیست مگر عمر از جهت آنچه میبینیم که او را

حَتَّى مَضَى لِسَبِيلِهِ سَرَّوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَعَنْ أَسْمَاءَ قَالَ

تا آنکه گذشت عمر را به خود کنایت است از موت رواه ابن ماجه قد روایت است از اسماء که او را میفرمود گفت

سَأَلَنِي ابْنُ مَسْعُودٍ عَنْ شَأْنِهِ يَعْنِي عَمْرًا فَأَخْبَرْتُهُ فَقَالَ

سوال کرد مرا ابن عمر از بعضی احوال عمر پس خبر دادم من او را پس گفت

مَا رَأَيْتُ أَحَدًا قَطُّ يُعْبَدُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اسلم در بیان آن ندیدم هیچ کس را هرگز بعد از پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم

مِنْ حِينَ قُبِضَ كَانَ أَحَدًا وَاجِبًا حَتَّى أَتَاهَا مِنْ عَمْرٍ

از آن هنگام که وفات یافت آنحضرت که وی باشد بگو شش تری و نیک تر از عمر و اعمال غیر آن که نبی است

سَرَّوَاهُ الْبَخَّارِيُّ وَعَنْ إِبْرَاهِيمَ بْنِ رُسْتَوٍ قَالَ حَدَّثَنَا

رواه البخاری در روایت است از ابراهیم بن رستم گفت حدیث کرد

يَعْقُوبُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْقُمِّيُّ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ أَبِي الْمَغِيرَةِ عَنْ

مار یعقوب بن عبد الله القمی از جعفر ابن ابی المغیره از

سَعِيدِ بْنِ جَبْرِ عَنْ أَسْبَ بْنِ مَالِكٍ أَنَّ جَبْرَ بْنَ أَبِي النَّيِّ

سعید بن جبیر از انس بن مالک که گفت انس که جبیر بنیل آمد نزد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ اقْرَأْ عَمْرَ السَّلَامِ وَاعْلَمْهُ

صلی الله علیه و سلم پس گفت جبیر بنیل آن حضرت را بخوان بر عمر سلام و معلوم گردان

أَنَّ عَصْبَةَ عَمْرٍ وَرِضَاءَ عَدْلٍ عَدْلٌ قَالَ عَدْلُ هَذَا الْحَدِيثِ

که عصبه می غرت و غیرت است و رضا مندی و می عدل است گفت سند این حدیث

لَمْ يُؤْصِلْهُ عَنْ يَعْقُوبَ غَيْرَ ابْنِ إِهْلِيمَ ابْنِ رُسْتَمٍ وَرَأَوْا
 نز سائید یعقوب را و رسول نمودند سوائے ابراهیم بن رستم و روایت کرد انجید
 جَمَاعَةٌ عَنْ يَعْقُوبَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ سَعِيدٍ بْنِ جَبْرِ مَوْسَا
 جماعتی از یعقوب و او از جعفر و او از سعید بن جبیر بطریق ارسال
 جَمْعَةُ الْجَمَاعِمْ وَعَنْ الْأَسْوَدِ بْنِ سَكْرَةَ قَدِمْتُ عَلَى نَبِيِّ اللَّهِ
 از جمع الجوامع و روایت است از اسود بن سکره که گفتم آمد و قدم کردم بر آنحضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ إِنِّي قَدْ قُلْتُ
 صلی الله علیه و سلم پس گفتم ای پیغمبر خدا بد رستی که من گفتم
 شَيْعَرًا أَتَلَيْتُ فِيهِ عَلَى اللَّهِ وَمَكَحْتُكَ قَالَ أَمَا مَا أَتَلَيْتُ
 شعر را که تعریف و ثنا کرده ام در بر خدا و مدح کرده ام ترا فرمود اما آنچه که ثنا
 عَلَى اللَّهِ قَهَاتِهِ وَمَا مَكَحْتَنِي بِهِ قَدْ غُفِرَ لَكَ أَنْ أَتَشُدَّ
 خدا تعالی که کرده ام پس بسیار بخوان و انجید مدح کرده ام آن پس بگذار آنرا پس شروع کرد خود را
 قَدْ خَلَّ رَجُلٌ طَوَالَ أَقْبَى فَقَالَ أَمْسِكْ فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ هَاتِ
 آنرا پس داخل شد و آمد مردی بزرگ پس گفت آنحضرت بگیر و بخوان پس چون بیرون شد فرمود بیا و بخوان
 فَجَعَلْتُ أَتَشُدُّهُ فَلَمْ أَلْبِثْ أَنْ عَادَ فَقَالَ لِي أَمْسِكْ فَلَمَّا
 پس شروع کردم خواندن آنرا پس رنگ نکرادم که باز آمد آنحضرت مرا که بخوان پس چون
 خَرَجَ قَالَ هَاتِ قُلْتُ مَنْ هَذَا يَا نَبِيَّ اللَّهِ الَّذِي دَخَلَ
 بدرفت گفت آنحضرت بیا و بخوان گفتم من کیست این مرد ای رسول خدا که در آمد و
 قُلْتُ أَمْسِكْ فَإِذَا خَرَجَ قُلْتُ هَاتِ قَالَ هَذَا عَمْرُو
 فرمود که بخوان پس هنگامیکه بیرون رفت فرمود ای بخوان فرمود آنحضرت که این مرد
 ابْنُ الْخَطَّائِبِ لَيْسَ مِنَ الْبَاطِلِ فِي شَيْءٍ طَبَّ عَنِ الْأَسْوَدِ بْنِ سَكْرَةَ
 این خطاب است و نیست از باطل هیچ چیز

مَنَاقِبِ ابْنِ بَكْرٍ وَعُمَرُ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا

در مناقب ابی بکر صدیق و حضرت عمر فاروق رضی اللہ تعالیٰ عنہما

عَنْ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ بَيْنَمَا

روایت است از ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم گفت ابو ہریرہ در آنجا

رَجُلٌ لَسِيْقٌ بَقَرَةٌ إِذْ أَغْبَى فَرَكِبَهَا فَقَالَتْ أَلَا تَمُرُّ بَحُلُوتَ

آن مرد پس میراند گاوی را ناگاه و شد آن مرد پس سوار شد آن گاو آن بقرہ را پس گفت آن بقرہ

لَهَذَا إِنَّمَا خُلِقْنَا لِحِرَاءِ أَلا تَرَى فَقَالَ النَّاسُ سُبْحَانَ اللَّهِ

برای این یعنی سوار پس پیدا نشد ایم مگر بر آن کشتن کاکی بن پس محب کرد مردم از گفتن مگر آن مرد

بَقَرَةٌ تَكَلَّمَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَإِذَا

آن گاوی سخن میکند پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس بدین سخن

أَوْ مِنْ يَهْ أَنَا أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا تَعَرَّوْا قَالَ بَيْنَمَا رَجُلٌ

ایمان می آید یا من که این است و ایمان می آید ابو بکر و عمر و بنو زبیر و دیگران و آنجا و گفت ابو ہریرہ در آنجا

فِي غَنَجٍ لَهُ إِذْ عَدَا الذَّبُّ عَلَى شَاةٍ مِنْهَا فَاخْتَدَّهَا

در گوسفندان که مرد او بدو ناگاه و آمد گل بر گوسفندی از گوسفندان پس گرفت آن گوسفند

وَأَدْرَكَهَا صَاحِبُهَا فَاسْتَقْدَّهَا فَقَالَ لَهُ الذَّبُّ فَمَنْ لَهَا

پس در میدان گوسفند را صاحب گوسفند پس با کرد گوسفند را پس گفت در آنجا اگر گل پس است

يَوْمَ السَّبْعِ يَوْمَ لَا رَاعِي لَهَا غَيْرِي فَقَالَ النَّاسُ سُبْحَانَ اللَّهِ

روزی که نیست چراغنده مرآن را چندان پس گفت مردم از محب سبحان اللہ

ذُبُّ يَتَكَلَّمُ فَقَالَ أَوْ مِنْ يَهْ أَنَا أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَمَا تَعَرَّوْا

مگر آن کلام میکند پس فرمود آنحضرت که ایمان می آید ابو بکر و عمر و بنو زبیر و دیگران و آنجا

مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ إِنِّي لَوَاقِفٌ فِي تَوَعُّمِ

متفق علیہ و از ابن عباس رضی اللہ عنہما روایت کرد گفت ابن عباس رضی اللہ عنہما متفق بود

روایت است از ابو ہریرہ رضی اللہ عنہ

ایمان می آید

در آن گوسفند را

نگاہان ایمان گوسفند را روزند

روایت است از ابن عباس رضی اللہ عنہما

ازین قوم
اولین سال بود

قَدْ عَمَّا اللَّهِ لَعْمٌ وَكَذْ وَضِعَ عَلَى سِرِّهِ إِذَا رَجُلٌ مِنْ حَلْفِي

وفاقت عمر بنی عامی شکر کرد آن گروه و سر عمر و تحقیق نهاده شده بود و عمر بنی تحت و سرای غسل بعد از شستن ناگاه شد

قَدْ وَضِعَ مَرَقَةً عَلَى مَنَکِبِي يَقُولُ بِرَحْمَتِ اللَّهِ الْإِنْسَانُ

در حالیکه تحقیق نهاده و سر عمر را برداشتن من میگوید آن مرد در محبت کند ترا خداوند تعالی خطای آن

لَا مَرْجُوَ أَنْ يَجْعَلَكَ اللَّهُ مَعَ صَاحِبَيْكَ لَا نِيَّ كَثِيرًا

بدست من بر آن امید میدارم که بگرداند ترا خداوند تعالی با دو یار تو یعنی آن حضرت و ابوبکر را که بسیار بودم

مَا كُنْتُ أَسْمَعُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ

که من شنیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را که می گفت

كُنْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَفَعَلْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَأَنْطَلَقْتُ

بودم من و ابوبکر و عمر و کردم من و ابوبکر و عمر و روان شدم من

وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَحَلْتُ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَخَرَجْتُ وَأَبُو بَكْرٍ

و ابوبکر و عمر و در آمد من و ابوبکر و عمر و بیرون آمدم من و ابوبکر

وَعُمَرُ فَالْتَقْتُ فَاذْ أَعْلَى بْنُ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

و عمر پس باز نگریستم من پس ناگاه آن مرد و عظمی تپانده شد و من بعد از آن عظمی تپانده شد و من

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخَدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت آمد از ابی سعید خدری راضی است که آن حضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيُزَاوَنُ أَهْلَ عِلِّيِّينَ كَمَا تُزَوَّنُ

شماره که بهشتیان می بینند اهل علیلین را چنانکه می بینید شما

الْكُوكِبُ الدَّرَسِيُّ فِي أَفْقِ السَّمَاءِ وَأَنَّ أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرُ

ستاره شرف روشن و هر که از آسمان و بدرشته ابوبکر و عمر

مِنْهُمْ وَأَنْعَمَ سَرَاوَاهُ فِي مَرَاةِ السُّنَّةِ وَرَأَى سَحَابًا

از ایشانند یعنی اهل علیلین به نهایت رسیده اند در فضل و شرف رهاه فی شرح السنه و روایت کرده اند از او

ابوداؤد و الترمذی و ابن ماجہ و عن انس قال قال
 رسول الله صلى الله عليه وسلم أبو بكر وعمر سيدا كهول
 أهل الجنة من الأولين والآخرين إلا النبيين والمرسلين
 رواه الترمذی وروى ابن ماجہ عن علي بن رباح عن
 قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم إني لأدري
 ما بقائي فيكم فاقعدوا بالذين من بعدي إني نكرو وعمر رواه
 الترمذی و عن انس قال كان رسول الله صلى الله عليه
 وسلم إذا دخل المسجد لم يرفع أحد رأسه غير أبي بكر
 وعمر يتكلمان الله ويتكسمن اليهما رواه الترمذی و عن
 ابن عمر رواه أن النبي صلى الله عليه وسلم خرج ذات يوم
 دخل المسجد وأبو بكر وعمر أحدهما عن يمينه والآخر عن
 يمينه

یعنی ابوداؤد و ترمذی و ابن ماجہ و انس روایت گفت انس فرمود
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم ابوبکر و عمر بر دو اختر کهول
 بهشتیان اند از پیشینان و پسینان مگر انبیاء و رسل پس معنی است
 باشند سید جوانان نیز باشند روادفتر فکا و ابن ماجہ از علی بن رباح روایت
 روایت گفت حدیثی که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدرت من امری که باکم
 که صحبت چند است زندگانی و ماندن من میان شما پس متابعت و پیروی کنید آن دو کسی پس از من علی بن رباح
 ترمذی و از انس روایت گفت انس فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم
 و سلم چون میدان مسجد را بر مییداشت ایستایم که نه خود را جز ابوبکر و عمر بودند
 ابوبکر و عمر تسبیح میکردند بجا کردن تسبیح آنحضرت و تسبیح دیگران تسبیح ایشان از آن مقامیت
 از ابن عمر روایت کرد آنحضرت صلی الله علیه و سلم بیرون آمد لیضا از حوض و فرمود
 در آمد مسجد و ابوبکر و عمر یکجا ازین دو جانب راست آنحضرت بودند و دیگر در جانب

شَمَالَهُ وَهُوَ اخَذَ بِأُكْحَمَ يَهُيمَا فَقَالَ هَكَذَا أُنْبِئْتُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ

چپ دی و آنحضرت گیرنده بود دستهای ایشانرا پس گفت آنحضرت همچنین برانگیزید یسویم روز قیامت

رَأَوْاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَنْطَبٍ أَنَّ النَّبِيَّ

رواه ترمذی و از عبد الله بن حنطب روایت است که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَى أَبَا بَكْرٍ وَعُمَرَ فَقَالَ هَذَانِ السَّمْعُ

صلی الله علیه و سلم دید ابو بکر و عمر را پس گفت آنحضرت این دو منزه و بلند آوازی

وَالصَّوْتُ رَأَوْاهُ التِّرْمِذِيُّ مُرْسَلًا وَعَنْ أَبِي سَمِيدٍ أَخْبَرَنِي

و دنیا از بعضی ایشان میان همانان بمشایکه گوش چشم از نسبت بسیار اعجاز و شرف روایت کرد و ترمذی از کس مسلم روایت

قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا وَلَهُ

گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم نیست هیچ پیغمبری مگر آنکه او را

وَنَزْلَانِ مِنَ أَهْلِ السَّمَاءِ وَوَزْرَانِ مِنَ أَهْلِ الْأَرْضِ قَامَا وَزَيَّيَا مِنَ أَهْلِ السَّمَاءِ

دو وزیر است از فرشتگان آسمان که عطا و میبخشد و دو وزیر است از اهل زمین از اربابان او که خدمت و نصرت او

فَجَبَّيْلا وَمِثْلَانِ وَأَمَّا وَزَيَّايَا مِنَ أَهْلِ الْأَرْضِ فَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ رَأَوْاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ

پس جبرئیل و میکائیل است و اما دو وزیر من از اهل زمین پس ابو بکر و عمر است رواه ترمذی و روایت

أَبِي ثَكْلَةَ أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از ابو بکر که مردی گفت مرد پیغمبر خدا را صلی الله علیه و سلم

رَأَيْتُكَ كَأَنَّ خُذًا نَزَلَ مِنَ السَّمَاءِ فَوُزِنَتْ أَنْتَ وَأَبُو بَكْرٍ

دیدم پیغمبر در خواب گویا که ترازوی فرو آمده است از آسمان پس بر کشیده شده تو و ابو بکر

فَرَجَحَتْ أَنْتَ وَوُزِنَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ فَرَجَحَ أَبُو بَكْرٍ وَوُزِنَتْ

پس چرب آمد تو و غالب شده تو و بر کشیده شده ابو بکر و عمر پس چرب آمد ابو بکر و بر کشیده شده

عُمَرُ وَعُثْمَانُ فَرَجَحَ عُمَرُ ثُمَّ رَفَعَ الْمِيزَانُ فَاسْتَاءَ كَمَا رَسُولُ اللَّهِ

عمر و عثمان پس چرب آمد عمر بتر بر داشته شد ترازو پس اندوختن شد آنحضرت

عمر و عثمان پس چرب آمد عمر بتر بر داشته شد ترازو پس اندوختن شد آنحضرت

این حدیث از ابو بکر و عمر است که آنحضرت فرمود که این دو منزه و بلند آوازی و دنیا از بعضی ایشان میان همانان بمشایکه گوش چشم از نسبت بسیار اعجاز و شرف روایت کرد و ترمذی از کس مسلم روایت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْكَ وَسَلَّمَ بَعْنِي فِسَاءَهُ ذَاكَ فَقَالَ خِلَافَةُ نُبُوَّةٍ

صلی اللہ علیہ وسلم از جهت این رویا که آن مرد دید چنانکه راوی تفسیر کرد پس مخزون داند و کمین گردانید.

تُحْيِيهِ اللَّهُ الْمَلِكُ مِنْ كَيْتَاءِ رَوَاهُ الزُّمَدِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَ

بستر میدهم غذای تامل ملک را هرگز نمیخواهد و راه تریه و ابوداود و روایت است از

ابن مسعود رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ خَدِّينِ ذَاتُ لِحَاءٍ لَبِيسٍ لَهِ يَوْمَئِذٍ شَرٌّ مِنْ لَبِيسِ الْيَوْمِ يُخَوِّفُ الْوُجُوهَ كَمَا يُخَوِّفُ الْوُجُوهَ الْيَوْمَ

عبد اللہ بن مسعود رضی اللہ عنہما و سلم خبر داد باصحاب کہ پیدائش در

رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَاطَّلَعَ أَبُو بَكْرٍ فَقَالَ يَجْلِعُ عَلَيْكُمْ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ

مردی از اہل بہشت پس ہدایت یوکر کے فرمود آنحضرتؐ کہ پیدا عیشود بر شمار دے انا ہل

الجنة واطلع عمر بن الخطاب رضي الله عنه على النبي صلى الله عليه وسلم وعنه عايشة قالت بينا رسول الله صلى الله عليه وسلم

جنت پس یہ اشد عمر رواہ ترمذی و روایت ست از عائشہ گفت عائشہ بنتا اگر سر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي حَجْرٍ قُبَيْلَتِهِ إِذْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ يَكُونُ

سنة الف وستم وثمانين بود در شب روشن ماه ششم من می گوی که ای قیاس

لا حِدَّ مِنَ الْحَسَنَاتِ عَدَدَ نَجْوَمِ السَّمَاءِ قَالَ عَصَمِي قُلْتُ

کافر سے کفر کا پتلا نہ لگے۔

فَإِنَّ حَسَنَاتِ إِيَّيْكَ قَالِ إِنَّمَا جَمِيعُ حَسَنَاتٍ عَمْرٍ حَسَنَةٌ
 كَمَا أَنَّهُ نَشْكُو لَكَ أَلَا وَكَأَيِّ مَكْرَهٍ أَنْ كُنْتُ أَخْشَعُ فَيَسْتَنْدِ بِحَسَنَاتٍ عَمْرٍ كَمَا أَنَّهُ نَشْكُو لَكَ

[illegible]

اور حسات اے کر یعنی حسات ابوکر از انہم مشیر ابو رواہ زرین و روایت سے از کتابت

وَاللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ ۚ لَهُ أَسْمَاءُ مَا دُونِهَا مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ جُمْهُورٌ ۖ يُدْرِكُونَ

بنامه از اسرار گفت اسرار فرمود انحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ اِنَّكُمْ لَمِنْ خٰسِرِيْنَ

دو وزیران اٹال کسان جبرئیل و بیگمیلانو و دو وزیر

مِنْ أَهْلِ الْأَنْدَلُسِ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ جَمْعُ الْجَوَامِعِ

از اہل اندلس ابو بکر و عمر جمیع الجوامع مع

مَنَاقِبُ عُثْمَانَ بْنِ عَفَّانَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

منائب حضرت عثمان بن عفان رضی اللہ تعالیٰ عنہ

عَنْ كَلْحَةَ بْنِ عُكَيْدٍ اللَّهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

از کلحہ بن عکیدہ اللہ علیہ روایت است گفت علی فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ لِكُلِّ نَبِيٍّ رَأْفَتٌ وَسَرَفٌ يَقْنِي بَيْنِي فِي الْجَنَّةِ عُثْمَانُ رَوَاهُ

و سلم ہر پیغمبر را ہمدردی و بزرگواری کہ من بین منی در بہشت عثمان است و قول کو فی الجنۃ

الْثِّرْمِذِيُّ وَسَرَاةُ ابْنِ مَاجَةَ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ وَعَنْ

الثرمیدی و سارۃ ابن ماجہ و از ابو ہریرہ و روایت است از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ سَمِعْتُ عُمَانَ ابْنِ أَبِي سَلَمَةَ

عبدالرحمن بن سمرہ گفت آمد عثمان بن ابی سلمہ

وَسَلَّمَ بِالْفَرَسِ فِي كَهْنٍ جَهْدَ جَيْشِ الْعُسَةِ فَتَشْرَهَا فِي حُجْرَةٍ فَرَأَيْتُ

و سلم بہ فرس در کھن و در جہد جیش العسۃ و تشرہا فی حجرۃ و فرایت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقْلِبُهَا فِي حُجْرَةٍ وَيَقُولُ مَا كُنَّ عُمَانُ مَا عَمِلَ يَوْمَ تَمُوتُ رَوَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ او را در کھن و می گفت زبان من کیست عثمان را بر من کہ کہ در توفیق کہ رود

أَحْمَدُ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ لَمَّا أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

رواہ احمد و انس روایت است از انس کہ گفت اس وقت کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ بَيْعَةَ الرِّضْوَانِ كَانَ عُمَانُ رَسُولَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم بایعہ رضوان بود عثمان رسول و قاصد آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِلَى مَلَكَةٍ فَبَايَعَ النَّاسُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم بہ یکہ ای ملک پس بایع کرد مردم و ان پس گفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

و سلم ہر پیغمبر را ہمدردی و بزرگواری کہ من بین منی در بہشت عثمان است و قول کو فی الجنۃ
و سلم بہ فرس در کھن و در جہد جیش العسۃ و تشرہا فی حجرۃ و فرایت
و سلم بایعہ رضوان بود عثمان رسول و قاصد آنحضرت صلی اللہ علیہ
و سلم بہ یکہ ای ملک پس بایع کرد مردم و ان پس گفت پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ إِنَّ عُثْمَانَ فِي حَاجَةِ اللَّهِ وَحَاجَةِ رَسُولِهِ فَضَرَبَ

و سلم بدستی که عثمان در کار خدا و کار رسول اوست پس زد و آهسته

بِأُحْدَى يَدَيْهِ عَلَى الْأُخْرَى فَمَا نَتَّ يَدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

یکی دست خود را بر دست دیگر خود را نه بدستی عثمان گردانید و از جانب عثمان زد

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعُثْمَانَ حَايِرًا مِنْ أَيْدِي يَهْمُ لَا نَفْسَ مَعَهُ وَاهِ الْكَلْبِ

علیه و سلم مر عثمان را بهترست از دست سبای محله مر خود عثمان را رواه ترمذی

وَعَنْ ثُمَامَةَ بْنِ حَزَنٍ الْقَشِيرِيِّ قَالَ شَهِدْتُ الذَّكَارَ

و روایت است از ثمامه بن حزن قشیری که از طایفه بنی نضله است گفت حاضر شدم مرای عثمان

حِينَ أَشْرَفَ عَلَيْهِ عُمَرُ فَقَالَ أُنْشِدُكُمْ اللَّهَ وَالْإِسْلَامَ

هنگامیکه اشرف کرد عثمان بر این قوم پس گفت عثمان ذکر میکنم و یاد مسیح را و خدا را و اسلام را

هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدِمَ الْمَدِينَةَ

آیا میدانید شما که آنحضرت صلی الله علیه و سلم قدم آورد مدینه

وَلَيْسَ بِهَا مَاءٌ لِيَسْتَعْدِبَ غَيْرَ بَيْرِ رُومَةَ فَقَالَ مَنْ يَشْتَرِي

و نبود مدینه آب که بشیرین درشته شود جز آب چاه رومه که الآن بر حیت مشغول اند پس گفت

بَيْرُ رُومَةَ يَجْعَلُ دَلْوًا مَعَ دَلْوِ الْمُسْلِمِينَ يَخْبِرُكُمْ أَنَّهَا فِي الْجَنَّةِ

بیر رومه را و بگرداند دلو خود را با دلوهای مسلمانان یعنی دفعه گرداند در بدل یک دلوئی طاروا

فَاشْتَرَيْتُمَا مِنْ صُلَيْبٍ مَالِي فَإِنَّتُمْ الْيَوْمَ تَشْتَعُونَ نِيَّاتِ

پس خریدیم من و بر و مرا از اصل مال خود و خالص از سر ما خود پس شما امروز شتای میکنید و

أَشْرَبَ مِنْهَا حَتَّى أَشْرَبَ مِنْ مَاءِ الْحَيِّ فَقَالُوا اللَّهُمَّ لَعَنَهُ

نوشیدن من از آن چاه تا آنکه کانوشم از آب دریا یعنی آب شربت لعلند آن مردم آری اللهم لعنه

فَقَالَ أُنْشِدُكُمْ اللَّهَ وَالْإِسْلَامَ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ الْمَسْجِدَ ضَاوٍ

تا کید است پس گفت عثمان سوال میکنم بخت خدا و دین اسلام آیا میدانید که مسجد تنگ آید

باز از این جهت که عثمان را زد و آهسته

باز از این جهت که عثمان را زد و آهسته

باز از این جهت که عثمان را زد و آهسته

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ يَشْتَرِي

برای خود پس گفت آنحضرت صلوات الله علیه و سلم کس است که بخرد

بَقْعَةً أَوْ فَلَانٍ فَيَرْزُقُهَا فِي الْمَسْجِدِ يُخْرِكُ مِنْهَا فِي الْحَجَّةِ

جمله اولاد فلان را پس بفرزاید آن بقعه را در مسجد رسول بنقله کرد آن بیشتر برادرش از آن بقعه

فَأَشْتَرِيهَا مِنْ صُلَيْبٍ مَالِي فَأَنْتَحِرَ الْيَوْمَ تَمَنُّعُونِي أَنْ أَصِلَ

پس خریدم آن بقعه را از صلیب مال خود پس شما مرا از اینک بگذارم

فِيهَا سَرَكَيْنِ فَقَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ قَالَ أَنْشُدْكُمْ اللَّهَ وَالْأَسْلَامَ

در آن بقعه دو رکعت پس گفتند ای مردم خدا و خدا و آری میدنم یعنی عهد بن عثمان کرد و گفت عثمان رسول

هَلْ تَعْلَمُونَ أَيَّ جَهْدٍ جَلَّيْتُ الْعُسْرَةَ مِنْ مَالِي قَالُوا اللَّهُمَّ

آیا میدانید شما که من بجهت کردم همیشه عسرت را از مال خود گفتند ای مردم با هم خدا

نَعَمْ قَالَ أَنْشُدْكُمْ اللَّهَ وَالْأَسْلَامَ هَلْ تَعْلَمُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

بزرگ آری گفت عثمان سوال میکنم خدا و بحق اسلام آیا میدانید که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَلَى شَرِّكَكُمْ وَمَعَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ

صلوات الله علیه و سلم استاد بود بر سر کوه که با آنحضرت ابو بکر و عمر

وَأَنَا فَتَحَرَّكَ أَجَلَ حَتَّى تَسَاقَطَتْ حِجَارَتُهُ بِالْخَصِيفِ وَكَضَأَ

و من نیز استاد دیدیم پس جنبید آن کوه تا آنکه افتاد سنگها روی به پایان پس زد

بِرِجْلِهِ قَالَ سَمِعْتُ نَبِيَّيَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدِّيقٌ وَشَهِيدَانِ

آنحضرت کوه را بپا مبارک خود گفت آنحضرت آرام گیر ای نبیر زیرا که نبیت بر تو مگر نبیر و صدیق که ابو بکر

قَالُوا اللَّهُمَّ نَعَمْ قَالَ اللَّهُ أَكْبَرُ شَهِدٌ وَأَوْرَثَ الْكُتُبَةَ إِنِّي

گفتند آنمردم خدا و خدا و آری همچنین است گفت عثمان الله اکبر گواهی دادند و سوگند بر درو گار کعبه که من

شَهِيدٌ ثَلَاثًا رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَالنَّسَائِيُّ وَالْإِسْنَادُ قَطْعٌ

شهادت من سه بار گفت این کعبه را معجب کرد از او هر کون ایشان بر صدق و حق هر یک را آن روایت کرد و این

جلد شان

شهادت من سه بار

و در همین آن کوه عثمان را

شهادت من سه بار

وَعَنْ قُرَّةَ بِنْتِ كَعْبٍ قَالَ سَمِعْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و روايت مست از قرة بن كعب كه گفت شنيدم من از آنحضرت صلي الله عليه

وَسَلَّمَ وَذَكَرَ الْفِتْنَةَ فَقَرَأَ بِهَا قُرْآنَ رَجُلٍ مَقْتَعٍ فِي تَوْبٍ فَقَالَ

وسلم و حال آنكه ذكر كرد آنحضرت قضا را پس نزد يك گروه از آنحضرت قضا را پيچيد كه كه توبه است

هَذَا يَوْمَئِذٍ عَلَى الْهَدَى فَقُمْتُ إِلَيْهِ وَإِذَا هُوَ عُثْمَانُ بْنُ

اين مرد درين روز كه فتنه واقع خواهد شد بر راه رست خواهد بود ميگويد پس عرض كردم من بسيار از اين گروه شنيدم

عُثْمَانُ قَالَ فَأَقْبَلْتُ عَلَيْهِ بِوُجْهِهِ فَقُلْتُ هَذَا قَالَ نَعَمْ رَوَاهُ

عثمان بود كه گفته ام پس اقبال آوردم بر آنحضرت بود عثمان يعني خودم آنحضرت مبارك عثمان را پس گفت

الْزَمِيذِي وَإِنْ مَاجَةٍ وَعَنْ غَائِثَةَ رَدَّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

ترميزي و اين ماجه روايت مست از غايشه كه آنحضرت صلي الله عليه

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا عُثْمَانُ إِنَّهُ لَعَلَّ اللَّهَ يُفَعِّصُكَ فَمُبْصِرًا فَإِنَّ

عليه وسلم فرمود اي عثمان بدست تو همان انيست كه شهادت خداي تعالى بر تو باشد تا تميز را پيچي

أَسْرَادُوكَ عَلَى خَلْعِهِ فَلَا تَحْلَعُهُ لَهُمْ رَوَاهُ الزَّمِيذِي

بنحو اينكه و جبر كنند مردم بر برون كشيده آن جامه پس برون كش و مغزول كن خود را از برون نشان راه

وَإِنْ مَاجَةٍ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ قَالَ ذَكَرَ رَسُولُ اللَّهِ

و اين ماجه روايت مست از ابن عمر كه گفت اين عمر ذكر كرد و پيچيد خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَنُتِنَةٌ يَقَالُ يُقْتَلُ هَذَا فِيهَا مَظْلُومٌ

صلي الله عليه وسلم فتنه را پس گفت آنحضرت كشته ميشود و اين دران مظلم كه فتنه

عُثْمَانُ رَوَاهُ الزَّمِيذِي وَعَنْ أَبِي سَهْلَةَ مَوْلَى عُثْمَانَ

اين را كه عثمان رواه الترميزي روايت مست از ابو سهل كه از او كه عثمان است ام

قَالَ جَعَلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِيَسْرًا إِلَى عُثْمَانَ وَكُوْنُ

گفت شروع كرد آنحضرت صلي الله عليه وسلم كه سر كشي ميگوي و اسير ميشوي پس گفت عثمان

و روايت مست از قرة بن كعب كه گفت شنيدم من از آنحضرت صلي الله عليه

و روايت مست از عثمان بن عفان كه گفت شنيدم من از آنحضرت صلي الله عليه

و روايت مست از ابن عمر كه گفت اين عمر ذكر كرد و پيچيد خدا

و روايت مست از ابو سهل كه از او كه عثمان است ام

عُمَانٌ يَتَّبِعُكُمْ فَلَمَّا كَانَ يَوْمُ الدَّارِ قُلْنَا لَا تَقَاتِلْ قَالَ لَا
 عثمان بن عفان فرمود پس چون مشرکوں کو قتل فرمادو اور دیر اسی کہ عثمان در کعبہ میں بیٹھ کر کہتے تھے یا ابوبکر! کبھی نہ لگتے
 اِنَّ رَّسُوْلَ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَهْدَ اِلَى اُمِّوْا فَاَنَا
 حکم فرمادے کہ جنگ نہ کرو! آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پیمان منوہ ہے دوست و وصیت کردہ آدمی
 صَا بِرْ نَفْسِيْ عَلَيْهِ وَعَنْ اَنَسٍ رُّقَالَ لَمَّا اَمْرُ رَّسُوْلِ اللّٰهِ
 نصیب و تحمل پس میں یہ کہتا ہوں کہ امیران محمد پیمان کرنا اس میں دوستی ہنگامہ سیکر کر دے آنحضرت
 صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِبَيْعَةِ الرِّضْوَانِ كَانَ عُمَانُ بْنُ
 صلی اللہ علیہ وسلم صحابہ را دلفظ مجہول نیز آمد یعنی امر کردہ شد آنحضرت بیعت رضوان بود
 عَفَّانٌ بَعْدَهُ رَّسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِلَى اَهْلِ مَكَّةَ
 ابن عفان کہ فرستادہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم اور البکر اہل مکہ
 نَبَايِعَ النَّاسِ وَقَالَ رَّسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اَللّٰهُمَّ
 پس مباہلت کرو آنحضرت مردم را و فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم خداوند را
 اِنَّ عُمَانَ فِيْ حَاجَةِ اللّٰهِ وَحَاجَةِ رَّسُوْلِهِ فَضَرَبَ بِاِحْدَى
 بدستیکہ عثمان کا ہاتھ اور کار رسول اوست
 يَدَيْهِ عَلَى الْاُخْرَى وَكَانَتْ يَدُ رَّسُوْلِ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ
 دست خود را بر دست دیگر خود یعنی دست خود تا کہ دست عثمان گرد آید و از جانب عثمان بیعت کر سجد
 وَسَلَّمَ لِيُعَيِّنِيْ لِعُمَانَ خَيْرَ اَمِيْنٍ اَيُّدِيْهِمْ لَا نَفْسُهُمْ كَرِيْمَةٌ
 وسلم یعنی حضرت عثمان را بہتر از دستہای صحابہ و جو دشمنان را این تعیین فرمادے حضرت عثمان را
 الْجَمَاعَةِ وَعَنْ اَنَسٍ رُّقَالَ قَالَ قَالَ رَّسُوْلُ اللّٰهِ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ
 و از انس مرویست کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم
 وَسَلَّمَ اُخْلِفْنَا لِمَنْتُمْ فَمَا وَلِيْنِيْ حَبْرُ ثَيْلٍ تَفَاحَةٌ فَانْفَلَقَتْ
 وسلم داخل کردہ وہ فرمود ہندو من بہشت را پس دود را جبریل یک سیب پس بشکفت

عنوان

دست حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَاتَتْ زَوْجَتُهُ ابْنَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُتِلَتْ

وفاقت زوجه او که دختر آنحضرت صلی الله علیه وسلم بود

عَلَيْهِ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ فَقُلْتُ لِمَ قُتِلَتْ ابْنَةُ النَّبِيِّ

پس از گفتن عمر بن خطاب عرض کردم بر وی دختر خود پس جواب نداد آنرا عثمان پس گزشت عثمان آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ أُرِيجُكَ حَيًّا مِنْ بَنَاتِ كُحُلِ

صلی الله علیه وسلم پس فرمود نزد هیچ یک از فرزندان تو نمیروم که بهتر است از دختر عمر

وَيَكُونُ زَوْجُ ابْنَةِ عُمَرَ خَيْرٌ مِنْكَ فَكَرَزَوْجَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و نکاح میکند دختر عمر را که بهتر است از تو پس خود هیچ کرد و نکاح داد آنرا و آنحضرت صلی الله علیه وسلم

ابْنَةُ عُمَرَ وَزَوْجَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ ابْنَةُ النَّبِيِّ عَقِبَ كَرَمَ

دختر عمر و نکاح کرده داد رسول الله صلی الله علیه وسلم عثمان را دختر خود را زمانی که بر وی سب و لعن نمیکرد آنرا

بَابُ مَنَاقِبِ هَؤُلَاءِ الثَّلَاثَةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ

باب در مناقب اصحاب ثلثه رضى الله عنهم

عَنْ أَنَسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَعِدَ أُحْدَاوَهُ

روایت است از انس که آنحضرت صلی الله علیه وسلم برآمد بر احدی از کوهها

أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ فَرَجَفَ بِهِمْ فَضَرَبَهُ بِرُحْلِهِ فَقَالَ

ابو بکر و عمر و عثمان نیز برآمدند بر کوه پس جنبید کوه را نشان پس آنحضرت کوه را با ریحله زد و گفت

أَتَيْتُ أَحَدًا فَأَمَّا عَلَيْكَ نَبِيٌّ وَصِدٌّ بِيٍّ وَشَهِيدٌ إِنَّ وَاهُ الْخَلَاءِ

بر جای خود باشم پس نیست بر تو مگر نبی و دوست و شاهد و راهی از خدایان

وَعَنْ أَبِي مُوسَى لَا تَعْرِي قَالَ كُنْتُ مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و روایت است از ابو موسی آنحضرت را عرض کردم که گفت ای موسی ای پسر من آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ فِي حَائِطٍ مِنْ حَيْطَانِ الْمَدِينَةِ فَجَاءَ رَجُلٌ فَاسْتَفْتَاهُ

و سلم در بستان از لبستانهای مدینه در جانب مسجد نبوی آمد و پرسید که ای پسر رسول خدا و

فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ افْتَحْ لَهُ وَلَتَشْرَاهُ بِالْجَنَّةِ فَفُتِحَتْ

دریستان او پس فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم در یکشایه برای او و اشارت ده و او را به بهشت پس کشاد هم در

لَهُ فَإِذَا أَبُو بَكْرٍ وَفَتَحَتْ لَهُ بِمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

برای او پس ناگاه ابو بکر است آمد پس اشارت داد و او را به بهشت کشاد هم در

فَحَمَدُ اللَّهِ تَحَرَّجَ رَجُلٌ فَاسْتَفْتَى فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس حمد گفت ابو بکر خدا را ستود و مردی پس طلب در کشاد هم در

وَسَلَّمَ افْتَحْ لَهُ وَلَتَشْرَاهُ بِالْجَنَّةِ فَفُتِحَتْ لَهُ فَإِذَا عُمَرُ فَأَخْبَرْتُهُ

و سلم یکشایه در برای او و اشارت ده و او را به بهشت پس کشاد هم در

بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمَدُ اللَّهِ ثُمَّ اسْتَفْتَى

او را به بهشت کشاد هم در

رَجُلٌ فَقَالَ لِي فَتَحْ لَهُ وَلَتَشْرَاهُ بِالْجَنَّةِ عَلَى تَصْنِئِهِ فَإِذَا

مردی پس فرمود او را یکشایه در برای او و اشارت ده و او را به بهشت بر یکشایه در

عُمَرَانُ فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمَدُ اللَّهِ

عثمان پس خبر داد و او را به بهشت کشاد هم در

ثُمَّ قَالَ اللَّهُ الْمُسْتَعَانُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا

عثمان و عمارت بهشت گفت خدمت حضرت علی را کرده شد و به اتفاق علی بن عمر روایت است گفت

لَقَوْلِهِ وَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَيٌّ أَفْضَلُ مَمَّةٍ

این عمر بود که هر که سیف فقیه و حال آنکه آنحضرت صلی الله علیه وسلم زنده بود که بهترین است

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُمَانُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ سَرَاةَ الزَّمَانِ

نبی صلی الله علیه وسلم ابو بکر و عمر و عثمان رضی الله عنهم سر آه الزمان

وَعَنْ جَابِرٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ

و از جابر روایت است که آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود

أَمْرِي الْبَيْلَةُ رَجُلٌ صَالِحٌ كَانَ أَبَا تَكْرِيبُ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 نموده شد در جواب امشب مردی صالح یعنی من خواب دیدم که گویا ابو تکریب در آویند و پیش من آمده است و گفت
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَنَيْطُ عُمَرَ يَا بَنِي تَكْرِيبُ نَيْطُ عُمَانَ يُعْمَرُ قَالَ جَابِرُ
 علیه و سلم در آویند و پیش من آمده است عمر را بنی تکریب نیت عثمان یعنی عمر گفت جابر
 قُلْنَا قَمْنَا مِنْ عِنْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قُلْنَا
 چون برخاستیم از پیش پیغمبر خدا
 أَمَّا الرَّجُلُ الصَّالِحُ فَرَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَمَّا
 اما مردی صالح پس آنحضرت صلی الله علیه و سلم و اما
 نَوَاطِعُهُمْ بَعْضُ فَهْمٌ وَلَا أَمْرٌ الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ بِهِ نَبِيَّهُ
 در آویند و پیش من آمده است بعضی معنی شریعت که ایشان و ایمان کالیت که را که پیغمبر و فرستاده
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ ثَابِتٍ
 صلی الله علیه و سلم در جوابی احکام دین بیان و ترویج که ابو داود و ثواب
 وَلَبَّائِي عَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَخَذَ
 بنده را و اینست که از آنس که گفت آنس که آنحضرت صلی الله علیه و سلم گرفت
 حَصِيَّاتٍ فِي يَدَيْهِ فَسَبَّحَ حَتَّى سَمِعْنَا التَّسْبِيحَ ثُمَّ صَدَّرَهُنَّ
 سبکیز با در دست خود پس تسبیح کرد و سبکیز را تا آنکه شنیدیم تسبیح خواند از او پس تسبیح کرد و سبکیز را
 فِي يَدِ ابْنِ تَكْرِيبُ حَتَّى سَمِعْنَا التَّسْبِيحَ ثُمَّ صَدَّرَهُنَّ فِي يَدِ
 در دست ابی تکریب پس تسبیح کرد و سبکیز را تا آنکه شنیدیم تسبیح خواند از او پس تسبیح کرد و سبکیز را
 فَسَبَّحَ حَتَّى سَمِعْنَا التَّسْبِيحَ ثُمَّ صَدَّرَهُنَّ فِي يَدِ عُمَانَ
 تسبیح کرد و سبکیز را تا آنکه شنیدیم تسبیح خواند از او پس تسبیح کرد و سبکیز را
 فَسَبَّحَ حَتَّى سَمِعْنَا التَّسْبِيحَ ثُمَّ صَدَّرَهُنَّ فِي يَدِ ابْنِ تَكْرِيبُ
 تسبیح کرد و سبکیز را تا آنکه شنیدیم تسبیح خواند از او پس تسبیح کرد و سبکیز را

صالح است

صالح است از پیش پیغمبر خدا

رَجُلًا فَمَا بَسَّحَتْ حَصَاةٌ مِنْهُمْ كَجَمِّ الْجَوَامِغِ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

مرد پس تسبیح نکرد یک سنگریزه از آن در روایت است از عبد الله علی

ابْنِ أَبِي الْمَسَاوِرِ عَنْ الْخُثَارِ بْنِ فُلَيْقٍ قَالَ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ

ابن ابی المساور از مختار بن فلیق گفت شنیدم انس بن مالک را که

يَقُولُ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ وَخَرَجَ

میگفت برآمد آنحضرت صلی الله علیه و سلم روزی و بیرون آمد

مَعَهُ فَدَخَلَ حَائِطًا مِنْ حِيطَانِ الْأَنْصَارِ فَقَدْ خَلَتْ مَعَهُ وَقَالَ

من نیز با آنحضرت رسید و آمد آنحضرت ایستاد از لبتهای انصار پس داخل شد من با آنحضرت

يَا أَنَسُ اغْلِظِ الْبَابَ فَإِذَا رَجُلٌ يُفْرِغُ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَنَسُ

آنحضرت ای انس بند گردان در بستان انصار ناگاه مردی میگوید در بستان انصار فرمود ای انس

اِفْتَحْ لِيصَا حِيبَ الْبَابِ وَكَبِيرُهُ بِالْحِجَّةِ وَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ يَلِي أَمْتِي

بگشاید در را برای صاحب در یعنی برای کسی که میگوید در بشارت ده او را به بهشت و خبر کن او را که می آید اموات من

مِنْ بَعْدِي فَقَدْ هَبْتُ أَفْتَحُكَ وَمَا أَذْرِي مِنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ

خوابده بعد از من پس رفتم که بگشایم در را و در آنجا دیدم من که گشاید آن انس پس ناگاه و

أَبُو بَكْرٍ فَأَخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمِدَ

ابوبکر صدیق است پس خبر دادم او را آنچه فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم پس شکر

اللَّهُ وَدَخَلَ ثُمَّ حَاءَ آخَرَ فَمَرَّ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَنَسُ افْتَحْ

خدا کرد و در آمد پشت آمد دیگر پس زود را پس گفت آنحضرت ای انس بگشاید در را

لِيصَا حِيبَ الْبَابِ وَكَبِيرُهُ بِالْحِجَّةِ وَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ يَلِي أَمْتِي مِنْ

برای صاحب در و بشارت ده او را به بهشت و خبر ده او را که می آید اموات من خواهد شد

بَعْدِي أَبِي بَكْرٍ فَقَدْ هَبْتُ أَفْتَحُكَ وَمَا أَذْرِي مِنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ

بعد از ابوبکر پس رفتم که بگشایم در را و در آنجا دیدم من که گشاید آن انس پس ناگاه

عمر بن الخطاب فَاخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وی عمر بن خطاب سے پس خبر دادم اور ابی بکرؓ کی فرمودہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

فَحَمِدَ اللَّهَ وَدَخَلَ كُتُبًا آخَرَ فَفَرَّغَ الْبَابَ فَقَالَ يَا أَسِيرُ

پس شکر گفت عمر خدا را بر این نعمت و در آمد بہشت آمد مردے و مگر پس زد در را پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

اَفْتَحْ لِمَا حِبَّ الْبَابِ وَبَشِّرْهُ بِالْجَنَّةِ وَآخِرُهُ أَنَّهُ يَلِي أُمَّتِي

بکشادر برای صاحب در و بشارت ده اورا بہ بہشت و خبر ده اورا کہ وی واسطے امت

مِنْ بَعْدِي أَبْيَ بَكْرًا وَنَحْمُ وَأَنَّهُ سَيَلْقَى مِنْهُمْ بِلَاءً يَبْلُغُونَ دَهْرًا

من خود ہر شد بعد از ابوبکر و عمر و بدستی کہ وی قریب ست کہ می بیند از ایشان بلائے کہ میرسد ایشان دہان

فَدَنَاهُ بِتُفَحُّكِهِ وَمَا أَذْرِي مَنْ هُوَ فَإِذَا هُوَ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ

پس رفتم کہ بکشایم مر اورا و نہایت تم کہ گشت وی پس ناگاہ وی عثمان بن عفان ست

فَفَتَحَتْ لَهُ الْبَابَ وَآخْبَرْتُهُ بِمَا قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

پس کشادم در را برای وی و خبر دادم اورا ابی بکرؓ کی فرمودہ بود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

فَحَمِدَ اللَّهَ وَاسْتَرْجَعَهُ كَمَا وَعَدَ عَنْ أَنَسٍ نَزَّانَ وَقَدْ بَنَى

پس گفت الحمد لله و انما اورد و انما اورد را چون قرار دیت ست از انس کہ قاصد انکلیتے بنے

الْمَصْطَلِقِ قَدْ مَعَا عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ الْوَالِي

مصطلق آمدہ بر آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس گفتند لبو کے

مَنْ يَدْفَعُ صَدَقَاتِنَا بَعْدَكَ قَالَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ قَالَ الْوَالِي لَمْ يَجِدْ

کسے از کلیم مالی نہ کوئی ہا بعد از تو فرمود آنحضرت ادا کنند لبو ابوبکرؓ گفتند پس اگر نیام

أَبَا بَكْرٍ قَالَ إِلَى عُمَرَ قَالَ الْوَالِي لَمْ يَجِدْ عُمَرَ قَالَ إِلَى عُثْمَانَ

ابوبکرؓ کہ فرمود لبو سے عمر گفتند پس اگر نیام عمرؓ گفت آنحضرت لبو عثمان

قَالَ الْوَالِي لَمْ يَجِدْ عُثْمَانَ قَالَ خَيْرٌ لَكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا بَعْدَكَ

گفتند پس اگر نیام عثمانؓ را گفت اختیار داده شدہ مر شما در دوزخ گاہے دنیا بعد ازین

جَمْعُ الْجَوَامِعِ وَعَنْ النَّبِيِّ قَالَ وَجْهِي وَفِيَّ الْمِصْطَلِقُ

و روایت است از انس رضی الله عنه گفت انس متوجه گردید مرا قاصداً آن قبیلۀ بنی مصلح

إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا سَلِّهِ إِنْ جِئْنَا

لیسوی آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس گفتند مرا کہ پرسن از آنحضرت کہ اگر سبایا

فِي الْعَامِ الْمُقْبِلِ فَلَمْ يَخْذُلْهُ إِلَى مَنْ نَذَرَهُ صَدَقَاتِنَا فَقُلْتُ

در سال آئندہ پس ینا بیم ماترہ کے کد ام ادا کفر ماہ سے زکوۃ خود را پس گفتہ من

لَهُ فَقَالَ قُلْ هَمَزِدُكُمْ هَا إِلَىٰ آيَةِ بَكَرٍ فَقُلْتُ هَمَزْتُمُونَا

ما آنحضرت را پس فرمود که چه ایشا ترا که دفع کنند صدقات را بسوی ابو بکر صدیق پس گفتم من ایشا ترا پس

قُلْ لَهُ فَإِنْ لَمْ يَخُذْ كَمَا كُنْتُمْ قُلْتُمْ لَهُ فَقَالَ قُلْ عَمْدٌ فَاعْمُوا

گو و سرخفت را پس اگر بنا بر الوکرا نیند پس گفتن من در سرخفت را پس نمود و گویا اشاره کرد و نه اند

الْاِصْحَامَ فَقُلْتُ لَهُمْ نَفَاؤُا اِنَّكُمْ قَائِلُوهُ خُدَّعْتُمْ فَقُلْتُ لَهُ نَفْسَال

وَسَيُكْفِيهِمْ مَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

تَا لَمْ يَكُنْ لَكَ قُوَّةٌ ۚ لَوْلَا رَحْمَةُ الرَّحْمٰنِ ۙ لَ كُنْتَ مِنَ الْخٰسِرِيْنَ ۝

کُلُّ الْهَدْيِ يَأْتِي سَوَاعِدًا فِي سَمَانٍ يُبَالِغُونَ فِي إِعْلَانِهَا

[illegible]

مہاراجہ جی. بی. ای. طاہر

عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ

سعد بن ابی وقاصؓ قال قال رسول الله ﷺ

از سجد این ایام و قاص که از عشره مشهور است روایت است که گفت آنحضرت صلی الله علیه و آله

عليه وسلم لعلي انت مبي بدارلوهاسرا وان مبي موي

علیہ وسلم مرتضیٰ مرتضیٰ را کہ تو من نسبت از من بجای ہارون استی کہ نسبت او موسیٰ است

إلا أنه لا ينبغي بغل في متفق عليه

عبدالحق صاحب قریب
علیہ السلام کی نسبت اعلان
عبداللہ بن مسعود
و خلیفہ بنو ہاشم

گفت زکر گفت علم نفس را سوگند بخدا که بشکافد و از رایی بر رویانید و او را پسندید و نفس را که حقیر

قَالَ قَالَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي رَزِيقٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّهُ لَعَهْدٌ

النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى أَنْ لَا يُحِبَّ بَنِي الْأُمِّيِّ

بنی امی علی علیه و سلم لبوسه من که دوست ندارد مرا مگر مومن

وَلَا يُغَضُّنِي الْأُمَنَاءُ رَأَوْا الْأُمْسَلَمَ وَعَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ

و دشمن ندارد مرا مگر منافق پس محبت علی علیه السلام بر او است رواه سلم و رقایت است از سهل بن سعد

أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَوْمَ حَبَرَةَ لَا عَهِدَ بَيْنَ

آن حضرت علی علیه و سلم فرمود روز غزوہ حبیبر برآیند به نام

هَذِهِ الرَّيَاةِ غَدًا أَرْجُلُ الْيَقِينِ عَلَى يَدَيْهِ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

این علم را فردا مردی را که بشاید خدا بجای یقین قلمه خیر را بر دست و دست میداد

وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَلَمًا أَجَبَهُ النَّاسُ غَدًا وَعَلَى رَسُولِ اللَّهِ

و دست میداد و او را خدا و رسول خدا پس چون صبح کردند مردم یعنی صحابه با او کردند و بنی حنیظه خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلِمَةً رُجُوعًا أَنْ يُعْطَاهَا فَقَالَ إِنَّ

علی علیه و سلم و آمدند در ملازمت او در حالیکه هم ایشان امید میبردند که داده و رفت

عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ فَقَالُوا هُوَ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَشْتَكِي عَيْنَيْهِ

بگفت علی بن ابی طالب پس گفتند که وی ای رسول الله شکایت میکند چو چشم خود را

قَالَ فَأَرْسَلُوا إِلَيْهِ فَأَتَى بِهِ فَبَصَقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

یعنی چشمش را و بر او آمدند گفتند حضرت پس فرستند به رسول الله و او آمد و بر او بوسه داد و بر او بوسه داد

وَسَلَّمَ فِي عَيْنَيْهِ قَبْرًا حَتَّى كَانَ لَمْ يَكُنْ بِهِ وَجَعٌ فَأَعْطَاهُ

و سلم در هر دو چشم و پس بر او بوسه داد تا آنکه گویا بود و بوی در او پس داد و حضرت علی را

الرَّيَاةَ فَقَالَ عَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ أَقَاتِلْهُمْ حَتَّى يَكُونُوا

سایت پس گفت علی ای رسول خدا جنگ میکنم با ایشان تا آنکه باشند

حدیث ثانی
حدیث ثانی
حدیث ثانی

حدیث ثانی

ابن ابی
نعمان

مِثْلَنَا قَالَ انْفُذْ عَلَى رِاسِكَ حَتَّى تَنْزِلَ لِسَاحَتِهِمْ ثُمَّ ادْعُهُمْ

مانند ما یعنی مسلمان شوند فرمود آنحضرت برو و بگذارد بر آستینش و در می خرد تا آنکه فرود آید و در میان ایشان

إِلَى الْإِسْلَامِ وَأَخْبِرْهُمْ بِمَا يَحِبُّ عَلَيْكُمْ مِنْ حَقِّ اللَّهِ فِيهِ

مسلمانان و خبر ده ایشانرا با آنچه واجب است بر ایشان از حق خدا در اسلام

قَالَ اللَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي اللَّهُ يَكُ رَجُلًا وَاحِدًا أَحَدُكَ لَكَ مِنْ أَنْ

پس بخدا سوگند هر آنکه بعد از من نبی نباشد خداوند من است خداوند من است و از آنکه

يَكُونُ لَكَ خَيْرُ النَّعَمِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ

متر از چار یا نهامه سرخ و شیرین سرخ کلاه و نفس مال از تو بهتر متفق علیه روایت از عمار بن

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ عَلِيًّا مَنِيَّ وَأَنَا مَنُهُ

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که علی از من است و من از علی

وَهُوَ وَلِيٌّ كُلِّ مُؤْمِنٍ رَأَوْا الْزَمِيذِيَّ وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَسَمٍ

کنایه است از کمال اتحاد و علی ولی هر مسلمان و در وقت عقیقه حضرت رواه از زید بن اسام

أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَنْ كُنْتُ مَوْلَا فَعَلَى

که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود هر کس که منم من مولا می باشد پس علی

مَوْلَا لَأَسْرَأَهُ أَحْمَدُ وَالزَّمِيذِيَّ وَعَنْ حَبِشَةَ بِنْتِ

مولای اوست روایت کرد از احمد و زید و از حبشه بنت

حَبَادَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى مَنِيَّ

خباوه که دیده است آنحضرت را در حجة الوداع روایت کرد فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم علی من

وَأَنَا مِنْ عَالِيٍّ وَلَا بَقِيَّةَ بَعْدِي إِلَّا أَنَا وَعَلَى رَأَوْا الْزَمِيذِيَّ

و من از علی ام دادا من بعد از من نیست و از آنکه علی را دیدند و از آنکه

وَرَأَوْا أَحْمَدَ عَنْ أَبِي حَبَادَةَ وَعَنْ أَبِي حَبْرَةَ قَالَ أَخِي

و روایت کرد از ابن حبره را امام احمد از ابو خباوه و از ابن عمر فرمود است گفت ابن عمر را

شیخ علی درویشی

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَ أَفْخَايِهِمْ فَجَاءَ عَلِيٌّ نَدِمًا

آنحضرت صلی الله علیه وسلم میان یاران خود و میان هر دو کس عقد شد و

عَبْدًا ۚ فَقَالَ أَخِيْتُ بَيْنَ أَفْخَايِكَ وَلَكُمْ ثَقْلٌ بَيْنِي وَبَيْنَ

اشک میریزد هر دو چشم او پس گفت علی برادر کدو میان یاران خود و برادر من و میان

أَحَدٍ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْتَ أَخِي

بسیج یکے پس گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم تو برادر من

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ سَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ النَّبِيِّ قَالَ

در دنیا و آخرت رواه الترمذی و روایت است از انس بن مالک گفت

كَانَ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلْبٌ فَقَالَ اللَّهُمَّ

انس بن مالک روایت آنحضرت صلی الله علیه وسلم پسندید در روایتی دیگر بیان کرده است

أَتَيْتَنِي بِأَحَبِّ خَلْقِكَ إِلَيَّ يَا كَلْبُ مَعِيَ هَذَا الطَّيْرُ فَجَاءَهُ

بیا نزد من دوست داشتی من را از خلق تو که بخورد با من این طیر را پس آمد

عَلِيٌّ فَأَكَلَ مَعَهُ سَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ قَالَ قَالَ

علی آنحضرت را پس خورد آنحضرت با علی در کلبه رواه الترمذی و از علی علیه السلام نقل کرده روایت است گفت که خود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ آتَاهُ أَمْرًا حَكَمَةً وَعَلِيٌّ بَابًا

آنحضرت صلی الله علیه وسلم من امرای حکمت ام و علی در او

سَأَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و مشهور اند مدینه العلوم علی با هم آواز میزدند و روایت است از جابر که گفت جابر که خواند آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَيًّا يَوْمَ الطَّائِفِ فَأَتَجَاهُ فَقَالَ النَّاسُ لَقَدْ

علیه وسلم علی را در طواف طائف پس را گفت باو پس گفت مردم هر چند

كُلَّ نَجْهٍ ۚ مَعَ ابْنِ عَمٍّ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در از نژاد را از گفتن وی با پسر عم خود پس گفت آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ مَا أَنْجَيْتُهُ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَنْجَاهُ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ

وسلم من رآه كلفته ام باوی از پیش خود لیکن خداے تعالیٰ را زگفته است بگو یعنی اگر دم مرا را بگفتی

أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَلِيٍّ

در روایت است از ابی سعید خدری رآه گفت ابو سعید که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم مرا را

يَا عَلِيُّ لَا تَجِلُّ لِأَحَدٍ يُجَنَّبُ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ غَيْرِي وَغَيْرِي

ای علی! در روایت مرا هیچ یک را که جنب بگذرد درین مسجد جز من و جز من

قَالَ عَلِيُّ بْنُ الْمُنِذِرِ فَقُلْتُ لِضَرَّارِ بْنِ صَرْدٍ مَا مَعْنَى هَذَا الْحَدِيثِ

گفت علی بن منذر پس گفتم من ضرار بن صرد را که چیست معنی این حدیث

قَالَ لَا تَجِلُّ لِأَحَدٍ سَيَسْطِرُّهُ جَنَابًا غَيْرِي وَغَيْرِي رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ

گفت منذر حلال نیست مرا هیچ یک را که را و سازد او را در حالت جنب جز من و جز من رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ

وَعَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ قَالَتْ بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

در روایت است از ام عطیه انصاریه گفت ام عطیه فرستاد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ جَيْشًا فِيهِمْ عَلِيٌّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَسَمْتُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

وسلم لشکر را که در ایشان علی و گفت ام عطیه پس شنیدم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ أَفْعَى يَكِيدُ يَقُولُ اللَّهُمَّ لَا تُمِثْنِي حَتَّى

علیه وسلم و حال آنکه آنحضرت برآرند بود هر دو جهت خود را بدعا میگفت خداوند امیران مرا تا آنکه

تُرِيَنِي عَلَيًّا رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ

بنمای مرا علی را در حالات دار و در محبت آنحضرت او را رآه که آنرا از نزدی و از ام سلمه که از اراج میگفت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يُحِبُّ عَلِيًّا مَنْفِقٌ

آنحضرت صلی الله علیه وسلم دوست ندارد علی را که منافق است

وَلَا يَفِضُّهُ مَنِ مَنَ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالزُّمَيْدِيُّ وَعَنْهَا قَالَتْ

و دشمن ندارد او را هر که مومن است رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالزُّمَيْدِيُّ و هم از ام سلمه روایت

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ سَبَّ عَلِيًّا فَقَدْ سَبَّنِي
که فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم کسیکه دشنام دهد بر علی ایس تحقیق شنیدم
 رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ عَلِيٍّ رَقَالَ قَالَ قَالَ الْيَتِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
مر از جهت آنکه لازم می آید از سب سب من و او احمد روایت است از علی گفت علی که زنی آنحضرت صلی الله علیه
 وَسَلَّمَ فِيكَ مِثْلُ مَنْ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ الْيَهُودِيُّ حَتَّى يَهْتَقُوا
و سلم در تو شبیه است از عیسی بن مریم و دشمنان درشتند او را یهود تا آنکه دروغ بپوشند
 أُمَّهُ وَأَحَبُّهُ النَّصَارَى حَتَّى أَنْزَلُوهُ بِالْمَنْزِلَةِ الَّتِي كُنْتَ
مادر او را و دوست داشتند او را نصاری تا آنکه فرود آورند او را بمنزلت ثابت نیست از او احمد
 لَهُ ثُمَّ قَالَ يَهْلِكُ فِي رَجُلَانِ مُحِبٌّ مُفَرِّطٌ يُفَرِّطُنِي بِمَا لَيْسَ
یا این است گفتند پس اگر گفت علمای آنکه پیشوند درمن از جهت من دوم درمن دوست دارم از خود گذرند و حق
 فِي وَمُغِضٌ يُحْمِلُهُ شَيْنَانِي عَلَى أَنْ يَهْتَكُنِي رَوَاهُ أَحْمَدُ
میکنند و از جهت من است درمن دیگر دشمن که باعث مغضوب او را عداوت من بر آنکه بدندان میکند زمین و او احمد
 وَعَنْ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ وَرَأَيْدِ بْنِ الْحَرَمِ ثُمَّ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ
و برین عازب و زید بن ارمتم روایت میکنند که آنحضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا نَزَلَ بَعْدَ بَرَحٍ أَخَذَ بِيَدِي عَلَى رِقْلِي
صلی الله علیه و سلم چون فرود آمد در وقت رجوع از حجه الوداع بموضع که نام آن غدیر خم است که
 أَسَلْتُهُ تَعْلَمُونَ أَنِّي أَوَّلَى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَلْفَيْهِمْ قَالَ أَوَّلَى قَالَ
۳ یا نمیدانید که من اولی و اقربم بهر مومن از نفس شان گفتند صحابی آنرا
 أَسَلْتُهُ تَعْلَمُونَ أَنِّي أَوَّلَى لِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ وَأَوَّلَى قَالَ
۳ یا نمیدانید که من اولی و اقربم بهر مومن از نفس خود گفتند از من پس فرمود
 أَلْهَمَ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَى مَوْلَاهُ أَلْهَمَ وَالْمَوْلَاةُ
خداوند کسیکه من مولا می باشم نیز مولا می او است خداوند خود را دوست دارد کسی را که دوست از علی را

آنحضرت دست علی را بر ریش نهاد

بعضی دوسرے نام سے بھی

وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ فَلَيْفِيهِ عَذْرُ شَيْعَةٍ ذَلِيلَةٍ فَقَالَ لَهُ هَيْبًا يَا ابْنَ

و دشمن دار کسے را کہ دشمن دار د علی را پس ملاقات کرد علی آخر بعد از آن پس گفت عمر مر علی را گویا

أَبِي كَالِبٍ ضَبَعَتْ وَأَمْسَيْتِ مَوْلَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ رَوَاهُ

ابنہ طالب صبح کردی و شام کردی و کشتی مولی ہر مومن مرد و زن روا

أَخْبَدُ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

۱. احمد و از ابن عباس روایت است که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَمْرِي سِدِّ الْأَبْوَابِ الْأَبَابِ عَلَى رِوَاةِ التِّرْمِذِيِّ وَهَلْ

امر کر دینا بہترین دریا مگر در علی مرتضیٰ رواہ الترمذی قاز علی مرتضیٰ مرثیہ

عَلَيْهِ رُفِعَ كَأْتِي مَائِزُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

کہ گفت علی بود مرا تہ رسد و من تبتی و قربی نزد آن حضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَمْ يَكُنْ لَاحِدًا مِنَ الْخَالِقِينَ إِنَّهُ يَأْخُذُ عَلَى سَخِرٍ فَأَقُولُ السَّلَامُ

کہ بنو دمر پہنچ یکے را از خلافت آدم من آنحضرت را پیش از محرم پس می یافتم السلام

عَلَيْكَ يَا نَبِيَّ اللَّهِ فَإِنْ كُنْتُمْ أَنْصَرَفْتُمْ إِلَى أَهْلِهِمْ وَالْأَرْضُ خَلَّتْ

علیک یا بنی اعد پس اگر تخفیف میکرد آنحضرت باز میگویم سبکو اهل خود را اگر تخفیف میکرد

عَلَيْهِمْ وَأُولَ الْأَنْبِيَاءِ مِنْهُمْ وَعَنْهُ قَالَ كُنْتُ شَاكِلًا فَمَنْ بِي

رواہ ناسیؑ اہم از رعایت سنت گفت ہودوم من بیمار پس کہ حضرت

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وَكَفَىكَ الْعِلْمُ وَكَفَىكَ الْحُسْنُ

رسول الله صلى الله عليه وسلم والآن أسأل الله تعالى
 من يغفر لنا ذنوبنا ويغفر لنا ما كنا نكفر به

[illegible]

اجلی قد حضر فارسی و ان کان متاخر افسر

ابن من کہ یحییٰ حاضر شد، پس اسامی و مراد را گفت، پس من خود را رسیدن مرا فرمود

وَأِنْ كَانَ بَلَاءٌ فَصَبْرٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

زندگانه او اگر هست این بیکر آزمایش من پس شکیبائی کردن مرا پس گفت آنحضرت صلی الله علیه و آله

وَسَلَّمَ كَيْفَ قُلْتُمْ فَأَعَادَ عَلَيْهِ مَا قَالَ فَضَرَبَهُ بِرُجْلِهِ وَقَالَ

وَسَلَّمَ بِكُونِهِ كَيْفَ أَعَادَ كَيْفَ وَبَارَكُوا لَيْسَ عَادَهُ كَرَمٌ عَلَى رَأْسِهِ فَخَفِضَ وَبَارَكُوا لَيْسَ كَيْفَ كَيْفَ

اللَّهُ عَافِيَهُ أَوْ أَشْفِيَهُ شَكَتِ السَّارِي قَالَ فَمَا اسْتَشْكَيْتُ وَجَحِي

تاریخ واریت اور یاسے مبارک کی گفت آنحضرت خداوند عافیت بخشا را با شفا ده اور انکے کرد و دین

تَعْدِرَ وَاهُ التَّزْمِيدِي وَعَنْ أَيْسَ قَالَ كُنْتُ قَاعِدًا عِنْدَ

بعد ازان روایہ التزیدی و از انس روایت سنت کہ گفت انس نہ بودم من نشسته نزد

النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَغَشِيَهُ الْوَحْيُ فَلَمَّا سُرِّي

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم پس پوشیدہ آنحضرت ملامی پس چون کما فاقیہ نشہ

عَنْهُ قَالَ لِي يَا أَسْ أَتَدْرِي مَا جَاءَ بِهِ جَبْرِئِيلُ مِنْ عِنْدِ

ازان فرمودہ ای انس آیا میدانے کہ چه چیز آورد جبرئیل از

صَاحِبِ الْعَرْشِ قُلْتُ بَارِي وَأُمِّي مَا جَاءَكَ بِهِ جَبْرِئِيلُ مِنْ عِنْدِ

صاحب عرش کہ حق تعالیٰ مت گفتند اے تو باد پروردگار من چه چیز آورد نزد تو جبرئیل از

صَاحِبِ الْعَرْشِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَسْرِ وَحَافِلَهُ مِنْ عَلِيٍّ حَكَمَ

صاحب عرش فرمود آنحضرت بدستی کہ خدا متعالی امر کرده است کہ نزد وحی کردہ دوم غایب ہوا را از

مَنَاقِبُ هُوَ لَاءِ الْأَرْبَعَةِ

مناقب ہوا ہے آنحضرت چار بار رخ

عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از علی رضی اللہ عنہ کہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

رَحِمَ اللَّهُ أَبَا بَكْرٍ سَرَّ وَحَنِي ابْنَتَهُ وَحَمَلَنِي إِلَى دَارِ الْحِجْرِ

رحمت کند خدا تعالیٰ ابو بکر را نکاح کردہ دواہ مرا دختر خود را و برداشت و سوار کرد مرا

وَحَمَلَنِي فِي الْغَائِرِ وَأَعْتَقَ بِلَالًا مِنْ مَالِهِ رَحِمَ اللَّهُ عُمَرَ

و صحبت داشت مرا در غار و آزاد کرد بلال را از مال خود رحمت کند خدا تعالیٰ عمر را

نور المعانی

نور المعانی

نور المعانی

نور المعانی

يَقُولُ الْحَقُّ وَإِنْ كَانَ مُرَّا بَرَكَةُ الْحَقِّ وَمَا لَهُ مِنْ صَدِيقٍ رَحِمَهُ

میکوید حق و اگر چه

اللَّهُ عَمَّا نَسْتَجِي مِنْهُ الْمَلَائِكَةُ رَحِمَهُ اللَّهُ عَلِيًّا أَلَمْ يَكُنْ

اِدِرَ الْحَقِّ مَعَهُ حَيْثُ كَامَرَ وَاهُ الذُّمِّ مِدِّي وَعَنْ النَّبِيِّ

قَالَ لَا يَجْتَمِعُ حُبُّ هَؤُلَاءِ الْأَرْبَعَةِ إِلَّا فِي تَلَبُّ

مُؤْمِنِينَ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَلِيٌّ

مَنَاقِبُ ابْنِ مُحَمَّدٍ طَلْحَةَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ

عَنْ قَبِيصِ بْنِ أَبِي حَازِمٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ رَأَيْتُ يَدَ طَلْحَةَ تَشْلَعُ وَ

بِهَا السَّيْفُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ رَوَاهُ الْخَارِجِيُّ

وَعَنْ الزُّبَيْرِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ كَانَ عَلَى السَّيْفِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

يَوْمَ أُحُدٍ ذِرَاعَانِ فَهَضَّ إِلَى الصَّخْرَةِ فَكَلَّمَ لَيْسْتَغْفِرَ فَقَعَدَ

طَلْحَةَ تَحْتَهُ حَتَّى اسْتَوَى عَلَى الصَّخْرَةِ قَالَ فَسَمِعْتُ النَّبِيَّ

طَلْحَةَ زَيْرَ أَخِيهِ بَأْوَ جَدَّانِ جَرَّاهُ كَرْدُ شَتَّى تَأْكَدُ وَكَرْدُ شَتَّى تَأْكَدُ وَكَرْدُ شَتَّى تَأْكَدُ

روایت است از قبیس بن ابی حازم

میکوید حق و اگر چه

مگر در دل

منافقها

روایت است از قبیس بن ابی حازم

روایت است از قبیس بن ابی حازم

روایت است از قبیس بن ابی حازم

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَوْحَبَ كُلِّهِ رَأَاهُ الْإِمْرِيُّ

صلی اللہ علیہ وسلم کہ میگفت واجب گردانید طلحہ برای خود بخت رواه الترمذی

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ لَمَّا نَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وا از جابر روایت است کہ گفت نظر کرد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

إِلَى كُلِّهِ بَنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى رَجُلٍ

بسوی طلحہ بن عبد اللہ گفت آنحضرت کیکی دوست دارد کہ نظر کند بسوی مردی

يُشِيرُ عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ وَقَدْ تَصَلَّى فَنَهَى فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا

کہ می رود بر زمین و حال آنکہ تحقیق مردی است پس باید کہ نظر کند بسوی طلحہ

وَفِي رَأْيِهِ مَنْ يَنْظُرُ إِلَى شَهِيدٍ يَمُشِي عَلَى وَجْهِ الْأَرْضِ

و در روایت آمده کہ کسی که شاهد را نداند و نظر کند بسوی شہید کہ می رود بر زمین

فَلْيَنْظُرْ إِلَى كُلِّهِ بَنِ عَبْدِ اللَّهِ رَأَاهُ الْإِمْرِيُّ وَعَنْ

پس باید کہ نظر کند بسوی طلحہ بن عبد اللہ روایت کرد از ترمذی و از

عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ أَدْنِي مِنْ فِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

مرتضی علی رضی اللہ عنہ روایت است کہ گفت شنیدم گوش من از دهان آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ يَقُولُ كُلُّهُ وَالرَّابُّ جَارِي فِي الْجَنَّةِ رَوَاهُ الْإِمْرِيُّ

و سلم کہ میگفت طلحہ و زبیر دو مسلمان است در بهشت رواه الترمذی

مَنْ قَبِلَ الزُّبَيْرُ بْنُ الْعَوَّامِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

منقبیل زبیر بن عوام رضی اللہ عنہ

عَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت جابر رضی اللہ عنہ کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

مَنْ يَأْتِنِي بِخَبَرِ الْقَوْمِ يَوْمَ الْأَحْزَابِ قَالَ الزُّبَيْرُ أَنَا فَقَالَ

روز غزوہ احزاب کیست کہ یار و ملا خبر قوم کہ قریش یا یهود قریب منی انقضی جمع شدہ جنگ آمدہ بودند

روایت از جابر رضی اللہ عنہ

السَّيِّئِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ حَوَارِيًّا وَحَوَارِ
 أَخْبَرْتُمْ صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِدِرَستِی در هر پیغمبری را حواری است و حاکمان
 الشَّيْءُ بِكَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ الشَّيْءِ بَكْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 نَبِيٌّ هُوَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَارِثُ بَرِ بْنِ الْعَوَامِ رَوَيْتُ عَنْهُ أَنَّهُ كَرِهَ أَنْ يَخْرُجَ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ يَأْسِي بَنِي قُرَيْظَةَ فَيَأْتِيَنِي بِخَيْرِهِمْ
 صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَيْسَتْ كَيْسِيَّةً قَرِيبَةً رَأَيْتُ بِهَا رَدْمًا خَيْرَ الْإِثْنَانِ
 فَأَنْطَلَقْتُ فَلَمَّا رَجَعْتُ جَعَلْتُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 پس روان شدیم من تا پیارم خبر ایشان پس هنگامیکه خبر گرفته برگشتم جمع کرده بیاوردم و گفت
 وَسَلَّمَ آوَيْتُهُ فَقَالَ فَذَا الْإِنْسِيُّ وَأَمَّا مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ مِنْ أَقْبَابِ
 و سلم پدر و مادر خود را پس گفت آنحضرت فدای تو باد پدر و مادر من متفق علیه است
 عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ
 عبد الرحمن بن عوف رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَوَيْتُ عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ
 سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا زَوَاجَ لِمَنْ
 شنیدم من آنحضرت را صَلَواتِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ که میگوید که زنی که خود را
 إِنَّ الَّذِي يَخْتَوِي عَلَيْكَ بَعْدِي هُوَ الصَّادِقُ الْبَاطِلُ الْأَمْرُ
 بدیرستی آنکس که بعد از شما بگفتای خود را نشمار کند بر شما بعد از من است صادق و باطل امر
 أَسْبَقَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ مِنْ سَلَسِيلِ الْجَنَّةِ رَوَاهُ أَحْمَدُ
 بنو شایان عبد الرحمن بن عوف را از چشمه بهشت رواه احمد
 وَعَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ أَوْصَى
 روایت است از ابو سلمه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ که عبد الرحمن بن عوف رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ وصیت کرد
 بِحَدِيثِهِ لَا مَهَاتَ الْمُؤْمِنِينَ يَبْعَثُ يَا رَبِّ عِجَائِلَهُ الْفَرِ رَوَاهُ
 یک داستان مر امهات المؤمنین را که فروخته شده چهار صد هزار رواه

عَنْ أَبِي سَلَمَةَ أَنَّ عَبْدَ الرَّحْمَنِ بْنَ عَوْفٍ أَوْصَى بِحَدِيثِهِ لَا مَهَاتَ الْمُؤْمِنِينَ يَبْعَثُ يَا رَبِّ عِجَائِلَهُ الْفَرِ رَوَاهُ أَحْمَدُ

الَّذِي يَذِي مَنَاقِبَ ابْنِ اسْحَقَ سَعْدِ بْنِ أَبِي

ترجمہ منقبتاے اسے اسمن سعد بن اسمن

وَقَاصِ بْنِ وَمَا لِكَ بَنُ

وقاص بن واسم پدر دے الے وقاص مالک بن

ذُ هَيْبٍ عَنْ عَلِيٍّ قَالَ مَا سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ

ذہیب است از علی رضی عنہ روایت است کہ شنیدم آنحضرت را صلوات

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَمَعَ أَبُو يَحْيَى أَحَدُ الْأَسْعَدِ بْنِ مَالِكٍ فَإِنِّي

علیہ وسلم کہ جمع کرد مادر و پدر را مرا یحییٰ یکے را کہ برای سعد بن مالک کہ سعد بن ابی

سَمِعْتُهُ يَقُولُ يَوْمَ أَحَدٍ يَا سَعْدُ أَرَمَ فِدَاكَ أَبِي وَأُمِّي

شنیدم آنحضرت را روز عزا و فدا کہ میگفت یعنی سعد را در و تنگ تیرے اے اخوت بکا فدا

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَاصٍ قَالَ إِنِّي كَوَّلْتُ

ما و پدر و مادر من متفق علیہ و از سعد بن ابی وقاص مرویست گفت بدو تنی گفتم

الْعَرَبَ بِأَمْرِ سَبْعَةٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ

از عرب کہ با امر و اخوت تیر در راه خدا و پیش از من سبک تیر در راه خدا نمیدانست متفق

سَعْدِ بْنِ أَبِي وَقَاصٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

سعد بن ابی وقاص رضی عنہ کہ آنحضرت صلوات علیہ وسلم

قَالَ يَوْمَ مَعَيْنٍ يَوْمَ أَحَدٍ اللَّهُمَّ اسْتَدْرِسْ مَتْنَهُ وَاجِبٌ

فرمود باری وے در آن روز یعنی روز عزا و فدا و خداوند مرا قوی و توانا گردان و بی آنکه از او بیرون

دَعْوَتُهُ سَأَوَا لِي فِي شَرْحِ السُّنَّةِ وَعَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ

قبول و علی او را روایت کرد از آن در شرح سنہ و از سعد بن ابی وقاص روایت کرد کہ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اللَّهُمَّ اسْتَعْجِبْ لِسَعْدٍ إِذَا

صلوات علیہ وسلم فرمود و دعا کرد خداوند مرا قبول و پذیرا کن مرا سعد را و فقیه

روایت است از سعد بن ابی وقاص

دَعَاكَ رَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ قَيْسِ بْنِ أَبِي حَارِثٍ قَالَ

دعا کند تاراواه الزمیدی و از قیس بن ابی حارث تالیف رواست

سَمِعْتُ سَعْدَ بْنَ أَبِي وَقَّاصٍ يَقُولُ إِنِّي لَأَقُولُ رَجُلًا مِنَ الْعَرَبِ

شنیدم سعد بن ابی وقاص را که میگفت بدرستی من نخستین مرد ام از عرب

رَأَى لِسَمْعِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَرَأَيْتُنَا الْغُرُفَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

که تیر انداخت در راه خدا و میدانم من خود را و دیگر اصحاب پیغمبر را که در آن

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَمَا لَنَا طَعَامٌ إِلَّا الْجِلَّةُ وَوَسَّاتِ

در بر است آن حضرت صلوات الله علیه و مسلم و نبود ما را خورشید مگر دانه بر سر و نبود ما را طعام مگر بر

الشُّمْرُ وَإِنْ كَانَ أَحَدُ الْبَضْعِ كَمَا لَقِضُ الشَّاةِ مَا لَمْ يَخْلُطْ

سمر که درخت مشهور است و تحقیق بود یکی از ما که می نهادیم پیش خشک چنانکه می نهند گوشت

شَهْرًا صَبَحَتْ بَنُو أَسَدٍ تَعَزَّرُوا نِيَّ عَلِيٍّ أَسْلَامًا لَقَدْ خَبْتُ

و از نیش بخت خشک است که بنو اسد که تو پنج میکروند و تعلیم میکنند مراد احکام اسلام است بهر بختی

إِذَا وَضَلَّ عَمَلِي وَكَانُوا أَشْوَابَهُ إِلَى عَمْرٍو قَالُوا لَا يَحْسِنُ

و زنا کار گشتم و کرد عمل من یعنی هرگاه نازد درست نمی خوانم و بدهد بنو اسد که سخن منی کرده بود

يُصَلِّي مُتَّقِنٌ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ بِنِ عَمْرِو

و من نماز متقن علیه مناقب سعید بن زید بن عمر

بْنِ لَيْلٍ عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدٍ بِنِ عَمْرِو بْنِ لَيْلٍ أَنَّهُ

بن لیل را از سعید بن زید بن عمر بن لیل را خبر است

قَالَ أَشْهَدُ عَلَى السَّعَةِ أَلْهَمَ فِي الْحِجَّةِ وَكَوْشَهْدَتْ

که می گفت گواهی میدهم من بر مرد که ایشان در محرم آمدند در بهشت و اگر گواهی میدهم

عَلَى الْعَاشِرِ كَمَا أَنْتُمْ قِيلَ وَكَيْفَ ذَلِكَ قَالَ لَنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ

بر دهم گناهکار نیستیم بر سید و شد چه طایدار این گواهی بپایان رسید گفت بودیم ما پیوسته

عنه جلد ششم از نه
سومین باب اول است

در بیان حدیثی از امامان

در بیان حدیثی از امامان

در بیان حدیثی از امامان

در بیان حدیثی از امامان

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِحِرَاءَ فَقَالَ اثْبُتْ حِرَاءُ فَإِنَّكَ لَكَيْسٌ

صلی اللہ علیہ وسلم بیکوہ حرا پس گفت ای خنجر دقتیکہ جنید کوہ ساکن ہزارا

عَلَيْكَ الْإِنْبِيَّيْنِ أَوْ شَهِيدٌ قَبْلَ وَمَنْ هُمْ قَالَ

بر تو مگر پیغمبر یا صدیق یا شہید گفتہ شد و کہتہ کہ کرام کسان بودند

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم و ابو بکر و عمر و عثمان

وَعَلِيٌّ وَطَلْحَةُ وَالسَّيِّدُ وَسَعْدٌ وَعَمْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ عَوْفٍ

و علی و طلحہ و زبیر و سعد و عبدالرحمن بن عوف

قَبْلَ مَنْ عَاشِرُهُ قَالَ أَنَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبُ

گفتہ شد و بر رسیدہ شد پس کرام کس بود و ہم خان گفت من بودم و ہم شان رواہ ترمذی

أَبِي عُبَيْدَةَ بْنِ عَامِرٍ بْنِ الْجَوَّاحِرِ رَضِيَ عَنْ

ابن عبیدہ بن عامر بن جراح رضی عنہ

أَلَيْسَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِكُلِّ

انسان مرد است کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أُمَّةٍ أَمِينٌ وَآمِنٌ هَذِهِ الْأُمَّةُ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَوَّاحِرِ

امت را اماست و امین است کہ در حقوق خدا و خلق نیجاتی کند و امین این امت ابو عبیدہ بن

مُتَّقٍ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

متقی علیہ و روایت است از ابو ہریرہ رضی گفت فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَفْعُو الرَّجُلُ أَبُو بَكْرٍ يَفْعُو الرَّجُلُ هُمَا

صلی اللہ علیہ وسلم چو خوش مرد است ابو بکر و خوب مرد است عمر

يَفْعُو الرَّجُلُ أَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجَوَّاحِرِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ

چو خوب مرد است ابو عبیدہ بن الجراح روایت کردہ است احمد بخاری و ترمذی

۲۷
سید عالم

بَابُ مَنَاقِبِ الْفَتَرَةِ عَنْ أَبِي مُرَّةٍ رَضِيَ

عن باب ست در مناقب عشو مشهور در روایت ست از ابی هریرة که

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ عَلَى حِرَاءٍ مَوَ

آنحضرت صلی الله علیه و سلم بود بر کوه حراء که جبل نوری

وَأَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَعُثْمَانُ وَعَلِيٌّ وَطَلْحَةُ وَالزُّبَيْرُ فَكَانَتِ الْفَتَرَةُ

آنحضرت بود و ابو بکر و عمر و عثمان و علی و طلحه و الزبیر پس جنبه سنگ

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَهْلُهَا عَلَيْكَ

پس گفت پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم ساکن باش و مجتنب پس است

إِلَّا نَبِيٌّ أَوْ صِدِّيقٌ أَوْ شَهِيدٌ وَزَادَ بَعْضُهُمْ وَسَعْدُ بْنُ

بر تو مگر پیغمبر یا صدیق یا شهید که عبارت است از علی و عثمان و الزبیر که همه شهید شده اند و زانو

أَبِي وَقَاصٍ وَكَحْمَلٍ كُرْعِلَاءَ رَأَوُا مُسْلِمًا وَعَنْ

بن ابی وقاص و کمره که این بعضی علی را رواه مسلم و از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

عبد الرحمن بن عوف مرویست که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ أَبُو بَكْرٍ فِي الْجَنَّةِ وَعُمَرُ فِي الْجَنَّةِ وَعُثْمَانُ فِي الْجَنَّةِ وَعَلِيٌّ

فرمود که ابو بکر در آید در جنت و عمر در آید در جنت و عثمان در جنت و علی

فِي الْجَنَّةِ وَطَلْحَةُ فِي الْجَنَّةِ وَالزُّبَيْرُ فِي الْجَنَّةِ وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ

در بهشت است و طلحه در بهشت است و الزبیر در بهشت است و عبد الرحمن

فِي الْجَنَّةِ وَسَعْدُ بْنُ أَبِي وَقَاصٍ فِي الْجَنَّةِ وَسَعِيدُ بْنُ زَيْدٍ

در بهشت است و سعد بن ابی وقاص در بهشت است و سعید بن زید

فِي الْجَنَّةِ وَأَبُو عُبَيْدَةَ بْنُ الْجُرَّاحِ فِي الْجَنَّةِ رَأَوُا الْبَرَقَ

در بهشت است و ابو عبیده بن الجرّاح در بهشت است روایت کرد از آنرا از نزد

آنحضرت صلی الله علیه و سلم بود بر کوه حراء که جبل نوری

سید عالم
و از عمار بن داکر
و عمارت جنت
که در روایات
و از عمارت جنت
و از عمارت جنت
و از عمارت جنت

وَرَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ كَيْدٍ مَنَا قِبَ الْفَضْلِ

در روایت کرد ابن ماجہ از سعید بن کید منقبتہای اہل الفضل

عَمَّ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ الْعَبَّاسُ

عم بن عباس علیہ السلام و آن عباس

بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ عَنْ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ بْنِ رَبِيعَةَ

بن عبد المطلب است از عبد المطلب بن ربیعہ

أَنَّ الْعَبَّاسَ دَخَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن عباس بن عبد المطلب بن اشتر قریشی کہ عباس در آمد بر آن حضرت علیہ السلام

مُغْضِبًا وَأَمَّا عِنْدَكَ فَقَالَ مَا أَعْضَبَكَ قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

در حالت غضب من نزد آن حضرت بود پس گفت آنحضرت خطاب بدیاس کرده چه چیز در غضب

مَالَنَا وَلِقَرْنِي إِذَا اتَّكَفَأْتُ بَيْنَهُمَا تَلَا قُوا أَبُوجُؤَ لَا بَشَرَةَ

چه حال است ما را و قریش را و تفسیر که ملاقات کنند قریش بیان خود ملاقات کنند بر روی تلوذ

وَرَادَ الْقَوْمَ نَا لِقُونَا بَعْدَ ذَلِكَ فَغَضِبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

و چون پیش آمد ما را کہ این اسم ملاقات میکنند ما انشیر آن صفت پس در غضب مد بیخبر خدا علیہ السلام

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى احْمَرَّتْ وَجْهَهُ ثُمَّ قَالَ وَالَّذِي لَفِيسِي بَيْدٍ

علیہ و سلم تا آنکہ سرخ گشت روی آنحضرت بہتر گشت آنحضرت بخدا سوگند

لَا يَدْخُلُ قَلْبُ رَجُلٍ إِلَّا لِإِيْمَانٍ حَتَّى يُجِبَكُمْ لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ

در بنیاد دل هیچ مردی را ایمان تا آنکہ دوست دارد شمار برای محبت خدا

قَالَ أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ أَذَى عَمِّي فَقَدْ أَذَى إِيَّيْ فَانْمَا عَمَّ الرَّجُلُ

بیت نزد آنحضرت آگاہ باشد ای مردم کہ اگر کدام را این تحقیق از آنکہ از پدر گویند عم مرد

صَنُوْا أَبِيهِ سَرَاوَاهُ الدَّرْمِذِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ

مثل پدر دوست رواہ الدرمذی و از ابن عباس روایت گفت فرمود

در روایت کرد ابن ماجہ از سعید بن کید منقبتہای اہل الفضل

در بنیاد دل هیچ مردی را ایمان تا آنکہ دوست دارد شمار برای محبت خدا

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَبَّاسُ مِثْقَى وَآمَنَ مِثْقَهُ
 آنحضرت صلی الله علیه وسلم عباس ازین است مِثْقَى دامن از عباس
 رَوَاهُ الزُّهْرِيُّ وَعَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 کثایت است از اتحاد و محبت و از نزدیکی از ابن عباس روایت است گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِعَبَّاسٍ إِذَا كَانَ غَدَاةُ الْأَثْنَيْنِ فَإِنِّي أَنْتَ
 علیه وسلم عباس را دستت که باشد بامداد روز دوشنبه بهاتو
 وَكَذَلِكَ حَتَّى أَذْعُوكُمْ بِدَعْوَةِ سَيِّدِكُمُ اللَّهُ بِهَا
 واداد تو همانکه و تا کنون شمارا بدعا میکنم سو منکر و اندک ترا خدا تعالی بانی
 وَكَذَلِكَ فَعَدَا وَغَدَا مَعَهُ وَالْبَسَاءُ كِسَاءٌ ثُمَّ قَالَ
 واداد ترا پس بامداد کرد و عباس آمد نزد آنحضرت و آمدیم با هم که و دلوشانند آنحضرت را
 اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِعَبَّاسٍ وَكَذَلِكَ مَغْفِرَةٌ ظَاهِرَةٌ وَبَاطِنَةٌ
 خداوند ما بهامرز عباس واداد او را آمرزشی آشکارا و نهانی
 لَا تُغَادِرُ ذَنْبًا اللَّهُمَّ احْفَظْهُ فِي وَلَدِهِ رَوَاهُ الزُّهْرِيُّ
 آمرزشی که نگذارد هیچ گناه خداوند نگاهدار او را در اولاد او رواه زهری
 وَزَادَ رِزْقِي وَأَجْعَلْ الْخَلَافَةَ بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ مِنْ أَقْبَابِ
 و زیاد کرد رزق من و بگردانم رزق من در رزق خود گردان و باو شایم را دلک
 جَعْفَرُ بْنُ أَبِي حَالِبٍ عَنْ عَمْرِو بْنِ عُمَرَ أَنَّهُ كَانَ
 جعفر بن ابی طالب روایت از ابن عمر روایت است که او می بود
 إِذَا سَلَّمَ عَلَى ابْنِ جَعْفَرٍ قَالَ السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا ابْنَ دِي
 چون سلام میکرد بر عبد الله بن جعفر بن ابی طالب میگفت سلام بر تو ای پسر خداوند
 الْجَنَاحَيْنِ رَوَاهُ النَّجَّارِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَوَاهُ قَالَ
 دو باز و دو جناحین لقب جعفر طیار است روایت کرد که از ابی هریره روایت است از ابی هریره گفت

در حدیثی است که از ابی هریره روایت است که او می بود

در حدیثی است که از ابی هریره روایت است که او می بود

فِي بَعْضِ الْحَاجَةِ فَخَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ
 از جهت بعضی حاجتی که داشتیم پس بیرون آمد آنحضرت صلی الله علیه وسلم و حال آنکه
 مُسْتَقْبِلٌ عَلَى شَيْءٍ لَا أَدْرِي مَا هُوَ فَلَمَّا فَرَغْتَ مِنْ حَاجَتِي
 و می فرار گیرنده است بر چیزی که در نمی یابم من چه چیز است آن چیز لیکن برودنم من
 قُلْتُ مَا هَذَا الَّذِي أَنْتَ مُسْتَقْبِلٌ عَلَيْهِ فَكَشَفَهُ فَإِذَا الْحَسَنُ
 گفتم چیست این چیزی که تو در گیرنده هست مرا آنرا پس بکشاد و بر منید که از این گاه حسن
 وَالْحُسَيْنُ عَلَى وَرَاقَتَيْهِ فَقَالَ هَذَانِ ابْنَايَ وَابْنَاتِي
 و حسین بر سر دو دیواره ای او منید پس گفت آنحضرت این بر دو پسران من اند و این دختر
 اللَّهُمَّ إِنَّ أَحِبَّهُمَا فَأَحِبَّهُمَا وَأَحِبَّ مَنْ يُحِبُّهُمَا سَرَوَاهُ
 خداوندنا بر سر من دوست میدارم این بر دو پسر و این بر دو دختر و دوست دارم
 الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ سَلَمَةَ قَالَتْ دَخَلْتُ عَلَى أُمِّ سَلَمَةَ
 ترجمه و از سلمه زوجه ابورافع روایت است گفت سلمی در کام بر ام سلمه
 وَهِيَ تَبْكِي فَقُلْتُ مَا يَبْكِيكَ قَالَتْ سَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
 و حال آنکه و میگری پس گفتم چه سبب گریه ترازو چه سبب میگری گفت ام سلمه دیدم من غیر از رسول الله
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تَعْنِي فِي الْمَنَامِ وَعَلَى رَأْسِهِ وَحِجَّتِهِ التُّرَابُ
 علیه وسلم یعنی در خواب و حال آنکه بر سر و ریش مبارک و روی خاک است
 فَقُلْتُ مَا لَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ شَهِدْتُ قَتْلَ الْحُسَيْنِ
 پس گفتم چه شده است تلاوی رسول خدا خاک آلوده شد گفتم حاضر شد من قتل حسین را
 أَيْفَاءً سَرَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ
 اکنون رواه ترجمه و آن انس روایت است که گفت پرسید و شد آنحضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَيُّ أَهْلِ بَيْتِكَ أَحَبُّ إِلَيْكَ
 صلی الله علیه وسلم که کدام یکی از اهل بیت تو محبوب تر است پسوی تو

از جهت حاجتی

در وقت نماز و در وقت دعا

قَالَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَكَانَ يَقُولُ لِقَائِهِمَا ادْعِي لِي
 فرمود امام حسن و حسین و بود آنحضرت که میگفت مرا فاطمه را بخوان آن طلب
 ابْنِي فَيُشْمُهُمَا وَيَضْمُهُمَا إِلَيْهِ سِرَّاءُ الزُّمْدِيِّ وَكَانَ
 برای من بر دو سر این می بودید هر دو را و چسباند خود بر دو را آنحضرت رواه نزدی ازین است
 مَرِيدَةٌ رَضَتْ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحْبِبُهُمَا
 از بریده گفت بریده که بود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم خطبه میخواند
 إِذَا حَاءَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَعَلَيْهِمَا قَيْنَصَانِ أَحْمَرَانِ
 ماراناه آه مد حسن و حسین و بود بر ایشان بایر زین شرح
 وَيَمْشِيَانِ وَيَعْتَرَانِ فَزَلَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 و راه میرفتند هر دو می لغزیدند و می افتادند بر زمین چنانکه رسول اطفال میافتد پس فرمود
 مِنَ الْمَنَارِ فَحَمَلَهُمَا وَوَضَعَهُمَا بَيْنَ يَدَيْهِ ثُمَّ قَالَ صَدَقَ
 از منبر پس برداشت آنحضرت هر دو را و نهاد بر دو را در پیش خود و گفت آنحضرت صحت
 اللَّهُ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فَفَتَنَةٌ تَنْظُرْتُ إِلَى هَذَيْنِ
 خدا تنها نیست اموال شما و اولاد شما مگر فتنه و تحمل از مایش نگاه کردم پس این
 الصَّيْبَيْنِ يَمْشِيَانِ وَيَعْتَرَانِ فَلَمْ أَصْبِرْ حَتَّى تَقَعْتُ
 هر دو خود که راه میروند و می رفتند پس صبر نتوانستم کرد تا آنکه بریدم
 حَدِيثِي وَمَرَقَعُهُمَا سِرَّاءُ الزُّمْدِيِّ وَأَبُو دَاوُدَ النَّسَائِي
 سخن خود را کردند و بصیحت امت میگردم و بر دو شتم ایشان از جهت تاثیر رحمت که در قلب من
 وَعَنْ يَحْيَى بْنِ مَرْزُوقٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 و از یحیی بن مرزوق روایت گفت فرمود آنحضرت صلوات الله
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حُسَيْنٌ مِنِّي وَأَنَا مِنْ حُسَيْنٍ أَحَبَّ اللَّهُ
 علیه و سلم حسین از من است و من از حسین دوست دارد خدا تعالی

آنحضرت خطبه میخواند

صحت

بود در حدیثی از امام حسن و حسین

مِنْ أَحَبِّ حُسَيْنًا حُسَيْنٌ سَبَطَ مِنْ الْأَسْبَاطِ رَوَاهُ
 لیسے را کہ دوست میدارم حسین را حسین سبط است از اسباط رواد
 الزَّمِيذِيُّ وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى
 ترمذی در روایت بسند از ابو سعید خدری کہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ
 علیہ و سلم حسن و حسین ہمترو بہتر جوانان اہل
 الْجَنَّةِ رَوَاهُ الزَّمِيذِيُّ وَعَنْ الْبُكَرِيِّ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ
 بہشت اندو جان آنکہ حسن سے دیا چل سید باقیہ رواہ ترمذی و روایت از ابن عباس
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَالْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَى عَاقِبَتِهِ يَقُولُ
 صلی اللہ علیہ و سلم و حال آنکہ حسن بن علی بر دو ش او دست در ایام مکیہ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُ فَأُحِبُّهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُرَّةٍ
 آنحضرت خداوند پرستے من دوست میدارم او را پس دست دار تو او را متفق علیہ روایت است
 قَالَ خَرَجْتُ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي
 رواہ گفت ابو ہریرہ و بیرون آمدم بہراہ آنحضرت صلی اللہ علیہ و سلم در
 طَائِفَةٍ مِنَ النَّهَارِ حَتَّى أَتَى خَبَاءَ فَاطِمَةَ فَقَالَ أَتَعْرِفُكُمْ
 بارہ از روز تا آنکہ آمد آنحضرت فاطمہ را پس گفت آنحضرت آیا
 أَتَعْرِفُكُمْ يَعْنِي حَسَنًا فَلَمْ يَلَمَّ أَنْ جَاءَ لَيْسَ حَقِّي
 میخواد آنحضرت بلکہ امام حسن را پس در نگ نہاد آنحضرت تا آنکہ آمد و در سیدہ علیہ السلام
 اعْتَنَى كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا صَاحِبَةً فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 دست در گردن آنقدر نہ ہر یک از ان بچہ آنحضرت و امام حسن صاحبش را پس گفت آنحضرت صلی اللہ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اللَّهُمَّ إِنِّي أُحِبُّهُ فَأُحِبُّهُ وَأُحِبُّ مَنْ يُحِبُّهُ
 علیہ و سلم خداوند پرستے من دوست میدارم او را پس دست دار تو او را دوست دار

لیسے را کہ دوست میدارم حسین را حسین سبط است از اسباط رواد
 ترمذی در روایت بسند از ابو سعید خدری کہ گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ
 علیہ و سلم حسن و حسین ہمترو بہتر جوانان اہل
 بہشت اندو جان آنکہ حسن سے دیا چل سید باقیہ رواہ ترمذی و روایت از ابن عباس
 صلی اللہ علیہ و سلم و حال آنکہ حسن بن علی بر دو ش او دست در ایام مکیہ
 آنحضرت خداوند پرستے من دوست میدارم او را پس دست دار تو او را متفق علیہ روایت است
 رواہ گفت ابو ہریرہ و بیرون آمدم بہراہ آنحضرت صلی اللہ علیہ و سلم در
 بارہ از روز تا آنکہ آمد آنحضرت فاطمہ را پس گفت آنحضرت آیا
 میخواد آنحضرت بلکہ امام حسن را پس در نگ نہاد آنحضرت تا آنکہ آمد و در سیدہ علیہ السلام
 دست در گردن آنقدر نہ ہر یک از ان بچہ آنحضرت و امام حسن صاحبش را پس گفت آنحضرت صلی اللہ
 علیہ و سلم خداوند پرستے من دوست میدارم او را پس دست دار تو او را دوست دار

آنحضرت خداوند پرستے من دوست میدارم او را پس دست دار تو او را متفق علیہ روایت است
 رواہ گفت ابو ہریرہ و بیرون آمدم بہراہ آنحضرت صلی اللہ علیہ و سلم در
 بارہ از روز تا آنکہ آمد آنحضرت فاطمہ را پس گفت آنحضرت آیا
 میخواد آنحضرت بلکہ امام حسن را پس در نگ نہاد آنحضرت تا آنکہ آمد و در سیدہ علیہ السلام
 دست در گردن آنقدر نہ ہر یک از ان بچہ آنحضرت و امام حسن صاحبش را پس گفت آنحضرت صلی اللہ
 علیہ و سلم خداوند پرستے من دوست میدارم او را پس دست دار تو او را دوست دار

مَنْفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مَنْفِقٌ عَلَيْهِ قَازَا بے بکره صحابہؓ مرویست گفت دیدم آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى الْمُنَابِرِ وَالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ إِلَى

صلی اللہ علیہ وسلم را بر منبر و حسن بن علیؑ در

جَنَبِهِ وَهُوَ يَقْبَلُ عَلَى النَّاسِ مَرَّةً وَعَلَيْهِ أُخْرَى وَيَقُولُ

پہلو سے آنحضرت بود و حال آنکہ حضرت رؤی آورد دیدم یک بار در حسن بن علیؑ بار دیگر و کیفیت

إِنَّ ابْنِي هَذَا سَيِّدٌ وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُصَلِّيَ بِهِ بَيْنَ فَيْتَيْنِ

آنحضرت بدستنی این پس من سیت یعنی فاطمہؑ است بر خود ادبیت کرد خدا صلح دهد بر میان و جماعت

عَظِيمَتَيْنِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ رَأَاهُ الْبَخَّارِيُّ وَعَنْ أَنَسٍ

بزرگی از مسلمانان رواه البخاری و روایت است از انسؓ

قَالَ لَمْ يَكُنْ أَحَدٌ أَشْبَهَ بِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت انسؓ نبود هیچ یک مانند تر با آنحضرت صلوات اللہ علیہ وسلم

مِنَ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَقَالَ فِي الْحَسَنِ أَيْضًا كَانَ أَشْبَهُهُمْ

از حسن بن علیؑ و گفت انسؓ در امام حسینؑ نیز بود مشابه ترین مردم

بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَاهُ الْبَخَّارِيُّ وَعَنْ

بہ پیغمبر خدا صلوات اللہ علیہ وسلم رواه البخاری و از

عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ أَبِي نَعْمٍ قَالَ سَمِعْتُ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ عَمْرٍو

عبدالرحمن بن نعم بعض نمون و سکون عین تابعیہ نام گفت شنیدم من عبداللہ بن عمروؓ

وَسَأَلَهُ سَأَلَ عَنْ الْمُنَابِرِ قَالَ شَعْبَةُ أَحْسَنُهُ يَقْتُلُ الذُّبَابَ

و حال آنکہ سوال کرده بود او را یعنی از ابی عراق از محمد مجسم کہ بیشه کس را یعنی اگر محمد مجسم کشته

قَالَ أَهْلُ الْعِرَاقِ تَبَاؤُنِي عَنِ الذُّبَابِ قَدْ قَتَلُوا ابْنَ

جزایر آن صیت گفت ابن عراق مرا پسند مرا از جزیای دشمنی کس و تحقیق کشته اند پس

بُنِيَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 وَخَيْرُ رَسُولٍ خَلَا صَلَّيْهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُمَا رَجُلَانِ مِنَ الدُّنْيَا رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ
 صَلَّيْهِ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَحُسَيْنٌ بَرُّ وَرَجُلَانِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ
 وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ الْحَسَنُ أَشْبَهُهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ مَا بَيْنَ الصُّدْرِ إِلَى الرَّأْسِ وَالْحُسَيْنُ أَشْبَهُهُ النَّبِيَّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا كَانَ أَسْفَلَ مِنْ ذَلِكَ رَوَاهُ
 الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ حَدِيقَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ لَأَحْمَى
 دَعَيْتُنِي إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأُصَلِّيَ مَعَهُ
 الْمَغْرِبَ وَأَسْأَلُهُ أَنْ يُخَفِّرَ لِي وَلِإِخْوَتِي النَّبِيَّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَصَلَّيْتُ مَعَهُ الْمَغْرِبَ فَصَلَّى حَتَّى
 هَذَا لَيْلِي قُلْتُ نَحَرًا قَالَتْ مَا حَاجَتَكَ غَفَرَ اللَّهُ لَكَ
 إِنَّ عَيْنِي هِيَ لَتَقْرَأُ فَرَمُودَ حَلِيسَتِ عَاجِبَةٍ تَوَدُّ أَنْ يَكُونَ بِهَا خَدَمٌ تَرَاهَا

در روایت است از علمای شیعه گفتند که این دو مرد از اهل بیت هستند

در روایت است از علمای شیعه گفتند که این دو مرد از اهل بیت هستند

در روایت است از علمای شیعه گفتند که این دو مرد از اهل بیت هستند

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَيْسَ شَيْئًا بَعْلِي وَعَلَى يَضْحَكُ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ

صلی اللہ علیہ وسلم نیست اندک بعلی و علی خندہ میکرد و رواہ البخاری

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ بْنُ زَيْدٍ يَأْتِيهِ بِرَأْسِ

و از انس ردم مروست گفت انس پدرا آوردہ شد نزد عبد اللہ بن زید کہ قاتل فاحش بود

الْحُسَيْنِ فَجَعَلَ فِي طَسْتٍ فَجَعَلَ يَبْكُ وَ قَالَ فِي حُسَيْنِ

حسین را پس گردانده شد در تیرہ پشت بکشت بن شقہ کہے کا و دیکھ بے سر مبارک را گفت

شَيْئًا قَالَ أَنَسُ فَقُلْتُ وَاللَّهِ أَنَّهُ كَانَ أَشْبَهُهُمُ بِرَسُولِ

چیزے یعنی گفت بطریق انکار گفت انس پس گفتہ من خدا سوگند برتر نی یابو در مشابہت برتری دم بر پیغمبر

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَكَانَ مُحْضُوبًا بِالْوَسْمَةِ رَوَاهُ

صلی اللہ علیہ وسلم و بود سر مبارک و یارنگ کردہ شدہ بود سمہ کہ نام گیاهی است رواہ

الْبُخَارِيُّ وَفِي رِوَايَةٍ الزُّرَيْدِيُّ قَالَ كُنْتُ عِنْدَ ابْنِ سَلَامٍ

بخاری و در روایت تیرہ کے آمدہ است کہ گفت انس خود دم من نزد ابی یوسف

فَجَعَلَ يَضْرِبُ بِقَضِيبٍ فِي أَنْفِهِ

پس آوردہ شد سر مبارک حضرت امام حسین پس گفت آن ملعون کہ میزند بشاخے کہ در پیش ابی یوسف

وَيَقُولُ مَا رَأَيْتُ مِثْلَ هَذَا حُسْنًا فَقُلْتُ أَمَّا أَنَّهُ كَانَ

و میگوید ندیدہ ام مثل این در حسن پس گفتہ آگاہ باش بر رشتی وی

مِنْ أَشْبَهُهُمْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَنْ

مشابہ ترین مردم بر پیغمبر خاست صلی اللہ علیہ وسلم و رواست از

أُمِّ الْفَضْلِ بِنْتِ حَارِثٍ أَنَّهَا دَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

ام فضل بنت حارث والدہ ابی عباس کہی در آمد بر پیغمبر خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ

صلی اللہ علیہ وسلم پس گفتہ یا رسول اللہ پدرش نزد

حُكَمَا مَنُكِرًا لِلْبَلَاءِ قَالَ وَمَا هُوَ قَالَتْ إِنَّهُ سَدِيدٌ

خوابے بد ناسخا امشب گفت آنحضرت چیست آن خواب گفتام فضل رسولی آن خواب

قَالَ وَمَا هُوَ قَالَتْ رَأَيْتُ كَأَنَّ قِطْعَةً مِّنْ جَسَدِكَ

فرمود چیست آن خواب گفتام فضل دیدم گویا پارچه از بدن تو بریده شده است

قُطِعَتْ وَوَضَعَتْ فِيَّ جُحْرِي فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

و نهاده شده است در کنار من پس فرمود آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَأَيْتُ خَلِيًّا تَلِدُ فَاِطْمَةً اِنْ شَاءَ اللَّهُ

علیه و سلم دیدم که تو ای ام فضل خواب بیدار میزاید فاطمه اگر خواست است خدا

غَلَامًا يَكُونُ فِي جُحْرِي فَوَلَدَتْ فَاِطْمَةً الْحَسَنِ

پسر بزرگ که می باشد آن پسر در کنار تو پس زاید فاطمه زهرا حسین را

فَكَانَ فِي جُحْرِي كَمَا قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

پس بود آن مولود در کنار من چنانکه گفته بود پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ فَلَحَلَّتْ يَوْمًا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

و سلم پس در آدم روزی بر پیغمبر خدا صلی الله علیه

وَسَلَّمَ تَوَضَّعَتْ فِي جُحْرِي تَوَكَّاتٍ مِّنِي الْيَقَاتِ

و سلم پس نهادم آن پسر را در کنار آنحضرت بستر شد از من مگر بستر بجای

فَاذْأَعَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَهْرَقَانِ

پس ناگاه هر دو چشم آنحضرت صلی الله علیه و سلم میریزند

الدُّمُوعَ قَالَتْ فَقُلْتُ يَا نَبِيَّ اللَّهِ يَا بَنِيَّ أَنْتَ وَأُمِّي مَالِكٌ

اشکبارا گفت ام فضل پس گفتم ای پیغمبر خدا پدر و مادر من خداست تو مادر چه شد ترا

قَالَ آتَانِي جَابِلٌ يُّبِيلُ فَأَخْبَرَنِي أَنَّ أُمَّتِي سَتَقْتُلُنِي هَذَا

گفت آمد مرا جبرئیل پس خبر داد مرا بدرستی که امت تو نزدیک است که کشته اش را

فَقُلْتُ هَذَا قَالَ نَعُو وَآتَانِي بِذُرْبَةٍ مِنْ تَرْتَمِ حُمْرَاءُ وَعَنْ

ابن عقیل بطریق تعریف ابن مسیر را گفت کہ سے ابن مسیر او را در اجیر بیک فاک از فاکان بضع سرخ

ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ رَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَمْسَا

از ابن عباس ضرورت است گفت ابن عباس دیدم آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم در آنچہ

يَوْمَ النَّاسِ ذَاتَ يَوْمٍ بِبَصْفِ النَّهَارِ أَشْعَثَ أَخْبَرَ بَيْدَةً

مے بیند خوابندہ یک روزے در نیم روز ثولیدہ موسے بخار آلودہ بہت

قَارُورَةً فِيهَا دَمٌ فَقُلْتُ يَا بَنِي آدَمَ مَا هَذَا قَالَ

تشنہ است کہ دروسے خون است پس گفتم پدر و مادر من خدا سے تو را چیست اینحال گفت

هَذَا دَمُ الْحُسَيْنِ وَكَصْحَايَهُ لَمْ أَزَلْ أَلْقِيهِ مُنْذُ

آنحضرت ابن خون حسین و یاران اوست ہمیشہ ام کہ مے بردارم آزار تمام

الْيَوْمِ يَا حُصَيَّ ذَلِكَ الْوَقْتُ فَأَجِدُ قِتْلَ ذَلِكَ الْوَقْتِ

امروز پس نگاہ داشتہ من این وقت را پس مے یابم کہ کشتہ شدہ حسین در وقت

رَأَوْاهُمَا الْيَهُودِيُّ فِي دَلِيلِ الْبُيُوتَةِ وَآخِمْ أَحْمَدُ الْأَحْمَرُ مَجَاءُ

روایت کرد این یهودی و رافضی و دلائل النبوة در روایت نمود احمد حدیث اخیر را

فِي فَضْلِ فَاطِمَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا عَنْ

در فضیلت حضرت فاطمہ زہرا ؑ رضی اللہ تعالیٰ عنہا روایت است

الْمُسَوِّدِ بْنِ حَنْشَلَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از مسوید بن حنشلہ کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

قَالَ فَاطِمَةُ بَيْتِي فَمَنْ أَغْضَبَهَا أَغْضَبَنِي وَفِي رَأْيِ

فرمود کہ فاطمہ بیتیست چاہے کہ من است پس یکہ در خشم آور و او را در خشم آور و او را

يُرِيْبِي مَا أَرَا الْيَمَاءَ يُؤْذِنِي مَا أَدَاها مُتَقِي عَلَيْهِ وَعَنْ

آمدہ است کہ ناخوش میکنم از آنچہ میگوید و آزار میکند از آنچہ میگوید و آزار میکند از آنچہ میگوید

أَيْسَأَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حَسْبُكَ مِنْ نِسَاءِ
 السَّارِ دَمٍ وَنِسَاءِ كَأَنْتُمْ خَيْرٌ مِنْهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَيْرٌ مِنْهُ تَرَاوُزَ زَمَانِ
 الْعَالَمِينَ مَرِيْعَةُ بِنْتُ عِمْرَانَ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ
 جَانِيَانِ شَنَاةُ بِنْتُ فَضَالِ بْنِ جَهَارِ بْنِ كَعْبٍ بِنْتُ عِمْرَانَ وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ
 بِنْتُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسِيَّةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ
 بِنْتُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسِيَّةُ بِنْتُ فِرْعَوْنَ
 رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَقْسَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا فَاطِمَةَ عَامَ الْفَتْحِ فَنَاجَاهَا فَقَبَّلَتْ شَحْرَ
 حَدَّهَا فَضَعَكَتْ فَلَمَّا تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي تَالِبٍ كُنَتْ فَاطِمَةُ رَأْسَ خَدِيجَةَ فَاطِمَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ
 سَأَلَتْهَا عَنْ بَنَاتِهَا وَخِيَالَهَا قَالَتْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا تَمُوتُ مُبَكِّتٌ ثُمَّ أَخْبَرَنِي
 سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْأَمْرُ بِنْتُ عِمْرَانَ فَضَعَكَتْ
 رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَقْسَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا فَاطِمَةَ عَامَ الْفَتْحِ فَنَاجَاهَا فَقَبَّلَتْ شَحْرَ
 حَدَّهَا فَضَعَكَتْ فَلَمَّا تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي تَالِبٍ كُنَتْ فَاطِمَةُ رَأْسَ خَدِيجَةَ فَاطِمَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ
 سَأَلَتْهَا عَنْ بَنَاتِهَا وَخِيَالَهَا قَالَتْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهَا تَمُوتُ مُبَكِّتٌ ثُمَّ أَخْبَرَنِي
 سَيِّدَةُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْأَمْرُ بِنْتُ عِمْرَانَ فَضَعَكَتْ
 رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَقْسَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَعَا فَاطِمَةَ عَامَ الْفَتْحِ فَنَاجَاهَا فَقَبَّلَتْ شَحْرَ
 حَدَّهَا فَضَعَكَتْ فَلَمَّا تَوَفَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 فَاطِمَةُ بِنْتُ أَبِي تَالِبٍ كُنَتْ فَاطِمَةُ رَأْسَ خَدِيجَةَ فَاطِمَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ وَفَاطِمَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ
 سَأَلَتْهَا عَنْ بَنَاتِهَا وَخِيَالَهَا قَالَتْ أَخْبَرَنِي رَسُولُ اللَّهِ

إِذَا قُتِلَ بِهِ رَأْسُهَا لَمْ يَبْلُغْ بِهِ رَجُلِيهَا وَإِذَا غَطَّتْهُ

قصید چون محو شد یا آن ثوب مرده را نیز سیه ثوب مرده و یا سیه فاطمه را چون محو شد

رَأْسُهَا لَمْ يَبْلُغْ بِهِ رَأْسُهَا فَلَمَّا رَأَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى

آن ثوب مرده و قدیم خود را نیز سید مرده را پس هنگامیکه دید آن حضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا تَلَقَّى قَالَ إِنَّهُ لَيْسَ عَلَيْكَ بَأْسٌ أَمَّا

علیه و سلم چیزیکه میرسد از مشقت فرمود بدتر نمیست بر تو مضایقه جز این نیست که و

هُوَ أَبُوكَ وَغَلَامُكَ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ فِي بَابِ النَّظَرِ إِلَى

یعنی کسی که حاکمیت تو از دست و غلام است رواد ابو داود در باب نظر کردن به سبوی

الْخَطُوبَةِ مَشْ بَابِ مَنَاقِبِ أَنْزَ وَاجِ النَّبِيِّ

مخطوبه باب ست در مناقب ائمهات المؤمنین از درج معجزات حضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ

سید العالمین صلی الله علیه و سلم از علی مرتضیٰ رضی الله عنه روایت گفت شنیدم

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ خَيْرُ نِسَاءٍ لِي هَا مَرْيَمُ

آنحضرت را صلی الله علیه و سلم که میگفت بهترین زنان دنیا مریم

بِنْتُ عِمْرَانَ وَخَيْرُ نِسَاءٍ لِي هَا خَدِجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ مُتَّفَقٌ

بنت عمران است و بهترین زنان دنیا خدیجه بنت خویله است متفق

عَلَيْهِ وَفِي رَوَايَةٍ قَالَ أَبُو كَرَيْبٍ وَأَشَارَ وَكَعْبٌ إِلَى السَّمَاءِ

علیه و در روایت آمده گفت ابو کریب که راوی این حدیث از کعب است و اشارت کرد به آسمان

وَالْأَرْضِ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ أَنِّي جِئْتُ بِرَسُولِ النَّبِيِّ

و از این راوی بیان معنی دنیا و آیه است از ابو هریره گفت ای رسول خدا

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

صلی الله علیه و سلم پس گفت یا رسول الله صلی الله علیه

وَسَلَّمَ هَذِهِ خَدِيجَةُ قَدْ أَتَتْ مَعَهَا أَنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ أَوْ
 و سلم این خدیجه است تحقیق باوی آورد نیست که در وی نان خورشیدی است یا
 طَعَامٌ وَإِذَا أَتَتْكَ فَاقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنْ رَبِّهَا وَمِنْ
 طعامی است پس چون بنیاید خدیجه ترا پس بخوان بر او سلام از پروردگار می و از جانب من
 وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ لَا صَنْبَبَ فِيهِ وَلَا نَصَبٍ
 و خبر ده که خدیجه را بخانه دوزخ نیست از قصبت در آنجا غناوند رنج و تعب
 مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ مَا غُرْتُ عَلَى أَحَدٍ
 متفق علیه و روایت است از عایشه رض گفت عایشه که غیرت کرده ام بر هیچ و یکی
 مِنْ نِسَاءِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا غُرْتُ عَلَى خَدِيجَةَ
 از زنان آنحضرت صل الله علیه و سلم آنچنانکه غیرت برده ام بر خدیجه
 وَمَا رَأَيْتُهَا وَلَكِنْ كَانَ يَأْتِي ذِكْرُهَا وَسُرَّيْمَا ذِكْرُ الشَّاةِ ثُمَّ
 و من ندیده ام خدیجه را ولیکن بود آنحضرت که بسیار میکرد یاد خدیجه را و بسیار که درج میکرد و گوشت
 يَقْطَعُهَا أَغْضَاءً ثُمَّ يَبِيعُهَا فِي صَدَقَاتِ خَدِيجَةَ فَرُبَّمَا
 پاره میکرد گوشت را غصه و پشیمانی میفرستاد آنحضرت آنگو سفند را در زانیکه و ستان خدیجه بود
 قُلْتُ لَهُ كَأَنَّهُ لَمْ تَكُنْ فِي الدُّنْيَا أَمْرًا إِلَّا خَدِيجَةُ فَقَوْلُ
 پس بسیار که میگفتم مرا آنحضرت را که بگوید در دنیا ایستاده زنده مگر خدیجه پس میگفت آنحضرت
 إِنَّهَا كَانَتْ وَكَانَ لِي مِنْهَا وَلَدٌ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ مِنْ فَضْلِ
 که خدیجه بود چنین چنین لطیف ابهام و بود مرا از خدیجه اولاد متفق علیه از فضیلت
 عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ لِي
 حضرت عایشه صدیق رضی الله عنهما از انبی سلم روایت گفت فرمود عایشه صدیق رضی
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا عَائِشَةُ هَذَا جَبْرِيلُ
 آنحضرت صل الله علیه و سلم این عایشه این جبریل است

يَقْرَأُ السَّلَامَ قَالَتْ وَعَلَيْهِ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ قَالَتْ هُوَ يَلِي

میخوابند ترا سلام گفت عائشہ در جواب بر جبریل سلام ست و رحمت خدا گفت عائشہ آنحضرت

مَا لَا أَرَى مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ لِي

چیز بود که نمی بینم من و آن شخص جبریل است متفق علیہ و از عائشہ روایت گشت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُرِيَتْكَ فِي الْمَنَامِ ثَلَاثَ

آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم نمود و شنیدی تو مراد خواب

كَيْالٍ بِحُجِّي بَيْتَ الْمَلَكِ فِي سَرَقَةٍ مِنْ حَرِيرٍ فَقَالَ لِي هَذِهِ أَمْرَاتُكَ

شب و می نمود و برای امر صورت و مثال از او شنیدی از عابدی از ایشان است گفت مرا این است

فَكَشَفْتُ عَنْ وَجْهِكَ الثَّوْبَ فَإِذَا أَنْتَ هِيَ فَقُلْتُ لَنْ يَكُنَّ

پس برداشتم از صورت تو جامه را پس ناگاه تو اکنون آن صورتی که دیده بودم پس گفت

هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ يُضَيِّعُهُ مُتَّفِقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ أَبِي مُوَيْسَى

خوابیدن از پیش خدا در میگذازد و خدا تعالی این را متفق علیہ است و روایت از ابی موسی

قَالَ مَا أَشْكَلَ عَلَيْنَا أَصْحَابَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

گفت ابو موسی مشکل کے شد بر ما که صحاب آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ایم

حَدِيثٌ قَطُّ فَسَأَلْنَا عَائِشَةَ أَلَا وَحَدَّثَنَا عَنْهَا مِنْهُ عَلَمًا

این حدیث برگز پس پرسیدیم تا عائشہ را اگر کسی یا قیوم نزد عائشہ از آن شکل علی

رَأَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ وَعَنْ مُوسَى بْنِ طَلْحَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ مَا رَأَيْتُ

روایه از زمدی و از موسی بن طلحہ روایت کرد مراد نیست گفت ندیدم

أَحَدًا أَفْضَلَ مِنْ عَائِشَةَ رَأَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ مِنَ فَضْلِ

هیچیکے را فصیح تر از عائشہ را و از الزمیدی از فضل

صَفِيَّةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَ بَلَغَ صَفِيَّةَ أَنَّ حَفْصَةَ قَالَتْ لَهَا

حضرت صفیہ از انس روایت گشت انس که رسید صفیہ اگر حفصہ گفت را و را

بُيِّنَتْ لِيُحُودِي مَبَكَّةَ قَدْ خَلَّ عَلَيْهَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

دختر یهودی و یهود صفیه بنت یسویدر پس از آنکه بر صفیه بیاض را آمد بر صفیه فرمود خدا صلوات الله علیه

وَهِيَ تَبْكِي فَقَالَ مَا بَكَ بِكَ فَقَالَتْ قَالَتْ لِي حَقَصَةٌ إِنَّ ابْنَهُ

و حال آنکه وی میگفت پس فرمود چه چیز می گزاید در پس گفت صفیه گفت حقه که من دختر

يُحُودِي فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِنَّكَ لَا بَنَةَ بَنِي

یهودی می گوی پس فرمود آنحضرت صلوات الله علیه و سلم بر شوی که گوید که دختر یهودی

وَأَنَّ عَمَّكَ أَبَتِي وَأَنَّكَ لَتَحَدِّثَنِي فَلَمْ تَفْعَرْ عَلَيْكَ ثُمَّ قَالَ

و در شنیدن که عم تو یهودی بود و پدرش تو صفیه زیر بغیر و زود پس رفتی پس می گوی که از حقه من از یهودی

انْقَلَبَ اللَّهُ بِأَحَقَصَةٍ رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ بَابُ مَنَاقِبِ

بیر بنی یسوی حقه خدا را و بنی یسوی را روایت کرده و ترمذی و نسائی بابت و مناقب

أَهْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رِضْوَانُ

اهل بیت نبی صلوات الله علیه و سلم

اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ

این آن توبیخ است که خدای می فرماید خدا

عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ

آن بندگان را که ایمان آوردند و کارهای شایسته کرده اند بگو نمی طلبم از شما بر تبلیغ

أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ

قرآن هیچ مزدی بدمین را که سبب برید دوستی در میان خواشادگان آن عباس بن عباس فرمود گفت فرمود

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَجِبُوا اللَّهَ لِمَا يَعِدُكُمْ

آنحضرت صلوات الله علیه و سلم دوست دارید خدا را که می دهد

مِنْ نِعْمَةٍ فَأَجِبُوا اللَّهَ وَأَجِبُوا أَهْلَ بَيْتِي بِحَقِّ رَوَاهُ

از نعمت پس دوست دارید مرا از جهت دوستی خدا و دوست دارید اهل بیت مرا از جهت دوستی

الترمذی و عن ابی ذرٍّ اَنَّهُ قَالَ وَهُوَ اخِذٌ بِسَابِ

تیرمذی سے و ابی ذر روایت کرتی گفت در حالیکہ گزیدہ است در

الکعبۃ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ اَلَا اِنَّ

کعبہ را شنیدم پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم می گفت آنحضرت کا کہنہ

مَثَلُ اَهْلِ بَيْتِي فَمَنْ كَانَ مِثْلِي فَقَدْ جَاءَ مِنْ رِجْلَيْهَا نَجَا وَمَنْ خَلَفَ

مثال اہل بیت من در میان شما مثال کہنے نوح است کہ سوار شد کہنے نوح را شاگرد شو کہنے

عَنْهَا جَمَلٌ كَمَا رَوَاهُ اَحْمَدُ وَحَنَ عَائِشَةُ قَالَتْ خَرَجَ النَّبِيُّ

اور سوار شد آن پاک شہر رواہ احمد روایت است از عایشہ کہ گفت عیسیٰ بن مریم آمد آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَدَاةً وَعَدَاةً فَمِنْ مَرَحِلٍ مِنْ شَعْرِ

صلی اللہ علیہ وسلم در یک یا دو روز و مال آنکہ بروی گلیں بود کہ در نقشہا بود از سر

اَسْوَدَ فُجَاءَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَادْخَلَهُ ثُمَّ جَاءَ الْحُسَيْنُ رَضِيَ

سیاہ پس آمد فاطمہ حسن بن علی رضی اللہ عنہما در آمد آنحضرت اور پست آمد امام حسین رضی اللہ عنہ

فَدَخَلَ مَعَهُ ثُمَّ جَاءَتْ فَاطِمَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَادْخَلَهَا ثُمَّ جَاءَ عَلِيُّ

پس در آمد حسین پس آمد فاطمہ پس در آمد او را پست آمد علی پس در آمد او را

فَادْخَلَهَا ثُمَّ قَالَ اِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ

پست کہنے تمی خواہ خدا مگر آنکہ دور گردانند از شما پلیدی گناہان را

اَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا رَوَاهُ اَحْمَدُ وَحَنَ عَائِشَةُ قَالَتْ خَرَجَ النَّبِيُّ

اہل بیت و پاک گردانند شما را پاک کردہ رواہ احمد و حنہ عایشہ کہ گفت عیسیٰ بن مریم آمد آنحضرت

البراء رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ اَبْرَاهِيْمُ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

برابر رضی اللہ عنہ کہنے ابراہیم کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ اِنَّ لَهُ مَرْضِعًا فِي الْحِجَّةِ رَوَاهُ اَحْمَدُ وَحَنَ عَائِشَةُ قَالَتْ خَرَجَ النَّبِيُّ

علیہ وسلم انا کہنے مریضہ در حجتہ رواہ احمد و حنہ عایشہ کہ گفت عیسیٰ بن مریم آمد آنحضرت

سَرَّيْدِينَ أَسْرَعَ قَالَ قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

از زید بن ارستم گفت زید استاد آنحضرت صلی الله علیه وسلم

يَوْمًا فِينَا خَطِيئًا بِمَا يُدْعَى مُخَابِلِينَ مَكَّةَ وَالْمَدِينَةَ فَحَجَّ اللَّهُ

تخلیه روزی میان ما در موضعی که خوانده میشود او را غدیر خم که میان مکه و مدینه است پیشکش

وَأَنْتَنِي عَلَيْهِ وَوَعظَ وَذَكَرَ ثُمَّ قَالَ أَمَّا بَعْدُ أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ

و سپاس کرد و پند داد و ثواب عقیاب خدا یاد داد و پست گرفت آنحضرت را بعد حمد خدا گویا

إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مُثَوِّبُكُمْ أَنْ يَأْتِيَنِي رَسُولٌ رَأَيْتُ فَاحْبِ

نیستم من مگر آدمی نزدیک هست که بیاید مرا فرستاده پروردگار من یعنی ملک الموت ایات کنم

وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ مَالِ الثَّقَلَيْنِ أَوْ لِحْمًا كِتَابَ اللَّهِ فِيهِ الْهُدَى

و من گذارنده ام در میان شما دو متاع نفیس را کتاب الله که در روی راه راست است

وَالنُّورُ فَخَذُوا بِلِثَابِ اللَّهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ فَمَحَّضَ عَلَى

و نور پس چنگ در زینت کتاب الله و عمل کنند بآن پس بر انگشت مارا بر عمل

كِتَابِ اللَّهِ وَرَغِبَ فِيهِ ثُمَّ قَالَ وَأَهْلُ بَيْتِي أَذْكُرُكُمْ اللَّهُ

کتاب الله و ترغیب داد بدان پست فرمود آنحضرت دوم اهل بیت من است یا بعد از من شما را

فِي أَهْلِ بَيْتِي وَفِي رِوَايَةٍ كِتَابَ اللَّهِ هُوَ حَبْلُ اللَّهِ مَرَاتِبُهُ

در حق اینها و در روایتی مدح کتاب الله این چنین آمده است کتاب الله در سن خداست کیبک

كَانَ عَلَى الْهُدَى وَمَنْ تَرَكَهُ كَانَ عَلَى الضَّلَالَةِ رَوَاهُ مُسْلِمٌ

باشد بر راه راست و کسیکه بگذارد او را و تمسک نکند باشد بر گمراهی رواه مسلم

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ رَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از جابر بن جابر گفت جابر دیدم آنحضرت را صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ فِي حُجَّتِهِ يَوْمَ عَرَفَةَ وَهُوَ عَلَى نَاقَتِهِ الْقَصْوَاءِ يُحْطَبُ

و مسلم در حج وقتی که حج الوداع باشد روز عرفه و حال آنکه آنحضرت بر ناقه خود کلام میفرمود

تخلیه

ای روزگار

کتاب الله

تخلیه

فَسَمِعْتُهُ يَقُولُ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي تَزَكَّيْتُ فِيكُمْ مَا إِنِ اخْتَدْتُكُمْ
 پس شنیدم آنحضرت را که میگفت ای مردم بدرستی من گذارنده ام در شما چیزهای را اگر بگیرم به
 بِهِ لَنْ تَضِلُّوا كِتَابَ اللَّهِ وَعِزَّتِي أَهْلَ بَيْتِي رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ
 آنرا و عمل کنید بدان هرگز گمراه نمیشوید شما کتاب خدا را و عزت من را و اهل بیت من را رواه الترمذی
 وَعَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 و از زید بن ارقم مرویست گفت فرمود آنحضرت صلوات الله علیه
 وَسَلَّمَ إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ مَا إِنِ تَمَسَّكْتُمْ بِهِ لَنْ تَضِلُّوا أَعْدَائِي
 و سلم بدرستی من گذارنده ام در شما چیزهای را اگر چسبید به چیزی من گمراه نمیشوید
 أَحَدُهُمَا أَعْظَمُ مِنَ الْآخِرِ كِتَابُ اللَّهِ حَبْلُ مُحَمَّدٍ وَدُمِنِ السَّمَاءِ إِلَى
 من یکی بزرگتر از دیگریست و میگذازم کتاب خدا را و این رشته است دراز که پندیده از آسمان
 الْأَرْضِ وَ عِزَّتِي أَهْلَ بَيْتِي وَ كَنْ تَقَرَّرَ قَاحَتِي يَرْدُو أَعْلَى السَّمَوَاتِ
 زمین و آوخته و میگذازم عزت خود را که اهل بیت من اند و هرگز جدا نمیشودند کتاب خدا و عزت من را زمین
 فَإِنْ نَظَرُوا كَيْفَ تَحْلِفُونَ فِيهِمَا رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ
 پس نظر کنید و فکر کنید که چگونه خبیه میشود در شما را در کتاب عزت رواه الترمذی و هم از روی مرویست
 أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِعَلِيٍّ وَفَاطِمَةَ وَ الْحَسَنِ
 که آنحضرت صلوات الله علیه و سلم فرمود علی و فاطمه و حسن
 وَ الْحُسَيْنِ أَنَا حَرْبٌ لِمَنْ حَارَبَهُمْ وَ سَلَامٌ لِمَنْ سَالَمَهُمْ
 و حسین را که من جنگ کننده ام هر کس را که جنگ کند ایشان را و صلح کننده ام هر کس را که صلح کند
 رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ جَمِيعِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ دَخَلْتُ مَعَ
 ایشان را رواه الترمذی و روایت است از جمیع بن عمرو بن عبد الله گفت در آمدم همراه
 عَمَّتِي عَلَى عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا فَسَأَلْتُ أُمَّي النَّاسَ كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ
 عمه خود بر عایشه رضی الله عنهما پس پرسیدم من کدام از میان بود محبوب تر بسوی
 عَمَّتِي

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ فَاحْمَةٌ فَقِيلَ مَنْ

پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وسلم گفت عایشہ فاحمہ بود محبوبترین مردم نزد خدا

الرَّجُلِ قَالَتْ زَوْجَهَا وَآلُ التَّرَفِ مَنَاقِبُ مُعَاذِ

پرسیدہ خدا ز عایشہ از مردان کہرام محبوب تر بود گفت ترفیع او علی کرام و عجمہ را و ترفیع از عجمہ صاحب حضرت معاذ

بْنِ جَبَلٍ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَابْنُ كَعْبٍ رَضِ

بن جبل وزید بن ثابت و ابن کعب رضی

عَنْ أَنَسٍ قَالَ جَمَعَ الْقُرْآنَ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

روایت انس گفت کہ جمع کرد قرآن را یعنی یاد گرفتند تمام قرآن را در زمان آنحضرت صلی اللہ علیہ

وَسَلَّمَ أَرْبَعَةُ آبْنِ كَعْبٍ مُعَاذُ بْنُ جَبَلٍ وَزَيْدُ بْنُ ثَابِتٍ وَ

و سلم چهار کس ابن کعب و معاذ بن جبل و زید بن ثابت و

أَبُو زَيْدٍ قِيلَ لَأَنَسٍ مَنْ أَبُو زَيْدٍ قَالَ أَحَدُ عُمُوْمِي مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

ابو زید انصار کے گفتہ شدہ انس کہ کہیست ابو زید گفت یکی از اعمام من بہ اتفاق علیہ

مَنَاقِبُ سَلْمَانَ الْفَارِسِيِّ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

منقبتہا سلمان فارسی سے روایت است از ابی ہریرہ

قَالَ كُنَّا جُلُوسًا عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ تَرَكْتُ

گفت ابو ہریرہ بودیم نشستہ نزد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ناگاہ فرود آمد

سُورَةً أَلْجَمْعَةَ فَلَمَّا تَرَكْتُ وَآخِرِينَ مِنْهُمْ كُنَّا لِيَقْضُوا بِهِمْ

سورہ جمعہ پس چون فرود آمد و رسید این آیت را

قَالُوا مَنْ هَؤُلَاءِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ وَفِينَا سَلْمَانُ الْفَارِسِيُّ

پرسیدند صحابہ یا رسول اللہ کیستند این جماعت گفت و فہم سلمان فارسی

قَالَ فَوَضَعَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَدَهُ عَلَى سَلْمَانَ

گفت ابو ہریرہ پس نهاد آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم دست مبارک خود را بر سلمان

جلد تہ مجاہد و صفیون
کہ در بیان آن حضرت
کہ فرمودہ شد
پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم
را بسوی کائنات
کہ بخندیدند و دادند
چون سار جابحت
اصحاب

ثُمَّ قَالَ لَوْ كَانَ الْإِيمَانُ عِنْدَ الذِّبَالِ لَنَا لَهُ رِجَالٌ مِّنْ هَؤُلَاءِ

پس اگر ایمان نزد ستارہ خربازینہ میگردید و میافتد از مردم
مُتَّفِقُونَ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ عَمَّارِ بْنِ يَاسِرٍ رَضِيَ وَكُنِيَ لَهُ

متفق علیہ مناقب عمار بن یاسر ر ^{وکنیت آن}
أَبُو الْيَقْطَانِ رَضِيَ عَنْ عَمِّهِ قَالَ اسْتَأْذَنَ عَمَّارٌ عَلَى

ابو الیقطان ر ^{روایت است از علی ر} گفت علی رفیق طلب اذن کرد عمار بن یاسر
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنْ نَوَّأَ لَهُ مَرْحَبًا

در آید بر آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم پس گفت اذن دہید او را فراسے جائے باد
يَا طَيْبُ الطَّيِّبِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ قَالَتْ

مرایک بخوبی ذات و پاک کردہ شدہ بہت نیک صفات اخلاق رواہ ترمذی و روایت است از عائشہ کہ گفت
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا خَيْرُ عَمَّارٍ بَيْنَ

عائشہ فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم اختیار دادہ اند بدست عمار بن یاسر ^{بسیار}
الْأَخْيَارِ أَشَدُّ هُمْ أَوْ أَلَا التِّرْمِذِيُّ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ

مگر آنکہ اختار کرد و برگزیدی سخت ترین آن رواہ الترمذی و روایت است از ابی ہریرہ ر ^{بسیار}
قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدُّ بَأْسًا عَمَّارٌ

گفت فرمود آنحضرت صلے اللہ علیہ وسلم بشارت باد و آوازی عمار کہ
تَقْتُلُكَ الْفِتْنَةُ الْبَاطِلَةُ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَمَنْ قُتِلَ بِهَا

قتل میکند ترا فتنہ باغیان رواہ الترمذی ^{منقبتہاے} ابی
ذَرَّ الْخَفَارِ رَضِيَ عَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

ذر غفار ر ^{روایت است از ابی ذر ر} گفت فرمود آنحضرت
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَظْلَمَ الْخَضِرَاءُ وَلَا أَقْلَمَ الْغُبَرَاءُ

صلے اللہ علیہ وسلم سایہ نکرد آسمان و بر نہشت زمین ^{سبک}

مِنْ ذِي كَبْرَةٍ أَصْدَقَ وَلَا أَوْفَى مِنْ أَبِي ذَرٍّ شَيْبَةَ عَيْسَى بْنِ

خلوہ زبان را کہ درست تر و نافذ تر از ابی ذر و ابی ذر شایسته عیسی بن

مَرْيَمَ يَعْنِي فِي الشَّهِيدِ وَأَبَا الزُّمْدِيِّ مَنَاقِبَ عَبْدِ اللَّهِ

مریم را یعنی در زهد و تجرد و راه ترندی مناقبهای عبد الله

بْنِ سَلَامٍ رَضِيَ عَنْ سَعِيدِ بْنِ أَبِي وَقَّاصٍ قَالَ مَا سَمِعْتُ

بن سلام ردف روایت است از سعد بن ابی وقاص ردف گفت شنیدم

النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا حَدَّ يَمْنَى عَلَى وَجْهِ

آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم کہ میگفت مرء یحیک را کہ مرید بر

الْأَرْضِ أَنَّهُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ إِلَّا لِعَمَلٍ اللَّهُ بْنِ سَلَامٍ مُتَّفَقٌ

زمین کہ او از اهل بهشت است بالقول مکر عبد الله بن سلام متفق

عَلَيْهِ مَنَاقِبَ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ عَنْ حَرْثِ بْنِ

علیه مناقبهای عبد الله بن مسعود ردف از حذیفه ردف روایت

قَالَ إِنَّ أَشْبَهَ النَّاسِ دَلَاوَسْمًا وَهَذَا يَأْبَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

گفت قدیغہ بدستی کہ مشابہ ترین مردم از روی طریقہ ویرت و کجای پیغمبر خدا صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا بَنُ أُمِّ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ كَمَا دُرُكُنِيَتْ بَامِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ كَمَا دُرُكُنِيَتْ

علیه و سلم ابن ام عبد الله بن مسعود کہ او در کفایت بام عبد الله بن مسعود کہ او در کفایت

يَرْجِعُ إِلَيْهِ لَا تَدْرِي مَا يَصْنَعُ فِي أَهْلِهِ إِذَا خَلَا وَاهُ الْخَائِي

کہ باز میگشت بسوی خانه خود نمی دانم کہ چه میکند در اهل بیت خود و تنهیکر خلوت بی درواہ البیاض

وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رَضِيَ عَنْ قَدِمَتْ أَنَا وَأَخِي مِنْ

وروایت است از ابو موسی اشعری ردف گفت ابو موسی قدوم آورد من و برادر من

الْيَمَنِ فَكُنَّا حِينًا مَا نَرَى إِلَّا أَنَّ عَبْدَ اللَّهِ بْنَ مَسْعُودٍ رَجُلًا

از یمن پس درنگ کردیم چند گاهی ردینہ گمان نمی کردیم تا آنکہ عبد الله بن مسعود مردیست

عبد الله بن مسعود را که در کفایت

مِنْ أَهْلِ بَيْتِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا أَتَى مِنْ دُجُولٍ

وَدُجُولِ أُمَّةٍ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

وَدُرَّادِينِ بَادِرٍ وَبِرَاحِشَتِ صَلَّاهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ

مَنَاقِبُ حَدِيثُ بَنِي الْإِيمَانِ عَنْ حَدِيثِهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

وَمِنْ قِبَلِهِ حَدِيثُ بَنِي الْإِيمَانِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ

وَاللَّهُ مَا أَذْرَى أُنْسَى أَحْصَايَ أَمْ تَنَاسُوا وَاللَّهُ مَا أَكْرَمَ رُسُلَهُ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ قَائِدِ فِتْنَةٍ إِلَى أَنْ تَنْقَضِيَ الدُّنْيَا

يَبْلُغُ مِنْ مَعَهُ ثَلَاثَةَ فِصَاعٍ أَلَا قَدْ سَمَّاؤُنَا بِاسْمِهِ وَاسْمِهِ

أَبْنِيهِ وَاسْمِهِ قَبْلَهُ تَرَاوَاهُ أَوْ دَاوُدَ وَبَابُ الْفِتْنِ مِنْ مَنَاقِبِ

زَيْدِ بْنِ حَارِثَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قُلْتُ قَصِي تَرْيَدُ مَنَاهُ وَكَرَّارُ وَجْهِهَا

يَكْبَلُ لَا تَكُونُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَرْوَاحٍ أَدْعِيَاءُ هُمْ إِذَا

وَضَوْا مِثْلَهُمْ وَكَرَّارُ كَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ

بْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ إِنَّ زَيْدَ بْنَ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ أَسْمُوكَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ أَسْمُوكَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ أَسْمُوكَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ أَسْمُوكَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ أَسْمُوكَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ أَسْمُوكَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ أَسْمُوكَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنْتُ أَسْمُوكَ زَيْدُ بْنُ حَارِثَةَ مَوْلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كُنَّا نَدْعُوهُ الْأَرَيْدُ بْنُ مُحَمَّدٍ حَتَّى تَزُولَ الْقُرْآنُ

علیہ وسلم بنودیم ماکہ میخوانیم اور انگریز بن محمد تاناکہ فرداد قرآن

ادْعُوهُمْ لَابَائِهِمْ مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ مَنَافٍ سَامِعِينَ يَكُ

که بخوانند پس خواندند گلاب به پیران ایشان متفق علیه در مناقبت های آسامیه بن دیدار

عَنْ إِسَامَةَ بْنِ زَيْدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ

روایت است از اسامه بن زید رضی اللہ عنہما کہ حضرت صلوات اللہ علیہ وسلم کہ فرمود

تَاخُذْهُ وَالْحَسَنَ فَيَقُولُ اللَّهُمَّ احْبِبْهُمَا فَإِنْ احْبَبْتَهُمَا وَنِيَّ

آنحضرت که میگفت اسامه را و حسن بن علی را پس میگفت خداوند دوست دار این دو را زیرا که در

۱۰ اِیَّاهُ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم یَاخُذُنِیْ

روایت دیگر گفت اسامه بود آنحضرت صلی الله علیه و سلم میگرفت مرا

مُقْعِدُنْ عَلَى كَيْفِمْ وَيُقْعِدُ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَى فَخْرٍ هَ الْاُخْرَى

کسی سے نشانہ درابران خود وئے نشانہ حسن بن علی را بران دیگر خود

ثُمَّ لِيُضْمَمَا تَعْرِيفُوكُمُ اللَّهُمَّ ارْحَمْهُمَا فَإِنَّ أَرْحَمَهُمَا رَأُوهُ

پستتر فرام میگرد و در پستتر میگفت خداوند مرا به کن هر دو را زیرا که بد رشتی من فرام میگرد

الخَارِجِيُّ وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

بخاری و در روایت است از عباس بن عمر که آنحضرت صلی الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَعَثَ لَنَا وَامْرَأَتِهِمْ أَسَامَةَ بْنَ زَيْدٍ نَقَطْنِ بَعَثَ

علیه و سلم فرستاد لشکر را و امیر گردانید بران اسامه بن زید را پس طعن کردند بعضی

النَّاسِ فِي إِمَارَتِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

مردمان و امارت وے پس فرمود آنحضرت ﷺ وسلم

إِنْ كُنْتُمْ تَطْعَمُونَ فِي إِمَارَةٍ فَقَدْ كُنْتُمْ تَطْعَمُونَ فِي إِمَارَةٍ

اگر هسته شما که طعن می‌کنید در امارت دی پس تحقیق بودید شما که طعن میکردید در امارت

أَمِيرٍ مِنْ قَبْلِ وَآمَرَ اللَّهُ إِنَّهُ كَانَ خَلِيفًا لِلْإِمَامَةِ وَإِنْ كَانَ مِنْ

پدر وی پیش ازین و مگویند خداست تحقیق بود پدر و سرور امامت را و تحقیق بود هر که از

أَحِبِّ النَّاسِ إِلَيَّ وَإِنْ هَذَا مِنْ أَحِبِّ النَّاسِ إِلَيَّ بَعْدَهُ مُتَّفَقٌ

محبوبترین مردمان بسوی من و بدستنی این یعنی اسامه نیز از جمله محبوبترین مردمت نزد من میباشد

عَلَيْهِ وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ كُتِبَ وَفِي آخِرِهَا أَوْ صِبْكُمْ بِمَا لَكُمْ

علیه و در روایت از مسلم مانند اینست و در آخر حدیث آورده است وصیت میکنم شما را با

مِنْ صَاحِبِكُمْ وَعَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَرَضَ لُؤْسًا فِي ثَلَاثَةِ

نیم سکه ای از جلا صاحبان شماست و روایت است از امیر المؤمنین علیه السلام که وی از از هر که در تعیین خود و سایر

الْأَفْرَ وَخَمْسًا مِائَةً وَقَرَضَ لِعَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ فِي ثَلَاثَةِ أَلْفٍ فَقَالَ

بشار و یا صد درهم و تقدیر کرد برای اسامه بن عمر است و در سه هزار پس گفت

عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ كَأَمِيرٍ لِمَنْ قَضَلَتْ أَسَامَةُ عَلَى فَوَ اللَّهِ مَا سَبَقَنِي

عبد الله بن عمر را بدین سبب زیادتر دادمی اسامه را بر من پس بعد از آنکه عیسی بن جعفر

إِلَى مَشْهَدٍ قَالَ لَأَنْ زَيْدًا كَانَ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

از من اینجاست مشهدی از شاهد غزوات گفت عمر بن خطاب بن خلیف ادم که زید را بود محبوبتر

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ أَمِيرِكُمْ وَكَانَ أَسَامَةُ أَحَبَّ إِلَيَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى

علیه و سلم از تو بود اسامه محبوبتر بسوی آنحضرت صلوات الله

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْكَ فَأَثَرْتُ حَبَّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علیه و سلم از تو پس اختیار کردم من محبوب آنحضرت را صلوات الله علیه و سلم

عَلَى حَبِّ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسَامَةُ بْنُ زَيْدٍ قَالَ

که اسامه است بر محبوب و که تو ای روایت کرد این حدیث را نزد منی و روایت است از اسامه بن زید گفت

لَمَّا تَقَلَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هَبْطًا وَهَبَطَ النَّاسُ

اسامه چون گران شد آنحضرت صلوات الله علیه و سلم و بیمار شد فرود آمدند و فرود آمدند مردم

الْمَدِينَةِ فَدَخَلَتْ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَقَدْ
مدینہ را پس در آمد م من بر سنجیدہ صلی اللہ علیہ وسلم و حال کہ

أَصْبَحَتْ فَكَلَّمَتْهُمْ فَجَعَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُضَعِّقُ
تحقیق خاموش گردانیدہ شدہ است پس سخن نکرد آنحضرت پس گفت آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم کہ می نند

بِكَيْدِي عَلَى وَبَرِّ تَعَهُمَا فَأَعْرَفَهُ أَنَّهُ يُدْعُو لِي بِرِوَاةِ الزُّرْمَدِيِّ
از دوست خودش را بر من بر میدارد و او را پس در شناسم و فهمیدم کہ آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم را این روایت

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ أَرَأَيْتَ إِنْ دَا لَنَبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
در روایت است از عایشہ صدیقہ رضی اللہ عنہا کہ گفت عایشہ کہ خداست آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

أَنْ يُخَيِّئَ لِي مَخَاطِئَ اسْمَاءَ بَيْدَةَ قَالَتْ عَائِشَةُ دَعْنِي حَتَّى نَأْتِيَنَّ
کہ دور کند آب منی اسماء را بدست مبارک خود گفت عایشہ رضی اللہ عنہا کہ من بگویم این

أَفْعَلَ قَالَ عَائِشَةُ أَحَبُّهُ فَإِنِّي أُحِبُّهُ رَوَاهُ الزُّرْمَدِيُّ
کام را فرمود آنحضرت یا عایشہ رضی اللہ عنہا در دست مبارک من زیرا کہ من دوست میدارم او را روایت کرد از او

مَنْ أَقْبَ جَبْرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْجَلَمِيِّ عَنْ
در مناقب جابر بن عبد اللہ الجلمی عن

جَبْرِ بْنِ قَالَ مَا مَجَّبَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ
جبر بن رضی اللہ عنہ گفت یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم از ابتداء و سلم از ابتداء

أَسْلَمْتُ وَلَا تَرَانِي إِلَّا تَبَسُّمَ رَوَاهُ الزُّرْمَدِيُّ مَنْ أَقْبَ عَبْدِ اللَّهِ
اسلام من و دیدار نکرد کہ تبسم کرد از شفقت رواہ الزرمدی و مناقب عباسی عبد اللہ

بْنِ عَبَّاسٍ عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ صَمِنِي النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
بن عباس رضی اللہ عنہ روایت است از ابن عباس رضی اللہ عنہ کہ گفت فراخ آورد و دوست بود آنحضرت صلی اللہ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى صَدْرِي فَقَالَ اللَّهُمَّ عَلَيَّ الْحِكْمَةَ وَفِي رِوَاةٍ
علیہ وسلم بسینه مبارک خود پس فرمود خداوند را تعلیم کن مرا علم و حکمت و در روایتی

عَلِمَهُ الْكِتَابَ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْهُ قَالَ إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ
 عَلَيْهِ وَسَلَّمَ دَخَلَ الْخَلَاءَ فَوَضَعَتْ لَهُ وُضُوءَ فَلَمَّا خَرَجَ قَالَ مَنْ وَضَعَ
 هَذَا فَأَخْبَرَ فَقَالَ اللَّهُمَّ فَقِّهْهُ فِي الدِّينِ مَشَقَّقَ عَلَيْهِ وَعَنْهُ
 أَنَّهُ رَأَى جَبْرِئِيلَ مَرَّتَيْنِ وَدَعَا لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 وَسَلَّمَ مَرَّتَيْنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَعَنْهُ أَنَّهُ قَالَ دَعَا لِي
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُوتِنِي اللَّهُ الْحِكْمَةَ
 عَنْ تَيْنِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَايِبُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ
 عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ رَأَيْتُ فِي الْمَنَامِ كَأَنِّي يَدِي
 فِي سِرْقَةٍ مِنْ حَرِيرٍ لَا أَصُوبُ بِهَا إِلَى مَكَانٍ فِي الْجَنَّةِ إِلَّا طَارَتْ
 بَنِي الْمَنَةِ فَقَضَتْهَا عَلَيَّ حَصَّةٌ فَقَضَتْهَا حَصَّةٌ عَلَى النَّبِيِّ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ أَخَاكَ رَجُلٌ صَالِحٌ أَوْ أَمَرَ
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و سلم در آمد متوجه دارا پس نهاد من بر آغخت آید ضرور پس چون بر آمد آغخت از متوجه دارا فرمود که

این آقا پس خبر داد و شد که ابن عباس نهاد دست پس عاگرد آغخت و گشت خلافت را تا اگر و ان و در درین متفق علیهم

از ابن عباس است که وی دید جبرئیل را دوبار و دعا کرد و در آغخت صلوات الله علیه

و سلم دوبار رواه الترمذی و هم از دوی مرویست که وی گفت دعا کرد و دعا

۲ آغخت صلوات الله علیه و سلم که بدید ما خداے تعالی حکمت

دوبار روایت کرد ترمذی در مناقب ابی عبد الله بن عمر

روایت من از عبد الله بن عمر گفت عبد الله بن عمر دیدم در خواب گویا در دست من

قطعه از حریر است قصد میکنم بآن قطعه ای که مکاشف در بهشت مرا کرمی پاره کند

آن سرقه دارم بپا زمر السوی آن کان پس گفت ابن عباس عرض کرد آنرا حصه بر پیشانی نهاد

صلوات الله علیه و سلم پس فرمود آغخت بدستی را و تیر مرد صالح است و این را یاسی

صلوات الله علیه

عَبْدُ اللَّهِ رَجُلٌ صَالِحٌ مُتَّقٍ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ عَبْدِ اللَّهِ

که عبد الله مرد صالح است متق علیه در مناقب ای عبد الله

بْنُ الزُّبَيْرِ عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

بن الزبیر روایت است از عایشه رضی الله عنہا که آنحضرت صلی الله علیه وسلم

رَأَى فِي بَيْتِ الزُّبَيْرِ مُصْبِحًا فَقَالَ يَا عَائِشَةُ مَا أَرَى أَسْمَاءَ

دید در خانه زبیر چو صبح را پس فرمود آنحضرت یا عایشه من نمی بینم اسماء را

أَلَا قَدْ نَفِسْتُ وَلَا تَسْتَمُوهُ حَتَّى أَسْمِيَهُ فَمَسَمَاهُ عَبْدُ اللَّهِ وَكَتَبَ

آیا که نفیس زاید است و نام ننشسته آن و لو در آن نام نام منم من او را پس نام نهاد آنحضرت او را عبد الله و کتب

بِكُتْمَةٍ بَيْدَةٍ رَأَوَاهُ الزُّمَيْدِيُّ مَنَاقِبُ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ

بکتره بیدیه را و او را الزمیدی در مناقب آنس بن مالک روایت است

عَنْ أُمِّ سُلَيْمٍ أَنَّهَا قَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَسٌ خَادِمُكَ

روایت است از ام سلیم مادر آنس که وی گفت ای پیغمبر خدا آنس خادم است

أَدْعُ اللَّهَ لَهُ قَالَ اللَّهُمَّ اكْثِرْ مَالَهُ وَوَلَدَهُ وَبَارِكْ لَهُ فِيمَا أَحْلَيْتَهُ

و دعا کن مرا و او را گفت آنحضرت خداوند بسیار گردان مالی او را و فرزندان او را و برکت ده در آنچه او را

قَالَ أَنَسٌ فَوَاللَّهِ إِنْ مَالِي كَكثيرٍ وَإِنْ وَلَدِي وَوَلَدُ وَلَدِي

گفت آنس پس بخدا سوگند مال من بسیار است و پدر من فرزندان من و فرزندان فرزندان من

لِيَتَعَادُونَ عَلَى حَوْضِ الْمَاءِ يَوْمَ تَمُوتُ مُتَّفِقِينَ عَلَيْهِ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ

برای آنکه زیاده است آمدند ایشان بر مانند همه امروز متفق علیه و از آنس بن

سَيِّدٍ قَالَ شَهِدْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ وَحَصْرَهُ الْمَوْتَ فَجَعَلَ

سید روایت گفت حاضر شدم من نزد آنس بن مالک را و حال آنکه وی گرفتار بود پس شروع کرد

يَقُولُ لَقِنُونِي لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فَلَكَمُ بَرٌّ يَقُولُهَا حَتَّى قُبِضَ

که میگفت تلقین کنید مرا که لا اله الا الله پس همیشه بود که میگفت آن کلمه تا آنکه وفات یافت

در مناقب آنس بن مالک

در مناقب آنس بن مالک

رَأَوْا لَ بْنَ أَبِي الدُّنْيَا فِي الْخَطِّ كَرَمَنَ قَبِ ابْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ

روایت کرد از ابوالدینا در خط کرم من قب ابن ہریرہ رضی

عَنْ دَاوُدَ بْنِ هُرَيْرَةَ رَضِيَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

روایت است از ابی ہریرہ کہ گفت کہ فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

اللَّهُ وَحَبِيبُ عَبْدِكَ هَذَا يَعْنِي أَبَا هُرَيْرَةَ وَأُمَّهُ إِلَى عِبَادِكَ

خدا و خدا محبوب گردان این یعنی ابو ہریرہ و مادر او را سیوی مسلمانان خود

الْمُؤْمِنِينَ وَحَبِيبُ كِلَيْهِمَا الْمُؤْمِنِينَ رَأَوْا هُ مُسْلِمًا مَنَاقِبُ

و محبوب گردان ایسان مسلمانان را روا مسلم در مناقب

مَعَاوِيَةَ بْنِ أَبِي سُفْيَانَ رَضِيَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ

معاویہ بن ابی سفیان رضی عن عبد الرحمن بن

أَبِي عَمْرٍة رَضِيَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ لِمَعَاوِيَةَ

ابی عمر رضی از آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدینکہ آنحضرت فرمود معاویہ بن

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ مَادِيًا مُؤْمِدًا يَا وَاهِدِيهِ رَأَوْا هُ التَّحْمَدِيُّ مَنَاقِبُ

خداوند گردان او را در پیش ہواہ راست نمایند و وہایت کن مردم را بخود و التزمہ آنحضرت

عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ رَضِيَ عَنْ عَقِبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

عمر بن العاص رضی روایت است از عقبہ بن عامر کہ گفت کہ فرمود آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَسْلَمَ النَّاسُ وَأَمَّنَ عَمْرُو بْنُ الْعَاصِ رَأَوْا هُ

صلی اللہ علیہ وسلم اسلام آوردند مردم و ایمان آورد عمرو بن العاص رواہ

التَّيْمِذِيُّ مَنَاقِبُ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ رَضِيَ عَنْ

التزمی کے در مناقب خالد بن الولید رضی عن

أَبِي عَمْرٍة رَضِيَ أَنَّهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابی عمرو رضی کردے گفت کہ شنیدم آنحضرت را صلی اللہ علیہ وسلم

يَقُولُ خَالِدٌ سَيِّفٌ مِنْ سَيِّفِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَلِعَصَفَتِي الْعَشِيرَةُ

که سیف بود خالد سیف است از سیف های خدا عَزَّ وَجَلَّ و لعصافتم قبیله و تبار خود است

رَوَاهُ أَحْمَدُ مِنْ أَهْلِ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ رَضِيَ عَنْ جَابِرٍ

رواه احمد در مناقب سعد بن معاذ رَضِيَ عَنْ جَابِرٍ روايت است از جابر

قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ أَهْلُ الْعَرَاءِ

گفت شنيدم آنحضرت را صلى الله عليه وسلم که میفرمود جنبيد عریش

لَمَوَاتٍ سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ وَفِي آيَةِ أَهْلِ عَرٍّ مِثْلُ الرَّحْمَنِ لَمَوَاتٍ

از جهت موت سعد بن معاذ و در روايت آيه آمده که جنبيد عریش رحمن از جهت موت

سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَرَوَاهُ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ رَضِيَ عَنْ جَابِرٍ

سعد بن معاذ رَضِيَ عَنْ جَابِرٍ روايت است از جابر و روايت است از جابر

لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَابِرٌ رَضِيَ عَنْ جَابِرٍ

براي آنحضرت صلى الله عليه وسلم جابر رَضِيَ عَنْ جَابِرٍ روايت است از جابر

مِمَّنْ سَأَلَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ هَذِهِ الْمَنَافِقِ

که مسأله ميكردند و گفتند بگويد از نبی و پس فرمود آيا عجب داريد از من اين عمل را روايت كنيد

سَعْدِ بْنِ مُعَاذٍ فِي الْحَيَّةِ خَيْرٌ مِنْهَا وَالَّذِينَ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَرَوَاهُ سَعْدُ

سعد بن معاذ در حيه بهتر است از آن و روايت است از جابر و روايت است از جابر

أَلَيْسَ قَالَ لَمَّا حَمَلَتْ جَنَازَهُ سَعْدُ بْنُ مُعَاذٍ قَالَ الْمَنَافِقُونَ

از اين روايت است چون برداشته شد جنازه سعد بن معاذ گفتند منافقان

مَا أَخَفَّ جَنَازَتُهُ وَذَلِكَ لِحُكْمِهِ فِي بَنِي قُرَيْظَةَ فَبَلَغَ ذَلِكَ

عجب سبک بود جنازه او و اين سبک جنازه او از جهت حکم کردن اوست در بنی قریظہ پس رسيد

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنَّ الْمَلَائِكَةَ كَانَتْ تَحْمِلُهُ

آن نبی آنحضرت را صلى الله عليه وسلم پس فرمود آنحضرت که فرشتگان برداشته می بردند

رَأَاهُ التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبَ قَيْسِ بْنِ سَعْدِ بْنِ
 رواه الترمذی در مناقب قیس بن سعد بن
 عِبَادَةَ رَضٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ كَانَ قَيْسُ بْنُ سَعْدٍ مِنْ النَّبِيِّ
 عبادہ رضی عنہ روایت است از انس کہ گفت قیس بن سعد رضی عنہ از حضرت
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْزِلَةِ صَاحِبِ الشَّرْحِ مِنَ الْأَكْبَرِ قَالَ
 صلوات اللہ علیہ و سلم بجای صاحب شرط یعنی حاکم از امیر گفت
 الْأَنْصَارِيُّ يَتَعْنَى مِمَّا يَلِي مِنْ أُمُورِ رِوَاةِ التِّرْمِذِيِّ مَنَاقِبَ
 انصار کے در معنی آن قصہ میکرد انس از صاحب شرط از انجی متعلق بدیشدان امور رواہ ترمذی
 جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ رَضٍ عَنْ جَابِرٍ قَالَ اسْتَغْفِرُكَ
 جابر بن عبد اللہ رضی عنہ روایت است از جابر کہ گفت جابر مرا بخش خود است یا نبی
 رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ خَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً رَأَاهُ
 آنحضرت صلوات اللہ علیہ و سلم بہت دو پنج بار
 التِّرْمِذِيُّ مَنَاقِبَ مِصْعَبِ بْنِ عَمْرِو بْنِ
 ترمذی در مناقب مصعب بن عمیر رضی عنہ روایت است
 خَبَابُ بْنُ الْأَسَدِ رَضٍ قَالَ هَاجَرْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 از خباب بن اسد رضی عنہ گفت ہجرت کردیم با آنحضرت
 نَبَغْنِي وَحُجَّةَ اللَّهِ تَعَالَى قَوْمَ أَجْرٍ نَأْعَلُ لِلَّهِ فِيمَا مِنْ مَعْنَى كَمَا أَكَلْ
 در حالتیکہ طلب میکردیم رضای خدا پس ثابت شد تو با رضای فضل و پس بعضی از کسانان را کہ
 مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا مِنْهُمْ مِصْعَبُ بْنُ عَمْرِو بْنِ قُتَيْلٍ يَوْمَ أُحُدٍ قَوْمَ حُجَّةٍ
 از اجرد در دنیا چیزی را از اجلا ایشان مصعب بہت کشتہ شد مصعب و زنجیل حدیث باقی نماند
 لَهُ مَا لَكُمْ فِيهِ إِلَّا نِيرَانٌ وَكُنَّا إِذَا غَطَيْنَا أَسَدَهُ خَرَجَتْ رِجْلَاهُ
 مرا و را جامہ کہ کفن کرد و نمود در دی گاہی سیاہ کیس بودیم با چون می پوشیدیم مرا و را بر دی می آمد

در حدیثی است از امام باقر علیہ السلام کہ فرمود
 در حدیثی است از امام باقر علیہ السلام کہ فرمود

وَإِذَا غَطَيْنَا رَجُلَكُمْ خَرَجَ رَأْسُهُ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

وچون سے پوشیدیم برود پائے او بیرون می آید سر او پس گفت آنحضرت صلی الله علیه وسلم

غَطُّوا بِهَا رَأْسَهُ وَاجْعَلُوا عَلَيَّ رَجُلَكُمْ مِنْ الْأَذْخَرِ مَنَّا مِنْ

پوشیدید بآن کلیم سر او را و بگردانید بر برود پائے وے گیسے که نام او از خست و بعضی از ما

أَيُّنَعْتُ لَهُ تَمَرَةً هُوَ يَهْدِي بِهَا مُتَفِقٌ عَلَيْهِ مَنَاقِبُ الْبَرَاءِ

کسی است که رسیدہ است را و را میبرد او پس می می چند آن شرا متفق علیہ در مناقب بے برادر

ابْنُ مَالِكٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

ابن مالک روایت است از انس روایت نموده آنحضرت صلی الله علیه وسلم

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَنْ أَشْعَتْ أَغْبَرَنِي طِمْدٌ لَا يُؤْبَلُ

علیه و سلم کسان و لید و موسی غبار آلوده غلا و در دو جا زد گیسے یا کلیم که اندک

كَوَأَقْسَمَ عَلَى اللَّهِ لَا يَمُرُّ مِنْهُ إِلَّا بَرَاءٌ مِّنْ مَّا لَكَ بَرَاءَةٌ الزُّنُوفِ

التفات نموده نشود مرا و اگر سر گذرد و در صفا بر گذرد و میگرداند او را خدا را امان است از این

وَالْبَهْمِيِّ فِي ذِكْرِ النَّبِيِّ مَنَاقِبُ أَبِي مُوسَى

والبهیمی در ذکری النبوی در مناقب ابی موسی

الْأَشْعَرِيُّ عَنْ أَبِي مُوسَى ذَعْنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

الاشعری روایت است از ابو موسی روایت از آنحضرت صلی الله علیه وسلم

وَسَلَّمَ إِنَّهُ قَالَ كَيْفَ يَا أَبَا مُوسَى لَقَدْ أُعْطِيتَ مِنْ مَّا مَنَّا مِنْ

و سلم که فرمود آنحضرت مرا و ای ابو موسی داده شده است ترا از ما که

مَنْ أَجِيرُ آلِ دَاوُدَ سَأَوَاهُ الزُّنُوفِ مَنَاقِبُ أَبِي بَنٍ

مناویر آل داود ساءواہ الزنوف در مناقب ابی بن

كَعْبٍ عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

کعب روایت است از انس که گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم

نکته در این حدیث

وَسَلَّمَ لَابْنِ بْنِ كَعْبٍ إِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ

و سلم مرا بن کعب را بدست که خدا امر کرده است مرا که بخوانم بر تو قرآن را

قَالَ اللَّهُ سَمَاعِي لَكَ قَالَ نَعَمْ قَالَ وَقَدْ كُنتَ عِنْدَ رَبِّ

گفت ای ای خدا بیگانه بر د نام مرا برای تو فرمود آنحضرت آری نام ترا بر داذ گفت ای تحقیق بگو

الْعَالَمِينَ قَالَ نَعَمْ قَدْ رَأَيْتُ عَيْنَاهُ تَوَفَّى بِرَوَايَةِ إِبْنِ اللَّهِ

بهرورد گاه عاقلان گفت آنحضرت آری ذکر کرده شدی پس اشک نیت برود چشم او در این ای

أَمَرَنِي أَنْ أَقْرَأَ عَلَيْكَ كَمَا يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا قَالَ وَسَمَاعِي

امر کرده مرا که بخوانم بر تو سوره لم یکن الذین کفروا گفت ای و نام بر د

قَالَ نَعَمْ فَبِمَا مَشَقَّنَا عَلَيْهِ مَنَاقِبَ أَبِي حَلَمَةَ الْإِنصَارِ

فرمود آنحضرت آری پس هر یک که در منقبتای ای علم انصاری

عَنْ أَبِي مُرَّزِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَأَلْتُ رَجُلًا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

مرسیت از ای هر مرد گفت ابو هریره آمد مردی لبوی آنحضرت علیه السلام

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ إِنِّي مُجَاهِدٌ فَأَرْسَلْ إِلَى بَعْضِ نِسَائِهِ

علیه و سلم پس گفت آن مرد بدستی من بیخ و مشقت کشیده ام پس فرستاد آنحضرت کسی

فَقَالَتْ وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا عِنْدِي إِلَّا مَاءٌ تَمَرٌ أَرْسَلْ

پس گفت آن بعضی را او گویند آنگونه که فرستاد ترا برستی نیست نزد من مگر آب و پسته فرستاد

إِلَى أُخْرَى فَقَالَتْ مِثْلَ ذَلِكَ وَقُلْنَ كُلُّهُنَّ مِثْلَ ذَلِكَ فَقَالَ

آنحضرت کسی را دیگر پس گفت آن زنان مانند آنچه گفته بود زن نخستین هر تنه و زن و هر زن خود گفته

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ يُضِيقُهُ يَرْحَمَهُ اللَّهُ فَقَامَ

آنحضرت علیه السلام و سلم کسی که فاسق کند من مرد را رحمت کند او را

رَجُلٌ مِنَ الْإِنصَارِ يُقَالُ لَهُ أَبُو حَلَمَةَ فَقَالَ أَنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ

مردی از انصاری که گفته میشد مرا و ابو علم پس گفت من همانم پس بفرمود

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

در حدیث

فَانْطَلَقَ بِهِ إِلَى رَجُلِهِ فَقَالَ لِامْرَأَتِهِ هَلْ عِنْدَكَ شَيْءٌ قَالَتْ

پس برد ابو طلحه آن مرد را بسوی خانه خود پس گفت ابو طلحه مرزن خود را آیا هست نزد تو چیزی از طعام

لَا أَقْوَاتَ صَبِيَّانِ قَالَ عَلَيْهِمُ لَبِئْسَ مَا تَدْعُونَ فَإِذَا ادْخَلَ ضَيْقًا

زن وی نیست چیزی مگر قوت فرزندان من گفت ابوعلی پس مشغول گردان خوردان با بچہ می و نوجوانان ایشان را

فَأَمْرُهُ أَتَىٰ نَاكِلًا فَآذَاهُ يَبِيدُهُ لِئَاكُلَ نَقُومِي إِلَى السَّمَاءِ

پس ہناو را کہ مانیخو ریم پس چون بیفکند دست خود را تا بخورد پس بایست تو بسو چراغ

كُنْ تَصَلِّهِ فَكَأُفَّهُ فَفَعَلَ فَقَعْدُوا أَوَّاكَ الصُّفُ وَكَاتَا

۱۱) اصلاح کرنے و بیوقوفوں کے چار غرائس کٹ کر غریبوں کو دینے کے لئے ان کا راسخہ شریف بن کر

طَاوَنُ بْنُ قَلْبَةَ أَصْحَابِ عَدُوٍّ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

[illegible]

وكتب له الرسول أبو بكر بن علي بن محمد بن عبد الله بن أبي طالب رضي الله عنه

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَقَدْ حَبَّبَ إِلَهُ آُمَمًا

پس فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم ہر ایسے شخص کو جو عجب رضا یافتہ

اللَّهُ مِنْ فُلَانٍ وَفُلَانَةٍ فِي رَأْيِهِ مِثْلَهُ وَلَمْ يُسَيِّمِ أَبَا عَلِيٍّ

خدا بیخبر از طعمه شد از غلمان مرد و سلطان زن و نام الوطی و زن اور و دور و آتی و دیگر موانع این مرد نام بنبر کو

وَفِي آخِرِهَا قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى وَيُؤْتِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ

دور از طریق روایت ثانیه آمده پس فرستاد و حدیث را به این آیت را که بر میگردد بر نفسهای خود و غیر خود را که

بِهِ وَخَصَّاهُ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ جَامِعُ الْمَنَاقِبِ

باشند ایشان را محبت متفق علیہ جامع منقبتها مرویست از

أنس عن النبي صلى الله عليه وسلم قال أرجم أمتي بأمي

النسار من اذا اخذت صل الله عليه وسلم فرمود اخذت مهربان ترين است من ايات

أَبُو بَكْرٍ وَأَشَدُّ هُوَ فِي أَمْرِ اللَّهِ عَزَّ وَاجِدًا فَهُوَ جَاءَ عُمَانُ

وَأَقْرَبُهُمْ رَأْيُ بَنِي تَائِبٍ وَأَقْرَبُهُمْ آيَةُ بَنِي كَعْبٍ وَأَعْلَاهُمْ
 و عالم و بعض فواض و مورث زید بن ثابت است و خوانده تر و ماثر تر قرآن الی بن کعب است و دانایان
 بِالْحَلَالِ وَالْحَرَامِ مَعَاذُ بَنِي جَبَلٍ وَكُلِّ أُمَّةٍ آمِنٌ وَآمِنٌ
 بحلال و حرام معاذ بن جبل است و هر امرت را امین است و امین
 هَذِهِ الْأُمَّةُ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْجَرَّاحِ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالدَّزِمِيُّ
 این است ابو عبد الله بن جرّاح است روایت کرده اند حدیث را احمد و دزیمی
 وَرَوَى عَنْ مَعْمَرٍ عَنْ قَتَادَةَ مَرَّ سَلَا وَفِيهِ وَأَقْضَاهُمْ عَلَى
 و روایت کرده شده است از معمر از قتاده مرسل و فی و اقضاهم علی
 وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
 و روایت است از عبد الله بن عمرو رضی الله عنہ که آن رسول الله صلی الله علیه
 وَسَلَّمَ قَالَ اسْتَفْرَأَ الْقُرْآنَ عَنْ أَرْبَعَةٍ مِنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ
 و سلم گفت طلب قرآن نمائید و بیاموزید از چهار کس از عبد الله بن
 مَسْعُودٍ وَسَالِمٍ مَوْلَى أَبِي حَذَفَةَ وَأَبِي بَنِي كَعْبٍ وَمَعَاذُ بَنِي
 مسعود و سالم که موالی ابی حذیفه است و ابی بن کعب و معاذ بن
 جَبَلٍ مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ عَلْقَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَدِمْتُ الشَّامَ
 جبل متفق علی و از علقمة تابعی مرویست گفت قدم آوردم بشام
 فَصَلَّيْتُ رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ قُلْتُ اللَّهُمَّ كَسِّرْ لِي جَلِيسًا صَالِحًا فَاتَيْتُ
 پس نماز کردم دو رکعت گفتم که خداوند آسان گردان برای من بمنشین یکسایس آید
 قَوْمًا مَجْلَسَتِ الْيَهُودَ فَإِذَا اسْتَيْقَظَ جَاءَ سَخْنَى جَلَسَ إِلَيَّ الْجَدِّي
 گروهی را پس نشستم بارشان پس ناگاه پیرم تحقیق آمد تا آنکه نشست به پیش من
 قُلْتُ مَنْ هَذَا قَالُوا أَبُو الدَّزْدَاءِ قُلْتُ إِنِّي دَعَوْتُ اللَّهَ أَنْ يَكْسِرَ لِي
 گفتم که این کیست گفتند قوم که این ابو در دا است گفتم بدستی که من مکرده بودم خدا را که

روایت از ابن مسعود

گفته ام

حَبِيبًا صَالِحًا فَيَسِّرْ لِي فَقَالَ مَنْ أَنْتَ قُلْتَ مَنْ أَهْلُ لَكُونَتْ
 هَمَشْتِينَ صَالِحٌ لَيْسَ بِمُسْكِرٍ وَابْنُ بَرَاءٍ مَنِ بَرَاءٍ كُنْتَ تَوَدُّكَ جَانِ لَقَدْ تَمَّ لَكَ كَوْنُكَ
 قَالَ أَوْلَيْتَ عِنْدَكُمْ ابْنُ أُمِّ عَبْدِ صَاحِبِ النُّعْلَيْنِ وَالْوَسَادَةُ
 كُنْتُ ابْنُ دُرٍّ أَيْسَرْتُ نَزْدَ شَمَانِ ابْنِ أُمِّ عَبْدِ عِيفَةَ عِدَّةً مِنْ مَسْعُودٍ كَانَ صَاحِبَ عِلْمٍ بِاللَّيْلِ
 وَالْمُطَهَّرَةِ فَبَيْنَمَا أَجَارَهُ اللَّهُ تَعَالَى مِنَ الشَّيْطَانِ عَلَى
 وَآبِ بَسْتِ وَأَنْ حَضَرَتْ وَدَرَمِيَانِ شَمَانِ أَنْ سَيِّدُ بَرَاءٍ وَدَرَمِيَانِ وَدَرَمِيَانِ تَعَالَى الشَّيْطَانِ بِرِ
 لَيْسَانِ نَبِيِّهِ يَعْنِي عَمَّارًا أَوْلَيْتَ فَبَيْنَمَا صَاحِبُ السَّرِّ الَّذِي
 زَبَانِ بَعِيضُهُ فَوَيْلٌ لِي عَمَّارٍ رَافِعٍ أَيْسَرْتُ دَرَمِيَانِ شَمَانِ صَاحِبِ سَرِّ نَحْفَتِ كَر
 لَا تَعْلَمُهُ غَيْرُهُ يَعْنِي حَدِيثَهُ رَوَاهُ النُّجَارِيُّ وَعَنْ ابْنِ
 تَمِيمٍ أَنْ سَرَّاجًا وَمَا بَيْنَ صَاحِبِ سَرِّ خَدِيفَةَ بْنِ الْيَمَانِ وَاهُ الْبُخَارِيُّ وَرَوَايَتُ ابْنِ
 مَسْعُودٍ عَنْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اقْتَدُوا بِالَّذِينَ
 مَسْعُودٍ عَنْ ابْنِ حَضَرَتْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَمَوْدَا قَتْلُ كُنْدِيَانِ وَكُوسٍ كَر
 مِنْ بَعْدِي مِنْ أَحْبَابِي أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ وَابْنُ مَرْثَدٍ وَابْنُ عَمَّارٍ وَتَمَسَّكُوا
 بَعْدَ ابْنِ خَدِيفَةَ فَوَاللهُ لَوْ دَارَ مَحَابِبُ ابْنِ كُوسٍ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ مِيرَ بَعْدَ شَوْهَدِ بَعْدَ رُشْدِ عَمَّارٍ
 لَعَهْدُ ابْنِ أُمِّ عَبْدِ وَفِي رِوَايَةٍ حَدِيثَهُ مَا حَلَّ لَكُمْ ابْنُ مَسْعُودٍ
 بِرِ بَرِيَانِ ابْنِ دُرٍّ عِدَّةً كَرَعِدَةَ ابْنِ مَسْعُودٍ وَدَرَمِيَانِ خَدِيفَةَ أَمْرَهُ بَعْدَ كَرَجِ كَرَجِ حَدِيثِ بَعْدَ رُشْدِ عَمَّارٍ
 فَصَدَّقُوا بِكَ وَتَمَسَّكُوا لَعَهْدُ ابْنِ أُمِّ عَبْدِ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ
 لَيْسَ لَعَهْدُ ابْنِ كُنْدِيَانِ وَابْنِ عَمَّارٍ بَلْ ابْنِ عَمَّارٍ لَيْسَ لَعَهْدُ ابْنِ مَسْعُودٍ وَدَرَمِيَانِ خَدِيفَةَ أَمْرَهُ بَعْدَ كَرَجِ كَرَجِ حَدِيثِ بَعْدَ رُشْدِ عَمَّارٍ
 وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَابْنُ أَنَسٍ رَوَاهُ لَيْسَتْ كَرَجِ مَوْدَا قَتْلُ كُنْدِيَانِ وَكُوسٍ كَر
 إِنَّ الْجَنَّةَ تَشْتَاكُ إِلَى ثَلَاثَةِ عَلَيٍّ وَعَمَّارٍ وَسَلْمَانَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ
 بَعْدَ سِتَّةٍ هَبَشْتِ مَشْتَاكُ ابْنِ لَيْسَتْ كَرَجِ مَوْدَا قَتْلُ كُنْدِيَانِ وَكُوسٍ كَر
 بَعْدَ سِتَّةٍ هَبَشْتِ مَشْتَاكُ ابْنِ لَيْسَتْ كَرَجِ مَوْدَا قَتْلُ كُنْدِيَانِ وَكُوسٍ كَر

وَعَنْ عَلِيٍّ رَأَى قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

در روایت است از علی که گفت علی ز فرزند خود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ سَبْعَةٌ مُجَنَّبَاءٌ وَأُعْطِيَتْ أَنَا أَرْبَعَةٌ

بدست من هر پیغمبر را هفت کس پیروزند از هرگزیم یا از اصحاب ایشان و داد و شنیده ام من چهارده

عَشْرَةٌ قُلْنَا مَنْ هُمْ قَالَ أَنَا وَابْنَتَانِ وَجَعْفَرُ وَحَمْزَةُ وَأَبُو بَكْرٍ

مرد گفتیم ما کیستند آن چهارده مورد علی آن چهارده من و فرزند زن من یعنی منی حسین و جعفر و حمزه و ابوبکر

عُمَرُ وَمِصْعَبُ بْنُ عُمَيْرٍ وَبِلَالٌ وَسَلْمَانَ وَعُمَارُ وَعَبْدُ اللَّهِ

و عمر و مصعب بن عمیر و بلال و سلمان و عمار و عبد الله

بْنُ مَسْعُودٍ وَأَبُو ذَرٍّ وَالْمُقَدَّادُ رَأَوَاهُ الزُّنْدَقِيُّ بَابُ فُضْلٍ

بن مسعود و ابو ذر و مقداد رضی الله عنهم رواه الزندی باب در فضل

أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ وَالْبَدْرِ وَالْأَحَدُ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ

اصحاب شجره و بدر و احد هر کس از خود خوشنود شده خدا

عَنْ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَبَايَعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ

از مسلمانان و فهمید بخت میکردند با تو زیر درخت پس دانست آنچه در دل ایشانست

فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَتَاهُمُ فِتْحَاتُهَا قَرِيبًا وَمَغَانِمُ كَثِيرَةً

پس فرود آورد الطمانه دل بر ایشان و گویاب داد ایشان را فتح نزدیکی و غنیمتها کثیر

بِأَخْذِهَا وَنَهَاوْكَانَ اللَّهُ عَزَّ وَاجْهًا وَلَقَدْ تَنَصَّرَكُمْ اللَّهُ بَبْلَ

که بدست آورد آنها را و نهی کرد خدا عظیم و چه آید خدا را و دشمنان روز بدر

وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ تَعَالَى تَعَالَى تَعَالَى تَعَالَى تَعَالَى تَعَالَى

و شما ضعیف بودید پس ترسید از خدا تا بود که فکر کنید چون میگفتی مسلمانان

أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ تُبَدِّلُوا دِينَكُمْ بِدِينِ اللَّهِ أَلَمْ تَتَّقُوا اللَّهَ

آیا کفایت نخواهد کرد شما را که او دین خود را بدین دین شما کسبه هزار از هر

عجایب عجایب
کتابت شده است
بخط خطی
و دست نوشته شده است

ج ۱۱
ص ۱۱

ج ۱۱
ص ۱۱

مَنْ لَيْسَ بِأَبِي أَنْ تَصْبِرُوا وَتَسْقُوا وَيَأْتِيَكُمْ مِنْ قَوْلِهِمْ
 خود آورده شده بلی اگر می بینید و چه چیز گاری آلوده و بیابید کا توان بسوی شما
 هَذَا يَمِيدُكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ
 باین چو بی خود ادا کرده شما را پروردگار شما به پنج هزار کس از فرشتگان نشانده کرده
 وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَلَقَدْ طَمَنَّا قُلُوبُكُمْ فِيهِ
 و در ساختن خدا تعالی مدد را مگر برای خنده و دلون بخار برای آلوده کرد دل شما باین
 وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ إِنَّ يُمَسِّسَكُمْ قَوْمٌ
 و نیست فتح مگر نزد یک خدا ی غالب استوار کار اگر برسد شما را زخمی پس رسیده است
 مَنِ الْقَوْمَ قَرَّبَهُ مِثْلَهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نَدَا لَهُمَا بَيْنَ النَّاسِ
 جماعتی که نزدیک می مانند آن یحیی و هارون این حادثه را میگویند آنرا در میان مردمان خود بسیار
 إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَلَّهُمُ الشَّيْطَانُ
 هر یک یک یکدیگر را میزدند از اشاره زیکه بهم آمده بود و جماعت جز این نیست که گفتند ایشان را شیطان
 بَعْضٌ مَا كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ
 بعضی بعضی آنچه کردند و هر یک عفو کرد خدا از ایشان هر آینه خدا آمرزنده و بردبار است
 وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ
 و مرده و گمان مکن که اینها که کشته شدند در راه خدا بلکه زنده اند
 عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرَوِّجُونَ قُلُوبَهُمْ بِمَا أَشْهَمُوا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
 نزدیک پروردگار کار خویش را روزی داده میشوند و خدا و مان با آنچه عطا کرده است خدا ایشان را از فضل خود
 لَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ قَبْلَهُمْ خُلَفَاءُ مِنْ خَلْفِهِمْ أَخَوْكُمْ عَلَيْهِمْ
 خوشوقت میشوند بسبب آنکه نگرفتند روزی ایشان را نیستند از پس ایشان بسبب که بر سر خود نیستند
 وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ لَيَسْتَبْشِرُنَّ مِنْ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ كَافٍ
 و نه ایشان اندوهناک شوند خوشوقت میشوند به رحمت خدا و فضل او و باینکه خداوند کافی است

چهارم از کتب

چهارم از کتب

چهارم از کتب

أَجْرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ

مزد مومنان را که نیکه قبول کردند حکم خدا و رسول را بعد از آنکه رسیده بود ایشان

الْقَحَرُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرٌ عَظِيمٌ أَلَا إِنَّ كُنُوزَهُمْ

زخم برای آنانکه ازین جماعت نیکو کاری کردند و تقوی کرده اند مزد بزرگ است تا آنکه کُنُوزَهُمْ

مُتَمِّمِينَ عَنْ رَافِعَةَ بْنِ رَافِعٍ قَالَ جَاءَ حَبْرُ شَيْلٍ إِلَى النَّبِيِّ

مومنین روایت است از رافع بن رافع گفت آمد حبیریل بسوی آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ مَا تَعْدُونَ أَهْلَ بَدْرٍ فَيَكُونُوا قَالَ

صلی الله علیه وسلم گفت در چه مرتبه میدارید و از کرام طایفه ایشان را بشمارید و ایشان را در میان

مِنْ أَفْضَلِ الْمُسْلِمِينَ أَوْ كَلِمَةً نَحْوَهَا قَالَ وَكَذَلِكَ مِنْ شَهَدِ

آنحضرت ایشان را در میان خود افضل مسلمانی گفت آنحضرت و جواب حبیریل هر یک را مانند این گفت

بَدْرًا مِنْ أَمْرِ الْمَلَائِكَةِ رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ وَعَنْ حَفْصَةَ وَهَافَةَ قَالَتَا

طایفه ایشان را کس است که حاضر شده است از ملائکه روایت کرد این حدیث را بخاری و در حدیث از حفصه و هافه

رَسُوْلُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنِّي لَا رَجْوَانَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ

آنحضرت صلوات الله علیه وسلم بدستی من پر آید امید دارم که در نیاید آتش دوزخ را

أَنْ شَاءَ اللَّهُ أَحَدٌ شَهِدَ بَدْرًا أَوْ الْحَنْدَسِيَّةَ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَيْسَ

اگر خواست خدا اینها را هیچ یک که حاضر شده است بدر را و حدیبیه را گفتن یا رسول الله آیا نیست

قَدْ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى وَلَنْ مِثْلَهُمْ إِلَّا وَارِثُهَا قَالَ قُلْتُ سَمِعْتُهُ يَقُولُ

که تحقیق گفته است خدا تعالی و نیست از شما هیچ یک که آنرا در آورده است آتش دوزخ را و مودعین

تَحْمِلُ النَّجَى الَّذِينَ اتَّقَوْهُ فِي رَوَايَةِ لَا يَدْخُلُ النَّارَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

حیتر رسانند بخدا و مودعین آنرا که تقوی کرده اند و در روایتی آمده که دوزخی آید بائش اگر خدا بخواهد خدا

مِنْ أَصْحَابِ الشَّجَرَةِ أَحَدٌ الَّذِينَ بَايَعُوا اخْتِصَارًا رَوَاهُ مُسْلِمٌ

از اصحاب شجره هیچ یک که آن کسان را که بیعت کردند با آنحضرت زیر شجره رواه مسلم

عبد الله بن مسعود

در حدیث از انس

در حدیث از انس

وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ كُنَّا يَوْمَ الْحُدَيْبِيَةِ أَلْفًا وَارْبَعًا قَالَتْ لَنَا

در روایت است از جابر بن عبد الله گفت ما روز حدیبیه یک هزار و چهار صد کس گفت ما را

النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْتُمْ خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ

پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم شما امروز بهترین اهل زمین را می بینید

مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جَابِرٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ

متفق علیه و از جابر بن عبد الله روایت گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه

وَسَلَّمَ لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ مِمَّنْ بَايَعَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ سَرَّوَاهُ

و سلم در حق آنکه بپایش بیعت کند از آن کسی که بیعت کرد آنحضرت را زیر شجره رواه

الْزَّمْزَمِيُّ تَسْمِيَةً مِنْ سُمِّيَ مِنْ أَهْلِ بَدْرٍ فِي

الزمری اسم از اسمهای اهل بدر در

الْحَامِ مَعَ الْخَارِجِيِّ الْأَنْبِيِّ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْهَاشِمِيُّ

جامع البخاری بن محمد بن عبدالله هاشمی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَانَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ

صلی الله علیه و سلم عبدالله بن عثمان ابو بکر صدیق

الْقُرَشِيُّ عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ الْأَعْدَوِيُّ عُمَانُ بْنُ عَفَّانَ الْقُرَشِيُّ

قرشی عمر بن الخطاب از اولاد عدی بن کعب است عثمان بن عفان قرشی

خَلْفَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى ابْنَتِهِ وَضَرَبَ لَهُ سِتْرَهُ

و گذاشت آنحضرت صلی الله علیه و سلم بر دختر خود در قیام بخت بیمار در روی و عین کرد و

عَلَى بْنِ أَبِي طَالِبٍ الْهَاشِمِيُّ إِيَّاسُ بْنُ بَكْرِ وَبِكَلُّ بْنُ رَبِيعٍ مَوْلَى

و علی بن ابی طالب بن عم پیغمبر هاشمی ایاس بن بکر و بکل بن ربیع موالی

أَبِي بَكْرٍ الصِّدِّيقِ وَحَمْزَةُ بْنُ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ الْهَاشِمِيُّ حَالِبُ بْنُ

ابی بکر صدیق و حمزه بن عبد المطلب هاشمی حالب بن

ابن بطة حليف لقرشي وابو حذيفة بن عتبة بن ربيعة القرشي حارثة	
ابن بطة هم سوكند است مرقش وابو حذيفة بن عتبة بن ربيعة القرشي حارثة	
بن الربيع الانصاري قتل يوم بدر وهو حارثة بن سراقه كان	
بن الربيع الانصاري كشته شد روز بدر دوی حارث بن سراقه است که در بدر	
في النخاعة حبيب بن عدي الانصاري خنيس بن حذافة	
نخاعه کنده گان حبيب بن عدي الانصاري خنيس بن حذافة	
السهمي رفاعه بن عبد المنذر رفاعه بن رافع الانصاري	
السهمي در فاعه بن عبد المنذر رفاعه بن رافع الانصاري	
ابو كباية الانصاري الزبير بن عوام القرشي زيد بن سهل	
ابو كبایه انصاری زبیر بن عوام قرشی زید بن سهل	
ابو طلحة الانصاري ابو زيد الانصاري سعد بن مالك	
ابو طلحه انصاری ابو زید انصاری سعد بن مالک	
الزهراني سعد بن خولة القرشي سعد بن زيد بن عمرو بن نفيل	
زهری سعد بن خولہ قرشی سعد بن زید بن عمرو بن نفیل	
القرشي سهل بن حبيب الانصاري ظهير بن رافع الانصاري	
قرشی سهل بن حبیب انصاری ظهیر بن رافع انصاری	
واخوه عبد الله بن مسعود بن ابي رافع عبد الرحمن بن عوف	
و برادر عبد الله بن مسعود بن ابي رافع عبد الرحمن بن عوف	
الزهراني عبيدة بن حارث القرشي عباد بن الصامت	
زهری عبیدہ بن حارث قرشی عباده بن الصامت	
الانصاري عمرو بن عوف حليف بني عامر بن لؤي عتبة	
انصاری عمرو بن عوف حلیف بنی عامر بن لوی عقبه	

نخاعه کنده گان
زبیر بن عوام قرشی
زید بن سهل
سعد بن زید
سعد بن مالک
سعد بن زید
سعد بن مالک

فَاذْهَبْ اِلَى مَوْجِعِ الدِّبَاكَ وَالَّذِي رَهِمَ مِنْ لِقْيِهِ مِنْكُمْ فَلْيَسْتَعْمِرْ

پس برو در خدا آنگاه که مقرر در دین است و یاد بر کسی که پیش آید و از شما پس باید که طلب

وَفِي رَأْيِهِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ إِنَّ خَيْرَ

و در روی او این چنین آمده است که گفت عرض شدیم بخیر خدا صلی الله علیه و سلم را که کیفیت بدیستی

التَّابِعِينَ رَجُلٌ يَقُولُ لَمْ أَوْفَيْ وَلَهُ وَالِدَةٌ وَكَانَ بِبَيْتِائِصٍ قُبْرُهُ

تابعین مر و نیست که گفته میشود و مرا و اوست و بود بان بر کسی که کند و خواجه

فَلْيَسْتَعْمِرْ لَكُمْ رَأْيُ مُسْلِمٍ بَابُ ثَوَابِ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَكَذَلِكَ

از وی که استغفار کند مر شمار روایت کرد این حدیث را مسلم باب ثواب این امت و همچنین با غیر

جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ يَكُونَ الرَّسُولُ

شمارا کرده مختار تا گواه باشید بر مردمان و تا باشید رسول

عَلَيْكُمْ شُهَدَاءُ كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَارُونَ بِالْمَعْرُوفِ

بر شما گواه هستید شما بهترین امتی که بیرون آورده شد بر مردمان می فرماید بجا نیست

وَيَسْتَهْمُونَ عَنِ الْمُتَكَلِّفِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَكُتِبَ عَلَيْكُمُ الْإِيمَانُ

و مع میکنند از ناسخندید و و ایمان می داند خدا را اگر ایمان می آورند ببل کتاب برین

لَهُمُ الْيَوْمَ الْأَمَلُ وَكُنْتُمْ تَكْفُرُونَ وَتَمَّتْ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي رَضِيَتْ

ایشانرا امروز کامل کردم برای شما و تمام کرد بر شما نعمت خود را و اختیار کردم

الْإِسْلَامَ دِينًا عَنِ ابْنِ شُهْرَبِيلٍ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اسلام را دین برای شما از ابن شهر بیل از آنحضرت صلی الله علیه و سلم

قَالَ إِنَّمَا أَجَلُكُمْ فِي أَجَلٍ مِنْ حُلَامٍ الْأَمْوَاءُ بَيْنَ صَلَوةِ الْعَصْرِ إِلَى

که فرمود آنحضرت نیست مدت عمر شما نسبت مدت عمر کسانی که نشسته اند از امتها که مقرر از نماز عصر

مَعْرِضَ الْبَتِّ مِمَّنْ مَثَلُكُمْ وَمَثَلُ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى كَرَجُلٍ اسْتَعْمَلَ

فرود شدن آفتاب است و نیست قصه و حال شما نسبت به یهود و نصاری مگر مانند مردی که در حال آلودگی

و این حدیث را مسلم

عبدان

سید خندان

عَمَّا لَا تَقَالُ مَنْ يَعْمَلُ فِي الْإِصْفَاءِ النَّهَارِ عَلَى قَبْرِ طَائِفَةٍ لَمْ يَمُوتُوا إِلَى
نزد از پس گفت که هر کس است که کار کند برای من تا نیم روز هر یک یک قیاط پس عمل کند و بدو ۳

لِصِفَاءِ النَّهَارِ ثُمَّ قَالَ مَنْ يَعْمَلُ فِي مِصْفَاءِ النَّهَارِ إِلَى صَلَوةِ الْعَصْرِ عَلَى
نیم روز بگوید که هر کس است که عمل کند از نیم روز تا نماز عصر ۴

قَبْرِ طَائِفَةٍ لَمْ يَمُوتُوا إِلَى صَلَوةِ الْعَصْرِ عَلَى
یک یک قیاط پس هر روز نصاری از نیم روز تا نماز عصر ۵

قَبْرِ طَائِفَةٍ لَمْ يَمُوتُوا إِلَى صَلَوةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغْرِبِ الشَّمْسِ
یک یک قیاط بگوید که هر کس است که عمل کند از نماز دیگر تا غروب آفتاب ۶

عَلَى قَبْرِ طَائِفَةٍ لَمْ يَمُوتُوا إِلَى صَلَوةِ الْعَصْرِ إِلَى مَغْرِبِ
بر دو دو قیاط و آنگاه باشد پس شاید آن کسان عمل میکنند از نماز دیگر تا غروب وقت

الشَّمْسِ لَا تَقَالُ لَكُمْ لَأَحْمَرُ مِنْ تَبَيَّنَ فَضْلَتِ الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى فَقَالُوا نَحْنُ كَلْبَرُ
آفتاب آگاه باشد که هر شهادت اجر و جود پس چشم آمدند به دو نصاری پس گفتند که ما بیشتریم

عَمَلًا أَقَلُّ عَطَاءَ قَالَ اللَّهُ تَعَالَى قَوْلَ ظَلَمْتُمْ مَنْ حَقَّقَكُمْ شَيْئًا قَالُوا
از روی عمل و کثرت از روی عطا سبب چیست گفت خدا تعالی پس آیا ظلم کردم و کم کردم از حق شما چیزی را

لَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى فَإِنَّهُ فَضَّلَ أَعْطَاهُ مَنْ شَدَّ وَاهُ الْخَارِجِ وَعَنْ
گفت خدا تعالی پس این تضعیف از غرضی که من است میدهم که از اینها هم روایت کرده اند و اینها

أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنْ مِنْكُمْ
ابو هریره رفته و روایت که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرمود که اگر از شما ترین

أَمْتِي إِلَى حَبَا نَسْ يَكُونُونَ بَعْدِي يَكُونُ أَحَدُهُمْ كَوْمَانِي بِأَهْلِي وَمَالِي
امت من در محبت و دشمنی معاودان اند که میباشد و بعد میشود پس از من دوست میدارند و از ایشان

رَأَوْاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ مُعَاوِيَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
رواه مسلم از روایت است از معاویه رفته گفت شنیدم من آنحضرت صلی الله علیه و سلم

این حدیث
در کتاب
سنن ابی حنیفه
در کتاب
ایستادگان

در روایت
در کتاب
سنن ابی حنیفه
در کتاب
ایستادگان

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَزِلُّ مِنْ أُمَّتِي أُمَّةً قَامَ بِأَمْرِ اللَّهِ لَا يَضُرُّهُمْ

علیہ وسلم کہ میں فرمود ہمیشہ باشد از امت من گروستے بر یا با مر خدا و ملتقیت من زبان نیکوستان

مَنْ خَدَّ لَهُمْ وَلَامَنَ خَالَفَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ عَلَى ذَلِكَ

کسیکه فرودگزارد و یزدانی نهد ایشانرا و نه کسیکه مخالفت در نزد بایشان نآید که بیاید امر خدا بخواهد و ایشان را برآید

مَنْفَعٌ عَلَيْهِ وَعَنْ جُفَيْرٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ

مشفق علیه آزار جعفر را که روایت میکند از پدر خود امام محمد باقر و پدرش از جد خود محمد حسین شهبازی

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشْرَ وَأَوَّيْشَ النَّاسِ أَمْنِي مِثْلَ الْغَيْثِ

صلی الله علیه و سلم شاد شوند و شاد شوند جز این نیست که صفت و حال است من مانند حال و صفت

لَا تَدْرِي أَسْرُ الْخَيْرِ أَمْ أَقْلُهُ أَوْ كَدِّ نَفْسِهِ طَعْمَ مِنْهَا فَجَرَّ عَلَمًا

معلوم و در کمالی شود که آخرین بهتر است یا اولی یا مانند باغی است که خورا نینده مثلاً از آن تو می کساید

تَوَاطَعُوا مِنْهَا فَقَدْ عَامَا لَعْلَ الْآخِرُ مَا فَوْجًا أَنْ يَكُونَ آخِرُهَا

بہتر خواہند و شد از ان حدیقہ جماعہ دیگر سال دیگر نزدیک است کہ آخر ان حدیقہ از روضہ فوج سب زیادہ باشد

عَزَّادُ اعْمَقْهَا عَمَقًا وَاحْسِنُهَا حَسَنًا كَيْفَ تَهْلِكُ أُمَّةٌ أَنَا

در عرض و در عمق و نیکوتر از روی حسن چگونه لاک شود است که بین

أَفَلَمْ أَوَلِّهِمْ يَوْسُفَ وَاسْمُهَا وَاسْمُهُ الْأَخْصَنُ لَكِن بَيْنَ ذَلِكَ فَوَسْوَسُ

اول او باشد مهدی میان او باشد محمد علی اخرا و لیکن در میان آن فوج

عَوْرَتُكُمْ مِنْكُمْ وَلَا آتَاكُمْ مِنْهُمْ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَكُمْ فِي الْقِصَّةِ عِبْرَةٌ لِّئَلَّامُنَّ أَنْ يَكُونُوا صَافِيَةً

که باشند فیستند آن خروج از من و من از آن امرد و از زمین و از عمر وین

شُعَيْبٌ عَنْ أَمِّهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَا قَالَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

شعبه مرست و از مرش و او از حد غمر و اوست که دانه که آنحضرت صلی الله علیه و سلم

أَيُّ الْحَلَةِ أَعْمَرُ لَكُمْ أَمْ أَيْقَالَ الْمَلَائِكَةُ قَالَ وَمَا لَكُمْ

بر سر که گاه غلام شگفت ترست نزدش از روی او گفتم و ششگان اند و فرمود این سخن و مسکن

لَا تُؤْمِنُونَ وَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالُوا أَلَيْسَ الْبَيْتُونَ قَالَ وَمَا لَهُمْ لَا تُؤْمِنُونَ

ایمان نیاورند و حال آنکه ایشان نزد خداوند گفته پس بپایان اند فرمود آنحضرت چیست دروغ را که بیا

وَالْوَحْيُ بَيِّنٌ عَلَيْهِمْ قَالُوا قَحْنٌ قَالَ وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ

نیارند و حال آنکه وحی از آسمان نروزمی آید بر ایشان گفتند پس ما فرمود و چه دانی است شما را که ایمان نیاورید شما

وَأَنَا بَيِّنٌ أَظْهَرَ كُمْ قَالَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

و حال آنکه من در میان شما ام گفت فرمود آنحضرت صلی الله علیه و سلم

إِنَّ أَحَبَّ الْخَلْقِ إِلَيَّ إِيْمَانُ الْقَوْمِ يَكُونُونَ مِنْ عَيْدِي يَحْدُونَ

بدست منی شگفت ترين و قوی ترين خلق نزد من ایمان آنرا که بعد از من باشد عید من پس از من باشد

صَحْفًا فِيهَا كِتَابُ يُؤْمِنُونَ بِمَا فِيهَا وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ

نامه ها را که در وی نوشته اند احکام دین ایمان می آرد نه چیزی که در آن صحیفه ای باشد غایب است و از عبد الرحمن بن

الْعَلَاءِ الْحَضْرَمِيِّ قَالَ حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَهُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

علاء حضرمی روایت است گفت حدیث کردم که یک شخص از آنحضرت را صلی الله علیه و سلم

يَقُولُ اللَّهُ سَيَكُونُ فِي الْخَزَائِدِ الْأَمْرُ قَوْمٌ لَهُمْ مِثْلُ آخِرِ الْأَوَّلِ

که میگفت بدست منی شان اینست که نزد یک کتاب باشد پس این است که در آن باشد مثل اول و آخر

يَا مُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُوا أَهْلَ الْفِتَنِ وَاهَا

ای ایشان که صواب را امر میکنند و منکر را نهی میکنند و درین باز میدارند مردم را از فتنه ها و فتنه ها را

الْبَيْتِ فِي دَلَالِ الْبَيْتِ وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ

بیت منی در دلال بیت و از ابوامامه رضی الله عنه روایت است که آنحضرت

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ طُوبَى لِمَنْ رَأَى طُوبَى سَبْعَ مَرَّاتٍ

صلی الله علیه و سلم فرمود خوشتر است که هفت بار دیدم و خوشتر است که هفت بار

لِمَنْ أَمَرَ بِنِي وَامْنِ بِي رَوَاهُ أَحْمَدُ وَعَنْ مَعَاوِيَةَ بْنِ قُرَّةَ عَنْ

مرکس را که دیدم و ایمن بودم را روایت کرده احمد و مرثیت از معاویه بن قره از

صالحه بن عبد الله بن مسعود را روایت کرده است که آنحضرت را

أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا فَسَدَ

پدرش روایت کرده است که فرمود آنحضرت صلی الله علیه وسلم وقتی که تباہ شوند

أَهْلُ الشَّامِ فَلَا خَيْرَ فَيَكُونُ لَا يُزَالُ حَائِقَةً مِنْ أُمَّتِي مَنْصُورِينَ

اهل شام پس نیست بیک در شما و همیشه آنرا طایفه از امت من یارے داده شده بر

لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَ لَهُمْ حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ قَالَ ابْنُ لَدِينٍ

زیان نمیکند ایشان را کسی که یاری نگیرد ایشان را تا آنکه بر پا گردد قیامت گفت ابن المہدی

هُوَ أَهْلُ الْحَدِيثِ رَوَاهُ الزُّرْمِيُّ وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّهُ

که ایشان اصحاب حدیث اند رواه ترمذی و از ابن عباس منور است که

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ اللَّهَ يَخْأَوْهُ عَنِ أُمَّتِي

آنحضرت صلی الله علیه وسلم فرمود پدرش که خدا بترسد از من و از امت من

الْخَطَاةَ وَالنِّسْيَانَ وَمَا اسْتَكْرَهُوا عَلَيْهِ رَوَاهُ ابْنُ مَاجَةَ وَابْنُ أَبِي

خطا و نسیان را و چیز را که اگر او کرده شده اند ایشان بر آن چیز رواه ابن ماجه و ابی

وَعَنْ جَعْفَرِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّهُ سَمِعَ

و روایت است از جعفر بن حکیم از پدرش از جد پدرش که وی شنید

رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى

آنحضرت صلی الله علیه وسلم که می فرمود در تفسیر قول خدا تعالی که فرموده

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ قَالَ أَنْتُمْ تَقُولُونَ

که بودید شما بهترین امتی که بر آورده شده بر مردم گفت شما تمام میکنید

سَبْعِينَ أُمَّةً أَنْتُمْ خَيْرُهَا وَأَكْرَمُهَا عَلَى اللَّهِ رَوَاهُ الزُّرْمِيُّ

هفتاد امت را که شما بهترین آنها و عزیزترین آنها نزد خدا رواه ترمذی

وَأَبْنُ مَاجَةَ قَالَ لَرَمِيَّ وَقَالَ الزُّرْمِيُّ هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ

و ابن ماجه و الدارمی و گفت ترمذی که این حدیث حسنه است

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ رَضِيَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ

ﷺ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ وَعَدْتِي رَأْيِي أَنْ يُدْخِلَ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَرِهْتُ وَعَدْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ أَنْ يُدْخِلَ

الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِي سَبْعِينَ أَلْفًا لَا حِسَابَ عَلَيْهِمْ

در بهشت از امت من هفتاد هزار که نیت حساب برایشان

وَلَا عَذَابَ مَعَ كُلِّ أَلْفٍ سَبْعُونَ أَلْفًا وَثَلَاثَ

و نه عذاب در عالم که میباشند با هر هزار هفتاد و سه

حَتَّى يَأْتِيَ مِنْ حَتَّيَاتٍ رَأَيْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي

حَتَّى يَأْتِيَ مِنْ حَتَّيَاتٍ رَأَيْ رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ أَبِي

وَابْنُ مَاجَةَ بَابُ الْحِسَابِ مَشْرُوعٌ عَنْ سَعْدِ

و ابن ماجه در باب حساب مشكوة است و از

أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّ بِمَسْجِدِ

مرسیت که آنحضرت علیه و سلم گذشت بمسجد

بَنِي مُعَاوِيَةَ دَخَلَ فَرَأَى كَرَمَيْنِ وَصَلَّيْنَا مَعَهُ

بنی معاویه در آنجا آنحضرت پس گذارد دوران و رکعت نماز و گذاردیم با آنحضرت

وَدَعَا رَأْيَهُ طَوِيلًا ثُمَّ انْصَرَفَ فَقَالَ سَأَلْتُ رَأْيِي ثَلَاثًا

و دعا کرد آنحضرت پروردگار خود را دعای دراز پست بر گشت پس فرمود سوال کردم پروردگار خود را

فَأَعْطَانِي ثَلَاثِينَ وَمَنْعَنِي وَاحِدَةً سَأَلْتُ رَأْيِي أَنْ

پس عطا فرمود مرا ازین دو چیز را و نداد مرا یکی از آن سه یکی آنکه سوال کردم راجع بشما

لَا يُهْلِكُ أُمَّتِي بِالْثَنَةِ فَأَعْطَانِيهَا وَسَأَلْتُ أَنْ

که هلاک نکند از امت مرا بوسیله ثناء پس عطا کرد مرا آنرا و سوال کردم

لَا يَهْلِكُ أُمَّتِي بِالْفَرْقِ فَأَعْطَانِيهَا وَسَأَلْتُهُ أَنْ لَا يَجْعَلَ

کہ ہوا کہ گمراہی امت مرا فرق شدن پس عطا فرمود و سائل کہ مردم کہ گمراہی

بِاسْمِهِمْ بَلَيَتُهُمْ فَسَعَىٰ بِهَا رَاوَاهُ مُسْلِمٌ وَعَنْ مَالِكٍ

جنگ ایشان را میان ایشان پس منع کرد رواد مسلم و از مالک

عَنْ أَشْعَثِ بْنِ قَالٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

اشعث بن قیس کہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم بدین

عَنْ وَجَلِ أَجَارَكُمْ مِنْ تِلْكَ خِلَالِ أَنْ لَا يَدْعُوَ عَلَيْكُمْ

عنا سے تعلق نہ کرنا کہ از شما از سر فصلت کے ایک دعا سے کہ نہ پکارے بر شما

نَبِيِّكُمْ فَتَهْلِكُوا جَمِيعًا وَأَنْ لَا يَطْهَرُ أَهْلُ الْبَاطِلِ عَلَى أَهْلِ

پیغمبر شما پس ہر ایک شریف شما ہمہ دیگر آنکہ غالب نشود خداوند باطل بر صاحب

الْحَقِّ وَأَنْ لَا تَجْمَعُوا عَلَى ضَلَاكَةِ رَاوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ

حق و رسوم آنکہ جمع نشود شما بر گمراہی روایت کرد ابن حدیث ابو داود و از

عَنْ ابْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ابن مالک کہ روایت گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم

لَنْ يَجْمَعَ اللَّهُ عَلَى هَذِهِ الْأُمَمِ سَيِّفَيْنِ سَيِّفًا مِثْلَهَا وَسَيِّفًا

ہرگز جمع نخواہد کرد خداوند بر این امت دو شمشیر یکے از آن امت و دیگرے

مِنْ عَدُوِّهَا رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَعَنْ أَبِي مُوسَى رَضِيَ

از دشمنان آن رواد ابو داود و از ابو موسی رضی

عَنْ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أُمَّتِي هَذِهِ

گفت فرمود آنحضرت صلی اللہ علیہ وسلم امت من این

أُمَّةٌ مَرْحُومَةٌ لَيْسَ عَلَيْهَا عَذَابٌ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُهَا فِي

امت امت رحیم کردہ شدہ است نیست بر این امت عذاب در آخرت عذاب ایشان در

الدُّنْيَا الْفَنُّ وَالرَّكَازُ الْقَتْلُ رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

وَمَا نَفْسًا وَزَلْزَلًا
تَوَلَّى الْجَزَاءُ الثَّانِي مِنْ كِتَابِ حَاوِي الْمَوَاعِظُ وَتَمْتَعُ بِهِ كُلُّ عَالِمٍ عَاطِلٍ
تمام شد جلد دوم از کتاب خیال المواعظ و تمتع به هر عالم عالم

خاتمه

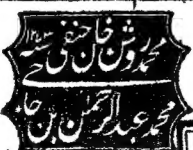
الحمد لله العالی العظیم والصلوة والسلام علی نبیہ الکریم وعلی آلہ وصحبہ اجمعین
که درین مان غیر برکت اقران این مجموعه احادیث صحیح و نسخہ جامعہ روایات معتبر و با ترجمہ
فارسی عام فهم طلبہ که ناظرین را غنی فصاحتش شہرت نوش است و گوش غفلت را آویز و گوش
استقام بنده مستفهام حاجی محمد و فخران عاجز محمد عبد الرحمن بن حاجے
حسن خان و تربیت یافته خدمت برادر عظم محمد مصطفی خان
انفجور در مطبع نظامی واقع کانپور رب اذبحکم
سندہ بصری مطبوع گردید و در دیدہ
انتظامی استاقین شریف
بکراتی کشید

طبعہ تاریخ از عالم افاضت مآفاضل افاضات ابولوی محمد شاه صناعتی از کتاب

چونیکو شد طبع خیر المواعظ
پے سانش از روی ایچد سر
ہما نابود خسری بازوے واعظ
بگو شہم ندازد ریزو المواعظ
۱۳۰۶ھ

و جہرود ستخط بر خاتمہ
برای سند این یعنی کہ کتاب ہذا مطبوع
مطبع نظامی است ہر دو خط محمد حسن گریز

بن حاجے محمد و فخران عاجز محمد عبد الرحمن بن حاجے حسن خان و تربیت یافته خدمت برادر عظم محمد مصطفی خان

